प्रस्तावना.

आ श्रीवासुपूज्यस्वामीनुं चरित्र अनेक प्रकारना रसोथी परिपूर्ण छे. कर्तानी कवित्वशक्ति पण अद्भुत छे. संस्कृत भाषाना अभिलाषीओने हृदयना हार जेवुं छे. आ चरित्रना ४ सर्ग छे. ते सघळा अनुष्टुप् काव्यवाळा छे. तेना तथा प्रशस्तिना मळीने ५४७४ श्लोक छे.

आ चारित्र प्रथम श्री ज्ञानप्रसारक मंडळे छपाववा मांडेलुं हतुं, परंतु केटलाएक कारणसर अपूर्ण रहेवाथी वकील केशवलाल प्रेमचंदनी प्रेरणाथी अमे ताकीदे संपूर्ण करावावानुं स्वीकार्यु हतुं; पण प्रेसनी ढील्यथी तेमज प्रुफो दूर प्रदेशमा मोकलवाना होवाथी आ चरित्र बहार पडवामां विशेष विलंब थयो छे.

आ ग्रंथनी एक कोपी रोम शहेरनिवासी डॉक्टर एम्ब्रोजीयो बेलीनीए तैयार करीने मोकलावी छे तेथी तेमनो अने आना प्रुफ डॉ. हरमन जेकोबीए तपासी आपेला होवाथी तेमनो अत्र आभार मानवामां आवे छे.

परस्पर संबंध जोडी देवा विगेरे कार्यमां वकील केशवलाल प्रेमचंदे पण सारो प्रयास कर्यो छे तेथी तेमनो पण आभार मानवामां आवे छे.

आ चरित्र सांद्यंत वांचवाथी अनेक प्रकारनो बोध थई शके तेम छे, तेथी ते प्रकारनी भलामण करीने आ टुंकी प्रस्तावना समाप्त करवामां आवे छे.

संवत १९६६ वैशाख

श्री जैनधर्म प्रसारक सभा
भावनगर.

INTRODUCTION.

From the prasasti of the *Vasupujya-charita* (वासुपूज्यचरित), we learn that its author, *Vardhamanasuri*, (वर्धमानसूरि) belonged to the Nagendragachchha (नागेन्द्रगच्छ). His spiritual descent is the following: (1)

1. Virasuri — वीरसूरि
2. Chachchiga — चच्चिग
3. Vardhamana (of the Paramara family) — वर्धमान
4. Ramasuri — रामसूरि
5. Chandrasuri — चन्द्रसूरि
6. Devasuri — देवसूरि
7. Abhayadevasuri — अभयदेवसूरि
8. Dhanesvara — धनेश्वर
9. Vijayasinha — विजयसिंह

Devendracharya (देवेन्द्राचार्य) — Vardhamanasuri (वर्धमानसूरि)

The *prasasti* adds, furthermore, the origin of the poem and gives the date of its composition.

---

(1). This descent corresponds precisely with

narrate the edifying exploits of King Padmottara who in his next existence became Vasupujya. The last two sargas describe the birth, life, and spiritual career of Vasupujya. With this groundwork of our poem, however, are interwoven a number of *Kathas*, nineteen on the whole, in order to exemplify some of the fundamental doctrines of the Jains, a demonstration of which is given either in the principal narration or in the several *Kathas* themselves.

In the table of contents of these Kathas(1) I enumerate them with such particulars as the reader may desire to have. It may be added that I have given a detailed analysis in Italian of the contents of the Vasupujyacharita in the first and second Volumes of *Rivista degli Studi Orientali, Rome 1907–08.*

(1). Of these *Kathas*, the first (I, 66–612: the King **Punyadhya**) treats of *merit* (*punya*) the second, intercalated in the first (I, 423-567; **Hamsa** and **Kesava**) on the importance of the vow *not to eat during the night* (*bhojanirati*), the third (II, 12–600: **Ratisara**) on *liberality* (*dana*); the fourth (II, 607–1369: **Sanatkumara** and **Sringarasundari,**) on exercises in the *moral* restraints (*sila*), the fifth (II, 1375-1528; **Samvara**) on *austerities* (*tapas*), the sixth (II, 1534–2170: **Chandrodara**) on the *meditations* (*bhavana*); the seventh (IV, 24–176. **Vikrama**) on *true faith* (*samyaktva*), the eight (IV, 182–

The *Vasupujyacharita* is written throughout in Sloka, except the last stanzas of each of the four cantos, which are in Vasantatilaka. The style is fluent, abounding in poetical conceits, and aiming at different kinds of alliteration (अनुप्रास) wich seems to have been greatly relished by Jain authors and readers. The language is correct on the whole and altogether not different from what we meet with in other Jain Kavyas of the same character and period.

---

244 **Sura and Chandra**) on the vow *not to kill* (*ahimsa*), the ninth (IV, 250-320: **Hamsa King of Rajapuri**) on *sincerity* (*satya*); the tenth (IV, 325-400: **Laksmikunja**) on the vow *not to steal*, the eleventh (IV, 405-466: **Nagila**) on the vow of *chastity* etc; the twelfth (IV, 471-523: **Vidyapati**) on the vow of *limitation in possession* (*aparigraha*, *parigrahapramana*); the thirteenth (IV, 537-593: the **Simha merchant**) on the vow of the *directions* (*digvrata*); the fourteenth (IV, 599-631: the **Dharma child**) on vow of concerning the *continence in enjoyment of food etc* (*bhogopabhogavrata*); the fifteenth (IV, 637-699: The **Surasena and Mahasena princes**) on the vow to *refrain from unnecessary injury* (*anarthadandavratavrata*); the sixteenth (IV, 701-761 The **Kesarin prince**) on the vow with regard to *time* (*samayika*); the seventeenth (IV, 765-820 the **pious minister Sumitra**) on the vow of "*drawing closer or contracting every day the limits already laid down to the range of tra-*

The present edition of the *Vasupujyacharita* is based on the following Mss.

A. a modern, fairly correct Ms. 182 leaves, 12 lines on a page, dated Samvat 1915.

B. an old and good Ms. but it omits frequently verses or parts of verses; 107 leaves, 17 lines on a page. It bears no date, but, judging from its appearance and the form of the letters, it may be 300-400 years old.

C. a bad Ms, written by an ignorant scribe. Besides the text it contains an interlineary Guzerati Tata, 303 leaves. Dated Samvat 1859, Saka 1724, Magha Sudi 9 Monday.

D. a carefully written Ms; though it is younger than B, it has the advantage of containing no lacunae. Not dated, but apparently older than C.

All these Mss. have kindly been lent me by *Vakil Keshavlal Premchand B.A., L.L.B* of Ahmedabad. To his well known endeavours in the interest of Jain Literature it is due that this edition of the Vasupujya Charita could be undertaken

---

vels." (Bhandarkar Rep. 1884 p. 111f) (*desavakasikavrata*); the eighteenth (IV, 824-887): the **Mitrananda minister**) on the vow of fasting (*paushadhavrata*); the ninteenth (IV 890-970: **Sumitra**) on the vow of giving food and shelter to Ascetics (*atithisamvibhaga*).

In conclusions I have to thank my respected teacher Professor *Doctor Hermann Jacobi* of Bonn, who has revised my manuscript before sending it to the press and has assisted me in reading the proofs

Rome, DR. AMBROGIO BALLINI.

April 1910.

A TABLE OF CONTENTS OF KATHAS NARRATED IN THE WORK

VARIOUS READINGS OF THE VASUPUJYACHARITA.

पाठान्तर.

I.

26aB पस्य ॥
52aB मुद्रा ॥
56bB न किम् ॥
85bA अवध्यन ॥
86bB घासानद्रावपम् ॥
109aB घात्यानर्गवय्रमन्।
„ bB लोल्पामास ॥
116aA महोन्सवमयम् ॥
123bBC मंसर्गं ॥
141aB तन्क चेत्तु सः ॥
142bB कार्यमाचार्यवर्य-
मावर्ज्य
171bB साधितम् ॥
174aB पन्द्रिकद्म्बेन ॥
„ bB तूर्यनादेन ॥
195a M-. सौर्यलक्ष्मी-
नदीनाया०
217bA कृत्वानानिम् ॥
219bA निर्ममो निर्मम
सोऽयम् ॥
228bB अम्राघे ॥
231aA शिवसौख्यानाम्
238aA इति तस्य ॥
240aA राज्यं घापि तत:
क्षणं ॥
247bB कमण्डुघकापा०
261aB मेदमुच्चनाम् ॥
325aA हु ॥
349bB यत्तु स्यात्सुर्यम्
358bB न मन्थनीयो ॥
„ aB (अ)नवधिज्ञान-
निधिः ॥
435bA कस्याधिकरो-
त्ययम् ॥
472bB गुक्तमित्युक्त
सताम् ॥
496aB किंच ॥
517bA पनुजोज्वल
541bB पारणक्षणम्
578bA स्वसमाम
· पाश्रमः ।

659aBD तत्पूज्यो न्यस्य मन्मोहं स्वपौत्रे मघवत्यपि ।
मां प्रतायानुमन्येथामिहार्थे ऽस्मि कृताञ्जलिः ॥
667bA मुधैव स्त्रियसे ॥
668aBD स्थितम् ॥
690aD यतो यतो भवाभिलषः ॥
702aBD मिनोऽहात्पाणिनेपथ्यं सर्वसन्नप्रहादरैः ॥
711BCD मधुः मयेदं चा स्त्रि कृत° ॥
734bA विश्वं सर्वे ०गुणा इव ॥
761bBC याचते ॥
805bBD पश्चनाम् ॥
929aBC ऽपिपूर्वैर्भजिरे ॥
1052bD दार्ह्यमान ॥
10?3aA नगुहम्र° ॥
1094aAC क्रिमदानुसूनेर° ॥
101bAC भीमद्रमुपु° ॥

IV

21bAC द्वादशनां तु सम्यक्तं जीवितं परमं स्मृतम् ॥
24aAC जम्बुद्वीपे ऽस्ति कुसुमसन्निभं कुसुमं सुरम् ॥
56aAC अन्येषु पीनःपुण्येन ॥
69a } BD omits
70b }
121bA स्तुतो B मुता: (sic) C स्तना: (sic D स्तुना ॥
152bC वयम: D ज्वः ॥
168bA चिरं विराग° ॥
186aD हरिरपि कल्पिता॥
192 bAC विविक्तरागमद्राक्षीत् ॥
219aBCD निशितास्त्रोऽस्य ॥
244aBD: ममूं दृष्टान्तमाकार्ण्य सकर्णैः कर्णकार्पणम् ॥
" C मुक्तिसंपादितकार्यैनम् ॥

247bBD: सुधीभिर्धीमप- श्वेन ॥

259aAC: पूर्वकर्मवशा- त्कृशम् ॥

293aBCD: चिन्तापसौ चुम्बन् ॥

304bA: नृपचारेभ्यः ॥

321bA: शिववर्मनः ॥

322aA: आहृतं ॥

324aA: °पालननिश्चलः ॥

325aAC: °धर्मकर्मोर्मि° ॥

329aBC: विविधाभिर्वि°॥

409bACD: विवेकदीपं- ॥ (S. Sl. 425)

452bA स शङ्खास्यो ऽ यद्भुतः ॥

464aAC: मन्ते संतेजित- ध्यानो नागिलः सह नन्दया ॥

465aAC: भोगान्समं दिवः ॥

480bA: वक्ष्यसि प्रियाम् ॥

C: प्रिय ॥ ,,

510bA: विपुलश्रीमहाग्र- हान् ॥

608aD °चिन्ताग्रस्तस्यौ वौ° ॥

705aD °कदाप्पदः ॥

709aD इति ध्यात्वा स- पं तत्र ॥

724aA कोपतसं लोचन- योर्द्वयम् ॥

784bAC स प्रतिज्ञो महा- मात्यः ॥

838bD पवनेशेति नाम- तः ॥

861aA °विधाधेत्ता ॥

902aBD समालोककृता- दरः ॥

925aD अथासौ ॥

951aA यथाविधेषु पात्रेषु ॥

976A मघवा नामतस्त- स्यामवनीमघ- याभवत् । रेजेऽरिपु मुजा- दम्भादम्भोलिर्य- स्य भीषणः ॥

1061bD मुखमण्डनम् ॥

1077bA ०सर्वसर्वाङ्गक-
म्यमाक् ॥
1107bD दुःप्राक्रान्तः ॥
1116D पापी द्वीपो बभू-
वाय तृतीयां च
गतोऽय सः ।
नकुलीभूय द्वि-
तीयां बकोऽय
प्रथम[ा]च सः ॥
1125bA पुष्पपुष्पैश्च दुर्ग-
न्धः सुगन्धश्च ॥
1132bA सौख्यभागसौ ॥
1143bD पूजा तेन सप-
ग्राहि जग्रहेऽस्य
कलावलिः ॥
1151aBD विद्यते सुप्रभा ॥
1157bAC राधावेधविधा-
यिनः ॥
1169bBD वैरिगोत्रवना-
नलः ॥
1181aD ०ज्ञानिवचःस्म-
रन् ॥
1191bA भूधनेनानुधावन॥

1229bA तत्कथ्यतां मुधं ॥
1237aD धर्मरुचि ॥
1241bAC मुनिसुव्रतम् ॥
1248aA जातिज्ञानमवाप्य
1251bD वासुपूज्यपवित्रि-
ताम् ॥
1255bA नो केन नाम्बो-
केषु काङ्क्षितम् ॥
1256aA मध्येऽपि कं
रागं ॥
" " D मध्येऽधिकं रागं
नीरागान्तोऽपि नैव यः॥
1258aB ०जगद्भर्तुरुपदे-
शैः सुमी नृपः।
लघुं न्यस्य सुतं
राज्ये भेजे ।
" " D नृपः श्रुत्वा जग-
द्भर्तुरुपदेशं महा-
न्तधीः ।
राज्ये न्यस्य सुतं
सोऽस्य भेजे ॥
1269aA मृक्षीकृमनन्दी-
भिः साकशैक० ॥

1293bA स्मयते स्पृश्यते ॥
" " D अवादपंसत्ता सुसोश्चिकाः ॥
1331aA क्षीणकर्माय कर्तव्यो ॥
" bD जगद्गुरुः ॥
1363aD कौकासगणान् ॥

Sl.3aD भूरिर्भूरिगुणावृतः॥
Sl. 8-25A omits.
Sl.16aD श्रीमद्दाकाद्नो
BC श्रीमद्दाडाद्नोऽनाने metr mistaken !
" 29aD कृपा ॥

॥ वासुपूज्य चरितम् ॥

प्रथमः सर्गः

अर्हन्तं नौमि वासवेयं कल्याणकलशं सताम् ।
रेजुराग्रदलानीव यत्कर्णनिकटे जटाः ॥ १ ॥
भक्तिरागभृतानन्तभव्यस्वान्तस्थितेरिव ।
विद्रुमच्छायकायो ऽसौ वासुपूज्यः श्रियेऽस्तु वः ॥ २ ॥
स्वार्थे ऽर्दं कमठात्कष्टं सेहे भोगी तु मत्कृते ।
तन्मान्यो ऽयमितीवास्तु पार्श्वो मूर्ध्नावहन्मुदे ॥ ३ ॥
रणे ऽपि धीरा वीराः स्युर्महावीरस्त्वसौ मनः ।
देवीहावैर्भितो नेति यं स्तौतीन्द्रः स वो ऽवतात् ॥ ४ ॥
अन्यानपि जिनान्नौमि ध्यायामि श्रुतदेवताम् ।
प्रारब्धसिद्धिफलदाञ्श्रये कल्पतरून्गुरून् ॥ ५ ॥
सत्पात्रदानतो धर्मः सर्वलोकोत्तरस्थितिः ।
जीयाज्जन्तुसमुद्धारव्यापाररचिरश्चिरम् ॥ ६ ॥
देयाद्धर्मः स वः कामान्कामधेनुरपूर्वनः ।
यतस्ताः संनिधावन्ति बुद्धिश्रीवृद्धिसिद्धयः ॥ ७ ॥
परोपकारिणो भूयो धर्मं यत्रार्थितेषु यः ।
ददाति निर्वृतिं स्वस्य सत्पात्रमपि निःस्पृहः ॥ ८ ॥
जयन्ति जगदुत्सङ्गरङ्गद्गुणकीर्तयः ।
ते सन्तः सततं येषां धर्मे ऽस्मिन् रमते मतिः ॥ ९ ॥

चत्वारो ऽस्य सपर्यायाः पर्यायाः कृतिनां मताः ।
दानशीलतपोभावनामानः कामितप्रदाः ॥ १० ॥
ते तु भीमभवाम्भोधिसेतवः पुण्यहेतवः।
शुद्धिमद्भिर्विबुध्यन्ते महतां चरितश्रुतेः ॥ ११ ॥
अतः सत्पुरुषश्रेणिश्रवणामृतवर्षणम् ।
शर्मणः कार्मणं कर्ममालिन्यक्षालनक्षमम् ॥ १२॥
वासवानां हि यः पूज्यो वासुपूज्य इति श्रुतः ।
तस्य तीर्थेशितुश्चारु चरितं रचयाम्यदः ॥ १३ ॥ युग्मम् ॥

अस्ति स्वस्तिनिधिः स्वर्णशैलवर्ण्यान्तरावनिः ।
जम्बूद्वीप इति द्वीपो लक्षयोजनविस्तृतः ॥ १४ ॥
यस्योत्तरकुरुस्थानश्चित्ररत्नमयो द्रुमः ।
जम्बूर्भयति मायूरच्छत्रं द्वीपजयोच्छ्रितम् ॥ १५ ॥
यो ऽनन्तप्रतिमो ऽप्यत्र सर्वत्राप्रतिमः क्षितौ ।
अनादिनिधनो ऽप्युक्तः सप्तवर्षमयो बुधैः ॥ १६ ॥
सो ऽस्ति कङ्कणरूपेण लवणाम्बुधिना वृतः ।
द्विलक्षयोजनोन्मानो विस्तारेण निरन्तरम् ॥ १७ ॥
यो ऽन्तःकूटस्थचैत्येषु भक्त्या नित्यार्हतां पुरः ।
नृत्यत्यूर्मिभुजैर्नित्यं गायत्यूर्जितगर्जितैः ॥ १८ ॥
द्वीपो ऽस्ति परतस्तस्य धातकीखण्डसंज्ञकः ।
यः पृथुत्वे चतुर्लक्षयोजनानि समन्ततः ॥ १९ ॥
स्थानो ऽस्मदभिधानेन द्वीपो ऽयमिति नृत्यते ।
यत्र स्वमर्मर्मेलद्वयस्थधातकीद्रुमैः ॥ २० ॥
यश्चकास्ति चतुःषष्ट्या विजयैः पद्मिनीव ।
चतुरङ्गबलधृतफलकं नयधर्मयोः ॥ २१ ॥

जनस्यान्तरषड्वैरिजेतुस्तेजोयशःश्रियाम् ।
यत्रार्काः कुण्डलायन्ते द्वादश द्वादशेन्दवः ॥ २२ ॥
विद्यते तस्य कालोदजलधिः परिधिस्थितः ।
विस्तृतः सर्वतो योऽष्टलक्षयोजनमानभृत् ॥ २३ ॥
आतापत्रेषु गीर्नित्यमनन्तानर्हतां गुणान् ।
लिखत्स्वितीव यो धत्ते मषीभावं निजाम्भसि ॥ २४ ॥
द्वीपोऽस्ति परतस्तस्य श्रीपुष्करपराह्वयः ।
यो योजनानि विस्तारे लक्षाः षोडश लक्ष्यते ॥ २५ ॥
तस्य नामार्थमत्यर्थं मथयन्ति वरश्रियः ।
माद्यन्मधुपझङ्कारैः पुष्करैः पुष्कराश्रयाः ॥ २६ ॥
तस्यार्धे इष्टवान्भूभृदास्ते मानुषोत्तरः ।
नित्यार्हच्चारुचैत्यानि यस्यास्ते मुकुटः स्फुटः ॥ २७ ॥
तस्मादर्वाग्विभागेऽस्ति स्वर्णाद्रिर्भूविभूषणम् ।
यत्ताराः केसरायन्ते गगने नीलनीरजे ॥ २८ ॥
ततः पूर्वविदेहाख्यं क्षेत्रं प्राच्यां श्रियं सताम् ।
यत्रार्हद्वाक्सुधासेकाज्जायन्ते निवशालयः ॥ २९ ॥
तत्र सीतासरिद्वीचिसिच्यमानवनावनिः ।
अस्ति विस्तारिमङ्गल्यो विजयो मङ्गलावती ॥ ३० ॥
विभावर्यामपि जना विभावर्याङ्गभूषणैः ।
ध्वस्तध्वान्तभरा यत्र यान्ति मान्तरवर्त्मसु ॥ ३१ ॥
इन्द्रनीलमयं दाम शून्ये अपि पतितं पथि ।
भुजङ्गमभ्रमेणेव यत्र नादीयते जनैः ॥ ३२ ॥
तत्र पात्रं सुवर्णानां वर्णिन्यास्तिलकं भुवः ।
निःसपत्नत्रयश्रीत्वरं रत्नपुरं पुरम् ॥ ३३ ॥

सत्कृत्यामृतसिक्तानां यत्र भान्ति ध्वजाञ्चलाः ।
तीर्थेशवेश्मनां पुण्यद्रुमाणां पल्लवा इव ॥ ३४ ॥
वपन्तो धार्मिकाः सारं यत्र क्षेत्रेषु सप्तसु ।
पुण्यधान्यर्गरिष्ठं स्वं कोष्ठागारं सुविभ्रति ॥ ३५ ॥
यत्र स्त्रीश्रेणिवक्त्रोजवक्त्रेषु श्रीरहर्निशम् ।
वीरासिकुम्भिकुम्भाब्जवाससौख्येन खेलति ॥ ३६ ॥
धर्मेण स्वाजिता लक्ष्मीश्चापलं यद्गृहेषु यत् ।
कोटिध्वजाञ्चलव्याजात्तन्मूर्तमिव वीक्ष्यते ॥ ३७ ॥
तस्मिन्पद्मोत्तरो राजा प्रजापालनलालसः ।
अभूद्भूमिदोषाणां रोपाणामिव सन्मुनिः ॥ ३८ ॥
अंहिहस्तास्यनेत्राणि नलिन्याभान्ययं दधौ ।
अतो ऽस्य नलिनीगुल्म इत्याख्याभिदधे बुधैः ॥३९॥
स्वप्ने पद्मं महत्तस्मिन्गर्भस्थे ददृशे ऽम्बया ।
अतः सद्भिर्महापद्म इत्यस्य विदधे ऽभिधा ॥ ४० ॥
व्योममण्डलमालिन्यच्छलकज्जलमालिनः ।
बभौ छायेव यत्तेजःप्रदीपस्यारिदुर्यशः ॥ ४१ ॥
आपीय विमदं वैरिवनितानां स्मितामृतम् ।
उद्गारवद्यशोभारं यस्यासिः शाश्वतं व्यधात् ॥ ४२ ॥
स देहद्युतिनिर्दोहसंदेहितविभूषणः ।
सभायां भूधनो ऽन्येद्युर्भद्रासनमभूषयत् ॥ ४३ ॥
श्रीकेल्दिदीर्घिका संसद्य हंसकुलैरिव ।
रेजे राजपदाम्भोजसेवाहेवाकिभिर्नृभिः ॥ ४४ ॥
अमान्यान्तर्विनिर्यान्त्या सितया पलितच्छलात् ।
बुद्ध्या विमलबोधाया रेजिरे तत्र मन्त्रिणः ॥ ४५ ॥

मुहुः प्रकम्प्य मूर्धानं सभ्यैर्निबिडपूर्तये ।
सेव्यमाणानि कर्णेषु तत्र सूक्तान्यवुर्बुधाः ॥ ४६ ॥
व्यवहारकृतस्तत्र देहार्चिर्याचकैरिव ।
रत्नैरन्योन्यसंघट्टवाचालैर्भूषिताः स्थिताः ॥ ४७ ॥
यत्तैन्यमोच्छलद्धूलीमये तिमिरसंचये ।
दधौ खद्योतपोतस्य द्युतिं प्रद्योतनः सदा ॥ ४८ ॥
उदैप्यतः प्रतापाग्नेर्धूमदण्ड इवोन्मुखः ।
यदासिर्युधि शत्रुस्त्रीणैर्मर्दृष्टो जलाविलैः ॥ ४९ ॥
कर्पूरपूरवधेर्षा यशो रोदःसमुद्गके ।
जज्ञे ऽरिदुर्यशःकृष्णागुरुसङ्गाश्चिरं स्थिरम् ॥ ५० ॥
स्वाम्यादेशघनावेशरसल्लालसचातकाः ।
उन्मुखास्ते ऽपि भूपालास्तत्र तस्थुर्यथास्थिति ॥ ५१ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
तांश्च भूमिभुजः स्वाँ च भुजौ पश्यन्मुहुर्मुदा ।
राजा पर्मोत्तरो हृष्यन्नुवाच सचिवेश्वरम् ॥ ५२ ॥
यदाक्रामति दिक्चक्रं भूचक्रो भुजविक्रमात् ।
तत्र चित्रं यतः सर्वबलेभ्यो दोर्बलं महत् ॥ ५३ ॥
यदासीदिममुक्तं पेशमीनां दक्ष शिक्षय ।
यन्मत्पितामहस्यापि सर्वशिक्षागुरुर्भवान् ॥ ५४ ॥
अथामात्यपतिर्दध्यौ नृपो ऽयं भुजदुर्मदः ।
ततस्तत्त्वविदां हन्तिरपहास्यं वदन्यदः ॥ ५५ ॥
नृपस्तं निरामित्यन्नाश्चिन्तयन्तमभाषत ।
किं न मद्वचसां किंचिद्रचयसीदृत्तमुत्तरम् ॥ ५६ ॥
एवं निशम्य मन्त्रीन्दुर्जगाद नृपतिं प्रति ।

दन्तेन्दुद्युतिभिर्दूरान्नृणां मोहतमो हरन् ॥ ५७ ॥
प्रभो ऽश्रुतं त्वयोक्तं यद्बलेभ्यो दौर्बल्यं महत् ।
तत्तु स्यात्सफलं येन तत्पुण्यं सफलं न किम् ॥ ५८ ॥
अथाह भूपो भूपानां शौर्यमैश्वर्यसाधकम् ।
तदाद्विनापि मन्त्रीन्द्र यत्पुण्यमिति किं नु तत् ॥ ५९ ॥
इत्युक्तिभाजि राजेन्द्रे मन्त्रीन्द्रो वदति स्म सः ।
भाग्यसंस्कारसारः पुण्यमेवोच्यते ऽर्हता ॥ ६० ॥
अथाद्भुतरसोल्लासः पृथ्वीन्दुरिति मन्त्रिणम् ।
सारागेनो ऽर्हतामद्मालिन्ये नु का प्रभा ॥ ६१ ॥
मुदं दृशिताचिन्त्यस्वादमस्य भूपतेः ।
ततः शुद्धगुणैर्मन्त्री सचिवेन यात ॥ ६२ ॥
शरणं शुद्धशीलस्य तेजसा च धर्मेण च ।
अवीगणाद् मातङ्गराजस्य ह नु गजते ॥ ६३ ॥
सूरेरतः शोभते भूरि धाम ध्याय च दन्तिनाम् ।
यद्दीनाममी यान्ति जाने धर्मो ऽत्र कारणम् ॥ ६४ ॥
नन्दी शीतो हर्षितो दुर्धीनो ऽपि नरपुङ्गवैः ।
यः पुण्यात्मनया ऽपि पुण्यं येन प्रदीप्यते ॥६५॥

प्रयाति त्रिवर्गाणि महत्त्वानि विपते ।
इत्यादिधर्मे धर्माणः सत्र यथार्थं पृथक् ॥ ६६ ॥
तत्र सर्वधर्मतन्त्राणामगन्तव्यम् मुनां विभुः ।
अनवद्यनाम्नोत्प्रेक्षयानस्त्याधनाधिपः ॥ ६७ ॥
दर्शनं सर्वस्य प्रतापी धनाकरः ।
सर्वार्थदर्शी कृती मुक्ताफलगुणैरिव ॥ ६८ ॥

भाग्याभोगेन भूपानां रत्नमेवेदृशं ध्रुवम् ।
इति दर्शस्तदा पुम्भिः ख्याते तत्कुम्भिगौरवे ॥ ६९ ॥
असामान्यो गुणैर्मान्यो ममायमिति तस्य सः ।
ययौ कुञ्जरराजस्य सम्मुखं राजकुञ्जरः ॥ ७० ॥ युग्मम् ॥
ननादाम्बुदनादेन प्रीतः प्रेत्य नृपं द्विपः ।
नृपस्त्वपूरि रोमाञ्चैर्दूर्वाभूरिवाङ्कुरैः ॥ ७१ ॥
वामं च दक्षिणं चाङ्गं शिरःकम्पनकैतवात् ।
मुहुरस्याङ्कुनं पश्यन्निवेति ध्यायति स्म सः ॥ ७२ ॥
द्रष्टुमैरावणमसौ तद्गुणग्रहधीरिव ।
ऊर्ध्वस्याशु नभोगभगतो ऽब्द इव गर्जति ॥ ७३ ॥
इन्द्रेभस्पर्धया शङ्के यशोभिर्निर्मदीभवन् ।
इन्द्रतायोग्यभाग्यानामेवायं याति यानताम् ॥ ७४ ॥
इति ध्यायन्धराजानिः सन्मान्य व्यवहारिणम् ।
विगतुं दन्तिनो मूल्यं तद्विदः स समादिशत् ॥ ७५ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
निरीक्ष्य लक्षणान्यस्य द्विरदस्य विशारदाः ।
जगदीशं जगुर्मौल्यमौल्यः पुलकाङ्किताः ॥ ७६ ॥
शास्त्रोक्तानामशेषाणां सर्वसल्लक्षणभृताम् ।
हस्ती दृष्टो ऽयमेवात्र द्विरदानामुदाहृतिः ॥ ७७ ॥
भूपस्य यस्य कस्यापि स्यादसौ द्वारभूषणम् ।
संसाधयति दुःसाधानप्यरातीँल्लीलयैव सः ॥ ७८ ॥
पदं कृतयुगस्येव निरीतिः शुभैकभूः ।
एतद्दन्तिभृतो भूमिभर्तुर्देशो ऽपि शोभते ॥ ७९ ॥
वामिव स्यादमूल्यस्य मूल्यमस्य गजस्य तत् ।

याचते यद्वणिग्याहग्देयं देव तदेव हि ॥ ८० ॥
किं ते मूल्यं ददामीति राज्ञि प्रीते ऽथ पृच्छति ।
व्याहारि व्यवहारैकहारिणा व्यवहारिणा ॥ ८१ ॥
स्वामिन्विन्ध्याद्रिराजस्य युवराज इव द्विपः ।
अस्त्युत्तमो ऽयं विख्यातः साम्प्रतं हस्तिवन्धिषु ॥ ८२ ॥
त्वद्वारिश्यद्रुमद्रोहकृते ऽसौ केन केन न ।
महोपायसहस्रेण धर्तुमारभ्यताभितः ॥ ८३ ॥
वितन्वतीभिः साम्यं वा वैषम्यं वा किमप्ययम् ।
बद्धुं शेके न वारीभिर्नारीभिरिव संयमी ॥ ८४ ॥
सम्यग्मत्वैनमग्राह्यं गन्धेभं गन्धवाहवत् ।
अवल्यत विलक्षेण लक्षेण करिबन्धिनाम् ॥ ८५ ॥
अथाहमधिकोत्साहः सुस्वप्नशकुनव्रजैः ।
अस्य बन्धाय विन्ध्याद्रिं गत्वा वासमदापयम् ॥ ८६ ॥
कथं ग्राह्यः स हस्तीति चिन्ताचकितचेतसः ।
मम प्रमोदरोमाञ्चप्रचयं रचयन्नथ ॥ ८७ ॥
मुक्तिस्पृहमसम्यक्त्वमिव मामेतदर्थिनम् ।
सतां महसतां चित्ते चमत्कारं प्रपञ्चयन् ॥ ८८ ॥
मृदुगर्जितवाद्येन मदपट्पदगीतिभिः ।
श्रियमग्रे निजक्रीडानर्तकीमिव नर्तयन् ॥ ८९ ॥
वनदेवीभिरप्येष वीक्ष्यमाणः कुतूहलात् ।
शनैर्वनान्ममागारमगात्नागाधिपः स्वयम् ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥ ९० ॥
आश्चर्योन्मत्तचित्तेन मयोत्थाय रयादथ ।
असावपूजि मत्पक्षं स्वभाग्यस्येव दैवतम् ॥ ९१ ॥

नमतो मम तोषेण सुप्रसन्नः करी करम् ।
सुस्वामीव दधावेष पृष्ठे कमलकोमलम् ॥ ९२ ॥
भूभर्तृणां विरागीव भूभृतामवनीं प्रति ।
संचचालाथ संप्राप्य हस्ती हस्तेन मामसौ ॥ ९३ ॥
अथैनं पृथिवीलीलाचारिणं वारणेश्वरम् ।
वयं प्रीत्यान्वगच्छामः विवेकमिव सद्गुणाः ॥ ९४ ॥
दूरतो राजधानीनामुपकण्ठमपि त्यजन् ।
क्रमोन्कैः भूभृतां सहं लङ्घमानो बलादपि ॥ ९५ ॥
मयानुगम्यमानो ऽयमेत्य नित्यप्रयाणकैः ।
इह स्वगृहवत्तस्थौ यूथनाथो ऽथ सुस्थितः ॥ ९६ ॥
युग्मम् ॥
रक्ता कोपाश्रितेव जज्ञे पान्येषु राजसु ।
प्रमोददुग्धधौतेव धवला त्वयि सास्य दृक् ॥ ९७ ॥
तन्नूनमपमानिन्ये त्वद्भाग्यैरेव वारणः ।
ममैनदनुगामित्वान्मद्भाग्यैरसि दर्शितः ॥ ९८ ॥
ततः स्वसुकृतक्रीतं गृहाणैनमिभं विभो ।
अहं कृतार्थ एवात्र भवद्भालनिभालनात् ॥ ९९ ॥
अथ वाग्भिः सुधापानपुण्यैः कर्णेन्द्रियप्रियः ।
प्रीतो महीन्दुर्मन्त्रीन्द्रसुस्वरसंमुखदृग्जगौ ॥ १०० ॥
अमूल्यमेनमानिन्ये वन्येभमयमेकतः ।
अमूल्यमेकतो ऽयोचद्वचनं बन्धनोज्झितम् ॥ १०१ ॥
तदमूल्यद्वयीदातुरस्मै सर्वस्वमप्यहं ।
दत्त्वाप्यस्यानृणीभावं न गच्छामि करोमि किम् ॥ १०२ ॥
इति स्थिते नरेन्द्रे ऽथ व्याहारि व्यवहारिणा ।

स्वामिन् गजस्तवैवोक्तो मूल्यं गृह्णे ऽस्य न ध्रुवम् ॥१०३॥
इत्यस्मै निश्चयवते सचिवानुमतो नृपः ।
दत्त्वा बलेन राज्यार्धं तं द्विपेन्द्रमुपाददे ॥ १०४ ॥
ततः कृतेभरत्नाभिमङ्गल्यो ऽयं महीपतिः ।
चक्रे यात्रां जगत्कम्पहेतुं जेतुं द्विषो ऽखिलान् ॥१०५॥
निस्वानध्वानधूलीभिर्बधिरान्धारिविक्रमम् ।
संकटीभूतभूगोलं लोलं प्रास्थित तद्बलम् ॥ १०६ ॥
स गन्धसिन्धुरो बद्धरक्तपट्टः पुरो ऽचलत् ।
मूर्धोर्ध्वभ्रान्तकोपाग्निरिव लोपाय विद्विषाम् ॥ १०७ ॥
न नेमुः सर्वतो गर्वकुञ्जीभिः कीलिता इव ।
ये पुरा वैरिणस्तेषु स तत्याज कृपां नृपः ॥ १०८ ॥
रणेषु वारणेन्द्रस्तु स वात्यावर्तवद् द्रुमान् ।
लोडयामास विद्वेषिचमूस्तृणसमूहवत् ॥ १०९ ॥
द्विपेन्द्रः मेक्षकाभूतसकलस्वबलोच्चयः ।
शत्रून् स त्रासयामास द्रुतमद्दानिवानिलः ॥ ११० ॥
दन्तघातदलद्वप्रकपाटः पाटयन्भटान् ।
अरीन्करीन्द्रश्चक्रे ऽसौ दुर्गस्थानपि दुर्गतान् ॥ १११ ॥
इत्येष समरे ऽजैषीद्दन्तलक्षीकृतान्द्विपः ।
लक्षीकृतं तदश्वैः स्वं गतिवेगाद्लङ्घयन् ॥ ११२ ॥
दिशामन्तेषु मिथ्यान्वख्यातान्प्रेक्ष्येव दिग्गजान् ।
जिनकाशी स कुम्भीन्द्रो ववले ऽनुचलद्बलः ॥ ११३ ॥
शक्तिसाधितदुःसाधे सिन्दुरे जयसिन्धुरे ।
तस्मिन् सविस्मयप्रेम रेमे भूमीशमानसम् ॥ ११४ ॥
तमेवेभमिवेभं भूपजयश्रीमङ्गलागतः ।

पदे पदे ऽर्च्यमाप पुरं नागपुरन्दरः ॥ ११५ ॥
महोत्सवमहो भूपवेश्मानिलपतध्वजम् ।
सार्थविभ्रान्तपुरं चक्रे सर्वेषामपीप्सितास्पदम् ॥ ११६ ॥
आलोकैकामवामाक्षीमाल्यमालितजालकम् ।
काश्मीरनीरनीरन्ध्रच्छटाछोटितभूतलम् ॥ ११७ ॥
व्योमापगां जयन्तीभिर्वैजयन्तीभिरद्भुतम् ।
उत्तुङ्गतोरणस्तम्भानद्धभद्रसिन्धुरम् ॥ ११८ ॥
कृतावलम्बमिवानल्पैरुच्चस्थानागतैर्जनैः ।
सहासमिव दन्ताभमुक्तातोरणकान्तिभिः ॥ ११९ ॥
दुर्जयारिजयारोहन्नरोहन्मोदसंमदः ।
तत्पुरं प्रविवेशाथ नृपस्तद्द्विपगंगनः ॥ १२० ॥

चतुर्भिः कलापकम् ॥

मौनिर्गारैर्मुहुः पौरैः स्तूयमानः पदे पदे ।
निबन्धकरी करेणोर्वी सविलास इवैक्ष्यत ॥ १२१ ॥
खेलन् सोल्लसमनं करोग्रेणायमग्रहीत् ।
ध्रुनो ऽप्यहात्लसरीरलण्डं यौनं धर्मतरोरिव ॥ १२२ ॥
कराग्रनटिकायग्डः शुण्डारः स व्यराजत ।
स्वर्गदण्डाग्रसर्गिसोमव्योमनस्तोपमः ॥ १२३ ॥
किं कर्तानेन कस्टी सरोजखण्डेन सम्प्रति ।
इत्यसौ विस्मयस्मेरैः प्रेक्ष्यमाणः पुरीजनैः ॥ १२४ ॥
आवनागारमङ्गल्यः प्रतिस्थानं मतङ्गजः ।
लीलालसगतिः प्राप भूपालभवनाङ्गणम् ॥ १२५ ॥

युग्मम् ॥

भूयमाणो महाश्चर्यानिश्चलैः खेचरैरपि ।

स गुणी सगुणीकृत्य कृत्यवित्खटिकामिमाम् ॥ १२६ ॥
चतुष्पंक्तिं भवचतुर्गतिनिर्गतिमार्गवत् ।
श्लोकमेतन्नृपागारद्वारभित्तौ द्विपोऽलिखत् ॥ १२७ ॥
युग्मम् ॥
अविज्ञाततत्त्वीतत्त्वो मिथ्यासत्त्वोल्लसद्भुजः ।
हा मूढः शत्रुरोपेण मित्ररोपेण हृष्यसि ॥ १२८ ॥
श्लोकमालोकयन्नेनमनेनसमसौ नृपः ।
अज्ञानन्नर्थमर्थज्ञानपृच्छन्मित्रमन्त्रिणः ॥ १२९ ॥
श्लोकः कथंचिद्बुबुधे बुधैरपि तैर्न सः ।
अतिदीर्घोऽपि न पुमान्पदाभ्यां लङ्घते ऽर्णवम् ॥ १३० ॥
मुखाग्रे तोरणीकुर्वन्नथ दन्तांशुतोरणीम् ।
न्यवीविशन्नृदेवो ऽसौ वाग्देवीं रसनासने ॥ १३१ ॥
मदिष्टदेवता कापि मयि दत्त्वा जगत्त्रयम् ।
श्लोकं शिक्षाविशेषाय लिलेख द्विपरूपभाक् ॥ १३२ ॥
तदस्यार्थमविज्ञाय न विशामि निवेशनम् ।
अमित्रमित्रसंदेहे कास्तु देहे ऽपि निर्वृतिः ॥ १३३ ॥
तदित्युदीर्य काव्यार्थं हृल्लेखादीर्यमाणहृत् ।
तत्रैवास्थानमास्थाय विभुर्निर्विविशे विशाम् ॥ १३४ ॥
संहताः सूरयः सज्ञावज्ञातसुरसूरयः ।
तैरप्यभेदि न श्लोकटङ्कं वज्रमणिर्यथा ॥ १३५ ॥
श्लोकार्थं लोकसार्थेषु समन्तान्मतिगर्विताम् ।
धर्माचार्यानथाकार्यापृच्छत्पृथ्वीपतिः क्रमात् ॥ १३६ ॥
अर्थेष्वघटमानेषु तेषामप्युक्तियुक्तिभिः ।
विषादपात्रं धात्रीनः किंकर्तव्यजडो जगौ ॥ १३७ ॥

श्रीवेतानेन कनकाचलेनेव प्रकम्पनाः ।
सर्वज्ञमानिनः सर्वे गर्वेण रहिताः कृताः ॥ १३८ ॥
अद्यापि विद्यते क्वापि को ऽपि मद्दम्यनास्पदम् ।
न वेत्ति वदति स्माथ सचिवेन्दुरवोचत ॥ १३९ ॥
अद्याप्येको विवेकोर्मिसमुद्रो न समेति सः ।
आनन्दचन्द्रसूरीन्द्रो जिनशासनतत्त्ववित् ॥ १४० ॥
ऊचे ऽथ राजा नाद्यापि यदभ्यैत्तत्कथं नु सः ।
तथाप्याहूयतां सो ऽपि क्षीणशल्यो ऽस्तु संशयः ॥ १४१ ॥
अथ मन्त्री स्वयं गत्वा नत्वा विनयवामनः ।
निवेद्य कार्यमाचार्यवर्यमावर्ज्य हूतवान् ॥ १४२ ॥
ते कर्तुकामाः श्रीजैनशासनस्य प्रभावनाम् ।
राजमन्दिरमाजग्मुः सूरयो ऽथ नयोज्ज्वलाः ॥ १४३ ॥
मूर्तं शर्ममिवायान्तं तमेवस्य महामुनिम् ।
भूपस्तद्दर्शनो हर्षी नमश्चक्रे मुदा नदन् ॥ १४४ ॥
देवांशः को ऽप्यसौ कुम्भी मोहशुम्भी ननाम यम् ।
किं मुनीन्द्रं निम्नक्रा नमामो वयमप्यमुम् ॥ १४५ ॥
इति ध्यायन्समुत्थाय भद्रपीठाद्विभुर्भुवः ।
नमश्चकार सपरीवारः संसारतारणम् ॥ १४६ ॥
सूरिं सिंहासने ऽध्यास्य निविश्याग्रे ऽतिभक्तिभाक् ।
तं श्लोकं दर्शयन्निच्छ्यामर्थं पप्रच्छ पार्थिवः ॥ १४७ ॥
दन्तच्छविच्छलान्मुक्तिशिलादीपितवर्णिकाम् ।
दर्शयन्निव भक्तेभ्यो गुरुर्गिरमथाकिरत् ॥ १४८ ॥
यो देवगुरुधर्माणां त्रयीं जानाति तत्त्वतः ।
रमते तन्मतिः सत्त्वे स जिनाजिनभेदवित् ॥ १४९ ॥

वीतरागप्रभुर्देवो गुरुस्तत्त्वोपदेशकः ।
धर्मश्च करुणारम्यस्त्रयीतत्त्वमिदं विदुः ॥ १५० ॥
तत्सत्त्वं यद्भवाम्भोधिः क्रममात्रेण लङ्घ्यते ।
मिथ्या सत्त्वं पुनः कर्मस्विन्यन्मार्यमारणम् ॥ १५१ ॥
रिपवो रागरोषाद्या मुहुर्देहं दहन्ति ये ।
मूलादुन्मूलनीयास्ते समन्तात्तेन धीधनैः ॥ १५२ ॥
मित्राणि प्राणिवर्गस्तु यो द्विषन्नपि कर्मठः ।
कामं क्षामयितव्योऽसौ क्रुधा दीप्तः शमामृतैः ॥ १५३ ॥
कषायविषयाञ्शत्रून्परिपुष्यन्ति मित्रवत् ।
सुहृदोऽसुमतः शत्रूकृत्य निघ्नन्ति धिग्जडाः ॥ १५४ ॥
राजन्को ऽप्यवधिज्ञानी तव पूर्वसुहृत्करी ।
सूत्रयानया दत्तां शिक्षां मुक्तराज्यस्य संयमे ॥ १५५ ॥
इति विज्ञाय सूक्तार्थं चमत्कुर्वन्गुरोर्गिरा ।
मेदिनीजानिरानन्दहृष्टरोमपदो ऽवदत् ॥ १५६ ॥
अद्य मे फलवज्जन्म यद्भवान्भवपारदः ।
अलभ्यत गुरुर्गौरगुणगौरवभाजनम् ॥ १५७ ॥
त्वत्प्रसादेन संसारसारासारविचारवित् ।
जाने ऽधुना धुनास्युर्वीभोगान्भोगानुरक्तधीः ॥ १५८ ॥
प्रभो पीयूषसदृशा दृशा मां वीक्ष्य दीक्षय ।
विलीयन्तां भवोत्थाना देहदाहज्वरोर्मयः ॥ १५९ ॥
इत्युदीर्य पदद्वन्द्वमद्वन्द्वस्थिरमानसः ।
आनन्दचन्द्रसूरीणामग्रहीदाग्रही नृपः ॥ १६० ॥
श्लोकार्थज्ञानसंविग्नाः परेऽपि बहवो जनाः ।
दत्ता दीक्षामयाचन्त मुनिमानम्य तं तदा ॥ १६१ ॥

अयं करात्तकल्याणकलशः करिशेखरः ।
अभिषिञ्चति यं राज्ये स्थाप्यः कामं स मामके ॥ १६२ ॥
इत्यादिश्य तदा मन्त्रिवृन्दं वृन्दारको नृणाम् ।
मुक्तिश्रीशाश्वतिभुवं दीक्षामादत्त संमदी ॥ १६३ ॥ युग्मम्॥
तेऽपि शुद्धधियो धीराः क्षीराब्धिस्फूर्तिकीर्तयः ।
कति नाददिरे दीक्षां भवक्षोदविनोदिनीम् ॥ १६४ ॥
जिनप्रवचनप्रौढप्रभावपृथुभावनः ।
अथानः सपरीवारो विजहार महामुनिः ॥ १६५ ॥
मङ्गल्यकलशं तस्य करे न्यस्य करीश्वरः ।
परिता मन्त्रिणस्तत्र ततः प्राञ्जलयो जगुः ॥ १६६ ॥
गजेन्द्रराज राजत्वं विराजयति यो गुणैः ।
तस्मै कस्मैचिदैश्वर्यं वितीर्य विजयी भव ॥ १६७ ॥
ततो मतङ्गजस्वामी चामीकरविभूषणः ।
मन्द्रगर्जितवाचालदिक्चक्रः प्रचचाल सः ॥ १६८ ॥
रङ्कान्राज्ञश्च राज्याय पुरोऽसौ परिपालिनः ।
सदर्शय दृशा पश्यन्मार्गेविज्ञानपल्यत ॥ १६९ ॥
गर्ले गर्ले गच्छन्मदागनिरिव द्विपः ।
न तस्यां नगरारामग्रामोर्वाव्यपि न कश्चित् ॥ १७० ॥
कालेन दन्ती गन्तव्यमित्यन्तश्चिन्तयातुराः ।
तं मन्त्रिणोऽन्वगुर्मन्त्रप्रभावा इव साधितम् ॥ १७१ ॥
रत्नार्थीव पुमानब्धिं पुंरत्नार्थी स वारणः ।
दुःप्रवेशं विवेशाथ दूरदेशाटवीपथम् ॥ १७२ ॥
सुप्तं तरुतले कंचिच्चीरच्छन्नशरीरकम् ।
तथाभ्यषिञ्चदम्भोभिः कुम्भी कल्याणकुम्भजैः ॥१७३

ततो वन्दिकदम्बेन कृते जयजयारवे ।
दूरमापूर्यमाणे च तूर्यक्काणेन दिग्गणे ॥ १७४ ॥
अयमुत्थापयांचक्रे यावद्राज्याय मन्त्रिभिः ।
दृष्टस्तावद्विसंकोचिहस्ताद्यवयवः पुमान् ॥ १७५ ॥ युग्मम् ॥
प्रत्यक्षलक्षितस्थापलक्षणो ऽपि दृशा महान् ।
नैष पद्भ्यां गतौ शक्तो न पाणिभ्यां तृणग्रहे ॥ १७६ ॥
किमीदृशो ऽपि राज्ये स्यादिति ध्यायिषु मन्त्रिषु ।
करेणारोप्य तं पृष्ठे पुराय प्रययौ द्विपः ॥ १७७ ॥
नूनं ज्ञानी गजो ऽनेन राज्यं वर्धिष्णु वीक्ष्यते ।
प्रवेशोत्सवमित्यस्य विचित्रं मन्त्रिणो व्यधुः ॥ १७८ ॥
अज्ञातकुलशीलस्याप्युन्मीलद्भाग्यशालिनः ।
राज्याभिषेकमङ्गल्यं मेनिरे ऽस्य नरोत्तमाः ॥ १७९ ॥
राज्यप्रधानपुंवर्गस्तं ननाम च नाम च ।
पुण्यर्द्धिभावनस्तस्मिन्पुण्याढ्य इति निर्ममे ॥ १८० ॥
राज्यार्धस्वामिनागर्वादर्थवस्तु धनावहः ।
पद्मं नाम नमामीति निर्ययौ नगराद्बहिः ॥ १८१ ॥
तद्राज्यार्थमलं तस्य सामन्तेशाः परे ऽपि च ।
विधुराङ्गतया शीलवैराग्येण तपस्यगुः ॥ १८२ ॥
सार्धमन्तःपुरैर्हस्तिपकैः सतुरङ्गैस्तुरङ्गिभिः ।
नृपमुक्तस्यार्थीशैरप्यमानव्यगम्यत ॥ १८३ ॥
वन्दीयान्नयनीत्येष नियोगिभिरपि श्रितः ।
वहित्रबुधकल्पेन नागरैरप्यगामि सः ॥ १८४ ॥
अपि हस्तिपकैर्नीवृत्तो हस्तिपतिस्तु सः ।
एव एव वहित्रनागाधिपायेषु कृ तादृशः ॥ १८५ ॥

अभूत्पुण्याढ्यभूपस्य भूपसद्मैव केवलम् ।
यया राज्यं समस्तं तदर्धराज्यहरे नरे ॥ १८६ ॥
भटासैनिकभक्तान्या मध्ये ऽपि भुजभृद्गणः ।
को ऽपि स्यादिति संनद्धवर्मजालश्चचाल सः ॥ १८७ ॥
आधोरणाग्रणीस्तस्य वारणाधिपतेस्तदा ।
प्राञ्जलिर्जगतीजानिं विजयाय व्यजिज्ञपत् ॥ १८८ ॥
जयत्येव रणोत्साहसंगतो ऽसाविभो विभो ।
अस्मिन्नारूढनाथाशु मुञ्चतामाशुहृद्गणैः ॥ १८९ ॥
एवमस्मिन्निति जल्पन्तं गोपमारोपयद्द्विपे ।
हस्तिपालस्तदाकाल इव पूर्वाचले रविम् ॥ १९० ॥
अथायमचलच्छोद्धुमचलश्रीरिभप्रभुः ।
अंवेपिनो भटाः के ऽपि पट्टभक्ताः पुरो ऽभवन् ॥ १९१ ॥
शौर्यलक्ष्मीनटीनाट्यारम्भसंभ्रमभृत्तनः ।
अमिलत्तुमुलोत्तालं तालवद्बलद्वयम् ॥ १९२ ॥
विपक्षासिप्रहाराणां हाराणामिव पातिनाम् ।
सज्जीचक्रुः शरीराणि वीरश्रीलम्पटा भटाः ॥ १९३ ॥
गायत्कोदण्डदण्डज्यो नदद्द्विरदमर्दलः ।
नृत्यद्वीरकबन्धो ऽयं बन्धुरो ऽभूद्रणक्षणः ॥ १९४ ॥
भग्नपुण्याढ्यभूभर्तुः क्षणेनाथ द्रुमानिव ।
उन्मूलयद्भिः भग्नं द्विट्पूरैः सिन्धुपूरवत् ॥ १९५ ॥
हस्ती न हन्त हन्तव्यः पटुरेवैष हन्यताम् ।
इत्यूर्ध्वपाणिरवदत्तदा वीरान्धनावहः ॥ १९६ ॥
क्षीणोपान्तस्वसैन्यो ऽपि दुर्धर्षो ऽथ करीश्वरः ।
रिपुसैन्यं ममन्थासौ दधि मन्थानको यथा ॥ १९७ ॥

करी सर्वाभिसारेण ततो ऽरोधि विरोधिभिः ।
रजनीसमयेऽश्रान्तैर्ध्वान्तैरिव वियत्पथः ॥ १९८ ॥
इत्यस्मिन्संकटे तिष्ठन्पुण्याढ्यनृपतिर्जनैः ।
किमध्यासि करीशेण राज्ये ऽसावित्यशोच्यत ॥ १९९ ॥
तृणमप्यात्महस्तेन कुरु शस्त्रं रिपुञ्जय ।
तदेत्युवाच पुण्याढ्यमदृश्या भाग्यदेवता ॥ २०० ॥
तदैव दैवतस्तस्य मारुतेरितं करे ।
आरोह्य तृणं शस्त्री शस्त्रमित्याक्षिपच्च सः ॥ २०१ ॥
अथाशु स्फूर्जद्गर्जस्विस्फूर्जथुस्फोटिताम्बरम् ।
लोलत्कीलाकुलोद्धृत्यथगाहिग्मण्डलोदरम् ॥ २०२ ॥
कम्पमानानलचयं भयभुग्नजगत्त्रयम् ।
तृणमप्यभवद्वज्रं व्योम्नि पुण्याढ्यपुण्यतः ॥२०३॥ युग्मम्॥
यो न नंस्यति पुण्याढ्यं तत्र वज्रं पतिष्यति ।
इत्यभूच्च नभोवाणी भूपभाग्याधिदैवतात् ॥ २०४ ॥
इत्युदन्तेन दन्तेषु तृणानीशास्तृणान्यधुः ।
नृपं नेमुश्च पुण्याढ्यमहो पुण्यमहोदयः ॥ २०५ ॥
दासस्ते ऽस्मीति जल्पन्तं कम्पयन्तं मुहुः स्तुतिम् ।
लुठन्तं भूतले भूपो ऽनुजग्राह घनाहवम् ॥ २०६ ॥
पुरं प्रविशतस्तस्य राज्ञो ऽथ जिनशासिनः ।
मर्यादानीरधारो ऽपि परिवारो ऽभवत्तदा ॥ २०७ ॥
पुण्याढ्यभूपतेराज्ञां राज्ञां मूर्धन्यनन्यनाम् ।
मागधानामसमानासु कुर्विन्दं विस्मयन्यदः ॥ २०८ ॥
इत्यम्बरगिरा साकं साकम्पभुवनत्रयम् ।
दूरादसंख्यदेशेषु दिवि तद्यशमभ्रमत् ॥ २०९ ॥ युग्मम् ॥

मद्गाभिन्यवैमानैः पूर्वीनाथाग्रमितस्ततः।
भ्रमितो नागु भीमागु भीमार्णवमस्फुरन् ॥ २१० ॥
अन्यायवानतोऽपि यथकं दृष्ट्वा च तत्पुरि ।
संसारात्पथःअपन्यायकरज्ञापभित् ॥ २११ ॥
मन्त्र विप्रांऽनेन्यासाभावातुरां च सर्वपुरीम् ।
आत्म दृष्टि दृष्ट्वं कार्यं सर्वमासस्तिर्मिर्नृपैः ॥२१२॥
प्रभातेत्यागनिधिन्नो यदुत्तमदीपतिः ।
श्रीपुन्याद्भ्यः गुरुं नम्याविन्धं स्वर्गं हरिर्यथा ॥ २१३ ॥
दुष्पवेन्यायनीपालं धर्नीपाल्यः कदापि नम् ।
अपर्गर्गाभयपाणिपङ्कजर्थाव्यनिवेपत् ॥ २१४ ॥
स्वामिभेऽनन्पुरन्ताभ्यो नपनन्नपानि स्थितः ।
आजगाम नदारामभवपिज्ञानभानुमान ॥ २१५ ॥
इत्याकर्ण्य प्रियः कर्णाभरणं धरणीपतिः ।
मुदितो दन्तिनगरं समागत्योद्यानमासदत् ॥ २१६ ॥
महामुनिमितानम्य निविष्टो हृष्टहृन्नृपः ।
कृताञ्जलिः करीन्द्रो अपि तस्थौ नयनगोचरे ॥ २१७ ॥
पुरस्य पुरभर्तुश्च प्रधानपुरुषैः प्रमात्र
दूरं मुनिसभापूर्णं भूमिभिर्धारितोऽञ्जुभिः ॥ २१८ ॥
ततः श्रुतसुधाम्भोधिशिविरस्तरीनिभाम् ।
निर्ममे निर्मदोऽसौ निर्मलां धर्मदेशनाम् ॥ २१९ ॥
इहानादौ भवे अनादिर्जीवो अनादिस्वकर्मतः ।
अव्यवहारराशौ स्याद्दुःसहबहुदुःखभाक् ॥ २२० ॥
असंख्या यत्र गोलाः स्युर्गोले असंख्यनिगोदकः ।
एकैकस्मिन्निगोदे स्युरनन्ता जन्तवः स्थिराः ॥ २२

अन्योन्यजन्तुसंवाससंमर्दोत्पीडपीडितः ।
जीवो ऽनन्तान्भवानेकेन्द्रिय एवात्र संवसेत् ॥ २२२ ॥
उत्पत्तिनाशैस्तत्रैवाकामनिर्जरया चिरात् ।
क्षिपेत्कानिचित्किंचित्कर्माणि कथमप्यथ ॥ २२३ ॥
एवं तेषु निगोदेषु सो ऽनुभूय महाव्यथाम् ।
आयाति व्यवहाराख्यराशौ दैववशादिह ॥ २२४ ॥
अत्यन्तस्थावरो ऽप्यत्र कथंचित्कर्मलाघवात् ।
मानुष्यमुत्तमं प्राप्य भवे तत्रैव सिध्यति ॥ २२५ ॥
प्रायेणान्यस्तु सर्वो ऽपि संसारे स्वस्वकर्मभिः ।
चतुरशीतिलक्षासु जीवो भ्राम्यति योनिषु ॥ २२६ ॥
तथाहि ।
जन्मानि सप्तलक्षाः स्युः पृथ्वीकाये शरीरिणः ।
जले सप्तानले सप्तानिले सप्त स्वकर्मतः ॥ २२७ ॥
द्विधा वनस्पतिर्ज्ञेयः प्रत्येकानन्तभेदतः ।
तत्राद्ये दशलक्षाणि द्वितीये तु चतुर्दश ॥ २२८ ॥
द्वीन्द्रिये त्रीन्द्रिये द्वे द्वे लक्षे चतुरिन्द्रिये ।
लक्षाश्चतस्रो नित्यं नरकत्रिदशालये ॥ २२९ ॥
लक्षाश्चतस्रस्तिर्यक्षु मनुष्येषु चतुर्दश ।
वर्णाद्यैः समवेतं तदुक्तं स्थानं तु यद्यपि ॥ २३० ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
इत्थं भ्राम्यन्भृशं प्राप्य कथमप्येति भो नृणाम् ।
आर्यक्षेत्रसुगोत्रायुरक्षाद्यगुणान्विते ॥ २३१ ॥
न स्यात्तत्र गुरुप्राप्तिः सा चेज्जिनागमश्रुतिः ।
सापि चेत्तस्य जीवस्य हृदि श्रद्धा समुद्गमेत् ॥ २३२ ॥

चतुर्दशाब्ददेशीयाः कामं विरहकातराः ।
खेलन्ति स्म सहेलं ते पुरि पौरप्रियश्रियः ॥ २४५ ॥
ते सज्जनमनस्तोपकारितुल्यक्रियास्त्रयः ।
साधोर्मनोवचःकायमपञ्चा इव रेजिरे ॥ २४६ ॥
कदाप्युद्यानमेदिन्यां ते ययुः केलिलालसाः ।
ददृशुश्च कमप्युद्यत्कायोत्सर्गस्थितं यतिम् ॥ २४७ ॥
प्रीतिमन्तो नमन्ति स्म ते यतेः पद्योः पुरः ।
उत्क्रमन्ति स्म लोकाग्रं यावत्पुण्येन वर्त्मणा ॥ २४८ ॥
पयःकणो ऽपतत्पृष्ठे वामनस्य नमस्यतः ।
मुक्तिसीमन्तिनीमुक्तमौक्तिककर्कोपमः ॥ २४९ ॥
स चातक इवोत्पश्यः पश्यन्वारिद्विवागमम् ।
गलदश्रुजलं साधोरेकमीक्षणमैक्षत ॥ २५० ॥
निरीक्ष्य निपुणं दक्षः स्ववयस्यानुवाच सः ।
नेत्रं मुनेर्दुनोत्यस्य दृश्यतामेष कण्टकः ॥ २५१ ॥
मारुतोर्मिधुतो नूनमयमस्यापतद्दृशि ।
नाकृष्येत शरीरे ऽपि निरीहेणामुना पुनः ॥ २५२ ॥
अक्षमत्करो ऽल्पकायत्वाक्षितदम्बकचुम्बकः ।
तत्कथं कण्टकः क्रष्टुं शक्यो ऽरिष्टमिवात्मनः ॥ २५३ ॥
रामो वामनमाचष्ट सखे मा खेदमुद्वह ।
चतुष्पदीभवाम्येष पाणिस्पृष्टमहीतलः ॥ २५४ ॥
मत्पृष्ठदत्तपादाग्रो वामन त्वमवामनः ।
भव हर्षहृदं कर्ष कण्टकं मुनिनेत्रतः ॥ २५५ ॥
अथ जग्राह संग्रामो व्यामोहद्रोहहृद्वचः ।
सगे निर्मोहि कर्मद्रुमव्यग्रो मत्करग्रहात् ॥ २५६ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥

ते ऽथ पातकपूरेण दूरिताः पूरितायुषः ।
यथा यथा समुत्पन्नाः शृणु भूप तथा तथा ॥ २६९ ॥
फलं मे पशुरूपत्वमिति हासोक्तिकर्मणः ।
स रामः सामजो जज्ञे नः पुण्यैर्ज्ञानवानयम् ॥ २७० ॥
मुनिरक्तस्कन्धाकर्षाद्राज्यं निष्कण्टकं भवेत् ।
इत्युक्त्या प्राप संग्रामजीवो ऽहं तादृशं फलम् ॥ २७१ ॥
मार्गश्रीरागतो नागवरो ऽसौ मामुपागतः ।
बोधितो ऽद्यमनेनेदं प्राक्कर्मफलमामदम् ॥ २७२ ॥
यस्त्वासीद्वामनः किंचिद्द्रोश्रगर्वाद्विवामनः ।
भूपस्वरूपमेनस्य शृणु शेषं विशेषतः ॥ २७३ ॥
अस्त्यवन्ती समस्तार्थानवन्ती नामतः पुरी ।
चारुलक्ष्म्या क्रीडतो ऽपीडं यस्यां जनमुखाम्बुजे ॥ २७४ ॥
तस्यां रम्यामशैलाग्रप्रस्थ्याख्यातिनिर्झरः ।
विरोधिरिभकुक्षाहुः सुबाहुरिति भूपतिः ॥ २७५ ॥
तस्य धार्मीपतेस्तद्वरः क्षिप्रसंज्ञकः ।
गृहिणी हरिणी तस्य हरिणीनयनानति ॥ २७६ ॥
गुरुर्ता वामनस्यात्मा गर्भे ऽस्याः समवातरत् ।
गर्भानुभावतो ऽपश्यत्तदा सा स्वप्नमद्भुतम् ॥ २७७ ॥
तत्क्षणं हरिणी त्यक्तनिद्रा चन्द्रमुखी मुदम् ।
पल्यङ्कादुत्थिता पत्युः सुप्तिनेति व्यजिज्ञपत् ॥ २७८ ॥
संमोदं स्वा गतेनाभिषेकं वितन्वती ।
देवभृङ्गे महालक्ष्मीः स्वप्ने ऽद्य दृष्टा मया ॥ २७९ ॥
अथावददतो नारीं क्षिप्रः शृणु सुन्दरि ।
सर्वोत्तमगुणोत्पत्तिसूचकः स्वप्न एष ते ॥ २८० ॥

सा पूर्णदोहदा तूर्णमन्तःसंतोषशालिनी ।
मुहुरानन्दसंदर्भाद्वपुः सपुलकं दधौ ॥ २९३ ॥
अथैन्द्रजालिको हर्षहारिणा च्छत्रधारिणा ।
कृतकृत्यः कृतः कृत्यविदा सर्वस्वदायिना ॥ २९४ ॥
अङ्गसंगतनिःशेषामुद्रसामुद्रलक्षणम् ।
सुतं सूते स्म कालेन साथ पाथोधिशायिनी ॥ २९५ ॥
पितृभ्यां निर्मितानेकमहाभ्यामहनि प्रिये ।
श्रीदत्त इति चक्रे ऽस्य नाम स्वमानुमानतः ॥ २९६ ॥
विकासिरक्तराजीवराजीसमकरक्रमः ।
अतन्द्रचन्द्रमश्छायाचौरगौरमुखच्छविः ॥ २९७ ॥
असावनन्यसामान्यसर्वावयववैभवः ।
बभौ मातृपितृस्वान्तानन्दनो नन्दनो ऽधिकम् ॥२९८॥युग्मम्॥
स क्रमादक्रमारूढगूढागूढगुणोच्चयः ।
अवाप कामं वामभ्रूनयनैकप्रियं वपुः ॥ २९९ ॥
ईदृग्लक्षणः क्षोणीपतिः स्यादिति मौक्तिकी ।
वक्तया पृथिवीनाथश्रुतिगोचरतां गता ॥ ३०० ॥
छद्मनैव निशम्यैषं वध्यः स इति भूपतिः ।
मदान्धाह भयात्कस्य न पापे रमते मतिः ॥ ३०१ ॥
ज्ञात्वेति नृपवृत्तान्तं सुहृदेकतो भयात् ।
श्रीदत्तस्तत्र एकाकी निरगान्नगरान्निशि ॥ ३०२ ॥
अहर्निशं निराहारविहारः सप्तभिर्दिनैः ।
प्राप्तश्रमोदरः श्रान्तः कान्तारं किंचिदाप सः ॥ ३०३ ॥
पनामपि संशोधनपरः पश्यन् ।
मपि मन्दार-च्छायायां स पर्यटन्ः ॥३०४॥

तद्रसस्याल्पभागस्यास्वादः संतुष्टिनाद्भुतः ।
द्विदिनानेन ॥ भवान्भुवनाधिपतिः कृतः ॥ १०५ ॥
यद्गोत्रगर्वतः साधोः पुरोऽल्पमपि चिन्तितम् ।
तद्रूपश्चो ऽसि पुण्यात्मन् किंचिन्नीचकुले किल ॥ १०६ ॥
मूकसंकोचिनाकृपि मस्तं यन्मुनिर्लोचनात् ।
समयेवाङ्गसंकोचो राज्यं प्राप्यन तत्त्वया ॥ १०७ ॥
तत्कर्मामपरत्वना भवता भाविना च यत् ।
तद्धेयमहत्त्वं ते राज्यं राजसत्तम ॥ १०८ ॥
कदापि क्वापि कस्यापि नैवाद्भुतकर्मणः ।
पुण्यादैन्यमनर्थं च नामवन्न भविष्यति ॥ १०९ ॥
तद्वितः स्पष्टदृष्टान्तामित्यं कर्मणि निर्मले ।
स्थातव्यं भवभैरवपारगैः पुरुषोत्तमैः ॥ ११० ॥
अथ पृथ्वीपतिः प्राह प्रभो भेषज संपदम् ।
संसारवारिधेः सेतुं केतुं धर्मपदीपनेः ॥ १११ ॥
अथाचष्ट गुरुः स्पष्टं मतिमैत्र्यादिकर्मसु ।
भवभो ऽसि समाभर्तैर्मनमस्तु गुणमय ॥ ११२ ॥
किं ते प्रश्नेन कष्टेन विशिष्टगुणताश्रय ।
अस्मिन्नेव भवे भावी भवतो ऽपुनर्भवः ॥ ११३ ॥
इत्युक्तो ऽप्यरमयः सर्गविस्मयः शास्त्रिणं नृपः ।
गुरुस्तुवाच किं मे स्याद्गृहिणो ऽप्यपुनर्भवः ॥ ११४ ॥
भगवान्वचनः प्राह शृणु पुण्यात्मभूपते ।
ते पञ्चदशभिर्भेदैः सिद्धाः स्मृतिह तथा ॥ ११५ ॥
सिद्धतीर्थंकरा ऽतीर्थाः प्रत्येकबुद्धकः ।
स्वलिङ्गः परलिङ्गश्च नरलिङ्गो नपुंसकः ॥ ११६ ॥

तीर्थसिद्धोऽतीर्थसिद्धः तीर्थसिद्धो बुद्धबोधितः ।
एकसिद्धोऽनेकसिद्धः स्वयम्बुद्धो गृही तथा ॥ ३१७ ॥
एकस्मिन्समये जीवाः सार्धशतद्वये अपि तु ।
एकमारभ्य सिध्यन्ति यावदष्टोत्तरं शतम् ॥ ३१८ ॥
सिद्धत्वे केवलज्ञानं कारणं कीर्तितं जिनैः ।
तत्तु कर्मक्षयादेव ध्यानात्कर्मक्षयो भवेत् ॥ ३१९ ॥
अन्तर्मुहूर्तमेकाग्रचिन्ता ध्यानमिदं पुनः ।
आर्तं रौद्रं च धर्म्यं च शुक्लं चेति चतुर्विधम् ॥ ३२० ॥
ऋतमित्युच्यते दुःखं तस्मादेतद्भवेदिति ।
आर्तं विदुरिदं ध्यानं तच्चाप्युक्तं चतुर्विधम् ॥ ३२१ ॥
इन्द्रियाभिमतवस्तूनां नाशो या दुःखितो भवेत् ।
अतीवविरहातीवोच्छेदचिन्तेदमादिमम् ॥ ३२२ ॥
द्वितीयं रुजि सत्यां तत्प्रतीकारैकचेतसः ।
तद्विप्रयोगतद्संप्रयोगातीवचिन्तनम् ॥ ३२३ ॥
तृतीयं लिप्सविषयनाशे संहृष्टचेतसः ।
चिन्ता तद्वियोगे च तत्सङ्गे च महास्पृहा ॥ ३२४ ॥
तुर्यं च चक्रिशक्रादिगुणर्द्धिप्रार्थनामयम् ।
निदानमधमं ज्ञानकाणिकामप्यविभ्रतः ॥ ३२५ ॥
हिंसादिक्रूरतायुक्तं रौद्रमाहुस्तदुद्भवम् ।
ध्यानमप्युच्यते रौद्रं चतुर्धा तदपीरितम् ॥ ३२६ ॥
वधबन्धननिर्दाहाङ्कनमारणकर्मणाम् ।
जीवेषु प्रणिधानं यन्निर्दयस्य तदादिमम् ॥ ३२७ ॥
द्वितीयं स्वतिसंधानसनिर्बन्धस्य मायिनः ।
असद्भूतभूतयातिकूटवाक्प्रणिधानमयम् ॥ ३२८ ॥

तृतीयं त्वतिदुष्टस्य भूरिक्रोधकलुषाहृदः ।
भूतघातपरद्रव्यापहारप्रणिधानमयम् ॥ ३२९ ॥
शब्दादिविषयापूर्तिहेतुषु द्रविणेषु यत् ।
रक्षिसंग्रहसंरक्षाप्रणिधा तत्तुरीयकम् ॥ ३३० ॥
उत्पद्यमानमप्येतद्द्वयं वार्यं शुभाशयैः ।
उपेक्षितं प्रमादात्तु महादुःखाय जायते ॥ ३३१ ॥
धर्मादनपेतं तद्धर्म्यं तत्तु चतुर्विधम् ।
आद्यं तत्र जिनाज्ञायाः पालनं तत्त्वनिश्चयात् ॥ ३३२ ॥
कषायविषयापायत्राणचिन्ता द्वितीयकम् ।
तृतीयं चिन्त्यते कर्मविपाकश्च शुभाशुभः ॥ ३३३ ॥
उत्पत्तिविगमध्रौव्यस्वरूपस्य नराकृतेः ।
अनाद्यन्तस्य लोकस्य चिन्तनं तच्चतुर्थकम् ॥ ३३४ ॥
अन्यथा वा चतुर्धोक्तं धर्म्यध्यानमिदं बुधैः ।
पिण्डस्थं च पदस्थं च रूपस्थं रूपवर्जितम् ॥ ३३५ ॥
देहस्थं ध्वस्तकर्माणं चन्द्राभं ज्ञानिनं सुधीः ।
यत्रात्मानं परिध्याय पश्येत्पिण्डस्थमत्र तत् ॥ ३३६ ॥
मन्त्राक्षराणि शारीरपद्मपत्रेषु चिन्तयेत् ।
गुर्वादेशेन यद्योगी पदस्थं तदिहोच्यते ॥ ३३७ ॥
सप्रातिहार्यं समवसृतिस्थं ज्ञानिनं जिनम् ।
तद्बिम्बं वा स्मरेद्योगी यत्तद्रूपस्थमिष्यते ॥ ३३८ ॥
यदमूर्तं महानन्दमयं सिद्धं निरञ्जनम् ।
ध्यायेद्योगी परात्मानं रूपातीतं दिशन्ति तत् ॥ ३३९ ॥
एवं संक्षेपतः प्रोक्तं धर्मध्यानं धराधिप ।
इह लोके ऽपि माहात्म्यमस्यानन्तं सतां भवेत् ॥ ३४० ॥

तीर्थसिद्धो ऽतीर्थसिद्धः लिङ्गसिद्धो बुद्धबोधितः ।
एकसिद्धो ऽनेकसिद्धः स्वयम्बुद्धः स्त्री तथा ॥ ३१७ ॥
एकस्मिन्समये जीवाः मार्गीयाले ऽपि तु ।
पुरुषारब्ध सिध्यन्ति मासस्योत्तरं शतम् ॥ ३१८ ॥
सिद्धत्वे केवलज्ञानं कारणं कीर्तितं जिनैः ।
तत्तु कर्मक्षयादेव ध्यानात्कर्मक्षयो भवेत् ॥ ३१९ ॥
अन्तर्मुहूर्तमेकाग्रचिन्ता ध्यानमिदं पुनः ।
आर्तं रौद्रं च धर्म्यं च शुक्लं चेति चतुर्विधम् ॥ ३२० ॥
ऋतमित्युच्यते दुःखं तस्मादेतद्भवेदिति ।
आर्तं विदुरिदं ध्यानं तच्चोक्तं चतुर्विधम् ॥ ३२१ ॥
इन्द्रियार्थैरसम्पूर्णा भामा या दुःखिनो भवेत् ।
अतीवविरहातीवोच्छेदचिन्तेदमादिमम् ॥ ३२२ ॥
द्वितीयं रुजि सत्यां तन्मतीकारैकचेतसः ।
तद्विमयोगतदसंमयोगातीवचिन्तनम् ॥ ३२३ ॥
तृतीयं त्विष्टविषयनाशे संहृष्टचेतसः ।
चिन्ता तद्वियोगे च तत्सङ्गे च महास्पृहा ॥ ३२४ ॥
तुर्यं च चक्रिशक्रादिगुणर्द्धिमार्थनामयम् ।
निदानमधमं ज्ञानकणिकामप्यविभ्रतः ३२५ ॥
हिंसादिक्रूरतायुक्तं रौद्रमाहुस्तदुद्भवम् ।
ध्यानमप्युच्यते रौद्रं चतुर्धा तदपीरितम् ॥ ३२६ ॥
वधबन्धननिर्दाहाङ्कनमारणकर्मणाम् ।
जीवेषु प्रणिधानं यन्निर्दयस्य तदादिमम् ॥ ३२७ ॥
द्वितीयं त्वतिसंधानसनिर्बन्धस्य मायिनः ।
असद्भूतभूतघातिकूटवाक्प्रणिधानमयम् ॥ ३२८ ॥

तृतीयं त्वनिशं दुष्टस्य भूरिस्तेयक्रियादृढः ।
धूर्तज्ञानपरद्रव्यापहारप्रणिधानमयम् ॥ १२९ ॥
शब्दादिविषयाप्तिहेतुषु द्रविणेषु यत् ।
स्वभिसंग्रहसंरक्षाप्रणिधा तत्तुरीयकम् ॥ १३० ॥
उत्पद्यमानमप्येतद्द्वयं वार्यं शुभाशयैः ।
उपेक्षितं यतस्तत्तु महादुःखाय जायते ॥ १३१ ॥
धर्मादनपेतं तद्धर्म्यं तत्तु चतुर्विधम् ।
आद्यं तत्र जिनाज्ञायाः पालनं तत्त्वनिश्चयात् ॥ १३२ ॥
कषायविषयापायत्राणचिन्ता द्वितीयकम् ।
तृतीयं चिन्त्यते कर्मविपाकश्च शुभाशुभः ॥ १३३ ॥
उत्पत्तिविगमध्रौव्यस्वरूपस्य नराकृतेः ।
अनाद्यन्तस्य लोकस्य चिन्तनं तत्तुर्यकम् ॥ १३४ ॥
अन्यथा वा चतुर्धोक्तं धर्म्यध्यानमिदं बुधैः ।
पिण्डस्थं च पदस्थं च रूपस्थं रूपवर्जितम् ॥ १३५ ॥
देहस्थं ध्वस्तकर्माणं यत्रात्मं ज्ञानिनं सुधीः ।
यथात्मानं परंध्येयं तत्पिण्डस्थमत्र तत् ॥ १३६ ॥
मन्त्राक्षराणि शारीरपद्मपत्रेषु चिन्तयेत् ।
गुर्वादेशेन यद्योगी पदस्थं तदिहोच्यते ॥ १३७ ॥
सप्रातिहार्यं समवसृतिस्थं ज्ञानिनं जिनम् ।
तद्बिम्बं वा स्मरेद्योगी यत्तद्रूपस्थमिष्यते ॥ १३८ ॥
यदमूर्तं महानन्दमयं सिद्धं निरञ्जनम् ।
ध्यायेद्योगी परात्मानं रूपातीतं विदन्ति तत् ॥ १३९ ॥
एवं संक्षेपतः प्रोक्तं धर्मध्यानं धराधिप ।
इह लोके अपि माहात्म्यमस्यानन्तं सतां भवेत् ॥१४०॥

सूक्ष्मैर्निर्विपाकुमैः शुभे [illegible]: ।
[illegible] ध्याने वदन्ति [illegible] ॥ ३४१ ॥
पूर्वके ऽपि पदार्थानामनुमान[illegible]: ।
[illegible] ॥ ३४२ ॥
[illegible] पदार्थे विज्ञाने [illegible] ।
[illegible] ॥ ३४३ ॥ युग्मम् ॥
[illegible] निरर्थः ।
[illegible] ॥ ३४४ ॥
[illegible] केवलज्ञानसंयुतम् ।
[illegible] ॥ ३४५ ॥ युग्मम् ॥
निरुद्धे बादरयोगानां [illegible] केवलिनः प्रभोः ।
[illegible] ॥ ३४६ ॥
श्वासोच्छ्वासक्रिया सूक्ष्मा यत्र यत्र निवर्तते ।
तृतीयं कथ्यते सूक्ष्मक्रियं तदनिवर्तकम् ॥ ३४७ ॥ युग्मम् ॥
अङ्गत्यागे ऽपि यत्रात्मा शैलेशीकरणस्थितः ।
[illegible] न मुञ्चति ॥ ३४८ ॥
[illegible] मुक्तश्वासोच्छ्वासादिकक्रियम् ।
अनिवर्ति च तत्प्राहुस्तुर्यं व्युपरतक्रियम् ॥ ३४९ ॥ युग्मम् ॥
आत्मकार्मविकल्परूपं कर्मक्षयोदितम् ।
केवलज्ञानकाले स्याद्ध्यानं शुक्लं तु योगिनः ॥ ३५० ॥
एतद्ध्यानं स्वतो जातं सद्गुरोर्वोपदेशतः ।
वज्रऋषभनाराचदेहस्यैव स्थिरं भवेत् ॥ ३५१ ॥
इदं स्थिरत्वमापन्नं कृत्वा कर्मक्षयं क्षणात् ।
जनयेत्केवलज्ञानं योगीन्द्रस्य शिवप्रदम् ॥ ३५२ ॥

सिद्धा भविष्यति ॥ १५३ ॥
ाह्मनमण्डनम् ।
ारिष्यति सर्वथा ॥ १५४ ॥
व धर्म मम प्रभो ।
श्रद्धापूरितचेतसा ॥ १५५ ॥
द्वादशमन्त्रभूषितम् ।
ानिलयोऽन्तरे ॥ १५६ ॥ युग्मम् ॥
ृशानाम्सं प्रदाय सः ।
पादिति तं नृपम् ॥ १५७ ॥
विधिज्ञाननिधिर्गजः ।
धर्मवान्यवनां गतः ॥ १५८ ॥
वि न किंचित्पीडयिष्यति ।
तस्येव सिद्धिर्सौख्यभाक् ॥ १५९ ॥
ःशेषनिमदोषहृत् ।
पि भूप चिद्रूपचेतनः ॥ १६० ॥
घर्मोन्मायरत्यामिमाम् ।
ाः स्वाचारमासदत् ॥ १६१ ॥
ुर्याम्राराजितम्नतः ।
ाधाम्यधारयत् ॥ १६२ ॥
पियास्य व्यधापयत् ।
न्धारानाराधिकक्रियाः ॥ १६३ ॥
न मन्तुकृपया द्विपः ।
तस्य मर्मेणैव धारणाः ॥ १६४ ॥

मर्यादायन्त्रिताहारविहारो विदधे ऽन्वहम् ।
शमजातमनःशैत्यः स चैत्यपरिपाटिकाम् ॥ ३६५ ॥
द्विपः स पर्वसूद्धर्वधर्मकर्मा विनिर्ममे ।
साधुश्राद्धौघमध्यस्थो जिनयात्रोत्सवादिकम् ॥ ३६६ ॥
इत्येष करिणामिन्द्रः करुणामुद्रिताशयः ।
समयान्गमयामास बहून्राज्ञा बहूकृतः ॥ ३६७ ॥
अन्येद्युर्गजवर्यस्तं गजमस्तंगतोद्यमम् ।
वीक्ष्य ज्वरभराक्रान्तं राज्ञे व्यज्ञपयद्द्रुतम् ॥ ३६८ ॥
राजन् राजति यो युष्मज्जीविनस्यापि जीवितम् ।
कुम्भी रिपुयशःकुम्भी सो ऽभवज्ज्वरजर्जरः ॥ ३६९ ॥
ततः पितुरिव भ्रातुरिव मातुरिव ज्वरम् ।
आकर्ण्य व्याकुलो ऽभ्यर्णे गजस्य स ययौ नृपः॥ ३७० ॥
अथाह पृथिवीजानिर्यः कुर्यान्नीरुजं गजम् ।
दद्यामद्यात्मनस्तस्मै राज्यार्धं राज्यमेव वा ॥ ३७१ ॥
किं राज्यैस्त्वत्प्रसादान्नः किमल्पमिति जल्पिनः ।
गजराजरुजश्छेदे वैद्याश्चक्रुरुपक्रमम् ॥ ३७२ ॥
स रिपून्परिपूर्णायुर्जेतु कर्माभिधान्पुनः ।
सार्धं रोगपरीतो ऽयं करी तोयं विमुक्तवान् ॥ ३७३ ॥
अस्यां रुजि न जीवामि जगृहे ऽनशनं मया ।
इति च क्ष्मापतेराख्यत्क्षितिन्यस्ताक्षरः करी ॥ ३७४ ॥
मध्ये पुरस्य न श्रेयो मरणं करिणामिति ।
जगाम सामजन्मायं शनैरुपवनावनीम् ॥ ३७५ ॥
अधः क्षिप्स्विव कर्माणि प्रपेष्टुं प्रतिमल्लवन् ।
उपाविक्षद्सौ वक्षःस्पृष्टस्वपूतभूतलः ॥ ३७६ ॥

चन्दनागुरुकर्पूरकस्तूरीणां भरैरिमम् ।
अह्नि वह्निहुतं चक्रे शोकाश्रुप्लुतदृग्नृपः ॥ ३८९ ॥
तस्य कालोचितां धर्मवृद्धां वन्योरिव क्रियाम् ।
विधाय दुःखदीनात्मा ययौ धाम धराधिपः ॥ ३९० ॥
दुःखदीर्घं दिनमयं गमयित्वा कथंचन ।
नृचन्द्रश्चन्द्रशालायां निशि शय्यामशिश्रियत् ॥३९१॥
श्वासोच्छ्वासोल्लसच्छोकशङ्कुसंकुल्यमानहृत् ।
निद्रामलभमानो ऽयमित्यन्तः समचिन्तयत् ॥ ३९२ ॥
बहुदेशमहैश्वर्यश्रियापि मम किं तया ।
मृते ऽस्मिन्सिन्धुरे कृत्तधम्मिल्लेव बभूव या ॥ ३९३ ॥
तारयेव विना दृष्टिरात्मनेव विना तनुः ।
कीदृशी भाति मे भूमिस्तेनेभविभुना विना ॥ ३९४ ॥
दृगिन्द्रियेण किं मे ऽद्य किमु कर्णेन्द्रियेण वा ।
येन दृश्यं न तद्रूपं येनाकर्ण्यो न तद्ध्वनिः ॥ ३९५॥
भ्रमन्ती यत्र तत्रापि खिन्नेयं नयनद्वयी ।
तद्विलोकसुधापानं विना तस्य क्व शाम्यतु ॥ ३९६ ॥
पुरातनानि मे सन्ति यदि पुण्यानि कानिचित् ।
तैरध्वनि दृशोरेकवारमेतु स वारणः ॥ ३९७ ॥
इति क्षितिपतिर्ध्यायन्नेत्राग्रे गजमैक्षत ।
अल्पकल्पद्रुमपुष्पं पुण्यं पुण्यवतां यतः ॥ ३९८ ॥
शोकाश्रूण्यथ हर्षाश्रुकुर्वन्नुर्वीन्दुरुत्थितः ।
आलिङ्गद्धस्तिनस्तस्य हस्तं हस्तोरसा रसात् ॥ ३९९ ॥
ईर्ष्या च किं मयादर्शि स्वप्ने व्यसुरसौ गजः ।
मृत एवायवा जीवत्येष स्वप्नाचिरीक्षितः ॥ ४०० ॥

मृतो न जीवतीत्युक्तिर्जिनशासनसाक्षिणा ।
कथंचिदन्यथापि स्याच्चित् वा कालेन केनचित् ॥ ४०१ ॥
इत्यनल्पविकल्पार्त्तं जनन्याश्चित्तमीदृशम् ।
नृपं विज्ञः स्मेरविस्मयं दिव्यया गिरा ॥ ४०२ ॥
हहा महात्मन्मोहस्त्वां किं ध्वान्तोऽकृविचारिताम् ।
यदन्यथा जिनमतग्रन्थोक्तमपि मन्यसे ॥ ४०३ ॥
मृत एवास्मि नाजीवमहं साजीवयोगतः ।
विचार्यो भवद्वाक्यान्तर्जिनागमागतिः कुतः ॥ ४०४ ॥
दृष्टो ऽस्मि यन्मृतो यस्मै स्पर्धनमथ पश्यसि ।
अत्यमनुल्ये न स्वमादिर्मा स्वमः क आगतः ॥ ४०५ ॥
तदनल्पयशाःस्थित्य तल्पेनाङ्गमलंकृत ।
यथयापि यथा भूप स्वरूपमदचात्मनः ॥ ४०६ ॥
अथोदारस्वमन्त्राक्ष्मन्तवच धराधवः ।
श्रोतुं तस्यापि तत्त्वमवाप्यवणाद्यः ॥ ४०७ ॥
स्यानन्तरमृत्काराभोविगुणोर्मिनिभवागिभः ।
भगदन्तदण्डाभिरूपकान्ताःसंगमन ॥ ४०८ ॥
राजप्रासन्नमनिर्ध्यासमपानधर्मविधायिना ।
मृत्युक्षणे स्वधर्मेण मोहितो ऽस्मि चिन्तयम् ॥ ४०९ ॥
निस्तारेणकृपटत्वा न त्यापि ये हरन्ति ये ।
तान्यथान्यदिह पश्यामि तथापि यथाक्षयम् ॥ ४१० ॥
इति संक्षेपान्तरोऽपः पावित्र्ये तदा ।
मायस्थार श्रीधर्मस्वामिना आगतागतः ॥ ४११ ॥
परमेष्ठिनमस्कारप्रभाविभवाभिर्भरैः ।
नियतः सर्वसंकल्पे ऽहं स्मरणीयेऽस्मि निरन्तरम् ॥ ४१२ ॥

प्राप्य सौधर्मदेवत्वं ममेदग्व्यभवं कुतः ।
इत्याशु ध्यायतादर्शि तन्निमित्तं मया भवान् ॥ ४१३ ॥
तन्नागविरहार्तस्य सद्यः प्रीतिकृते तव ।
मुक्तोरुदिव्यरूपश्रीस्त्वामागां नागरूपभाक् ॥ ४१४ ॥
प्रभुत्वं स्वमसादस्य मयि पश्यति स द्विपः ।
तद्दिव्यं दर्शयामास स्वं वपूरविपूरस्त्रक् ॥ ४१५ ॥
जीवतो भोगदस्त्वं मे म्रियमाणस्य धर्मदः ।
तत्प्रभुश्च गुरुश्चासि शून्यहस्तेन नेक्ष्यसे ॥ ४१६ ॥
पारिजाततरोः स्वर्गलक्ष्मीलक्षणलक्ष्मणः ।
गृहाणेदं फलं राजन्नमृतजिह्मितामृतम् ॥ ४१७ ॥
सद्य एवेदमास्वाद्यं क्षाल्यो ऽस्य रसनिर्झरैः ।
भवद्भाग्यविधेः पङ्को वपुःसंकोचविप्लवः ॥ ४१८ ॥
इदं निगदता तेन तद्दत्तं त्रुसदा फलम् ।
आदाय नृपतिः प्रीत्या प्रत्याह स हसन्वचः ॥ ४१९ ॥
आसन्नमुक्तपश्रुतामुल्लमं मोहमुद्वहन् ।
किं विवेकिन्फलस्वादं निशायां दिशसि स्वयम् ॥ ४२० ॥
सुरमुख्य ममेदानीं वपुपः पाटवेन किम् ।
नेच्छाद्दिव्याभलोभे अपि जन्यं रजनिभोजनम् ॥ ४२१ ॥
आहतं दुःखपूराय विमुक्तं पुण्यपंक्तये ।
स्यान्निशाभोजनं हन्त हंसकेतवयोरिव ॥ ४२२ ॥
तद्यथा पृथिवीकान्ताकुण्डलं कुण्डिनं पुरम् ।
अस्ति मुक्तालसणाकारसाकारपरिवेषभृत् ॥ ४२३ ॥
तस्मिन्यशोधनो नाम यशोधवलिताबनिः ।
बभूव नवद्रव्योपार्जकचूडामणिर्वणिक् ॥ ४२४ ॥

सिन्वा तावूचतुर्मातः सन्मार्गः सन्यते पितुः ।
सुपुत्रैरपि किं कूपे प्रतप्तानो ऽनुगम्यते ॥ ४३७ ॥
नाहं सम्प्रति लप्स्येथ न युवां भोजनं सुतौ ।
मातृत्युक्तौ ततो मौनं कृत्वा तौ नगनुरदिः ॥ ४३८ ॥
श्रेष्ठिनः सुतयोर्वाक्ये मिथ्यादृष्टेरगतिप्रियम् ।
विशेषादोपकृज्जाते ज्वरातस्य हविर्यथा ॥ ४३९ ॥
भवत्या भोजनं देयं रजन्यामेव पुत्रयोः ।
इत्यमत्यर्थशर्वः श्रेष्ठी रम्भापवारयत् ॥ ४४० ॥
जनन्याथ रजन्यां तावागताद्यर्थिनावपि ।
न भोजनं महानन्दचक्रिणौ चक्रतुस्तदा ॥ ४४१ ॥
द्वितीये ऽह्नि शठश्रेष्ठः श्रेष्ठी तौ विशदाशयौ ।
क्रयविक्रयलीलासु न्ययुङ्क्त महतीष्वसौ ॥ ४४२ ॥
तथा लाभरसाभोगभङ्गीभिस्तौ विलेसतुः ।
वदेव कुर्वतोः कर्म यथागानिधनं दिनम् ॥ ४४३ ॥
तौ धाम यामिनीयामसमये समुपागतौ ।
अभुक्त्वापतुः स्वापं तदभिग्रहमाग्रहौ ॥ ४४४ ॥
इति व्यवहृतिं पित्रा कार्यमाणौ रसेन तौ ।
अजातभोजनावेव ममुक्षौ पञ्च शर्वरीः ॥ ४४५ ॥
षष्ठे ऽहनि निशारम्भे संभेजतुरिमौ गृहम् ।
आचष्ट च वचः श्लक्ष्णं विनयेन यशोधनः ॥ ४४६ ॥
वत्सौ यत्सौख्यदं मे स्यादिदं स्पष्टं वदेव वाम् ।
इति मत्यमतः किंचिद्वच्मि तच्च विरच्यताम् ॥ ४४७ ॥
निशाहारपरीहारं न वेद्मि युवयोर्ध्रुवम् ।
तदीदृशि भृशक्लेशे युवां कार्ये नियोजितौ ॥ ४४८ ॥

पञ्चमुखवर्गोर्मुख्यैः पुत्रयोर्मे भवन्त्यपि ।
अपाच्यामन्दभूत्पाप्य तपनाम्ः प्रयाम्यहम् ॥ ४४९ ॥
तद्वां पश्चात्तमन्धाना स्वसा शुशुभकोमला ।
अन्यान्यमभ्यमानाय विपन्नस्थाना विन्दोवयनाम् ॥४५०॥
स्नानिमस्याः शिलार्थीस्य कारणं मम पृच्छतः ।
भाग्यप्रभवद्गुणाश्चापूर्वं सर्वमपं मनः ॥ ४५१ ॥
मनुष्यता यथा कुत्रुकैः भवन्मानापि संपदि ।
कृपासारैः शिलोरम्भा सा धन्विताद्भिर्पूर्व्यता ॥ ४५२ ॥
पूर्वं निशायां यामार्धं मण्डपः कीर्तितं नृपैः ।
मन्तूपं पश्चिमे तेन सा निपासेति विश्रुता ॥ ४५३ ॥
इदानीं भोजनं मह्यं न निशाभोजनं भवेत् ।
यामिनीपरिवर्जनमपि नाद्यापि याति यत् ॥ ४५४ ॥
इति तामगिरा भिक्षुः क्षुधा च विधुरीकृतः ।
देवः हिमवतावेशः वेदवाचनर्मसत्त ॥ ४५५ ॥
इति ज्यायांसमुद्भाम्य भ्रातरं कृत्यकातरम् ।
व्याचष्ट केशवः कष्टमनर्थं जनकं प्रति ॥ ४५६ ॥
यस्मिन् गुणकरो भावः करोषि तमहं पितः ।
न ते गुणायते मन्त्रिः यस्मै पातकघातकम् ॥ ४५७ ॥
यस्मिन्नन्यादिवाल्लभ्यं तदलभ्यं धर्मकर्मणः ।
स्वकर्मफलभुग्वर्गः कः कस्यार्थे करोत्ययम् ॥ ४५८ ॥
मूढोऽसौ प्रौढ़ मुग्धे अन्ते च निशासमो निशागमः ।
तथापि न भोक्तव्यं निर्निवास्त्वधुना पुनः ॥ ४५९ ॥
तद्वारं वारयेत्तं न वार्या अहं भवता पितः ।
कार्ये उस्मिन्विहिते शान्ति क स्थे भवतापितः ॥४६०

अथनमेनगं धाता सत्पिना कुपितो ऽवदत् ।
स्फुरो यदि महानं मुञ्च मोननव्रतं नत् ॥ ४६१ ॥
ततो ऽथ विरभूद्वन्द्वकन्दरादिव मन्दिरात् ।
स निःससार संसारकारणं ममतां त्यजन् ॥ ४६२ ॥
हंसं समनुगच्छन्तं कृच्छ्राद्धृत्वा यशोधनः ।
सलोभ्य बहुभिर्वाग्भिर्भोजनाय न्यवीविशत् ॥ ४६३ ॥
पुरग्रामनगारामविलङ्घनघनक्रमः ।
स ययौ समये ऽप्यह्नि तथैवासेनरात्र्यपि ॥ ४६४ ॥
अटव्यटव्यां कुत्रापि निशीथसमये ऽथ सः ।
घनयात्राजनं यक्षायतनं किंचिदैक्षत ॥ ४६५ ॥
तत्र यात्राजना यक्षगृहे सज्जितभोजनाः ।
हृष्यन्तः समभाषन्त तमागच्छन्तमुत्सुकाः ॥ ४६६ ॥
एह्येहि भोज्यमादेहि देहि पुण्यानि पान्थ नः ।
पश्यामः कामतिथिं वयमारब्धपारणाः ॥ ४६७ ॥
कीदृग्वत व्रतं यस्य निशि पारणमित्यथ ।
केशवो विकसत्पुण्यसन्तानस्तानभाषत ॥ ४६८ ॥
ते ऽवदन्माणवाख्यो ऽयं यक्षो दक्षो जगन्मुदे ।
स्यादस्याद्य महायात्रा पुण्यपात्रायितस्थितिः ॥ ४६९ ॥
कृत्वोपवासं दिवसे निशीथे ऽतिथिमादरात् ।
भोजयित्वा विधातव्यं पारणं पुण्यकारणम् ॥ ४७० ॥
तदीदृक्षोपवासानां पारणायोचयस्पृहाम् ।
त्वं भवातिथिरस्माकमाकस्मिकसमागमः ॥ ४७१ ॥
स जगौ नेह भुञ्जे ऽहमंहःकारिणि पारणे ।
रजन्यां भोजनं न स्याद्युक्तमुक्तमिदं यतः ४७२ ॥

उपवासे ऽत्र जायेत गुणो गुणाल्पको न वा ।
ध्रुवं दोषस्तु दोषायां भोजने भूयसाधिकः ॥ ४७३ ॥
उपवासो ऽप्यसौ न स्याद्यद्यर्वं निशि भुज्यते ।
धर्मशास्त्रेष्वहोरात्राभोजने स हि कीर्त्यते ॥ ४७४ ॥
धर्मशास्त्रविरुद्धं ये नराः कुर्वन्ति दुर्धियः ।
ते यान्ति दुर्गतिं धूर्ताः कूटद्रव्यकृतो यथा ॥ ४७५ ॥
ते ऽप्यवंसन्नसावेव देवस्यास्य व्रते विधिः ।
युक्तैरपि न शास्त्रोक्तैर्निरच्यास्य विचारणा ॥ ४७६ ॥
अवश्यमतिथिं केचिद्भोजयित्वाद्य भुज्यते ।
इति तद्दर्शने ऽस्माकं रजनिर्विपुलाजनि ॥ ४७७ ॥
तत्पूर्णे पारणे ऽस्माकमस्मिन्भव पुरःसरः ।
इत्युक्त्वोत्थाय ते सर्वे तस्य पाणिपदे ऽलगन् ॥ ४७८ ॥
पुण्यदाः केशवर्धनमध्यवासीगणद्रूणम् ।
एकस्तदैव पश्चात्ताज्जीर्णाद्धो निर्भयो नरः ॥ ४७९ ॥
रे दूषयसि मे धर्मं मज्ज्ञानमवमन्यसे ।
मुञ्च शीघ्रं न चेत्तुण्डं शतखण्डं करोमि ते ॥ ४८० ॥
इत्याक्षिप्य गिरा तीक्ष्णरूक्षया मंक्षु केशवम् ।
सो ऽयमुत्थापयामास मुहूर्तं विकरालदृक् ॥ ४८१ ॥
हसन्नथ मातुलो ऽप्याह किं क्षोभयसि वत्स माम् ।
भवान्तरीयन्नुरिभावपद्मैर्मन्तुर्भीः क ये ॥ ४८२ ॥
आचचक्षे ऽम्बरिषे ऽत्र यतः स्वान्तिकदूरानिति ।
एतद्धर्मगुरुर्ज्ञात्वानीय यन्तो ऽस्य पत्तनः ॥ ४८३ ॥
अथान्तरीये कल्पानशुद्धिमान्निकर्षणेनम् ।
आनम्रोपमर्षिं धर्मघोषमपृच्छत केशवः ॥ ४८४ ॥

किं राज्यदानसत्केन नार्थी राज्यभृतः कृताः ।
किं भापयसि मां मृत्योः का भीर्निधनभाविनः ॥४९७॥
एवं नियमवाग्दत्तं यक्षो ऽयं शान्तिमानिव ।
महर्षे हृष्टरोमाञ्चिः समालिङ्ग्य जगाद तम् ॥ ४९८ ॥
साधु धिष धियो पात्र न स्यादेष गुणस्तव ।
मृता मया न जीवन्ति नैव राज्यं च दीयते ॥ ४९९ ॥
इत्यमुक्त्व ऽथ यक्षेन्द्रे सहासं सहसोत्थितः ।
मुनिरूपं परित्यज्य स्वं ययौ यक्षकिंकरः ॥ ५०० ॥
विस्मयस्मेरवक्त्रस्तयनया विभ्रमायया ।
उवाचाथान्तविषेदं केशवं यक्षपुङ्गवः ॥ ५०१ ॥
स्निग्धः सहोत्पयामस्त्वं त्रिभवाथवविहारतः ।
विश्रम्येह निशामद्य सर्वेभिः कुरु पारणम् ॥ ५०२ ॥
इत्युक्त्वादर्शयत्तस्मै स तल्पं यातिकल्पितम् ।
केशवो ऽस्मिन्विशश्राम धेयसितिं यशश्चयः ॥ ५०३ ॥
यक्षयाग्राजनैर्यक्षादिष्टैः सेवाहितश्रमः।
केशवो ऽल्पमिदा ऽस्मिन्मुकुलनश्रमः ॥ ५०४ ॥
विभावरी विभातेयं निद्रा विद्राव्यतामिति ।
सं मत्यसौ जगौ यक्षो निद्रानन्दात्तुलोचनम् ॥ ५०५ ॥
अथ निद्रादरिद्राक्षो विश्वं वीक्ष्य दिनोज्ज्वलम् ॥
नभो ऽर्कभूषितं चेति चिन्तयामास केशवः ॥ ५०६ ॥
ग्राम्य एव मुहूर्ते ऽहमन्वहं कृत्यनिर्णयीः ।
स्वयं यामि त्रियामान्तयामसुप्तो ऽप्यनिद्रताम् ॥ ५०७
अद्य यामार्धमात्रे ऽपि त्रियामार्धसयो ऽप्यहम् ।
स्वयं नाथ विनिद्रस्मामदं किमिदं किम् ॥ ५०८

दिवसे ऽप्यय किं निद्राविवशे मे दृशौ भृशम् ।
किं मान्तः पत्रवीकासुरभिः श्वासमारुतः ॥ ६०९ ॥
इति शङ्काकुलं यशस्तमूचे मुञ्च जिम्मनाम् ।
मातःकृत्यानि कृत्वाशु भूहार कुरु पारणम् ॥ ६१० ॥
सो ऽप्युवाच न वन्द्यो ऽहं यश्च कृततया तव ।
विशालैव निशाद्यापि त्वन्मायेत्यमहर्मदः ॥ ६११ ॥
इत्यस्य जल्पतो मूर्ध्नि पुष्पवृष्टिर्दिवो ऽपतत् ।
स त्वं धीमञ्जय जयेत्यमूनमसि भारती ॥ ६१२ ॥
पुरः सुरमसौ कंचिद्यच्छदर्चिपमैक्षत ।
न यक्षं न च यक्षौको न च यक्षार्चकान्वने ॥ ६१३ ॥
स्मितांशुकुसुमश्रेणिशृङ्गारसुरभीकृतम् ।
सुखश्रीललितमीतिरित्यादत्त वचः स च ॥ ६१४ ॥
एकः पुण्यवतां त्वं निःसपत्नगुणो भवान् ।
भवादृशां प्रसूत्यैव रत्नगर्भा बभूव भूः ॥ ६१५ ॥
शृणु सत्त्वभराश्रान्तस्वान्त वृत्तान्तमान्तरम् ।
मध्येसभमिति प्रांचश्चक्रे शक्रस्तव स्तवम् ॥ ६१६ ॥
अहो वरेण्यतारुण्यः पुण्यवान्सुखलालितः ।
यशोधनस्य वणिजस्तनुजो मनुजोत्तमः ॥ ६१७ ॥
रजनीभोजनत्यागात्क्लेशवः क्लेशकोटिभिः ।
अचलाचलचैतन्यश्चाल्यते नामरैरपि ॥ ६१८ ॥ युग्मम् ॥
तदाकर्ण्य तदा कर्णतप्तत्रपुसमं वचः ।
स्वभावादाभवादेव देवत्वे अपि सुलोचिने ॥ ६१९ ॥
दुःखितो ऽप्यप्रशंसाभिर्देवः सर्वाभिसारवान् ।
महर्द्धिर्वह्निनामाहमिहागां त्वां परीक्षितुम् ॥ ६२० ॥युग्मम्॥

अपुत्रः कुत्र राज्यं स्वं न्यस्यामीत्यस्मि दुःखितः ॥५३२॥
मत्पुण्येनेव मूर्तेन पुंसा दिव्येन केनचित् ।
स्वप्ने ममेति शान्तेन निशान्ते ऽत्र न्यवेद्यत ॥ ५३३ ॥
प्रातर्देशान्तरादेति यस्ते गुरुपुरः स्थिते ।
योग्ये तस्मिन्भुवं न्यस्य भव पूर्णमनोरथः ॥ ५३५ ॥
अथास्तनिद्रो निर्माय प्रातःकृत्यमिहागमम् ।
अपश्यं चैनमायातमाकारख्यातसत्कुलम् ॥ ५३६ ॥
अथादिशद्गुरुर्ज्ञानी केशवस्य शुभात्मनः ।
वृत्तं निशागमत्यागनिश्चयामोदसुन्दरम् ॥ ५३६ ॥
मम केनोपदिष्टो ऽयमिति पृष्टे ऽथ भूभुजा ।
वह्निनामुष्य सत्कर्मदृष्टेनेति गुरुर्जगौ ॥ ५३७ ॥
इति श्रुत्वा गुरुं नत्वा सत्याधिकगुरुः पुरम् ।
केशवेन समं मीनः प्रविवेश विशां विभुः ॥ ५३८ ॥
स्वराज्ये केशवं भूमानभ्यषिञ्चन्महोत्सवैः ।
स्वयं सुगुरोः पार्श्वे तदैव व्रतमग्रहीत् ॥ ५३९ ॥
यथा श्रीकेशवो राजा नन्तुं देवान्विवेकवान् ।
सामात्यस्तत्र चैत्येषु पताकाभासुरे पुरे ॥ ५४० ॥
विनितातुल्यसङ्कल्पः स्वमन्दिरे गुरुपीर्यधात् ।
दुःस्थितानां स दानेन तापान्वः पापास्थितिम् ॥ ५४१ ॥
प्रतापाक्रान्तनिःशेषभूपालः पाल्यपत्तनाम् ।
स राज्यं न्यायसंपुण्यदृष्टान्मन्त्रिमतो ऽकरोत् ॥ ५४२ ॥
कदाचिन्निकुञ्जाभ्यासमार सूरौ महाशयः ।
[illegible] स पथि श्रान्तं भुवि श्रान्तं यशोधनम् ॥ ५४३ ॥
[illegible] मन्त्रस्तनः ।

स्वमैक्षत ततः क्ष्मापः सतातं सपरिच्छदम् ॥५५६॥युग्मम्
क्षुधिताङ्गातिदुर्गन्धश्वस्तबन्धुकदम्बकम् ।
एकयैवाम्बया युक्तं रोदनोच्छूननेत्रया ॥५५७॥
अतिभिन्नैरकाणीनां सारोद्धारैरिवार्दितम् ।
आसन्नमृत्युं मूर्छितं दुःखी हंसं ददर्श सः ॥५५८॥युग्मम्॥
तद्व्यथव्यथितो ऽचीहग्दूरमार्गद्रुतागतौ ।
कुतः शक्तिरिति ध्यायन्सो ऽपश्यद्वर्हिर्दैवतम् ॥ ५५९ ॥
मा कार्षीर्विस्मयं मत्वावधिज्ञानात्तव व्यथाम् ।
आगां कर्तुं वरं मत्यमित्युक्त्वागाद्दिवं सुरः ॥ ५६० ॥
हृष्टेन केशवेनाथ पाणिस्पृष्टेन पायसा ।
हंसः सिक्तश्च रोगौघमुक्तश्च द्रुतमुत्थितः ॥ ५६१ ॥
पूर्वस्मादुत्तरेणैव वपुषा विपुलद्युता ।
जाते ऽस्मिन्बन्धुवर्गस्य प्रावर्तन्त महोत्सवाः॥ ५६२ ॥
एवं प्रभावमुद्भाव्य केशवस्य नरेशितुः ।
दधौ व्याधिक्षयाय स्वे मूर्ध्नि पादोदकं न कः ॥ ५६३॥
किं वर्ण्यः केशवोर्वीशः सिषेवे यत्पदोदकम् ।
भूतभाविरुजो भेत्तुमासमुद्रं नृपैरपि ॥ ५६४ ॥
भाविरोगभिया स्वर्णकलशे क्षिप्तमोकसि ।
न जीवितमिवारक्षि केनोर्व्यां तत्पदोदकम् ॥ ५६५ ॥
सद्यः प्रभावमासाद्य भूपतेरिति धर्मजम् ।
रात्र्याहारपरीहारपरा जज्ञे धरा स्वयम् ॥ ५६६ ॥
अथायं दिग्जयं कृत्वा स्थित्वा साकेतपत्तने ।
पात्वा चिरं धरामत्रामुत्राभूत्परमः सुखी ॥ ५६७ ॥
॥ इति रजनीभोजनत्यागे केशवकथा ॥

इत्थं ईशस्य दिव्यं दीप्तं दैवतस्य च ।
कृत्वा कृपाकृतेः सर्वाश्चयपदि च स्थितः ॥ ६६८
एवं दक्षिणा दिव्यं धारक विनिर्मितः ।
महदायपोंशो कष्टं कृपान्तरवर्तिनः ॥ ६६९ ॥
महत्स्य निजं धर्मित्यागादिवर्तनं ।
भक्तिसंयुक्तस्य भवेद् च स्वदारं ॥ ६७० ॥
इत्युक्त्वा निजं गते द्रष्टुं सस्वरा ।
अर्चा भाव-दृष्टा सर्वदः विस्मयानुगता ॥ ६७१ ॥
॥ विशेषिकृतस्य ॥
गतस्य धामभावस्य मध्या धाम निवेदिनः ।
कालीकन्यादन्तामश्चाय वैश्यावर्णस्य ॥ ६७२ ॥
शालीनपुरुषानां गतविद्या गर्भादिनाम् ।
निमयुक्तमनुगाम्या भूपतनमन्त्रस्य ॥ ६७३ ॥
नरैव कल्पानमन्दानयानानुपर्वदः ।
नानाभावि लोकेषामनुमुखेन विशेषनात् ॥ ६७४ ॥
भूयः स्वभावगुणानां भूमानां वर्णविशेषः ।
विश्वरूपस्य धाम नियुक्तं दुभावपत् ॥ ६७५ ॥
महापारस्यान्यर्गमत्यागवस्वरः ।
प्रमन्त्यदानि भूमानिर्मानानि का न कानिचित् ॥ ६७६ ॥
धीदान्तःपुरांगतमांगभूतपापभरः ।
निनाय नायकः स्याया मीत्या कल्पवि वासरान ॥६७७॥
इस्पमनन्दनानन्दगुणाज्ञानवेन्द्रियः ।
न धनं कल्पवि तया: स्वमपायाधारिनोऽपि न ॥ ६७८ ॥
धनर्मांतारसार्थानां स्वाधीनः करणपम् ।

तद्द्विपानशनस्थानं वीक्ष्य दुःखादचिन्तयत् ॥ ५७९ ॥
हा मां कामान्धहृदयं मन्त्रमात्रा व्यलोभयन् ।
स्वमङ्गमीरवो यन्मे कृत्यनाशं वितेनिरे ॥ ५८० ॥
नाप्रोपकारिणस्तस्य करिणः कर्तुमीहितः ।
मोहोल्लासादिह हहा प्रासादो ऽपि न कारितः ॥ ५८१ ॥
एवं ध्यानपतचित्तो ऽमात्यानित्यादिशन्नृपः ।
विपुलं द्विपनाम्नात्र कार्यतां जिनमन्दिरम् ॥ ५८२ ॥
अहा मासेन वर्षेण दशवर्ष्यापि भोजनम् ।
करिष्यामि जिनं प्रेक्ष्य प्रासादे ऽत्र प्रतिष्ठितम् ॥ ५८३ ॥
नृमाणिक्य न शक्यो ऽयं तरीतुं निश्चयार्णवः ।
इत्येष लपतो ऽमात्यानवमत्याविशत्पुरम् ॥ ५८४ ॥
जिनधामद्रुताधानव्द्रारम्भास्तदैव ते ।
पुण्याहमङ्गलं तत्र मन्त्रिमुख्या व्यधापयन् ॥ ५८५ ॥
हृद्धुचारितसंसारव्यापारः सारधर्मधीः ।
अकृताहार एवाष्टौ नृपो निन्ये दिनानि सः ॥ ५८६ ॥
ततः प्रत्यूषशेषायां रजन्यां जातजागरम् ।
देवः स एव प्रत्यक्षीभूय भूपमभाषत ॥ ५८७ ॥
जय त्वं कीर्तिविस्तीर्णे निस्तीर्णभवसागर ।
प्रतिपन्नमनोदार्ढ्य श्रीपुण्याढ्य महीपते ॥ ५८८ ॥
अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा नृदुःपूरं तवाग्रहम् ।
लोकोत्तरं स्वरूपं च किंचिद्दर्यैव भावि ते ॥ ५८९ ॥
शुभापुर्यां तत्तपनाचैत्यात् ज्ञानभास्करात् ।
बिम्बं निर्माय जैनेन्द्रं प्रतिष्ठाप्य यथाविधि ॥ ५९० ॥
अस्यापर्यं वने तस्मिंश्चैत्ये पूर्णाङ्कते क्षणात् ।

अहं तवैव भाग्यानां सम्प्रति प्रतिहस्तकः ॥ ५९१ ॥
तत्कल्याणनिधे सूर्णमेहि पूर्णमनोरथः ।
जिनं चन्द्राननं नत्वा नमस्यो जगतां भव ॥ ५९२ ॥
एवं देवस्य तस्योक्तं श्रुत्वा दध्यौ धराधिपः ।
अहो कियानयं मे ऽभूदुपकारी द्विपाधरः ॥ ५९३ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

नवमासाद्दतीर्थेशदर्शनोत्कण्ठितस्ततः ।
पुरःकृतसुरः पृथ्वीपतिः माति वनं ययौ ॥ ५९४ ॥
प्रासादमौलिमारुध्य नृत्यन्त्याः मुक्तिश्रियः ।
लोलं हस्तमिव मेरुस्य पताका मुमुदे नृपः ॥ ५९५ ॥
कल्याणकलशं पश्यन्मौलौ जिनगृहश्रियः ।
मुक्तिमस्थानकुम्भः शकुनेनान्वमोदत ॥ ५९६ ॥
चान्द्रीः कलाः शिलाभावं गमयित्वेव निर्मितः ।
जिनालयो ऽसौ भूपस्य निन्ये ऽक्षितुमुदं मुदम् ॥ ५९७ ॥
मनो न्यरूपयत्तत्र भूपस्तोरणं पुरः ।
पुण्यश्रीदूरविधृतस्वयंवरणमाल्यवत् ॥ ५९८ ॥
चैत्यद्वारं ददर्शासौ सद्धर्मपुरगोपुरम् ।
सतां यत्र स्थितानां स्याज्जिनः सुलभदर्शनः ॥ ५९९ ॥
नित्योपतस्य निर्मेनुपयर्म सह भूपतेः ।
गुप्यहृदमिवापस्यत्स तुङ्गं रङ्गमण्डपम् ॥ ६०० ॥
गुर्वीरुर्वीश्वरो ऽप्रासीदस्याश्रितचतुष्किकाः ।
धर्मस्य श्रद्धया सार्धं विवाहे वेदिका इव ॥ ६०१ ॥
असंख्यसुरसंभाषिनित्यानन्दास्पदोचितः ।
साक्षान्मोक्ष इव प्रीत्यै राज्ञो ऽभद्गृहमण्डपः ॥ ६०२ ॥

तद्द्विपानशनस्थानं वीक्ष्य दुःखादचिन्तयत् ॥ ५७९ ॥
हा मां कामान्धहृदयं भवभावा व्यलोभयन् ।
स्वमङ्गभीरवो यन्मे कृत्यनाशं वितेनिरे ॥ ५८० ॥
नाम्नोपकारिणस्तस्य करिणः कर्तुमीहितः ।
मोहोल्लासादिह हहा प्रासादो ऽपि न कारितः ॥ ५८१ ॥
एवं ध्यानपताचित्तो ऽमात्यानित्यादिशन्नृपः ।
विपुलं द्विपनाम्नात्र कार्यतां जिनमन्दिरम् ॥ ५८२ ॥
अह्ना मासेन वर्षेण दशवर्ष्यापि भोजनम् ।
करिष्यामि जिनं प्रेक्ष्य प्रासादे ऽत्र प्रतिष्ठितम् ॥ ५८३ ॥
नृमाणिक्य न शक्यो ऽयं तरीतुं निश्चयार्णवः ।
इत्येप लपतो ऽमात्यानत्रमत्याविशत्पुरम् ॥ ५८४ ॥
जिनधामद्रुताधानबद्धारम्भास्तदैव ते ।
पुण्याहमङ्गलं तत्र मन्त्रिमुख्या व्यधापयन् ॥ ५८५ ॥
हृद्दुचारितसंसारव्यापारः सारधर्मधीः ।
अकृताहार एवाष्टौ नृपो निन्ये दिनानि सः ॥ ५८६ ॥
ततः प्रत्यूषशेषायां रजन्यां जातजागरम् ।
देवः स एव प्रत्यक्षीभूय भूपमभाषत ॥ ५८७ ॥
जय त्वं कीर्तिविस्तीर्ण निस्तीर्णभवसागर ।
प्रतिपक्षमनोदाहार्य श्रीपुण्याढ्य महीपते ॥ ५८८ ॥
अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा त्वद्दुःपूरं तवाग्रहम् ।
लोकोत्तरं स्वरूपं च किंचिद्वच्मि मानि ते ॥ ५८९ ॥
शुभापुर्यां तत्तपनाच्चिथिल्य ज्ञानभास्करात् ।
बिम्बं निर्माय जैनेन्द्रं प्रतिष्ठाप्य यथाविधि ॥ ५९० ॥
अस्थापयं वने तस्मिंश्चैत्ये पूर्णीकृते क्षणात् ।

अहं तत्रैव भाग्यानां सम्प्रति प्रतिहस्तकः ॥ ५९१ ॥
तत्कल्याणनिधे पूर्णमेहि पूर्णमनोरथः ।
जिनं चन्द्राननं नत्वा नमस्यो जगतां भव ॥ ५९२ ॥
एवं देवस्य तस्योक्तं श्रुत्वा दध्यौ धराधिपः ।
अहो कियानयं मे ऽभूदुपकारी द्विपामरः ॥ ५९३ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

नवमासाद्तीर्थेशदर्शनोत्कण्ठितस्ततः ।
पुरःकृतसुरः पृथ्वीपतिः मानि वनं ययौ ॥ ५९४ ॥
मासाद्मौलिमास्व नृत्यन्त्याः मुक्तिश्रियः ।
लोलं हस्तमिव प्रेक्ष्य पताका मुमुदे नृपः ॥ ५९५ ॥
कल्याणकल्पं पश्यन्मौलौ जिनगृहश्रियः ।
मुक्तिप्रस्थानकछद्मः प्रकुलेनान्वमोदत ॥ ५९६ ॥
चान्द्रीः कलाः शिलाभार्त्र गमयित्वेव निर्मितः ।
जिनालयो ऽसौ भूपस्य निन्ये ऽसिकुमुदं मुदम् ॥ ५९७ ॥
ततो न्यरूपयत्तत्र भूवरस्तोरणं पुरः ।
पुण्यश्रीदूरविधृतस्वयंवरणमाल्यवत् ॥ ५९८ ॥
चैत्यद्वारं ददर्शासौ सद्धर्मपुरगोपुरम् ।
सतां यत्र स्थितानां स्याज्जिनः सुलभदर्शनः ॥ ५९९ ॥
नित्योद्यतस्य निर्जेतुमधर्मं सह भूपतेः ।
गुप्त्यद्वुरमिवापश्यत्स शुभ्रं रङ्गमण्डपम् ॥ ६०० ॥
गुर्वीस्त्रीश्वरो ऽस्राक्षीदस्यास्त्रिकचतुष्किकाः ।
धर्मस्य श्रद्धया सार्धं विवाहे वेदिका इव ॥ ६०१ ॥
असंख्यसुखसंप्राप्तिनित्यानन्दात्मसेवितः ।
साक्षान्मोक्ष इव प्रीत्यै राज्ञो ऽभद्गूढमण्डपः ॥ ६०२ ॥

अथार्हत्प्रतिमामर्ककोटिकान्तिकृतामिव ।
पश्यन्स भूपश्चिक्षेप भवकोटिभवं तमः ॥ ६०३ ॥
रूपातिशयविस्फूर्तां विभोर्मूर्तां नरेशितुः ।
स्पर्धयेवाक्षियुग्मस्य जगाम स्थिरतां मनः ॥ ६०४ ॥
आनन्दामृतमग्नस्य लीनं तस्य मनस्तथा ।
यथा जिनं च विश्वं च स्वं च नो बुबुधे तदा ॥ ६०५ ॥
समत्वमसृणीभूतः प्रभूताद्भुतशक्तिभृत् ।
आरूढः क्षपकश्रेण्यां शुक्लध्यानाम्भो नृपः ॥ ६०६ ॥
तस्य घातीनि कर्माणि दग्धानि ध्यानवह्निना ।
तद्वियोगादिव भवोपग्राहीण्यप्ययुः क्षणात् ॥ ६०७ ॥
तस्यामिव सहायायां घटिते घनमेलतः ।
नृपे ऽस्मिन्कृतसंकेते ज्ञानमोक्षश्रियौ समम् ॥ ६०८ ॥
अथ विज्ञाय तज्ज्ञाननिर्वाणमवनीविभोः ।
मृतत्वेनैव मन्वानान्वज्रपातमिवोत्सवम् ॥ ६०९ ॥
[redacted] तातेति हहा भर्तरिति हा आर्यकेति च ।
नन्दनान्तःपुरीलोकान्क्रन्दतः प्रतिबोध्य सः ॥ ६१० ॥
तदा मुदागतैः सम्यग्दृष्टिभिस्त्रिदशैः सह ।
कृत्वौर्ध्वदैहिकं कृत्यं स्वामिनस्य शुभात्मनः ॥ ६११ ॥
पुण्यसाराभिधं न्यस्य पुत्रं राज्ये ऽत्र भूपतेः ।
अनुशास्य जिनार्चायां द्विपदेवो दिवं ययौ ॥ ६१२ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥

॥ इति हंसकेशयनिदर्शनान्विता पुण्यप्रामाण्ये पुण्याढ्यभूपतिकथा ॥

मद्देवं देव जानीहि पद्मोत्तरनृपोत्तम ।
प्रभावं भाव्यपुण्यानां पुण्यात्मन्यस्य निदर्शनात् ॥ ६५३ ॥
किं च कर्मवशं विश्वमवश्यमिति मन्यताम् ।
यथा कृतपदः कार्यो न कदाचिदयं मदः ॥ ६५४ ॥
मदः कार्ये गुणिस्थाने यथाकार्याणि मार्गति ।
मनस्विपुनरानिष्टये दोषं दैवाय यच्छति ॥ ६५५ ॥
पूर्वगर्वग्रहग्रस्तैरार्यैरार्यैरनुष्ठितः ।
अभ्यपादनुपायोऽसः न मृषावक्तुं गिरम् ॥ ६५६ ॥
स्वच्छन्दं सन्दहन्त्या च रत्नपर्णानि महीभुजम् ।
कामीहतिनिर्मोषपाः समयन्ते न मन्त्रिणः ॥ ६५७ ॥
भ्रमरशिराने भूत्वा गुहे भूपं स्तुवन्ति ये ।
ते पातयन्ति सर्वापि कूपका इव सागरम् ॥ ६५८ ॥
अत्यन्तस्वादिनो नीतिपाके कर्मठा मन्त्रिणः ।
भवन्ति भृगुभो भार्गवेषेन भवादृशाः ॥ ६५९ ॥
गुणैः दुर्गतिरूपस्य कण्टकादिव मर्दनः ।
पालकः जनकेनेव स्वयारयवरादिनः ॥ ६६० ॥
शुभाशुभं च कर्माणि यथार्थं पातनाति यत् ।
दुःस्थादुःस्थप्रवर्तनयथा यथार्थे कथम् ॥ ६६१ ॥
कर्माणि न यथार्थं चेतनायां अपि न हि मदः ।
भवार्थं स्वस्य नैव स्यान्नो अपि हास्यत्वादितन्तः ॥ ६६२ ॥
यतिनत्यं मनः माहः शुभे कर्माणि निर्वृतः ।
अपारं गोष्पदीभवतु संसारसागरम् ॥ ६६३ ॥
यमस्य मन्त्रिणो दृष्टिगोचराणि मे जन्मम् ।
तेषां सारमर्थं कथाद्यैर्गी मनारते मेन ॥ ६६४ ॥

महामात्य ममात्यर्थं तद्व्रतग्रहणे रतिः ।
तदाशु तद्विधिः सर्वविधिज्ञ मयि धीयताम् ॥ ६२५ ॥
अजल्पि कल्पितामोदं दन्तांशुकुसुमव्रजैः ।
वचो विमलबोधेन सुधानामधिदैवतम् ॥ ६२६ ॥
स्वामिन्सह रहस्येन जानते ये जिनागमम् ।
त एव गुरवो गौरधियो व्रतविधौ बुधाः ॥ ६२७ ॥
अथालपन्नृपः स्मित्वा मन्त्रिन्संभाव्यते बुधः ।
किं त्वत्तो ऽपि गुरुः को ऽपि शास्त्रबोधनशुद्धधीः ॥६२८॥
उवाच सचिवः स्वामिन्मेदं वादीर्यतो मनः ।
द्वारं मोक्षस्य धर्मस्य नेमं क्षेत्रं धियां गुरुः ॥ ६२९ ॥
ये ऽपि सर्वज्ञदेवास्ते ऽप्यामनन्ति गुरुं गुरुम् ।
प्राग्जन्मगुरुवाक्येषामपि तत्फलश्रीजनि ॥ ६३ ॥
क स सद्गुरुरस्तीति प्रीते पृच्छति पार्थिवे ।
मन्त्रीन्दुरानयद्दन्तरुग्ज्योतिन पथा गिरम् ॥ ६३१ ॥
शुद्धप्रवचनः शुद्धचरितः शुद्धदेशकः ।
स्वामिन्गुरुर्गुरूकर्तुं योग्यो भाग्येन लभ्यते ॥ ६३२ ॥
तनोति मन्त्रिणा यावदित्यालापमिलापतिः ।
तावदाविरभूत्तत्र चित्रमाकस्मिकं महः ॥ ६३३ ॥
कचिच्चन्द्रप्रभाचारु कचिद्विद्रुमविभ्रमम् ।
कचिदम्भोदसौन्दर्यं कचित्काञ्चनकोमलम् ॥ ६३४ ॥
कचित्कीरच्छदच्छायं कचित्पारापतोपमम् ।
कचित्सिन्दूरविद्योति कचित्केकिकलापरुक् ॥ ६३५ ॥
कीर्णं समन्ततः संभ्रान्तमदालोक्य तदा नृपः ।
दर्शं प्रतिदिशं तन्वन्नूचे विस्मेरविस्मयः ॥ ६३६ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

आपतन्त्यां महीमस्मन्नमुसौभाग्यभाग्यतः ।
पुरन्दरकरद्वास्थः सदाशान्तिविरपन्ति किम् ॥ ६३७ ॥
आकृष्टः पुष्पपुञ्जा वा दानान्त्रियाम्यतीनिशुः ।
अभ्येति नभसा स्वर्दीपो स्वकरान्तिकम् ॥ ६३८ ॥
इत्यनन्यास्थिरन्योर्मिरतभाति समानतं ।
राज्ञा नमस्नानुपाप्राय सां उत्तिकः सेवकः स्वकः ॥६३९॥
शिरोभिर्वितीपतम् ॥
अध्यास्य सौधपूर्धनमग्रां सम्यपविस्मयः ।
गत्वाशु नृपतिस्तूर्णं चमत्कोपास्तकमूकः ॥ ६४० ॥
सभां पञ्चविधांत्मन्मार्णिनपयांविपः ।
नृत्यन्त इव केतूनामस्त्र्वांगुपमनैः ॥ ६४१ ॥
पुरुषादनाद्याः मानाद्याः सरापन्तः पुरोपरि ।
निपतन्तो निस्पन्दने नभसः केलिशानने ॥६४२॥ युग्मम् ।
अथ काङ्क्ष्योपात्तवामात्यपरिवारः ।
हर्षैः कतिपर्येः केलिवनाय सिनिनायकः ॥ ६४३ ॥
स पावनागर्भागारः सांकारद्वारमागमत् ।
गत्वा पुरः पुरवनवरापवनिरापनम् ॥ ६४४ ॥
वनस्पतं भूपेन पृष्टः सोऽप्युपानतः ।
स जगौ जगदानन्दवनानिरपन्दिनीर्यतम् ॥ ६४५ ॥
स्वामिन्नथ यत्नोद्गुनिपरस्य सरसयम् ।
धाम्नां धाम स्वद्वारगयमागमाय कृताञ्जलिः ॥ ६४६ ॥
आगत्य वापि हम्पाभवेपकल्पकाननात् ।
भर्तुं मनाय कामस्वादिनी हर्षितस्वाहूत्वा ॥ ६४७ ॥
युगपद्गुपर्मांल्लिकः सद्गुणीर्य तरा गुरा ।

स्त्रीणां गणः प्रणम्यापि वयस्तं पर्यचारयत् ॥ ६४८ ॥
ततो धात्रीतले तत्र पवित्रे चित्रकारणम् ।
सहस्रपत्रमामूत्रि तपनीयमयं तया ॥ ६४९ ॥
घन्यस्तन्मध्यमध्यास्य घनाघनघनध्वनिः ।
कर्णकपेयं पीयूषमुचैः किंचिदुवाच सः ॥ ६५० ॥
लोला कोल्लदयो धन्या धन्यंमन्या इवाभितः ।
तद्वाग्नवसुधां पातुमुपान्तवसुधां श्रिताः ॥ ६५१ ॥
आसीनास्तरुशाखानामुपर्यालोलमौलयः ।
दिग्भ्यो ऽभ्येत्य मुदं भेजुः पिबन्तस्तस्य गाः खगाः ॥६५२॥
विमानैर्व्योमतस्तूर्णमुत्तीर्णा वर्णिनोद्धताः ।
उद्यदानन्दविद्योतमाननिर्मानमानसाः ॥ ६५३ ॥
जगद्गुरो जय जय वज्रनाभ मुनीश्वर ।
इति स्तुत्वा च नत्वा च तस्थुस्तस्य पुरः सुराः ॥ ६५४ ॥
युग्मम् ॥
इत्यक्षिसाक्षिणीमाख्यामाख्यातुं भवतः प्रभो ।
मुक्त्वा मनो ऽपि तत्रैव त्वरयाहमिहागमम् ॥ ६५५ ॥
अथ धात्रीभुजा मन्त्री वीक्ष्यमाणमुखो ऽवदत् ।
शङ्के ऽसौ केवलज्ञानी वज्रनाभो महामुनिः ॥ ६५६ ॥
महीरुहामधिष्ठानदेवीभिः सेव्यमानया ।
वनदेवतया देव तपार्द्रा कृतसत्कृतिः ॥ ६५७ ॥
मुदां निदानं सत्त्वानां तत्त्वानां रत्नदीपिकाः ।
मुनिः प्रतनुते धर्मदेशनाः क्लेशनाशिनीः ॥ ६५८ ॥
तद्यान्तिर्यत्र ते सेव धर्मः साक्षात्समीयताम् ।
यदेव देववृन्दैः सेव्यते स पुमानपि ॥६५९॥

गमाय येन धर्माय मावाग्रेन समन्नतः ।
मोभ्यशालिः मार्षधुः मरोमाम्बः सर्ण ग्नितः ॥ ६६० ॥
सन्नन्याय मनीपाल्पवनीपाल्पुन्नवः ।
आगाद्रूपानमेन्तिन्यां मुनीन्द्रोन्वनुपया स्यात् ॥ ६६१ ॥
विन्यंवयं पुत्वरी तत्र पिनां मुनिविमोः समाम् ।
मवार्णवमहामागुर्वन्नातुनगार नः ॥ ६६२ ॥
नमो विमन्त्रपोधेन बोधितो यतुथाविपः ।
भव्यभूपोधिताः पत्र विनेने विनयत्रिताः ॥ ६६३ ॥
तथाहि ।
गुणगरिम्नो मूर्ध्ना नृपवतो वे न्वानम्बितः ।
अगो मयल्लनकार्यानि विरोद्दे विन्मतो प्रभुपत् ॥ ६६४ ॥
भूपावनेमः संसारवाधिगूदधिरें ननः ।
निनापवमिव वपर्ष गौरवलायमदृष्यत् ॥ ६६५ ॥
गन्तव्यं भुवनाम्भोजमान्नस्य पुरो गुरोः ।
इत्यमुख्य ग्रवाणी स्मायः पापनमञ्चर्षाम् ॥ ६६६ ॥
वर्षं भाति पर्षभर्ष गुरुपादनखांशुभिः ।
सम्मत्वाम्भ्यां तिमिरत्वेण पत्रं पापत्वारणम् ॥ ६६७
समुर्णार्थेव संसारार्नामुन्नत्वकन्दनाम् ।
सो प्रभुन्मुनिवाक्यार्णान्तरं पानुमुपानदी ॥ ६६८ ॥
पुनः सचिवगमेन राजा विज्ञापितस्तनः ।
चकार पश्चाभिगमानुचितान्युम्पर्शने ॥ ६६९ ॥
तपथा ।
सन्ततनाम्पुमनाम्भूल्पारिहारपदामदा ।
सागन्यागम्य पुण्पाहमहत्वं निदधे सुधीः ॥ ६७० ॥

विशेषाद्भूषणं बिभ्रद्भूपो ऽभान्मुद्रिकादिकम् ।
पूर्णैर्गुर्वागतश्रद्धः पुष्पद्रुरिव पुष्पितः ॥ ६७१ ॥
नखरत्नप्रभामञ्जुमञ्जलिं मस्तके दधत् ।
गुर्वालोके बभौ भूपो ऽशेखरो ऽपि सशेखरः ॥ ६७२ ॥
प्रदर्श्या वामता नाथ प्रकाश्या दक्षिणस्थितिः ।
स दक्षः कृतवैकक्षस्वख्यावसमीपादिव ॥ ६७३ ॥
गुरोर्गिरः सुधाधारा यान्तु मा कर्णतो बहिः ।
इत्यसौ हृद्दं स्थैर्ये सुस्थिते सुस्थितं व्यधात् ॥६७४॥
अथ हर्षप्रकर्षश्रीपद्मं पद्मोत्तरः सुधीः ।
प्रविवेश नरेशस्तां मुनिहंसस्य संसदम् ॥ ६७५ ॥
संक्षिपन्निव संसारं भ्रमणत्रयमाश्रया ।
वितनार मुनेस्तस्य तिस्रो दक्षः प्रदक्षिणाः ॥ ६७६ ॥
हृष्यन्मना ननामाथ क्ष्मानाथः कर्ममाथकम् ।
एनं मुनीन्द्रमुन्निद्रभावनापावनात्मकः ६७७ ॥
मुनिक्रमनखज्योतिःसन्ध्याभं मूर्ध्नि भूपतेः ।
नमनः सूचयामास सद्ध्यानार्चिर्विभूदयम् ॥ ६७८ ॥
मुनीन्द्रावेक्षणगुणकारीणि स्फुरितानि किम् ।
इत्यश्रूणि निनिन्द्रिप हर्षोत्कर्षोद्भवान्यपि ॥ ६७९ ॥
इत्थं स पार्थिवगुरुर्गुरुभक्तिपुञ्ज
रोमाञ्चकञ्चुकधरो मधुरां विधाय ।
दृष्टान्वयः समुचितासनसंनिविष्टः
श्रद्धां क्रियामभिनवां स्वहृदा दधानः ॥ ६८० ॥
आह्लादनं सकललोकविलोचनानां
श्रीवर्धमानवदनेन्दुमुदीक्षमाणः ।

पात्रमन्त्रिकां स्मर्तुं पुरतहमेध्या।
पदांगरः पर्षद्वार पवारचर्याम् ॥६८१॥युग्मम्॥

इति दण्डाधिपतिश्रीमदाह्लादनसमभ्यर्थितश्रीविजयसिंहसूरिशिष्यश्रीवर्धमानसूरिविरचिते श्रीवासुपूज्यचरिते आह्लादनाङ्के महाकाव्ये सद्गुरुलब्धिवर्णनो नाम प्रथमः सर्गः ॥

पात्रदानं ह्यानन्दहेतुरत्र परत्र च ।
ध्वनितो रतिसारस्य कुमारस्येव कल्यते ॥ ११ ॥
तथाहि विद्यते माहिष्मतीति विदिता पुरी ।
यन्मंदिरैः पूर्वते लक्ष्म्या लोलत्वं दानलीलया ॥ १२ ॥
सुभूम इति भूपो ऽभूत्तत्र निर्जितविद्विषत् ।
यस्य दानश्रियः केलिकाननं कल्पपादपाः ॥ १३ ॥
पुत्रः क्षितिपतेस्तस्य बभूव भुवनाद्भुतः ।
रतिसाराभिधः शुद्धकल्याकमलिनीरविः ॥ १४ ॥
पतिर्भवेत्र रूपश्रीर्यस्य विश्वमनोहरा ।
नापि गुर्वैरपि ध्यानपूर्णपूर्णमनोरथैः ॥ १५ ॥
अङ्गपर्णैर्गुणैर्यस्य मुदितो मेदिनीपतिः ।
अदात्प्रसादतः स्वेच्छावित्तव्ययनवल्लिकाम् ॥ १६ ॥
स कदापि कलावद्भिर्वृतो रतिरिवांशुभिः ।
विजिक्रीड पुरक्रोडे पौरवक्त्रपङ्कजमित्रः ॥ १७ ॥
भगवद्रव्यदुष्पर्यवीक्ष्यमाणं विपश्चितः ।
नरं कंचित्पताकाप्रमाणप्रदर्शिं पत्तपथे ॥ १८ ॥
अथोऽचिन्तचमत्कारे कुमारे परिपृच्छति ।
तस्य स्वरूपं शिष्यः कश्चिदेवं न्यवेदयत् ॥ १९ ॥
कुमार कोऽपि साकारस्तूयमानः पुमानयम् ।
सुतो एष वेत्तुमान्मागधपात्र पुराततम् ॥ २० ॥
वीक्ष्य प्रति स्वमाप्तं अस्य नागरैर्गुणसागरैः ।
इद वस्तु किमर्वाति स्पर्द्धे पृष्टो ऽयमभ्यधात् ॥ २१ ॥
दद श्रेष्ठिकिलोकस्य लिपो ऽस्ति महितो भुवः ।
विश्रीणे सार्पते निष्कलक्षणाद्यन्यमप्पलम् ॥ २२ ॥

इत्यस्य वचसाश्चर्यवशंवदहृदस्तदा ।
अभिलक्ष्यमस्यमज्ञाः मज्ञाः पुरस्सुरस्सराः ॥ २३ ॥
ते भृशं तादृशश्लोकसमालोकसमुत्सुकाः ।
अमुं जगुः क गुप्तस्य मूल्यश्रीरस्तु वस्तुनः ॥ २४ ॥
अथायमभ्यधाल्लभ्या न सभ्याः कश्चिदीदृशाः ।
छद्मैव प्रस्तुतं वस्तुन्कथां येषां घनं घनम् ॥ २५ ॥
आस्वादमात्रविध्वस्तरोगां रोगवते ऽर्थिने ।
स्वादं परीक्षितुं दत्ते विक्रेता कः सुधां मुधा ॥ २६ ॥
मूल्यं संसारसारस्य यद्वाच्यस्यैव याच्यते ।
श्लोकं दक्षाः परीक्षार्थं दर्शये तं कथं वृथा ॥ २७ ॥
भवद्भिर्विभवमज्ञैर्निभाल्यैव विभाव्यते ।
अर्थः श्लोकस्य भोः कस्य विक्रयः क्रियतां मया ॥२८॥
इत्यनेन कृता कामं यद्विदा कोविदावलिः ।
अस्ति श्लोकावलोकार्थमुपायध्यायिनी चिरात् ॥ २९ ॥
इत्याकर्ण्य कुमारो ऽन्तःसमारोपितविस्मयः ।
सुहृदां हृदयान्तृनामाम्यं पश्यन्वदो ऽवदन् ॥ ३० ॥
अपि विद्यावर्याहृद्यान्कुर्वती स्वविंतोत्तरान् ।
अतुल्यमूल्या यस्योक्तिभङ्गिरप्यत्र रक्षति ॥ ३१ ॥
स विक्रीणाति यं श्लोकं लोकम्पृणगुणं भणन् ।
तं क्रीणन्हेमलक्षेण दक्षो विक्षोभमेति कः ॥३२॥ युग्मम् ॥
यद्विदिति सुहृद्वृन्दैर्नन्दितो नृपनन्दनः ।
प्रीतः किंचित्परिक्रम्य श्लोकविक्रयिणं जगौ ॥ ३३ ॥
गृहाण स्पृहया हेम मूल्यरत्नं विनार्पितम् ।
पुनरस्य नरश्रेष्ठ कथ्यतां तथ्यमाकरः ॥ ३४ ॥

अथ श्रीनिगुधामिन्युचमद्भीचीयितस्मितः ।
कुमारमुख्यमार्तण्डकोकः श्लोकयतो ऽब्रवीत् ॥ ३५ ॥
शृणु वृत्ताकरं श्रीमदस्ति श्रीमन्दिरं पुरी ।
श्रावस्तीति सयाहृतपुरहूतपुरस्तुतिः ॥ ३६ ॥
स्वर्द्धमानमजानानः स्वस्य स्याम इव द्विषः ।
तस्यामृद्धः प्रसिद्धो ऽहं सुबन्धुर्नामतो मतः ॥ ३७ ॥
हृत्पदेपिनिवेशेन त्रिश्राणां भूषणकणान् ।
ननर्त नर्तकीव श्रीरधर्म मम वेश्मनि ॥ ३८ ॥
सत्साम्यव्यवसायाभ्यां पक्षिणीभिर्विभूतिभिः ।
पारावारस्य पारे ऽपि चरन्तीभिरवर्धि मे ॥ ३९ ॥
नरं कंचन वक्तुं च शृणोति च न वेत्ति मम् ।
अद्यावद्धर्मणत्वं यो मे नो मेदिनीतले ॥ ४० ॥
चिरमित्यभवं भूप भवभृद्विभूतिभाक् ।
अहं दुर्दिनदुर्वादिमपुष्यमाणाशिमालिनः ॥ ४१ ॥
एकदा क्षणदापुच्छे स्वप्ने ऽपश्यं परश्रियम् ।
विभूषणगुणैर्भान्तीं निर्यान्तीं निजमन्दिरात् ॥ ४२ ॥
यावदुपायामि निद्रान्ते स्वान्ते दुःखमतान्तरम् ।
तावन्मूर्तमिवाभाग्यं भूमौ ऽभूद्विभवागमि ॥ ४३ ॥
तत्कालमेव मे भाग्यभङ्गभङ्गिरसीयताम् ।
समादभूद्भाग्यानां प्रताप इव पावकः ॥ ४४ ॥
विषादिनिःस्पृहविषादुत्तीर्णस्वजनव्रजः ।
निःस्वो ऽहं महागारात्संसारादिव निर्ययः ॥ ४५ ॥
तदा तु पदाहार्यं दमयानं धनं जनैः ।
दृष्टिनष्टपदाराप दमालायमिरे रणात् ॥ ४६ ॥

मदीयाभाग्यमङ्गल्यदीपे तस्मिन्प्रदीपने ।
प्रपतद्भिः पतङ्गानां भङ्गिरङ्गीकृता द्रयैः ॥ ४७ ॥
पदार्थदाहदुःखोर्मिव्यथया मूर्छिते तदा ।
ओको विमुच्य लोको ऽभूत्प्रतिकारपरो मयि ॥ ४८ ॥
यावद्विच्छेद मे मूर्छा जनस्तावद्विभावसुः ।
निन्ये निःशेषमप्येष वेश्म भस्मावशेषताम् ॥ ४९ ॥
समन्तो निःसृताशेषस्वजनं मुक्तमूर्छनम् ।
दग्धसर्वस्वमप्याहुर्मां जनाः पुण्यभाजनम् ॥ ५० ॥
तप्तं स्वर्णादिपिण्डस्थं देयमूल्यपदे तदा ।
एत्य क्रयाणवाणिज्यकारिभिर्जगृहे गृहान् ॥ ५१ ॥
लभ्याक्षरेषु दग्धेषु विदग्धैरधमर्णकैः ।
दत्तं नोत्तरमप्युच्चैर्याच्यमाने धनोच्चये ॥ ५२ ॥
निध्यायामि निधानानि यावत्तावद्दहिव्रजः।
व्यलोकयत स्वकाभाग्यलताकन्दलवृन्दवत् ॥ ५३ ॥
दिगन्तगतवाणिज्यवित्तप्राप्तिप्रतीक्षणम् ।
धनिभ्यो धनमादाय स्वकुटुम्बमजीवयम् ॥ ५४ ॥
किं तु मद्विभवभ्रान्ते मद्भाग्यतमोमये ।
सर्वे मम वणिक्पुत्रा मार्गे ऽलुण्ठन्त तस्करैः ॥ ५५ ॥
मद्भाग्यविप्रयोगाग्निकीलालिव्याकुला इव ।
पोतभाजस्तु पाथोधौ ममज्जुर्मम सम्पदः ॥ ५६ ॥
एतद्वार्ताश्रुतेरार्तामन्तर्वृत्तिं वहन्नहम् ।
अवाप न रतिं क्वापि बिभ्यदिभ्यगणादृणी ॥ ५७ ॥
किं देयमुत्तमर्णानामुत्तरं याचतामिति ।
भृशं देशान्तरायाहमुत्साहमसृजं निशि ॥ ५८ ॥

इत्याश्रुमिश्रया वीक्ष्य पूर्णेन्दुवदनां चिरम् ।
निद्राणां प्रेयसीं पृष्ट्वा दैन्यगद्गदया गिरा ॥ ५९ ॥
इत्थानि पुनरीहेति कृति माधु दृशं मुहुः ।
क्षिपन्मुखेषु शुभानां निशूनां मुग्धकान्तिषु ॥ ६० ॥
दुःखौघसम्भ्रान्तो धाबुभरायः पदयानेः ।
निशीथे निःशब्दो मन्दं मन्दं मन्दिरनम्नतः ॥ ६१ ॥
भिभिर्विशेषकम् ॥
अथाशु गतिधानुर्यान्पुर्या बहिर्गई गतः ।
कुमार सुकुमारत्वान्मेदुरं खेदमागतम् ॥ ६२ ॥
अन्वेषणो धनिभ्यो ऽथ भीतः भीति मृगो यदन ।
सम्यां हातुं पुरीलीन्मांसल्मांसि गतः शनैः ॥ ६३ ॥
दुःखानि मह देहेन गृणं घूर्णवितु मयि ।
सम्पार्थ मन्यमास्ते कुत्तो स्पृशितरभूमिति ॥ ६४ ॥
मा मानवं भवं हन्त चिन्तामणिमिवार्भकः ।
परिक्षेपीर्भुधा मृह मोऽभाग्यभराजितम् ॥ ६५ ॥
इत्याकर्ण्य क्षिपन्दिक्षु चक्षुर्मेरय केवन ।
पुनर्नातो ऽस्मि पानान्तमना वाणिज्यभूत्पुनः ॥ ६६ ॥
खेदभेदधिया माणसहाणं मुग्ध मा विधाः ॥
स्पोतिर्यामभिदेऽकल्पशार्दं ध्यान्तर्याह कः ॥ ६७ ॥
इति श्रुत्वार्थयन्दिक्षु पक्षपाति पतान्पदम् ।
वैगिदंमेरय स्पर्शार्धा आत्माभूय वाणिगम् ॥ ६८ ॥
दुःखंदेण किं मृषं निशे त्यजसि जीवितम् ।
रेणुवैरण पीयूषस्तानां किरति कः शिखी ॥ ६९ ॥
मानुनियमकार्येण गुरुमः शम्भृगुमः ।

झम्पापदमदां नाम शृण्वन्मा मुनि भाषितम् ॥ ७० ॥
पातसंवेगसंजातमहावातधुतस्ततः ।
मूर्छामहं महाद्रिसमदेशगमनो ऽगमम् ॥ ७१ ॥
अर्धोन्मीलितदृक्तस्य शैलस्यैवोपरि स्थितम् ।
अपश्यमहमात्मानं मुनिमेकं च कंचन ॥ ७२ ॥
किं स्वप्नः किं मतिभ्रान्तिरसाविति वितर्किणम् ।
विस्मयस्थमथोवाच स मामसमवाग्मुनिः ॥ ७३ ॥
मया मुहुर्निषिद्धो ऽपि मर्तुं धावसि किं मुधा ।
दुःखानां कापथं मृत्युरात्मनः सहचारिणाम् ॥७४॥
इत्युक्त्वा मयि मीमांसासंमुखे स मुनीश्वरः ।
विगलन्मन्मनःशोकं श्लोकं जल्पन्नमुं यथा ॥ ७५ ॥
ततः क्षणं तनूकान्तिपुनरुक्तारुणोदये ।
गते तस्मिन्नदृश्यत्वमहमित्थमचिन्तयम् ॥ ७६ ॥
नूनं को ऽप्येष संसारतारणश्चारणो मुनिः ।
रात्रावत्राचले कायोत्सर्गे मत्सुकृतैर्ददौ ॥ ७७ ॥
अनेनात्र दयार्द्रेण पतन्नद्रेरहं धृतः ।
कृतश्च श्लोकदानेन सदानेन सुनिर्वृतः ॥ ७८ ॥
इति ध्यात्वा धरां नत्वा मुनेस्तस्य क्रमाङ्किताम् ।
तच्छ्लोकध्यानपीयूषपानच्छिन्नखिदाभरः ॥ ७९ ॥
सुप्तेष्वेव मनुष्येषु स्वेषु शेषे निशाक्षणे ।
मन्देतरतरैराशु पदैः सदनमासदम् ॥ ८० ॥ युग्मम् ॥
मुनीन्द्रालोकनश्लोकलाभौ मनसि भावयन् ।
अजीगणं गुणायाहं विपदं सम्पदः पदे ॥ ८१ ॥
मां क्षीणाशेषलक्ष्मीकं मत्वा दाक्षिण्यदीक्षितैः ।

कदाचिदपि नायाचि लभ्यामिभ्यजनैर्धनम् ॥ ८२ ॥
किंचित्कैश्चिन्नपात्रद्भिरधमर्णैर्मम स्वयम् ।
दत्तं वित्तं कुटुम्बस्य बभूव कलिपुश्रिये ॥ ८३ ॥
इत्यहं यत्नविप्यः सन्प्रियामपि विपद्गताम् ।
चक्रे श्लोकस्य तस्यार्थसामर्थ्येन प्रमोदिनीम् ॥ ८४ ॥
साम्प्रतं मत्प्रियायास्तु सोदरः परिणेष्यते ।
सागदङ्गदोत्तया मां तदुत्सवगमोत्सुका ॥ ८५ ॥
न भूषणानि भूरीणि चीवराणि वराणि न ।
नाध्वयोग्यानि युग्यानि दानीयानि धनानि च ॥ ८६ ॥
स्फारशृङ्गाररसारासु दानीयाद्भुतभूतिषु ।
रंस्ये मथनयानासु सोदरासु किमीदृशी ॥ ८७ ॥
आत्मानमपि विक्रीयाधिकं किंचित्ततो ऽपि वा ।
मानं मे पाहि मानो हि स्वात्मनो ऽप्यधिकः सताम् ॥८८॥
न मानः पूर्यते चेत्तन्मरणं शरणं मम ।
मन्यन्ते मानिनो मानमात्मनोऽपि हि दुस्त्यजम् ॥ ८९ ॥
इत्याग्रहपरं तस्या हन्त श्यामपुरस्तदा ।
चिरं विचार्य चित्तेन किंकार्यत्वमहो ऽभवम् ॥ ९० ॥
वस्तु पश्यामि नो गेहे विना देहेन किंचन ।
मूल्यं कर्मकृतामेव मार्ग्यं तद्विक्रये पुनः ॥ ९१ ॥
तत्किं कुर्वे क्व गच्छामीत्युग्रदुःखहृदा सदा ।
स श्लोकः सस्मरे दुःखस्मरणीयतया मया ॥ ९२ ॥
ततः कदाग्रहग्रस्तमहिलामोहिताशयः ।
कृत्यतत्त्वं स्वसत्त्वं च तृणयन्धनतृष्णया ॥ ९३ ॥
तं मातृवदविक्रेयमपि श्लोकमिहाप्यहम् ।

इत्यर्थोक्ते ऽश्रुधाराम्बुवेगेण स्यन्मुखो ऽभवत् ॥९४॥युग्मम्॥
ततस्तं ग्रन्थिमुद्ग्रन्थ्य तदङ्गुल्यग्रसंज्ञया ।
कुमारः स्वयमादाय स्वकरे श्लोकपत्रिकाम् ॥ ९५ ॥
क्षणमात्रं ततो गात्रे स्वस्मपात्रं धृजवर्मा ।
किंचिदर्वेव तस्यादयमास्वाद्योर्घंदसोऽवदत् ॥ ९६ ॥युग्मम्॥
द्रागिन्द्रियमयीं धीराः श्रवणे सृजन सजम् ।
अस्यैव श्लोकराजस्य प्रवेशो भवतीह यत् ॥ ९७ ॥
कार्यः सम्पदि नानन्दः पूर्वपुण्यभिदे हि सा ।
नैवापदि विषादश्च सा हि मास्पापपिष्टये ॥ ९८ ॥
इति श्लोकामृतं पीत्वा प्रीत्या तृन्यमृतामिव ।
श्रुतीनामाश्रयैरापि कम्पः केषां न मौलिभिः ॥ ९९ ॥
प्रीतिर्गौरवगौरेषु सदा पौरेषु दुःखिनम् ।
भूपभूरभ्यधाद्वाग्भिः सुवन्धुं मधुबन्धुभिः ॥ १०० ॥
नूनं त्वमसि मे पूर्वजन्मबन्धुर्यतस्त्वया ।
सूक्तपीयूषपानस्य भागेनास्मि न वञ्चितः ॥ १०१ ॥
धनं हरिकरिस्वर्णरत्नाद्यमिह मायति ।
विद्यते यत्र कुत्रापि स्पृहा तव गृहाण तत् ॥ १०२ ॥
इत्युदित्वा ससंमानममुं अर्पीन्नृपाङ्गजः ।
दत्वा दुकूलकल्याणरत्नवारणधोरणीः ॥ १०३ ॥
तत्वन्दानानि दीनेषु गुणलीनेषु विस्मितः ।
ततो भूशक्रभूशक्रे श्लोकभावेनिर्कोत्सवम् ॥१०४॥
निर्गम्य दिनमुखिद्ककवीन्द्रकुलकेलिभिः ।
असौ नक्तं नृदेवस्य सेवार्थं संमदी ययौ ॥ १०५ ॥
क्षणे ऽत्र क्षोणिनेतारमेत्य व्ययनियोगिना ।

अत्रान्यत समत्तुर्वोचितो विशेषपव्ययः ॥ १०६ ॥
अथ क्रोधादित्यधारः कुमारमिदमूचिवान् ।
विभवं विभुनामाणान्मुधा मुग्ध किमुज्झसि ॥ १०७ ॥
आकरः परमः काम्यमर्णानामनर्णापसाम् ।
न स्यात्कनिपुमात्रस्य दानतः काननः कविः ॥१०८॥
मतिक्षेपेण तदुन्मेषपात्रगावव्यवस्थितिः ।
श्लोकः कनकल्कस्य सदाद्रीकृतस्त्वया ॥ १०९ ॥
बीजं श्रेयद्दयानन्दकारिणोः कामधर्मयोः ।
तृणवत्त्यजति व्यक्तबोधनः को धनग्रहम् ॥ ११० ॥
कन्याविक्रमपुद्दीनामसाध्यमपि साधयेत् ।
प्रसादविपमज्ञानरूपे कूपे ऽपि कः क्षिपेत् ॥१११॥
द्रविणैः कृपणो ऽप्येति सेव्यतां महतामपि ।
सेव्यः स्वर्णाद्रिकिर्मीरैः किं सदैव न दैवतैः ॥ ११२ ॥
गुणी रक्तो ऽपि मुख्येन क्षीणधीराधिनैरपि ।
त्यजन्ति निशि निःश्रीकानन्लिनो नलिनोत्करान् ॥ ११३ ॥
[illegible]स्याः सर्व्या[illegible] वित्तं न स्वं कः संनये क्षिपेत् ।
[illegible]ध्यायन्रामगुना[illegible]मान्मः क इव व्ययति श्रियम् ॥ ११[illegible]
अथ पुर[illegible]ल्पकल्पाभवनरूपयन् ।
कुमारः पुण्यकान्तागमडक्कागतरङ्गिरम् ॥ ११५ ॥
शनैः सत्सु विद्वत्सु सत्काव्याभिगमः कुतः ।
षत्राकरे ऽपि सद्रत्नं निष्पुण्यैः क्वापि नाप्यते ॥ ११६
श्रद्धा धर्मस्य कामस्य प्रीतिरुत्पत्तिकारणम् ।
लोला तत्कर्मणि श्रीस्तु दासी कस्तत्र रज्यति ॥ ११७ ।
मौलयैव कल्पसौधमुद्दयः साधयन्ति यम् ।

तमर्थं तदसाध्ये ऽपि साधकं कः सुधीर्दिशेत् ॥ ११८ ॥
अज्ञानकूपविद्रूपैरयं एवोपदिश्यते ।
अशक्यं क्षुमात्मानमत्र कस्तृष्णया क्षिपेत् ॥ ११९ ॥
निर्ग्रन्थो ऽपि विरक्तो ऽपि निर्गुणो ऽपि यतिः सताम् ।
सेव्यः स्वार्थेन तज्ज्ञानं यत्नेऽर्जयितुं बुधाः १२० ॥
इत्यनादरणीयैः स्वैरसंस्थैरपि सूच्यते ।
सतामादरणीयश्चेज्ज्ञानलेशो ऽपि लभ्यते ॥ १२१ ॥
एवमुत्तरमुद्दामं ददाने नन्दने नृपः ।
कामं कामपि नोवाच वाचं रोषातिरूक्षदृक् ॥ १२२ ॥
अथोत्तस्थौ कुमारो ऽयं भूवल्लभसभान्तरात् ।
देशान्तरगतिध्यानतत्परस्तत्पराभवात् ॥ १२३ ॥
गुप्तः सुप्तं जनं मुक्त्वा पुरान्निशि विनिःसृतः ।
कुमारो वारिजव्यूहमिव व्योम्नो विभाविसुः ॥ १२४ ॥
खुरलीखेलनाभ्यासादजातक्रमणश्रमः ।
अलं चलन्नलङ्घिष्ट महीमेष महीसमीम् ॥ १२५ ॥
श्वापदाः स्वापकाले ऽपि महारण्ये महस्वि-
ज्वलद्दीप्रधिया नासन्नासन्नास्य कुत्रचित् ॥ १२६ ॥
ईश्वरा न रामत्वं वहन्ते को ऽप्ययं नः ।
हेलया खेलतीत्येनं तस्करा न परामृशन् ॥ १२७ ॥
इति सत्त्ववतां धुर्यस्तुर्ये ऽहनि नृपाङ्गजः ।
धराहारो निराहारः श्रावस्तीं नगरीमगात् ॥ १२८ ॥
मध्यन्दिने दिनेशस्य कान्तिभिः क्लान्तिमागतः ।
श्रान्तस्तत्र विशश्राम कामस्यायतने ततः ॥ १२९ ॥
को ऽप्युज्ज्वलज्ज्वलद्दामा सामान्यो न पुमानयम् ।

तत्परीवारनारीणां स्वः सम्यग्निशाम्यते ॥ १४२ ॥
इत्यस्यां विकसद्वाचि साचिचक्षुर्विलोचनाः ।
व्यलोक्यन्त कुमारेण योपितस्तोपितस्मराः ॥ १४३ ॥
तिस्रो नरविमानस्थास्तामु मेस्यन्त कन्यकाः ।
तेनानङ्गक्षितिनाथस्य मत्यक्षा इव शक्तयः ॥ १४४ ॥
यनां मनोवनेतिसङ्गं ज्वलयन्कनकोज्ज्वलः ।
चक्राम कामदावाग्निरिव स्त्रीजनः शनैः ॥ १४५ ॥
दीपपङ्क्तिर्नृसन्दोहहृदि मोहमयीं निशाम् ।
भासमाना निशानाथसमानांशुभिराननैः ॥ १४६ ॥
विवेककुसुमे लीनं सतां भृङ्गायितं मनः ।
कर्षद्भिर्नयनाम्भोजैर्भूपयन्तीर्भवार्णवम् ॥ १४७ ॥
मन्दयद्भिर्मुनीन्द्राणामपि जात्वुज्ज्वलं यशः ।
शरीरधामभिः कामदीपिकाभिरिवाद्भुताः ॥ १४८ ॥
तिस्रो ऽपि शनकैः कन्याः समीपं समुपेयुषीः ।
ददर्श च कुमारस्ता मारस्य च वशं गतः ॥ १४९ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
तं च चक्रप्रभाचक्रं नरशक्रं निरीक्ष्य ताः ।
मिथो ऽपि वचनं चारुस्मितसूचितसूचिरे ॥ १५० ॥
अस्मद्भक्तिगुणक्रीतः श्रीतः श्रीतनयः किमु ।
प्रासादान्निर्गतो मार्गेत्यस्मान्मार्गमयं स्वयम् ॥ १५१ ॥
कर्तुं कश्चिदसौ कामसेवां देवाग्रिमः किमु ।
अभ्ययाद्वल्लभालाभलोभलोलुभधीरिह ॥ १५२ ॥
अस्मभ्यं वा वरं दातुकामः कामः कमप्ययम् ।
स्वतो ऽप्याधिकधामानमानयन्मानवं नवम् ॥ १५३ ॥

इत्युक्तियुक्तिभाजस्तास्तस्मिन्नीनदृशो भृशम् ।
ऊचेरुः कन्यका धन्यंमन्या नरत्रिमानतः ॥ १५४ ॥

षड्भिः कलापकम् ॥

मुहुः पिदिनमप्यर्द्धं पितृपत्यौ ऽशुकेन माः ।
स्वलन्मृदुपदन्यासाः प्रासादक्रोडमागमन् ॥ १५५ ॥
दिदृक्षवो मुखं तस्य ह्रिया वीक्षितुमक्षमाः ।
नेत्रकोणावलोकस्य व्यधुः मारम्भपल्लवम् ॥ १५६ ॥
भवद्भ्यो मामुरं रूपमीदृशं शुश्रुवे कचित् ।
इति मधुमिवाभ्यर्णं कर्णयोम्नदृशो ऽपयन् ॥ १५७ ॥
भावभिन्नां कुमारः स्वे तन्मनेत्रोत्तरात्रे हृदि ।
ददौ दृशं भृशं नीलोत्पलस्तकोरणोपमाम् ॥ १५८ ॥
विलुप्य इवपथं तस्य कथंचिदपि ता ययुः ।
तदधीनदृशो मीनकेतनतापमनान्तरम् ॥ १५९ ॥
विरहस्य भियान्योन्यं रहस्यथ रहस्यवत् ।
सा मन्दमिदमाचार्यां सख्यां मति सुपादृमा ॥ १६० ॥
कदापि मधुणमेमगुणपन्धनिबन्धनम् ।
न नो मनो ऽपि तास्मिथं दिम्भनारम्भणो ऽप्यभूत् ॥ १६१ ॥
पतिभ्यः पितृभिर्दत्ता भिन्नेभ्यो भिन्नमानिभिः ।
कथमाश्रयिष्यामो वयस्यश्च वयस्यनाम् ॥ १६२ ॥
अवियोगनियोगस्तद्यदि वो हृदि साम्प्रतः ।
एकभर्तृगुणारोहणत्वं दयितो ऽस्तु नः ॥ १६३ ॥
असमर्थं समस्तानां मनानां रमनाविह ।
रियोगपानभीत्याय म्रियते ऽस्य कस्महः ॥ १६४ ॥
एवमुरःप्रमानायामेने दृशः सिपुषरम् ।

इत्याकुलहृदि क्ष्मापपुत्र्यां प्राह प्रियंवदा ॥ १६५ ॥
यत्त्वयोक्तं तदेवासीन्न देवि यदि मे हृदि ।
तत्त्वतस्त्वन्निदानाय प्रेयसे श्रेयसे शपे ॥ १६६ ॥
इत्यस्या वचनस्यैव प्रतिशब्द इवाभवत् ।
शब्दस्तदा सुताराया वदनोदरकन्दरे ॥ १६७ ॥
इत्थं मिथः कथासारसुधासारपरिप्लुतैः ।
मनोभिर्निर्मलैरेताः श्रीतनूजमपूजयन् ॥ १६८ ॥
अथागत्य बहिः कामस्तुतिप्रस्तुतिकैतवात् ।
इमाः कुमारमुद्दिश्य जगुर्मञ्जुगुणां गिरम् ॥ १६९ ॥
अस्मन्मनः स्थिरं नाथ यथा त्वयि तथा त्वया ।
मात्राधिके प्रसादेऽत्र स्थिरीभाव्यमहर्निशम् ॥ १७० ॥
इत्युक्तियुक्तिभिस्तासां कुमारः स्वं व्यचारयत् ।
क्षिपायामपि तत्रैव प्रसादे स्थापितं कृती ॥ १७१ ॥
ताश्चेत्युत्थ पर्भूपि क्षिपन्त्यः प्रसृतो मुहुः ।
स्मरार्चाचापलाद्दीपप्रभायालोकनच्छलात् ॥ १७२ ॥
दीप्तस्मरानलज्वालापर्कं रागरसैन्तनः ।
कुमारं चित्रचित्रफलके न्यस्य ता ययुः ॥ १७३ ॥
अचिरं दधदीध्यन्यं तापार्यमभयप्रदा ।
तासां मारश्च हारश्च कुमारस्य हृदि स्थितः ॥ १७४ ॥
भक्तेऽस्मै कामदः कामं काम इत्युक्तिभागथ ।
कुमाराय ददौ शेषान्मोदकान्देवपूजिता ॥ १७५ ॥
तदा कृतनदाहारः कुमारः सुषुपे सुधीः ।
पुण्येपुत्रंस्तवाम्लुपुष्पाव्यपिलिम्पनैः ॥ १७६ ॥
अथ तस्य च तासां च स्वप्नमादद्रुमस्पर्शैः ।

भानुर्नष्ट इव प्राप मत्यगिरिशिरस्तटीम् ॥ १७७ ॥
तेषां हार्दे सदोदायः कामतापः स तो ऽप्यभूत् ।
यस्मिन्नेनैव मृगेण गतं दूरेण लज्जया ॥ १७८ ॥
विभ्रदभ्रंनिर्दिष्टिमात्रं संध्याभ्रपटलच्छलात् ।
तेषां भूयो निशारम्भे अजृम्भे रागसागरः ॥ १७९ ॥
सद्यःप्रज्वलितानङ्गदावपावकजन्मभिः ।
अपूरि भूरिभिर्धूमैरिव ध्वान्तभरैर्नभः ॥ १८० ॥
इति क्रमाभिसारिण्यां निशीथसमयस्पृशि ।
पौरेषु परितो निद्रामुद्रितेन्द्रियवृत्तिषु ॥ १८१ ॥
भूषिताभरणाः पाणिप्रदीपकरणान्विताः ।
तास्तिस्रो ऽपि ययुर्मानिकेतनस्य निकेतनम् ॥ १८२ ॥ युग्मम् ॥
आगमिष्यन्ति ता नो वा भविष्यति न वाथ सः ।
इत्याकुलहृदां त्वन्योन्यं ते अमिलन्संपदास्पदम् ॥ १८३ ॥
महीहरथ तत्कालकन्यान्निमज्जनच्छलात् ।
ईप्स्यमाना षडिक्षक्रे दुर्वादिरहो महान् ॥ १८४ ॥
भवाम्भोनिधिडिण्डीरपरविभ्रमभृन्मये ।
धीवरे पीवरप्रेमप्रकर्षात्से ऽथ पर्यधुः ॥ १८५ ॥
अमन्दमोदमेदस्वफलान्यथ करेषु तैः ।
कन्दर्पकलिकाकन्दकन्दुराणि बबन्धिरे ॥ १८६ ॥
अथ ताः प्रथितोत्साहः करे जग्राह कन्यकाः ।
त्रिप्रयोगपयोराशौ निमज्जन्तीर्दुरापाङ्गनः ॥ १८७ ॥
तेषां निद्राशुधावद्भिर्पुष्पाण्यथ मिथः कथाः ।
जग्मुर्मधुमुचश्चारुवर्णाः कर्णावतंसताम् ॥ १८८ ॥
ततः प्रभातमिश्रायां तमिस्रायां निजं निजम् ।

ता निकेतं गताः स्वापं कुमुदिन्य इवासदन् ॥ १८९ ॥
पुष्पद्रविभयान्निद्रा नलिनेभ्यः पलायिता ।
विशश्राम कुमारस्य तदा नेत्रारविन्दयोः ॥ १९० ॥
द्राग्दृष्टनष्टया स्पष्टं संध्यया सुधियो वपुः ।
सत्वरं गत्वरं मत्वा धर्मतत्त्वान्यवुस्तदा ॥ १९१ ॥
वीक्ष्यैव कुमुदे लक्ष्मीं क्षणात्क्षीणां विचक्षणाः ।
श्रियश्चलत्वं जानन्तो दानं तोपहृद्दो ददुः ॥ १९२ ॥
संयोगं विप्रयोगान्तं दर्शयन् कोकदर्शनात् ।
सत्सु साधुजनः सम्यग्विदधे धर्मदेशनाम् ॥ १९३ ॥
सुप्तस्यापि समेति श्रीर्ममैव समये स्वयम् ।
तस्यै मा क्लिश्यनामब्जमितीवाग्यद्गलिध्वनैः ॥ १९४ ॥
पवित्रितधरित्रीकः पादन्यासैरिवांशुमान् ।
आकर्षत्तिमिराद्विश्वं दुःकृतादिव तीर्थकृत् ॥ १९५ ॥
अथ सुप्तां विवाहश्रीचिह्नां सौभाग्यमञ्जरीम् ।
वीक्ष्य क्षितिपतेराख्यन्कञ्चुकी चकितस्तदा ॥ १९६ ॥
केनापि निशि कन्ये नौ व्यूढे इति पतिः शिनैः ।
एत्य तत्र क्षणे मन्त्रिश्रेष्ठिभ्यां व्यज्ञपि स्वयम् ॥ १९७ ॥
ईदृग्निविडं केन विडम्बनमिदं कृतम् ।
इति कोपाकुले भूपे को ऽप्येत्य पुरुषो ऽवदत् ॥ १९८ ॥
स्वामिन् कश्चन कन्दर्पायतने ऽनुपमः पुमान् ।
हृष्यश्रीर्विद्यतेऽस्य यः पाणिग्रहणेऽसमाक् ॥ १९९ ॥
इत्याकर्ण्य तत्स्वरूपमित्यारतः कृपादिकन् ।
आगमां सागरो(मङ्कु) स महानीयनामिति ॥ २०० ॥
अथ गत्वा तत्स्वरूपं दृशो वीक्ष्य दोर्भृतम् ।

तूर्णमेत्य यथापूर्णः स्वामुजङ्गं व्यजिज्ञपत् ॥ २०१ ॥
अस्ति त्रिसीर्णैदत्वपातत्तृणीकृतजगत्त्रयः ।
तत्र स्वामिन्पुमान् कोऽपि द्वादशार्कनिभप्रभः ॥ २०२ ॥
रूपं निरुपमं तस्य निरूप्य निरुपाधिकम् ।
…स्वाय स्पृहयत्येव देवानामपि मानसम् ॥ २०३ ॥
…रे तादृग्युल्लाससनाद्युरतादृगाकृतिः ।
…न्द्रियमनसा मान्यो न सामान्यो ऽस्ति को ऽप्यसौ॥२०४
…मपि सोद्रेरूपत्तिपूर्वो ऽप्यहं नहि ।
…पुं पर्तुं समर्थो अभिकर्णं तृणगणो यथा ॥ २०५ ॥
…श्रुतिविरुद्धामर्षस्तत्कर्णकृते नृपः ।
…मर्णाद्वीरस्सानन्दं सनान्यं सेनया स्यात् ॥ २०६ ॥
अथो रथभवस्यपानाभिर्नाभिवद्धृतः ।
सरसा सरसोत्साम्भचाल करवाम्भृत् ॥ २०७ ॥
राजा सैन्यं स्वयि मयि कथिते अपि जनैरिति ।
मदा तस्य न रोमापि नरोत्तंसस्य कम्पितम् ॥ २०८ ॥
विभ्रद्भिरधिकं दर्पं कन्दर्पायतनं ततः ॥
अवेष्ट्यत चमूशूरैः मूरैरात्मेव कर्मभिः ॥ २०९ ॥
उद्यनीयस्फुरच्छीर्षैः शूरैः शोणमुखै रणा ।
कुमारो मुरुगाम्भोधिः कल्पान्तरिवांशुमान् ॥ २१० ॥
एवमालोक्य सेनानीर्दृष्टवानां दुर्यनायपम् ।
इति कोपानलज्वाल्मं वाग्भाग्मागुदभ्यस्यत् ॥ २११ ॥
इत्युक्त्वा मम्य कल्पान्तवातवेगिनि धावति ।
धीरधारे कुमारेण मेरुणेव न छुक्षुभे ॥ २१२ ॥
स्थानत्यागे भियाराणे भयभागे च तत्र सः ।

तं श्लोकं संस्मरन्भिन्नं न मनः क्वचन व्यधात् ॥ २१३ ॥
ते तु दैन्यमुचः सैन्यभटाः सर्वे ऽपि गर्विताः ।
कुमाराय क्रुधावन्तो धावन्तो दधुरन्धताम् ॥ २१४ ॥
ततः स्वमपि हस्ताग्रमपश्यन्तो ऽन्धदृष्टयः ।
पुरो यत्रापि तत्रापि स्खलनादवलम्बते ॥ २१५ ॥
भृशं विसंस्थुलां धीरा दधतः परितो गतिम् ।
अन्धा मिथो ऽप्ययुध्यन्त संमुखीनैर्द्विपद्धिया ॥ २१६ ॥
किं रे कन्यास्त्वया क्वृढा मूढेनेत्युद्धतोक्तिभिः ।
ताडितो ऽम्मपुमान्कैश्चित्मासः स्मरसुरांकसि ॥ २१७ ॥
तत्रावलम्बितं प्राप्य पाणिस्पर्शेन चामरम् ।
कुमारकेशबुद्ध्यान्ये ऽच्छिन्दन्दुर्वारदुर्धराः ॥ २१८॥
के ऽपि कोपाकुलाःप्राप्य मांसास्थिमरेणः करम् ।
चक्षुर्दन्तदष्टोष्ठाः कुमारेन्द्रभुजभ्रमात् ॥ २१९ ॥
इत्यनेकविधोद्दामसंग्राममयकौतुकः ।
चमूवारः कुमारस्य चकार नयनोत्सवम् ॥ २२० ॥
एवं श्रुत्वा चमूचित्रमूचिवान्सचिवं नृपः ।
पुमानसावसामान्यः सन्मान्यानीयतामिति ॥ २२१ ॥
अथ गत्वा त्वरा वेश्मराजिना राजवाजिना ।
नास्मिन्वीरे विरोद्धव्यमित्यूचे सचिवश्चमूम् ॥ २२२ ॥
ईदृग्मन्त्रिगिरा शान्तमनसः पृतनाजनाः ।
सद्यो दृग्धनाः स्वस्मिन्मत्ता युद्धं लज्जिरे ॥ २२३ ॥
सचिवस्तु विमुच्याश्वं गतः स्मरमरुद्रुमम् ।
अग्रे कुमारमाम्रदातिनयां वाचमाचरत् ॥ २२४ ॥
धीरचूडामणे वीर गम्भीरगुणनीरधे ।

स्वन्मुखेन्दौ नृपश्चक्षुश्चकोरयितुमिच्छति ॥ २२५ ॥
उत्थानमेव भूमीपसमीपगतये ततः ।
विततार कुमारस्त्वाक्षिरौपुत्तरमुत्तरम् ॥ २२६ ॥
रथेन मथितेनाथ मन्त्रिनाथनिदेशतः ।
अगादगारं जगतीभुजङ्गस्य महाभुजः ॥ २२७ ॥
समाजानिस्तमायान्तं समान्तर्मान्तमंशुभिः ।
उपमानामनध्यायं निध्याय ध्यायति स्म सः ॥२२८॥
स धन्यः स सतां मान्यः यस्येदृक् सहृदप्यभूत् ।
बन्धुः श्रीबन्धुरो येषामेष तेषां तु किं ब्रुवे ॥२२९॥
तासां तु सफलं जन्म दूरे तासामनिर्वृतिः ।
प्रेम यासामसौ कामी साह्लादेन हृदेच्छति ॥ २३० ॥
ईदृग्ध्यानसुधापानरसमानसमानमत् ।
इत्यानम्रमिलन्मौलिः कुमारः कार्मुकं भुवः ॥२३१॥
ततः प्रीतिं परां बिभ्रदभ्युत्थाय धराधवः ।
दूरादुल्लासयन्पाणी बाणीमेवमुवाच तम् ॥ २३२ ॥
गुणमाणिक्यसमालिङ्ग ममाङ्गानि समुत्सुकः ।
इमान्यमृतपानेन हसन्तु रसनेन्द्रियम् ॥ २३३ ॥
अथार्पितपरीरम्भं दोर्भ्यां संभाव्य भूविभुः ।
निवेश्य गुणसंकेतस्थानमङ्के समभ्यधात् ॥ २३४ ॥
प्रवीर भवता धीरमतिवीरगुणैर्गुणैः ।
[illegible] वंशः सर्ववंशानामवतंसः कृतिन्कृतः ॥ २३५ ॥
त्वाभिधेयसुधासिक्तैरक्षरैरभिषिञ्चसि ।
भवद्दुःश्रावितमानि सज्जनानां मनांसि कः ॥ २३६ ॥
ईदृक्सद्गुणभार्यगृहीतेन त्वयाधुना ।

अकारि स्ववियोगेन खेदिनी मेदिनी च का ॥२३७॥
ईदृसवेपसंभाव्यस्तव पाणिग्रहोत्सवः ।
कस्याः सफलयामास जीवितं जन्म वर्ष्म च ॥ २३८ ॥
हविमये ऽपि त्वयि प्रापुर्मद्दलानि किमन्यताम् ।
उलूकमण्डलानीव भासुरे वासरेश्वरे ॥ २३९ ॥
इत्युक्ते भूभुजाचख्यौ कुमारश्चरितं निजम् ।
क्षुद्रसैन्यान्धताहेतुं न वेद्मीति जगाद सः ॥ २४० ॥
अथ धात्रीशमन्त्रीशश्रेष्ठिश्रेष्ठैरतन्यत ।
प्रमोदप्रीणितैः पुत्रीपाणिग्रहमहामहः ॥ २४१ ॥
श्लोकाम्रिबन्धुताप्रीतिबन्धुरेण सुबन्धुना ।
सदुक्तिश्रवणादेत्य कुमाराय ददे मदः ॥ २४२ ॥
कुमारस्य प्रसादेन धनं धात्रीश मे ऽधुना ।
इति विज्ञपनात्तेन विशेषात्तोषितो नृपः ॥ २४३ ॥
कुमारेण समं प्रीतिवार्ताभृतामिलाभृतम् ।
एत्यापराह्णकाले ऽथ वनपालो व्यजिज्ञपत् ॥ २४४ ॥
स्वामिन्को ऽप्यद्य दर्शीयवारणश्चारणो मुनिः ।
उत्तीर्य व्योमतो ऽकार्षीत्कायोत्सर्गं वने ऽधुना ॥ २४५ ॥
इत्यभिश्रुत्य सत्कृत्य वनीशमवनीशिता ।
ययौ समं कुमारेण मुनेरुत्कण्ठया वने ॥ २४६ ॥
नमस्यतो नरेशादीन्भव्यान्संभावयंश्च यः ।
ज्ञानत्रयमयः कायोत्सर्गमप्युमुचन्मुनिः ॥ २४७ ॥
देशनां भवकान्तारतापनिर्वापनोचिताम् ।
व्यधान्मुक्तिपुरद्वारसुधासिन्धुं यतिस्ततः ॥ २४८ ॥
सुबन्धोः स्वस्य च प्राच्यं कर्मवैचित्र्यकारणम् ।

भवं भूपभवो ऽपृच्छद्देशनान्ते नतो यतिम् ॥ २४९ ॥
मुनीन्दुरपि दन्तांशुच्छलमचलदञ्चलाम् ।
आन्दोलयन लोलायां दोलायामिव भारतीम् ॥ २५० ॥
श्रीहस्तिपुरमित्यस्ति सुवस्तिकवत्पुरम् ।
सेव्यन्ते कृतकीर्त्यम्बुपञ्जनैर्यज्जनैः श्रियः ॥ २५१ ॥
तत्रासीदहितत्रासी सुमित्र इति भूपतिः ।
यत्प्रतापप्रतानिन्या निन्ये भानुः प्रसूनताम् ॥ २५२ ॥
तस्य सूनुरभूद्विश्वसेनाख्यो विश्वभूषणम् ।
यः कलानां गुणानां च सङ्के सङ्केतकेतनम् ॥ २५३ ॥
अदृष्टपूर्वदृष्टया स स्वभावाविर्भवन्नृपः ।
ददर्श सर्पनः सर्पानपि दर्पानिपातिनः ॥ २५४ ॥
कदाप्यन्यायवर्तीनां मस्करे ऽपि न तस्करे ।
करुणाकरिणीविन्ध्यो वधबुद्धिं व्यधत्त सः ॥ २५५ ॥
अपराधपराधीने क्रोधाधीने ऽपि विद्विषि ।
न कदाचिदसौ चक्रे मत्सरं विश्ववत्सलः ॥ २५६ ॥
यद्विरा ऽस्य कल्याणारम्भवीरभयाख्यया ।
कुर्वन्नशत्रुनिर्वचनन्दनाः सुहृदो ऽभवन् ॥ २५७ ॥
एभिः समं स मन्त्रीन्द्रपुत्रैर्धर्मार्थदुर्दमः ।
चतुर्भिः शुशुभे खेलन्नर्थैरात्मेव धीमतः ॥ २५८ ॥
स प्रसन्न कृपाशील्यो लीलोद्याने ऽन्यदा व्रजन् ।
चण्डालैश्चालितं कंचिच्छूलमूलचरं नरम् ॥ २५९ ॥
दृशामीदृशमागच्छन्निमागः कम्पकम्पम् ।
इति भूपभुवा पृष्टश्चण्डालपतिरालपत् ॥ २६० ॥
नभोरत्नसपत्नाभरत्नाभरणपेटिका ।

अकारि त्वद्वियोगेन खेदिनी मेदिनी च का ॥२३७॥
ईदृशयेपसंभाव्यस्तव-पाणिग्रहोत्सवः ।
कस्याः सफलयामास जीवितं जन्म वर्ष्म च ॥ २३८ ॥
इतिमये ऽपि त्वयि प्रापुर्मद्गलानि किमन्यताम् ।
उलूकमण्डलानीव भासुरे वासरेश्वरे ॥ २३९ ॥
इत्युक्ते भूभुजाचख्यौ कुमारश्चरितं निजम् ।
क्रुद्धसैन्यान्यथाहेतुं न वेद्मीति जगाद सः ॥ २४० ॥
अथ धात्रीशमन्त्रीशश्रेष्ठिश्रेष्ठैरतन्यत ।
प्रमोदप्रीणितैः पुत्रीपाणिग्रहमहामहः ॥ २४१ ॥
श्लोकाभिबन्धुताप्रीतिबन्धुरेण सुबन्धुना ।
तदुक्तिश्रवणादेत्य कुमाराय ददे मदः ॥ २४२ ॥
कुमारस्य प्रसादेन धनं धात्रीश मे ऽधुना ।
इति विज्ञपनात्तेन विशेषात्तोपितो नृपः ॥ २४३ ॥
कुमारेण समं प्रीतिवार्ताभृतामिलाभृतम् ।
एत्यापराह्णकाले ऽथ वनपालो व्यजिज्ञपत् ॥ २४४ ॥
स्वामिन्को ऽप्यद्य दक्षीयवारणश्चारणो मुनिः ।
उत्तीर्य व्योमतो ऽकार्षीत्कायोत्सर्गं वने ऽधुना ॥ २४५ ॥
इत्यभिश्रुत्य सत्कृत्य वनीशमवनीशिता ।
ययौ समं कुमारेण मुनेरुत्कण्ठया वने ॥ २४६ ॥
नमस्यतो नरेशादीन्भव्यान्संभावयन्नथ ।
ज्ञानत्रयमयः कायोत्सर्गमप्यमुञ्चन्मुनिः ॥ २४७ ॥
देशनां भवकान्तारतापनिर्वापणोचिताम् ।
व्यधान्मुक्तिपुरद्वारसुधासिन्धुं यतिस्ततः ॥ २४८ ॥
सुबन्धोः स्वस्य च प्राच्यं कर्मवैचित्र्यकारणम् ।

भर्त्रं भूपभर्त्रो अप्युच्छेदनाम्ने मनो यतिम् ॥ २५९ ॥
मुनीन्दुरपि दन्तांशुच्छन्मचन्द्रचन्द्रिकाम् ।
आन्दोलयन् लोलायां दोलायामिव भारतीम् ॥ २६० ॥
श्रीहस्तिपुरमित्यस्ति सुवस्तिकवत्पुरम् ।
सेव्यन्ते कृतकीर्तिस्तम्भस्तम्भैर्यत्र जनैः श्रियः ॥ २६१ ॥
तत्रासीद्द्विषत्त्रासी सुमित्र इति भूपतिः ।
यत्प्रतापमहानित्या निन्ये भानुः प्रसूनताम् ॥ २६२ ॥
तस्य सूनुरभूद्विश्वसेनाख्यो विश्वभूषणम् ।
यः कलानां गुणानां च शङ्के सङ्केतकेतनम् ॥ २६३ ॥
अनुरूपैव दृष्ट्वा स स्वभावाविर्भवत्त्वरः ।
ददर्श सर्वतः सर्वानपि दर्पानिशानिनः ॥ २६४ ॥
कदाप्यन्यायवर्त्तीनां मस्तके अपि न मस्तके ।
करुणाकारिणीविन्ध्यो वधबुद्धिं व्यधत्त सः ॥ २६५ ॥
अपराधपरार्थाने क्रोधार्मीने अपि विद्विषि ।
न कदाचिदसौ चक्रे मत्सरं विषवन्मनः ॥ २६६ ॥
...विहिरा ऽस्य कमलासारमूर्त्तीरमयाख्यया ।
...र्वेमकणिर्वचनन्दनाः मुद्रो ऽभवन् ॥ २६७ ॥
...भः सर्म स मन्त्रीन्द्रपुत्रधर्मागद्रुमः ।
...तुभिः शुशुभे सेन्द्रपैरन्वित धर्मिनः ॥ २६८ ॥
... मैक्षत कृपार्णोलो ... ऽन्यदा व्रजन् ।
...इालेश्वाग्निं कंनिरत्... ॥ २६९ ॥
...तामीत्स्वमागच्छन्निमाः ...यम् ।
...त भूपपुत्रा दृष्टवन्तो... ॥ २७०
...रिन्तसपरमासमरणरंतिका ।

त्वन्मातुरमुनाहारि राज्ञासौ समहारि तत् ॥ २६१ ॥
मन्मातुर्वित्तहर्तायं हन्तव्यः स्वेच्छया मया ।
इत्युदित्वाथ तेभ्यस्तं कुमारश्चौरमग्रहीत् ॥ २६२ ॥
अन्यायाद्गृह्यमाणा श्रीर्मणिः फणिपतेरिव ।
मर्त्येषु मोहमत्तेषु दत्ते मृत्युमसंशयम् ॥ २६३ ॥
आकृष्टिमन्त्रे लक्ष्मीणां पिष्टियन्त्रे महापदाम् ।
धर्मस्य जीवितप्राये मतिर्न्याये वितन्यताम् ॥ २६४ ॥
इत्युक्तया शिक्षयित्वाथ कुमारेण मलिम्लुचः ।
वरचीवरदानेन तोषितः प्रेषितो ययौ ॥ २६५ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

एकदा राजसेवार्थं व्रजन्राजगृहाजिरे ।
प्रभूतां मण्डलीभूतां भूपजः प्रैक्षत प्रजाम् ॥ २६६ ॥
किमत्रेति कुमारेण पृष्टः कोटीरदन्तुरः ।
व्यक्तभक्तिकलादसम्भ्रान्तरसो जगाद गाः ॥ २६७ ॥
जिता निजघ्निरे येन विषयाश्चण्डसत्तना ।
स्वरावत्पत्रसेनेन श्येनेनेव पतत्रिणः ॥ २६८
प्रच्छन्नपुंनियुक्तेन रसदानेन यः सदा । । २४
हन्ति नो दन्तिनो सीम्नर्णेव्यानिव जयश्रियः ॥ २६९ ॥
जगत्यस्मिन् समस्ते अपि नास्माकं यत्परः परः ।
स च विक्रमसेनाख्यस्तामलिप्तपुरीश्वरः ॥ २७० ॥
वीरसेनेन सेनान्या छन्नघातिकया धृतः ।
शेषितः श्यामभुजा हनुमिव मन्तुमहोदधिः ॥ २७१ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥

इति श्रुतिहतक्रोध इवाहन्तं मनर्जयन् ।

कृपाणं भ्रुकुटीभीममाननः कालकूटासवन् ॥ २७२ ॥
मन्तुमन्तममुं हन्ता हन्तायं भूपभूः स्वयम् ।
इति कौतूहलोत्तालाल्लोके लोके स्थिते ऽभितः ॥ २७३ ॥
भृत्युर्मायभायालोलदृग्व्याकुलचक्षुषः ।
तामल्लिशीपुरीभर्तुरभ्यागत्य वेगतः ॥ २७४ ॥
कृपाश्रुपूर्णदृक्पीत्या वपुः सपुलकं वहन् ।
असौ जगाद संबन्धवन्धुर्बन्धनमाच्छिनन् ॥ २७५ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
त्वरया ये मनांसीव मनसामपि रेजिरे ।
तैरश्वैर्निश्वसेनेन प्रेषितः स ययौ जवात् ॥ २७६ ॥
तत्परिशाप विच्छायः कुपितो नृपनिर्जगौ ।
कुमारं प्रति सारङ्गपातिवज्रिपुरस्वरः ॥ २७७ ॥
येनैकेन हतेन स्याद्बहूनां देहिनां सुखम् ।
स वध्यः शुद्धबुद्धीनां कृपातिशयशालिना ॥ २७८ ॥
कृपा ते कूपपातेन किमियं न स्वयं गता ।
यद्रूपं मुञ्चता देवः पातकिन् घातितस्त्वया ॥ २७९ ॥
कुर्वन्भूरि स्वदेशघ्ने निर्विवेकः कृपां रिपौ ।
त्वमप्यसि विपक्षो मे न स्थेयं मद्भुवि त्वया ॥ २८०
इति व्याहृतिमाकर्ण्य कुमारस्तारसंमदः ।
स्फारविद्रुमसत्काररचनं वचनं दधौ ॥ २८१ ॥
भ्रमद्दंसन्त्रसन्तो न जन्तून् हन्ति सात्त्विकः ।
सदैकस्य वधः कस्य प्राणप्रणिधिमियाय न ॥ २८२ ॥
एवं सति महिषाद्यैर्बहूनां दृष्टिहेतवे ।
को हन्तव्यः क्व कर्तव्यः कृपावद्भिः कृपारसः ॥ २८३

तन्मन्ये सर्वथा नाथ दुरवस्थागते ऽङ्गिनि ।
मित्रामित्राविचारेण प्राणित्राणं विधीयते ॥ २८४ ॥
सहन्त एव ये हन्त शत्रुं ते ऽपि शिवाध्वगाः ।
ये तु तत्रोपकुर्वन्ति तेषां गतिर्भवति कः ॥ २८५ ॥
तद्द्विपं मुञ्चतस्तात क मे ऽभूदविवेकिता ।
क वास्मि द्विपपक्षो ऽहं त्वत्पादाम्बुजषट्पदः ॥ २८६ ॥
यदादिष्टं च देवेन मन्मही मुच्यतामिति ।
तद्गतो ऽयमहं पापं पितुराज्ञामिदं विदुः ॥ २८७ ॥
इत्युदीर्य महावीर्यः प्रस्थितो दूरदेशधीः ।
भटपीयाम्बुजाद्धंसः पुंवतंसः स संमदः ॥ २८८ ॥
कृपायाः परमप्राणः परत्राणाय शुद्धधीः ।
यो ऽस्माकं हृदयाधारः स कुमारः क गच्छति ॥ २८९॥
पराभूतान्परैः पाति यो मातेव पितेव नः ।
जगतां जीविताधारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९० ॥
जगन्त्यपि विजानाति यः स्वस्येव कुटुम्बकम् ।
पवित्रचरित्रोदारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९१ ॥
शरीरं जीवितेनेव येनैकेन यथास्ति पूः ।
कलाशिल्पपरीहारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९२ ॥
इत्याक्रन्दपरैर्मन्ददृग्भिर्म्लानचेतनैः ।
पौरैः प्रेक्षितसंचारः कुमारो निर्ययौ पुरात् ॥ २९३ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥
निर्याते जीवितप्राये वीरे ऽस्मिन्गुणवेश्मनि ।
नगर्यां नागराश्चक्रुरपस्नानमिवाश्रुभिः ॥ २९४ ॥
वीरे ऽनुगन्तुकामे ऽपि स्थिते क्षितिपतेर्भयात् ।

सुहृदस्ते महासत्त्वाश्चत्वारो ऽपि तमन्वगुः ॥ २९५ ॥
रुरुधे स स भूदेशो यं यं सो ऽर्क इवागमत् ।
यं यं मुमोच स श्रीमान्स स निःश्रीकतां गतः ॥ २९६॥
विलङ्घ्य पञ्चभिः कंचिद्वनदेशं दिनैरसौ ।
क्वचिद्ग्रामे गतस्तस्थौ सरस्तीरे तरोस्तले ॥ २९७ ॥
तत्र सप्तगणिक्पुत्रौ शूरवीरौ वरत्वरौ।
ग्रामगर्भात्किमप्यन्नं समादाय समागतौ ॥ २९८ ॥
तौ तु मन्त्रिभिरन्यपुत्रौ कल्मासारजयौ रयात् ।
कारयांचक्रतुर्विश्वसेनं देवार्चनक्रियाम् ॥ २९९ ॥
अथ सो ऽतिथये धन्यान्दिशो मासोपवासिनम् ।
मुनिर्निर्दिश्य धन्यानां फलन्त्याशु मनोरथाः ॥ ३०० ॥
ततः स्वच्छन्दचतुरः पप्रच्छ चतुरः सखीन् ।
कुमारः पारणाहेतोरन्नं दातुमना मुनौ ॥ ३०१ ॥
सुधान्धैः सविद्याशिल्पमायाभावनया ततः ।
उक्तं वणिग्भिषग्मन्त्रिनन्दनैर्दीयतामिति ॥ ३०२ ॥
भूपस्तूत्साहवान्माह मन्ये धन्येतरैर्नरैः ।
प्राप्यमत्र क्षणे नेदृग्दर्शं श्रद्धीयतामिति ॥ ३०३ ॥
अथाभ्युत्थाय भूनाथसूनुनाभ्यर्थितो मुनिः ।
ददौ निर्दूषणं ज्ञानमन्नमादातुमुद्यतः ॥ ३०४ ॥
आनन्दार्णवकल्लोलीकरायितदृक्पयाः ।
कुमारेशः समारंभे तस्मै दातुमनातुरः ॥ ३०५ ॥
दत्ते भोज्यार्थमात्रे ऽथ सूरः साकूतमभ्यधात् ।
कुमार त्वं कृपाधारः सुधातापिषु नापरः ॥ ३०६ ॥
विज्ञाय तदभिप्रायमपि सार्धा निषेधति ।

तन्मन्ये सर्वथा नाथ दुरवस्थागते ऽङ्गिनि ।
मित्रामित्राविचारेण माणित्राणं विधीयते ॥ २८४ ॥
सहन्त एव ये हन्त भर्तुं ते ऽपि मित्राध्वगाः ।
ये तु तत्रोपकुर्वन्ति तेषां गतिमन्वेति कः ॥ २८५ ॥
तद्रूपं मुञ्चतस्तात क मे ऽभूद्विवेकिता ।
क वास्मि द्वेपिपक्षो ऽहं त्वत्पादाम्बुजषट्पदः ॥ २८६ ॥
यदादिष्टं च देवेन मन्मही मुच्यतामिति ।
तद्गतो ऽयमहं पापं पितुराज्ञाभिदं विदुः ॥ २८७ ॥
इत्युदीर्य महावीर्यः मस्थितो दूरदेशधीः ।
मष्टपीताम्बुजाद्धंसः पुंवतंसः स संसदः ॥ २८८ ॥
कृपायाः परमप्राणः परत्राणाय शुद्धधीः ।
यो ऽस्माकं हृदयाधारः स कुमारः क गच्छति ॥ २८९॥
पराभूतान्परैः पाति यो मातेव पितेव नः ।
जगतां जीविताधारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९० ॥
जगन्त्यपि विजानाति यः स्वस्येव कुटुम्बकम् ।
पवित्रचरितोदारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९१ ॥
शरीरं जीवितेनेव येनैकेन चकास्ति पूः ।
कृताखिलपरीहारः स कुमारः क गच्छति ॥ २९२ ॥
इत्याक्रन्दपरैर्मन्दद‍ृग्भिरुत्खातचेतनैः ।
पौरैः प्रेक्षितसंचारः कुमारो निर्ययौ पुरात् ॥ २९३ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥
निर्याते जीवितप्राये वीरे ऽस्मिन्गुणवेश्मनि ।
नगर्यां नागराश्चक्रुरपस्नानमिवाश्रुभिः ॥ २९४ ॥
पौरे ऽनुगन्तुकामे ऽपि स्थिते क्षितिपतेर्भयात् ।

सुहृदस्ते महासाम्याश्चत्वारो ऽपि तमन्वगुः ॥ २९५ ॥
बुभुजे स स भूदेशो यं यं सो ऽर्क इवागमत् ।
यं यं मुमोच स श्रीमान्स स निःश्रीकतां गतः ॥ २९६ ॥
विलङ्घ्य पञ्चभिः कंचिद्वनदेशं दिनैरसौ ।
वनिद्राये गतस्तस्थौ सरस्तीरे सरोत्तमे ॥ २९७ ॥
तत्र सप्तवणिक्पुत्रौ शूरवीरौ वरत्वरौ ।
ग्रामगर्भान्निकमप्यर्थं समादाय समागतौ ॥ २९८ ॥
तौ तु मन्त्रिभिरपुत्रौ कल्याणसारमयौ स्यात् ।
कारयांचक्रतुर्विभवेन देवार्चनक्रियाम् ॥ २९९ ॥
अथ तौ अतिथये पश्यन्द्विशो मासोपवासिनम् ।
मुनिमीशितु धन्यानां फलन्त्याशु मनोरथाः ॥ ३०० ॥
ततः स्वच्छन्दचतुरः पप्रच्छ चतुरः सखीन् ।
कुमारः पारणाहेतोरर्थं दातुमना मुनौ ॥ ३०१ ॥
सुधान्धैः सालिदाक्षिण्यमायाभावनया ततः ।
उक्तं वणिग्भिरस्मन्मित्रनन्दनैर्दीयतामिति ॥ ३०२ ॥
शूरसूनुस्तदावाम्नाह मन्ये धन्येतरैर्नरैः ।
धाममत्र क्षणे नेदृशं प्रादीयतामिति ॥ ३०३ ॥
अथाभ्युत्थाय भूनाथसूनुनाभ्यर्थितो मुनिः ।
ददौ निर्दूषणं ज्ञानमप्रमादात्सुमुखतः ॥ ३०४ ॥
आनन्दार्णवकल्लोलच्छीकराविलरूपयाः ।
कुमारेशः समारंभे सर्वं दातुमनातुरः ॥ ३०५ ॥
ददौ भोज्यार्थमात्रे ऽथ सूरः सानूनमप्यपात् ।
कुमार एवं कृपाधारः सुधाशारिषु नापरः ॥ ३०६ ॥
विहाय तदभिमायमपि सार्धं निषेधति ।

परितः सारैनः पूर इव द्वीपासिनं जनम् ॥ ११९ ॥
यत्र यत्र जगत्मार्थं वयस्यास्तत्र तत्र ते ।
अन्वगुस्तं शुभात्मानं पुरुषार्थोदया इव ॥ १२० ॥
मापव्यापदि संभ्राम्यन्स यथात्यपक्षमः ।
अग्रग्राम इवोरामवशाचा विपिनश्रियः ॥ १२१ ॥
धेम्तलं विदुरान्तं च दृढ्न्कीलाग्रपाणिना ।
मुहुरास्फोटिनो वारिस्रसञ्जिनिभपटया ॥ १२२ ॥
अगम्येषु मदेशेषु सर्वेष्वेकमदेशगान् ।
दृष्पांसम्वादन्योभीव दावस्ताञिहयालिहन् ॥ १२३ ॥
तेषां कीलाग्रचक्रिनः संतुचद्भिः समन्ततः ।
अङ्गैरङ्गेष्विव सदा मेघणुमुपचक्रमे ॥ १२४ ॥
रन्ध्रायां जीविनाशायामासाभिः सह वह्निना ।
क्षणे ऽत्र सुहृदः स्माह महीदयितनन्दनः ॥ १२५ ॥
आहूय्वे मल्लेवाहमाकारं मति संमति ।
आलिङ्गतं मदङ्गं तन्मा मृत्यौ विरहो ऽस्तु नः ॥ १२६ ॥
अथ स्मौ दृढं धीरजयौ पद्मसरोजयोः ।
कुमारस्य कलासारमूरौ तु करपद्मयोः ॥ १२७ ॥
अमी समीरसंवर्तहता इव चमत्कृताः ।
आत्तमुक्ता इव दवज्वालाभिः स्वपथागमन् ॥ १२८ ॥
तापातुरस्फुरज्जन्तुपटलं ज्वलनं ततः ।
ते ऽपश्यन्गुरुपोसंसाः संसारमिव योगिनः ॥ १२९ ॥
अथो दवदवीयस्यां ते वयस्याः स्थितौ स्थितम् ।
स्वमोत्थितमिवात्मानं कल्पयन्ति स्म विस्मिताः ॥ १३० ॥
पावत्किमिदमित्यन्ताश्चिन्तां विरचयन्ति ते ।

तावदाविरभूत्को ऽपि पुरः श्रीमासुरः सुरः ॥ १३१ ॥
कमलामुखोन्मीलत्कंठहंसकलस्वरः ।
स जगौ जगदीजानितनयं विनयान्वितः ॥ १३२ ॥
शिक्षयित्वा त्वयामोचि चौरः कारुण्यगौर यः ।
सो ऽहं सद्धर्मनिर्माणादीदृशीं श्रियमाश्रयम् ॥ १३३ ॥
विपत्तिपतितं मत्वा त्वत्कामवधिनाधुना ।
प्राप्तो ऽस्मि प्राणदानेन क्रीतानां समयो ह्ययम् ॥ १३४ ॥
एवमुक्त्वा शमितस्य वपुर्नृपतिजन्मनः ।
स चकार करस्पर्शाद्गतार्थं दलितश्रमम् ॥ १३५ ॥
नाथ प्रभृति दुःखस्य कणो ऽपि भविता तव ।
इत्युदित्वा स विद्योतिर्धौतपन्था तिरोदधे ॥ १३६ ॥
ते ऽपि तोपकद्याम्लभृङ्गीने ऽरुणोदये ।
कान्तागन्ताय संचेलुस्तथापरिप्राप्तचेतसः ॥ १३७ ॥
तारेतरगिनाम्यकारुण्येन व्यमोहि तैः ।
मार्गनिर्गमनक्रीडे क्रीडानामाकुलं कुलम् ॥ १३८ ॥
पुदाय यामना पूर्वं पन्थाना नश्यता मुहुः ।
संश्रितं मेदुरंगणाय मोचिनायेन केनचित् ॥ १३९ ॥
दन्तिदन्तक्षिप्तकोदण्डमुराम्बरयमम्बनम् ।
वन्हिगिरि नरं मेरुय कुमारकपारमीलनगौ ॥१४०॥ युग्मम्॥
स्वर्गाणो ऽपि महाभाग मत्तीमागरण कस्यचित् ।
अङ्ग त्वद्भक्त्यापि कल्याणानि वदन्पदः ॥ १४१ ॥
गतां दिशं प्रत्यक्षामेव ये दक्षुमुणमानते ।
दृष्टिप दर्शि कल्पतरुपिण्डमुनिं कृपाननम् ॥ १४२ ॥
बहुधर्मव्याख्याताः सदाचार करीत्वमः ।

दुर्मोन्त्रा इव विद्राव्याः सर्वो न विदंविना ॥ १४३ ॥
इति मन्तुः पुरा स्वैर्नदिते न इन्यते ।
सापराधतया दृष्टः स्वैरं स्वाहिपावनः ॥ १४४ ॥
न यो धेते न जनामायमान्या मनिनुभ्म विम ।
जलवंशवादि तथो अर्थं वस्तुवंश्यो प्रभु बाप कः ॥ १४५ ॥
इति राजन्यदिविचनीतिर्गामनपमल्लवता ।
इत्या दृष्टवोर्धेन हरमा हरमा सदः ॥ १४६ ॥
इन्दुनिरद्धनितो अपूर्णादि स्वरपा स्यात् ।
दुष्कनुमापातार्थन्वधोदिनमदर्शित् ॥ १४७ ॥
स्वांशमुपादि दे कनुजानवानदमागन्तः ।
स्वापि जिल्लामामाति सामरेति न भाति चार ॥ १४८ ॥
अपवार्त नयाम्बोधिविमृगुंजितनम: ।
न विदिवासमये गातार्थोनत्ता विपु आयुधिः ॥ १४९ ॥
कुमार दूर्वानहारि वद्भव सुदनः शिनी ।
मता मानमदानेन स्वया मे जनकादिनम् ॥ १५० ॥
सार्वभिराणां पुरि स्वार्ते मनः स्वामिन्दुरीपुक ।
इदंशर्व न मे दुर्गं विनवान स्यापि स्थिते ॥ १५१ ॥
कसायुं सार्वभौमोर्वं मानभुमानिनन्दनः ।
मन्यारप मीनिवर्यधीः पर्यरच मयोदिनम् ॥ १५२ ॥
निमनेवपर्वासरसरीदार्गनिवन्धनम् ।
यथागम्यनूपरने तां अर्ध कुमारः कारणान्तरम् ॥ १५३ ॥
प स्याराम्यपनाशु इपसेनाशु देवया ।
वर्नीभिव येनाति सर्पनाशु स्वराभवात् ॥ १५४ ॥
सुनुरणारूदं मोदभक्तिर्धराधिपः ।

कुमारं समुहृदारं नगराय निनाय तम् ॥ ३५५ ॥युग्मम्॥
हस्तपादाग्रलग्नेन भूपेन व्यक्तभक्तिना ।
लक्षणानां गणेनेव स राज्ये ऽध्यासितो बलात् ॥ ३५६॥
वेत्रीभूय पुरः प्रीत्या नरदेवः स्वसेवकान् ।
पदद्वयं कुमारस्य नमस्कारयति स्म सः ॥ ३५७ ॥
एवं सेव्यपदो विश्वसेनस्तेन महीभुजा ।
धामभिस्तामसौ तामलिप्तीं चिरमभूषयत् ॥ ३५८ ॥
इत्यशेषं निशम्यास्य चरेभ्यश्चरितं नृपः ।
सुमित्रः पिप्रिये पुत्रपुण्यपात्रत्वनिश्चयात् ॥ ३५९ ॥
यास्यता जनकेनाथ योगभोगधिया वनम् ।
अयमाकार्य नाकेन्द्रमनाप: क्ष्मापतिः कृतः ॥ ३६० ॥
सुहृद्भिः सह हृद्भित्तिचित्रितान्योन्यमूर्तिभिः ।
स चकार चिरं राज्यं सुकृतैककृतोद्यमः ॥ ३६१ ॥
महीभोगमहीनं ते भुक्त्वान्ते सुरौकसि ।
जग्मुः पश्चापि तत्रापि मैत्र्यपात्रमिमे ऽभवन् ॥ ३६२ ॥
क्रमात्समस्तमप्येते पीत्वा स्वर्गसुखामृतम् ।
तदनन्तरियंनोर्वीतले पुनरवातरन् ॥ ३६३ ॥
स जीवो विश्वसेनस्य रतिसार भवानभूत् ।
जीवस्तु क्षत्रपुत्रस्य सुबन्धुत्वमधारयत् ॥ ३६४ ॥
जयवीरकलासारजीवाः सौभाग्यमञ्जरी ।
प्रीयंवदा सुतारा च कन्याः संजज्ञिरे पुनः ॥ ३६५ ॥
चञ्चद्गुणप्रपञ्चानां पञ्चानामपि तेन वः ।
जयत्ययं पृथुस्थेमा प्रेमा प्राग्भवसंभवः ॥ ३६६ ॥
जयार्यपुनो दानं मायया मुसतं तदा ।

भाग्ये भोग्यस्य तुल्ये ऽपि क्षीतं तेषामिदं ततः ॥ ३६७
श्रमणा हृदयं तेषामज्ञानमयदानकृत् ।
आहारस्यान्तरायेण त्रिदिनं दुःखभागभूः ॥ ३६८ ॥
अर्घाहारे मुनीन्द्राय दत्ते यत्ते पुरस्तदा ।
कुमार त्वं कृपाधारः क्षुधार्तेषु नापरः ॥ ३६९ ॥
इति स्तुतिवचोभङ्ग्या क्षुधार्तं स्वं निवेदयन् ।
अश्वेतराजदानस्य निषेधं सत्रमूर्ध्यधात् ॥ ३७० ॥
सुबन्धोरर्धभुक्तैव तेन श्रीगुरुबन्धुना ।
पक्षिणः फल्गुनस्फारं विषादं ददती हृदि ॥ ३७१ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
पल्लवद्भिर्भवध्वंसनक्रमपथसाधकम् ।
पङ्के विरम्मुनेरङ्गं सद्यो रूपर्द्धिरीक्षी ॥ ३७२ ॥
त्वमपत्यः पुरा दृष्ट्वा पटुष्ठानप्यदुष्टया ।
त्वया काम्मुखावदृष्टा पत्न्याज्या हन्त मन्ततः ॥ ३७३
तस्यां मत्यधुना को ऽपि विरोधं विदधाति न ।
ये च किंचिद्विकिरन्ति दधने युधि ते ऽप्यनाम् ॥ ३७४ ।
युग्मम् ॥
ददानि देहिनां पुण्यं कानि कान्यद्भुतानि न ।
अपि देवा यदेवाप्य भवन्त्याश्चर्यभूमयः ॥ ३७५ ॥
एवं भागवमाकर्ण्य रतिमारे रतिस्पृशि ।
भूपो भक्तिनमन्मौलिरित्यपृच्छन्मुनिप्रभुम् ॥ ३७६ ॥
लक्षणानि निरीक्ष्यन्ते क्षोणिरक्षाक्षमाणि ते ।
अथापि चारुतारुण्ये भगवन्भासते भवान् ॥ ३७७ ॥
वयमीह ततस्तत्तत्कर्णाकूणोचिते ।
अपि राज्यमभित्यज्य किमात्मा शमे ऽर्पितः ॥ ३७८ ॥

अथ सत्यां गुणैर्गौरवरमणा हरिनाशिर ।
अनर्घ्यपद्धिं स्कन्धसूद्धाम वर्णिभिः ॥ ३७९ ॥
मान्यं वा नरा यान्तु यान्ताः कल्पान्तः ।
गत वा गत वा कृष्णनामो हि हरिनाम् ॥ ३८० ॥
गतप्राणि भक्तिः क क न शक्ति विना नराः ।
दर्शितप्रलम्बो बोधं नयति मोक्षम् ॥ ३८१ ॥
भक्तिकार्याणि कार्याणि जातो प्रारभेत यः ।
तस्य भवत्येव वृद्धिः पश्चिमरक्षयात्मना ॥ ३८२ ॥
मुग्धो मामन्यथा मत्वा मान्या पश्चिमामयः ।
शास्त्रार्थिभिस्तथापि फलदा कस्य धर्मतः ॥ ३८३ ॥
संस्थलाद्यालनखर्गशिखा पुनः ।
सर्वाश्रमो न कश्चित् स्यात्कुरूपालिताञ्जलिः ॥ ३८४ ॥
अमुं मीमांसकदीपकं विवेकं केनापि मे ।
आगत्य वर्त्मना येन मद्पूर्वं निवेद्यते ॥ ३८५ ॥
श्रीसूर्यपुरमित्यस्ति पुरं यत्रास्तिको जनः ।
धत्ते धर्मनृपक्रीडाकल्पद्रुमवनश्रियम् ॥ ३८६ ॥
इहाजानि महीमानिर्महेन्द्र इति विश्रुतः ।
अन्तर्बहिर्द्विपक्षीयं शास्त्रं शास्त्रं च यो दधौ ॥ ३८७ ॥
कुलोचितासु विद्यासु गुरुभिः कारितश्रमः ।
तस्याहं नन्दनश्चन्द्रयशा इत्याभिधामधाम् ॥ ३८८ ॥
दधौ षोडशवर्षीयं सुधावर्षी गिरां भरैः ।
भवतापी कदापीदं मामुपांशु नृपो जगौ ॥ ३८९ ॥
राज्यं संसारकान्तारे शृङ्गाटो ऽयमत्रमिह ।
कलितस्खलितः श्रीभिः पिशाचीभिः सपात्यते ॥ ३९० ॥

वदन्ति मुनयो मोहमहीपमहदीपताम् ।
यल्लोभलोलुपा नाथः के पतन्ति पतङ्गवत् ॥ ३९१ ॥
निर्नीपतो भवाम्भोधिं वाधिर्बोहित्यताहिताः ।
त्यजन्ति दूरतो मध्यभूधरानिव सिन्धुरान् ॥ ३९२ ॥
भवाटवीकुरङ्गाणां तुरङ्गाणां चलात्मनाम् ।
मोहधीदग्विन्यासानां गोचरे नो चरेत्कृती ॥ ३९३ ॥
मोहभूमिभुजङ्गस्य जङ्गमास्थानमण्डपम् ।
छायाउल्लाघने व्याप्तं पातकैस्तस्य सेवकैः ॥ ३९४ ॥
छत्रं विवेकमार्तण्डप्रकाशप्रसरनाशकम् ।
न को अपि सेवते तादृग्महत्तापविलः कृती ॥ ३९५ ॥
युग्मम् ॥
रत्नान्यगाधवर्तीनि श्रियो भान्ति भवार्णवे ।
पुमान्मज्जत्यनुन्मग्नो यत्पाणिग्रहणाग्रही ॥ ३९६ ॥
एतदीदृग्विधं मोक्तुमशक्तः सकम्पः कृती ।
असक्त एव सेवेत शीतभीत इवानलम् ॥ ३९७ ॥
तदिदानीमहं मोहादस्मि निर्गन्तुमुद्यतः ।
राज्ञां राज्यभ्रमः सूनुर्यौवनान्तो हि नः कुले ॥ ३९८ ॥
ततो मामिव वत्स त्वां स्वस्थाने ऽभिषिञ्चेय तद् ।
मोहवीरस्य कारातः संसारावधिरये ऽधुना ॥ ३९९ ॥
इत्युक्त्वा नन्दनो राज्याभिषेकं विरचय्य मे ।
नृपो लघ्यतपोलक्ष्मीपीयावनं प्रययौ वनम् ॥ ४०० ॥
परिपालयतो राज्यं ममापि न्यायनिष्ठया ।
राज्ञी रत्नवती नाम प्राणेभ्यो अपि प्रियाभवत् ॥ ४०१ ॥
भवानुबन्धिनी ज्ञानध्यपि तां स्मरतं मनः ।

आक्रष्टुं न क्षमो ऽभूवं पङ्कमग्नमिव द्विपम् ॥ ४०२ ॥
लग्नं तस्यां तथा प्रेमवज्रलेपेन मन्मनः ।
न यथाकृपि राज्यश्रीधुरीणैरपि वारणैः ॥ ४०३ ॥
तस्यामुच्छृङ्खलं कामपिशाचेन मनो मम ।
गृहीतं हन्त नामोचि मन्त्रज्ञैरपि मन्त्रिभिः ॥ ४०४ ॥
तदेकायत्तचित्तस्य राज्यश्रीरीर्ष्यया मम ।
परहस्तं पती तस्थौ वृद्धामात्यह्रिया हृदि ॥ ४०५ ॥
मानसे मानसेविन्या तया नित्याश्रिते ऽविशन् ।
स्त्रीसंघट्टभयेनेव न धर्मगुरवो ऽपि मे ॥ ४०६ ॥
इत्यनन्यमना धन्यंमन्यस्तन्न्यस्तलोचनः ।
अमन्ये मान्मथं पर्व निर्वाणपदमप्यदः ॥ ४०७ ॥
अन्यदा मदनानन्दरसनिद्रावशंवदः ।
स्वप्नमपश्यमहं स्वप्ने मुक्तागिरिशिखरम् ॥ ४०८ ॥
तस्यामुन्निद्रनिद्रायामुन्निद्रो ऽहं सदा हृदा ।
अचिन्तयमिदं चिन्तान्तरावसरशालिना ॥ ४०९ ॥
स्वप्नः सर्वोत्तमस्माकमुक्तेर्लाभं दिशत्यसौ ।
किं तु कान्तायत्तहृदः क्व तत्संभावनापि मे ॥ ४१० ॥
किंकुर्वत्काञ्चना कान्तिस्तृणन्मत्तगजा गतिः ।
दासदृश्या दृगुद्गाराः कर्कस्मणयो नखाः ॥ ४११ ॥
चेटकर्पूरकस्तूरिगुम्यगन्धो मुखानिलः ।
यस्या रेणुकणद्विव्यदुकूला दशनद्युतिः ॥ ४१२ ॥युग्मम्॥
युक्तं नयरत्या हन्ते राज्यभोगे ऽर्धीकृतम् ।
एतद्भोगं ऽर्धीकर्तुं को ऽभ्युपायो ऽस्तु मे ऽधुना ॥४१३॥
किमस्या न महानीलकान्तिं दधतु कुन्तलाः ।

दुर्नीतिभिः कलुषितं मुखं मे सीतयारि यैः ॥ ४१४ ॥
विमृश्य मुखं नेन्दुपदवीं लाभयन्ति मम ।
विवेकमज्जनर्द्धास्य इन्द्रियाणि गते गुणैः ॥ ४१५ ॥
अस्या नीलाब्जसदृशो दृशो नित्यमुन्मिषिताः ।
शंसन्ति सर्वविज्ञानभावमुपस्थितं मयि ॥ ४१६ ॥
अधरे मधुमाधुर्यपूर्णे अस्या यदङ्गं भृशम् ।
सदर्पं मन्मनो अमुक्षन्तृष्णः स्पृहयेत् स्यात् ॥ ४१७ ॥
एतस्याः कम्बुकण्ठो गम्भीरमधुरस्वरः ।
कृन्तनानां मम कृत्यानां मयानायं कल्पितः ॥ ४१८ ॥
अस्यैतन्मृदुदोर्नालपाशबद्धं निजं मनः ।
नाहं मोचयितुं शक्तो विगलज्जलराग्रणीः ॥ ४१९ ॥
नीलाङ्केव विलङ्घ्य उदरं भवसागरीम् ।
तस्यामस्याम् दुर्नीते पतितस्तो हृदापि मे ॥ ४२० ॥
सर्वतो अपि भवाम्भोधिः सुगरः सुतरामसौ ।
इतिमाभिगम्भीरावर्तेऽयमस्तु दुस्तरः ॥ ४२१ ॥
एतन्निरञ्जनमञ्जीरगमनविलासविस्मृता ।
हंसस्येवामलाः पतन्ति विस्मयोऽपगतनिःसमाः ॥ ४२२ ॥
इत्यादिध्यानसंलीने मयि त्वं निःसरति स्वयम् ।
अपकर्म्मासहत्वाच्च तरं वैवाग्निका यतिः ॥ ४२३ ॥
निद्रां नरेन्द्र मुखानुबोधस्य समयो यसौ ।
हन्तुं नमोऽभ्ययाद्यातुः संमोहमिव सद्गुरुः ॥ ४२४ ॥
एतामुपश्रुत्य मुक्तिसूचिनीं वन्दिनां गिरम् ।
स्वप्नसंवादिनीं ज्ञानमानन्दमहमापदम् ॥ ४२५ ॥
ततः प्रसन्नज्ञानात् साश्रु मेऽस्य मां मयमोऽन्विषम् ।

ह्रीनम्रास्या वचः किंचिन्नोचे मयि चतूचितम् ॥ ४

अगाधबोधिदुग्धाब्धिसंमुखान्तरचक्षुषा ।
समभापि मयाप्येषा न किंचिन्नर्मभाषया ॥ ४२७ ॥

अथाग्रभागमागत्य प्रणिपत्य च मां मुदा ।
व्याजहार प्रतीहारी हारीकृतरदद्युतिः ॥ ४२८ ॥

देव विज्ञपयत्येवममात्यो मतिसागरः ।
चिराद्भवन्मुखालोककौतुकी सेवको जनः ॥ ४२९ ॥

इति तद्वचनान्ते ऽहं नित्यमत्यूपकृत्यकृत् ।
सेवितां सेवकस्तोमैः सभाभुवमभासयम् ॥ ४३० ॥

ततः प्रणमतः सर्वानुर्वीनायान्निरूपयन् ।
वीक्ष्य कस्यापि हस्ते ऽब्जं तामब्जदृशमस्मरम् ॥ ४३

वचोवीचीषु पीयूषसध्रीचीषु मनीषिणाम् ।
तदा तद्विरहोत्तप्तं न रेमे तत्र मे मनः ॥ ४३२ ॥

उत्कः क्षिपाम्यहं चक्षुर्यावदन्तःपुरं प्रति ।
तावद्यावत्तनुं कंचिदुदब्धदतुल्यद्युतिम् ॥ ४३३ ॥

गाढग्रन्थिपरीधानं कटिबद्धोत्तरीयकम् ।
अंसलम्बितनिस्त्रिंशमुरोबद्धासिधेनुकम् ॥ ४३४ ॥

बिभ्राणं दक्षिणे पाणौ ताम्बूलदलमण्डलीम् ।
वामे तया तु हर्षिण्या कृतहस्तावलम्बनम् ॥ ४३५ ॥

चक्षुर्पार्श्वपर्यवपूर्वेण पश्यन्तं मामवज्ञया ।
नरं निरूपयामास निर्गच्छन्तं द्रुतैः पदैः ॥ ४३६ ॥

चतुर्भिः कलापकम् ॥

क एष क नयस्येतामिति कोपारुणेक्षणम् ।
मामित्यूचे हसन्ती सा तं स्थिरीकृत्य सत्वरम् ॥ ४३७॥

अहं महापातकिना बन्दीचक्रे चिरं त्वया ।
ममापि संप्रति न्यस्य त्वदीयहृदये पदम् ॥ ४३८ ॥
ईश्वरतद्वचनक्रुद्धो भग्नानित्यहमभ्यधाम् ।
ध्रियतां ध्रियतामेष हन्यतां हन्यतामयम् ॥ ४३९ ॥
ततो मत्स्वरातारमचरच्चरणः क्षणात् ।
तया सह स हर्म्याग्रमङ्गद्वार्धिमहीम् ॥ ४४० ॥
एष यात्येष यातीति मत्वानैरनुधावताम् ।
पुरःस्था अपि पौरास्तं न धर्तुं शेकुराहताः ॥ ४४१ ॥
उत्फुल्लफेनया धावद्यानां सेनया मया ।
मनसेवेन्द्रियग्रामः सो ऽन्वगामि संवेगिना ॥ ४४२ ॥
पर्यन्ते पर्यटन्पुर्यास्तदन्वेषपरः पुरः ।
आलोकयं चमूं काञ्चित्काञ्चनोद्भासिभूषणाम् ॥ ४४३ ॥
तदन्तर्भद्रदन्तीन्द्रपृष्ठारूढस्य कस्यचित् ।
करे तेनार्पि सा सो ऽपि तां वामाङ्के न्यवीविशत् ॥ ४४४॥
सा च वाचः सुदूरस्थं मां वीक्ष्य हीत्वलक्षपत्रा ।
तदङ्कालिङ्गिनी वामकराङ्गुष्ठमनर्तयत् ॥ ४४५ ॥
तन्निरीक्ष्य विलक्षो ऽहमेनमेतदचिन्तयम् ।
अहो मदोदधिर्मोहमहिम्ना महिलाजनः ॥ ४४६ ॥
मदिराया गुणश्रेष्ठा लोकद्वयविरोधिनी ।
कुरुते दृष्टमात्रापि महिला ग्रहिलं जनम् ॥ ४४७ ॥
परापकारसंचारि किं विषं सन्ति हि स्त्रियः ।
यत्सेवनभवस्तापः परत्रापि न शाम्यति ॥ ४४८ ॥
स्त्रियां विपन्नां दृष्टा लक्षणाविपरीतिनः ।
सुधाकरार्पवैषम्यं ददस्तस्य जडा विदुः ॥ ४४९ ॥

विश्वासघातिनीर्मालिन्त्रं जानामि योषितः ।
नरकाब्धौ नरं मग्ना परिरभ्य क्षिपन्ति याः ॥ ४५० ॥
अबला इति न स्त्रीभिः कर्तव्यं हस्तमेलनम् ।
हरन्ति जीवितं पुंसां संशये च क्षिपन्ति याः ॥ ४५१ ॥
इयं हि मम रक्तस्य प्रतीचीव विवस्वतः ।
मानम्लानिं ददौ कां तु गतिं दानेति वेत्ति कः ॥ ४५२
धिग्मामेतद्वशित्वेन निर्वोढ्यनिरादरम् ।
घूकेनेवामिव ध्वान्तमिवत्वेनार्कनिःस्पृहम् ॥ ४५३ ॥
एतद्वैराग्यतो नैतद्वैरं मुञ्चे ऽधुना पुनः ।
कुलस्यापि कलङ्कः स्यादपमानो हि मानिनाम् ॥ ४५४ ॥
यः मद्दत्ते हृदि पदं तमूर्ध्वं गिलति क्षणात् ।
अपमाने ऽप्यनुद्योगी पङ्कादप्यधमः पुमान् ॥ ४५५ ॥
क्षुद्रोऽप्युपद्रवं कुर्यान्निकाममपमानितः ।
विदधुर्मधुहर्तारं विधुरं मधुमक्षिकाः ॥ ४५६ ॥
गृह्णन्तं रससर्वस्वं भास्वन्तं प्रत्यपक्रियाम् ।
कांचित्कर्तुमशक्तस्य पङ्कस्यापि स्फुटत्युरः ॥ ४५७ ॥
दूरे त्यजन्ति मानापि परावज्ञासहं नरम् ।
क्षममप्यक्षमैर्वृद्धं गजं विन्ध्याटवी यथा ॥ ४५८ ॥
तदेतस्यापमानाब्धेः पारं गन्तास्मि नौकया ।
संसारार्णवपाराय भविष्ये पोतवद्व्रतम् ॥ ४५९ ॥
अपमाने ऽपि चेद्गृह्णे व्रतं तन्मे निदर्शनात् ।
मत्पूर्वेषामपि भवत्येषा संभवना ऽत्र ॥ ४६० ॥
यावदित्युद्धतध्यानस्थानचित्तो ऽस्ति दुर्धीः ।
सैन्यसर्वाभिसारेण मन्मन्थी तावदागमत् ॥ ४६१ ॥

ततो ऽन्तरस्फुरद्दूतानिर्भूताद्भुतवैरयोः ।
मम तस्य च सेनाभिः समरः समवर्तत ॥ ॥ ४६२ ॥
रिपो रथो रथं नागं नागो ऽश्वो ऽश्वं भटं भटः ।
समियाय समीकाय स्वव्ययान्ययनिर्भयः ॥ ४६३ ॥
समनम्यन्त कोदण्डैः शाङ्गदण्डैरकम्पयन् ।
तत्र रौद्रे रणोद्रेके ननृतुः शौर्योद्भटैर्भटैः ॥ ४६४ ॥
पपुषो निखिलस्यापि जनता पुष्टिपवित्रया ।
हठयन्तः प्रहरणान्यादितान्याहरन्भटाः ॥ ४६५ ॥
तारशुद्धधिया धन्यंमन्यो मन्योर्वशं गतः ।
प्रहारेषु लगत्स्वङ्गं भटः कण्टकितं दधौ ॥ ४६६ ॥
विलुठत्तुरगश्रागं पतन्मातङ्गमण्डलम् ।
स्फुटच्छत्रसंधानमन्धं नृत्यत्कबन्धकम् ॥ ४६७ ॥
लोलत्कीलालकल्लोलमालिनीमण्डलं ततः ।
पक्षद्वयक्षयकरं प्रावर्तत रणक्षणम् ॥ ४६८ ॥ युग्मम् ॥
भ्राजिष्णुभूरिजनकैः क्रमात्सन्नूतनाः परैः ।
कर्शयामासिरे ग्रीष्मवासरैरिव रात्रयः ॥ ४६९ ॥
राजन्नागमथारुह्य जवादिभविभुं विभीः ।
अहं तेन सह क्रुद्धो द्वन्द्वयुद्धोत्सुको ऽमिलम् ॥ ४७० ॥
मयि मुञ्चति नागचर्चीचीर्दक्षेण रक्षितः ।
तेनात्मा च गजेन्द्रश्च तत्सर्गैश्च मार्गणैः ॥ ४७१ ॥
स तु निर्नाशयामास मार्गणानां गणैः क्षणात् ।
मद्बलं सकलं भानुर्भचक्रमिव भानुभिः ॥ ४७२ ॥
यद्यदस्त्रं मयामोचि तत्तदेष क्षणादपि ।
छेत्रश्चिच्छेद सम्यक्त्वं भवत्कर्मेव केवली ॥ ४७३ ॥

पतत्यथ तदस्त्रार्ते गजे क्षीणाखिलायुधः ।
अस्मयन्मुष्टिमुत्प्लुत्यागमं तद्दिभमूर्धनि ॥ ४७४ ॥
धृत्वाथ हस्तयोस्तेन क्षिपन्गाढाहतीरहम् ।
उत्क्षिप्तः पतितो दूरे यन्त्रोन्यग्रावगोलवत् ॥ ४७५ ॥
सहसा सह सेनाभिः प्राविशन्मत्पुरं स तत् ।
तन्वन्साकं तयोत्तालहस्ततालः कथा मिथः ॥ ४७६ ॥
एवमालोकमानो ऽहमपमानोच्चयाकुलः ।
इष्टमिष्टतमेभ्यो ऽपि गणयन्मरणं तदा ॥ ४७७ ॥
यद्यस्ति सुकृतं किंचिन्मम तत्तन्निदाननः ।
मा भूद्भवान्तरे ऽपि स्त्रीमङ्गः सत्पथभङ्गकृत् ॥ ४७८ ॥
इत्यालपन्पुरः प्रेक्ष्य कूपं तत्र पपात च ।
सभान्तर्भद्रपीठस्थं स्वं ददर्श च पूर्ववत् ॥ ४७९ ॥
ये युधि क्षुधि दुर्धर्षाः क्षताः सपत्निना मृताः ।
तानक्षतानहं संसत्यपश्यं पार्श्वतो मयान् ॥ ४८० ॥
ये दृष्टाः संगरे पिष्टास्तेषामश्रुणवं स्वयम् ।
हस्तिनां हस्तिशालासु वाजिशालासु वाजिनाम् ॥ ४८१ ॥
अन्तरन्तःपुरं यावत्क्षिप्ता दृक्तावदैक्ष्यत ।
तदाक्षिमाला नाहस्तत्प्रतिकर्मक्रियोन्मुखी ॥ ४८२ ॥
इत्यद्भुतभुवस्पान्ते मयि कान्तेन तेजसा ।
अर्क कर्करयन्कश्चिद्दाविरासीन्पुरः सुरः ॥ ४८३ ॥
तद्विलोकादहं मानजानिस्मृनिर्गचिन्तयम् ।
मारमार्ता धनधन्याख्यौ सुहृदावस्पेय च ॥ ४८४ ॥
अनेन सह संसारनिःसारत्व विचारयन् ।
व्रताभिरर्गस्वर्गाप्स्वर्गश्रीभोगपुराजयम् ॥ ४८५ ॥

अभ्यर्थितो ऽप्याश्लिष्य दिवः प्राक् च्यवता मया ।
उद्धर्तव्यस्त्वया सो ऽहं भवे मोहार्णवादिति ॥ ४८६ ॥
तन्नूनममुनैवाहं घटयित्वेति नाटकम् ।
बोधितो बोधदुग्धानामम्बुना बन्धुनाधुना ॥ ४८७ ॥
इत्युत्थाप्य मया नीत्वा सत्कृतः स तिरोभवत् ।
अहं च प्राव्रजं मङ्क्षु भवारण्यं विलङ्घितुम् ॥ ४८८ ॥

ईदृक्चरित्रश्रवणाद्भवभीतो भुवः पतिः ।
राज्ये जामातरं न्यस्य प्रव्रज्यातिभूरभूत् ॥ ४८९ ॥
नृपे विरतिसारे ऽथ रतिसारेण भूभुजा ।
व्योमेव व्योमरत्नेन तेन राज्यमराज्यत ॥ ४९० ॥
नृपाशाकलनध्वंसी नृपध्वंसीव दीप्यति ।
निरायुधं वधं राज्ञामाज्ञाभङ्गं विदुर्विदः ॥ ४९१ ॥
तन्मल्लोकद्रुहां तस्यो विपदो मद्वतामिव ।
भविष्यन्तीति देशान्तस्तेनाताड्यत डिण्डिमः ॥४९२॥युग्मम्॥
तत्तत्पुण्यप्रभावेण तद्देशाद्दूरगापदः ।
देशे तस्य परान्निभ्यो विन्यवर्तन्त जन्तवः ॥ ४९३ ॥
सर्वा अपि स्त्रियः सत्यः सत्यवाक्सकलो जनः ।
मलिम्लुचो न च क्वापि कार्पण्यं न च कस्यचित् ॥ ४९४ ॥
अपि केलिषु नो बालैर्बालैः कलहायितम् ।
पुनभिः स्नेहदोषे ऽपि कलहो गन्धहस्तिनः ॥ ४९५ ॥
तिर्यञ्चो ऽपि विषाणाग्रैर्न चक्रुः कस्यचिद्व्यथाम् ।
आत्मभोगास्पदं रोगा न च किंचिदलम्भत ॥ ४९६ ॥
न को ऽप्यास्कन्दि मार्गाद्भिर्व्यन्तरैरपि क्वचित् ।
शुष्केन्धनेष्वपि ज्वालाजिह्वो मर्यादया ज्वलन्॥ ४९७

[illegible] ।
[illegible] ॥ १९८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥२०१॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०३ ॥
इत्थं [illegible] निराधेव निराकम्पतान्वयम् ।
मदनानलज्वाले मग्नर्गामिनं भुवम् ॥ २०४ ॥
कराग्र कौतुकागारे विरला निपुणा भुवप ।
चित्रं [illegible] ॥ २०५ ॥
इत्युद्भवं मुखे भाति चान्दनं तिलकं न ते ।
विद्युत [illegible] कुचे कस्तूरिकामयम् ॥ २०६ ॥
इत्युक्त्वा मालिकाकल्पैरनल्पैरिन्द्रनीलकैः ।
मूर्ध्नि तूर्णं सौभाग्यसमुद्रायां चकार तत्॥२०७॥युग्मम्॥
अथापतिल्का नाकूद्भास्वदसरारि सा ।
अमन्दुः स्फारतारापि रजनीव रराज न ॥ २०८ ॥
पुण्ड्रेणैकेन हीनापि पश्चिःश्रीकेयमीक्ष्यते ।
तद्विशजेप्यने कीदृग्मुक्तनिःशेषभूषणा ॥ २०९ ॥युग्मम्

इति ध्यात्वा विरागोर्धिवर्मिनस्वान्तवार्धिना ।
नृपेण स्वकरेणास्याः क्रमाद्भूषापरो हृतः ॥ ५१० ॥
ततो हृतशिरोरत्नां निशि निर्दीपसद्मवत् ।
आहृष्टकुण्डलद्वन्द्वां द्यामिवास्तेन्दुभास्कराम् ॥ ५११ ॥
गतहारां सुरागारद्वारं निस्तोरणामिव ।
अकेयूरभुजां म्लानपद्मोर्मिसरसीमिव ॥ ५१२ ॥
अकङ्कणकरां दलिमुक्तस्तासां वनीमिव ।
क्वणन्मञ्जीरहीनाङ्घ्रिमदंसाब्जामिवाब्जिनीम् ॥ ५१३ ॥
एवं निरस्तनिःशेषभासमानविभूषणाम् ।
दग्धपुष्पफलस्तको फाल्गुनीयां लतामिव ॥ ५१४ ॥
तां पश्यन्नान्तरेणाक्ष्णा स दध्यौ नास्ति कुत्रचित् ।
अप्रशान्तितद्वाङ्गः को ऽप्यभूषितभासुरः ॥ ५१५ ॥ [redacted]
पञ्चभिः कुल

का वान्यस्य कथात्मापि घातकर्मावलीमलः ।
ज्ञानदर्शनचारित्रभानि रत्नैरलंकृतः ॥ ५१६ ॥
तद्दृश्यिकर्ममालिन्ये यत्परिष्करणं तनोः ।
विशुद्धपथाद्भ्रान्तं नाम्यवस्पेव नर्तनम् ॥ ५१७ ॥
नाहृत्य भूषणगात्मा भूष्यते ऽस्य तु भूषणैः ।
भूष्यते ऽसिन्यमप्यङ्गं नमो ऽर्हता करीव ॥ ५१८ ॥
तत्कार्यः कास्मान्मापमकर्मयन्तमण्डलः ।
ज्ञानदर्शनचारित्रभूषणः कायभूषणः ॥ ५१९ ॥
इत्यन्तर्ध्यानरतस्यात्मनि स्थिरतां दनः ।
अदीप्यत यथा दीपो निर्वाते वेश्मनि स्थितः ॥ ५२० ॥
शुक्लध्याने ऽवतीर्णे ऽथ घातिकर्मेन्धनानले ।

उत्पेदे केवलं लोकत्रयत्रैकाल्यदर्पणः ॥ ५२१ ॥
दत्तं शासनदेव्यैव मुनिवेषं समाश्रितः ।
तयैव विहिते तत्र काञ्चने ऽब्जे कृतासनः ॥ ५२२ ॥
त्वरायातैः सुरव्रातैः भणतः पुष्पवर्षिभिः ।
किमेतदिति साश्चर्यैः प्रेक्ष्यमाणः पुरीजनैः ॥ ५२३ ॥
अन्तःपुरीभिरेताभिरुद्भ्रान्तस्वान्तवृत्तिभिः ।
किमेतन्नाथ नाथेति मुहुरुत्तरमर्थितः ॥ ५२४ ॥
दशनांशुमिषात्पुण्यं मूर्तिमत्तन्वतीमिव ।
स जिनो वृजिनोच्छेदावेशिनीं देशनां व्यधात् ॥ ५२५ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥

अहो महोदधेरेव भवसैन्धकजन्तवः ।
कर्मभिर्मर्मभिद्रूपैस्ताप्यन्ते सर्वथा कथम् ॥ ५२६ ॥
तानि जानीत हे सन्तः संगतानि सदात्मभिः ।
अष्टसंख्यानि संसारकारणं नामभेदतः ॥ ५२७ ॥
ज्ञानावरणं दर्शणावरणं वेदनीयकम् ।
मोहायुर्नामगोत्रान्तरायं तानीति नामतः ॥ ५२८ ॥
मतिश्रुतावधिमनःपर्यायकेवलाभिधैः ।
आवृतः पञ्चभिर्ज्ञानैराद्यं पञ्चविधं स्मृतम् ॥ ५२९ ॥
निर्मलापि यथा दृष्टिः पटच्छन्नाल्पदर्शरी ।
तथात्माच्छादितस्तेन तत्तत्पटसमं विदुः ॥ ५३० ॥
सागराणां स्थितिस्तस्य स्यात्रिंशत्कोटिकोटयः ।
ततो बध्नाति तत्कर्म पुनरात्मा सकल्मषः ॥ ५३१ ॥
दर्शनावरणीयं तु नवभेदमिति स्मृतम् ।
पञ्चनिद्राश्च चत्वारः स्युश्चक्षुर्दर्शनादयः ॥ ५३२ ॥

तत्र निद्रा भवेद्यत्र प्रबोधः स्वल्पहेतुना ।
निद्रानिद्रात्मनो यस्यां भवेद्दुःखेन जागरः ॥ ५३३ ॥
ऊर्ध्वस्थितस्य जायेत या जन्तोः प्रचला हि सा ।
प्रचलाप्रचला सा तु भवेद्या पथि गच्छतः ॥ ५३४ ॥
चिन्तितस्याह्नि कार्यस्य स्त्यानर्द्धिः साधका निशि ।
सा पुनर्जायते जन्तोरुदये क्लिष्टकर्मणः ॥ ५३५ ॥
चक्षुराच्छिद्यते येन तच्चक्षुर्दर्शनावृतम् ।
शेषेन्द्रियाणां वरणमचक्षुर्दर्शनावृतम् ॥ ५३६ ॥
अवधिः स्याद्रूपिवस्तुमर्यादा तेन दर्शनम् ।
करणानपेक्षो बोधरूपो यावधिरुच्यते ॥ ५३७ ॥
दर्शनं तेन सामान्यार्थग्रहो ऽवधिदर्शनम् ।
तस्यावरणमवधिदर्शनावरणं स्मृतम् ॥ ५३८ ॥
विश्वं केवलसामान्यं लोकालोकस्य दर्शनम् ।
यदावृणोति तत्प्रोक्तं केवलदर्शनावृतम् ॥ ५३९ ॥
यथा राज्ञः प्रतीहारो नाभीष्टस्य जनस्य गः ।
अपि वीक्षितुकामस्य न दत्ते नृपदर्शनम् ॥ ५४० ॥
दर्शनावरणीयेन बद्धो जीवो ऽप्यसौ तथा ।
न पश्येद्वस्तु तच्चेन प्रतीहारसमं विदुः ॥ ५४१ ॥ युग्मम् ।
समवस्थितिरस्यापि दर्शनावृतिकर्मणः ।
सागरोपमकोटीनां त्रिंशत्कोट्यः प्रमात् ॥ ५४२ ॥
सातासातभिदा वेद्यं द्विधा मुख्यं तयोः पुनः ।
असातं निरयगते सातं मर्त्यामरालये ॥ ५४३ ॥
मधुलिप्तासिधाराया लेहने सुखदुःखवत् ।

अत्रस्थितिरमुष्यापि वेदनीयस्य कर्मणः ।
सागरोपमिती[illegible] हि स्युस्त्रिंशत्कोटिकोटयः ॥ ५४५ ॥
मोहनीयं भवेद्द्वेधात्राद्यं दर्शनमोहकृत् ।
चारित्रमोहनीयं तु द्वितीयं परिकीर्तितम् ॥ ५४६ ॥
प्रथमं त्रिविधं सम्यग्मिश्रमिथ्यात्वभेदतः ।
द्वितीयं पञ्चविंशत्या भेदैस्तदिति कीर्त्यते ॥ ५४७ ॥
क्रोधमानमायालोभाः स्युः कषायाश्चतुर्विधाः ।
तत्रैकैकश्चतुर्भेदैर्ज्ञेयः संज्वलनादिभिः ॥ ५४८ ॥
पक्षस्थायी कषायोऽसौ स्मृतः संज्वलनाह्वयः ।
प्रत्याख्यानः पुनर्मासचतुष्टयकृतस्थितिः ॥ ५४९ ॥
अप्रत्याख्यानकः प्रोक्तः स्थितः संवत्सरावधिः ।
यावज्जीवं कृतस्थानः स्यादनन्तानुबन्धकः ॥ ५५० ॥
घ्नन्त्यमी वीतरागत्वं यतित्वं श्राद्धतां क्रमात् ।
सम्यक्त्वमपि संसेव्यमाना जन्तोर्भवान्तरे ॥ ५५१ ॥
अमरत्वं मनुष्यत्वं तिर्यक्त्वं नरकं क्रमात् ।
यच्छन्त्येवंस्वरूपाः कषाया इति षोडश ॥ ५५२ ॥
तथा हासो भयं शोको जुगुप्सा रत्यरत्यपि ।
पुंनारीक्लीबवेदाश्च नोकषाया इमे नव ॥ ५५३ ॥
इत्यष्टविंशतिर्भेदा मोहनीयस्य कर्मणः ।
… यात्मनामपि प्रायो दुर्जराः स्युश्चिरं स्थिराः ॥ ५५४॥
मद्यपानाद्यथा जन्तुः कृत्याकृत्यानि वेत्ति न ।
मोहनीयादपि तथा तत्तन्मद्यसमं विदुः ॥ ५५५ ॥
तत्तदेतस्य कर्मभ्यः सर्वेभ्योऽप्यधिका स्थितिः ।
भवेयुः सागराणां हि सप्ततिः कोटिकोटयः ॥ ५५६॥

आयुश्चतुर्धा नरकतिर्यग्नृसुरसंभवैः ।
दुर्भेदबन्धभावेन तद्बन्धनिगडोपमम् ॥ ५५७ ॥
आयुषः कर्मणोऽमुष्य स्थितिरित्थं प्रकर्षतः ।
सागरोपमैर्मिता हि त्रयस्त्रिंशद्भवेत् ॥ ५५८ ॥
नामोक्तं प्रथमं भेदैर्द्विचत्वारिंशता ततः ।
सप्तषष्ट्या त्रिनवत्या त्र्युत्तरेण शतेन वा ॥ ५५९ ॥
गतिजातिशरीराङ्गोपाङ्गबन्धननामकम् ।
संघातनं संहननं संस्थानं वर्णगन्धके ॥ ५६० ॥
रसस्पर्शागुरुलघु पराघातोपघातके ।
आनुपूर्वी तथोच्छ्वास आतपोद्योतमित्यपि ॥ ५६१ ॥
विहायोगतित्रसाख्यं स्थावरं सूक्ष्मबादरम् ।
अपर्याप्तं च पर्याप्तं प्रत्येकानन्तकायकम् ॥ ५६२ ॥
सुभगं दुर्भगं चैवं स्थिरास्थिरशुभाशुभम् ।
सुस्वरं दुःस्वरादेयमनादेयं ततः परम् ॥ ५६३ ॥
यशःकीर्त्ययशःकीर्तिनिर्माणं कीर्तितं ततः ।
नाम तीर्थकरं चेत्थं चत्वारिंशद्द्वयाधिका ॥ ५६४ ॥
गतिश्चतुर्धा नरकतिर्यग्नृसुरलक्षणा ।
एकद्वित्रिचतुःपञ्चाक्षभेदैर्जातिपञ्चकम् ॥ ५६५ ॥
औदारिकं वैक्रियकमाहारकमतः परम् ।
तैजसं कार्मणं चेति शरीरं पञ्चधा स्मृतम् ॥ ५६६ ॥
अङ्गोपाङ्गं त्रिधा शीर्षं पृष्ठं च हृदयोदरौ ।
ऊरुद्वयं करद्वन्द्वमित्यष्टावङ्गमुच्यते ॥ ५६७ ॥
अङ्गुल्याद्युपाङ्गं स्यादङ्गोपाङ्गं च तद्गताः ।
रेखाः स्युस्त्रयमेतत्तु भवेदाद्ये वपुस्त्रये ॥ ५६८ ॥

षोढा संहननं वज्रर्षभनाराचमादिमम् ।
तस्मादृषभनाराचं नाराचं तु तृतीयकम् ॥ ५६९ ॥
चतुर्थमर्धनाराचं कीलिकाख्यं च पञ्चमम् ।
सेवार्तं भवेत्षष्ठमस्थ्यन्तःस्पर्शलक्षणम् ॥ ५७० ॥युग्मम्
आद्यं समचतुरस्रमथ न्यग्रोधमण्डलम् ।
तदन्यथा पुनः सादि वामनं कुब्जकं तथा ५७१ ॥
हुण्डं चेति शरीरस्य संस्थानानि भवन्ति षट् ।
एतान्यौदारिकस्यैव नान्याङ्गानामसंभवात् ॥५७२॥युग्मम्
आनुपूर्वी चतुर्धेत्थं यजन्तोर्गच्छतो ऽन्तरा ।
भवेषु नरकाद्येषु परिपाटिर्भवेद्गतेः ॥ ५७३ ॥
स्याद्विहायोगतिर्द्वेधा शुभाशुभविभेदतः ।
उपघातपराघातातपागुरुलघु स्मृतम् ॥ ५७४ ॥
उच्छ्वासोद्योतौ चत्वारो वर्णाद्यास्त्रसविंशतिः ।
निर्माणं तीर्थकृच्चेति सप्तषष्टिरुदाहृता ॥ ५७५ ॥
बन्धनं पञ्चधा पञ्च संघाता वर्णपञ्चकम् ।
अष्टौ स्पर्शा रसाः पञ्च गन्धद्वयमुदीरितम् ॥ ५७६ ॥
कृष्णो वर्णेषु स्पर्शेषु गुरुस्तिक्तो रसेषु च ।
गन्धयोः सुरभिश्चैते भेदास्त्वाद्याः पुरोदिताः ॥ ५७७ ॥
प्रागुक्तायाः सप्तषष्टेरस्याः षड्विंशतेरपि ।
मेलने जायते सेयं नवतिस्त्रिभिरुत्तरा ॥ ५७८ ॥
पञ्चदशबन्धनेभ्यः पञ्च भेदा पुरोदिताः ।
शेषैस्तु दशभिः क्षिप्तैर्जायते त्र्युत्तरं शतम् ॥ ५७९ ॥
औदारिकौदारिकं तथौदारिकतैजसम् ।
औदारिककार्मणकं तुर्यमेतत्रयोद्भवम् ॥ ५८० ॥

वैक्रियवैक्रियाख्येन ज्ञेयं बन्धचतुष्टयम् ।
इत्यमाहारकाहारकादिदेहचतुष्टयम् ॥ ५८१ ॥
तैजसतैजसं गात्रं ततस्तैजसकार्मणम् ।
कार्मणकार्मणं चेति बन्धाः पञ्चदश स्मृताः ॥ ५८२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
रम्यारम्याणि रूपाणि कुर्याच्चित्रकरो यथा ।
तथा नामापि जीवानां तच्चित्रकरोपमम् ॥ ५८३ ॥
एतस्य स्थितिरुत्कृष्टा भविनां नामकर्मणः ।
विंशतिः कोटिकोटीनां सागरोपममानतः ॥ ५८४ ॥
गोत्रं द्विधा भिया लक्ष्म्या हीनो ऽप्यर्हो भवी भवेत् ।
तद्युक्तं सहितो ऽप्याभ्यां नाच्यों नीचं तदुच्यते ॥ ५८५ ॥
यथा कुलालान्मृत्पिण्डः पूर्णकुम्भः सुरापटी ।
स्तुत्यो निन्द्यस्तथातः स्यादात्मा तत्तेन तत्समम् ॥ ५८६ ॥
आत्मनि स्थितिरेतस्य गोत्रसंज्ञस्य कर्मणः ।
सागरोपमसंबद्धा स्यात्कोटिविंशतिः ॥ ५८७ ॥
अन्तरायाभिधं कर्म भेदैः पञ्चभिरष्टमम् ।
स्याद्दानलाभभोगोपभोगसामर्थ्यलक्षणैः ॥ ५८८ ॥
दानं विनीतादत्ते राड्भाण्डागारिको यथा ।
तथास्मादपि जीवो ऽ तस्तद्भाण्डागारिकोपमम् ॥ ५८९ ॥
अन्तरायाभिधानस्य स्थितिरेतस्य कर्मणः ।
सागरोपमसंख्यायां स्युस्त्रिंशत्कोटिकोटयः ॥ ५९० ॥
इत्यल्पं जल्पितो ऽनल्पकाल्यः कर्ममहागदः ।
शुद्धध्यानौषधप्राणैः सद्भिः शाम्यो ऽप्रमादिभिः ॥ ५९१ ॥
शुद्धं ध्यानमपि प्राप्यं कषायविषयोज्झनैः ।

संतोषरसिकैर्लोकैः स तु बीजं सुखस्य यत् ॥ ५९२ ॥
न सद्वाक्यात्परं वश्यं न कल्यायाः परं धनम् ।
नाहिंसायाः परो धर्मो न संतोषात्परं सुखम् ॥ ५९३ ॥
सेव्यसारस्य तस्यापि जननी विरतिर्ध्रुवम् ।
सापि केवलिभिः प्रोक्ता सर्वतो देशतो ऽपि वा ॥ ५९४
तदस्यां विरतौ सद्भिर्मतिमद्भिः सुखार्थिभिः ।
स्तुत्यकृत्यमहाविघ्नः प्रमादः कार्य एव न ॥ ५९५ ॥
आयुषः क्षण एको ऽपि नाप्यते रत्नकोटिभिः ।
तत्कथं हार्यते हन्त प्रमादरजसा नरैः ॥ ५९६ ॥
इति धर्मगिरं कर्मगिरिदम्भोलिसंनिभाम् ।
श्रुत्वा तत्त्वावबोधेन शुभः शस्यमनो ऽजनि ॥ ५९७ ॥
अन्तःपुर्यैः सुबन्धुश्च तदा भेजुर्महाव्रतम् ।
धनैश्चान्ये जैनस्तत्र जगृहे गृहिणां व्रतम् ॥ ५९८ ॥
इत्थं प्रबोध्य सुहृदो विहृत्य वसुधां क्रमात् ।
वितत्य धर्मं भगवान् रतिसारः शिवं ययौ ॥ ५९९ ॥
इत्यद्भुतस्य दानस्य प्रभावाद्भुक्तभूतलः ।
कुशलो दलयत्याशु संसारं रतिसारवत् ॥ ६०० ॥
इति श्रीरतिसारस्य सारपुण्यमयीं कथाम् ।
निशम्याभून्मुदां सद्म पद्मोत्तरमहीश्वरः ॥ ६०१ ॥
पात्रेण पार्थिवादिभ्यो दानं नादीयते क्वचित् ।
नित्यं शील्यन्तु शीलं तु सर्वसाधारणं बुधाः ॥ ६०२ ॥
धत्ते यः सततोन्मीलं शीलं लीलारविन्दवत् ।
सकामं मुक्तिकामिन्या कुतुकेन विलोक्यते ॥ ६०३ ॥
अतश्चिन्तामणिप्रायगुरुतमात्मये जनः ।

विधत्ते शुद्धधीः शीलसुधाम्भोनिधिमज्जनम् ॥ ६०४ ॥
अयनाशाद्भुतच्छाये शीले नीलेतरा गुणाः ।
समायान्ति सगुणाल्या मराला इव पल्वले ॥ ६०५ ॥
जनानुरक्तिर्भुक्तिश्च मुक्तिश्च नृषु शीलतः ।
सनत्कुमारशृङ्गारसुन्दर्योरिव जायते ॥ ६०६ ॥
तद्यथा सत्पथाश्रयधन्यपौरालिमालिनी ।
श्रीकान्तेति पुरी जम्बूद्वीपे भारतवर्षभूः ॥ ६०७ ॥
इह सिंह इति स्वाम्यमन्वयिन्युपतिर्नृपः ।
बभूव शुभ्रकीर्तिश्रीराजिराजितदिग्गणः ॥ ६०८ ॥
नित्यमुच्चगुणग्रामः कलाग्रहकृताग्रहः ।
सनत्कुमार इत्यासीत्कुमारस्तस्य कीर्तिभूः ॥ ६०९ ॥
अदूषणगणैर्लक्ष्यमाणस्तादृक्सलक्षणः ।
सहोत्थैः स गुणै रेजे शरीरावयवैरिव ॥ ६१० ॥
उपदेशायधिगाहूतस्तस्य सुहृत्तः ।
हृदि न स्थापितं चक्रुः स्निग्धा अप्यखिन्नाः कलाः ॥६११॥
रूपं निशम्य निःसीम तस्य सीमन्तिनीजनैः ।
तदङ्गसङ्गिसुरभीरजो बहुमतं स्वतः ॥ ६१२ ॥
उरसि भेषगां कामचित्राभ्यासापदेशतः ।
अलिख्यत विदग्धाभिः स रहो विरहोदये ॥ ६१३ ॥
तस्मिन्स्मरणसंमासन्नाणभृद्भवपञ्जरे ।
दोर्दण्डमण्डलच्छायामीयुश्चापचराः सराः ॥ ६१४ ॥
सोऽन्यदा क्षणदामध्ये वध्यमानस्य विद्विषा ।
निद्राणश्चन्द्रशालायां रावं शुश्राव कस्यचित् ॥ ६१५ ॥
अथ स रभसभ्रश्यन्निद्रोन्मुद्रदृगीदृशम् ।
खे वचः सचमत्कारः कारुण्यसदृणोऽशृणोत् ॥ ६१६ ॥
दुःखिनः परदुःखेन दीनानाथोद्धृतिक्षमः ।
अहो स कोऽपि कोऽप्यस्ति यः पापात्पाति मामितः ॥६

त्रिजगद्वीरजननीर्जननी येन सूनुना ।
हतास्मि स को ऽपीह यः पापात्पाति मामितः ॥६१८॥
स्मरन्पतिनिभिनःशस्त्रनारानिर्गेण गर्जन् ।
स को ऽप्यस्ति जगत्यस्मिन यः पापात्पाति मामितः॥६१९॥
प्रेमार्द्राभ्यः पिताभ्यो ऽपि ये प्रियां मन्वते सुतम् ।
तत्पुण्यः को ऽपि किं नास्ति यः पापात्पाति मामितः॥६२०॥
हा हा हतो हतो ऽहं मां त्रातुं को ऽपि न धावति ।
तदाकाशे शून्यं कस्य सत्त्वेनेदं जगत्त्रयम् ॥ ६२१ ॥
विभ्ये न सन्ति किं वीराः किं वा सन्तो ऽपि निष्कृपाः ।
किं वा धार्मिकभाजस्ते क्रन्दन्तं यन्न पान्ति माम् ॥ ६२२ ॥
निशि निद्रान्ति चेन्मर्त्यास्तदमर्त्यप्यभुक्तिषु ।
यत्ते ऽपि शक्तिमन्तो ऽपि न कृपां मयि कुर्वते ॥ ६२३ ॥
न मानवो न गन्धर्वो न गीर्वाणो न दानवः ।
को ऽप्यस्ति साहसी यो मां त्रायते हा हतो ऽस्मि हा॥६२४॥
अथाघचक्रक्रोपाक्षखण्डाद्रूपितमूर्धजः ।
क्ष्मापस्य मनुकम्पश्चाल्पयंश्चापमुत्थितः ॥ ६२५ ॥
विलक्ष्य खेचरं क्षोणिचारी रक्षितुमक्षमः ।
पक्षिणो ऽपि क्षणं धन्यान्सो ऽमन्यत खगामिनः ॥६२६॥
त्रैलोक्ये ऽप्यस्ति न त्राता वध्यमानस्य ते मया ।
मा क्रन्दीर्म्रियमाणस्तदित्यभूत्ते पुनर्ध्वनिः ॥ ६२७ ॥
हन्तुः स्वरानुसारेण शरासारं ततः कृती ।
साक्षेपं दिवि चिक्षेप स शरण्यशिरोमणिः ॥ ६२८ ॥
एको रिपुः कृपाणेन महतः सापतत्ततः ।
पुमान्कुमारनाराचताडितस्त्वपरः पुरः ॥ ६२९ ॥

अथ तां युवतिं वीक्ष्य विस्मिते भूपतेः सुते ।
उत्ततार नदीपारात् कापि ताराभ्रतो वधूः ॥ ६३० ॥
द्विषद्विपविनाशस्य पुरुषस्य पुरः स्थिता ।
घनानन्दमात्राभिरपरिक्रमरसकगद्गदा ॥ ६३१ ॥
किं परिजपितं चित्रमिति पृष्टाय तेन सा ।
ऊचे ऽवरोधं बिभ्रन्ती शुचा सुभ्रमसधुभिः ॥ ६३२ ॥
शोणरत्नप्रभापूरसिन्दूरचयचर्चितः ।
गिरिर्वैताढ्य इत्यस्ति श्रीनीचारत्नपदेश्वरः ॥ ६३३ ॥
तस्योपरि परिस्पन्दल्लक्ष्मीमन्दमल्लपुरा ।
विशालाख्या विशालाक्षीमुखचालेन्दुरस्ति पूः ॥ ६३४ ॥
तस्यां रत्नचूडाख्यो राजा खेलति खेचरः ।
अस्य विद्येव काश्मीरदेवीति प्रीतिभाजनम् ॥ ६३५ ॥
दुहिताचन्द्रपुरीभर्ता चन्द्राख्यो ऽयं तु खेचरः ।
मया स्मररहस्यानि याचमानो ऽवमानितः ॥ ६३६ ॥
रक्षिता कौमुदीवेन्दोस्तनैः पत्युः समीपगः ।
तेनाऽक्रूरेण क्रूरेण हृताहममुनाधुना ॥ ६३७ ॥
अवस्थेयं कृता तेन मन्त्रतन्त्रानुधावतः ।
दुष्परिग्रहफलं वीर त्वयास्येदं च दर्शितम् ॥ ६३८ ॥
इत्युक्तेयं कुमाराय प्रियमाणिक्यकङ्कणौ ।
आदिशद्दीपधीः सद्यो मूर्च्छाजालकलच्छिदः ॥ ६३९ ॥
अथैनमोषधिस्पन्दैरमन्दीकुरुते स्म सः ।
कुमारः कैरवस्तोममिव सोमः करोत्करैः ॥ ६४० ॥
ततः कृपावतारेण कुमारेणौषधीरसैः ।
चन्द्रो ऽप्यजीवि कारुण्यं महतां महत्तान्तरम् ॥ ६४१ ॥

ततो वर्णविवेकाब्धिमौक्तिकग्रथितां गिरम् ।
कुमारो हृदि चन्द्रस्य हारहृद्यामिति न्यधात् ॥ ६४२ ॥
न दत्ते निर्वृतिं हन्ति पुण्यं पुष्णाति पातकम् ।
अहो हृतं परस्त्रैणं कुथितान्नमिवाहृतम् ॥ ६४३ ॥
परस्त्रीपरिरम्भेण समारम्भः सुखस्य यः ।
शीताम्भःस्नपनेनेव ज्वरदाहव्यपोहनम् ॥ ६४४ ॥
परनार्यो विभावर्य इवाकीर्तितमःप्रदाः ।
अदृष्टसत्पथान्पुंसः क्षिपन्ति नरकावटे ॥ ६४५ ॥
घाताधःकारबन्धार्तिमदान्धैर्मुच्यते न कैः ।
व्रजद्भिः परनारीषु वारीष्विव मतङ्गजैः ॥ ६४६ ॥
ततः स्वदारसंतुष्टिः पुण्यपुष्टिरसायनम् ।
सेवनीया सदा पुम्भिः गुणकुम्भिमहाटवी ॥ ६४७ ॥
तचन्द्र चन्द्रचारूणां यशसां जलदोपमम् ।
परनारीपरीरम्भारम्भं निर्दम्भधीस्त्यज ॥ ६४८ ॥
समं च रत्नचूडेन चूडारत्न खचारिणाम् ।
मा स्म पापघटाजन्म वत्सरं मत्सरं कृथा ॥ ६४९ ॥
रत्नचूड त्वयाप्येतच्चेतनीयं यतो ऽभवत् ।
प्रत्यक्षं वां परवधूर्चायमात्सर्ययोः फलम् ॥ ६५० ॥
इति वाचं प्रतिश्राव्य तौ प्रीतौ खेचरौ मिथः ।
सनत्कुमारतेजोग्निसाक्षिकं सख्यमीयतुः ॥ ६५१ ॥
अदृश्यीकरणीं विद्यां गुरुवे गुरुदक्षिणाम् ।
दत्त्वा भूपभुवे विद्यां तौ गतौ यां तया समम् ॥ ६५२ ॥
कदाप्यथ सदःसद्मभूषणं सिंहभूभुजम् ।
अत्यातुरधरः कश्चिदेत्य विज्ञप्तवानदः ॥ ६५३ ॥

स्वामिञ्जगज्जयारम्भजृम्भमाणप्रयाणकः ।
भूरिभूरमणच्छेदभेदस्विन्नप्रसरन्मदः ॥ ६५४ ॥
नृपो रिपुद्विपक्रूरकेशरी शूरकेशरी ।
त्वां प्रत्युपैति काम्पील्यपुरायतनदेवता ॥६५५॥युग्मम्॥
इति वाक्श्रुतिसंक्षोभः स्कन्धावाराय दुर्धरः।
रथसिन्धुरगन्धर्वभटाध्यक्षान्नृपो ऽदिशत् ॥ ६५६ ॥
प्रयाणकम्बुनादेषु काममम्बरचुम्बिषु ।
सज्जमानासु सेनासु भटेषूत्कटकेतु च ॥ ६५७ ॥
तां मत्वा जयिनीं यात्रामेत्य सभाधिकोपमः ।
कुमारो मस्तकन्यस्तहस्तः स्वापं व्यजिज्ञपत् ॥६५८॥युग्मम्॥
तात मा तव तत्रारिकीटे ऽस्तु कटकस्पृहा ।
किं तृणोत्पाटने कुम्भी कुण्डलीकुरुते करम् ॥ ६५९ ॥
अहमेव करिष्यामि तज्जयं त्वत्प्रसादतः ।
हन्त्यनूरुस्तमःपूरं किं न सूरप्रभावतः ॥ ६६० ॥
बालकं यदि तथापि तत्रायातनुषे स्वयम् ।
मत्वा वात्सल्यदार्द्रो वा किं तापिपि करोषि तत् ॥ ६६१ ॥
अथाह पृथिवीनाथो नीतिप्रीतिसखीं गिरम् ।
रोमाञ्चितवपुः सूनोः शौर्येण विनयेन च ॥ ६६ ॥
लीलासु प्यान्ति शूरास्तनयं नयशालिनः ।
पुरः कुर्वन्ति भोगेषु रणाभोगेषु पृष्ठतः ॥ ६६३ ॥
हृदयानन्दनं दत्ता नन्दनं कुलदीपकम् ।
न प्रभञ्जनभूयिष्ठे भासयन्ति रणाङ्गणे ॥ ६६४ ॥
कुलाङ्कुरनये रत्नं भूरिभाग्यार्जितं सुतम् ।
कः क्षिपत्यभिकल्लोलैरपारे समरार्णवे ॥ ६६५ ॥

ततो मर्गौ विद्याविद्यौ कौतुकिनो गिरम् ।
कुमारो हरि चन्दन हारदत्ताविमो नगरान् ॥ ६४२ ॥
न हन्ते निर्वृतिं हन्ति पूर्ण पुण्यानि पातकम् ।
यदो इदं पारमेयं मुनिनामभिसारणम् ॥ ६४३ ॥
पारदार्यक्रमेण समारम्भः पुरस्य यः ।
दीनारम्भःस्वपनेनेव जगज्जारभ्योतनम् ॥ ६४४ ॥
परनार्यां निपातनं इहाऽमिनिमज्जनाः ।
प्रत्युतत्यातन्नुमः सिञ्चन्ति नरकानले ॥ ६४५ ॥
पापाचाः कायवन्मानिपतन्तिर्नुध्यन्ते न कैः ।
प्रजाद्भिः परनारीषु वारीष्विव मतङ्गजैः ॥ ६४६ ॥
ततः स्वदारसंतुष्टिः पुण्यपुष्टिरमापनम् ।
सेवनीया सदा पुम्भिः गुणकुम्भिपपदाल्ली ॥ ६४७ ॥
तमन्द्र चन्द्रचाडणा यनसां जल्दोपमम् ।
परनारीपरीरम्भारम्भं निर्दम्भधीस्त्यज ॥ ६४८ ॥
समं च रत्नचूडेन चूडामन्न खचारिणाम् ।
मा स्म पापवशाजन्म वन्मरं मन्मरं कृथा ॥ ६४९ ॥
रत्नचूड त्वयाप्येतच्चेतनीयं यतो ऽभवत् ।
प्रत्यक्षं वां परब्रचूर्यमात्सर्ययोः फलम् ॥ ६५० ॥
इति वाचं प्रतिज्ञाय तौ प्रीतौ खेचरौ मिथः ।
सनत्कुमारतेजोभिसाक्षिकं सख्यमीयतुः ॥ ६५१ ॥
अदृश्यीकरणीं शिक्षागुरवे गुरुदक्षिणाम् ।
दत्त्वा भूपभुवे विद्यां तौ गतौ द्यां तया समम् ॥ ६५२ ॥
कदाप्यथ सदःसद्मभूषणं सिंहभूभुजम् ।
अभ्यानुरश्वरः कश्चिदेत्य विज्ञप्तवानदः ॥ ६५३ ॥

मेनुगज्जयारम्भजृम्भगाणप्रयाणकः ।
भूरमणच्छेदभेदस्विन्नसरन्मदः ॥ ६५४ ॥
ो रिपुद्विपक्रूरकेसरी शूरकेसरी ।
ां मरुपति काम्पील्यपुरायनन्देवना ॥६५५॥युग्मम्॥
ति वाक्श्रुतिसक्रोधः स्कन्धावाराय दुर्धरः।
पसिन्धुरगन्धर्वभटाध्यक्षान्नृपो ऽदिशत् ॥ ६५६ ॥
प्रयाणकम्बुनादेषु काममम्बरचुम्बिषु ।
सज्जमानासु सेनासु भटेपूत्कटेषु च ॥ ६५७ ॥
तां मत्वा जयिनीं यात्रामेत्य तमाधिकोपमः ।
कुमारो मस्तकन्यस्तहस्तः स्मार्यं व्यजिज्ञपत् ॥६५८॥युग्मम्॥
तात मा तव तमारिर्कोटि ऽस्तु कटकस्पृहा ।
किं तृणोत्पाटने कुम्भी कुण्डलीकुरुते करम् ॥ ६५९ ॥
अहमेव करिष्यामि तज्जयं त्वत्प्रसादतः ।
इन्त्यनूरुस्तमःपूरं किं न सूरप्रभावतः ॥ ६६० ॥
यत्नकं यदि तत्रापि यात्रायातनुपे स्वयम् ।
धत्ते बालत्राणां वा किं रोपिणि करोषि तत् ॥ ६६१ ॥
अथाह पृथिवीनाथो नीतिमीतिसती गिरम् ।
रोमाञ्चितवपुः सूनोः शौर्येण विनयेन च ॥ ६६ ॥
क्षीण्यपु स्यान्ति शूरास्तनयं नयशालिनः ।
पुरः कुर्वन्ति भोगेषु रणाभोगेषु पृष्ठतः ॥ ६६३ ॥
हृदयानन्दनं दृशा नन्दनं कुमुदीपवत् ।
न प्रभञ्जनभूयिष्ठे भागयन्ति रणाङ्गणे ॥ ६६४ ॥
कुल्यालंकृतये रत्नं भूरिभाग्यार्जितं सुतम् ।
कः क्षिपत्यमितकोटिन्तरपारे समरार्णवे ॥ ६६५ ॥

वत्स मत्सरिणो जेतुं यामि तेनाहमाहवे ।
जगरो नगरस्यास्य भवान्भवितुमर्हति ॥ ६६६ ॥
अथाकिरद्गिरं गौरीमास्यगौरांशुकौमुदीम् ।
कुमारः कैरवाकारवीरमानसमोदिनीम् ॥ ६६७ ॥
त एव तात सत्पुत्राः स्वं मत्वा कवचक्षमम् ।
ये निर्बन्धात्पितुः स्कन्धादुद्धरन्ति धुरं युधः ॥ ६६८ ॥
शूरास्तानेव मन्यन्ते नन्दनान्कुलदीपकान् ।
येषां रिपुस्त्रीनिःश्वासैस्तेजः प्रत्युत वर्धते ॥ ६६९ ॥
कुलालङ्कारवत्नानि कुमारानुर्वरावरान् ।
उत्तेजयन्ति युद्धोर्व्यामसिपट्टपट्टाश्मपि ॥ ६७० ॥
तत्प्रभो मां दिश द्वेषिपेषायेति ब्रुवन्नसौ ।
अग्रहीदग्रहस्ताभ्यां चरणौ धरणीशितुः ॥ ६७१ ॥
उत्थाप्य परिरभ्याथ प्रमोदी मेदिनीपतिः ।
कुमारमग्रहद्वीरवराय स्वरमरपत् ॥ ६७२ ॥
कृतमाङ्गल्यिकः सो ऽपि रेणुगोपितगोपतिः ।
चचालोच्चचमूपूरः नृपकेसरिणं प्रति ॥ ६७३ ॥
भ्रमयन्तीं निजभारेण भुवं धर्तुमिवाग्रतः ।
अवलम्ब्यमानहस्ताग्रधाल्न्ति चलिभिर्द्विपैः ॥ ६७४ ॥
मा भूदस्मत्पुरापानैः स्तब्धः शोणितपल्वलम् ।
इत्युड्डीन इवाचाल्यघोणा हयसमुच्चयः ॥ ६७५ ॥
नर्तयन्रथिनां कीर्ति मूर्ती केतननर्तनवान् ।
पवनानामनुनासः प्रासद्भूपसंचयः ॥ ६७६ ॥
दृप्ताः कवलयन्तः खं ज्वलयन्तो दृशा दिशः ।
प्रर्गास्यरे स्थिरागोत्रं लोलयन्तो गतिभराः ॥ ६७७ ॥

इत्युपान्ते रिपोरापि कुमारः सारसैनिकः ।
क्वचिदप्यकृतस्थानैः प्रस्थानैः कैश्चिदप्ययम् ॥ ६७८ ॥
अथान्तरचरद्दूतस्यूतक्रोधविरोधयोः ।
तयोः सेनाद्वयं जज्ञे संपरायपरायणम् ॥ ६७९ ॥
आसदत्सादिनं सादी निषादी च निषादिनम् ।
रथिनं च रथी पत्तिः पत्तिं च प्रोद्धतक्रुधः ॥ ६८० ॥
असहिष्णुः परतेजस्तेजस्वी वीरसंचयः ।
खण्डयामास चण्डांशुभासः काण्डाग्रमण्डपैः ॥ ६८१ ॥
जयश्रीपरिरम्भाय स्फायमानमनोरथैः ।
हृष्यद्भिर्वीक्षितं वीरै रणे रेणुमयं तमः ॥ ६८२ ॥
सहुंकारैरथोदारैः महार्यैर्यन्त्रशालिनाम् ।
आलम्भि समरारम्भः स्फूर्जत्तूर्यहतश्रुतिः ॥ ६८३ ॥
स्फुलिङ्गैः स्फुरितं शस्त्रसंपातेन वर्मसु ।
राज्ञां निमज्ज्यमाणस्य प्रतापस्य कणैरिव ॥ ६८४ ॥
द्रवीभूयेव शूरेण रक्तपूरेण रेणवः ।
समरे समनीयन्त तमःसमरुचः शमम् ॥ ६८५ ॥
अश्वः को ऽप्यश्ववारं स्वं पतितं वर्मभारितम् ।
उपविश्यैनमारोप्य समुत्तस्थौ नृपोद्धतः ॥ ६८६ ॥
स्फुटितोदरनिर्यातान्त्रः कश्चिदन्त्रावलीवृती ।
धावन्ननुस्रजाजौ सुरस्त्र्या लता इव ॥ ६८७ ॥
दष्टोष्ठो भ्रुकुटीभीमः स्वापानिन्यपि मूर्धनि ।
धृत्वा दोर्भ्यां रिपुं कश्चित्पतनपश्चादपातयत् ॥ ६८८ ॥
वाहयित्वाग्रतो यातं कुन्ते ऽसौ विदलत्यपि ।
सुदर्शनायुधो दन्तैः को ऽपि कण्ठं द्विषो ऽपिबत् ॥ ६८९ ॥

प्रतिद्विपं द्विपः को ऽपि कोपान्मूर्धन्यताडयत् ।
करेणोन्मूल्य तस्यैव रणक्षीणरदो रदम् ॥ ६९० ॥
पातितस्य द्विपः को ऽपि को ऽपीमस्य रिपोर्वपुः ।
रदाग्रेण विदार्योच्चैर्मत्तो रक्तासवं पिबन् ॥ ६९१ ॥
त्रस्यत्प्रतिद्विपात्स्वे ऽस्मिन् जिनाङ्गेरपि दुर्यशः ।
मा दादिति जयानेकः स्वहस्तेन स्वडास्तिनम् ॥ ६९२ ॥
हतस्य पततो युग्यभागस्योत्प्लुत्य पृष्ठतः ।
क्षितिमेत्य स्थितो ऽजयद्द्वेषिणं मार्गणैः परः ॥ ६९३ ॥
कश्चिद्रथी प्रथीयांसि शरजालानि लालयन् ।
अस्त्राण्येव द्विषो ऽकृन्तन्नाङ्गानि नु कृपान्वितः ॥ ६९४ ॥
शरैरेकस्य चक्रस्य च्छिन्ने ऽन्ये नमतो रथात् ।
विलुण्ठन्तं क्षितौ शत्रुं को ऽप्यलोकत कौतुकी ॥ ६९५ ॥
कर्णान्ताकृष्टकोदण्ड एकैकः खेदमासदत् ।
यं यं लक्षीचकारापि तर्णं स स पदभ्रमत् ॥ ६९६ ॥
मार्तण्ड इव कोदण्डपरिवेषगः परः ।
दिशःकृशःसर्वा अपि राजन्याभिये ऽभवत् ॥ ६९७ ॥
धृतासिस्फारः स्त्रिश्वं मुक्तकेशः करालवाक् ।
शौर्याविष्टाननः कश्चिदभ्रमद्भूतभृद्भटः ॥ ६९८ ॥
दन्तिनस्य रिपोरन्त्रमालाभिः कृतमण्डनः ।
स्वल्पकिल्किलारावकः शंके केनापि नेक्षितुम् ॥ ६९९ ॥
द्विपान्भिमर्दयामास भ्रामयामास वाजिनः ।
भटानिरुदयामास क्ष्वेडयेनोद्धुरः परः ॥ ७०० ॥
विक्रम्य पतितस्याजौ कस्यचिद्रक्तबिन्दवः ।
वीरवाणि वीरश्रीमन्दिरेण ववन्दिरे ॥ ७०१ ॥

इत्याभिमम्रे वाजिदन्तिस्यन्दनपत्तिषु ।
पतत्सु तुच्छतां गच्छद्बले स्वं सैहिरेक्षत ॥ ७०२ ॥
अथाह्विनहतत्रस्तसमस्ताश्वाजिनीजनः ।
गन्धसिन्धुरमारुह्य प्रसरच्चापचापलः ॥ ७०३ ॥
संरम्भी स्तम्भयन्दूरे सूरकेशरिणश्चमूम् ।
सनत्कुमारो नाराचधारानयमनक्षयन् ॥ ७०४ ॥ युग्मम् ॥
तद्बाणपातभीमासु रणसीमासु तावकः ।
न रथी न भटो नेभो न चाश्वः माविग्नक्षतम् ॥ ७०५ ॥
इत्यस्मिन्नुग्रसंग्रामभरेण क्षीणमार्गणे ।
धीरा विरोधिनो ऽप्यावन्मग्ननापोद्धतायुधाः ॥ ७०६ ॥
मुञ्चन्नथ शरासारं भूरिशो रिपुभूपतीन् ।
न्यवारयदसावेको विवेको ऽरीनिवान्तरान् ॥ ७०७ ॥
वपुः कुमारमार्तण्डं तोयदा इव ते तदा ।
वर्षन्तो मङ्क्षु धारालैः शरजालैः समन्ततः ॥७०८॥
जीविताशां विमुच्याशु विधूतासिर्मृधाय सः ।
नन्दनो मेदिनीजानेर्यावदुत्तरति द्विपात् ॥ ७०९ ॥
हस्तप्राप्तममस्तास्त्रं ज्वालामालाकुलाननम् ।
तावद्विद्यामित्रशत्रुविपक्षत्वमैक्षत ॥ ७१० ॥ युग्मम् ॥
शुभ्राणां विद्विपामन्तर्विरराज स राजभूः ।
आत्मेव ज्ञानिनो मूर्छत्कर्मपद्धतिमध्यगः ॥ ७११ ॥
तद्विद्याविस्मितं चन्द्ररत्नचूडो खचारिणौ ।
नेमतुः संयतानीतसूरकेशरिणावमुम् ॥ ७१२ ॥
अथोत्फुल्लदृगुन्मीलत्पुलकः परिरभ्य तौ ।
प्रीतः किमिदमित्येष पप्रच्छ पृथिवीविभुः ॥ ७१३ ॥

गतो ऽभ्युदयदानन्दस्तोऽपि मानाभिनेयताम् ।
ऊचे मां तदा चन्द्रनामा खेचरेश्वरः ॥ ७१४ ॥
कुमार मार्गमार्गेषु सैन्येन्द्रेषु जीरतोः ।
पुनर्जन्मेव जज्ञे ऽद्य त्वत्प्रसादेन नौ ॥ ७१५ ॥
तथाहि दक्षिणश्रेणिगिरिशोभिनि विश्रुते ।
रथनूपुरचक्राख्यं वैताढ्यशिखरे पुरम् ॥ ७१६ ॥
तस्मिन्नस्मि मनस्वित्वप्रभावेन भुवनं द्विषन् ।
धृतं भीमात्मनां सीमा भीमाख्यः खेचराग्रणीः ॥७१७ ॥
तपोभिर्दुस्तपैरेष निःशेषगणपेशधीः ।
कृशाङ्गो गारुडीं विद्यामसावुः समसाधयत् ॥ ७१८ ॥
ततस्तः संकटं शङ्कमानाः कापि न निर्वृतुः ।
तदोत्तरतटद्रङ्गसङ्गिनः खेचरेश्वराः ॥ ७१९ ॥
अथ तद्भयचिन्तानिर्गतनिद्रस्य मे निशि ।
पुरो ऽभूत्कामिनी काचिदियत्ता रूपसंपदाम् ॥ ७२० ॥
मकरध्वजराजस्य राजधानीव जङ्गमा ।
दर्शयन्ती दृशं भावमयीमित्याह मामियम् ॥ ७२१ ॥
जानीहि मां महेन्द्रस्य महिषीं मोहदद्युते ।
मनो बद्धानुरागं तु सुभग त्वद्गुणेषु मे ॥ ७२२ ॥
तन्मदङ्गमनङ्गार्तं निर्वापय कृपामय ।
त्यज चिन्तां तवारातिं हुंकारेणैव भस्मये ॥ ७२३ ॥
क्षोभकल्लोलकथेति चेतोहृद्भिर्वचोभरैः ।
चिरमभ्यर्थयामास सा मां कामान्धिता भृशम् ॥ ७२४ ॥
परस्त्रीति निषिद्धेव त्वदाज्ञां ध्यायता मया ।
क्षणदान्ते विलक्षत्वं दधती सा तिरोदधे ॥ ७२५ ॥

सुहृदय रथाङ्गानां दृषदयाद्रणभूषणे ।
आक्रन्दः श्रवणाग्रन्दः को ऽपि व्याप दिशो ऽद्भुतः॥७२६॥
अथैत्य खेचरार्धीशसुरेभ्यः खेचरेश्वराः ।
क्रन्दसंरम्भसंभ्रान्तहृदि मय्यवदन्नदः ॥ ७२७ ॥
भीमेनाथ पुरश्रेणिदूर्पश्वर्याय याचिता ।
हृद्यानि राक्षसी विद्या त्रीण्यपाल्यभिनः श्रिता ॥ ७२८ ॥
चक्रिभिः इन्नीकृत्य निखिलान्खेचराधिपान् ।
छलिनी तलिनीभूय बलिनी निजघान सा ॥ ७२९ ॥
द्वावेव बत जीवन्तौ दैवयोगेन केनचित् ।
भवांश्च रत्नचूडश्च दिष्ट्या दृष्ट्याद्य वीक्षितौ ॥ ७३० ॥
इति तद्वचनैर्मत्वा जीवन्तं सुहृदं निजम् ।
प्रीत्याहममृताम्भोधिमध्यमग्न इवाभवम् ॥ ७३१ ॥
अथ श्रीपालकुमारस्य शिक्षा नौ जीवनौषधम् ।
विरुद्धराक्षसीरक्षासिद्धमन्त्रायितं यया ॥ ७३२ ॥
इति ब्रुवन्कुतो ऽप्येष तदा हृदि लुलोठ मे ।
वयस्य एष पीयूषतुषारलवहारवत् ॥ ७३३ ॥ युग्मम् ।
ततः प्रीतिभरस्यास्य मार्गं ते दातुमुद्यतौ ।
आवामिहागतौ दृष्टस्त्वं च युद्धसमुद्धतः ॥ ७३४ ॥
स्वामिना रिपवो बद्धा नीतश्चायं मनो ऽधुना ।
किं कुर्वो जीवदानैककल्पद्रुम समादिश ॥ ७३५ ॥
अथास्यकमलोन्मीलन्मधूषपयसं वचः
इदं गदितुमारेभे कुमारेण मयोदिना ॥ ७३६ ॥
युवां दिष्ट्याद्य निःक्रान्तौ राक्षसीकवलभ्रमात् ।
अद्य दिष्ट्याहमाहृष्टो भवन्तौ संकटादितः ॥ ७३७ ॥

सद्यो ऽभ्युदयदानन्दरसोर्मिस्नाननिर्मलाम् ।
ऊचे वाचं तदा चन्द्रनामा खेचरशेखरः ॥ ७१४ ॥
कुमार मार्यमाणेषु खेचरेन्द्रेषु जीवतोः ।
पुनर्जन्मेव जज्ञे ऽथ त्वदाज्ञापालनेन नौ ॥ ७१५ ॥
तथाहि हृदयग्राहिद्युतिर्विद्योति विद्यते ।
रथनूपुरचक्राख्यं वैताढ्यशिखरे पुरम् ॥ ७१६ ॥
तस्मिन्नस्ति मनस्तिग्मभावेन भुवनं द्विषन् ।
भृशं भीमात्मनां सीमा भीमाख्यः खेचराग्रणीः ॥७१७ ॥
तपोभिर्दुस्तपैरेष निःशेषखगपेषधीः ।
क्रूराशो राक्षसीं विद्यामसाधुः समसाधयत् ॥ ७१८ ॥
ततः संकटं शङ्कमानाः क्वापि न निर्ववुः ।
नवोत्तरशतद्वन्द्वसङ्ख्यिनः खेचरेश्वराः ॥ ७१९ ॥
अथ तद्भयचिन्तार्तिगतनिद्रस्य मे निशि ।
पुरो ऽभूत्कामिनी काचिदियत्ता रूपसंपदाम् ॥ ७२० ॥
मकरध्वजराजस्य राजधानीव जङ्गमा ।
दर्शयन्ती दृशं भावमर्यामित्याह मामियम् ॥ ७२१ ॥
जानीहि मां महेन्द्रस्य महिषीं मोहदद्युते ।
मनो यद्वानुरागं तु सुभग त्वद्गुणेषु मे ॥ ७२२ ॥
तन्मदङ्गमनङ्गार्तं निर्वापय कृपामय ।
त्यज चिन्तां तवारातिं हुंकारेणैव भस्मये ॥ ७२३ ॥
क्षोभकैर्लोभकैश्चेति चेतोहृद्भिर्वचोभरैः ।
चिरमभ्यर्थयामास सा मां कामान्धिता भृशम् ॥ ७२४ ॥
परस्त्रीति निषिद्धेव त्वदाज्ञां ध्यापता मया ।
क्षणदान्ते विलक्षत्वं दधती सा तिरोदधे ॥ ७२५ ॥

तस्यां नाभाङ्कनामास्ति नाकनायानिभो नृपः ।
पद्मवासेति यत्पाणिवासेनेवाप्यधुः श्रियम् ॥ ७५० ॥
तस्य प्रिया प्रियाप्रेकसदनं मदनावली ।
अस्ति राजीवजीवातुवदना मदनायुधम् ॥ ७५१ ॥
तदङ्गजा गजगतिर्जगति प्राप्तविश्रुतिः ।
आस्ते सुरानिलमिलन्भृङ्गा शृङ्गारसुन्दरी ॥ ७५२ ॥
त्रैलोक्यरमणीभ्योऽपि रमणीयतमामिमाम् ।
कन्यामनन्यस्पृहया प्ररयांचक्रिरे गुणाः ॥ ७५३ ॥
भात्यसौ शशिलीलेन शीलेनैव मयात्र किम् ।
इतीवास्या बहिर्नीरपाटेति भीत्यामपि हृदतम् ॥ ७५४ ॥
इयं बाल्यापि शीलस्य परमां भूमिकां गता ।
कदापि न ददात्येव खिद्येव स्वरितं पदम् ॥ ७५५ ॥
चन्दनाद्यपि सेव्यं सा सिषेवे स्वच्छया धिया ।
मनःकामनया हंसगमना न मनागपि ॥ ७५६ ॥
केलीषु सफलीचक्रे कदापीयं न मामिति ।
विमुक्ता कुपितेनेव सांप्रतं शैशवेन सा ॥ ७५७ ॥
यौवनं नलिनाक्षीषु विकारकरणगुरुम् ।
निर्विकारविलासेषु सा क्षिपयति संप्रति ॥ ७५८ ॥
नृपे तदनुरूपाय वराय विहितोद्यमे ।
सांप्रतं सर्वभूपानां रूपं चित्रेषु पश्यति ॥ ७५९ ॥
स्वपादपित्रसोदर्यनयस्याविरहासहा ।
स्पृहये नाहमिति स्माह सखीषु सा ॥ ७६० ॥ युग्मम् ॥
तदाप्येभ्यो निर्वेदात् मदनावली ।
[illegible] सच्चक्रेन हृदावहत ॥ ७६१ ॥

इदानीं तु शनैरस्तं गतयोरिन्दुनारमैः ।
यन्ययोरङ्गिसंघातं ममुद्धानयनं रणात् ॥ ७३८ ॥
इदं रनयनं निद्राद्रिं च द्विपां वलम् ।
ममं च पुञ्जनं कन्यान्मा विपद्दिशोरपि ॥ ७३९ ॥
इत्यादेशे कुमारेन्द्रोस्ताभ्यां तूर्णं विनिर्मिते ।
उत्तम्भौ दन्तिनागेणविकारं नदन्तद्वयम् ॥ ७४० ॥
दूरं प्रपानतः सूरकेसरी सिंहसूनुना ।
बहु सम्मान्य सत्कृत्य मुक्तः स्वनगरं पुरम् ॥ ७४१ ॥
भीमनो भीपनी मा मूर्छां संभूय भास्वतोः ।
इत्युक्त्वाथ कुमारेण मोक्षितौ महितौ खगौ ॥ ७४२ ॥
अवन्त्रिद्र वन्दिसुतानां पुर्वैः पुर्यै ततः करी ।
पदे पदे सुदेवानां हन्दैर्वैन्धुरराम्बुजः ॥ ७४३ ॥
मयागान्ते पयःपानविश्रान्तेः शान्तचेतसः ।
विज्ञतं प्रतिहारेण कुमारस्येदमन्यदा ॥ ७४४ ॥
केनापि सहितः पुंसा प्रहितः स्वामिना स्वयम् ।
जीमूतो नाम दूतोऽस्ति कुमार द्वारि वारितः ॥ ७४५ ॥
विज्ञाय वेत्रभृन्नेत्रसंज्ञां भूपसुतस्ततः ।
दूतं च तं पुमांसं च दत्तसन्मानमानयत् ॥ ७४६ ॥
नरं तमग्रे कृत्वाथ दूतो नत्वेदमभ्यधात् ।
कुमार यदयं वक्ति तत्कार्यं राजवागियम् ॥ ७४७ ॥
उल्लसद्भ्रूलतेनाथ कुमारेण निरीक्षितः ।
सोऽभ्यधत्त सुधारोचिरौचित्यरुचिरं वचः ॥ ७४८ ॥
अस्ति संसारसारश्रीः स्वश्रीजितमरुत्पुरा ।
लक्ष्मीविलसनावासो वासन्तीति श्रुता पुरी ॥ ७४९ ॥

तस्यां नाभाङ्कनामास्ति नाकनाथनिभो नृपः ।
पद्मवासेति यत्पाणिवासेनेवाभ्यधुः श्रियम् ॥ ७५० ॥
तस्य प्रिया श्रियामेकसदनं मदनावली ।
अस्ति राजीवजीवातुवदना मदनायुधम् ॥ ७५१ ॥
मदङ्गजा गजगतिर्जगति प्राप्तविश्रुतिः ।
आस्ते मुखानिलमिलद्भृङ्गा शृङ्गारसुन्दरी ॥ ७५२ ॥
त्रैलोक्यरमणीभ्यो ऽपि रमणीयतमामिमाम् ।
कन्यामनन्यस्पृहया श्रयांचक्रिरे गुणाः ॥ ७५३ ॥
भात्यसौ शशिलेखेव शीलेनैव यथात्र किम् ।
इतीवास्या बहिर्नोरयाद्रीति मीरयामापि रिंदतम् ॥ ७५४ ॥
इयं बाल्यापि शीलस्य परमां भूमिकां गता ।
कदापि न ददात्येव श्रियेव स्वरितं पदम् ॥ ७५५ ॥
चन्दनागपि सेव्यं सा सिषेवे स्वच्छया धिया ।
मनःकामनया हंसगमना न मनागपि ॥ ७५६ ॥
केलीषु सफलीचक्रे कदापीयं न मामिति ।
विमुक्ता कुपितेनेव सांप्रतं शैशवेन सा ॥ ७५७ ॥
यौवनं नलिनाक्षीषु विकारकरणागुरुम् ।
निर्विकारविलासेषु सा शिक्षयति संप्रति ॥ ७५८ ॥
भूपे तदनुरूपाय वराय विहितोद्यमे ।
मांमनं सर्वभूपानां रूपं चित्रेषु पश्यति ॥ ७५९ ॥
स्वपाठपितृसौन्दर्यवयस्याभिरहासहा ।
विवाहं हृदये नाद्यमिति स्माह सखीषु सा ॥ ७६० ॥ युग्मम् ॥
तदाकर्ण्य तदात्येभ्यो निर्वोढा मदनावली ।
आरोप्य तनयामङ्के सशङ्के न हृदा ध्वदत ॥ ७६१ ॥

विवाहोत्सवसुख्यं वत्से धत्से कथं त्वया ।
शोच्या प्रियं विना रामा त्रियामा शशिनं विना ॥ ७६
रमणी रमणीयापि रमणेन विवर्जिता ।
ज्ञानश्रीरिव चारित्ररहिता न हि राजते ॥ ७६३ ॥
अभर्तृका तृणेभ्योऽपि स्त्री पितॄणां गृहे लघुः ।
आयाति भ्रातृजायानामपि मुण्डीति वाच्यताम् ॥ ७६४
कलाहीनः पुमानग्निरज्वालो निर्जला नदी ।
विपनिर्युवतिश्चेति काप्यहर्यं न चतुष्टयम् ॥ ७६५ ॥
स्त्रीणां भवन्त्यनाथानां बन्धुरप्यभिभूतये ।
अब्जिनीनामिवाब्जो ऽपि चन्द्रो ऽनुद्गतभास्वताम् ॥ ७६६
श्रद्धेहि तद्विवाहाय पुत्रि मार्ति विधेहि मे ।
गर्भवासेऽपि यद्दत्तः क्लेशलेशो ऽपि न त्वया ॥ ७६७ ॥
इत्युक्तिमवधार्येयमज्ञेयममृतैर्वचः ।
आदत्ते दीनशृङ्गारगर्भं शृङ्गारसुन्दरी ॥ ७६८ ॥
युक्तमुक्तमिदं मातर्ज्ञाननीतिनिलयं त्वया ।
दुःस्थाय नु गुणैनैकेनापि हीनः प्रियः स्त्रियाम् ॥ ७६९ ॥
कुलं यदि न तद्रूपं न चेत्तमामस्याः कलाः ।
सन्ते न नाथ तन्मानं शीलं सुलभं नृपु ॥ ७७० ॥
रूपशाली कलामाली कुलीनश्चकरागभाक् ।
न प्राप्यश्चेत्प्रियो नारी तत्कुमार्येव जीर्यतु ॥ ७७१ ॥
कर्तुं नवयं वो रूपकस्याकुलनिरूपणम् ।
कस्मिन्नदं वेद यतस्य मनः कुत्रापि रंस्यते ॥ ७७२ ॥
एकस्यां विरतः कन्यामन्यामप्युद्वहेत् पुमान् ।
नार्याः पतिविरक्तायाः मरणं शरणं पुनः ॥ ७७३ ॥

इत्यादिगुणदोषैकविचाराचलचेतना ।
मातर्नाहं विवाहाय वाच्या किंचित्कदाचन ॥ ७७४ ॥
एवं निरुत्तरीकृत्य मातरं कानरानया ।
अहायोत्थाय तल्लस्यविलोपाय ननाम सा ॥ ७७५ ॥
ततो निरादरीभूते भूपे तन्महकर्मसु ।
फलावलिविन्यासकौतुकमग्नेव सा स्थिता ॥ ७७६ ॥
मुदा स्वप्ने ऽन्यदापश्यज्जिनान्ते शान्तधीरियम् ।
आत्मानं कल्पवृक्षस्य वामनः कामनः स्थितम् ॥ ७७७ ॥
यथेप्सितमदो भावी यद्भक्ते यथेप्सितः ।
इत्याद्यचीरे नभ्यं स्वमस्याख्यां विचक्षणाः ॥ ७७८ ॥
सान्द्रभूविमानेन प्रातः प्रीतिमती ततः ।
तत्पुष्पोद्यानमयानं पद्मानन्दनशुभ्रता ॥ ७७९ ॥
केनचित्पथि विक्रीयमाणं माणिक्यपञ्जरे ।
कंचिद्वचनचातुर्यधारं कीरं ददर्श सा ॥ ७८० ॥
मनिष्टचित्तदानेन तं क्रीत्वाहृत्य पञ्जरात् ।
पल्यङ्कस्थी करे कीरं कामापतनमाप सा ॥ ७८१ ॥
ततो मरकतश्मश्रुभ्रूकुन्तलकणीनिभः ।
धान्यप्रवालनिष्पन्नपदपाणिरदच्छदः ॥ ७८२ ॥
पद्मरागदलश्रेणिपिनद्धनखपद्धतिः ।
काचित्कौचित्क्रियापर्यजीवद्भिरिव कल्पयन् ॥ ७८३ ॥
हस्तस्थितान्यमिषोष्ठदन्तमौक्तिककण्ठकः ।
हृष्टा समाटस्थितया पश्यामिव पुरःसरान् ॥ ७८४ ॥
जातरूपमयं विभ्रज्जातरूपमयं वपुः ।
हृष्टश्च कामः कीरेण गतश्चोत्पत्य तत्पुरः ॥ ७८५ ॥
चतुर्भिः कलापकम्

ततः कौतूहलाद्दृश्यमानः क्ष्मानाथकन्यया ।
कामपूर्तिं प्रति प्रोचे वाचमित्युत्सुकः शुकः ॥ ७८६ ॥
कुमारराज यच्छाशु सुप्रियाणि फलानि मे ।
सुप्रियं ते पठाम्यार्याद्वयमेतन्निशम्यताम् ॥ ७८७ ॥
अभियुक्तिशुक्तिमुक्तागुणगणयुक्ताः श्रयन्त्वलाः सकलाः ।
उपलभरविपुलभारैः किमलंकारैः कृती कुरुते ॥ ७८८ ॥
फलमविकलदुर्जपजपदुस्तपतपसोर्यदर्जयन्ति जनाः ।
तत्क्रये निजभुवनेषु सुकृतकृतः सन्तु संतुष्टाः ॥ ७८९ ॥
तावन्मात्रमियमेवेदमार्यायुग्मं शुकस्तु कः ।
इति स्म नाद्भुते मिरमुने मा ऽकथयत्कथाम् ॥ ७९० ॥
इति कीरोक्तिमाकर्ण्य कन्यां कापि सखी जगौ ।
आस्ते भुवि युवा दुःस्थलोर्वी को ऽपीदृशो ऽपरो ॥ ७९१ ॥
स्मरं भ्रमात्कुमारेति संबोध्यार्यायुगं पठन् ।
रूपं कुलं वयः शीलं गुणान्यस्य शुको ऽभ्यधात् ॥ ७९२ ॥
अथ कीरकुमारासि त्वं कुमारस्य कस्य रे ।
गत्वं वद यथा दद्या हया नव फलावलीम् ॥ ७९३ ॥
इति पृष्टः करे कृत्वा कीरः कन्यकया तया ।
स पपाठ सुभाषितानि सूक्तान्येव मुहुर्मुहुः ॥ ७९४ ॥
ततस्तिरश्चां चैतन्यचातुरी केति चेतसि ।
किंचिद्विस्मितसर्वाङ्गी सा विचिन्त्य गृहं गता ॥ ७९५ ॥
न नगरे न सारीजल्पे न वने न निकेतने ।
न जले न स्थले ऽप्यस्या मनः क्वचन निर्वृतम् ॥ ७९६ ॥
कुमारार्कविरहो विरहोऽप्यस्या हृदि जज्वलन् ।
ददौ निरर्गलोद्दाम मदनस्य दिनोदयम् ॥ ७९७ ॥

स कुमारः क रे धीर जल्पन्तीति प्रतिक्षणम् ।
मनो मनोभवभल्ल्याभिन्नमधत्त सा ॥ ७९८ ॥
क्रमाभिवृद्धदिर्थीर्विरहस्तां व्यदहस्तयन् ।
पुष्पचापधरापस्य प्रताप इव दुःसहः ॥ ७९९ ॥
तदङ्गेषु हिमं सख्यो पद्मदलनिभिदे ददुः ।
तत्तत्स्पर्शात्त्वाशु पतत्येवापटापदम् ॥ ८०० ॥
अमान्मन्ये मदङ्गेषु व्याप तापो ऽखिलं जगत् ।
उष्णाः किमन्यथा चन्द्रजलमन्मद्गलम्बजः ॥ ८०१ ॥
निशेश त्वं निशाहीनो दीनो भवसि तत्क्षणम् ।
वियुक्तान्दहसि स्पृष्ट्वा नराः सहजनिष्ठुराः ॥ ८०२ ॥
जल्पे कुमुदिनीप्रेम्णा मामसाहाय पाणिना ।
दूरयत्वं विधुं सख्यः साक्षान्मनापकारिणम् ॥ ८०३ ॥
जानानापि वियोगार्तिं पद्मिनीशस्य पद्मिनि ।
किं मां दहसि हा कष्टं स्त्रियो ऽपि स्त्रीषु निष्कृपाः ॥८०४॥
सख्यः स्फुटति मे वक्षः साधु स्फुटतु वा जवात् ।
स कुमारः स्मराकारः प्रेक्ष्यते यदि हृद्गतः ॥ ८०५ ॥
इत्यादि बहु जल्पन्ती पतन्ती मूर्छया मुहुः ।
मुह्यन्ती कदलीभिः सा वयस्याभिरवीजयत ॥ ८०६ ॥
षड्भिः कुलकम् ॥

रे धीर क कुमारो मां मुक्त्वा यात्यनुयायिनीम् ॥
इति निद्रालयान्तेषु सा स्वप्नान्स्वप्नमुहुः ॥ ८०७ ॥
नीत्वा तापधृतस्तस्या वयस्याः परितः स्थिताः ।
अभिरयारयन्धारायन्त्रपुत्रीचयाश्रियम् ॥ ८०८ ॥
अथेदं मेदिनीशेन मत्वा दिष्टः पुरे चरैः ।

अवगन्तुं कुमारं तं व्यलोकि शुकविक्रयी ॥ ८०९ ॥
चिरं निरीक्ष्यमाणोऽपि क्वापि प्रापि नरेन्द्र सः ।
शुद्धधर्मोपदेष्टेव दूरभव्यैः शरीरिभिः ॥ ८१० ॥
सद्यः कश्चिदनासाद्य रसाविभुरसाविमम् ।
समारभ्य कुमारस्य लब्धये ऽस्य स्वयंवरम् ॥ ८११ ॥
सद्यो विमुच्य कौमार्यं ये राज्यं भेजिरे नृपाः ।
गुणोदाराः कुमाराश्च ये तान्भूपो ऽप्यमाहयत् ॥ ८१२ ॥
तनयो नयसारस्य मन्त्रिणः सागराभिधः ।
स्वामाहानुमहं नाथ प्रहितस्त्वत्पितुः पुरम् ॥ ८१३ ॥
आज्ञातो ऽस्मि कृतिन्नाज्ञा स्वजन्मयोत्कर्षदर्पिणा ।
तद्वासन्तीं पुरीमिन्दुमुरीकुरुतरां त्वराम् ॥ ८१४ ॥
न तथायापि यामास्या तथान्यस्मिन्कृते यतः ।
ममाभिभव एव स्यादिदं वदति भूपते ॥ ८१५ ॥
स जगौ वीरवर्य त्वं यथैव मया मतः ।
त्वयि दृष्टे ममाभूद्गुणानमत्तनभ्रमः ॥ ८१६ ॥
ईदृशं विनाय त्वां कन्या मान्यं गुणानि चन् ।
तस्मात् तव प्रणाभूतिस्तथा त्रिगुणतया ॥ ८१७ ॥
इत्यायुक्तिभिर्भरैः स्वस्य दर्शयन्मन्त्रिपुत्रनाम् ।
कुमारः सागरः कीर्तिमागरं नगरे ऽनयत् ॥ ८१८ ॥
वासन्तीवामन्त्रनाय संपुज्य सपुष्पपुरा ।
कृतमनहतिनाम्यापि न यापति सत्यामति ॥ ८१९ ॥
गन्धर्वादि प्रथान्विनतभास्वत न भूपमः ।
रूपान्यरागमनं ते जना मेनिरेमाप्नुः ॥ ८२० ॥
तदा मृद्धाम्युन्मये वार्तयीन्नागतः ।

कुमारः सो ऽयमाचख्ये व्याचख्ये च गुणे गुणे ॥ ८२१ ॥
अथ पृथ्वीशपुत्री सा प्रपपच्छम्बिकां सखीम् ।
[ज्ञा]तुं वृत्तानि वीराणां सर्वेषां शर्वरीमुखे ॥ ८२२ ॥
[सा] यात्वा यामिनीयामयमले समुपेयुषी ।
[प्र]मादिलसखीलोका माह भूपसुतां प्रति ॥ ८२३ ॥
भूपमहितसत्कारधारिनारीशतान्विता ।
न्यभालयं भुजभृतः समस्तानपि तानहम् ॥ ८२४ ॥
कन्दर्पहस्तशस्त्रीषु स्त्रीषु तासु गतास्वपी ।
विविधां विदधुर्वीरा विकृतिं कृतिताहृते ॥ ८२५ ॥
कन्याकलापरुचिरः मुरोचिर्लोचनप्रियः ।
कश्चिदात्मनि भूपेन्दुः विगतामकलङ्कयत् ॥ ८२६ ॥
कलानां पटलं रूपं गुणानां च गणं परः ।
मदेनादूषयन्मद्यबिन्दुनेव पयोघटीम् ॥ ८२७ ॥
कीर्तिं कल्पधुनीपोतां गुणस्यूतां पटीमिव ।
व्यधान्मित्रमुखा कश्चिद्व्ययेव मलीमसाम् ॥ ८२८ ॥
किमप्यजल्पन्नद्याङ्गः को ऽपि लब्धध्वनिश्रमः ।
अविज्ञ एव विज्ञातो मया ग्रावपुमानिव ॥ ८२९ ॥
इति ताभिः समं राजलोकमालोकमानया ।
मयपन्त्या यथावस्थं विपसत्कीर्तिकीर्तनम् ॥ ८३० ॥
श्रूयते यथनः शीलकुलरूपकलामयम् ।
साधं सनत्कुमारस्य तस्य सोत्कण्ठमागतम् ॥ ८३१ ॥
॥ युग्मम् ॥

पश्येथाय एवं यामसन्मुखालोकनोन्मुखाः ।
यावद्यावन्महेन्द्रेणाप्यनुदितार्थं महन्मदः ॥ ८३२ ॥

स कुमारः कलावद्भिर्भूरिभिर्भूपितान्तिकः ।
न्यभाल्यत सभावर्ती नक्षत्री शुभात्मनाम् ॥ ८३३ ॥ युग्मम् ॥
लोलमौलितया चञ्चच्चूडामणिमरीचिभिः ।
आरात्रिकामिवानन्वन्कवीनां काव्यसंपदः ॥ ८३४ ॥
चाल्यपद्भुल्लीं रङ्गत्सम्यांशुवितनांशुकाम् ।
वाग्गेयकारिणां गीतैः पताकामिव कल्पयन् ॥ ८३५ ॥
चमत्कारकरानेवं स शृण्वन्गुणिनां गुणान् ।
चमत्कारकरं दानं ददानो भूणतां यथा ॥ ८३६ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
सुधाकृतस्तुभावृष्ट्या दृष्ट्या प्रीतिप्रसन्नया ।
तदा सेवकतातापं सेवकानां लुलोप सः ॥ ८३७ ॥
तदा कुमारः कुतुकी यत्र यत्र दृशं ददौ ।
विज्ञानं दर्शयामास स्वं स्वं वैज्ञानिकः स सः ॥ ८३८ ॥
नृपपुत्रि क्षणे तत्र चित्रविद्याविशारदः ।
को ऽपि चित्रपटं पाणौ कुमारस्य समर्पयत् ॥ ८३९ ॥
तं वीक्ष्य विस्मितो ऽपृच्छद्रूपभृल्लिपिकारिणम् ।
चित्रसंवादिनी तस्या रूपश्रीरस्ति वा न वा ॥ ८४० ॥
स जगाद क संवादस्तस्याश्चित्रेण वर्तताम् ।
शक्या रचयितुं केन चित्रे चन्द्रस्य चन्द्रिका ॥ ८४१ ॥
दृग्लीलाद्युज्झितं कास्तु चित्रकर्म तया समम् ।
यस्या दर्शार्धदेहत्वात्प्रतिबिम्बे ऽपि नोपमा ॥ ८४२ ॥
नेदृशी कापि कान्तास्ति कुमार त्रिजगत्यपि ।
विश्वरूपाणि नः पाणिवर्तीनि लिपिशास्त्रतः ॥ ८४३ ॥
इत्याकर्ण्य चिरं चित्रे पश्यन्कामपि तामयम् ।

कुमारः कामबाणार्त इव मौलिमकम्पयत् ॥ ८४४ ॥
क्षणं क्षुभितमात्मानमथ संयम्य धीरधीः ।
चित्रं सहस्य चित्रज्ञं कुमारः सत्कार तम् ॥ ८४५ ॥
अस्मासु प्रतिहारोक्तिविदितासु ततः कृती ।
स न्यगूहत् स्मितं हर्षस्मितसंदर्पिलोचनम् ॥ ८४६ ॥
सो ऽस्माभिर्माल्यकर्पूरचन्दनाद्युपढौकितम् ।
जग्राह बहुमानेन गौरं स्वगुणवृन्दवत् ॥ ८४७ ॥
स्थापितेषु निविष्टाभिर्विष्टरेषूचितं ततः ।
चकार चिरमालापं सहास्माभिर्महाशयः ॥ ८४८ ॥
अस्ति शृङ्गारसुन्दर्याः क्रीडाकीरो विशारदः ।
त्वत्समीपेन्विन एवेति विज्ञप्तो ऽसौ मया तदा ॥ ८४९ ॥
पश्चान्मुक्तो मयाप्यस्ति दत्तहृत्कौतुकः शुकः ।
इत्युक्ते ऽथ कुमारेण कश्चित्तस्य चरो ययौ ॥ ८५० ॥
कीरश्चौरः स माणिक्यपञ्जरेण समं हृतः ।
इति श्रुतिवशात्किंचिच्चिन्तार्त इव स स्थितः ॥ ८५१ ॥
कल्कीभवति व्योममण्डपस्येन्दुमण्डले ।
अस्मान्सत्कृत्य कर्तव्यप्रवीणः प्राहिणोत्ततः ॥ ८५२ ॥
ईदृक्षसनत्कुमारः श्रीकेलिकीरो जयत्ययम् ।
जगत्त्रयचापल्यपरिहारविचारभाजनम् ॥ ८५३ ॥
हासे सनत्कुमारः किं माययापि न भाषते ।
न पाठयति सूक्तानि न फलानि प्रयच्छति ॥ ८५४ ॥
तां श्रुत्वा वणिकाचार्यं गदितं भावके शुके ।
मानसे विन्यसेदं वचः शृङ्गारसुन्दरी ॥ ८५५

सखि यत्रानुरक्तं मे मनस्तावत्स एव सः ।
इत्यधीरस्य धीरस्य वाचा निश्चीयते मया ॥ ८५६ ॥
किं तु कान्तामणी कांचिच्चित्रे गर्वीस्य चुक्षुभे ।
मनः सपत्नीभीत्या मे तेन संप्रति कम्पते ॥ ८५७ ॥
असावीदृशश्चेत्तत्कमन्यं मन्यसे वरम् ।
स्वयंवरेऽस्मिन्स्याद्वाग्मृत्युरित्युचितो मम ॥ ८५८ ॥
इत्युक्त्वा सनिःश्वासं शयनीये लुलोठ सा ।
चम्पिकापि चिरं भ्रान्तिश्रान्ताशेत समीपतः ॥ ८५९ ॥
चित्रश्रीस्तद्दुःखौघसंघट्टाकुलमानसा ।
तदा बहुफलं मृत्युं जानती जीवितव्ययतः ॥ ८६० ॥
निद्रापरं परीवारं मत्वा सत्त्वावलम्बिनी ।
शनैः शनैः समुत्थाय कायव्ययमनोरथा ॥ ८६१ ॥
तत्रैव केलिदोलायाः फलके नृपबालिका ।
पाशवत्कण्ठबन्धाय स्वं बबन्धोत्तरीयकम् ॥ ८६२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
नैवेहाभूद्भवे चेन्मे कान्तो जन्मान्तरेऽपि तत् ।
मदेकासक्तचित्तोऽस्तु तदेकासक्तचेतसः ॥ ८६३ ॥
इदं निगद्य सद्योऽथ कण्ठं पाशेऽक्षिपच्च सा ।
बाले मा मेति चासीद्दीश्छिन्नः पाशः पपात च ॥ ८६४
युग्मम् ॥
चम्पिका तु तदा मुक्तनिद्रा तद्रभसाद्भृशम् ।
कर्षन्ती पाशतः कण्ठमालोकत कुमारिकाम् ॥ ८६५ ॥
ततः किमिदमित्यस्यै पृच्छन्त्यै संभ्रमस्पृशे ।
आचक्षत चमत्कारि कुमारी चरितं निजम् ॥ ८६६ ॥

दिग्धेनपतिनं श्यामादिन्दुधामाथ चन्द्रिका ।
क्रोणादाय पत्नी हस्तेनोदमुवाच सा ॥ ८६७ ॥
देवि देवि न प्रायं यामाचित्रपटः स्फुटः ।
दृष्ट्वा च यस्मिन् देवि पश्यमेवात्र चित्रगा ॥ ८६८ ॥
सनत्कुमारं स्वप्नेऽपागतं दर्शयितुं पुनः ।
चित्रस्थिता त्वं देवाय कथमानीता कथ्यताम् ॥ ८६९ ॥
इति वागमृतं सख्याः स्फीतं पीत्वा पतिव्रता ।
ादाय को चित्रपटमित्याददे वचः ॥ ८७० ॥
गृष्णामि कलमकहस्ता चित्रपूर्णागसुन्दरि ।
ाचिर्नीयामि च कर्मं धलं नहिदं अपि मन् ॥ ८७१ ॥
धन्यास्मि कलकस्पर्शं माप चित्रगतापि मन् ।
दर्शयमुपपुलकं मुमुदे कृमुदेक्षणा ॥ ८७२ ॥
चित्रं परिरेभे किं न पटान्तरितमप्यहम् ।
सैन्यदानं परिरम्भमिमं चित्रपटे हृदि ॥ ८७३ ॥
कर्णगोचरमप्येनामनयभित्रगुन्दरीम् ।
कुमारवर नायामि किं चक्षुर्गोचरे ऽपि मे ॥ ८७४ ॥
एवं तयोक्ते शून्ये ऽपि मन्यः सन्यस्तलाभगात् ।
सनत्कुमारो धार्मागधानधायान्तरः पुरः ॥ ८७५ ॥
गृहीत कलकं दत्वाचमनं सुखकारानम् ।
कुमारः सो ऽयमायातीत्यूचे कीरो निरूप्य ताम् ॥ ८७६ ॥
अथाभ्युत्थाय हर्षोर्मिमणुघेनाशु चम्पिकः ।
ददावासनपासीने कुमारे चेदमब्रवीत् ॥ ८७७ ॥
अद्य नः सफलं जन्म सुमुहूर्तोऽद्य यामिनी ।
यदस्मद्धाम्नि देवेन स्वयं पादो ऽवधारितः ॥ ८७८ ॥

अयं ते देवि स प्राणद्रविणो यस्त्वदिच्छया ।
तूर्णमाज्ञाविधायीव जज्ञे लोचनगोचरः ॥ ८७९ ॥
एतदालोकपीयूषपानविघ्नां त्यज त्रपाम् ।
अस्याननेन्दौ ह्याद्य कुरङ्गीकुरु लोचनम् ॥ ८८० ॥
इत्युक्त्वयामकृदुल्लास्य दृशं मृणालवाल्या ।
दृष्टास्यं हृष्टमनसं कुमारं स्माह चम्पिका ॥ ८८१ ॥
हर्षाश्रुवारिहारिण्या स्फारतारांशुदूर्वया ।
इयं ते वीर दत्ते ऽर्घं दृशा प्रसृतिदीर्घया ॥ ८८२ ॥
अस्ति त्वदुचितं नान्यदातिथ्यं त्रिजगत्यपि ।
त्रिजगन्महनीयेयमेवातिथ्यं तवास्तु तत् ॥ ८८३ ॥
स्वागतं वीरकोटीर तवास्मिन्नस्मदोकसि ।
विशतः स्खलितं नासीत्कथमुद्दामयामिके ॥ ८८४ ॥
अथोदितस्मितव्याजराजद्द्युतिततीरिति ।
कुमारस्तोपदुग्धाब्धिमुक्तालीरुज्जगार गाः ॥ ८८५ ॥
सर्वां शृङ्गारसुन्दर्यास्त्वां मत्वा कीरकीर्तनात् ।
सहैवाहमिहागच्छमदृश्रीभूय विद्यया ॥ ८८६ ॥
कण्ठपाशं कुरङ्गाक्ष्याः कुन्ततो ऽत्र करान्मम ।
च्युतश्चित्रपटो हीण इवास्यां हवपयसृति ॥ ८८७ ॥
स्वं च धन्यममन्ये ऽहमिह स्नेहवशंवदाम् ।
इमामालोकयँल्लोकत्रयलोचनचन्द्रिकाम् ॥ ८८८ ॥
इति वर्षति कर्णेषु कुमारे सूनृतामृतम् ।
नृपतिप्रतिहारेण गर्जितं हृदितं बहिः ॥ ८८९ ॥
रे किंकरा धराजानिर्युष्मानाज्ञापयत्यदः ।
द्रुयः संपाद्यतामद्य स्वयंवरणमण्डपः ॥ ८९० ॥

अपि दिव्यरिकाः कार्यं कुमार्याः स्नापनादिकम् ।
स्वयंवरमुहूर्तो हि श्वो ऽस्ति स्वस्तिप्रदः प्रगे ॥ ८९१ ॥
त्वरध्वं मरुदुद्यानमधुना विधुनाम्बकः ।
आरोहति सपालेपी पश्यतामेव यो रविः ॥ ८९२ ॥
इत्युक्त्वा विरते तत्र धात्रीकपिनुः सुतः ।
ऊचे प्रेमगुणावीचिं वाचं नृपसुतां प्रति ॥ ८९३ ॥
त्वद्गुणासक्तचित्तो ऽस्म्यन्वहं नृपनन्दिनि ।
मा स्म मामन्यथा स्वप्नसंकथास्वपि शङ्कयाः ॥ ८९४ ॥
यामि संप्रति यामासि स्थातुमत्रोचितं न मे ।
मयात्मनो मनो मुक्तमस्ति सेवामयं त्वयि ॥ ८९५ ॥
इत्युक्त्वा स तिरोभूय तामीयुश्च समुत्सुकाः ।
प्रतिकर्मविनिर्माणचारिकाः प्रतिचारिकाः ॥ ८९६ ॥
किंकराश्च त्वरामन्दगतयो मण्डपं ययुः ।
तं च मण्डनमण्डल्या मण्डयामासुराशु ते ॥ ८९७ ॥
स्वयंवरोत्सवे तस्मिन्पताकापाणिभिर्ध्वजैः ।
शुशुभे ककुभामीशानाह्वयन्निव मण्डपः ॥ ८९८ ॥
तस्मिन्विभ्रमनोमोहदिवसोदयभास्कराः ।
निधातकान्तयः शातकुम्भकुम्भा विरेजिरे ॥ ८९९ ॥
तत्रोत्तोरणस्तम्भभाजो चन्दनमालिकाः ।
लक्ष्म्याः स्वभावलोलायाः केलिदोलाकलां दधुः ॥ ९०० ॥
मुक्तामालम्बनसन्नत्या विद्योतितनुतः ।
स्मरप्रसरनिस्तन्द्रास्तत्र चन्द्रोदया बभुः ॥ ९०१ ॥
चञ्चदुच्चप्रपञ्चेषु तत्र मञ्चेषु दिद्युते ।
स्फारैः पुष्पगृहैः पुष्पायुधयन्त्रायुधैरिव ॥ ९०२ ॥

मुक्तास्वस्तिकरोचिष्णुकस्तूरीमण्डलच्छलात् ।
ईयुस्तत्र सनक्षत्राः स्मरमित्राणि रात्रयः ॥ ९०३ ॥
गल्लपक्ष्मस्तत्र विभानन्दाभिनन्दिनः ।
अभजञ्शगभृल्लीलां नीलाम्भोजभृतः सिताः ॥ ९०४ ॥
श्यामशोणसितैः सप रत्नस्तम्भांशुभिर्बभौ ।
स्फुरत्समोरजःसत्त्वैश्चित्तैरिव हृतर्नृणाम् ॥ ९०५ ॥
समाकृष्ट इवोत्कृष्टैः पुण्यैः पुंसां स्थिरायुषाम् ।
परीमण्डनो जज्ञे स्वःखण्ड इव मण्डपः ॥ ९०६ ॥
ध्वनिस्तूर्यस्य प्रस्फूर्जन्दूरमूर्जस्वलोदयः ।
मण्डपान्तःसमुद्भ्रान्तस्मरार्णवरवच्छविः ॥ ९०७ ॥
तं मण्डपमखण्डश्रीमालमालोकितुं तदा ।
पूर्वशैलशिरोभूपा पूपाभूत्कुतकादिव ॥ ९०८ ॥
दूतालिभिः समाहूताः पुरुहूतास्ततः क्षितेः ।
सशृङ्गाराः कुमाराश्च मञ्चसंचयमाश्रयन् ॥ ९०९ ॥
निशाचरितरोचिष्णुमगुणद्विगुणद्युतिः ।
मञ्चसिंहासनं सिंहभूपभूरप्यभूषयत् ॥ ९१० ॥
पतिंवरा निराधैस्तैर्म्लाने वीरैरिहागते ।
विमुक्तश्रीस्पृहैरब्जैरिव कैरववान्धवे ॥ ९११ ॥
पृष्ठतो ललितं गीतं गायन्तीभिस्तदालिभिः ।
अग्रतो वन्दिनीवृन्दैर्वदद्भिर्विशदाः स्तुतीः ॥ ९१२ ॥
वंशवीणादि तद्विधैर्वादयद्भिरितस्ततः ।
आनन्द्यमानहृदया हृदयालुभिरुन्मदैः ॥ ९१३ ॥
यूनामपाङ्गदृग्भानि श्यामरूपाणि पाणिना ।
धुन्वाना पानमानानि मनांसि संगलिच्छलात् ॥ ९१४ ॥

अमान्यमन्मथद्वाने कश्मीरजरजश्छटाद् ।
मनःकुमारस्पर्धीरागपङ्केषु बिभ्रती ॥ ११५ ॥
विभूषणझणत्कारैर्नर्तयन्तीव मन्मथम् ।
स्मितया हासयन्तीव रतिं लोचनलीलया ॥ ११६ ॥
पीयमानमुखेन्दुश्रीर्लोकचक्षुश्चकोरकैः ॥
लीलाद्देशेति जलाद्रिः सेव्यमाना सखीजनैः ॥ ११७ ॥
चम्पिकाहस्तविन्यस्तस्वर्णवरणमालिका ।
विवेश नृविमानस्था मण्डपं नृपनन्दिनी ॥ ११८ ॥
सप्तभिः कुलकम् ॥

अभूवन्नुत्तमद्भावविलासभृद्दृशो नराः ।
शृङ्गारोत्कटधीराणां विविधाः क्रियाः ॥ ११९ ॥
तथाहि ।
प्रसमीक्ष्यापि मां कश्चिदन्यापारणोदरम् ।
आरोपयन्नृपो दृष्टिं लीलालालसां शनैः ॥ १२० ॥
अस्य भाति निशान्ते स्वर्गमित्यस्य कश्चन ।
कथितवांस्तत्र निःश्वासे नीलोत्पलमिवाम्बरम् ॥ १२१ ॥
कश्चित्पाणिपुष्पाणि करे प्रति स्वयि लीलया ।
प्रदापनापि मां स्पृष्टुं नरजुषः पुष्पाञ्जलिः ॥ १२२ ॥
केऽपि सानुः पुरन्दरस्य वेत्ति पाणौ धनुर्धरः ।
कोऽपि नर्म वचनं वक्तुं पुष्पेन्द्रियविनोदनम् ॥ १२३ ॥
कश्चित्सगार पादान्तस्थो लीलापुष्पः सर्वतः ।
नपन्यालिपया नमसः सामानि कौतुकादिव ॥ १२४ ॥
अपरः कम्पमानाम काञ्चिमालाकुलितदिशाम् ।
पुष्पबाणेन बाणेन हार्दं हन हृदयानि ॥ १२५ ॥

हृदि मग्नजया कर्णौ निरोधान्यो मृणालिनम् ।
तापनात्पोषितो मत्वा न्यग्मुखो निःश्वसन्निव ॥ १२६ ॥
नरेन्द्रसुन्दरं वक्त्रमिति तां ज्ञापयन्निव ।
मुक्त्वा स्वर्णाब्जपद्मालावरस्त्रीं परः ॥ १२७ ॥
सुवर्णकेतकीपर्णपत्रः करजाङ्कुरैः ।
विलिलेख तदङ्गेषु दत्तहृत्पुलकाङ्कितः ॥ १२८ ॥
कश्चित्तद्दर्शनोद्भिन्नस्वेदबिन्दुचयाञ्चितः ।
अहो संपद्यमौ ऽयमित्यूचे ऽन्तःस्मितान्सखीन् ॥ १२९ ॥
तां निरीक्ष्य कुरङ्गाक्षीं इदं को ऽपि हृदि न्यधात् ।
तत्कालमिह कामेन क्षिप्तं काण्डमिवेसितुम् ॥ १३० ॥
एवं विकुर्वतामुर्वीपतीनामग्रवर्त्मनि ।
आनिनाय जया नाम प्रतिहारी पतिंवराम् ॥ १३१ ॥
अथो निवार्य तूर्यादि दर्शयन्ती धरापतीन् ।
इयमूचे विलोलभ्रूभृङ्गा शृङ्गारसुन्दरीम् ॥ १३२ ॥
अमी समीयुस्त्वद्गत्या विश्वे विश्वम्भराधराः ।
चन्द्रीकुरु कमप्येषु चक्षुःकुमुदकौमुदि ॥ १३३ ॥
अयं स हंससंज्ञः श्रीनाभिसूनुकुलाङ्कुरः ।
राशीकृतयशा देवि काशीपुरपुरन्दरः ॥ १३४ ॥
दिवा विश्वसमक्षाणि निशि स्वप्नमयानि च ।
न विश्राम्यति देवार्चादानानि जनयत्ययम् ॥ १३५ ॥
एष धर्मैकनिर्माणव्यसनी शक्तिमानपि ।
अन्यैरपि नृपैर्भुज्यमानामुर्वीमुपेक्षते ॥ १३६ ॥
अमुं गमनलालित्यतरले तरले दृश ।
रङ्गद्गङ्गातरङ्गेषु हंसैकसहचारिणी ॥ १३७ ॥

यान्ति पूज्यस्य तुल्यो ऽपि पूज्यतुल्यो ममम्यगाम् ।
कुमार्यां मन्दविन्दुत्वे ऽभिषन्त्यास्ये जगौ जया ॥ १३८ ॥
अयं नगन्न इन्दुर्वीनानिर्विजयते युवा ।
जेता द्विपामपेक्षानामयोध्यानायको वशी ॥ १३९ ॥
कालिन्दीकान्तिदुःशीर्णिकरतूरीपूरितनिधियाम् ।
अयं पाथाविहारी स्वं हारीयत्नः दिशां यशः ॥ १४० ॥
अमुं वृणु विलासेषु देवि सेविष्यसे यदि ।
शरत्पूर्णीरवानीरसमीरसुरसा निशाः ॥ १४१ ॥
सरयूभागुरे ऽप्युपदर्पणिसरस्यपि ।
कन्यास्मिन्नामनद्वारं प्रसन्ने मानिनीव सा ॥ १४२ ॥
दृष्टिदिपिपदावादीत्तामुदित्य जया मनः ।
प्रथिनो ऽयं पृथुर्नाम पृथुर्थीर्मणुरापतिः ॥ १४३ ॥
ममपंग ऽखिलं तंण विधे विश्वर्षरपि ।
स्पृष्टुं निलं ऽपि विरूपोत्स्व न पार्यते ॥ १४४ ॥
अयं व्यंगनः समाभाजनासामन्वरे सतीम् ।
अमन्दं चन्दनस्यन्दैरिव सिञ्चति कीर्तिभिः ॥ १४५ ॥
अमुं वृणीष्व रन्तुं चेत्तुर्विना रसिता मम ।
उपरक्तसिन्दुरमाविन्दुवृन्दा वृन्दावनावनिः ॥ १४६ ॥
याहो ऽप्य पुण्यपर्वाणापामोदाय शिविरपदाः ।
हारावदूरद्युरी वक्त्री मन्याना जगमुपमनः ॥ १४७ ॥
ममाहाय जया देवि कम्पाया जयक्ययम् ।
उज्जयिन्या विहारैकसाविन्याः सौधर्त्ये पदम् ॥ १४८ ॥
अयं विरिविमयोहारक पापाणमालिनीम् ।
वृणायन्पम्वर्णीक ऽपि हरी वाधे वरस्पदं ॥ १४९ ॥

अमुं तूणीकृतारातिं वृणीष्व वरवर्णिनि ।
सपत्नी रत्नगर्भा ते भातु रत्नाकराम्बरा ॥ ९५० ॥
रत्नदण्डप्रतिमितां भूपे ऽस्मिन्नसितेक्षणाम् ।
तां वीक्ष्य कन्यकां निन्युर्विमानं वे ऽन्यतो नराः ॥ ९५१॥
अथावदज्जया देवि पश्यामुं दर्पकाभिधम् ।
पाण्ड्यं कोदण्डपाण्डित्यचण्डमाखण्डलं भुवः ॥ ९५२ ॥
द्विपः स्वप्नेषु वीक्ष्यामुमुदस्रं जातजागराः ।
नमन्त्यस्य भ्रमाच्चित्रमन्मथं चित्रवेश्मसु ॥ ९५३ ॥
एलावनसहेलासु वेलासु पयसां निधेः ।
ताम्रपर्णीसरिन्मुक्तासिकतासु रतिर्यदि ॥ ९५४ ॥
तदेनं वृणु वामाक्षि मद्यन्तु मनस्तव ।
कर्पूरचन्दनामोदकलया मलयानिलाः ॥ ९५५ ॥
इतो ऽस्या सरलं वीक्ष्य सरलाक्ष्या निरीक्षणम् ।
चलित्वा किंचिदित्यूचे वचः शुचिनया जया ॥ ९५६ ॥
देवि चित्राङ्गदो नाम विचित्रगुणगौरवः ।
अमी ददाति नानन्दं कश्मीरभूपतिः ॥ ९५७ ॥
शुद्धान्तमस्य किं श्लाघे श्लाघ्यास्ता अपि योषितः ।
स्वप्ने प्रतिमितां चित्रे ऽप्येनं कान्तं स्पृशन्ति याः ॥ ९५८ ॥
अमुं कलय लोलाक्षि स्वत्कपोले लिखत्ययम् ।
पत्रं शुद्धान्तकान्तासु चित्रमभ्यस्तमन्वहम् ॥ ९५९ ॥
रागोचिताः स्तुतीरस्य शारदार्चनसत्कवे ।
नित्यं निधेहि काश्मीरकलिका इव कर्णयोः ॥ ९६० ॥
स मे परः पुमानेव मः पुरातपरिग्रहः ।
इत्यथाह प्रतीहारीं कुमारीयं मृदुस्वरा ॥ ९६१ ॥

तुल्वा तुल्वा ततो भूपमन्यमन्यं ययौ जया ।
आलोक्याम्लोक्य कुसुमं वनभृङ्गीव सुन्दरा ॥ ९६३ ॥
सनत्कुमाररक्ता सा तेषु तस्थौ न कुत्रचित् ।
जलाशयेषु हंसीव सिद्धसिन्धुतटोन्मुखी ॥ ९६४ ॥
सा ययौ यस्य यस्याग्रे स स भूपो ऽभवत्प्रभाम् ।
यं यं त्यक्त्वाग्रिमाग्रभव्याके स स म्लानमनाः ॥ ९६५ ॥
एवं प्रागेव दृष्टेव साल्या परमाख्यया ।
सनत्कुमारमासाद्य निश्चलाद् जया ततः ॥ ९६६ ॥
जम्बूद्वीपधियो भाति इव स्वर्णे ऽप्य भारते ।
पुरी विलीलगाह्वये श्रीकान्ता परिपत्तति ॥ ९६६ ॥
सिंहनामा नरपालः क्ष्माभिर्भूर्भिरितः ।
तत्र नायकमाणिक्यनिभमो लभते नृपः ॥ ९६७ ॥
अयं तत्पादभूर्भूपकान्त इव कानने ।
सनत्कुमारत्वाज्जयस्वयंवरविनायकः ॥ ९६८ ॥
अमानः क्षाममस्यान्तः सुहृष्टा विजया गुणाः ।
पतविन इव स्पृष्टे व्योम्नि नाथुष्कृष्यात्मनाम् ॥ ९६९ ॥
अनन्यलोभमक्षोभमविरागोऽनागुरं वरम् ।
संपेति पवयातीति भुवि लक्ष्मीविलासः ॥ ९७० ॥
कन्यानां प्रवणे रतः सतःथार्थ गुणार्जने ।
तद्रूपानसीयेव म पुराभूत्तिरापरी ॥ ९७१ ॥
वरमाल्या चोर्व्यादि तत्कण्ठे ऽस्य निवेश्यताम् ॥
अनुरूपाय वरमाल्या जुषन्तु दिवौकसः ॥ ९७२ ॥
अयोपानुक्तं स्नेहनदी दृष्टी वपुः ।
मान्ये न्यास वरस्त्रोतं रुचि दर्शितदर्शितेन ॥ ९७३ ॥

वद्धवाप्यां दर्श कन्या वरे च शनकैर्ददौ ।
सनत्कुमारयुग्मं च मञ्चस्थमियमक्षत ॥ १७४ ॥ युग्मम् ॥
अथ संशयस्ताश्चर्याकुले क्षितिभृत्कुले ।
कन्यायां कं वृणोमीति ध्यायन्त्यां वीक्ष्य तौ मुहुः ॥१७५॥
मत्पार्श्ववर्ती धूर्तोऽयं कोऽपि कन्ये वृणीष्व माम् ।
इति तुल्यं तयोरास्यादुल्ललास तदा वचः ॥ १७६ ॥
॥ युग्मम् ॥
ततः सनत्कुमारो यः स मदीयहृदि स्थितः ।
सिकोऽन्यस्तयैवाहं मालया तद्वृणोमि तम् ॥ १७७ ॥
एवं वचो दृढारावं श्रावयन्ती सभासदः ।
स्वकण्ठकन्दले बाला वरमालामलालयत् ॥ १७८ ॥
इति तन्मतिलीलाभिर्विलक्ष्यादिलयं गते ।
मायासनत्कुमारे ऽभूदद्वितीयः स भूपभूः ॥ १७९ ॥
गुणिनो वरणादस्यां गुणज्ञायाममत्सरैः ।
चक्रे नृपकुलैर्मायाजयाज्जयजयारवः ॥ १८० ॥
तादृग्दृक्ताहृष्टैः स्वयंवरणदर्शिभिः ।
तस्या मूर्ध्नि मरुत्कैश्चक्रिरे पुष्पवृष्टयः ॥ १८१ ॥
अथानन्दपथामन्दपान्थो नाभाकभूविभुः ।
सन्मानावर्जितैः सर्वैर्जगतीजानिभिर्युतः ॥ १८२ ॥
तयोः स्मेरस्मरोत्साहं तं विवाहोत्सवं व्यधात् ।
यद्विलोकादिवेन्द्रो ऽपि सहस्रनयनो ऽजनि ॥ १८३ ॥
॥ युग्मम् ॥
बभौ शृङ्गारसुन्दर्या करम्पिकरपल्लवः ।
कुमारः कल्पवल्ल्येव पारिजातमहीरुहः ॥ १८४ ॥

वासन्तीमावकेनाथ सत्कृताः कृतिना नृपाः ।
तद्रूपमनोऽद्भुतचित्ताः पुरं जग्मुर्निजं निजम् ॥ १८५ ॥
दिनानि कानिचित्प्रीयमाणौ नवनवोत्सवैः ।
तस्थौ कुमारः शृङ्गारसागरे श्वशुरौकसि ॥ १८६ ॥
कथं ज्ञेयः स मायाहारीति चिन्तनकल्याञ्छनः ।
तस्येन्दुवद्विहानन्दः सावर्धत दिने दिने ॥ १८७ ॥
अथो कथंचिदापृच्छ्य वासन्तीशं प्रियान्वितः ।
तत्कृतोदारसत्कारः सैहिः स्वस्य पुरे ऽचलत् ॥ १८८ ॥
मार्गे क्रमादतिक्रामन्कतिभिश्चित्प्रयाणकैः ।
स्वर्गाभिरामे ग्रामे ऽगात्स नन्दिग्रामनामनि ॥ १८९ ॥
इहाधिग्राममुद्यानस्वाराम्बुतटिनीतटे ।
भूवल्लभभुवो ऽभूवन्नावासाः सान्द्रशाद्वले ॥ १९० ॥
तत्र कल्लोलिनीलोलकल्लोलकृतमज्जनः ।
समं शृङ्गारसुन्दर्या सुन्दराम्भोजभूषणः ॥ १९१ ॥
यावद्भोक्तुमुपाविक्षत्कुमारः सपरिच्छदः ।
कुतो ऽपि तावद्विरसं वार्तं शुश्राव दुःश्रवम् ॥१९२॥युग्मम्॥
किमेतदिति दुर्वार्तात्यक्तभोजनभाजनैः ।
परिवारजनैरुद्वीक्षिते जवनिकाश्रमे ॥ १९३ ॥
हा स्वगोत्रगृहस्तम्भ नेत्रनन्दन नन्दन ।
क्व गतो ऽसीति मातेन शोच्यमानं मुहुर्मुहुः ॥ १९४ ॥
हा भ्रातः स्वगुणख्यात बन्धुमानयमुं शिशुम् ।
त्यक्त्वा यासीति साक्रन्दैर्भ्रातृवृन्दैः कृताह्वानम् ॥ १९५ ॥
रे दैव किमकाण्डे ऽपि सममस्मन्मनोरथैः ।
अमुं संहरसीत्युच्चैःपूत्कारैः स्वजनैर्हतम् ॥ १९६ ॥

कस्यिये कस्य मङ्गल्यं हा हतास्मि हतास्मि हा ।
एवं विलापान्कुर्वन्त्या स्वस्रा साश्रुदृशान्वितम् ॥ ९९७ ॥
रे कठोर न किं यासि हृदय त्वं सहस्रधा ।
उरस्युरस्ताडयन्तीभिर्बन्धुस्त्रीभिर्गुरुकृतम् ॥ ९९८ ॥
हा वत्स देहि मे वाचं मुखं हा वत्स दर्शय ।
एवं लपन्त्या मूर्छन्त्या मुहुर्मात्रानुधावितम् ॥ ९९९ ॥
रूपं त्रपा सुधाकृ शौर्यं सत्त्वं दानमिमानि षट् ।
अस्मिन्गते गतान्यस्माद्ग्रामादिति जनैः स्तुतम् ॥ १००० ॥
कृतशृङ्गारया यानं तन्वत्या तुरगस्थया ।
कान्तस्यानुगतं गन्तुं सार्धं वैधव्यभीतया ॥ १००१ ॥
उत्पादितं स्वजातीयैश्छत्रं कौसुम्भवाससा ।
कुमारः सप्रियो ऽपश्यत्पुमांसं मृतमर्चितम् ॥ १००२ ॥

॥ दशभिः कुलकम् ॥

तस्मिन्किंचिदतिक्रान्ते शोकानुत्पत्तिसंभ्रमम् ।
मृत्युयोगो ऽस्य नास्त्येवेति ब्रुवन्तं सहानुगैः ॥ १००३ ॥
शान्ताकृतिगतिस्रान्तं मत्वासत्तिपरं नरम् ।
स्वयमेव कृताह्वानं पप्रच्छेति नृपाङ्गभूः ॥ १००४ ॥

युग्मम् ॥

ग्रामवास्यपि किं पश्चात्त्वमागाः किं शुचोज्झितः ।
मृत्युयोगो ऽस्य नास्तीति किमेभिर्भाष्यते ऽनुगैः ॥ १००५ ॥
अथ ध्रुवं पराधीनसुतः को ऽपि गुणैः स्तुतः ।
अहो ऽयमर्हद्भक्तानां वार्तानामिति सो ऽवदत् ॥ १००६ ॥
भवतः कृत्पाकारादेव देव विभाव्यते ।
दक्षत्वं लक्ष्यते साक्षात्संदर्शितसभातः पुनः ॥ १००७ ॥

ग्रन्थिबन्धनस्थानमभिधानमपि यथो ।
रक्तांशं ये विभागकर्तव्य यथः ॥ १००८ ॥
यथं तं विनितानन्द आनन्द इति मापनः ।
प्रतिमाप तत्र वाक्यो वनुष्यवहनिश्चितिः ॥ १००९ ॥
सृष्टिमर्यादि मध्यवनपूर्वाणि मतिपाल्यन ।
यदिदं मतिपाल्यानु भवन्त्येवानन्तेम्यमुः ॥१०१० ॥
मध्यमं निर्माणावधिवक्षार्थं पूर्वसिद्धिनम् ।
मार्ग पायपूर्वा मा स्थापनमभिमादिना ॥ १०११ ॥
स्थापनमर्यादिमा भूतानुयानानि विमन्वनः ।
मागवंन मार्गेणाभिधानूपस्य गतिनः ॥ १०१२ ॥
मार्गाधिकमनिमा मा यत्र नामायिके पुरी ।
द्विनीयं तिथं मागमये पूर्वक्रियान्विनः ॥ १०१३ ॥
पांपपर्मनिमा यत्र यादो मामचतुष्टयम् ।
मन्त्रियः पांपर्ये यणे यतुष्पर्वा चतुर्विधम् ॥ १०१४ ॥
यादः शुद्धानुपायपनस्नानः माशुक्रमोमनः ।
प्रातःपानादि रार्थी च कुलमानः स्मयोपिनि ॥ १०१५ ॥
पांपधन्ययतुष्पर्व्यां मनिमाधेवगाभिर्लाम् ।
मपथः पश्चभिर्मासैः प्रतिमा पञ्चमी भवेत् ॥१०१६॥युग्मम्॥
पूर्वोदितविधेः षष्ठी षण्मासैर्ब्रह्मचारिणः ।
सप्तमी सप्तभिर्मासैः सचित्तं त्यजतो ऽचित्तम् ॥ १०१७॥
त्यजन् स्वयंमारम्भं मासैरष्टभिरष्टमी ।
नवमी नवभिर्मासैरनारम्भं परंतप ॥ १०१८ ॥
यशोदिष्टमाहारत्यागी मुक्तधनो शिखी ।
मुण्डेन जायते श्राद्धो दश मासान्दशम्यसौ ॥ १०१९ ॥

सर्वैकादश मासांस्तु सुश्रितो मुण्डितोऽथवा ।
रजोहरणसंयुक्तः पतद्ग्रहपरिग्रहः ॥ १०२० ॥
किं चैकादशप्रतिमाप्रपन्ने भिक्षां हि देहि मे ।
इत्युक्त्वा विचरन्ग्रामजातौ सैकादशी भवेत् ॥ १०२१ ॥
युग्मम् ॥

तदैवासौ स सम्यक्त्वाणुव्रतानि यथाक्रमम् ।
प्रभुणा वर्तमानो ऽपि दर्शनप्रतिमादिकम् ॥ १०२२ ॥
तत्र प्रयाणमध्याह्ने सार्धे कालत्रये जिनः ।
पूर्वाह्णे विमलत्वाद्यो यानस्थानं यथाविधि ॥ १०२३ ॥
ततो प्रथम मध्याह्ने पूजां कृत्वा जिनेशितुः ।
धाराग्रामसनाथे पथात्रविलो ऽभवत् ॥ १०२४ ॥
तत्र ... कृतानि चैत्यानि तत्रत्येन सार्वभौमः ।
सद्गुणानन्तनाम्ने श्रमणः श्रमणप्रधान ॥ १०२५ ॥
ततः कृत्वा विशेषेण शोभं कुर्वं कुर्वं ... वा ।
... ... कृतानि नाम ॥१०२६॥
युग्मम् ॥

... ... यथा ।
... ... पुत्र समागमेन ... ॥ १०२७ ॥
... ... ।
... ... ॥ १०२८ ॥
... ... जिने ।
... ... ॥ १०२९ ॥
... ... ।
... ... ॥ १०३० ॥

यथा पुनरमीभ्योऽपलक्षणेभ्यः कथान्तरे ।
गुरुस्य इति सर्वज्ञशासने विश्रुते श्रुतम् ॥ १०३१ ॥
तिथयः पञ्चमी षष्ठ्यष्टमी नवमिका तथा ।
चतुर्दश्यप्यमावास्यादिना दष्टस्य मृत्युदा ॥ १०३२ ॥
दष्टस्य मृतये वारा भानुभौमशनैश्चराः ।
प्रातःसंध्यास्तसंध्या च संक्रान्तिसमयस्तथा ॥ १०३३ ॥
भरणी कृत्तिकाश्लेषा विशाखा मूलमश्विनी ।
रोहिण्यार्द्रा मघा पूर्वात्रयं दष्टस्य मृत्यवे ॥ १०३४ ॥
यदि स्रवत्यजस्रं तो दंशा यदि सशोणिताः ।
तीक्ष्णत्वे यस्य दष्टस्य स यात्यन्यं भवान्तरम् ॥ १०३५ ॥
रक्तवान्तेन एको वा त्रिदी काकपदाकृतिः ।
शुष्कः श्यामश्चिरस्थो वा दंशे स्पष्टयति व्ययम् ॥ १०३६ ॥
सार्वनैः सर्वतः शोफाढ्यः संकुचिताननः ।
दंशः शंसति दष्टस्य विनष्टमिह जीवितम् ॥ १०३७ ॥
केशान्ते मस्तके भाले भ्रूमध्ये नयने श्रुतौ ।
नासाग्रे ओष्ठे चिबुके कण्ठे स्कन्धे हृदि स्तने ॥ १०३८ ॥
कक्षायां नाभिपद्मे च लिङ्गे संधौ गुदे तथा ।
पाणिपादतले दष्टः स्पष्टो ऽपि यमजिह्वया ॥१०३९॥युग्मम्
एषां मध्यादिन्द्र न भागमत्रास्ति किंचन ।
येनास्य नाभ्यमध्येऽपि भागः पुंनाग मागतः ॥ १०४० ॥
प्राये ऽत्र मान्त्रिकः को ऽपि नास्ति स्फोरितरः पाद् ।
किं कर्पूरधियः पूरं पूरयेत्तृणकारकः ॥ १०४१ ॥
वदन्तामिति स्निग्धनितान्तधुतिमानिः स तम् ।
उवाच रविमानन्दमानवं नृपनन्दनः ॥ १०४२ ॥

त्वया लोकोत्तरः को ऽयं कलाकुशल कीर्त्यते ।
मान्त्रिको ऽत्रेति धात्रीसुतप्रश्ने ऽभ्यधादसौ ॥ १०४३ ॥
मान्त्रिको लोकसामान्यः सतां मान्यः स मन्यते ।
विषाणामौषधैर्मन्त्रैर्यश्चिकित्सां चिकीर्षति ॥ १०४४ ॥
यस्य शुद्धतपोध्यानैः सिद्धलब्धेः प्रभावतः ।
विषदोषा विलीयन्ते सैष लोकोत्तरः परम् ॥ १०४५ ॥
किमीदृशो ऽपि दृश्यो ऽस्ति स्वास्तिदः क्वापि को ऽप्यसौ ।
इति जल्पति भूपालभवे साश्चर्यचेतसि ॥ १०४६ ॥
हर्षकोलाहलः को ऽपि लोककोकनिशाकरः ।
नृपधर्यरयांशामो दूरादाविरभून्महान् ॥ १०४७ ॥ युग्मम् ॥
किमेतदिति भूभर्तृभुवा पृष्टः पुरः पथि ।
त्वरां त्यक्त्वा मार्गो कश्चित्पुण्यो ऽभ्यधात्पुरः ॥ १०४८ ॥
ग्रामे ऽत्र नागनामा मे बन्धुश्चिरतरान्मृतः ।
विशल्यमपानमुक्तस्याँ तरसा शिबिकान्तरात् ॥ १०४९ ॥
मत्रैव दैवतो मर्त्यश्चेत्कामभक्त्रगोचरः ।
उल्लासन्कुलाल्लासनामास्यागः सद्गतिः ॥ १०५० ॥
निमेष निश्चितः कौतकृतो बाधुकामाचिनि ।
संमलः समभूत्तयालोके लोके मदा मुदा ॥ १०५१ ॥
यावद्विशिष्यते दृष्टिदिक्षु बन्धुविलम्बनः ।
तावद्भावभर्गेऽत्रामिगमागर्भविभूषणः ॥ १०५२ ॥
दैवनिर्मितनिष्काश्रमागिरागभाषणः ।
दृष्टो वर्ष दिनान्ते गन्तानीशावली मुनिः ॥ १०५३ ॥ युग्मम् ॥
भरो मरालुनिभस्तैर्मासान्यापोरपद्गुरः ।
नागम्यास्य वपुःस्थ विलसोत्तरो मम् ॥ १०५४ ॥

इत्याकानगिरं वारं वारं श्रुत्वा जनो मुदा ।
आगात्मार्गं पुरस्कृत्य कल्पविद्वन्दितुं मुनिम् ॥ १०५५ ॥
॥ युग्मम् ॥

सुरासुरनरस्तूयमानातिप्रपर्वभवम् ।
मुनिं नन्त्वागपरो मे भ्राताऽभ्येति महोत्सवः ॥ १०५६ ॥
इत्याख्याय नृपाधीश मत्वांकः प्रति संमति ।
वस्तु विस्तारयेवास्ति तोरणस्वस्तिकादिकम् ॥ १०५७ ॥
एवमुक्त्वा गते मन्त्रिण्यानन्दे सुन्दराननः ।
भूपभूर्भूतलख्यातः मागत्यागमयमभ्यधात् ॥ १०५८ ॥
ईदृग्लोकोत्तरः पूर्वं न मया मान्त्रिकः श्रुतः ।
आगमार्थं इयोऽभिद्रलन्द्रामुद्रितचेतसा ॥ १०५९ ॥
धन्यस्त्वं मित्रवारयो ऽसि विवेकित्वेन वर्णितः ।
अलक्ष्यो ऽर्थः क्षणात्सासादेवं मे दर्शयिष्यते ॥ १०६० ॥
तदेहि देहि पावित्र्यमस्माकं मुनिदर्शनात् ।
इत्युक्त्वा मार्गणं मार्ग सत्कृत्यानन्ददर्शितम् ॥ १०६१ ॥
समं शृङ्गारसुन्दर्या शुद्धश्रद्धानुबन्धया ।
आनन्देन द्विधा सार्धं मुनिं नन्तुमगादसौ ॥१०६२॥युग्मम्॥
मुनिनाथं नमस्कृत्य स्वस्थानार्थं वचनस्ततः ।
चक्रतोषिरस्वंचक्रे धर्मदः सपरिच्छदः ॥ १०६३ ॥
अन्तःप्रसादपीयूषं वर्षन्नपवदि वीतरणः ।
सत्त्वार्थं सुस्वमाचरन्यो सदा यतिपतिस्त्विति ॥ १०६४ ॥
अर्थेषु श्लाघ्यते धर्मो गुणेषु विनयो यथा ।
पुरुषस्तं विना व्यर्थः कायो जीवं विना यथा ॥ १०६५ ॥
वर्ण्यः सर्वरूपो ऽपि विना धर्मं नृणां भवः ।

इयो ऽप्यदेवः प्रासादः कोविदैर्न नमस्यते ॥ १०६६ ॥
सुखं चिन्तितमल्पं यो दत्ते ऽनल्पमचिन्तितम् ।
धर्मश्चिन्तामणिर्धत्ते सो ऽप्यचिन्त्ये चमत्कृतिम् ॥ १०६७ ॥
संसारग्रीष्मदुःखोर्मिधर्मसंतापिता यदि ।
ततो धर्मामृते सन्तु सज्जनाः सज्जमज्जनाः ॥ १०६८ ॥
क्षणे ऽस्मिन्विस्मयस्मेरनयनो मुनिदर्शनात् ।
सनत्कुमारः सद्भक्तिरुवाच रचिताञ्जलिः ॥ १०६९ ॥
एवं यः स्तूयते धर्मः प्रभो युष्माभिरद्भुतः ।
देहिभिर्गेहिभिः सो ऽयं क्रियमाणो भवेन्न वा ॥ १०७० ॥
भवेद्भव्यात्मनां धर्मः सर्वेषां विधिना कृतः ।
श्रुत्वेति श्रुतिपीयूषं मुनिर्वाचमुवाच सः ॥ १०७१ ॥
यद्येवं तत्कथंकारमिदं सारतरं वयः
इयं रूपमिदं मान्यैरवमन्य व्रतं हृतम् ॥ १०७२ ॥
अथ मथितपाथोधिधीरध्वानकिरं गिरम् ।
जगाद जगदानन्ददायकः साधुनायकः ॥ १०७३ ॥
दुःकर्मकक्षसंघोत्थः संमोहोद्धुरधूमभृत् ।
दक्षपक्षिगणद्वेष्यः समीपस्थात्मतापकः ॥ १०७४ ॥
दुर्गरोगस्फुलिङ्गोग्रः कलहत्राट्कृतारवः ।
मिथ्याज्ञानमरुत्प्रेर्यः सर्वेषां दोषपोषकः ॥ १०७५ ॥
अशक्यस्त्यक्तुमत्यन्तं मिथ्यादृष्टिजडालसैः ।
मृतिज्वालाभिरत्युच्चान्मनोरथतरून्दहन् ॥ १०७६ ॥
निरातङ्कं सदानन्दं पदं गन्तुं शुभे ऽध्वनि ।
व्रते भवदवस्तावदेको हेतुर्ममाभवत् ॥ १०७७ ॥

चतुर्भिः कलापकम् ॥

द्वितीयः कः भवो देवूर्भवतां भवनान्निमित् ।
इति पृष्टे सनामिष्टे कुमारेण मुनिर्जगौ ॥ १०७८ ॥
अस्तीह स्तुतविस्तारा ताराख्या रुचिरा पुरी ।
पार्श्वतापेन न क्लिष्टा कीर्णा कोटिध्वजाग्रकैः ॥ १०७९ ॥
तत्र तारापतिर्याचकनाथीकृतजनः ।
तारापीड इति ख्यातः ख्यापको नयधर्मयोः ॥ १०८० ॥
तन्मित्रं संपदां पात्रं पुत्रः श्रीपतिमन्त्रिणः ।
श्रीषेणाख्यः स्वमहाज्ञानदानव्यसनः ॥ १०८१ ॥
अन्यदा मन्दरान्दोलकोलाहलवनकोकिलः ।
वसन्ते नन्दनोद्याने स ययौ नयपावनः ॥ १०८२ ॥
ललन्ती ललना तत्र मेघपथगुणाञ्जनम् ।
ददर्श पुण्यलावण्यपण्यापणविभामुना ॥ १०८३ ॥
एषा श्रीषेणमेणाक्षी वीक्ष्य साक्षान्मनोभवम् ।
दधौ कटाक्षविक्षेपकौशलैरिव हृदयात् ॥ १०८४ ॥
अन्योन्यं दर्शनात्तावन्योन्यमनुरागिणौ ।
स्वस्थानमथ प्रस्थाय जग्मतुर्धाम निजालये ॥ १०८५
प्रमत्तस्य मृगीनेत्राविरहेण स मन्मथः ।
निशि निद्रादरिद्रो ऽथ चित्ते समचिन्तयत् ॥ १०८६
अहो रूपमहो कान्तिरहो भवनविभ्रमः ।
अहो स्नेहानुबन्धश्च तस्याः सम्यगवेदयि ॥ १०८७
कुलस्याभिज्ञानिः कस्य किं नाम रूपयन्त्रसौ ।
क मया द्रष्टव्या चेतःपापेन भ्रान्तेन दिने ॥ १०८८
पार्थिवेन कृपा देवी व्ययो मे भक्तिपुरुषा ।
... जन्मदर्पदर्शनं तस्या न संगमः ॥ १०

इत्याद्यनल्पसंकल्पमर्मतापितमना स ना ।
प्रतिपार्श्वं शुगोन्मानादभिपद्दुःशिर्षा क्षपाम् ॥ १०९० ॥

चतुर्भिः कलापकम् ॥

द्वितीये ऽह्नि स मध्याह्ने रहस्युपवने गतः ।
कात्यायन्या कयाप्यूचे चिन्तानुम्बितचेतनः ॥ १०९१ ॥
इहास्ति पुरवास्तव्यः स्तोकन्यगुणभूषणः ।
तारापीडधराधीशोपाध्यायस्तारकाभिधः ॥ १०९२ ॥
पूर्वपत्न्यां मृतायां स कुलश्रीशीलशालिना ।
एतेनोद्वाहिता रूपमहिता रोहिताह्वया ॥ १०९३ ॥
जरातर्जरगात्रो ऽस्याभियं तु नवयौवना ।
चलान्यक्षाणि चेत्येष दत्ते नास्या बहिर्गतिम् ॥ १०९४ ॥
गतः शारदापुरे राजादिष्टो ऽसौ वसन्ते दिने ।
मया धात्र्या समं चेयमुद्यानं कथमप्यगात् ॥ १०९५ ॥
सुभग त्वं तया तत्र दृष्टो दृष्टिप्रियस्तया ।
स्मरज्वरभरार्ता सा रोहिता मोहिता यथा ॥ १०९६ ॥
तदर्ति हर्तुमद्यास्मद्दुहितुर्देहि दर्शनम् ।
विधेहि वाचिकं चेदं हारयष्ट्या सहागतम् ॥ १०९७ ॥
स्फुरत्कान्तरुचिं कान्तां कृतस्वातिरसंश्रयाम् ।
धेहि मां हारयष्टिं च हृदये हृदयेश्वर ॥ १०९८ ॥
ततो हारलतां कण्ठे न्यस्य सा मे प्रियेत्यहो ।
विशेषादेष शिश्लेष कामिनः क्व विवेकिता ॥ १०९९ ॥
क्षणं श्रान्तिः क्षणं भ्रान्तिः क्षणं चिन्ता क्षणं धृतिः ।
क्षणं श्वासः क्षणं हःसस्तमव्रीडं व्यडम्बयत् ॥ ११०० ॥
इत्यस्मिन्स्मरदोषेण श्रीषेणे विषमीकृते ।

दुष्टचेष्टाघटापोषः प्रदोषः समभूत्ततः ॥ ११०१ ॥
एहि तद्वने तस्या यौवनं कुरु पावनम् ।
एवमुक्तस्तया नार्या सो ऽनार्योऽगो मुदाचलत् ॥ ११०२ ॥
असन्मार्गोऽज्ज्वलत्कामस्तमच्छन्नो ऽपरिच्छदः ।
स तया दुर्धिया सार्धं तां मापात्येव दुर्गतिम् ॥ ११०३ ॥
दुर्दैवद्रोहितो यावद्रोहितो वार्नपत्यसौ ।
तावद्यावत्परीवारस्तारको द्वारमागमत् ॥ ११०४ ॥
कात्यायन्या स भीत्यार्तः प्रक्षिप्तः खालकूपके ।
अस्मात्प्रस्थानके गन्तुमिवार्यं निरयं हठा ॥ ११०५ ॥
दुर्गन्धबहुले कीटसंकुले पङ्किले जले ।
गलद्घ्ने घनं मग्नः स तद्घर्षणव्रणः ॥ ११०६ ॥
तत्र भूकाकनोत्कारवान्ताहाररयाहृतः ।
उत्पिर्नैः क्षुधितैः खालजन्तुविघ्नहिरानने ॥ ११०७ ॥
लालाभिर्वान्तान्नलाभिः पिच्छलाभिर्घनोऽभिनः ।
सशृङ्गारोऽपि बीभत्सरसो ऽङ्गीव बभूव सः ॥ ११०८ ॥
युग्मम् ॥

वदने मर्कर्दैर्नः कृमिभिस्तिमिभिस्तनौ ।
तले ऽसौ कर्परैः कीटैस्तदात्यर्थं कदर्थितः ॥ ११०९ ॥
विभत्यम्बुनि नासायापनागो ऽयं स्वजीविते ।
कूपकण्ठे क्षिपन्हस्तौ तीक्ष्णाग्नेनालिना हतः ॥ १११० ॥
इत्थं निशीथकाले ऽसौ नरको नरकाधिकम् ।
सहमानो महादुःखमर्थापीशुमुर्नं गृहे ॥ ११११ ॥
तदार्थदद्धा दासासौ खालतः सज्जरज्जुना ।
तमाचकर्ष दुःकर्मत्रुटिर्मीतविनाशितान् ॥ १११२ ॥

आगत्योपवने तत्र ज्ञापयिष्यामि भाविनम् ।
दृष्टान्ते तु निशान्ते त्वां यत्र द्वारे अस्ति को ऽपि न ॥११११३॥
एवमुक्तस्तया शान्तजन्माविन्नतनुस्ततः ।
मणनाश्न म क्षीनाशपानच्युत इव द्रुतम् ॥ ११११४ ॥
नरैरारक्षकैः कोलाहलं श्रुत्वा त्वरागतैः ।
नश्यन्दृष्टः सकोदण्डदण्डैर्हत्वा न्यबध्यत ॥ १११५ ॥
गर्तोगूकरवत्को ऽयं दिग्धो दुर्गन्धकर्दमैः ।
इति दीपकरैरेभिरीक्षितः सोपलक्षितः ॥ १११६ ॥
युक्तो मोक्तुममोक्तुं वा मित्रं क्षितिपतेरसौ ।
इत्यालोचपराः सर्वे नरा मूढत्वमागमन् ॥ १११७
मदावदातर्धीर्वीरचर्यया संचरन्नृपः ।
आपपौ तुमुलाकृष्टो दृष्टवान्पथि तं तथा ॥ १११८
ज्ञात्वा तं कृतिनां सीमा श्रीमान्भूपालचिन्तयत् ।
मन्ये ऽसौ मदुपाध्यायालये तुमुलकारणम् ॥ १११
संसारे स्खलितं कस्य न स्यान्मतिमतो ऽपि वा ।
किं तु मे मित्रमा बाल्यात्तन्न युक्तमुपेक्षितुम् ॥ ११२
दृष्ट्वा मां त्वस्य लज्जा स्याद्बाधाकृद्बन्धनादपि ।
इति निश्चित्य कृत्यार्थं प्रकृत्या निभृतोपकृत् ॥ ११२
आरक्षकाणामात्मानं ज्ञापयित्वैव सत्वरम् ।
श्रीषेणं मोचयांचक्रे तारापीडः स्वपीडया ॥ ११२२

चतुर्भिः कलापकम् ॥

वपुःप्रमाणात्प्रच्छन्नमापकृतिमकृतिन्वतः ।
स्वस्य द्राग्बन्धमोक्षाच्च नृपस्तेनोपलक्षितः ॥ ११२३
ततो दर्शयितुं स्वास्यमशक्तः सैष लज्जया ।

सहादिदैवैर्दुरस्तालैः स्फुटे जगत् ॥ ११२४ ॥
धीमान्नः स मयो नवोपवने प्रभातमागते ।
आरामपालस्तेनैव वार्ते शुभ व दुःखदाम् ॥ ११२५ ॥
स्व मा तिमिया सर्वा वानुनिवानुपः प्रमात् ।
सर्वं तेनु मनुनिस्सः धूलिकादर्पण करः ॥ ११२६ ॥
मदाम्रधूलिकामरमकाण्डः सरोऽभिधानः ।
गैरिका इवैरं पदा कन्दैर रसुचार्जितैः ॥ ११२७ ॥
धर्तैः सा तथा पांशुवराह मया कदु ।
पयास्य यमपां त्वं च दशाम्बुमुक्ताकुलाः ॥ ११२८ ॥
तूर्णं उपगारभावाः स्तोत्रायायमन्वनः ।
स सचारुपद्मस्थित्व नवमाधिन्यमान ॥ ११२९ ॥
मदामभावे वापि तं सर्व देहि ममादिन ।
नीमावे उत्र कृपापांत्र विमर्शः प्रवर्तितः ॥ ११३० ॥
पताभिर्वनिःमाभाभिन्यकाम्भोरुतरां जगत् ।
नवःप्रभावया वाष्पा वभारे देवता नृपम् ॥ ११३१ ॥
सम्यग्दृष्टिर्दैवी भक्ता सर्वप्रशासने ।
धर्मध्यानमरणानां सर्वां निघ्नानि वारये ॥ ११३२ ॥
मन्त्रं दत्तसम्पर्को पत्ताम्बराहयुग्मम् ।
स्थर्पित नियमी पृता मया वद्धयमस्ति तत् ॥ ११३३ ॥
विमर्शी स्थपति ह्रीन्दुना शशाद देवता ।
सुमेय रूपण कर्तुं यो वद्धो मोचितमन्यया ॥ ११३४ ॥
युग्मम् ॥

संवृणोमि नैनं जुष्य भाषसे यदि दूषणम् ।
प्रयाचयसि नामापि सदा देवीति वारिता ॥ ११३५ ॥

किं तूक्ता तारकेणासौ सकृपेण नृपेण च ।
देव्युद्ध्याति नाद्यापि रोहिणीं रमणाहिताम् ॥ ११३६ ॥
एवमाकर्ण्य कर्णेषु तप्तत्रपुसमं वचः ।
श्रीषेणश्चिन्तयांचक्रे वन्याद्वैराग्यसंगमः ॥ ११३७ ॥
मन्ये ऽस्मिन्नेव संग्रामे तुमुले मल्लसंकुलः ।
क्षालतः क्षणतः क्षिप्तस्तया बहिरहं तदा ॥ ११३८ ॥
दुराचारकुमारामन्त्रनीरता नितम्बिनीः ।
दुर्मेधाः किं व्यपोद्वेषाश्चिन्ना वासौ वृथा मम ॥ ११३९ ॥
नार्यः कुकार्यकर्तृत्वान्निन्द्याश्चेत्तत्पुमानपि ।
महानिन्द्यो ऽस्मि दुःकर्ममूलदुःशीलभाग्यतः ॥ ११४० ॥
मम धिग्मानुषं जन्म कुलं येन कलङ्कितम् ।
सावद्या सापि विद्याभूत्पापे मय्यपि या स्थिता ॥ ११४१ ॥
क्षितौ जितेन्द्रियत्वं हि मूलं गुणलतातते: ।
कुशीलत्वकुशीघातैर्ममोत्क्षिप्तं तदद्य हा ॥ ११४२ ॥
मामकृत्यमतिं मत्वा त्रस्ता सापि त्रपा तदा ।
निष्ठेदविगन्धे किं वा वासना पङ्किले जले ॥ ११४३ ॥
स्तुत्यः स सत्यमित्यन्वपात्रं क्षत्रशिरोमणिः ।
नाराधीहो ऽखिलो वीरो जहे यो क्षीकरी मम ॥ ११४४ ॥
भग्नोऽनन्यचरित्रो ऽसमपाविन्ध्यधनो ऽधुना ।
स्वमुखं दर्शयिष्यामि कथं तस्योपकारिणः ॥ ११४५ ॥
धन्यास्ते ये क्षितावम्लानमानमान्यपरा नराः ।
स्वर्कीर्तिमुक्ताभरणैर्विभूष्य भुवनान्ययुः ॥ ११४६ ॥
इत्थं चिन्तयतो ऽत्यर्थं तस्य संविग्नचेतसः ।
तार्क्ष्याकारमहैर्नो ऽभूत्संपर्कोत्साहको ऽम्बरे ॥ ११४७ ॥

आवर्त्य स ज्यायांभ्यां याचितोऽपि विविग्नः ।
पितामाप्यागाय वान्यावन्या विरक्तया ॥ ११४८ ॥
ता यत्र स्वजनायां वान्यान्यान्मुत्रेणमा ।
दर्शने ददौ गद्गदैर्विभूतं दुःकृतं कृतम् ॥ ११४९ ॥
मन्दीयसारार्थः स्वपुत्र्या दुष्टेष्टिनः ।
अनुभूर्तादिदं दुःखं तयो अयपन्ने यया ॥ ११५० ॥
स्मरणे लपया यस्मूर्गाने विलिते निवि ।
मनोविज्ञानमयम मम वक्तुं न युज्यते ॥ ११५१ ॥
नाभिःशेषे भूर्त मानः मानस्यानपाम्मनः ।
कास्यर्थे महारोदनगते महामत्वनिः ॥ ११५२ ॥
इति श्रीविनाष्टियमाणः स्व नाविक्यया ।
इदं वत्स स्वधर्मस्य स्वन्यनमापि वत्स शृणु ॥ ११५३ ॥
युग्मम् ॥

महूपेण मूर्च्छापि मोना ध्यामनेदना ।
यद्वीपा विषमे न मयुश्या कन्यपोलकम् ॥ ११५४ ॥
पूर्वीनाणां ऽप्यथ धर्माम्यर्थनः सत्वयो हृदि ।
ययावगोपम्येन स्वमोकः शोकसंकुलः ॥ ११५५ ॥
मेमन्यकमान्मास्यार्द मुहूर्तैः मेति मूढे ।
सार्थीयुगममस्तादर्शः मिलाहूने ऽविशत् ॥ ११५६ ॥
दृष्ट्वा महूपरोमाज्ञकमुना साधुमोषना ।
बन्धनाभावतो ऽमुक्ता भूमिपीठे लुठन्त्यसौ ॥ ११५७ ॥
मरणं मे स्वदीयं स्वयरणाविति वादिनी ।
अनयत मूना सार्थीयमनयास्यते यमः ॥ ११५८ ॥
युग्मम् ॥

शुद्धा श्रद्धा त्वया दध्रे साध्वी नन्तुं मुदा यदा ।
नंदेन देशना [illegible]ः संहृता रोहिते मया ॥ ११५९ ॥
तत्त्वया सुव्रतान्म्नेयमजिह्मब्रह्मचारिणी ।
सा [illegible] नता पवित्रासि तत्त्वं साधर्मिका मम ॥ ११६० ॥
[illegible]पूर्वीयं चिरं वर्धनूर्यध्यानेन मिश्रितम् ।
नयका[illegible] कृत्वा निरोधत्ते स्म देशना ॥ ११६१ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

[illegible]मनसिनोद्विग्नं व्रते तस्यां मनो मम ।
[illegible]ना [illegible]ः पाथस्यमृतः पारदो यथा ॥ ११६२ ॥
[illegible] देहि देहिनो मे व्रतामृतम् ।
[illegible] सुव्रता मामवीवदत् ॥ ११६३ ॥
[illegible] नगव्रतेनतत्स्वय ।
[illegible] यथाघे यत्वया व्रतम् ॥ ११६४ ॥
[illegible] श्रीशान्तिप्रभुगुरवः ।
[illegible] तदर्पणे व्रते मम ॥ ११६५ ॥
[illegible] नवा[illegible]विहारपदम् ।
[illegible] सुमन्मन्न ममाग माम् ॥ ११६६ ॥
[illegible] वणः [illegible]गर्भराः ।
[illegible]वैराग्यवरङ्ग[illegible]मानसः ॥ ११६७ ॥
[illegible]ध्यानाधिकैः ।
[illegible] गृहीतं व्रतम् ॥ ११६८ ॥
[illegible] न तेषां [illegible] ।
[illegible] ॥ ११६९ ॥
[illegible] ।

यदेवं मुदिता देवी वितनोति प्रभावनाम् ॥ ११७० ॥
ततः स्वस्य प्रतिज्ञायाश्चाब्रह्मणो ब्रह्मणो ऽन्तरम् ।
विज्ञाय स्यान्ममादातुं साम्प्रतं साम्प्रतं व्रतम् ॥ ११७१ ॥
किं त्वेतत्कुर्वतः स्यान्मे ध्रुवं दुर्विरहोऽज्ज्वल्या ।
अमुत्र च भवे भद्रं भूरिभाग्यभवं भवेत् ॥ ११७२ ॥
एवं चित्ते स निश्चित्य कृत्यं कात्यायनीं जगौ ।
स्वाभिप्रायं वदन्त्यास्य त्वयाहं साधु बोधितः ॥ ११७३ ॥
ममाकृत्यकृतः कर्मोन्मूलने मूढचेतसः ।
उपायं ज्ञापयांचक्रे भवती भवतीरदम् ॥ ११७४ ॥
आरभ्य ममाऽपर्यङ्के शयानो मोहनिद्रया ।
कथं जागर्मि देव त्वयोपदेशपरः पुरः ॥ ११७५ ॥
ततः श्राद्धे त्वया सार्धं श्रद्धया गुरुसंनिधौ ।
ध्वंसाय स्वापराधस्य ग्रहीष्ये व्रतमार्हतम् ॥ ११७६ ॥
इति प्रतिज्ञां कृत्वा सो ऽग्रतस्तस्या व्रतस्पृहः ।
आपृच्छयानुच्छविच्छेदकातरौ पितरौ बलात् ॥ ११७७ ॥
कल्पमानस्य तस्यात्र सत्रं मित्रमकृत्रिमम् ।
संतोष्य बान्धवान्कृत्वा कृतार्थानर्थिनो जनान् ॥ ११७८ ॥
परिवारपरित्यागं कृत्वा कात्यायनीयुतः ।
श्रीशीलप्रभसूरीणां संनिधौ व्रतमाददे ॥ ११७९ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

विहरन्गुरुभिः सार्धं शोषणः कर्मशोषणः ।
तपांसि तन्वन्सिद्धान्तं शुद्धान्तःकरणो ऽपठत् ॥ ११८० ॥
काले कियत्यपि याते गुर्वादेशमवाप्य सः ।
इहैव स्थण्डिले तस्थौ शुद्धध्यानरतिर्यतिः ॥ ११८१ ॥

दृष्टब्रह्मानुभावापि रोहिता तुच्छमोहिता ।
श्रीषेणे नान्यजत्कामं स्नेहबन्धो हि दुस्त्यजः ॥ ११८२ ॥
पत्युरावर्जनायासौ तन्वती गृहिणां व्रतम् ।
अक्षीणरागा क्षीणाङ्गी मृत्वाभूद्व्यन्तरी वरा ॥ ११८३ ॥
अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा तं मुनिं स्थानके ऽत्र सा ।
आगमत्प्राग्भवप्रेमपूरपूरितमानसा ॥ ११८४ ॥
हावैः गीतिगिरां भावैर्व्यन्तर्योपहृतो ऽपि सः ।
नाचलद्ध्यानतो दन्तिदन्तैर्गिरिरिवाचलः ॥ ११८५ ॥
किं त्वस्य क्षपकश्रेण्यामारूढस्य मुनीशितुः ।
केवलज्ञानमुत्पेदे विच्छेदे घातिकर्मणाम् ॥ ११८६ ॥
तन्मत्वा व्यन्तरी मुक्तमोहा भक्तिमिमां व्यधात् ।
सुगन्धानिलहैमाब्जरत्नसिंहासनादिकम् ॥ ११८७ ॥
गते च निर्वृतिं नाथे व्योम्नि वागियमे ऽनया ।
भवेत्तद्भावनायां हि सम्यग्दृष्टेरभीष्टता ॥ ११८८ ॥
सा ऽहं श्रीषेणनामास्मि यतिर्नृपतिनन्दनः ।
विनीता व्यन्तरी चेयं तत्र दक्षिणतः स्थिता ॥ ११८९ ॥
प्रपञ्चे ऽत्र त्वया सौम्य द्वितीयं व्रतकारणम् ।
तदेतदिति वैराग्यं ज्ञेयं विषयदोषजम् ॥ ११९० ॥
इत्थं कथायास्तत्त्वार्थमवबुध्य धियां निधिः ।
सनत्कुमारः संसारकान्तारातिक्रमोद्यमः ॥ ११९१ ॥
उन्मीलितमुखाम्भोजः केवलज्ञानभास्करम् ।
गुरुं विज्ञपयामास नत्वा सत्त्वाधिकाधिपः ॥ ११९२ ॥ युग्मम् ॥
महाशिव चरित्रं ते पवित्रं यन्मया श्रुतम् ।
सम्यग्जितं ततः स्याद्वेद्व्रतमासेव्यते परम् ॥ ११९३ ॥

तत्कर्तुं नास्म्यलं वोढुमिव वत्सतरो रथम् ।
किं तु स्वदारसंतोषं कुर्वे ऽन्यनिवारणम् ॥ ११९४ ॥
ततो दन्तांशुसंसृज्यमानादेशविशुद्धयः ।
अवोचद्वाचिवीचिकल्मषनाशोत्सवनिर्मुनिः ॥ ११९५ ॥
स्वबुद्ध्याभिप्रहथके यस्त्वया प्रागगस्त्वया ।
शमयिष्यति तेनैव हृतिन्मवद्ववत्तव ॥ ११९६ ॥
परदारपरीहारस्तन्यते येन गेहिना ।
तेन सिद्ध्यद्गुणालीकं शीलं शीलितमुज्ज्वलम् ॥ ११९७॥
यस्तु स्वदारसंतोषी विषयेषु विरागवान् ।
गृहस्थो ऽपि स्वशीलेन यतिकल्पः स कल्प्यते ॥ ११९८ ॥
विश्वश्रीनिरदान्यैकं शीलं भूषासु शस्यते ।
जायते येन जीवो ऽयं भूषितो निर्वृतेः श्रियः ॥ ११९९ ॥
सनत्कुमार त्वया मारजयं व्रतमथ्यत ।
विशेषाऽभयत्नेन भव्य भाव्यमिहान्तरम् ॥ १२०० ॥
इत्युक्तो गुरुणाचारीइतीमिति भूपभूः ।
नियमस्त्वत्प्रसादान्मे प्रभो साफल्यमेष्यति ॥ १२०१ ॥
प्रणम्याथ पवित्रान्तःकरणा करुणार्णवम् ।
गुरुं प्रणम्य शृङ्गारसुन्दरीति व्यजिज्ञपत् ॥ १२०२ ॥
मनोवचनकायैश्च गृहं श्रद्धानबन्धुरा ।
परपुंसः परित्यागं विधास्ये जीवितावधि ॥ १२०३ ॥
गुरुः प्राह वत्से त्वं सत्यं शृङ्गारसुन्दरी ।
शीलं शीलां हि शृङ्गारः सतीनिर्दिष्टनितापिव ॥ १२०४॥
इत्थं कृत्वा स्थिरीकारमप्रमादपदभिग्रहम् ।
सनत्कुमारशृङ्गारसुन्दर्योर्विभिनेता मुनिः ॥ १२०५ ॥

भवतां दर्शनं भूयात्पुनर्मे सुलभं प्रभो ।
इति नत्वा गुरुं स्तुवानः सर्वर्तृपात्क्रमः ॥ १२०६ ॥
सभार्यो ऽथ सभागर्भादानपुण्यो ऽगमन्मुदा ।
स्वस्थानं त्यक्तसार्यावाजिनाश्चित्तो ऽप्यशेषतः ॥ १२०७ ॥
युग्मम् ॥

तत्र निर्मितनिःशेषकृत्यः सत्कृत्य धार्मिकान् ।
आनन्दप्रमुखांश्चक्रे स प्रस्तावे प्रयाणकम् ॥ १२०८ ॥
स मङ्गल्यान्यनुल्यानि प्रतीच्छन्प्रतिपत्तनम् ।
नव्यपङ्गमनेऽखण्डदोर्दण्डः स्वपुरीमगात् ॥ १२०९ ॥
तत्र चित्राङ्गशोभायां शोभाकुञ्चितयोषिति ।
श्रीकान्तायां सकान्तो ऽसौ प्रविवेश महोत्सवैः ॥१२१०॥
शृङ्गारसुन्दरीं नार्यो नराधिपसुतं नराः ।
तौ धन्यौ मेनिरे पाणिपीडनक्रीडया प्रियः ॥१२११॥
चन्द्रिकामिव चन्द्रस्य पश्यन्पुत्रस्य तां प्रियाम् ।
समुद्र इव भूमीन्द्रः परमुल्लासमासदत् ॥ १२१२ ॥
अनङ्गमङ्गलोत्फुल्लमालया सह बालया ।
केन केन विलासेन विलुलास रसी न सः ॥ १२१३ ॥
मारस्य सर्वतः सख्युर्भ्रमेणेव श्रियान्वितम् ।
तदा कुमारमासाद्युत्तीर्णः क्ष्मां मधुर्मुदा ॥ १२१४ ॥
पीतकुसुमधुर्गायन्भृङ्गारावैरिलस्ततः ।
चचार सनर्कसत्कलया मल्यानिलः ॥ १२१५ ॥
गृहीतरसुमर्भिवः शिशिरेण विरोधिना ।
श्रीरस्य दिनमासाद्य सश्रीकस्तपनो ऽजनि ॥ १२१६ ॥
प्रदानुमिव पुष्पाणि द्रुमेषु किसलच्छलात् ।

छायापद्मन्यः कामनवीरेण सपाञ्चिताः ॥ १२१७ ॥
वनीरङ्गाद्वनीरङ्गाः कुहूकण्ठीकुहूरवाः ।
कन्दर्पकेलिनाट्यस्य नान्दीनादा इवाभवन् ॥ १२१८ ॥
गायति स्मरभूपालं शृङ्गशृङ्गारिणी जने ।
रतिर्ननर्त सिञ्जानमञ्जीरहंसकूजितैः ॥ १२१९ ॥
दहन्विरहिणीर्विश्वव्यापी पुष्पकलापनः ।
परागः पुष्पचापस्य प्रताप इव निर्ययौ ॥ १२२० ॥
जगज्जयपताकीव कुसुमानि मनोभुवः ।
जितानां दुर्मदोमालीरेखालिख्यन्त षट्पदैः ॥ १२२१ ॥
पुष्पजातिर्गमाणान्सुरभिः सुरभीन्सृजन् ।
कस्य कस्यैव नानन्दसंदर्भाय व्यजायत ॥ १२२२ ॥
तदा हृद्यां वसन्तेन यानश्रीमनुतापुनः ।
स विनोदवनीमापद्वनीपतिनिनन्दनः ॥ १२२३ ॥
इन्द्रकन्यकेवीभिर्मुहुः संपूरमीसितः ।
अयं सकलत्रामाम विश्वसाभिनिपया सह ॥ १२२४ ॥
अमात्रिनन्दनः स्नेहसंमतेन विलोकितः ।
फल्लिनाक्षः इवानङ्गः सुहृत्कुसुमहासिना ॥ १२२५ ॥
लीलाद्रिकल्पवृक्षेषु लीलावापिजलेषु च ।
चक्रे कुमारः सहचारं तां मायामानवीसिरनात् ॥ १२२६ ॥
विश्रामस्य परां भूमिवन्य गन्तुमिवोत्सुकः ।
कुमारोऽयं समारोहदन्ती कामविमानवत् ॥ १२२७ ॥
शृङ्गारसुन्दरीहस्तान्दोलनया दोलया तया ।
गृहीतो या सुदां मायचेतिकन्मन एव साम् ॥ १२२८
*दारवन. कुमारस्य दोलाकेलिकृताद्भुताः ।

मन्दादवदनस्योद्गनिरुदा नु विलापनः ॥ १२२९ ॥
अहो प्रेम्णैकनिलयं बाला दोलाविधेन च ।
अद्य रमयितुं तत्र कुमारः मोलनाग च ॥ १२३० ॥
इमां दोलाधिरूढ्येण पुल्की पुल्काश्रिनाम् ।
स्वमिवानन्दभूपाया दोलायामध्यरोपयत् ॥ १२३१ ॥
कुमारो दोलया सार्धं दिवि दूरं व्यसामगन् ।
गन्धर्वेण स्मरः शक्तिमन्तःसामी मरुज्जये ॥ १२३२ ॥
दोलागतागतैस्तस्याः कान्तिरेखाकरं वपुः ।
हेमेव कषपाषाणनिभे नभसि दिद्युते ॥ १२३३ ॥
यां मुहुर्दोलया गत्वा दत्वा गर्वं शुयोपिताम् ।
उपगन्त्री कुमारेण कुतुकेन व्यलोकि सा ॥ १२३४ ॥
दोलान्दोलाभरभुजत्तन्मुक्तावलिविस्मृता ।
दृष्टं मतन्कुमारेण दिवा तारकितं नभः ॥ १२३५ ॥
नाहग्भ्रित्वामसंरम्भजृम्भमाणस्मरोदयः ।
आलिङ्गितुं मिषाङ्गानि रङ्गद्वारमनोरथः ॥ १२३६ ॥
दिवो दोलावतारस्य निमेषार्धमपि क्षणम् ।
उत्सुको गणयन्नकल्पनादप्यधिकं तदा ॥ १२३७ ॥
दोलामस्थिरयन्नावत्तावदभ्रास्त्येव तत्र सा ।
वदन् हा हेति हत्वा हृत्कुमारेन्दुर्मुमूर्छ सः ॥ १२३८ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

किं किमेतदिति व्यग्रगिरा परिजनेन सः ।
घसृनरसमसेकेन मूर्छन्मूर्छः कृतस्ततः ॥ १२३९ ॥
हा प्रिये क गतासीति गद्गदां गिरमुद्गिरन् ।
आस्फाल्य भुवि मूर्धानमगच्छन्मूर्छनं पुनः ॥१२४०॥

समाश्वसिहि वीरेन्द्र समाश्वसिहि धीनिधे ।
न्यक्तयो ऽस्य सचिवाः शीतकर्म व्यधुः पुनः ॥ १२४१॥
मियं तमो छित्त्वा क्षितः शोकमयं तमः ।
तारो विमन्त्रापाय मरुन्नपि विलापयन् ॥ १२४२ ॥
यागत्य पुरो दीनान्दीनान्साश्रुदृशो भृशम् ।
लीलावनमृगानेते गिरा गौद्गदया ॥ १२४३ ॥
हंस कमलिनीकान्ताकमले ऽपि कथं नव ।
कान्ताप्रवियुक्तस्य ममाक भविता गतिः ॥ १२४४ ॥
स्मर्तव्येयमधुना कामनन्दकलव्यन्दविन्दूपु ।
कथं दीनो ऽस्युदारदृष्टु वे वर्णादि समीहसे ॥ १२४५ ॥
क नृत्ये मार्गीः कोकिल शृणोषि कलमालिपतः ।
पन्तेकिलगमानापि मासा शून्यभूमाधिना ॥ १२४६ ॥
भजन्वागुनुरक्तत्वं मामदु स्वं हि सर्वगः ।
माल्यपिष्यामि मा धन्यं स्वां शुभाषि यथं हताः ॥ १२४७॥
[हे कोकिल कलकाने किं मनोऽपि न गर्वितः ।
दूरीभूतो ऽस्य वयस्याः सर्वणर्वरतः स्वरः ॥]
इत्यार्तं विलपन्तं तं धीराणां योगिनामपि ।
पश्यन्तो धैर्यमुत्सार्य पुष्कारा निर्ययुर्भृशम् ॥ १२४८ ॥
भग्न प्रियावियोगाग्नि सा हन्त सोढुमक्षमः ।
मेकुन्त्या मेकुयान्याने शिवा गे ग्रम्पुर्वहन ॥ १२४९ ॥
हरान्तो परिज्ञानतन्मूर्तिः पान्थरः ।
कुमारमाभार्यायुं वनमाप समापतिः ॥ १२५० ॥
पितुः प्रणामस्याभेन मशाया नपर्यास्तवाः ।
कुमारः संस्तार स्वयम गुहरस्पर्दः ॥ १२५१ ॥

क्रोडे कुमारमारभ्य परिष्वज्यन्मुहुर्मुहुः ।
ययौ नरविमानेन नरेन्द्रमन्दिरं ततः ॥ १२५२ ॥
शिशिरोपे शुश्रूतामस्य प्रिया यस्मै ऽर्पितो कृता ।
एवं द्विधेव निस्तेजा ययौ द्वीपान्तरं रविः ॥ १२५३ ॥
ततः संध्यारुणे रेजे लोहगोलनिभं नभः ।
कुमारविरहज्वालामालाभिरिव तापितम् ॥ १२५४ ॥
उद्भ्रान्त इव शोकाब्धिः कुमारस्य हृदन्तरा ।
तमःस्तोममिषाद्व्योमकुक्षिम्भरिरलक्ष्यत ॥ १२५५ ॥
कुमारस्फारनिःश्वासज्वालावलिसमुद्भुत ।
ताराकुलच्छलाद्व्योम्नः स्फुटं पिटकपेटकम् ॥ १२५६ ॥
मनस्तस्य स्नेहगेहं दहतो विरहानलात् ।
स्फुलिङ्गा इव निर्ययुः प्रदीपाः नृपमन्दिरम् ॥ १२५७ ॥
दूरात्तारापथे तारापतिः पतितवानथ ।
भिन्नः कुमारं मारेण मन्त्रोपल इवोज्ज्वलः ॥ १२५८ ॥
यथा यथा रुचिश्चान्द्री सान्द्रीभूता भुवस्तले ।
तथा तथाभवत्तस्य म्लानमाननपङ्कजम् ॥ १२५९ ॥
सुधारश्मेः सुधाधाराकारा अपि करोत्कराः ।
कुमारस्यादहन्देहं प्रियास्नेहस्पृहं मुहुः ॥ १२६० ॥
अथारनिकरं दूरं परित्यज्य परिच्छदम् ।
भीतः शीतरुचेः कामं चित्रशालां जगाम सः ॥ १२६१ ॥
स दुःखी यावदेकान्ते कान्ताचिन्तामयोऽभवत् ।
तावत्पुरः पुरस्थीव काप्यभूद्दृक्पथे मुदक ॥ १२६२ ॥
सा सान्त्वनाविक्षेपदक्षां प्रेक्षाम्बुधिः स ताम् ।
आह तन्मदनासमपनां मानपराङ्मुखीम् ॥ १२६३ ॥

ध्यासि कल्याणि केन त्वं कार्येणेहागता कुतः ।
इति पृष्टामुना हृष्टा स्पष्टमाचष्ट सा रसात् ॥ १२६४ ॥
शृणु सौभाग्यभाग्यैकसिन्धो नेत्रविस्मय ।
रथनूपुरचक्राख्ये वैताढ्ये ऽस्ति गिरौ पुरम् ॥ १२६५ ॥
तत्रास्ति धैर्यनिःसीमो भीमो भीमोहिताहितः ।
विश्वविद्यानिधिर्विद्याधरचक्री धनोद्धुरः ॥ १२६६ ॥
तस्याहं महिषी भानुमतीसंज्ञा क्षमीश्वर ।
त्वद्गुणायत्तचित्ताहमिहायाता विहायसा ॥ १२६७ ॥
एकदा विश्रंभानन्दः सविमानो समं मया ।
खेलन्नेत्य तत्र वासन्तीपुर्यां धुर्यो नृणां यथा ॥ १२६८ ॥
अन्तरिक्षे स्थितो ऽद्राक्षीच्छृङ्गारसुन्दरीम् ।
अलंकर्तुं भवत्कण्ठं सोत्कण्ठां वरमालया ॥ १२६९ ॥
चिद्रूपः स भवद्रूपमायां निर्माय कौतुकात् ।
त्वद्रूपोऽसनमासीनस्तस्याव्याख्यानमोहरत् ॥ १२७० ॥
त्वत्कण्ठन्यस्तमाल्यायां बाल्यायां स विलासधीः ।
अकस्मात्पिङ्गः कापोलं हृत्वास्य वियन्मार्गात् ॥ १२७१ ॥
मया सह महर्षो ऽयमत्र खेलाविरागतः ।
ददर्श दर्शनीयाङ्गीं दोलाखेलां तव प्रियाम् ॥ १२७२ ॥
किमेतदिति संमोहरोहद्रोहितस्वरा ।
हता धूतानुरागेण तत्क्षणेनाङ्गना मम ॥ १२७३ ॥
तत्र तथासनस्थेऽपि तव रागग्रहाहतम् ।
त्वन्मे वाचमरं यावद्दृश्यैव दिवि स्थिता ॥ १२७४ ॥
स्वानुरागः स्वतन्त्रेण मुहूर्तं तेन पूरितः ।
पुनर्मे परतन्त्रायास्त्वमितो रागसागरे ॥ १२७५ ॥

तन्नाथ मान्मथैर्बाणैर्मथ्यमानहृदो मम ।
कारुण्यहरिणारण्य शरण्य शरणीभव ॥ १२७६ ॥
त्वत्संगानलज्वालावलीढाया इदं मम ।
चित्तेश चारुतारुण्य शरण्य शरणीभव ॥ १२७७ ॥
अनुरक्ताङ्गनापाथोधिमध्यमग्नस्य मे हृदः ।
कन्दर्पकेलिनैपुण्य शरण्य शरणीभव ॥ १२७८ ॥
ममान्यासक्तचित्तेन पत्या संतप्तचेतसः ।
अगण्यपुण्यलावण्य शरण्य शरणीभव ॥ १२७९ ॥
इत्याकर्ण्य सुवर्णश्रीः सकर्णामृतवर्णिकाम् ।
तत्वज्ञः सत्त्ववानूचे वाचं वाचंयमोचिताम् ॥ १२८० ॥
मुग्धे धर्मस्य मर्मत्वं न वेत्सीति वदत्यदः ।
तत्त्वज्ञविन्दुशीलस्य रक्षा शीलस्य शस्यते ॥ १२८१ ॥
परस्त्रीगमनामानमुत्तमस्याकुलीकुलम् ।
तत्कथं सुपथां पान्थस्त्यजत्यजसावे ॥ १२८२ ॥
वाञ्छन्ति परस्त्रीभोगपरिरम्भेण ये सुखम् ।
उदार्थ: [illegible] शुद्धार्ग स्पृहयन्ति ते ॥ १२८३ ॥
[illegible] निर्भ [illegible] नव मिष इति स्थितः ।
नास्तिपथगतं दुःखमसुखाय सुखाय माम् ॥ १२८४ ॥
[illegible] [illegible] सुखा [illegible] न ।
कुलीनानि विलीनानि [illegible] मध्ये ॥ १२८५ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] परित्यज ।
[illegible] शीघ्रं यतः कीर्तिस्त्वामुप च निर्वृतिः ॥ १२८६ ॥
[illegible] सा शीर्षे संवत्ते देवतेव सा ।
[illegible] [illegible] भवे भवेत् ॥ १२८७ ॥

सौख्यं भर्तृभयाधान नामुत्र हतिनिमज्जनात् ।
तत्त्वं वद हृदस्तत्त्वं किं वरं परपूरुषे ॥ १२८८ ॥
एवं वचःसुधासारैः कुमारेन्दोरुदीरितैः ।
तस्या मनसि विध्यातो वह्निर्मारविकारजः ॥ १२८९ ॥
चिन्तयामास साप्येवमहो मे भाग्यसंचयः ।
पापारम्भोऽप्ययं पुण्यप्रभाय यदजायत ॥ १२९० ॥
अयं धर्मगुरुर्मेऽभूत्तस्मै गुरुदक्षिणाम्
दास्ये विद्यावतीं विद्यार्थैश्वर्यप्रदनदाम् ॥ १२९१ ॥
स्वभावधट्टिना विद्यावल्लोभेणापुनामुना ।
विद्याहतिविरोधेन सक्रोधेन धुतो युधि ॥ १२९२ ॥
सर्वथा विनयारम्भो मत्पतिर्निरहंकृतिः ।
यदि यपति सन्मार्गमहो सोऽपि महो मम ॥ १२९३ ॥
युग्मम् ॥

इति निश्चित्य चित्ते सा सामर्थ्यं समर्पयोक्तिभिः
कुमारायानवद्याय ददौ विद्या यथाविधि ॥ १२९४ ॥
सा सम्यग्दर्शमासाद्य सद्योविद्यालतश्च ताः ।
अहम्पूर्विकयाऽन्योन्यं गुरुत्वामेयतुर्मुदा ॥ १२९५ ॥
अथापृच्छ्य कुमारं सा रंहसा स्वपुरीमगात् ।
दधौ च तद्गुणः स्मृत्वा वपुः सपुलकं मुहुः ॥ १२९६ ॥
सिद्धा विद्येश्वरी प्राज्ञः प्रज्ञप्तिं स्मरणागताम् ।
स पप्रच्छ विद्यार्थिः विद्याहृद्यात्तपुन्मनाः ॥ १२९७ ॥
कुमारकर्णपीयूषसारणीसारया गिरा ।
अवोचद्भुविनं वाच्यमथ विद्याधिदेवता ॥ १२९८ ॥
नीत्वा निजपुरारामे भीमेन मदनः प्रिया ।

इत्यूचे खेचरेन्द्रेण पटुभिश्चटुभाषितैः ॥ १२९९ ॥
मुग्धे मुधा सुधारश्मिसमानं कथमाननम् ।
कलङ्कयित्वा कुरुषे दृगजलैः सञ्जकज्जलैः ॥ १३०० ॥
मयि दासे ऽप्यविश्वासाश्विासानलकेलिभिः ।
किं बाले ज्वालयस्यङ्गं शिरीषमृदुकोमलम् ॥ १३०१ ॥
किमादेशकरं देवि मामिन्दीवरलोचने ।
नालोकयस्यपूर्वौकान्कुर्वतीन्दीवराकरान् ॥ १३०२ ॥
नाविष्करोषि किं तोषाद्वक्त्रे सुदति स्मितम् ।
मदङ्गे ऽनङ्गदाहार्ते सुधासेचनसन्निभम् ॥ १३०३ ॥
धात्रीशमात्रपुत्रस्य विरहे ऽप्यातुरासि किम् ।
इदं विद्याधरैश्वर्यं भुजिष्येव मया भज ॥ १३०४ ॥
इत्यालापी तया पापी मौनेनैव न्यरोधि सः ।
वायौ ऽवगुण्ठनेनैव सरजस्को हि मारुतः ॥ १३०५ ॥
विद्याछेदभयात्तस्याः सत्याः शापभयाच्च सः ।
शीलश्रीविलोपाय बलात्कारं चकार न ॥ १३०६ ॥
श्रुत्वेति भीमरोषेण प्रियाशीलमदेन च ।
द्वौ संकीर्णौ रसौ भेजे स मरुभो यथा नटः ॥ १३०७ ॥
अथायं प्रियया सार्धं विद्याधरगिरिं गतः ।
रथनूपुरचक्रवालपुरोद्यानं समासदत् ॥ १३०८ ॥
तत्र चित्रगिरः श्रुत्वा निष्ठुराः करुणाश्च सः ।
पश्यन्नदृश्यभूयाग्रे भीमं भार्यां च दृष्टवान् ॥ १३०९ ॥
काले ऽसिनकरवालेन भीमो भीमो ऽभ्यधादिमाम् ।
न मन्यसे मां हन्यासि तदिष्टां देवतां स्मर ॥ १३१० ॥
अथाभाषत नाभाऽऽननया नयनायिका ।

शरणं सिंहमुर्वे स्त्रियो हि पतिदेवताः ॥ १३११ ॥
सिंहनामग्रहादेष विशेषकुपितस्ततः ।
निस्त्रिंशः कृष्टनिस्त्रिंशस्तद्धा योद्धुं ऽस्फुरत् ॥१३१२॥
आः पाप कुरुषे किं रे म्रियसे म्रियसे ऽधुना ।
इत्युच्चैरुच्चरन् राजसूनुराविरभूत्तदा ॥ १३१३ ॥
आकस्मिकभयाद्दुष्टः खड्गो भीमस्य हस्ततः ।
परदाररिरंसूनामुना हि बलर्तपदः ॥ १३१४ ॥
कृपाणं पाणिना वीर गृहाण विगृहाण माम् ।
एवमवहस्यैव क्षत्रपुत्रो रिपुं जगौ ॥ १३१५ ॥
ततः प्रनतमूलेन रणासक्तेन चेतसा ।
अचिन्तयदयं विद्याधरनाथस्तथा स्थितः ॥ १३१६ ॥
रघुरलीमध्यमध्यास्य सकलो अकल्पोत्तरः ।
आजन्म यो मयाप्यस्तः प्रस्तावे वस्तु एव सः ॥१३१७॥
अकृत्यं तावदेकं मे परस्त्री यदियं हृता ।
द्वितीयं तु मयाकारि अहं युधि यदायुधम् ॥ १३१८ ॥
तदहं निरहंकारः कश्माननमात्मनः ।
दर्शयिष्यामि वदयाम निजं स्वान्तःपुरेऽपि ॥ १३१९ ॥
तदीदर्शी दशां नीतो वैरहं इन्त कर्मभिः ।
तान्येव रिपुरूपाणि जेतुमुद्यममाश्रये ॥ १३२० ॥
इति ध्यात्वा कुमारं तं क्षमयित्वा वियायुतम् ।
मुण्डे विद्याधरारण्ये व्रतं तापसतापसः ॥ १३२१ ॥
निशम्य भीमवृत्तान्तं क्षणादारामरक्षकात् ।
भ्रान्ता भानुमती यावत्तदुद्यानं समासदत् ॥ १३२२ ॥
पुरतः पुत्रस्तावद्धावमानमनोरथः ।

तुमुलः समभूद्भीष्मो ग्रीष्मे ऽम्भोधिरिवाधिकः ॥१३२३॥
युग्मम् ॥
इतः सनत्कुमारो ऽपि प्रियालापप्रवर्तितः प्रियाम् ।
शुद्धशीलां समाश्वास्य स्वपुराभिमुखो ऽभवत् ॥१३२४॥
तं तथा प्रस्थितं प्रेक्ष्य भीता भीमभियाब्रवीत् ।
विपक्षेभ्यः कृपादक्ष रक्ष रक्ष पुरीमिति ॥ १३२५ ॥
इमं मद्भर्तृवृत्तान्तं जानन्तः खेचरेश्वराः ।
भीमारयो रणोत्तुङ्गाः पुरभङ्गार्थमागमन् ॥ १३२६ ॥
इत्युक्तः स तया सद्यो दयाहृतो दयाशयः ।
पुरीरक्षामुरीकृत्य चचाले प्रबलायुधः ॥ १३२७ ॥
म्रियध्वं मा म्रियध्वं मा रे रे पत्तनभञ्जकाः ।
तमित्युग्रगिरं चन्द्ररत्नचूडौ प्रणेमतुः ॥ १३२८ ॥
एतयोः पृच्छतोः प्रीत्या गोत्रीकृतहस्तयोः ।
स्ववृत्तान्तं निवृत्तान्तस्तापः स्वापननिर्जगौ ॥ १६२९ ॥
कुमारमथ तौ हर्षप्रकर्षान्वितया गिरा ।
तमूचतुश्चतुर्वर्गसंवर्गणगुणोदयम् ॥ १३३० ॥
अन्वहं नन्वहंकारभृता खेचरचक्रिणा ।
वैरिणा कारणाभावाद्वामेनेन ताडितौ ॥ १३३१ ॥
नदीश्वदरस्याप्य दुःसहार्थमानतौ ।
ऋणस्येव न वैरस्य यतो जायेत जीर्णता ॥ १३३२ ॥
त्वं चेत्पुनः पुरस्थाप्य यावकः शत्रुनायकः
नश्यतो नत्र दामस्मारयोगारयोरपि ॥ १३३३ ॥
इत्युक्तो तौ मुदाभोगभागुरो भूपजन्मनः ।
तस्य सेवाकार्यमस्त्राधिपेशं तप गकतुः ॥ १३३४ ॥

पनरङ्गमागमागाऽपवसामाऽप्यनर्पाटभाक् ।
पथिकः पथिकानन्य जाता भानुमतो मनः ॥ ११३५ ॥
स्वर्गेऽपि द्विजन्मस्य पाक्षिणः शेषरेश्वराः ।
निग्रहानुग्रहारम्भैरवत्यं वत्पतां गताः ॥ ११३६ ॥
पितृपादवियोगार्तिः स्वैरमस्मो ... गतः ।
सर्पे शूद्रारभुजङ्गयां मनस्ये स्वपुरं प्रति ॥ ११३७ ॥
पुर्याः पर्यन्तमायाति स पावनावदेशन ।
धूमस्तोमं सरोजभो नभस्याम्भोधिविभ्रमम् ॥ ११३८ ॥
किमेतदिति जिज्ञासुः तां ज्वली नगरं नयन ।
पुरीमभिभित्ते अत्यद्भुतं दुःखितं जनम् ॥ ११३९ ॥
तन्मध्ये बालवृद्धाद्यामाभिर्निर्वणं स्थिताम् ।
शोकपरवाकुलस्वान्तां विधानादृगनाग तः ॥ ११४० ॥
सोऽन्वपतुषुधीः तां च पृच्छमानः प्रजापुरीः ।
गिरीपालजुषो वायुः पादपांशपुरो ज्वलन् ॥ ११४१ ॥
इयन्तं समयं यस्य च स्थितो जीवित मन्यते ।
सूनोः कण्ठे मणिस्वानो कण्ठविजनाभवद् ॥ ११४२ ॥
मातः श्रीतामपादाम्यः सेव दृश्यस्य दृश्यतः ।
ज्ञातपुण्यानिवासाप्रयां भृगः पुरः पुरात् ॥ ११४३ ॥
एवमन्वेव पादांते तनुभुवमयो हृदः ।
आभिर्निषु पुरुषेण्डी हृद्रेऽपि गुणस्य च ॥ ११४४ ॥
वपुं वित्ति पुत्रस्य रक्षतनयस्य दृश्यतः ।
जगाद जलमास्तनिर्वाण किं देवि दुःखतः ॥ ११४५ ॥
तदा स्वप्नोऽप्यका पुत्र विवदान्ती पुत्रे स्वयम्
विनुमः श्रीविनायेव स्वजनस्य सुदर्शन ॥ ११४६

पुरं पुरन्दरावाससदृशं सुदृशां परम् ।
यमवेश्मेव भूतानामास्पदं तदभूत्तदा ॥ १३४७ ॥
अमन्दाक्रन्दसंदर्भे दूरं पौरजने तदा ।
शुचेव प्रतिशब्देन चक्रन्दे मन्दिरैरपि ॥ १३४८ ॥
कृत्याकृत्यान्यजानन्तो वत्स त्वत्संगमं विना ।
हा जीवन्तो ऽप्यजीवन्त इव जाता वयं तदा ॥ १३४९ ॥
रम्यरामारयारामग्रामकामकलादयः ।
अकृतार्थाः पदार्थास्ते तदासन्विषसोदराः ॥ १३५० ॥
तद्वियोगाग्निकीलार्ता धर्तुं जीवितमक्षमा ।
अजनिष्ट परित्यक्तभोजना जननी तव ॥ १३५१ ॥
कुलालंकारभूतस्य तवादर्शनदुःखिता ।
कुलाधिदेवतामेव सेवमानाग्रतः स्थिता ॥ १३५२ ॥
तपसः साष्टमस्यान्ते नितान्तं भक्तिनिर्भरा ।
आदिश्यत स्वयं स्वप्ने कुलदेवतया तया ॥ १३५३ ॥
लब्धविद्यार्थैश्वर्यः शीलवर्यः प्रियासुतः ।
स ते सुतः पुनः सत्यं मासस्यान्ते मिलिष्यति ॥१३५४॥
तत्तादृशगुणासङ्गसमुत्सुकृतमानिमान् ।
प्राणान्धारयितुं वत्से विधत्से किं न भोजनम् ॥ १३५५ ॥
इयं स्वप्नमिति प्रातर्निवेदितवती मया ।
कथंचिदुपरोधेन मतिबोधेन भोजिता ॥ १३५६ ॥
मासस्यान्तदिनं प्रातरद्य प्राप्य महाग्रहा ।
मया[illegible] निषिद्धापि [illegible] चितां व्यधात् ॥ १३५७ ॥
[illegible] सन्धारयितुं देव्याः स्पृहां पूरयितुं मम ।
अद्याश्व गन्तुं [illegible] तवागमः ॥ १३५८ ॥

अधुना विधुना तुल्यं वदनं सदनं श्रियः ।
पौरचक्षुश्चकोराणां स्वं दर्शय महानघ ॥ १३५९ ॥
अथ पुत्राहृतोत्सङ्गः पट्टमातङ्गसंगतः ।
पट्टदेव्या समनुपमा यथावाहनयान्वितः ॥ १३६० ॥
धारुपार्श्वद्वयश्लक्ष्णचूडादिर्वचरैः ।
अमन्दैर्वन्दिनां छन्दैर्वर्ण्यपुण्यमहोदयः ॥ १३६१ ॥
मानिजन्यस्मानन्दशुभापूरपरिप्लुतम् ।
भूजानिः स्वजनैः सार्वमुत्पनाबमर्णा पुरम् ॥ १३६२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अस्मिन्नेव क्षणे दयालः शरणदायिनि दक्षिणः ।
अभिषिच्याङ्गजं राज्ये सभार्यो ज्यायपौवनम् ॥ १३६३ ॥
अवाप्य पैत्रिकं राज्यं मुदितो मित्रपोरयम् ।
विद्याधरपुरश्रेणिद्वयं वैताढ्यार्द्दर्शी ॥ १३६४ ॥
ततो विमानवेनायं वशीकृतमहीतलः ।
पत्नीभिः शोभमानाग भाग्यैर्भुवनभूषणम् ॥ १३६५ ॥
गम्भीरनीरमापूर्णे धर्मपूर्णे च भूभुजि ।
जज्ञे धर्मपरे सर्वाङ्गीणे विश्वम्भरातलम् ॥ १३६६ ॥
शृङ्गारसुन्दरीमार्गे दीन्मादुर्दान्तशोभनम् ।
भूपैः सेवितः सेव्यं यशस्वो ऽभूप दीप्तभाव ॥ १३६७ ॥
इत्थं पृथ्वीधिपं कृत्वा सन्माने स्वजनोत्सवः ।
सभार्यः स ययौ राजा विमाने ऽनुपमे प्रथिते ॥ १३६८ ॥
सौन्दर्ये गुणसारे च गन्धवहे दयाश्रये ।
धर्मवल्लभदेवे स्व स्वयमा निवासं ययात् ॥ १३६९ ॥
सनात्कुमारस्यूद्यानस्योत्सारितभूपैः ।

तस्मात्कुलश्रिये भव्याः सेव्यतां शीलमुज्ज्वलम् ॥ १३७० ॥

॥ इति शीलधर्मे सनत्कुमारशृङ्गारसुन्दरीकथा ॥

सत्कर्माभ्युदये हेतुं शीलं सेव्याधिकं सताम् ।
दुःकर्मशारि सत्कर्मकारि सेव्यतमं तपः ॥ १३७१ ॥
अनादिसिद्धदुःकर्मद्रुपिसंघातपातकम् ।
दम्भोलिपतनं धीरैः खड्गधारोपमं तपः ॥ १३७२ ॥
ज्ञानचक्षुषि नैर्मल्यं तत्त्वातत्त्वावलोकनम् ।
तपस्तपनतश्चे तपःप्रपनतः सताम् ॥ १३७३ ॥
कर्मधामि दहत्युग्रस्तपोवह्निरयं नवः ।
हन्ते देहिनां दाहं यः संसारसमुद्भवम् ॥ १३७४ ॥
तत्तपः सेव्यतां दक्षा दुःकर्मक्षालनोदकम् ।
यत्सेवया यथात्रैव सेव्यो ऽभूद्भुवि संवरः ॥ १३७५ ॥
तथाहि हृदयग्राहिगुणसागरनागरा ।
जम्बूद्वीपे ऽस्त्ययोध्यापूर्भरतक्षेत्रभूषणम् ॥ १३७६ ॥
उपार्जित महीजानिर्महासेन इति श्रुतः ।
चिन्तामणिषु यद्दानार्थियो विश्वमिवेस्यत ॥ १३७७ ॥
अभूद्भूपस्य मान्यो ऽस्य सार्थेशो धनदाभिधः ।
मूर्ता तृषा इव तृषा रेजुर्यस्य धनार्जने ॥ १३७८ ॥
धनश्रीरिति तस्यासीत्प्रेयसी श्रेयसी गुणैः ।
चर्मा प्रथममप्यस्य या तीर्थे रूपशीलयोः ॥ १३७९ ॥
दुर्गतेर्निर्गतः को ऽपि जीवः पीवरदुःकृतः ।
कश्चिद्दौर्भाग्यभाग्यानां तस्या गर्भमवातरत् ॥ १३८० ॥
अयं पांशुजुषि क्ष्मायां मुण्डिना खण्डितांशुका ।
इत्यस्या गर्भनिर्भाग्यैर्दुःखदो दोहदो ऽजनि ॥ १३८१ ॥

नाविष्कारिष्ये निःक्षेपद्रोहदं दोहदं क्वचित् ।
अपत्यदेनमुत्पन्नमेव त्यक्ष्यामि च क्षणात् ॥ १३८२ ॥
इति ध्यानवती यावद्दिनानि गमयत्यसौ ।
तावद्विधिनियोगेन धनदो निधनं ययौ ॥ १३८३ ॥
युग्मम् ॥

धनं धनस्य हस्ते ऽभूत्तेन जगृहे ऽखिलम् ।
दोहदो ऽस्याः स्वभावेन पूर्णस्तूर्णनरस्तनः ॥ १३८४ ॥
पूर्णैर्दुष्कर्मभिस्तस्या जातः पातकवान् सुतः ।
पिङ्गाक्षिकेशः कृष्णाङ्गः कुब्जो न्युब्जः खरस्वरः ॥ १३८५ ॥
सदुःखा सूतिरोगार्ता मुक्ता परिजनेन सा ।
ईदृग्गात्रे सुते जातमात्रे तत्र मृता ततः ॥ १३८६ ॥
तस्या दत्तः शिखी तुल्यजातिभिः प्रातिवेश्मिकैः ।
पयांसि कृपया सो ऽपि पायितः प्राणितश्च तैः ॥ १३८७ ॥
उत्पन्नेनामुना सर्वं श्रीकुटुम्बादि संहृतम् ।
ततः संवर इत्यस्य जनैर्नाम विनिर्ममे ॥ १३८८ ॥
अज्ञानजनदुर्वागयताडनैर्ववृधे ऽधिकम् ।
ग्रीष्मवातरजःपातैर्यवासक इवाग्रकः ॥ १३८९ ॥
वैरूप्यमेव तस्याभूत्पत्तने वर्तनं शिशोः ।
विटानां विटचर्येव जीवनं जायते यतः ॥ १३९० ॥
तारुण्येनापि वैरूप्यं हृतं नास्य मनागपि ।
लेष्टुं वैकटिको यस्मादुत्तेजयितुमक्षमः ॥ १३९१ ॥
उलूक इव काकोलैर्लोलैः कोलाहलोल्बणैः ।
पुरि भ्राम्यन्नसौ डिम्भैः संभूय स्माभिभूयते ॥ १३९२ ॥
दुर्बलानां बलं राजकुलमित्येष चिन्तयन् ।

तत्र चेग्रानि तद्राजपुत्रकैः पीड्यते ऽभितः ॥ १३९३ ॥
खेदात्त्यक्तपुरो ऽताडि पथिकैः पथिकैर्न सः ।
ग्राम्यैर्ग्रामे विगल्लैर्यष्टिमुष्टिभिरप्यथ ॥ १३९४ ॥
इत्यसौ सर्वतः सर्वैरप्यत्यर्थं कदर्थितः ।
निश्चितं चिन्तयामास निश्वासोच्छ्वासितानन: ॥१३९५॥
धन्या धन्या मृगास्ते ऽपि पक्षिणस्ते ऽपि दक्षिणाः ।
विशन्त्यपि न ये कर्मदानवे मानवे जने ॥ १३९६ ॥
अहमप्यहने स्थाने मानवैर्यामि सर्वथा ।
इति ध्यायन्नयं क्वापि कान्तारे सत्वरं ययौ ॥ १३९७॥
त्यक्तजातिविरोधेन जातबोधेन साधुना ।
मृगवर्गेण संवर्ग्यमाणपर्यन्तभूतलः ॥ १३९८ ॥
अमुना शमिनां मध्ये सिद्धसेनो मुनीश्वरः ।
स्वाध्यायध्वनिमाधुर्यवश्यविश्वो व्यलोक्यत ॥१३९९॥
युग्मम् ॥

आगच्छागच्छ वत्स त्वमिति तं यतिनां पतिः ।
वर्णैः कर्णरुपीयूषगण्डूषैः स्वयमाह्वयत् ॥ १४०० ॥
अहो उक्तिरपूर्वास्य ध्यात्वेति पदयोर्यतेः
स निपत्य पराभूतः सुतः पितुरिवारुदत् ॥ १४०१ ॥
संभाष्य मुनिना पृष्टः संनिकृष्टकृपोदयः ।
अथाचष्ट निजं कष्टचरितं परितो ऽपि सः ॥ १४०२ ॥
अथादिश्यदर्शी साधुस्तमुद्दिश्य दयाश्रयः ।
प्रीणयन्सर्वसत्त्वानि तथ्यैकवचनं वचः ॥ १४०३ ॥
क्रियन्मात्रमिदं दुःखमत्र ते ऽस्ति नृजन्मनि ।

सहन्ते ऽमी यथान्यानो ऽनन्तं दुःखं तथा शृणु ॥१४०४॥
कषायविषयासक्तः सक्तः प्राणिवधादिषु ।
नरकं यान्ति दुःकर्म येन जन्तुर्भवान्तरे ॥ १४०५ ॥
भेदनच्छेदनोत्क्षेपणतापनादियन्त्रणैः ।
क्षेत्रजैश्च महादुःखैः पीड्यन्ते नरकेष्वमी ॥ १४०६ ॥
युग्मम् ॥
मत्स्यानिर्यग्भवो ऽप्येव अन्तरशस्त्रवधाग्निभिः ।
छिद्यन्ते ऽस्त्रवधमात्मापर्माणक्षीरानिष्पानपैः ॥१४०७॥
मनुष्यत्वे ऽपि महारोगैर्दुःस्वदारिद्र्यवियोगजैः ।
दुःखैर्दन्दह्यते जन्तुर्नानाकर्मनिबन्धनैः ॥ १४०८ ॥
किल्बिषाभियोगसाद्याधिभावाच्च देवेन्द्रसंपदः ।
पुद्देष्याविषादाजीवो देवत्वे ऽपि न सौख्यभाक् ॥१४०९॥
एवं कर्मविपाको ऽस्मिन्भवे जीवानां सर्वदा ।
लभ्यन्ते ऽल्प फलाऽपि न स्वरूपं जनैर्यतः ॥ १४१० ॥
माहात्म्यं ध्यानयोगानां सामर्थ्यं परमात्मनाम् ।
विपाकं कर्मणां वेत्ति न सर्वज्ञं विनापरः ॥ १४११ ॥
अतुं कर्मविपाकं तु शुभाशुभविशेषतः ।
एक एवाऽपि सद्धर्मः त्रिवर्गनिबन्धनम् ॥ १४१२ ॥
विनापुनः तु धर्मेण जन्तुः कर्मानुवर्तिभिः ।
पात्यते तेषु दुःखेषु येषां स्वदुःखमप्रमः ॥ १४१३ ॥
एवं वैराग्यसंवेगे बृहत्कर्मनिबन्धन कथितु ।
येन क्षिपन्ति दुःकर्मबीजं महादुःखपुष्टराम् ॥ १४१४ ॥
अथ सम्यग्दुःकर्मविपाकः संवेगं गुरुत ।
कश्चित् विरक्तो नैरत्यं परमतत्त्वसाधकः ॥ १४१५

प्रभो प्रभवति प्रायः को ऽप्युपायः स किं कश्चित् ।
येन स्याद्विपनामन्तो हन्त दुःकर्मणामपि ॥ १४१६ ॥
अथाऽप्यथान्सुधापूरसोदरीं स गुरुर्गिरम् ।
नव पत्राग्नि दुःकर्ममर्मनिर्मथनिष्ठुरम् ॥ १४१७ ॥
यत्ने सत्यपि तीव्रत्वपङ्कनिःसङ्गताभृताम् ।
निःसङ्गता नु दीक्षाया दाक्षिण्येन यदि स्थिरा ॥ १४१८॥
चेतसो निश्चलत्वेन प्राप्यते सा महाशयैः ।
कर्मदावानलज्वालाविध्यापनघनाघनः ॥ १४१९ ॥
इति श्रुत्वाथ तत्त्वार्थं सत्त्वभावसंनिधौ गुरोः ।
साग्रहः सो ऽग्रहीद्दीक्षां संमदी क्षान्तितत्परः ॥१४२०॥
सिद्धान्ताध्ययनोद्रेकाद्विवेकाञ्चितचेतनः ।
तपः कपटनिर्मुक्तमारेभे संवरो मुनिः ॥ १४२१ ॥
असौ सद्धर्मचातुर्थस्तुर्यषष्ठाष्टमैर्व्यधात् ।
तपोभारैः शरासारैर्जर्जरं कर्मपञ्जरम् ॥ १४२२ ॥
पुरिमार्धमेकभक्तं नैर्विकृत्यं च कृत्यवित् ।
आचाम्लमुपवासं च सेवमानः प्रतीन्द्रियम् ॥ १४२३ ॥
दिवसैः पञ्चविंशत्या जितेन्द्रियशिरोमणिः ।
स इन्द्रियजयं नाम तपश्चक्रे यथाविधि ॥ १४२४ ॥
युग्मम् ॥
एकभक्तं नैर्विकृत्यमाचाम्लं भक्तवर्जनम् ।
एवं पोडशभिर्वस्रैः स कषायजयं व्यधात् ॥ १४२५ ॥
निर्विकृतिकमाचाम्लमभक्तं विदधन्मुनिः ।
योगानां शुद्धये योगशुद्धिं नवादिनैर्व्यधात् ॥ १४२६ ॥
अभक्तमेकाशनकमेकसिक्थकमप्यथ ।

एकस्थानमेकदत्ति विकृत्या रहितं ततः ॥ १४२७ ॥
आचाम्लमष्टकवलमित्येकैकस्य कर्मणः ।
हते तपो व्यधादष्टकर्मसूदनमेव च ॥ १४२८ ॥
॥ युग्मम् ॥

ज्ञानस्य दर्शनस्यापि चारित्रस्य च सेवनम् ।
चक्रे निरन्तरं साधुरुपवासैस्त्रिभिस्त्रिभिः ॥ १४२९ ॥
शुभास्त्वेकादशीष्वेकादशसंख्यासु सोऽकरोत् ।
मौनोपवासकरणैः श्रुतदेवीतपः शुभम् ॥ १४३० ॥
शुक्लपक्षेऽष्टभिरुपवासैराचाम्लपारणैः ।
दिनैः षोडशभिः सोऽधात्तपः सर्वाङ्गसुन्दरम् ॥ १४३१ ॥
इत्येतत्कृष्णपक्षे तु ग्लानपालनलालसः
सोऽकार्षीद्विपद्द्वेषी नीरुक् सिद्धाभिधं तपः ॥ १४३२ ॥
मुनिर्द्वात्रिंशदाचाम्लैरेकान्तरितपारणैः ।
विदधे शुद्धबोधोऽयं तपः परमभूषणम् ॥ १४३३ ॥
अङ्गान्येकादशाप्येष पूर्वाणि च चतुर्दश ।
द्विधा चन्द्रायणं न्यूनोदरतादितपो व्यधात् ॥ १४३४ ॥
अथैका प्रतिपद् द्वे च द्वितीये तिथयोऽखिलाः ।
यावत्पञ्चदश ज्ञेयाः पूर्णमास्यो निरन्तरम् ॥ १४३५ ॥
उपवासैर्विशुद्धाः स्युर्यत्र तत्तप उज्ज्वलम् ।
व्यधायि मुनिना सर्वसौख्यसंपत्तिनायकः ॥ १४३६ ॥
॥ युग्मम् ॥

जिनानां नव पञ्चानि प्रतिपद्यं निरन्तरः ।
उपवासांस्तु सोऽष्टाभिश्चक्रे पद्मोत्तरं तपः ॥ १४३७ ॥
पञ्चममन्युपवासैः पञ्चविंशति पारणैः ।

भद्रनाम्न तपश्चक्रे सचक्रे रतचेतसा ॥ १४३८ ॥
षण्णवत्या शतेनोपवासैः सद्धर्मवासनः ।
स महाभद्रमेकोनपञ्चाशत्पारणैर्व्यधात् ॥ १४३९ ॥
उपवासैरमी पञ्चसप्तत्या च शतेन च ।
पारणैः पञ्चविंशत्याभजद्भद्रोत्तरं तपः ॥ १४४० ॥
द्विनवत्यधिकेनोपवासानां त्रिशतेन सः ।
सर्वतोभद्रमेकोनपञ्चाशत्पारणैर्व्यधात् ॥ १४४१ ॥
षष्ठेनादौ ततः षष्ठ्या द्युपवासैरनारतम् ।
एकान्तरैर्मुनिर्धर्मचक्रवालं तपोऽतनोत् ॥ १४४२ ॥
आचाम्लैरुपवासान्तरैकाद्येकैकवर्धितैः ॥
शतसंख्यैः स आचाम्लवर्धमानं व्यधाच्चरः ॥१४४३॥
चतुर्दश वर्षाणि त्रिमासीं दिनविंशतिम् ।
ततः सत्त्ववशी चक्रे क्षपकं च कर्म च ॥ १४४४ ॥
एकदाशी नमस्कृत्य शुभकृत्यनकाजकम् ।
द्वादशमिशु निपात्रने पूर्ववान्गुरुम् ॥ १४४५ ॥
दशपूर्वधरो घोरः मासमेकमनः सर्वा ।
मासौ योत्र एवात्र दुःकरस्यापि कर्मणः ॥ १४४६ ॥
इति स्थानकः विं सिद्धसेनाचार्यस्तवादितम् ।
यस्मादयुचितो ऽर्हतो नद्दिर्शं सर्वादिनम् ॥ १४४७ ॥
तदा मुदा गुरुमस्तानुज्ञाप्य [illegible] गणं स्वगात् ।
गच्छाधिपत्येऽथ तेनाथ मासेमे मनिवादिना ॥ १४४८ ॥
एकदा [illegible] दाति शुक्लास्यणो मुनिः ।
यावज्जीवं ततः [illegible] गच्छे ऽतिवन्सुनः ॥ १४४९ ॥
स्वर्भं मंडलेवासितः [illegible]

तावद्यावदियं सप्त मासैरजनि सम्पूर्णा ॥ १४५० ॥
एकान्तरोपवासैश्च विहिताचाम्लपारणैः ।
पानाहारोज्झनप्रौढप्रतिज्ञानशायिना ॥ १४५१ ॥
निःप्रकम्पेन सर्वोपसर्गवर्गसहिष्णुना ।
अष्टमी प्रतिमा सप्ताहोरात्रविहिते ऽमुना ॥ १४५२ ॥
युग्मम् ॥

एवं निष्ठागरिष्ठेन प्रतिमा सप्तभिर्दिनैः ।
उत्कटिकासनस्थेन तेन तेने नवम्यपि ॥ १४५३ ॥
एवं सप्तदिनैरेव दशमी प्रतिमामुना ।
चक्रे वीरासनस्थेन सद्ध्यानस्थिरचेतसा ॥ १४५४ ॥
कृत्वा षष्ठमहोरात्रं स्थित्वा वीरासने ध्रुवे ।
प्रतिमैकादशी चक्रे तेन प्रलम्बितपाणिना ॥ १४५५ ॥
कृताष्टमः स संकोच्य पादौ लम्बकरः स्थिरः ।
चक्रे मुक्तिशिलादृष्टिर्द्वादशीमेकरात्रिकीम् ॥ १४५६ ॥
इत्थं यथोक्तविधिना तप्यमानो ऽद्भुतं तपः ।
विजहार महीपीठे सो ऽनल्पे कल्पकल्पनैः ॥ १४५७ ॥
अथैकदा पदाम्भोजद्वयं गुरोरयं मुनिः ।
प्रणम्य शिरसि न्यस्य पाणी वाणीमिमां जगौ ॥ १४५८ ॥
अनल्पोद्यमसद्धैर्यवीर्यदायक नायक ।
जिनकल्पकृते ऽनुज्ञां यच्छ योग्यो ऽस्मि यद्यहम् ॥ १४५९ ॥
श्रुतज्ञानाम्बुधिर्ज्ञानध्यानाराधकममुं गुरुः ।
आदिशज्जिनकल्पाय मुक्तिश्रीकन्दभूरुहे ॥ १४६० ॥
अथैष तत्त्वतत्त्वज्ञः सत्त्वभाजां शिरोमणिः ।
कल्पत्रिजगतीराज्यमिवात्मानममन्यत ॥ १४६१ ॥

अथ निर्मलचारित्रो वप्रप्रासादिकं मुदा ।
गुरोः पुरं ऽखिलं मुक्त्वा परिपृच्छ्य परिच्छदम् ॥१४६२॥
निःसमाग महासारः सैष सूरेः समीपतः ।
हन्तुं कर्मततीः कुम्भिपङ्क्तीरिव हरिर्गिरेः ॥ १४६३ ॥
॥ युग्मम् ॥

चरन्मार्गे ऽप्यवगम्य वन्यादिपयनस्करे ।
तपोधनो ऽयमस्ते ऽर्के न पदात्पदमप्यदात् ॥ १४६४ ॥
कृतार्द्रवैरः क्रूरेण सह मोहमहीभुजा ।
तस्थौ नैकत्र कुत्रापि सो ऽप्युच्चलवी रवौ ॥ १४६५ ॥
स जाग्रत्कर्मसंग्रामव्यग्रीभूतमना इव ।
उदग्रे पदयोर्भग्नानुत्कटानपि कण्टकान् ॥ १४६६ ॥
उदासीन इव स्थाने कृतरागापरागयोः ।
चकर्ष चक्षुषोरेष न तृणं न रजःकणम् ॥ १४६७ ॥
आसन्नशिवसन्मुक्तिवधूलीनमना इव ।
चरन्मार्गे न तत्याज तीव्रकर्करमप्यसौ ॥ १४६८ ॥
स्वदेहे ऽपि निरीहो ऽयमिति शुद्धमतिर्यतिः ।
पुरः स्फुरति सिंहे ऽपि सहसा नात्यजद्गतिम् ॥१४६९॥
कदाचित्क्वचिदौचित्यचतुर्दशाङ्कितं नरैः ॥
स धीरस्तूपमावीरगतकार्यं त्याज्यमग्रहीत् ॥ १४७० ॥
एवमप्रतिबद्धेन स्वविहारक्रमेण सः ।
प्रतिकर्मविमुक्ताङ्गो निन्ये धात्रीं पवित्रताम् ॥१४७१॥
एवं विहरतस्तस्य गते काले कियत्यपि ।
अभूल्लाभान्तरायस्योदयः कश्चन कर्मणः ॥ १४७२ ॥
क्वचित्स लभते भिक्षामकल्प्यां क्वापि नेच्छति ।

कल्प्यमानामपि क्वापि नादत्ते ऽर्थ्यतोऽपि भिक्षाम् ॥ १४७३ ॥
इत्थं यथा यथा क्लिष्टो दृष्टः सो ऽमूनया तथा ।
तथा हि धर्मणो मङ्क्षु मुनीनामुत्सवो महान् ॥ १४७४ ॥
अस्त्रोद्यानविहारस्य निराहारस्य सर्वथा ।
सप्तमासान्तरारम्भ षण्मासा व्यतिचक्रमुः ॥ १४७५ ॥
कदापि क्वापि कान्तारे दिनान्ते ध्यानधीवनः ।
तस्थौ धर्मदिशाध्यानमत्स्यापितमनुर्मुनिः ॥ १४७६ ॥
संसारतापनिर्वापमज्ज्वलपीयूषमज्जनम् ।
अथ साधुद्वयं पापोत्सर्गध्यानमध्यं मुनिः ॥ १४७७ ॥
ततो नरवर्यवीक्ष्यप्रभूतलक्षोदमण्डलः ।
स को ऽप्यतापयत्पापो निर्नीयमयं महान् ॥१४७८॥
किमेतद्दिव्यं यावद्विभावयति पुङ्गवः ।
सत्कार्तेनपतेनक्ष्णं गपनं नागदत्तः ॥ १४७९ ॥
पुरस्तुद्गतम्भोमच्छायार्त्तिनामलोकत ।
भुञ्जानमनसंमानामसौ नष्टमण्डलीम् ॥ १४८० ॥
विहतमुद्गतं दुग्धमध्यं तन्मध्यगो नरः ।
सर्ववान्धुस्मुक्तो निर्यमरणान्येन भावितः ॥ १४८१ ॥
अस्मिन्महामुनौ मुक्तविकल्पे जिनकल्पिनि ।
कल्प्यमप्यमिदं हृदि भिक्षाकालो हि संगति ॥ १४८२ ॥
दुग्धेनानेन दत्तेन क्षीणामपि मुक्तनं न किम् ।
कृष्णाङ्गारेण किं सत्यमानो नादीपते मणिः ॥ १४८३ ॥
इत्यस्य वाक्यमाकर्ण्य महेभ्यः पुलकाञ्चितः ।
इदं प्रभो गृहाणेति सोऽग्रहस्तोऽग्रयान्मुनिम् ॥१४८४॥
अथ साधुः सुधीर्दध्यौ किमियं मे प्रपञ्चना ।

न ज्ञाता यामिनी यान्ती न व्योमान्तर्गमन्रविः ॥ १४८५ ॥
स्वप्नो ऽयमिन्द्रजालं वा किं वा को ऽपि मतिभ्रमः ।
चक्रे देवेन केनापि माया मायाविनाथवा ॥ १४८६ ॥
किमनल्पैर्विकल्पैर्वा ममैभिर्निर्ममात्मनः ।
संदेहे सति देहार्थं न गृह्णे ऽन्नमिदं ध्रुवम् ॥ १४८७ ॥
इति निश्चित्य शुद्धात्मा स पटुः प्राह तां प्रति ।
शमामृतसमुद्रोर्मिच्छटाभिर्वर्णराजिभिः ॥ १४८८ ॥
मया ध्यानं निशारम्भे समारेभे ऽधुनैव च ।
अधुनैव च तिग्मांशुश्चरत्यम्बरशेखरः ॥ १४८९ ॥
तत्सत्यो ऽयमसत्यो वाभ्युदयः कर्मसाक्षिणः ।
इति संदेहदोलार्तमना नैवान्नमाददे ॥ १४९० ॥
युग्मम् ॥

गिरेरधिकमाहारं पयोधेरधिकं पयः ।
जीवो ऽग्रहीदहोरात्रमज्ञातेषु भवेष्वपि ॥ १४९१ ॥
तत्तैर्यदि न तृप्तो ऽस्मि तदन्नेनामुना च किम् ।
यास्यामि तृप्तिमानेन दिवसस्यापि संक्षये ॥ १४९२ ॥
इत्युदीर्य तपोवीर्यवर्यो धैर्यधुरन्धरः ।
स यावल्लीयते ध्याने शुद्धश्रद्धानमानसः ॥ १४९३ ॥
न तावदनसा रात्रौ न च राजीवबान्धवः ।
किंतु व्यलोकि मुनिना यथावस्था निशीथिनी ॥१४९४॥
युग्मम् ॥

तदैव दैवने मार्गे दूरं दुन्दुभयो ऽनदन् ।
शुद्धगन्धोदकैर्मिश्राः प्रसस्रुः पुष्पवृष्टयः ॥ १४९५ ॥
लीलाचलज्झलत्कारतारमाणिक्यकुण्डलः ।

भास्येन्दुस्यन्दिपीयूषबिन्दुसुन्दरहारभृत् ॥ १४९६ ॥
मौलिन्यस्तकरद्वन्द्वाद्विगुणीकृतशेखरः ।
एनमेनश्छिदं कश्चिद्नरो मुनिमानमत् ॥ १४९७ ॥
युग्मम् ॥

प्रभो जय जय श्रीदज्ञानशुद्ध तपोनिधे ।
यस्त्वं मयापि दृष्टेन सत्वं न स्याजिनः कश्चित् ॥१४९८॥
सुधर्मापा सुधर्मात्मा निविष्टो दृष्टमानसः ।
तदाप्यकस्मात्पुलकी न्यधान्मूर्ध्नि हरिः करौ ॥ १४९९ ॥
तव कौतस्कुतः स्वामिन्नय हर्षो ऽयमीदृशः ।
इति पृष्टो ऽब्रवीदेवेन सुरेण स्तुपतिर्मंगो ॥ १५०० ॥
किं को ऽप्यस्ति तपःपात्रं धरित्रीपीठपावनः ।
उत्पन्न भरतक्षेत्रे हर्षेण गतं मया ॥ १५०१ ॥
मुनीन्द्रः संवरो नाम तत्र भूवलयभूषणम् ।
भर्तार्पि तपसां राशिरिवमौथुरिव तेजसाम् ॥ १५०२ ॥
तस्य विश्वकन्यस्य दार्ढ्यं तपसि दुष्करे ।
पश्यतो मे मुदावेशः सर्वेऽप्युत्तरो ऽभवत् ॥ १५०३ ॥
केनापि चाल्यते नायं सत्त्वात्सत्त्ववतां वरः ।
इत्युत्कर्षेण हर्षस्य मयास्य प्रणतिः कृता ॥ १५०४ ॥
सो ऽथ कुपाभ्यधाद्दिव्यमिन्द्रसायानिकः सुरः ।
मर्त्यो न चाल्यते सत्त्वादेपा भाषा मृषा तव ॥१५०५॥
सेवितया स्वामिनः स्वामी यदन्तेतर दापने ।
तं पश्यागान्तरे सत्त्वभ्रष्टं स्पष्टं करोम्यहम् ॥ १५०६ ॥
अगाविनि मतिमान सत्त्वभङ्गाय मे उचन्नू ।
मुहुर्मुहुर्महेन्द्रेण वार्यमाणो ऽपि दुर्धीः ॥ १५०७ ॥

स्वपुण्यनिरहस्येव स भिक्षाग्रहणेषु ते ।
प्रत्यूहव्यूहमत्युग्रं धिक् षण्मासावधि व्यधात् ॥ १५०८ ॥
निशि पापेन तेनेह तेने मायामयो रविः ।
सभोज्यजनसंघट्टा शकटानां घटा पुनः ॥ १५०९ ॥
महाकपटनाट्येन नानेनाप्यसि चालितः ।
यद्वा संसारनाट्येनाचालितः केन चाल्यते ॥ १५१० ॥
तन्मुने पापिना येन विरुद्धमिति ते कृतम् ।
स एवास्मि प्रभो विश्वमपराधं क्षमस्व मे ॥ १५११ ॥
इत्युक्त्वा दुःखवर्णाश्रुमिश्रदृष्टिरयं सुरः ।
बहुस्तुतिमहानादः पादयोरपतन्मुनेः ॥ १५१२ ॥
अथाचार्यमलाभोक्तिःयनिर्नतिपरं गुरम् ।
समुवाच विचागाश्चिनश्चन्द्रिकया गिरा ॥ १५१३ ॥
नापराधं त्वया किं नु कृतिस्तूपकृतिः कृता ।
तव माहात्म्यमाहात्म्यायद्दुःकर्म क्षितं मया ॥ १५१४ ॥
अपराधस्त्वया हन्त क्षन्तव्यः किं तु मामकः ।
[illegible] दुःकर्मार्जनकारणम् ॥ १५१५ ॥
[illegible] त्वयोः ।
उदयानन्तनूल्याया [illegible]विरोचन ॥ १५१६ ॥
एवं मुनिं विनम्याथ विबुधो ऽयं निगेद्ये ।
[illegible]निरगाच्छत् ॥ १५१७ ॥
[illegible]नुतापेन तं मुनीन्द्रमनिन्द्यधीः ।
[illegible] भूद्भावनः ॥ १५१८ ॥
[illegible] पत्र यत्र ददौ पदम् ।
[illegible] देवो [illegible] ॥ १५१९ ॥

अथापितः सपायान्ते मुनिमुख्यस्य संमुखम् ।
हिंसं प्राणभूतां भावं न दृष्टेण त्यजाम्यहम् ॥ १५६० ॥
पर्वे तपीरणाभूय कर्माभूयोऽन्तराविशौ ।
शिशिरेभूय मनोज्यां नानिर्ये न ध्यानान्मुनेः ॥१५६१॥
एवं स विरहस्य प्रायं तामपूर्णाभयम् ।
पादपादहलंघनं सर्वागमं सभांगणः ॥ १५६२ ॥
दुदुम्भिनो धनात्म्यस्य धन्या माय गृहुश्विनी ।
स्यात्येनायेन द्रविन मे मुनि मन्यस्थापनम् ॥ १५६३ ॥
अहो दानपरो दानमिति जल्पस्तौ नता ।
पपात पुष्पसंहतिरम्बरात्स्वतः पुरः ॥ १५६४ ॥
एवं पदे पदे मन्यमानधर्मप्रभावनः ।
ततो ऽन्यथात्मा धर्मे प्रहरन्यस्तन्मुनिः ॥ १५६५ ॥
अथायमायुषः शेषे विदितान्तकः कृती ।
रागुपात् तेन देवेन तेऽध्यवानपरायणः ॥ १५६६ ॥
रपुत्वा पञ्चनमस्कारान्यासंपादपर्यन्तिपः ।
शुद्धध्यानपरो गाढलवर्णनीलापानकः ॥ १५६७ ॥
आगरमुक्तिनाम-धीपानिष्य-ईश्वि पूर्वतम् ।
सर्वार्थसिद्धनामानं विमानं द्युनिरागतम् ॥ १५६८ ॥
॥ विदिविदेशवर्णनम् ॥
तत्सर्वं सहितत्त्वपावण्यं तेनाक्त मुनेः यथाद् ।
सर्वेषमभिदेः अनुरूपं तत्र मते जनाः ॥ १५६९ ॥

१ मनजाध्ये संसारपूर्विभवकपाद ।

सभावनाथलंकाराकृष्टनिष्टपचेतसः ।
दानशीलतपो ऽङ्गस्य जीवो धर्मस्य भावना ॥ १५
अज्ञानध्वान्तसंधाने ध्याने सिद्धिपुराध्वनि ।
अध्वगस्यात्मनो भाति भावना रत्नदीपिका ॥१५
सद्दानशीलतपसां भवमुद्राय धावताम् ।
अग्रेसरी भवत्येका भावनैव महाभटी ॥ १५३२ ॥
सतां दमक्षमामुख्यधर्ममुक्तावली हृदि ।
अन्तर्भावनया धत्ते कान्तिं नायककान्तया ॥ १५३३
दानशीलतपोभाजामप्याश्चर्यकरं फलम् ।
दत्ते चन्द्रोदरस्येव विधर्मस्यापि भावना ॥ १५३४ ॥
तथाहि संपदुल्लासिकैः स्फीता वरैर्नरैः ॥
चतुर्धर्मचतुर्वेदिरस्ति हस्तिपुरी पुरी ॥ १५३५ ॥
तत्रामित्रकलत्राश्रुधारातउपशोलतः ॥
श्रीरामो नाम सद्वृत्तकृतार्थः पार्थिवो ऽभवत् ॥ १५३६
सतीमतशिरोरत्नं स्त्रीरत्नं तस्य वल्लभा ।
धाम्ना कलितनाकश्रीजयावानि जयावली ॥ १५३७
जितस्वर्णं तनूवर्णं निन्दितेन्द्रपदं पदम् ।
एवं सुंसफलं मेने तयत्र प्रियया नृपः ॥ १५३८ ॥
ईर्ष्यासमितिभिर्लाल्यमाना लोकेषु विश्रुतम् ।
स्वापराधानुनेर्भोगे चित्रयोः प्रेम सादसत् ॥ १५३९ ॥
अमेत्तन धृताभ्यां प्रेमगुणेन विनियन्त्रितौ ।
मुनिर्भुवि ... दूरे देव देवदरेवतः ॥ १५४० ॥

सा भूभुजि सभामाजि श्राजितात्मपरिच्छदा ।
कदाचिचन्नुद्यानसदने मदनं यथा ॥ १५४१ ॥
पूजया थीतनूजस्य पत्न्यमन्या व्यलोकत ।
सा रामरमणी काममारामरमणीयताम् ॥ १५४२ ॥
दर्शयन्ती वयस्याभ्यो वयस्याभिश्च दर्शितम् ।
सा हर्यं हयमासाद्य मुमुदे कुमुदेक्षणा ॥ १५४३ ॥
पश्यन्ती मीतिमोहेन मुहुर्वल्गितया दृशा ।
हेलया खेलयन्ती स्वात्मजान पार्श्वयोः स्थितान् ॥ १५४४ ॥
धरणीं चरणाग्रेण विलिखन्तोल्लासितैर्मुहुः ।
आनन्दकुतूहलादेन भोजयन्ती च तान्कर्मैः ॥ १५४५ ॥
संचरन्ती वने क्वापि क्वापि भूकान्तकान्तया ।
पुष्पिणीप्वास्तचूतेव ताम्रचूडस्य वर्णिनी ॥ १५४६ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

तां विलोक्य परे मीलाशालिनीं सुतमालिनीम् ।
अद्दृष्टनन्दनास्येन्दुर्दध्यौ सेन्दुमुखी शुचा ॥ १५४७ ॥
धिग्जन्म जीवितं भोगान्सुश्रियमापणं च मे ।
न यद्यनमनाप्ताः फलमालोकये सुतम् ॥ १५४८ ॥
किं धनैः सैव धन्या स्त्री डिम्भस्यान्यभुवो मुखम् ।
या चुम्बति चिरं धूलिधूसरमरुणाद्दृशः ॥ १५४९ ॥
अपि रङ्कस्त्रियामङ्कस्यपानननया स्नुषे ।
हारभारभृदुत्सङ्गं न पुनर्भूमृदङ्गनाम् ॥ १५५० ॥
उत्पनाक्षिपत्रनिहितनरसाद्वीत्यावन्योर्वेपन् ।
कस्याश्चिदेव धन्यायाः क्रोडमायाति नन्दनः ॥ १५५१ ॥
शृङ्गारभूषणभारापि न भाति स्त्री सुतं विना ।

उदारतरतारापि निशेव शशिवर्जिता ॥ १५५२ ॥
तद्धातस्तात किं भूरिभूपापापाणताहिकाम् ।
मां व्यधाः सुतरत्नेन नैकेनापि व्यभूषयः ॥ १५५३
तिर्यग्नार्यो ऽपि पर्यन्तलीलालोलसुता वरम् ।
उत्सङ्गसंगतसुता वरं ग्रावस्त्रियो ऽपि ताः ॥ १५५४
धिग्ममोत्सङ्गमक्षीणि पाणी कण्ठं च पैर्मुदा ।
नाध्यासितो न दृष्टो नाश्लिष्टो नालम्बितः सुतः ॥ १५
किं करोमि क्व गच्छामि निर्भाग्याहं हहा मम ।
सर्वेषामपि सौख्यानां स्थाने नैको ऽप्यभूत्सुतः ॥१५
इति दुःखौघसंघट्टस्फुटद्वक्षःस्थलेव सा ।
तले रसालसालस्य भुवि न्यविशतालसा ॥ १५५७ ॥
शोषयन्तीव निःश्वासैर्वासो बाष्पपरिप्लुतम् ।
स्थगयन्तीव निःश्वासोद्धूतं बाष्पैर्महीरजः ॥ १५५८ ॥
करयुग्मेन जानुस्थकूर्परेण धृतं शिरः ।
हृत्पद्मदुःखशल्यैपं घूर्णन्तीव व्यकम्पयत् ॥ १५५९ ॥
युग्मम् ॥
दृश्यं मधुमवाक्काभिर्बद्धपालिभिरालिभिः ।
साश्रुदृग्भिः सनिःश्वासमुखीभिर्वीक्षितेव सा ॥ १५६० ॥
तदा विसृज्य भूजानिर्विरहव्यथितः सभाम् ।
ययावन्तःपुरं कान्तापरिरम्भोत्सवोन्मुखः ॥ १५६१ ॥
अपावर्लीमनालोक्य तत्र तस्यां न पार्थिवः ।
निशावियुक्तो राकेन्दुः कियद्दियाति दीव्यति ॥ १५६२ ॥
एत्य लीलावनोत्सङ्गमुन्मुखो निष्परिच्छदः ।
पुरः स्थितो ऽपि भूपालो नालोकि कान्तया तया ॥१५६३॥

तादृशीं निरूप्यार्तां भूपालोऽप्यश्रुसंचयः ।
उपसृत्य शनैरेनामूचे दुःखार्द्रया गिरा ॥ १५६४ ॥
किं देवि हृदि ते दुःखमिति वाक्श्रवणादियम् ।
सुप्तोत्थितेव पाञ्चाली भूपं संभ्रमभागभूत् ॥ १५६५ ॥
आगते जीवितेशेऽपि नोचितं रचितं मया ।
इति दुःखेऽधिदुःखं सा दध्यौ पिहितत्रपा ॥ १५६६ ॥
अथ चाटुचमत्कारचारूक्तिः पृथिवीपतिः ।
ऊचे तां जनचेतांसि कर्णाभिष्ये नयमयम् ॥ १५६७ ॥
मदागमनसंरम्भमम्भोरुहमुखि त्यज ।
अद्य सार्धं दिवाचन्द्रसगर्व्यं त्वन्मुखमाप किम् ॥ १५६८ ॥
नापराद्धं मया किंचित्कोऽप्यसत्त्वस्यपराध्यति ।
जानामि परनारेण कुशलं त्वत्पितुः कुले ॥ १५६९ ॥
कौतस्कुतेन तद्दुम्ना विलासनरवासर ।
साऽञ्जनाश्रुमदीयेन मानसे दुःखदन्तिना ॥ १५७० ॥
इत्थं यथा यथापृच्छत्पृथ्वीनाथस्तथा तथा ।
उद्गाल्पबिन्दुरेखाभूदियं नोवाच किंचन ॥ १५७१ ॥
सा भुम्नदा नदाग्निभिः पद्मालीभिरिवाभितः ।
धारानीर्हिमलैर्दुःखकेलिधारागृहं कृता ॥ १५७२ ॥
मुखबद्धाश्रूणि पाणिभ्यां समृज्य नयनद्वयम् ।
अत्याग्रही महीकान्तस्तामपृच्छन्मुहुर्मुहुः ॥ १५७३ ॥
अथो कथंचिदालम्ब्य सा धैर्यमिदमभ्यधात् ।
[illegible] निःपुत्राहमित्युक्तमात्रे सारं रुरोद सा ॥ १५७४ ॥
इत्युक्तिश्रवणादेव नृदेवस्यापि चक्षुषी ।
पूरयामासतुः प्रावृण्मासाविव जलैरिलाम् ॥ १५७५ ॥

चिराद्य धरानाथो धैर्यं संधाय कष्टतः ।
दुःखमग्नां प्रियामाह गलितार्गलवाक्सुहृत् ॥ १५७६ ॥
आहिताग्निरहं देवि नित्यं दुःखाग्निनामुना ।
त्वया सद्धर्मचारिण्या सयुक्तं प्रकटीकृतः ॥ १५७७ ॥
तद्भाग्यं क्वास्ति ते येन त्वयि पुत्रं लभे शुभे ।
को जीवः पुण्यवांस्तादृगस्ति यस्ते सुतीभवेत् ॥ १५७८ ॥
तत्खेदमरविन्दाक्षि मन्दीकुरु करिष्यते ।
तत्किंचन तपो येन भविष्यति सुतस्तव ॥ १५७९ ॥
तद्वाक्यस्यानुसारेण भविष्यति सुतस्तव ।
इत्याददे गिरं कीरो ऽप्याम्रद्रुमशिरश्चरः ॥ १५८० ॥
मुदानुमोदमानौ तौ तद्वचःसदुपश्रुतिम् ।
दंपती यावदुत्पश्यौ जातौ तावदपश्यताम् ॥ १५८१ ॥
पूरिते जलभृज्जालैर्जम्बालैरिव वर्त्मनि ।
भीतिमप्कायसंघट्टाच्चरन्तौ गगनाङ्गणे ॥ १५८२ ॥
स्वच्छन्दं गच्छतामिच्छाविच्छेदो भूदमीषु मा ।
इति दूरात्पुरो मार्गं मुञ्चन्तं दिवि पत्रिणाम् ॥१५८३॥
विकाशयन्तं लोकानां लोचनानि सरोजवत् ।
रविगर्भादिवोत्कीर्णं कीर्णं कान्तिकदम्बकैः ॥ १५८४ ॥
खेलतीनां चिरं पञ्चमहाव्रतमयश्रियाम् ।
विलाससद्मपद्मायमानक्रमकराननम् ॥ १५८५ ॥
रङ्गदङ्गनखज्योतिर्लीलया लज्जितैरिव ।
अचिन्तैरपि तैः स्वर्णरत्नभारैरभूषितम् ॥ १५८६ ॥
महामुनेव यास्यामि मोक्षे ऽपीति मनोरथात् ।
त्यागवार्धमिव सामीभवताङ्गेन भासुरम् ॥ १५८७ ॥

चिरप्रणयप्रस्तारं मूर्तिभिरिव गेहिनम् ।
कृतैः करिष्यमाणैश्च नयोभिरिव मातृभिः ॥१५८८॥
विनयं यस्य नामानं विद्यावरमुनीश्वरम् ।
उपात्तं पुरोभागे स्वस्य भाग्यमिवाद्भुतम् ॥१५८९॥
नवभिः कुलकम् ॥
एवं ददर्श च स स्वायां ननाम च जनाधिपः ।
सं त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य सानन्दः सपरिच्छदः ॥१५९०॥
अथाधाय करौ मूर्ध्नि पृथिवीपालपुङ्गवः ।
मुनिं व्यनिज्ञपत्स्वामिनं कृत्वाशुभाविपम् ॥ १५९१ ॥
प्रभो नभोङ्गणस्यास्य विमभाग्यं विजृम्भितम् ।
किं भाग्यं मद्विधो वा यत्तमुक्ता स्वामिनां भिनः॥१५९२॥
अद्य नाथ कृतार्थो ऽहमद्य मे सफलं मनुः ।
अद्य मे जीवितं श्लाघ्यमद्य राज्यं च मे ऽनघम् ॥१५९३॥
तव त्वत्पूते वाचि दर्शने भामसौरभे ।
पदस्पर्शे मिथोऽहन्त्या ममाशीः क्रियते कलिः ॥ १५९४॥
तद्व्याननिनी स्निग्धां चीनां सुराभं मधुरां गिरम् ।
यच्छ देवप्रसादेन पश्चात्सन्ततये प्रभो ॥१५९५॥ युग्मम् ॥
अथ नोर्वेशसिद्धान्तकल्पद्रुकुसुमैर्गुरुः ।
वचोभिः शोभयामास वसुधावासवश्रवः ॥ १५९६ ॥
विवादवाधसंघट्टविधानपटीयसीम् ।
भः पथेन मे नीर्थयामासुर्वीत कुर्वतः ॥ १५९७ ॥
दमयेव देवाधिदेवमन्दिरमण्डलैः ।
दर्पदिपालानस्तम्भैरिव विभूषितम् ॥ १५९८ ॥
नेश धूपधूमोर्मिनाविर्भ्रमसर्करिव ।

त्वधरित्रिकूलैः पापव्रजस्व्यथितनजम् ॥ १५९९ ॥
पौषधागारिणां भित्तिल्म्बिनि रत्नभूषणैः ।
अपि पौषधशालासु निशि ध्वस्ततमस्तति ॥ १६०० ॥
बभूव भुवनोद्दामरोचिर्लोचनगोचरम् ।
व्यक्तमुक्तावलीपुष्पनकरं नगरं तत ॥ १६०१ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥
तदेतद्वर्णनेनर्द्धूतः पश्यतो मम ।
प्रीतिनिर्भरचित्तस्य चिन्तामुदितिं चेतसि ॥ १६०२ ॥
दृष्टो दुरितं जेता नेतास्य नगरस्य यः ।
आरात्रिकेण नागमो रामः स्यात्पद्मलामना ॥ १६०३ ॥
तमप्यत्र महात्मानं पश्यामीत्याशया मया ।
निखिलवसुधादर्शि भवानीशादुःखमभूः ॥ १६०४ ॥
तमज्ञानुपिदधानो मदीयत्र जगाद्यम् ।
को न स्यादर्पणगणो मनो दुःखेन दुःखितः ॥ १६०५ ॥
तत्तस्य भुवनाकन्त दूरे किं धर्मिणो ऽपि ते ।
स्यादिन्दुधामगौरस्य कान्तिभिः कुमुदस्य किम् ॥ १६०६ ॥
भगवत्स्य राम भूपतौ भवो दुःखतो मम ।
मुनेन वरनाथ्यां नगरमथ्यस्थितिना दिना ॥ १६०७ ॥
इदानीं तन्त्रस्थिमं तदभ्युदयमपरः ।
यदेव वीथिनी पुष्पमरागालकलोदितः ॥ १६०८ ॥
मम पूर्वकरेः लघुविद्यार्थिकस्मरिताम् ।
तिष्ठन्ततपालम स मूर्तिः स्थितपुण्यताम् ॥ १६०९ ॥
धर्मस्पर्शेन शुभं धन मनीश नव ध्रुवम् ।
मर्दस्मिन्नपि शब्दाता कर्मापदुं पदे पदे ॥ १६१० ॥

इत्यर्थे दृष्ट्वा दृष्टान्तमिति विनिर्णीतवत् ।
धूर्तैःस्वद्रोह्यपोन्मार्गं दृष्टान्तार्थं श्रुतम् ॥ १६११ ॥
यस्य धूर्तैरुद्दालनाद्दर्शितो विचक्षणः ।
इत्थंकर्ता पृच्छावर्जन्मवानपि जनाश्रितः ॥ १६१२ ॥
दारासमवर्तीश्रुतगुणगुणन्वितः ।
उद्दालन इत्येतद्गुणं याति जनाश्रितः ॥ १६१३ ॥
तत्पूर्वेषु येन पुत्रेण सुवर्णात् ।
भविते दृष्टेनेव त्रिविदोनावधःपदम् ॥ १६१४ ॥
बभूव नाविकः शुद्धबुद्धिस्थापिय विश्रुतः ।
अनेनपूर्वोत्कात्मवर्षान्यायावत्पारगः ॥ १६१५ ॥
प्रभोरन्तराणि नित्यं पुरे प्रतिमानमविनाशम् ।
पुण्यात्मद्य इत्याख्य विविक्तः सुरदन्पदा ॥ १६१६ ॥
स यां अपि पापस्थिना मेघावित्यप्य रिपवे ।
बभूव धीमेने येन भासमानापि नान्यम् ॥ १६१७ ॥
मीतानि यथा नैव ध्यानेनाभ्युत्थेन सः ।
न कदापि स्वयं ध्यानो नान्येनापि परार्थ वा ॥ १६१८ ॥
स्वयं कुसुमकर्पूरचन्दनादिभिः ।
अमुं स वागयामास न पश्चात् वासमान्वितः ॥ १६१९ ॥
दुःखितो दुःखितनयायस्य स्तूपं पूरयितुं सदा ।
सो उभयपूर्वे वर्दं पुरः स्वार्थनिरन्तमः ॥ १६२० ॥
अवन्तो अपि सर्वं तैरे सर्वं आगमिते नेन सः ।
सम यानि सर्वं निष्पत्त्यान्तरर्गे भेद्य दर्शयन् ॥ १६२१ ॥
इति भव्य महोदाप्रमेयसगर्भेवत्सम् ।
नित्यागतनया नित्यमिश्रमित्यसुपरम्परा ॥ १६२२ ॥

किं मैव विज्ञप्त्यां ऽप्यमिति दाक्षिण्यतः स्फुटम् ।
इत्थं विभक्तिमाल्यस्य पुंसो याति कदाचन ॥ १६२३ ॥
भगवन्नागमवतो मां मन्यते ऽथ न मन्यते ।
इति द्विधामना विषदितः याऽ कदापि तम् ॥ १६२४ ॥
उत्तारकारुण्यधीर्मैत्राकुलसमुन्नतः ।
गुडुग [illegible] नो करण भवानि स्मृर्णीगराम् ॥ १६२५ ॥
किं नु रागतुरक्तो ऽपि वत्सामिव यथा स्मृति ।
भगवन्तः कुथुदन्यादारागमनुरागिणाम् ॥ १६२६ ॥
यतः स्मानेन भोगेनार्दक्रियेव यहेत न ।
[illegible] इव [illegible] नः ॥ १६२७ ॥
[illegible] न [illegible] नार ।
[illegible] ऽनुनितः गुरुम् ॥ १६२८ ॥
[illegible] नरा नार ।
[illegible] ॥ १६२९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३४ ॥

त्वद्दुःखे दुःखितो भावी सैष पर्षत्सुहृत्क्षणम् ।
भव्यो ऽयमपि किं त्वीदृग्मिवार्थं न दिशाम्यहम् ॥१६३५॥
यः स्यादल्पेन संतुष्टो नत्या वा स्तवनेन वा ।
दुःखेभ्यः क्षम उद्धर्तुं स को ऽपि क्रियतां सुहृत् ॥१६३६॥
विहस्य शिरसि न्यस्य शुद्धबुद्धिः करौ ततः ।
केहग्मया सुहृद्भ्यो ऽपृच्छद्विश्वहितादिति ॥ १६३७ ॥
अथैष श्रवणानन्दमन्त्रणापन्नवाग्भरः ।
शुद्धबुद्धेः पुरो विश्वहितं विश्वहितो जगौ ॥ १६३८ ॥
विभावरीविभुविभासंनिभामलकुन्तलम् ।
रक्तरक्तान्तरक्तायमानश्रीवरचीवरम् ॥ १६३९ ॥
मुक्ताचन्दनकर्पूरगौरतरद्युतिम् ।
सारकोटीरताटङ्कहारकेयूरकङ्कणम् ॥ १६४० ॥
आनाभिकूर्चमुत्तुङ्गविस्तीर्णाङ्गं सदा स्मितम् ।
दृशा मसृणया पुंसः पश्यन्तं नमतो ऽवतः ॥ १६४१ ॥
सप्तेपुरं परिभ्राम्यञ्छुद्धबुद्धे कदाचन ।
पुमांसं मामलश्रीकमीदृशं क्वापि पश्यसि ॥ १६४२ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
अथ सो ऽभिदधे तात कदापि जिनसद्मनि ।
कदापि मुनिशालायां कदापि सदने सताम् ॥ १६४३ ॥
कदापि राजमार्गान्तः संचरन्तं नरोत्तमम् ।
वरन्तार्थे पथ्याने सेव्यमानं वीर्नरैः ॥१६४४॥युग्मम्॥
आकर्ण्य जगौ विश्वहितस्तत्तं सुहृद्गुरुः ।
त्संगमाधाने दुःखं न स्यात्तवो ऽपि ते ॥ १६४५ ॥
सिद्धः पुमाञ्छाश्वतानाशल्यः सर्वगो महान् ।

आश्रितं पाति भूपाशिकूपसर्पाग्निपापतः ॥ १६४६ ॥
इत्यस्य शिक्षया सख्यं तेन सार्कं चिकीर्षति ।
प्रमादाद्विस्मरत्येव शुद्धबुद्धिर्दिने दिने ॥ १६४७ ॥
अभियोगे ततो विश्वहितेन विहिते मुहुः ।
तं नत्वैकदा लोकनाथं यानस्थ एव सः ॥ १६४८ ॥
कदापि कार्यतो गच्छन्दूरे दृष्टस्य वर्त्मनि ।
तस्य प्रणामसंदेशं प्रेषयामास पार्श्वगैः ॥ १६४९ ॥
फलपुष्पादिकं चारु केनचिड्ढौकनीकृतम् ।
यस्य कस्यापि हस्तेन तस्मै प्रैषीत्कदापि सः ॥१६५०॥
दूरस्थोऽपि स्वयं गत्वा युग्यादुत्तीर्य नम्यते ।
स महात्मा स्वयं चास्मै ढौक्यं पुष्पफलादिकम् ॥१६५१॥
इत्यमाराध्यमानोऽप्यपतिदाक्षिण्यवृत्तितः ।
दृश रक्षिष्यति स्पष्टं भवत्कष्टं सुतोऽपि ते ॥ १६५२ ॥
पर्वे पुनरसौ विश्वहितेनाभिहितो मुदा ।
यानादुत्तीर्य तं पुष्पफलैरर्चति वन्दते ॥ १६५३ ॥
[त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अथमार्गोत्थिते मार्गे नियमेन नमस्यमुम् ।
इति प्रणाममुद्दिष्टं जगद्गुरुमस्य तं ततः ॥ १६५४ ॥
इति मित्रकर्मायमनायेन संतोषयन्सदा ।
उपनागतमृत्यस्य आगते सुचिरं स्थितः ॥ १६५५ ॥
एकदा निर्वापितेन गर्हदागते स्थितः ।
पुरः स यत्र मृत्वार भूमिभोगाधिपः ॥ १६५६ ॥
पर्यापिठा मुषोपार्ग मारन्यार्थेनिषोत्तम ।
स्वयमन्तेवासिनः कृतावगाहूर्तमूहगान ॥ १६५७ ॥

उद्दम्य भर्तुरादेशकृतो यूयं कियागताः ।
मयि केनापराधेन कारितं भक्षणास्ति किम् ॥ १६५८ ॥
एवमेनेन ते पृष्टाः प्राहुर्भर्तैव दोषवित् ।
त्वं तु स्वास्म्यादतः कृत्वा सेवितो ऽपत्र कूपके ॥१६५९
युग्मम् ॥

इति महावचमाकर्ण्य सो ऽयं भयभराकुलः ।
नित्यमित्रं मतिं मोचे गिरा मन्दस्वगुमया ॥ १६६० ॥
सखे सखे समुत्तिष्ठ कार्यचिदपि रक्ष माम् ।
उग्रशासनधार्मीतः मुद्भवानधुना मयि ॥ १६६१ ॥
कति संपदि मित्राणि न स्युर्दुःस्थानि देहिनाम् ।
दृश्यते ऽपि विपत्नी यः क्षितिस्त्वमेव रत्नयुः ॥ १६६२ ॥
पितृमातृमित्राभ्रातृपुत्रादिभ्यो ऽपि वत्सलः ।
सुहन्ममासि सन्मित्रं दुःखोद्धाराय पार्थिवे ॥ १६६३ ॥
तदिदानीं ममानेन क्रियमाणस्य भूभुजा ।
अपारदुःखकूपारतारणाय तरीभव ॥ १६६४ ॥
अथो म्लानाननो नित्यसुहृन्नित्याह किं नु भोः ।
दर्पं दिशसि मे मुग्ध संबन्धः क इवावयोः ॥१६६५ ॥
किं नोपलक्षसे ऽसौ मामिति भ्रान्त्येव शुद्धधीः ।
ने चित्तभ्रमः किं मां न जानासीति तं जगौ ॥१६६६॥
यायमूचे ममो ऽसि राजद्विष्टं किमप्यधाः ।
स्त्वां न्यग्राहयन्न्यायाभिग्रहो ऽप्युग्रशासनः ॥१६६७ ॥
मे गमविरन्देन न कार्यं किमपि त्वया ।
हस्य ममाणेन सहस्त्रैको ऽपि निग्रहम् ॥ १६६८ ।
सो ऽथ सखे नित्यमहत्त्वं त्वत्कृते कृतम् ।

सर्वं सुपकृतं तुभ्यमुक्तान्युपकृतानि हा ॥ १६६९ ॥
अथानिविधुरो नित्यमुहृद्भ्यधित क्रुधा ।
किमुद्घुष्यसि निर्लज्ज मत्कृते किं कृतं त्वया ॥१६७०॥
यथा यथाहं त्वद्वृत्तमाहरामि तथा तथा ।
प्रीतिमत्ते अभूतः स्वस्मै त्वया सर्वं कृतं न मे ॥१६७१॥
मिथ्यावादिन्नि मे कार्यं राजद्विष्टकृता त्वया ।
नत्नो पार्श्वं निमुञ्चेति धिरस तेन गले धृतः ॥१६७२॥
[illegible] गृहान्तर्द्वारवारिणः सुहृदापर्वा ।
उग्रशासनसंरुद्धं शुद्धबुद्धिं निशम्य सः ॥१६७३॥
नित्यमित्रं विमुक्ताशो दीनं पर्युपास्थितम् ।
[illegible] पर्वमित्रं प्रति व्यधात् ॥१६७४॥
नातं मित्र [illegible] कथंचित्कुरु संप्रति ।
[illegible] मदीय सर्वस्वं [illegible] निगुप्य वा ॥१६७५॥
[illegible]
[illegible] शुद्धमतिस्तदा ॥ १६७६ ॥
[illegible] विमना गृहागतः ।
[illegible] न [illegible] किंचन ॥ १६७७ ॥
[illegible] शुद्धधीः ।
[illegible] दुर्दिनः ततः ॥ १६७८ ॥
[illegible] मां [illegible] ।
[illegible] ॥ १६७९ ॥
[illegible] परिगृह्यताम् ।
[illegible] नित्यसुहृत्पुनः ॥ १६८० ॥
[illegible] कृतादुना ।

हैमबातस्य दृष्ट्वा पार्श्वे अपि नरनीयन ॥ १६८१ ॥
दशाङ्गुष्मत्तां सेन्यो अर्थाभिः धृतनवालवैः ।
मन्वये नु भविष्यार्थान्पुनस्तो व्यवदिग्नयन् ॥१६८२॥
यदि विश्वविनोते यथा दृश्ये पतिष्यामि ।
त्वो सिद्धः सर्वेषो मोक्षनाथः पाश्वन्दर्शी भव ॥१६८३॥
स मे संवरी भार्गी अयं कलान्ती अभिभर्वकरः ।
गदली भवतु धीमाब्लाणं करुणार्णवः ॥ १६८४ ॥
इत्यभिलप्यार्थानि कलायमानमप्रुम्नेनमरः ।
हीनधीरपर्गशानदरकभूमोदगः ॥ १६८५ ॥
शुभ्रवजनिष्यागर्भमयदण्डरांप्रपाणवः ।
भगुनागद्दम्यागरूपः कलागमूर्तेवः ॥ १६८६ ॥
शुभकाहामरत्नग्रन्थिप्रतावज्जिनवेणयः ।
उगरस्या स्थिः वैपिदीयुः मारभ्वता नगः ॥ १६८७ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अर्हं सुधन ते योद्धुं मया धनायुधानि वा ।
इति तेषां गिरा भूरिकिङ्करैः गमरे स्थितम् ॥ १६८८ ॥
भवन्तो च तेषां च दृग्गेद्धगननममाः ।
मदाभिषगजगाभिलः नमरः गमभूमहान् ॥ १६८९ ॥
मेघदापूर्णे रामपुरुषाः पञ्चायुधाः ।
उर्ध्वःस्थितस्य लोकस्य पश्यतो अभिरोगाम ॥ १६९० ॥
शासिताः पालिताः क्षुण्णा हारिता मारिताश्च ते ।
तैः सिद्धपूर्णैः मथाधके विभयतर्जनम् ॥ १६९१ ॥
त्वन्नणामपृद्दलोकनाथभ्यामाङ्घेर्वहिति ।
मं गृद्धपृद्धि कृपान्तात्स्करेणादाय ते उचल्लन् ॥ १६९२

स तैः समं व्रजन्नग्रे शिखरोल्लिखिताम्बरम् ।
अतुल्योल्लासिकल्याणमयसर्वाङ्गसुन्दरम् ॥ १६९३ ॥
अवचूलमिलन्मुक्तावलीवलयमञ्जुलम् ।
स्वविस्तारगुणैर्भूरिपूरिताशासमुच्चयम् ॥ १६९४ ॥
अङ्गीकृतमहारङ्गतुरङ्गरथकुञ्जरम् ।
आलयं प्रीतिमानेकं सविवेकं व्यलोकयत् ॥ १६९५ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अथ क्वचित्कुरङ्गाक्षीशृङ्गारैर्नयनोत्सवे ।
क्वचिद्गीतसुधासिन्धुतारणोत्तरलश्रुतौ ॥ १६९६ ॥
क्वचिद्वृद्धद्रुमारामसौरभ्योल्लासिनासिके ।
क्वचित्स्वाद्यशतालोकमचलद्रसनाञ्चले ॥ १६९७ ॥
क्वचिद्विलाससरसीमरुत्पुलकिताङ्गके ।
तस्मिन्सद्मनि निश्छद्मप्रमोदः प्रविवेश सः ॥ १६९८ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अथारात्रिकसंकाशाभ्रमन्मार्तण्डमण्डलम् ।
दूर्वाराजितरौप्यार्घपात्राभमृगलाञ्छनम् ॥ १६९९ ॥
मङ्गल्याक्षतसंभारनिभव्याकीर्णतारकम् ।
प्रणम्यमानं हृष्यद्भिः सुरासुरनराधिपैः ॥ १७०० ॥
स्तूयमानं स्वधीभक्त्या सर्वदर्शनसूरिभिः ।
प्रसादविशदां दृष्टिं ददतं सेवकात्मनि ॥ १७०१ ॥
पूतं चतुर्भिश्चरणैर्भाग्येनापि सुदुर्लभैः ।
निविष्टं विष्टरे लोकस्पृहणीये महीयसि ॥ १७०२ ॥
तस्य विश्वहितस्याङ्के कृतावष्टम्भसुस्थिरम् ।
प्रणाममिश्रं श्रीमाँल्लोकनाथमलोकयत् ॥ १७०३ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

तद्दास्य विस्मितो ऽयायमध्यायद्धिग्ममौचितीम् ॥
सर्वस्वं नित्यमित्राय दत्तं नो सत्कृतो ऽप्ययम् ॥१७०४॥
अभविष्यद्धनिः का मे कामेन चरतः क्षितौ ।
नातिमप्यकरिष्यं चेन्नास्य विश्वहितोक्तिभिः ॥१७०५॥
इति चिन्तार्तचित्तो ऽयं लोकनाथं ननाम च ।
तेनालिङ्ग्य धृतश्चाङ्के सममोदवदंवदः ॥ १७०६ ॥
किं मित्र विधुरो ऽसीति पृष्टस्तेन महात्मना ।
शुद्धधीरभ्यधाद्दारमन्तुपशासनतो भयम् ॥ १७०७ ॥
अथामुं स महात्माह किं भयं ते श्रितस्य माम् ।
क उपशासनस्तस्य दुःखं मूर्ध्नि मुखे रजः ॥ १७०८ ॥
न सधर्मे मया किंचिद्दत्तमित्यपि मा शुचः ।
सत्कृतिभ्यः समस्ताभ्यो महती सत्कृतिर्नतिः ॥१७०९॥
सेवकानां ददल्लक्ष्मीं शौर्यादेः स्यान्नृपो ऽनृणः ।
ननु तेषां प्रणामस्य कथमप्यनृणो भवेत् ॥ १७१० ॥
ततः कृतप्रणामस्य न भवामि तवानृणः ।
पदं त्रैलोक्यसाम्राज्यादप्युत्तरमनर्पयन् ॥ १७११ ॥
कृतिंकिंचिदृणस्यास्य हृदि यावत्कल्पान्तरम् ।
तावत्तिष्ठेव मत्पार्श्वे मा कुतो ऽपि भयं कृथाः ॥१७१२॥
इत्युक्त्वा स गृहस्याग्रभूमौ तेनाधिरोपितः ।
तस्थौ गुप्तस्पृहानल्पकल्पपूर्णमनोरथः ॥ १७१३ ॥
कैरप्यथ दिनैर्गतैर्लोकनाथो ऽभ्यधादिति ।
ज्ञातो ऽसीह चिराच्छिष्टप्रशासनकिंकरैः ॥ १७१४ ॥
वञ्चयित्वैव मे सम्यग्दृष्टिं दुष्टैरचेष्टिताः ।

दत्तिकर्विमनायेन नागो ययायपाकुलः ।
नष्टः स्तोमागतस्तुङ्गगायमुद्धानर्तसन ॥ १७२७ ॥
दावाग्नौ च जराज्वाले विनाशे च दुर्गोगमे ।
तस्मिन्निरमेत्यासास तं समरसामर्षी ॥ १७२८ ॥
आक्रन्दत्सु महत्स्वनुष्येषु सहृत्क्रिभिः ।
नागो दर्शयामास हेलयापि विलोचनम् ॥ १७२९ ॥
इति शुद्धपाणिः सिद्धमतिः सत्वरं व्रजन् ।
अनन्तरत्नाकारं वैदूर्यैः स्फटिकैः कृतम् ॥ १७३० ॥
अदृष्टपूर्वं निर्माल्यैः समाकीर्णं महत्स्थलम् ।
पुरो निरूपयामास लोकनाथेन दर्शितम् ॥ १७३१ ॥
युग्मम् ॥

तदालोकनसंजातपरमानन्दसंपदः ।
स क्षणं गणयामास चन्द्रिकाक्रान्तिसंपदः ॥ १७३२ ॥
मन्विशाश्रु महातीर्थं तदेतद्वे सर्वतोभयम् ।
तस्मिन्नुवाच सल्लोकनाथो लोकेशसिद्धये ॥ १७३३ ॥
इति सर्वेष्टं सर्वकष्टपिष्टकं प्रभुम् ।
त्वमध्येन महीनाथ लोकनाथं सुहृत्कृतम् ॥ १७३४ ॥
सुखं दुःखं न दुःखेन भवन्तीष्टानि कुत्रचित् ।
आराधयेद्यः श्रीलोकनाथमिष्टार्थसिद्धये ॥ १७३५ ॥
अथापृच्छन्नृपः पृष्ट्वा लोकनाथः स कः प्रभो ।
यस्य चाराधने ऽर्थी तमाराधयामि क्रियासक्तः ॥ १७३६ ॥
इत्थमुक्ते नृपेणायं मुनिराचष्ट खेचरः ।
जन्मान्तरीया गर्जान्त्रचारस्य कथामिमाम् ॥ १७३७ ॥
संसार एव दुःपारे दुस्तराब्धिं ...

उग्रः कर्मपरीणामो राजासिद्धसुशासनः ॥ १७३८ ॥
शुद्धात्मा जीव एवैतन्मन्त्री शुद्धमतिर्मतः ।
नित्यमित्रं पुनस्तस्य यथोदितगुणं वपुः ॥ १७३९ ॥
जनो जनितसौजन्यस्तस्य पर्वसुहृन्मतः ।
गुरूपदेश एवास्य पूज्यो विश्वहिताभिधः ॥ १७४० ॥
तच्छिक्षयामुना राजन् यः प्रणामसुहृत्कृतः ।
तं विद्धि लोकनाथाख्यं धर्ममेवाद्भुतं प्रभुम् ॥ १७४१ ॥
दृष्टाः सुप्तोत्थितेनाथ तेन ये निष्ठुरा नराः ।
ते दुःकर्मगणा व्याधिमृत्युदुर्गतिहेतवः ॥ १७४२ ॥
ते रुद्धो निःक्रियं वीक्ष्य जीवः शुद्धमतिर्वपुः ।
तस्मिन्नुपकृतं मेने भस्मनि क्षिप्तवत्तदा ॥ १७४३ ॥
कदाचित्किंचिदप्येष यदर्दा स्वजने जने ।
तदा धावति दुःखार्तो तदमन्यत साग्निर ॥ १७४४ ॥
कृष्टो ऽङ्गेन गले धृत्वा क्रन्दति स्वजने शुचा ।
नीतो यत्रैव कूपो ऽसौ नरको दुःखसाग्निकः ॥ १७४५ ॥
शरणं लोकनाथो ऽस्तु ममेति गदिते ऽमुना ।
ईगुणं पुण्याः कर्मगणास्ते धर्मसाक्षिकाः ॥ १७४६ ॥
जितदुःकर्मभिर्नित्यं यत्र सत्कर्मभिस्त्वरी ।
लीलारामः स धर्मस्य विरकाख्यो ऽतिनिर्भयः ॥१७४७॥
दानशीलतपोभावसम्यग्दर्शनभावनम् ।
गुरूपदेशावष्टम्भं यथामी धर्मसैन्य ॥ १७४८ ॥
श्रीधर्मेण स्वर्गापवर्गौ वार्ते कथ्यताम् ।
देवेषु गम्यमोक्षेऽत्यये मोक्षेन स्थापितः ॥ १७४९ ॥
ततः विशाल्यिते धाम निर्विकल्पमिलनम् ।

धर्मस्तं मन्दिरे मुक्तौ मुक्तवानकुतोभये ॥ १७५० ॥
येन प्रणामपात्रेण मस्तकेनेति निर्मितम् ।
स धर्मो विधिनाराद्धो राजन्निह किं न यच्छति ॥ १७५१ ॥
अथाभ्यधाद्द्विरेन्द्रस्तत्किंशोऽविद्रमानसः ।
धर्मस्याराधने देवीसत्त्वं शिक्षयतात्तु माम् ॥ १७५२ ॥
शमामृतसमुद्रोर्मिशीकरप्रकरैस्मितैः ।
अक्षरैः शिक्षयामास साधुर्धर्मविधिं नृपम् ॥ १७५३ ॥
धर्मस्य तस्यार्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसाधवः ।
यथा पञ्चेन्द्रियाणीव तुष्यन्ति नृप तत्कुरु ॥ १७५४ ॥
गुरुत्वसाध्यमसंभाव्यमनूहकरणमप्यहो ।
पृथिवीमिव कर्मीनिरूपायं विपुलं शृणु ॥ १७५५ ॥
अपरस्तम्भः शिखिविषस्तम्भनः शिवस्तम्भनः ।
महामन्त्रो नमस्कारः पञ्चानां परमेष्ठिनाम् ॥ १७५६ ॥
सर्वार्थमन्त्रासुरश्रेणीकर्षणे जप किमन्तुतम् ।
यत्करोति नमस्कारः संपूर्णो मुक्तिमप्यसौ ॥ १७५७ ॥
राजन्नेष शुचीभूय त्रिकाले जप्यते यदि ।
तदयं प्राप्येत धर्मः प्रसन्नसकलेन्द्रियः ॥ १७५८ ॥
इत्युदीर्य मुनीन्द्रोऽस्मै सरहस्यं रहस्यदात् ।
राज्ञे पञ्चनमस्कारमन्त्रं पापविध्वनाग्निने ॥ १७५९ ॥
तमवाप्य धरेन्द्रः प्रीतश्च प्रियया सह ।
गतश्च सदनं देहद्युतिद्योतितदिङ्मुखः ॥ १७६० ॥
मुनीन्द्रदर्शनानन्दरसास्वादैकचेतनः ।
चिरं स्थित्वैव नैवत्र भवने भूविभूर्ययौ ॥ १७६१ ॥
अथो यथाविधि धराधिपतिः प्रातरादरम् ।

चक्रे पञ्चनमस्कारमन्त्रध्यानं नृपस्ततः ॥ १७६२ ॥
यथाकालप्रवर्षीरो नीरोगो निरुपद्रवः ।
सरसानसमुद्देशो देशोऽमुष्य तदाभवत् ॥ १७६३ ॥
दुग्धैः क्षरद्भिर्धेनूनां धाराभिरूधसः पथि ।
यशोभिरिव भूपस्य तदा तस्य व्यभूषि भूः ॥ १७६४ ॥
आविर्बभूवुः सर्वेषु शैलेषु मणिखानयः ।
आसन्सर्वेष्वरण्येषु तदा तद्भुवि दन्तिनः ॥ १७६५ ॥
इत्थं महर्द्धिवर्धिष्णुनिःशेषविषयव्रजः ।
कदाचिदपि निद्रान्ते निशान्ते ऽचिन्तयन्नृपः ॥ १७६६ ॥
अहो महत्त्वं मन्त्रस्य यत्प्रसादवशादभूत् ।
राज्यं स्म मनोहारि स्पृहणीयं हरेरपि ॥ १७६७ ॥
नयनानन्दसंदोहमन्दिरं नन्दनस्तु माम् ।
नाधुनापि विनोतीन्दुरिव दुग्धपयोनिधिम् ॥ १७६८ ॥
इति ध्यानभृतं धामीभूतं सद्यो विनिद्रदृक् ।
राज्ञी विज्ञपयामास संमदोल्लाससंपदा ॥ १७६९ ॥
पीयमानसुधापूरं जनिताञ्जलिभिर्जनैः ।
वर्णकर्पूरकर्पूरैर्विम्वान्मलिनं लसन्निर्मलैः ॥ १७७० ॥
योगीन्द्रैरपि साक्षेपं लक्ष्यमाणो ऽधुना मया ।
स्वप्ने ऽदर्शि प्रविशेन्दुर्वदनेनोदरं स्थितः ॥ १७७१ ॥
॥ युग्मम् ॥
इत्याकर्ण्याद्भुतस्वप्नसोमां रोमाञ्चिनः कथाम् ।
राज्ञा वदनराजीवमरन्दमधुरा गिरम् ॥ १७७२ ॥
अकल्पद्रुमकल्पाभ्यां पर्यालिङ्ग्य मधुराकृतिः ।
जगतामुपकर्तास्ते भविता देवि नन्दनः ॥ १७७३ ॥

प्रवर्धन्निवति वञ्चत्यामिनस्यां पैञ्चिमंशुके ।
परिरिंभूव कम्बूनां मानस्त्वो मङ्गलध्वनिः ॥ १७७४ ॥
अथोद्गच्छत्प्रमोदः सानिधो मेदिनीपतिः ।
क्षणं स्थितो नमस्कारमन्त्रध्यानस्थमानसः ॥ १७७५ ॥
एतां विशेषतस्तत्र मन्त्रे मत्परादरौ ।
गमयामासतुर्दुःखं गमयामासतुर्दिनान् ॥ १७७६ ॥
दिनेषु परिपूर्णेषु पूर्णेन्दुवदनस्तनः ।
सूनुर्जज्ञे जयावत्या शुभे अह्नि शुभलक्षणः ॥ १७७७ ॥
पुत्रजन्मोत्सवं यो यः कथयामास भूभुजे ।
स ददावुद्यदानन्दस्तस्य तस्याधिकाधिकम् ॥ १७७८ ॥
तत्काले नृपतेर्मुक्तबन्धबन्धुरचेतसाम् ।
तत्र पुत्रे महोत्सवे द्विषामप्युत्सवो ऽभवत् ॥ १७७९ ॥
अस्मिन्गर्भस्थिते चन्द्र उदरे ददृशे ऽम्बया ।
इति स्वप्नाद्ददौ भूपस्तस्य चन्द्रोदराभिधाम् ॥१७८०॥
समं राज्यश्रिया बालः सो ऽवर्धत दिने दिने ।
परा परिणतिः पञ्चपरमेष्ठिनमस्कृतेः ॥ १७८१ ॥
स पञ्चवर्षदेशीयः सहर्षमवनीभुजा ।
कलागुरुभ्यो निःशेषकलाशिक्षार्थमर्पितः ॥ १७८२ ॥
काममभ्यस्यतस्तस्य ग्रहानिलयमीशितुम् ।
कलाः कौतूहलेनेव तदुपान्तमुपागताः ॥ १७८३ ॥
बालो ऽयं लालयन्तीभिः सहृष्टाभिर्मुहुर्मुहुः ।
कलाभिः कुतूहलात्तामपङ्कादङ्कमनीयत ॥ १७८४ ॥
तथा कथंचिदक्षाभिः कलाभिर्लालितः शिशुः ।
यथा ताभिर्विना नायं क्वचित्क्षणमपि स्थितः ॥ १७८५ ॥

क्रमात्कलाकलापेषु निर्भराभ्यासभासुरः ।
जज्ञे बोधविशेषेण गुरूणामप्ययं गुरुः ॥ १७८६ ॥
खिन्नं लक्षणमार्गे ऽतितीव्रतर्कातुरं मुहुः ।
साहित्यामृतवापीषु पान्थवत्तन्मनो ऽविशत् ॥ १७८७ ॥
दानहृद्यं सुविद्यं च तं देशान्तरकोविदाः ।
जङ्गमं श्रीसरस्वत्योः संगमं तीर्थमागमन् ॥ १७८८ ॥
अभ्यासाद्भयसश्रीमङ्गस्य परितो ऽपि सः ।
लोहपञ्जरमध्यस्थ इवालोकि विलोककैः ॥ १७८९ ॥
अभ्यासकुतुकेनापि को ऽप्यस्य न पुरः स्थितः ।
स दृशो लक्ष्यमाधाय स्तम्भमेव व्यजृम्भत ॥ १७९० ॥
निर्विशेषपदन्यासः पुष्पाद्भिमिद्धपातिनः ।
त्वगवेगादविज्ञातपूर्वपश्चात्पदक्रमः ॥ १७९१ ॥
खेलत्तुरङ्गिकाधाभि वामदक्षिणमण्डलैः ।
स नाङ्गमार्द्रं न स्वेदं न च श्वासमदर्शयत् ॥ १७९२ ॥
नीरसं नगमधन्य ज्ञानं च मदिरात्यनाम् ।
[illegible] ॥ १७९३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७९४ ॥
सर्वेषु तीव चित्रेषु दुःकरेषु च दुर्धरः ।
अगीयत धराधीशैर्धनुर्धरधुरंधरः ॥ १७९५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७९६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७९७ ॥

स्वल्पनरत्नतिनिर्घाटितैर्धन्तु स्वार्थिनः ।
द्विपः पो ऽमन स्थिरं सर्दार इव नीरदः ॥ १७९८ ॥
अग्रांशत्वार्थदत्तयानभ्रान्तो यत्नजया ।
अपालयन्दमनो ऽपि नागो नाग इवामुना ॥ १७९९ ॥
इन्दीवरवल्लीश्वेर्यादिस्तैनतनुभगाकृतिः ।
पूर्णचन्द्रोपमो यन्त्रोदरः स्म भजते युवा ॥ १८०० ॥
तत्स्वयंगतिनिपातस्य धनिगरास्य धनिधनः ।
राज्ञा नीतिमिप्वकृस्य शिक्षार्थयधर्पिनः ॥ १८०१ ॥
अर्थीव गान्धूपन्तूर्प्युन्नन्नान्तन्नकाशिभिः ।
धर्मी पुरः कुमारस्य ननैपामास भारतीम् ॥ १८०२ ॥
वत्स पतिज्ञसयामि स्वामर्थमुज्ज्वास्मयामि तत् ।
आज्ञा राज्ञो न कृप्तेनेति किंचिदन्यन्म तथाप्यदम्॥१८०३॥
गुणपूर्वंकरणः कामयिह स्वोकभियां नयः ।
परलोकधियां धर्म इव नीतिशदेशिनः ॥ १८०४ ॥
पूर्वः सेवाकृतां राज्ञा धर्मेणेव मनोरथः ।
न देवः पावकेनेव मन्युना व्यसनोद्भवः ॥ १८०५ ॥
कल्पद्रुः प्रार्थितं वेगाद्धर्मस्त्वप्रार्थितं चिरात् ।
दुर्गं च प्रार्थितं पीषं दत्ते सेवाभृतां नृपः ॥ १८०६ ॥
धीषु धीषु च नो शक्तिर्न विश्वासश्च दृश्यते ।
जीवितं व्यसनापातैर्मृतानां नरकाय वा ॥ १८०७ ॥
कीर्तिरेव धर्मस्यार्थं रक्षणीयः सदोद्यमः ।
स्वल्पमपि तृणान्तीव कीर्तिरन्याशु नश्यति ॥ १८०८ ॥
नृणां रूपं न रूपं स्याद्दानं रूपं जगत्प्रिये ।
धर्मच्छन्दो वरं कृष्णो ऽप्यवर्षन्निशदो ऽपि न ॥१८०९॥

श्रीरत्नसेनः कुमारो वयस्यः परमो मम ।
किमर्थं च विवोढेऽसौ स त्वां मयि नियुक्तवान् ॥१८२२॥
इत्थं पृथ्वीभुजङ्गेन स पृष्टो हृष्टचेतसा ।
स्वाभिभूतनीपूतो दूतो वचनमाददे ॥ १८२३ ॥ युग्मम् ॥
कस्तस्य तु सम्बन्धो यस्ते हस्ते ऽर्पितोदयः ।
स्वामिन्नंकुरयति कापि किं रवेः केलिवारिजम् ॥ १८२४॥
न स्वस्य किंचिदप्यस्ति स भूधर भवद्रतः ।
विधोरन्तःपुरक्रीडाचकोर इव मन्यते ॥ १८२५ ॥
मर्त्यलोकार्थं यत्कार्यमस्ति तस्यास्मदीतिगुः ।
तत्समाकर्णय क्षोणिवार्णिनीकर्णकुण्डल ॥ १८२६ ॥
अस्ति श्रीरत्नसेनस्य कन्यैषा रत्नमञ्जरी ।
या विराजति सत्पुण्यपादपस्येव मञ्जरी ॥ १८२७ ॥
कन्यावनी तु तत्कुक्षिकमलाकरमरालिका ।
अस्ति तस्य महीजानेस्तनया नयनोत्सवः ॥ १८२८ ॥
अदृष्टपूर्वं शीलस्य रूपया संमृतेनपि ।
तत्तद्रूपां तदालोक्य कृशोऽनङ्गमिवागतम् ॥ १८२९ ॥
तस्या चित्रं समालोक्य स्वतो ऽप्युपरिवर्तिनीम् ।
छिद्येव हृदये लीना रूपं तस्याः कलावतिः ॥ १८३० ॥
रागतपसी जिनग्रन्थजिनाज्ञाजिनभक्तिभिः ।
व्याप्तकर्णशिरोहृद्भिर्गीर्णाग्रिन्दविभूषणा ॥ १८३१ ॥
विशुते नन्दनैर्नीयं तया नृपो यया तथा ।
नात्रस्यागस्तथा भाति गिरीन्द्रो गङ्गया यथा ॥ १८३२ ॥
नरेन्दुना समाह्वानदेशागारभूमिषु ।
सदैव संचरत्येषा नित्यं कान्तिरिवात्मना ॥ १८३३ ॥

उत्सङ्गसङ्गिनीमेनां कदापि कलयन्नृपः ।
भूषितां भूरिभिर्भूषैः सभाभुवमभासयत् ॥ १८३४ ॥
अस्या रूपकलाशीलैः समः को ऽस्ति क्षितौ वरः ।
इत्यपृच्छन्नृपो दूतान्प्रभूतावनिचारिणः ॥ १८३५ ॥
यावद्वदन्त्यमी किंचित्तावन्नृपतिनन्दनी ।
नाहं विवाहं वाञ्छामीत्याह सा हर्षशालिनी ॥ १८३६ ॥
अथैनामभ्यधाद्भूमिविभुर्वल्लक्ष्यलक्षणः ।
पाणिग्रहस्य विमुखी वत्से त्वच्छेमुषी कथम् ॥ १८३७ ॥
न रतिः स्फुरति स्वान्ते येन केन विना तव ।
स त्वया श्वशुरावासे कायच्छायवदेष्यति ॥ १८३८ ॥
चेन्म्लायसि वियोगे मे तडागस्येव पद्मिनी ।
आनेष्यामि तदत्रैव मरालमिव ते वरम् ॥ १८३९ ॥
काम्यं यत्किंचिदन्यद्वा दूरं तत्पूरयामि ते ।
तन्मे विवाहमात्सर्यमुत्सारय मदिच्छया ॥ १८४० ॥
इत्याग्रहमहीयस्या महीपस्यापि भाषया ।
[illegible] विवाहवार्तामप्यमन्यत न कन्यका ॥ १८४१ ॥
[illegible] कन्यकमेकान्ते पृथिवीकान्तकान्तया ।
विवाहाय मुहुः प्रार्थ्यमानादत्त गिरं चिरात् ॥ १८४२ ॥
यथाविधं विधाता यो याता नार्यन्तरं न यः ।
मातर्मा तेन केनापि कृतिना परिणायय ॥ १८४३ ॥
[illegible] तद्वचनं देवीमुखादाकर्ण्य पार्थिवः ।
[illegible] शकुने वीणानादानु [illegible] ॥ १८४४ ॥
[illegible] तन्नृपतनया [illegible] पणम् ।
[illegible] यदिमां राजा विज्ञापितमिदं वचः ॥ १८४५ ॥

परेव कन्यया राधावेधे वरणमीहते ।
चन्द्रोदरस्य योग्यत्वनिश्चयादिव विस्मयमानसः ॥१८४६॥
चन्द्रोदरं विना को ऽपि राधावेधाय न क्षमः ।
इत्यस्यैव यशो व्यदधुःप्राप्ता दोर्भुजः परं ॥ १८४७ ॥
दिव विनापि चन्द्रोदरमिहागते ।
केऽपि दृष्ट्वा स्वनेत्रेणैर्निर्दिष्टाविदावयोः ॥ १८४८ ॥
ते श्रीसवनेनस्य पावित्वनाधिनमयपः ।
र्वालविलयोमाश्रमनमु ः सिनिरासुरः ॥ १८४९ ॥
राधावेधोत्सुकं एतमपानं पावित्वर्हानिभिः ।
अभिमन्यरोत्सवे चन्द्रोदरं माहरयादिरम् ॥ १८५० ॥
युग्मम् ॥

प्रसाददानादानन्दस्पृते दृते गते च सः ।
चतुरङ्गचमूसारः शुभारः प्रायनन्तुरा ॥ १८५१ ॥
महत्वनिर्जितनैरावैरर्दिपसेव वर्गाहनम् ।
दपप्रयन्त्या व्यानि विमे हृतः पूतमपाधिपः ॥ १८५
पत्तपर्तृनाम स्वैनिर्गोमन्त्रदनिर्भराम् ।
नयश्रीमद्रमर्गारामुखान्नान्तर्भासिपुराम् ॥ १८५३
स्वाभरापिरामाणि सदुर्मनपलीस्पृशि ।
आवर्तनीषु वेगेन दृप्तारस्वाभिरामिषु ॥ १८५४
गाहान्तर्भिर्मपूर्वैरसिता सिलिचु न्वराद् ।
रनमध्यामाटुपेताधिः बाऽनामाणोवन्न स्यान ॥
गणवर्णिरपूर्व मालालिषेर्वा च सर्वर्षभः ।
अभिमानमनवीरयौ दनिवर्णरिव ॥ १८५६ ॥
दृष्टुं अपादिशो बन्धः पुनरप्यस्तरिवराः ।

खनन्हरिखुरैः क्षोणीं कुर्वन्पद्यां रजोभरैः ॥ १८५७ ॥
ग्रामरामाभिराकृष्टदृष्टिभिः स्मितदृष्टिभिः ।
असंस्कृतमनोज्ञाभिरनाकूतं निरीक्षितः ॥ १८५८ ॥
दधिभारदधिक्षीरैः सैर्मनोभिरिवोज्ज्वलैः ।
प्रथितोपायनान्ग्रामवृद्धान्संमानयन्पथि ॥ १८५९ ॥
सिञ्चन्द्विरदवृन्दानां दानाम्भोभिर्वनद्रुमान् ।
दुस्तराः सुतराः कुर्वन्नुर्वीधूलीभरैर्धुनीः ॥ १८६० ॥
गिरिमध्याध्ववैषम्यं भिन्दन्स्यन्दननेमिभिः ।
क्षोभयन्नटवीसिंहान्सिंहनादैर्मृगाभृताम् ॥ १८६१ ॥
अज्ञातपथसंचारो विदग्धानां कथारसैः ।
क्रमात्कुमारः काम्पील्यपत्तनाभ्यासमासदत् ॥ १८६२ ॥
॥ एकादशभिः कुलकम् ॥

सन्मान्य रत्नसेनेन कुमारः स्थापितस्ततः ।
सुधाकरकरध्वंसोद्दामधामनि धामनि ॥ १८६३ ॥
धनुर्धरैकधौरेयमन्यैरन्यैरपि द्रुतम् ।
अपूरि पूरियं वीरैः राधावेधाय धावितैः ॥ १८६४ ॥
ततोऽलंकृतमालोलध्वजच्छायादिरासितैः ।
कलशैर्मन्मथस्पष्टनिधानकलशैरिव ॥ १८६५ ॥
विलासमण्डपं भूमिमण्डलाखण्डलस्ततः ।
अकारयन्मणिश्रेणिश्रीहसन्मञ्चसंचयम् ॥ १८६६ ॥युग्मम्॥
तत्राहूय न्यवेश्यन्त भुजभाजो महीभुजः ।
धर्मा तेषु त्विषा चन्द्रोदरश्चन्द्र इवोडुषु ॥ १८६७ ॥
वन्द्रमयोर्व्योम्नि यन्त्राग्रे षोडशद्वादशारयोः ।
मुष्टिसंहाररूपेण भ्राम्यतोरधऊर्ध्वयोः ॥ १८६८ ॥

चक्रयोरुपरि न्यस्य भ्रमन्तीं काष्ठकच्छपीम् ।
अधस्त भूतले पात्रे हैमपञ्चैर्भृतं घृतैः ॥ १८६९ ॥ युग्मम् ॥
ऊर्ध्वीकृत्य करं भूपः पश्यतां सर्वदोष्मताम् ।
सनीरनीरभृद्धीरगम्भीरध्वनिरभ्यधात् ॥ १८७० ॥
वेगाभोगभ्रमच्चक्रद्वारान्तः स्ववर्त्मना ।
क्षिप्त्वेषुं दत्तदृग्लक्ष्ये घृतान्तःप्रतिबिम्बिते ॥ १८७१ ॥
भ्रमत्कच्छपीवामविलोचनकनीनिकाम् ।
यो भेत्स्यति स एवास्मत्तनयां परिणेष्यति ॥ १८७२ ॥
॥ युग्मम् ॥

इत्याकर्ण्य गिरं को ऽपि स्थामश्चापमुदक्षिपन् ।
राधायन्त्रतलं प्राप योधविद्यैकदुर्मदः ॥ १८७३ ॥
तन्मुक्तः स्वं ययौ बाणश्चक्रमुन्मुच्य वामतः ।
द्रुतभ्राम्यद्दोर्दण्डाद्भ्रूभङ्गभयादिव ॥ १८७४ ॥
वेध्याध्याने मुहुः सैष पतद्दीतीव कोपतः ।
बाणः कस्यापि भूभर्तुरुरं जनकस्य विद्धवान् ॥ १८७५ ॥
• अस्माभिः सह वेगेन स्पर्धते ऽसाविति क्रुधा ।
अरैर्भ्रमद्भिश्चक्रस्य कस्यापीषुर्विखण्डितः ॥ १८७६ ॥
कच्छपीदृग्भिदे मुक्तश्चक्रारैः स्खलितः पतन् ।
कस्याप्यूर्ध्वमुखस्येषुर्दृशं तस्यैव विद्धवान् ॥ १८७७ ॥
कश्चिद्विमुष्यतो वीक्ष्य हस्यमानाञ्जनैर्नृपान् ।
प्राप्तो ऽहं द्रष्टुमेवेति पश्चाद्भागादपि नोत्थितः ॥ १८७८ ॥
भीकृते किं न लज्जे ऽहमभ्यस्तां दर्शयन्कलाम् ।
इत्युत्तरकरो राधां को ऽप्यवज्ञातवान्हसन् ॥ १८७९ ॥
इतरेष्वपि स्कन्देषु राधावेधनिषेधिभिः ।

गयानकयपथेव कश्चिदुत्थाय मज्ञनः ॥ १८८० ॥
इत्थं विमंस्थुले राजकुले काम्पील्यपार्थिवः ।
एत्य चन्द्रोदरस्याग्रे जाग्रद्दुर्जगीर्निगौ ॥ १८८१ ॥
उत्तिष्ठोत्तिष्ठ कोदण्डकल्याघुर्य दधुर्यनः ।
वीरा मुखेप्ययोधत्वदुःकीर्तिमिव कालिकाम् ॥ १८८२ ॥
सन्ति वीरास्त्वमेवासि राधावेधविधौ पुनः ।
सन्ति तेजस्विनो भास्वानिव राश्मिसये क्षमः ॥ १८८३ ॥
मानवेन न केनापि वेध्या राधेति निश्चयम् ।
मिथो जल्पाषड् राज्ञां इव साम्प्रभिया सह ॥ १८८४ ॥
इत्यस्य वाग्भिकल्याप पर्हीप्याषिते गतो ।
जगाम गमम् राधां इत्युक्त्वा नृपैः ॥ १८८५ ॥
पोरस्थे धन्वानि स्वीरमाषयन्दितमज्जिते ।
संस्थी तत्र मूल्ययाशिरं स विशिर्वं कृती ॥ १८८६ ॥
धूंने मनिमिते मध्ये भ्रमद्दाम्बोकियनगपम् ।
इदं पद्मविदायानिल्यास्तस्य स्थिरां दृयम् ॥ १८८७ ॥
रम्भ स्वर्णमूर्ती कृत्वा विशिग्वास्य विस्वायमगी ।
[illegible] इव जिनः ॥१८८८॥ युग्मम्॥
मठागाग्रे च मध्ये च हृदयम्पर्शना स्यात् ।
राज्ञां विदधे रम्युम्यवेदि वै पाति गों दुरुः ॥ १८८९ ॥
न च पृथग्भवं भेजि न च मे संसारवारः ।
[illegible] मता विदे विशिखैर्विशितं नृपैः ॥ १८९० ॥
[illegible] पराभयंर्वीष्पारायपपु गयमः ।
[illegible] अपयशस्य कैत्र आरापुषागमम् ॥ १८९१ ॥
[illegible]

पुनरेवं नरेशेन कुमारः कारितस्ततः ॥ १८९२ ॥
राजलोके गतः पाणिग्रहणाह्निकोन्मुखे ।
आनन्दसुन्दरे ऽथात्र सा कन्या म्लानमाननम् ॥ १८९३ ॥
तातोदयदानन्दमन्यमन्थरया गिरा ।
अथैनामभ्यधादुःसपञ्जरी रत्नमञ्जरी ॥ १८९४ ॥
वत्से करस्पर्शीचारमुखवारिरुहस्पृशाम् ।
कालिमां कलयस्येवं यथापि वदने कथम् ॥ १८९५ ॥
रूपे निरुपमः काम्यकलाकलितविलासभूः ।
अपूरयत्तव श्रद्धां शुद्धान्वयनृपात्मजः ॥ १८९६ ॥
धीरोदात्ताकृतिर्लक्ष्यशास्यदाक्षिण्यभूगणः ।
नायं सपत्नीदुःखं ते कदाचिद्दर्शयिष्यति ॥ १८९७ ॥
यन्मे तन्मुञ्च वैमुख्यं क्षिप्रं भातु भवन्मुखम् ।
सर्गे ऽत्र स्वजनानन्दक्षीरनीरनिधेर्विधुः ॥ १८९८ ॥
इत्याकर्ण्य गिरं मातुः सा तुषारकरानना ।
ऊचे भ्रूविहितस्तब्धः सूचयन्ती शुचं पराम् ॥ १८९९ ॥
मातः कातरता नास्ति सपत्नीभ्यः कदापि मे ।
मत्तश्चेल्लक्ष्मवन्त्यं याः दुर्धुरीण्यास्तु तद्भयम् ॥ १९०० ॥
यद्यधीना भविष्यन्ति तदनिभीतिरीतिभिः ।
स्निग्धयिष्यामि ता भर्तृसुन्दरीः सोदरीरिव ॥ १९०१ ॥
तद्देतच्चेतसि न मे मानमालिन्यकारणम् ।
धत्ते ऽभिमन्यतामिमाभिः किं संकोचनिमित्तताम् ॥ १९०२ ॥
किं तु प्रतिज्ञा मे ऽपूरि राधावेधेन नामुना ।
अन्यः स राधावेधो ऽस्ति येन मे हृद्यहोत्सवः ॥ १९०३ ॥
अरैः सत्कर्मदुःकर्मचक्रयोर्वेदनापयैः ।

भ्रमद्भिः सृष्टिसंहारक्रमेणान्तरितं द्रुतैः ॥ १९०४ ॥
भ्रान्तं संदेहयन्त्रेण विचारविशिखेन यः ।
सूक्ष्मं भिन्द्यात्परं तत्त्वं राधावेधी स मे प्रियः ॥ १९०५ ॥
॥ युग्मम् ॥
इत्यस्या विकसद्वाचि श्लोको ऽयमुदभूद्भुवः ।
लीलावातायनतलात्सहसा राजमार्गतः ॥ १९०६ ॥
ईदृग्राधावेधेन कलावत्या मनःप्रियः ।
एकश्चन्द्रोदरो विश्वमौलिवर्ती जयत्ययम् ॥ १९०७ ॥
इत्युर्वी श्रुतिमेवानुमोदमाना प्रमोदिनी ।
ददौ जालान्तरे नेत्रं पुष्पा सह नृपप्रिया ॥ १९०८ ॥
असौ पुरःपठद्वन्दिनिवहं वाहवाहनम् ।
पथि चन्द्रोदरं वीरं संचरन्तमलोकत ॥ १९०९ ॥
चन्द्रोदरस्य पुष्पाश्च वीक्षमाणा मुखं मुहुः ।
अनुपङ्गाच्छिरःकम्पमन्वभूद्रनमञ्जरी ॥ १९१० ॥
कार्यं कृतीन्दुर्यातीति पृष्टा दिक्करिका तया ।
कापि गत्वाशु विज्ञाय समागत्य व्यजिज्ञपत् ॥ १९११ ॥
अ यायं देवि मन्त्रीन्दुमतिसारागिराचलत् ।
पुरान्तस्तीर्थकथीत्यपरिपाटीविधित्सया ॥ १९१२ ॥
वार्तया च तया चन्द्रोदरश्रीदर्शनेन च ।
भीता कलावती किंचिद्रेजे पाणिग्रहस्पृहया ॥ १९१३ ॥
अथाकारयदावार्धिमिलितस्वमनःप्रजम् ।
चन्द्रोदरकलावत्योर्नृपः पाणिग्रहोत्सवम् ॥ १९१४ ॥
विदुषो ऽपि पठन्मूर्वं विप्रैत्यासिप्य संभ्रमात् ।
अपरं कारयन्तीषु गोत्रवृद्धासु हर्षतः ॥ १९१५ ॥
भीचि

ताम्बूलपूरणस्थूलकपोलासु पुरन्ध्रिषु ।
लसत्कुङ्कुमकौसुम्भस्तोमाम्बरदुकूलेषु ॥ १०१६ ॥
पठत्स्वन्यपपुत्राले वैनासिककुले ऽभितः ।
वाद्यमानेषु वाद्येषु सान्द्रमन्द्रगरम्बरम् ॥ १०१७ ॥
प्रिया न्यस्मुखयोः स्त्रीः र्संस्फुर्वीक्रियमाणयोः ।
वधूटीवरयोर्जायमाने मारलणे मुहुः ॥ १०१८ ॥
आपूर्णगगनो ममभुवनश्रवणेन्द्रिया ।
उरभूत्मुलः को ऽपि दिग्भित्तिप्रंशभूरिव ॥ १०१९ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

ततः किमिदमित्युच्चभूत्कं ततगतुषि ।
उत्कर्णे पराधीनजने चन्द्रोदरे ऽपि च ॥ १०२० ॥
को ऽप राजपुमानेत्य वैधुर्यस्वलितस्वरम् ।
ऊचे वाणा न्वराधारकरुणोपेण त्वरया ॥ १०२१ ॥
समागो गगनस्येव व्यालो विन्ध्यगिरेरिव ।
स्यामिन् रत्नपीठादिगुरुः पितृवनेरिव ॥ १०२२ ॥
शुण्डाचलितदन्ताग्रो गजितर्जितदिग्गजः ।
दृग्गोचरस्य नामापि नाशयन्नाशयद्दनैः ॥ १०२३ ॥
पुगद्धर्षणतापुष्पाङ्कुपमदारयः ।
दिशापहापगापूर इव दूरसमुन्नतः ॥ १०२४ ॥
अन्यः कश्चिद्गुणायानः पुनो ऽपि नगरान्तरम् ।
शृङ्गोगीनयना कृत्येनानवारितो वारणः ॥ १०२५ ॥
चतुर्भिः कलापकम्

तद्दिया स्तम्भमुन्मूल्य गजा गर्वादिवात्मनः ।
पत्तापोर्चक्रि न्यस्य कर्कणोऽपीषु वायस्म् ॥ १०२

पलायमाना हरयो रयोपहृतमारुताः ।
लङ्घिरे मियो मार्गरोधक्रोधसमुद्धुराः ॥ १०२७ ॥
क्षणत्करोत्यपि जगत्न येषां पतितं दृशि ।
वीरैस्तैरप्यहो हस्तन्यस्तशस्त्रैः पलायितम् ॥ १०२८ ॥
किं वा बहु वदाम्येष मास्म परेक्ष्यतां स्वयम् ।
नदन्नकाण्डकल्पान्तकालमेघ इव द्विपः ॥ १०२९ ॥
इत्युक्तया सपरीवारौ तौ कुमारधरापती ।
रभसाभ्युत्थितौ नागमैक्षेतां कथिताधिकम् ॥ १०३० ॥
यावत्पश्यति भूजानिस्तावद्वाताहतृणैरिव ।
द्विपाग्रस्तैर्जनैः शून्यं कृतं भूतलमग्रतः ॥ १०३१ ॥
द्विपे ऽस्मिन्कल्पयत्यद्य जालाट्टालकमालिकाः ।
पुरस्य कृपया कम्पमाना भूपतिरभ्यधात् ॥ १०३२ ॥
को ऽप्यस्ति क्षत्रियापुत्रः कुत्रचिन्मत्पुरे ऽपि यः ।
दोर्बलेन पुरं पाति पात्यमानं द्विपेन यः ॥ १०३३ ॥
इत्युक्त्वा पार्थिवः चक्षुर्यस्य यस्य मुखे ददौ ।
धीरः सत्त्वो नरो ऽपि स स त्यक्तसुरता दधौ ॥ १०३४ ।
ततः कृतमहाक्रन्दे तस्मिन्नत्यातुरे पुरे ।
वद्धं वपुर्नरायेणोत्तरीयं प्रोज्झ्य रंहसा ॥ १०३५ ॥
पर्यङ्कस्थान्यैरामात्रकक्षुब्धो वामनन्दनः ।
रे रे मा मैति मातङ्गं वल्गीरवरवो ऽवदन् ॥ १०३६ ॥
तन्नादप्रयमंभ्रान्तः स्थित्वा स्तम्भ इव क्षणम् ।
स्वं चेतः पर्णवल्यात्त क्रुधा तं पत्यधावत ॥ १०३७ ॥
न कुम्भी बाधमानेन यानीनि चलितुं भयात् ।
इत्यस्याभिन्य तत्पार्श्वे कुमारः पेचकं गतः ॥ १०३८ ॥

तमन्वचलत् क्रोधाद्वल्गन् मत्तो गजः ।
पुच्छमूलस्थ एवामुं व्यथयच्च भ्रमद्भटः ॥ १०३९ ॥
इत्यभ्रामि चिरं कौतूहलाद्वीरेण वारणः ।
क्रोधद्वेषादिदोषाढ्यः संसार इव कर्मणा ॥ १०४० ॥
दक्षवामपार्श्वानिभ्रान्तिश्रान्तिविस्फुरद्वपुः ।
स्तब्ध एव तदा तस्थौ स कृत्रिम इव द्विपः ॥ १०४१ ॥
खेदाच्छुष्यन्मदं मोघनिःश्वासं मीलदीक्षणम् ।
उपेत्याग्रे कुमारस्तं करेणाताडयत्करे ॥ १०४२ ॥
कोपतापात्स्रवद्रक्ते इव रक्ते दधद्दृशौ ।
चिक्षेपास्मिन्करं कुम्भी दुष्टः फणमिवोरगः ॥ १०४३ ॥
नर्दयंस्तिष्ठन्पतत्सुपवृषज्जन्मा समग्रहः ।
गजमाकुलयत्युष्टं क्षणिको धनिकं यथा ॥ १०४४ ॥
वेगाद्दष्टोत्पतनः स्थिरं किल शिलामयम् ।
कुमारो ऽथ तमारोहल्लोकाग्रमिव योगवित् ॥ १०४५ ॥
तद्दीक्षाकौतुकोत्ताले जाते जाले ऽङ्गिनां ततः ।
पर्वीवोदपतन्पृथ्वीभागाद्यागाग्रणीर्दिवि ॥ १०४६ ॥
तदर्शि दिवि श्यामधामश्रीः सामजो लसन् ।
कुमारद्युतिविस्तारविद्युत्वानिव तोयदः ॥ १०४७ ॥
पश्य यात्येष यातीति जने जाग्रद्दुतस्वने ।
करी कुमारमाणिक्यतस्करो ऽयं तिरो ऽभवत् ॥ १०४८ ॥
किमेतदिति चिन्तार्तिनिश्चलैश्चित्रगैरिव ।
जनैरजनि दुःस्वप्नं चित्रशालेव सा पुरी ॥ १०४९ ॥
नयनैकप्रिये तत्र कुमारे करिणा हृते ।
स्वसर्वस्वमिवामोचि जनानां नयनैः पयः ॥ १०५० ॥

चित्तप्रियवियोगार्ता साथ भूपालकन्यका ।
दुःखौषधं ममास्त्वग्निरित्युच्चैरादिदेश च॥१९६३॥युग्मम्॥
आभूपदुपर्यन्तं जनानां मरणार्थिनाम् ।
तदा तदैव वचनं समं वह्निरजायत ॥ १९६४ ॥
इत्येकमनसाश्रित्य मत्पक्षे कर्मसाक्षिणे ।
जनो ययौ चितार्थी नदीतीरमहीतलम् ॥ १९६५ ॥
व्यभज्यन्त शनैर्द्वारादिक सद्म चिताकृते ।
खण्डं खण्डं भुवः खङ्गाकीर्णीभिन्नमङ्गलैः ॥ १९६६ ॥
कल्याणतुल्यमूल्यात्तैः काष्ठखण्डैस्तदन्वकैः ।
अहम्पूर्विकया तत्र व्यरच्यन्त जनैश्चिताः ॥ १९६७ ॥
सचितानात्ममालोक्य भविष्यत्पापशङ्कया ।
समकम्पन्त तत्सीमभुजङ्गव्यन्तरदेवताः ॥ १९६८ ॥
विन्यस्य तृणपूलेषु वह्निं तस्मिञ्जनस्ततः ।
जीवितस्येव नाशीरं समीरं मुखतो ऽक्षिपत् ॥ १९६९ ॥
मुखमारुतवीचीभिः प्रेरिताभिर्मुहुर्मुहुः ।
विलक्षो ऽजनि लोको ऽयं नाज्वलज्ज्वलनः पुनः॥१९७०॥
ज्वलितव्यात्मोपायव्रजेनापि जनेन सः ।
नाग्निर्ज्वालयितुं शेके कुतुकीवानिशं हसन् ॥ १९७१ ॥
विलक्षा दिक्षु विक्षिप्तचक्षुः क्ष्मापसुता ततः ।
ददर्श दूरतः कायोत्सर्गसंवर्गितं यतिम् ॥ १९७२ ॥
दध्यौ च युक्तं कारुण्यसुधाब्धेरस्य संनिधौ ।
एतावज्जनतामृत्युहेतुर्ज्वलति नानलः ॥ १९७३ ॥
तद्वन्दे ऽहमसंदेहं स्वार्थसिद्ध्यै जवादमुम् ।
भान्तीष्टफलकल्पतरवो गुरवो भृशमीदृशाः ॥ १९७४

इत्यगच्छदियं स्वच्छमतिर्यतिनतिस्पृहा ।
साधुदर्शनसानन्दैर्जनैरनुगताखिलैः ॥ १९७५ ॥
तं नत्वाथ मुनेर्व्यक्तभक्तिभासुरमानसा ।
जगाद जगतीनाथसुता दुःखोचितं वचः ॥ १९७६ ॥
किं कृपाब्धे त्वयागोपि तपःशक्त्या ज्वलच्छिखी ।
शिखिर्जिन्वग्नायातं न किं जानास्यमुं जनम् ॥१९७७॥
ईहक्तापातुरं नहि संयमामृतसागरे ।
इमं निमज्जय जनं भगवञ्जगतां हित ॥ १९७८ ॥
पारयित्वाथ संसारपारदृश्वा मुनीश्वरः ।
जगौ साक्षात्तत्त्वज्ञानद्राक्षावल्लीफलं वचः ॥ १९७९ ॥
दानशीलतपोभावजित्वरी पुण्यसंपदा ।
गार्हस्थ्ये भाविनी त्वत्तः शासनस्य प्रभावना ॥१९८०॥
तत्कल्याणिनि मा कार्षीरिदानीं संयमोद्यमम् ।
भूरिभोगफलं कर्म त्वयि किंचिच्च पश्यति ॥ १९८१ ॥
उद्यमो ऽयं यदर्थे स चतुर्थे ऽह्नि समेष्यति ।
राजपुत्रः स नु यथा विद्यते श्रूयतां तथा ॥ १९८२ ॥
अस्ति पूः स्वस्तिपूर्णश्रीर्वैताढ्याचलमण्डनम् ।
विदिता मल्लिका नाम्ना पुरषट्कमतल्लिका ॥ १९८३ ॥
तस्यां रत्नाङ्गदो नाम महोद्दामपराक्रमः ।
विद्याधरस्तारविद्याशक्तिर्भुनि[निर्भये ॥ १९८४ ॥
तस्य स्त्रीत्यवनीकुक्षिनलिनैकमरालिका । (प्रियाम)
सुतास्ति रुक्मिणी नाम रूपश्रीरिव रूपिणी ॥ १९८५ ॥
तां कोऽहं कोटयन्नभ्यानुवाच प्रस्तने ऽह्नि सः ।
वरो ऽस्ति कश्चिदप्येतदनुरूपः सितापिनि ॥ १९८६ ॥

तः खेचरवक्त्रेभ्यः श्रुत्वा तदधिकश्रियम् ।
त्वत्प्रियं खेचरापीडः स कुमारमहारयत् ॥ १९८७ ॥
तेन कन्याविवाहार्थं कुमारोऽभ्यर्थितस्ततः ।
नयधर्मसदाचारसत्यधीरभ्यधादिदम् ॥ १९८८ ॥
अद्यैव दैवमर्यादोल्लङ्घिरूपमयाधिपम् ।
हल्लीलाकल्पलतालीलादिगुणां पर्यणयं वधूम् ॥ १९८९ ॥
सतीं रूपवतीं चैकामङ्गीकृत्य मृगीदृशम् ।
कस्मै सुखाय सुमुखी द्वितीया परिणीयते ॥ १९९० ॥
वरं कारागृहक्षिप्तो वरं देशान्तरभ्रमी ।
वरं नरकसंचारी न द्विभार्यः पुनः पुमान् ॥ १९९१ ॥
अभूषितो गृहायाति नाप्नोत्यम्बुच्छटामपि ।
अप्राक्षितपदः शेते भार्याद्वयवरो नरः ॥ १९९२ ॥
दुर्भगापि विरूपापि सपत्नी सुभुवामपि ।
नाममात्रे सदाप्यन्तस्तनुतापः तल्पमुल्लसेत् ॥ १९९३ ॥
नयाहं भयमीभिमरमप्यमानिना मया ।
पुत्रीसंबन्धवन्ध्यस्ते रुचितो ऽप्युचितो ऽपि न ॥१९९४ ॥
इत्युक्त्वा विरते धर्मनिरते नृपजन्मनि ।
विद्याधराधिपो जिह्वालोलयान्दोलयन्नुपाहितम् ॥ १९९५ ॥
मत्पुत्रीं परिणीयासौ दृश्यापि यदाति न ।
किं नूतन महाभाग भाग्येनावतारयितुं ये ॥ १९९६ ॥
इत्यादिभिर्गिरां भारैरारोप्य विवाहितः ।
कृत्वा मण्डपरात्रि स संकल्पितः समेष्यति ॥ १९९७ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

इति तन्त्रपयादित्य सोऽपि स्तम्भं कर्या च माम् ।

चचार चारणमुनिर्मनुष्यामहते पथि ॥ १९९८ ॥
इहैव हि स्थितैः पाल्यः कुमारागमनोत्सवः ।
इत्यालोच्य जनैस्तस्थे तटिनीतट एव तैः ॥ १९९९ ॥
एष्यत्यत्र कुमारेन्दुर्नान्यथा मुनिवागिति ।
चतुर्थाहर्निशीथे अपि स जनो जागरी स्थितः ॥२०००॥
रे रे मया हृतां कन्यां व्यूढ्वा नीत्वा क यास्यसि ।
अयं न भवसि क्षिप्रमस्त्रमस्त्रञ्च सज्जय ॥ २००१ ॥
रे रे वधूं मया व्यूढामेतामाच्छेत्तुमिच्छसि ।
एभिरेव पदैरेहि पातयामि शिरस्तव ॥ २००२ ॥
एवं वधूविरोधेन क्रोधेन व्योम्नि धावतोः ।
कयोश्चिन जनेनोच्चैरुक्तिमत्युक्तयः श्रुताः ॥ २००३ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

किमेतदिति संभ्रान्तः स जनो दिवि दत्तदृक् ।
खड्गप्रहारगात्कारान्सहुंकारानकर्णयत् ॥ २००४ ॥
मा भूदिह कुमारेन्दुः स्याद्भेदजनपनादसौ ।
इत्यागमुत्कयोऽन्योन्यं जनस्याकुलचेतसः ॥ २००५ ।
एतस्मिन्नन्तरे खड्गखन्नखनत्कृतच्छिन्न् ।
पपात पुरुषः को अपि दिवो दीप्तवपुर्यद्युः ॥ २००६ ।
हा नाथ मां द्विपानेन ह्रियमाणां न पासि किम् ।
रणाग्रमरणो ध्यानसिद्धसिद्धिः सुरो अस्ति यत् ॥२००७।
एवं स्वल्याः कस्याश्चिद्दूरं दूरं मृगीदृशः ।
शुश्रुवे ह्रियमाणाया इव व्योमाध्वनि ध्वनिः ॥ २००८ ।
युग्मम् ॥

पुनरपि पतितं यावद्वनितान्तर भूपतिः ।

उपान्त्यस्य नाथेन कुमारं पृष्टवान् स ॥ २००९ ॥
निन्दन्नम्नामहर्षेण महर्षेरपि भारतीम् ।
कुमारपदं वीक्ष्य मानुः पौराः परं मुदम् ॥ २०१० ॥
स्नात राजपुत्री तु यदि:कथा लोकदर्पणः ।
रचयन्ती चित्रमिवोपचितामिन्धनैर्घनैः ॥ २०११ ॥
मृत्युस्य गिनिश्चयाः स्नापपुण्या निर्गत्य नाम ।
सर्वे संकर्मनिर्माणस्तम्भान्तरतामभवन् ॥ २०१२ ॥
चितां कुमारमारोप्य मञ्चालय ज्वलनं ततः ।
स्नात्वा नृपतिभूत्यजनस्त्या अस्पाकुले स्थिता ॥ २०१३ ॥
सन्धेन केचिद्वीचिन्यायारणेनापरे जरे ।
स्तलया राजयायामाशुधितायाम् निर्मा निभाय ॥ २०१४ ॥
क्षणे गन्तस्य निकपे तत्र तथारयेनतः ।
सिन्धुस्नानविधानादिप्रत्यन्ते अपि यत्नापिताः ॥ २०१५ ॥
यथाभयदपीकृतेरूपया जितयाधुन्नः ।
मन्दं मन्दं परे नृपधिनाथनमपमगमम् ॥ २०१६ ॥
रघुः स्वभूतः के अपि कर्णोत्पुन्नेभात्तम् ।
द्विगुणं राजपूर्मानः धीनिधिताभितात्मम् ॥ २०१७ ॥
धूमं चौर्यसिनारम्दमिवाग्नित्म कृतान्ततः ।
भ्रमयन्तः शिरस्पुवेर्वर्म्मन्ति स्म विनादयः ॥ २०१८ ॥
नापयन्भस्मन्त्री जयान्माश्र्मध्यलम् ।
स्पुलिङ्गविभपाणजाली चरय पिपे उपदः ॥ २०१९ ॥
ततश्चितपुत्रधन्यमोदितम्हूर्तिः ।
रोमाञ्चिताङ्गी नवात्मा तावत्सतदेवे श्रुयुः ॥ २०२० ॥
तावदायात एवाहं स्वस्ताहं भजस्य वा ।

प्रिये त्वमेव मे प्राणाश्चित्तं चेत्युद्भूद्वचः ॥२०२१॥युग्मम्॥
ततः खे दृत्तनयना नयनानन्दकं प्रियम् ।
समायान्तं विमानेन सापश्यन्मेघसंयुतम् ॥ २०२२ ॥
प्रियामौ मतिप्रियस्यापि तन्ममातिप्रिया ध्रुवम् ।
इति सा प्रीतिसरसां सपत्न्यामप्यदादृशम् ॥ २०२३ ॥
किं जीवितं किमानन्दः किमुल्लासः किमुत्सवः ।
आयात्यसाविति स्मेरदृशा कैनैष नैक्षत ॥ २०२४ ॥
पादन्यासैः कुमारो ऽयमथ भूमिमभूषयत् ।
स्मेरयञ्जनवक्त्राणि कमलानीव भास्करः ॥ २०२५ ॥
प्रणमन्व्योमयुद्धादि पृष्टो राज्ञा जगाद सः ।
अभूत्कस्याप्यसौ मायामपश्यो वञ्चनाय वः ॥ २०२६ ॥
ततः क्षितिपतिः वत्सकुमारागमनोत्सवः ।
दानैरानन्दयन्नर्थिमकरान्माविशत्पुरीम् ॥ २०२७ ॥
चैरं विरचितोद्दामतमनामाविर्गौरवः ।
ततः कृती कृतार्थं स पार्थिवः स्वममन्यत ॥ २०२८ ॥
कुमारपृच्छयमानो ऽथ पृथ्वीशेन स भूपम् ।
दृष्वाप्पेण सन्कृत्य प्रेषितः मेघसंयुतः ॥ २०२९ ॥
न्ती पत्या समं पादौ मणिपत्य पितुस्ततः ।
नयेन विराजन्ती राजपुत्रीदमब्रवीत् ॥ २०३० ॥
धर्मरुचिनामा यो धर्माप्तो ऽस्ति धर्मवित् ।
प्रेष्यतां धर्मकथासंवादाय मया समम् ॥ २०३१ ॥
विद्याय कुमाराय कुमारश्रमणार्पसौ ।
पि धर्मगुरुर्धर्मरुधिः पुष्पा सहामुना ॥ २०३२ ॥
न्यतम्यः गयम्ये नानादानेन हर्षयन् ।

ततः कलत्रद्वयवानवाप्य स्वां पुरीं वरः ॥ २०३३ ॥
समायातं तमालोक्य पुत्रं प्रीतो ऽथ पार्थिवः ।
राज्ये पद्मेन योग्यत्वादभिषिच्याददे व्रतम् ॥ २०३४ ॥
मन्त्रिन्यस्तमहीभारो महीपालसुतावशः ।
विद्याधराधिपसुतां स नाचष्टे न चेक्षते ॥ २०३५ ॥
महीपालसुता सा तु शीलशीलनशालिनी ।
दध्यौ सद्धर्मकर्मैकविचारविशदा सदा ॥ २०३६ ॥
पत्युर्भवन्ति यावत्यो युवत्यः पाणिपीडिताः ।
पतिर्वारक्रमात्तासां सो ऽह्नि तावद्दिनान्तरे ॥ २०३७ ॥
विलुप्य वारमन्यस्या रागादागामुकः स्वयम् ।
स्पृश्यो ऽपि शीलवत्या न स्त्रियोपपतिवत्पतिः ॥ २०३८ ॥
ततो विद्याधराधीशसुतावारनिवारणः ।
मामयं कामयन्नुर्वीपतिः पापाय जायते ॥ २०३९ ॥
केनाप्युपायेन न्यायेन च बलेन च ।
तद्वारं वारं आगच्छन्नागतो नेष्यते ऽपि सः ॥ २०४० ॥
इति चेतसि निश्चित्य शीललीलावती नृपम् ।
सावदद्विनयानम्रवदना सदनागतम् ॥ २०४१ ॥
कुलीना निष्कलङ्का च कनिष्ठा सा मम स्वसा ।
निरूप्यते ऽपि नो भूपरत्न किं रूपवत्यपि ॥ २०४२ ॥
धर्मो ऽप्यसौ न धर्मज्ञ नयज्ञ न नयो ऽप्ययम् ।
गोत्राचारश्च नो गोत्राचारो ऽप्ययं करोषि यम् ॥ २०४३ ॥
अथो पाणिगृहीता नो युवया युक्तिश्च पालय ।
शुद्धधर्मनयाचारविचारिषु यशः स्पृश ॥ २०४४ ॥
इति मधुनिभैर्वाचामूर्मिभिर्भाषिणो ऽभितः ।

नाङ्गीचकार तत्कर्म तद्गुणोर्मिवशो नृपः ॥ २०४५ ॥
अनन्यहृदया सेयममेयमहिमोज्ज्वला ।
दिनेनैकान्तरेणाथ महीनाथमसेवत ॥ २०४६ ॥
रुक्मिणीवारयोग्ये तु वासरे सा नरेश्वरम् ।
आयातमपि नोऽपश्यद्धर्मवश्येन चेतसा ॥ २०४७ ॥
तादृग्धर्मकथालापकलापकल्पयैव सा ।
तां क्षिपां क्षिपयत्येषा प्रत्याख्यानविधायिनी ॥ २०४८
सपत्न्यामपि वात्सल्यं सतीत्वमपि तादृशम् ।
तां प्रति क्ष्मापतिर्ध्यायन्मुहुः पुलकितोऽभवत् ॥ २०४९ ॥
प्रभावभाजनं भान्ति स्त्रियश्चारित्रदेवताः ।
यन्मनस्यमहो नासां यः करोति स पातकी ॥ २०५० ॥
वयं ध्रुवे तदेतस्याः कुर्मः कर्मेति भूपतिः ।
रुक्मिण्या अप्यदाद्वारमेकान्तरमनन्तरम् ॥ २०५१ ॥
ततः सतीनां मुख्येयं पुण्यलब्धानमन्यत ।
मद्दत्तधर्मारमगान रुक्मिणीवारवासरगान ॥ २०५२ ॥
धन्यंमन्या पुनर्मेने पतिरेनां पतिव्रता ।
यद्दिनानुक्रमेण स्वाहारद्विमानसौ ॥ २०५३ ॥
निजवारेऽपि राजेन्द्रो राजकार्यक्षणेषु सा ।
आत्मानं सकलीचक्रे शुक्लमध्येव केवलिभिः ॥ २०५४ ॥
सा धर्मरुचिना तेन पूर्णोपकरणव्रजा ।
त्रिकालं जनयामास पूजनानि जिनेशितुः ॥ २०५५ ॥
जिनाधिनाथनेत्राभिरिव द्रव्यैः गुणान्वितैः ।
सा कल्पगुरुनाभोगानग्रभोगानपि व्यधात् ॥ २०५६ ॥
यदस्तु वन्ध्यमात्रं पर्वान्द्रेषु विनीय तत् ।

भार्ता च खिन्ना च यथा दृष्टशुचिनैव सा ॥ २०५७ ॥
समस्तेर्ष्यामदोद्दामविमानविपर्ययी ।
धर्म्यस्यानि कार्याणि चकार न चकार वा ॥ २०५८ ॥
इति शीले च दाने च भवन्ती सा निदर्शनम् ।
दूरतो ऽपि पवनेव मुनयो[illegible] ॥ २०५९ ॥
सर्वाभिः शोभिनः स्थाप्या गुणपक्षाद्यपादिभिः ।
तेषु धर्मेषु सम्बन्धं सत्या धर्मविधायिनी ॥ २०६० ॥
तथा चिन्तयन्नेव न धैर्ये मनसा भूभिः ।
तद्दामनन्तर तेनापि भावेव भगिनीव सा ॥ २०६१ ॥
स तस्यास्तस्य सा धर्मविदो यावद् यथाक्रमः ।
दृष्टिविभ्रमतुल्येव चिरकाले कदाचन ॥ २०६२ ॥
इमे धर्मे स्थिरे शुद्धाधर्मेव दमनी सती ।
स्वधारत्रमपे तेन रविमणा पाण्डुरेण ॥ २०६३ ॥
रविमणी तु सदा [illegible] यथा भव्या तपस्यायाः ।
[illegible] क्षणरात्रवणि [illegible] ॥ २०६४ ॥
सा [illegible] दर्शितानिव तावत् ।
[illegible] एतं च [illegible] विनयाय स्थितम् ॥ २०६५ ॥
रविमणीपार्श्वतो [illegible] ।
दृष्ट्वा धर्मार्थं [illegible] ॥ २०६६ ॥
[illegible] धर्माधावे [illegible] ।
[illegible] पुराय ॥ २०६७ ॥

॥ युग्मम् ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ २०६८

तासां मुखे विकारं स वीक्ष्य व्याचष्ट विस्मितः ।
किं व्यलोकि कश्चिद्धर्मकोपो धर्मरुचेरपि ॥ २०६९ ॥
ततः सस्मितमैक्षन्त तद्वयस्याः परस्परम् ।
किंचिद्विहसन्त इव सणकम्पोत्तराधराः ॥ २०७० ॥
एका तासु जगौ ज्ञाना धर्मे धर्मरुचे रुचिः ।
यत्ते पट्टमहादेवीं व्यतिपेपि भगिनीं जने ॥ २०७१ ॥
विजने त्विति जल्पन्ती रुक्मिण्या भङ्गुरभ्रुवा ।
भ्रमयन्त्या दृशौ मौक्तिककम्पेन न्यषेधि सा ॥ २०७२ ॥
अर्थोत्तथनदभिनायं आनन्दराजा तु संजगौ ।
धिक्तत्र दोषमथनं धिगर्के लक्ष्मपातनम् ॥ २०७३ ॥
मता गुणो ऽपि दोषत्वं प्रयात्यसहने जने ।
गुणाकरेणापि रुचिप्रकारे रमनायते ॥ २०७४ ॥
अथाह रुक्मिणी कोपकषिशोद्भ्रान्तलोचना ।
सत्या यो यत्र लीनः स शोभाप्तैवेति लोकवाक् ॥ २०७५ ॥
अप्राप्ता हन्त दोषो ऽपि गुणः स्यात्प्रिये जने ।
अन्धकारो ऽपि पङ्के हि चारुत्वाय ककारिणाम् ॥ २०७६ ॥
यदुक्तमनया मर्मस्पर्शं दर्शयामि ते ।
मन्येऽपि न स्यात्तीव्रतापकुमारिकेश्वरक ॥ २०७७ ॥
तुलया यत्र धर्मेऽपि तत्र मन्येऽपि कः सुधीः ।
तं वीक्ष्य पुष्पिताः सर्वाभिरूपमार्गे न पतिः कः ॥ २०७८ ॥
तथापि तत्र मन्यतां हृदये यदि दुर्नयम् ।
तद्विचारं किमप्यत्र दर्शयिष्यामि वो मते ॥ २०७९ ॥
पद्मसूत्रवर्ति सौगन्धिकमोद्गिरद्रसाजिते ।
मार्गं गच्छन्ति मे ऽत्र दर्शयामीति गायत्र ॥ २०८० ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

इतश्च पश्चिमामौलिमणीभूते विभावसौ ।
भेजे पट्टमहादेवी जिनपूजनसज्जताम् ॥ २०८१ ॥
सा धर्मरुचिसंक्लृप्तसर्वोपकरणक्रमाम् ।
पूजां तृतीयकालार्हामर्हति व्यतनोत्ततः ॥ २०८२ ॥
पूजां समाप्य तीर्थेशशेषाकुसुममालया ।
धम्मिल्लं धर्मरुचिना साथ मूर्ध्न्यबन्धयत् ॥ २०८३ ॥
देवीमूर्धनि धम्मिल्लवैचित्र्यं रचयत्स्वयम् ।
सायं नृपाय रुक्मिण्या जालद्वारेण दर्शितः ॥ २०८४ ॥
षण्डे ऽथ कोपचण्डाले विवेकद्विपखण्डिनि ।
रक्तरुच्छटाभिरिव दृग्युगलं पाटलं दधत् ॥ २०८५ ॥
नृपः कृपाणीमाकृष्य प्रविश्यान्तर्निकेतनम् ।
धम्मिल्लमच्छिनद्देव्यास्तौ च धर्मरुचेः करौ ॥ २०८६ ॥
॥ युग्मम् ॥
रे रे सतीत्वधर्मित्वच्छद्मना मम सद्मनि ।
धिक्कारि विकारो ऽयमिति जल्पंश्च निर्घृणी ॥ २०८७ ॥
कोपाग्निं चाटुपीयूषै रुक्मिणी शमयन्त्यथ ।
निनाय नायकं तं स्वे सद्मनि च्छद्मनिर्मिता ॥ २०८८ ॥
ततः कलावती दध्यौ दुःखनीरधिदीर्घिका ।
धिग्धिग्वपुषा कृतं कर्म कथं परिणतिं गतम् ॥ २०८९ ॥
तन्वे मुदे शिरश्छेदा यच्छिन्ना दुरितपुनः ।
प्रतम्य मुक्तिद्वारस्य पिधानकृतिनौ मतौ ॥ २०९० ॥
जिनाङ्घ्रिनखविद्योतविमलं मलिनीकृतम् ।
कुलं मृषाकलङ्केन यदुःखाय गतेव मे ॥ २०९१ ॥
हा हा धिग्धिग्जिनाधीशपदद्वन्द्वार्चनोचितौ ।

धर्मामृतसरोम्भोजरुचौ धर्मरुचेः करौ ॥ २०९२ ॥
तस्य शासनदेवीनां पश्यन्तीनामपि क्षणात् ।
उद्दामसामर्थ्यभृता दुःकर्मकरिणा हतौ ॥ २०९३ ॥ युग्मम् ॥
नेन्द्रो ऽपि कर्मभ्यो बलीत्यशोचन्नरविच्युतिम् ।
पश्यन्पञ्चनमस्कारध्यानो धर्मरुचिस्तत्त्वभृत् ॥ २०९४ ॥
गृहगर्भे ऽतिगुप्तानि दुःखश्यामैर्मुखांशुभिः ।
तमीतमांसि पुष्णन्ती सा तु तापवती सती ॥ २०९५ ॥
किं करोमीति चिन्तार्ता पुरो ऽकस्मात्परिस्फुरत् ।
मार्तण्डमण्डलमिव द्युतिमण्डलमैक्षत ॥ २०९६ ॥ युग्मम् ॥
किमेतदिति संभ्रान्तां नृपकान्तामथावदत् ।
प्रभागर्भगता कापि स्त्री दिव्याकारधारिणी ॥ २०९७ ॥
नाम्ना पद्मवती तीर्थेशितुः शासनदेवताम् ।
तद्भक्तभक्तां जानीहि मां हिमांशुसमानने ॥ २०९८ ॥
ये जिनेन्द्ररतास्तेषां पुण्यश्रीरिव संनिधिम् ।
न मुञ्चे दुरितानीव व्यसनानि निरासितुम् ॥ २०९९ ॥
मयि मत्वां नेत्रद्वयस्याभिविद्धं न विडम्बनम् ।
मया नु सोढुमिच्छन्त्या शासनस्य प्रभावनाम् ॥ २१०० ॥
धर्मप्रभावनाम्भोभिः कलङ्कः पङ्कवत्तव ।
इदानीं शाल्मलीपो ऽपयशःक्षालननिर्मले ॥ २१०१ ॥ युग्मम् ॥
तस्या इत्यालपित्युक्त्या हत्वा देवी तिरो ऽभवत् ।
भूमेर्ग्रीष्मजतृष्णार्णं वृष्ट्येव जलदावलिः ॥ २१०२ ॥
पतिरोमप्रभवलसत्कुम्भोमसिविनिर्यती ।
अनिंगत्कांम्यही कारिमादेनथापृष्टिमाविभोः ॥ २१०३ ॥
पराक्रमकशतो ऽयं यादृ मीनैलनीयत ।

एवं जीवितं तथाप्यल्पं मेने दुःश्रवनं नृपः ॥ २१०४ ॥
तस्यान्तों ऽन्तर्विशन्तीभिर्व्यथ्यमान इवार्तिभिः ।
मन्द्रैर्यः कण्ठकूल्यानि कम्पन्नूप्रेण निर्ययौ ॥ २१०५ ॥
स्वयं मुखेन मोहेनो राज्ञः शब्दः स दूनवत् ।
दूरीरत्नो ऽपि मनिरानादपलवधिनव्ययः ॥ २१०६ ॥
विश्रुतर्थकं वेधा मन्त्रवादं च मान्त्रिकाः ।
यथा यथास्य पृथ्वीन्दोर्व्याधिपापुष्यतया तथा ॥ २१०७ ॥
अष्टतपाऽशिवादिकमपाक्लयनभूतया ।
आकुल्यभूदय स्मापव्ययया व्यथितो जनः ॥ २१०८ ॥
न शय्यायां न च क्ष्मायां न हिमैरहिमैर्न च ।
स न मृष्ठाय चामृष्ठाधिर्गति नृपतिर्यया ॥ २१०९ ॥
अनैरसाध्ये रोगे ऽस्मिन्देवार्तिकचन दैवतम् ।
स्याति यथापरं किंचित्तज्जीवाति महीपतिः ॥ २११० ॥
इत्यादिव्याधितं पूर्वमपूर्वकृन्तनिना जनम् ।
सावधानं निशायामुद्घोषान्न्यरमरस्वती ॥ २१११ ॥ युग्मम्
कस्याथन जिनस्वामिभक्तिकेनतचेतसः ।
सतीजननमस्यायाः केशस्नपनवारिभिः ॥ २११२ ॥
जिनार्चकस्य कस्यापि कुमारब्रह्मचारिणः ।
हस्तांतः स्नपयित्वास्तलं कृत्त भूमुनम् ॥ २११३ ॥
॥ युग्मम् ॥

श्रुत्वेति सचिवैः पौरैरानीतः पुरविश्रुतः ।
अर्हद्भक्तः सतीवर्गो गणश्च ब्रह्मचारिणाम् ॥ २११४ ॥
तस्मिन्कर्मणि राज्ञो ऽथ कार्यमाणे क्रमेण तैः ।
प्रत्येकं नरकक्रीडाकारी पीडा व्यवर्धत ॥ २११५ ॥

अथाह भूपः पीडाया मूर्तैरवयवैरिव ।
दीनमन्दाक्षुरैर्वर्णैः पीडयद्भिः परिच्छदम् ॥ २११६ ॥
उपचारचयैरेभिः शमाय भयितव्ययया ।
वर्धते मत्युनैवासौ लोभो लाभवतामिव ॥ २११७ ॥
तद्देयमेव स्यातव्यं यन्ननिष्पन्नयाधुना ।
असावस्थमियं पीडा कीदृशः किं भवेदिति ॥ २११८ ॥
उदासे जिनदासेन वागयो हृद्यमन्त्रिणा ।
स्वजल्पः क्वापि नासत्यः सत्यस्तु भुवि दुर्लभाः ॥२११९॥
पुनस्ताश्चिन्तयामीति क्षणं स्तब्धीकृताकृतिः ।
अभिनीय स्मृतिं चैव सचिवः मोचिवान्नृपम् ॥ २१२० ॥
महासती महादेवी जिनधर्मधुरंधरा ।
कुमारब्रह्मचारी च स धर्मदमितस्मरः ॥ २१२१ ॥
तयोर्दृढगुणोपेतस्तत्कृपाम्भोकलने यदि ।
सा भिक्षा राजगतयोः कामधुक्कल्पवृक्षयोः ॥ २१२२ ॥
अथ व्यथावशो ह्यूचे हा महासत्त्वो नृपः ।
तयोर्मन्त्रिन् कृथा मनं भिवां स्वितुनयोः कथाम् ॥ २१२३ ॥
इति श्रुत्वा बहिर्निर्गत्या वीक्ष्य कुमारकम् ।
प्रत्यान्तः पाणिना दीनं स्पृष्ट्वा च सचिवो ऽब्रवीत् ॥ २१२४ ॥
विधुः गुणागमो ज्यापि दुरम्पयापि पावकः ।
तत्कार्यं भावये गोप शुद्ध्यर्थीर्वत् तयोः ॥ २१२५ ॥
सर्वसाम्यपूर्निवाहं मर्यादनपरिप्लुतम् ।
उच्चैन भीरुग्येण नीरोगं स्यां क्षणमात्रयात् ॥ २१२६ ॥
रामान्मूर्खाय किं वर्ध्य यमया दीनरूपा ।
देव्याः देवोपनः कृत्यः कृती धर्मतयेः करी ॥ २१२७ ॥

उवाच सचिवो ऽप्युच्चैर्महाराज किं कृतम् ।
तयोर्मुधासि शापेन पापे ऽस्मिन्पतितो ध्रुवम् ॥२१२८॥
तदस्याः स्नानपानीयमुपानीय तथाप्यहम् ।
त्वां पर्यस्तविपाणिभ्यामुभाभ्यामपि सेचये ॥ २१२९॥
इत्युक्त्वा त्वरितं गत्वा दीर्घदुःखोर्मिकल्पिताम् ।
स महाराज्ञीमाचष्ट मन्त्री मधुरया गिरा ॥ २१३० ॥
त्वद्विडम्बनपापेन देवि पापे ऽपतन्नृपः ।
अस्तु त्वदीयस्नानाम्बुस्पर्शपुण्येन निर्मलः ॥ २१३१ ॥
इति क्षितिपतिश्रेयःशुश्रूषुः सुमहागुणः ।
कुम्भः पिधेय स्नानाय देव्या मन्त्री शिरोजलम् ॥२१३२॥
यावद्धर्तुं स मान्यस्तावदस्मिन्नपैक्षत ।
पूर्णमुखं च धम्मिल्लं रत्नोर्म्यां तस्य बिम्बवत् ॥ २१३३ ॥
॥ युग्मम् ॥
अहो शीलमहो शीलमिदं देवि तवाद्भुतम् ।
कृष्णा अपि केशपाशाः स्नानेनात्मनि पुनर्नवाः ॥२१३४॥
इति स्तुतिं प्रजल्पन्देव्याः केशान्प्रक्षाल्य तज्जलम् ।
स्वर्णकुम्भद्वयमादाय सो ऽगाद्धर्षसञ्चैः पुरः ॥ २१३५ ॥
असनाथेव गत्यापि मन्त्री हस्तौ व्यलोकयत् ।
निर्भिन्नारुणवर्णौ मांसदर्शौ च तयोरधः ॥ २१३६ ॥
अहो ते महापारित्वमहो ते निर्मलं तपः ।
यत्पुण्यामृतसेकेन मम कान्तिमितौ करौ ॥ २१३७ ॥
स्नपयाम्यु स्वपाणिभ्यां देवीमाद्य [illegible] ।
स्वकामद्रुमहानोन्यपपर्व निर्मि [illegible] २१३८ ॥
इत्युक्तः सो ऽष्टम्याघसल्पूर्व

अथाह भूपः पीडाया मूर्तैरत्ययवैरिव ।
दीनमन्दानुरैर्वर्णैः पीडयद्भिः परिच्छदम् ॥ २११६ ॥
उपचारचयैरेभिः शमाय प्रथितैर्व्यथा ।
वर्धते प्रत्युतैवासौ लोभो लाभवतामिव ॥ २११७ ॥
तदेवमेव स्यातव्यं यद्भविष्यतयाधुना ।
असावहमियं पीडा क्रीडावः किं भवेदिति ॥ २११८ ॥
उदासे जिनदासेन वाग्वयों वृद्धमन्त्रिणा ।
स्वजल्पः क्वापि नासत्यः सत्यस्तु भुवि दुर्लभाः ॥२११९॥
पुनस्ताश्चिन्तयामीति क्षणं स्तब्धीकृताकृतिः ।
अभिनीय स्मृतिं चैष सचिवः प्रोचिवान्नृपम् ॥ २१२० ॥
महासती महादेवी जिनधर्मधुरंधरा ।
कुमारब्रह्मचारी च स धर्मरुचिरुत्तकः ॥ २१२१ ॥
तयोर्गृहत्सुपोर्यत्रस्तद्गुणालोकनं बहिः ।
सा भिक्षा सम्रगतयोः कामधुकल्पवृक्षयोः ॥ २१२२ ॥
अथ व्यथावशो ऽप्यूचे हा सहासमुखो नृपः ।
तयोर्मन्त्रिन्कृथा मैवं मिथो विप्लुतयोः कथाम् ॥ २१२३॥
इति श्रुत्वा बहिर्गेहाद्गत्वा वीक्ष्य सुधाकरम् ।
एत्यान्तः पाणिना दीर्घं स्पृष्ट्वा च सचिवो ऽब्रवीत्॥२१२४॥
विधुः सुधामयो ऽद्यापि दहत्यद्यापि पावकः ।
तत्कथं भाषसे गोप शुद्धयोर्विप्लवं तयोः ॥ २१२५ ॥
दर्शयाम्यधुनैवाहं तयोर्ब्रतमविप्लुतम् ।
एतेन नीरयोगेन नीरोगं त्वां सृजअवान् ॥ २१२६ ॥
राजाप्युवाच किं रथ्यं यन्मया दोषशङ्कया ।
देव्याः केशोक्षयः कृतः कृपौ धर्मरुचेः करौ ॥२१२७॥

उवाच सचिवो ऽप्युच्चैर्महाराज किं कृतम् ।
तयोर्मृत्युर्यास्ति शापेन पापे अस्मिन्पतितो ध्रुवम् ॥२१२८॥
तत्तस्याः स्नानपानीयमुपानीय यथाविधम् ।
त्वां पर्यन्तनिपाणिभ्यामूर्ध्वाभ्यामपि सेचये ॥२१२९॥
इत्युक्त्वा त्वरितं गत्वा दीर्घदुःखौघविह्वलाम् ।
स महाराज्ञीमाचष्ट मन्त्री मधुरया गिरा ॥ २१३० ॥
त्वद्विलम्बनपापेन देवि ताते ऽपमृतः ।
अस्तु त्वदीयस्नानाम्बुस्पर्शपुण्येन निर्व्यथः ॥ २१३१ ॥
इति शिविधनिश्शेषधुनिपुण्यमहाम्बुधः ।
पुण्याः पिबेव स्नानाय देव्या मन्त्री शिरोऽम्बुजम् ॥२१३२॥
यावदर्पये न मान्यपापादुन्मिलितेक्षण ।
पूर्वेष्टुतं च पश्मिलं तल्लोर्व्या तस्य विस्मयत् ॥ २१३३ ॥
॥ युग्मम् ॥
अहो शीलमहो शीलमिदं देवि तवाद्भुतम् ।
कृतो ऽपि वैश्रवणः शापेनार्जित पुनर्मतिः ॥२१३४॥
इति स्तुतिं राजदेव्याः केशाम्भःशाल्यसज्जलम् ।
स्वर्णकुम्भस्थमादाय सो ऽगाद्दम्पत्योः पुरः ॥ २१३५ ॥
अमृतावेव तत्रापि मन्त्री हस्तौ व्यलोकयत् ।
निर्भिन्नारुणपद्माभौ पादहस्तौ च तयोस्तवः ॥ २१३६ ॥
अहो ते ब्रह्मचारिन्महो ते निर्मलं तपः ।
यत्पुण्यादुल्मकेन ततः कन्दर्पिणौ वरौ ॥ २१३७ ॥
स्नपयाशु स्वपाणिभ्यां देवीजालमनैर्नृपम् ।
स्वकल्पद्रुमदानोत्थयशो निर्मलय द्रुतम् ॥ २१३८ ॥
इत्युक्तः सो ऽप्यम्बुपात्रकुम्भे पर्यादिशत् ।

देवनातिशयप्रातिहार्याभिकुम्भमलं तदा ॥ २१३९ ॥
अभ्रच्छत्रं निराधारं चारुचामरवीजनम् ।
पुष्पवृष्टिर्जयारावो गगने दुन्दुभिध्वनिः ॥२१४० ॥युग्मम्॥
इत्थं महोत्सवैर्गत्वा तैर्मलचिरम्बुभिः ।
असिञ्चद्रुक्मिणीं चन्द्रः किरणैरिव कैरवम् ॥ २१४१ ॥
तेनाम्बुना पयो मेघाद्भूत इव स्तम्भरः ।
सद्यः पत्रमहोल्लासालिङ्गालिङ्गितास्ततः ॥ २१४२ ॥
सपरिग्रचमत्कारवीचीनिचयलीलया ।
चिरं लोकमुखाम्भोजः सो ऽजनिष्ट जनेश्वरः ॥ २१४३ ॥
समायित्न, समागीशो धीमान्धर्मरुचि स्ततः ।
तां च क्षमयितुं देवीं स रुक्मिण्या समं ययौ ॥ २१४४
सर्वं मम क्षमस्वेति पाणिलग्ने महीभुजि ।
देव्याः पदद्वये लग्ना रुक्मिणी बाष्पलग्नमणी ॥२१४५॥
यदंति पाणिग्रहणे हारितान्यत्स्पतिर्मया ।
तन्मन्तुमुक्ताद्रूपादर्शि व्योमपुदनं च यत् ॥ २१४६ ॥
अनुकम्पय वात्सल्यं विश्रान्त्या मयि सर्वदा ।
मुधा कल्पद्रुमत्याच यले ऽकारि विडम्बनम् ॥ २१४७ ॥
विभिर्यं यद्य ते ध्यातं नित्यं दुःखितया मया ।
तन्मम क्षम्यतां सर्वं क्षमावति महासति ॥ २१४८ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
सन्तुष्टदर्शनम्भाह देवी किं मे त्वया कृतम् ।
सर्वः पूर्वकृतानां हि कर्मणां भवेत फलम् ॥ २१४९ ॥
अथ बाहुद्भुता देवी मानुषाणां नृपो ऽवदत् ।
अहं ते मूर्तिमन्नतं येनेदं दर्शितं फलम् ॥ २१५० ॥

सपत्नीमत्सराधन्के वक्रतां रुक्मिणी वरम् ।
प्रिया प्रियेण मयका यदग्धासि हतो ऽस्मि तत् ॥ २१५१ ॥
निःकृत्रिमप्रेमवती सती हृदयवल्लभा ।
कथं मया चिराद्दृष्टासि प्रियमा धर्मबहिर्मुखम् ॥ २१५२ ॥
तस्य प्रेमानुबन्धस्य कीदृगाचरितं मया ।
अश्रोतव्यचरित्रो ऽहमद्रष्टव्यमुखो ऽस्मि तत् ॥ २१५३ ॥
एवं जल्पन्त्यपि स्वापे सा नैवोर्ध्वं शिरो ऽकरोत् ।
प्रियापमानसम्भारभारितेव कलावती ॥ २१५४ ॥
ततश्चन्द्रोदरश्चक्रे चित्ते चिन्तामचञ्चले ।
यः स्यादस्या मयि क्रोधः सो ऽल्पः कारणमानतः ॥२१५५॥
तत्प्रसत्तिं प्रिया केनोपायेनासौ विधास्यति ।
यद्वा का मम चिन्तास्याः स्वं तावच्चिन्तयामि न ॥२१५६॥
ममाप्रसत्तेरेषाभूदप्रसन्नाधुना ध्रुवम् ।
स्वयं दाहस्वरूपो ऽग्निर्दहतीन्धनमन्तिके ॥ २१५७ ॥
तत्किमात्मन्प्रसन्नत्वं न त्वं धत्से सदा हृदि ।
यतः प्रसन्ने त्वय्येव प्रसन्नमखिलं जगत् ॥ २१५८ ॥
न चिन्तयसि चिद्रूप यदि त्वं हितमात्मनः ।
ततस्ते को ऽस्ति यः पीडां धृत्वा तत्क्षययिष्यति ॥२१५९॥
त्वमेकः कर्मणां कर्ता भोक्तैकस्तत्फलस्य च ।
अन्ये संयोगजाः सर्वे भावाः कर्मविनिर्मिताः ॥ २१६० ।
मातृपुत्रपितृभ्रातृकलत्रस्वजनादयः ।
सर्वे स्वार्थाय ताम्यन्ति त्वदर्थाय न कश्चन ॥ २१६१ ॥
सर्वभूतहिता या तु सद्गुरोर्धर्मदेशना ।
संसारव्यवहाराधिबाधे त्वयि न सा स्थिता ॥ २१

तदावेद्य वेदय मयान्तं लप्स्यसे कथम् ।
त्वमद्यापि कियत्कर्मा किंस्वरूपः किमुद्यमः ॥ २१६३ ॥
इति चिन्तयतस्तस्य महासत्त्वोज्ज्वलभावनाम् ।
निरूढे चेतने चित्तं चिरं वैराग्यरञ्जितः ॥ २१६४ ॥
यथा यथा स्थिरं चित्तं ज्योतीरूपे ऽस्य चेतने ।
तथा तथागाद्विलयमातपे करको यथा ॥ २१६५ ॥
निर्मले मनसि क्षीणेष्वभितो घातिकर्मसु ।
दग्धरज्जुसमानेषु भवोपग्राहिकर्मसु ॥ २१६६ ॥
सद्ध्यानामृतसिक्ताया भावनाम्रलतेः फलम् ।
चन्द्रोदरो ऽनीतान्तः केवलज्ञानमासदत् ॥ २१६७ ॥
॥ युग्मम् ॥

ततः कृते महोत्साहे पुष्पवृष्टिपुरःसरम् ।
समावन्त्या निर्मिते च मुनिनोपे यथाविधि ॥ २१६८ ॥
कथावन्त्या धर्मकर्मजिनशासनमन्त्रिणः ।
कृत्वा दीक्षां विहृत्योर्व्यां कृत्वा भव्यविकासनम् ॥ २१६९ ॥
विधायानशनं मासपर्यन्ते पुण्यमूर्तके ।
देहं त्यक्त्वा ययौ मुक्तिं चन्द्रोदरमहामुनिः ॥ २१७० ॥
विशेषकम् ॥

दानधर्मारतसंसक्तो ऽपि चिरं पुमान् ।
चन्द्रोदरवदाप्नोति भावनायाः प्रभावतः ॥ २१७१ ॥

इति भावनायां चन्द्रोदरकथानकम् ॥

तं चिद्रूपस्वरूपं धर्मं सम्यग्विमृश्य सः ।
अथ पद्मोत्तरो राजा व्याजहार मुनीश्वरम् ॥ २१७२ ॥
धर्मेश धन्य एवास्मि यस्य भाग्यैरुपैर्भवान् ।
धर्ममीदृशमाचख्यौ मोक्षसौख्यैककारणम् ॥ २१७३ ॥
मयेतमपि चमत्कारं विचारस्त्वत्कृतो ऽकृत ।
स्वामिन्नेकस्तु संदेहः मदीये स्फुरते हृदि ॥ २१७४ ॥
यतो हि श्रूयते सद्भिर्भेत्तुं दुःकर्मणां गणम् ।
ध्यानतः केवलज्ञाने संयमे किं फलं प्रभो ॥ २१७५ ॥
आलोकाय गृहे लोका दीपयन्ति हि दीपकम् ।
स चेदंशुमतो जातः किं कार्यं तेन वर्तिने ॥ २१७६ ॥
ततः सद्गुणं प्राह पृथ्वीनाथाधिपं मुनिः ।
उक्तं युक्तं त्वया राजन्किं तु तत्कारणं शृणु ॥ २१७७ ॥
गोभर्द्धनैरनैव सद्गुणो ऽपि प्रणश्यते ।
अलंकृतनृपश्रीस्तु वन्द्यते सकलैर्नृभिः ॥ २१७८ ॥
एवं न केवलज्ञानी पूज्यो मन्यते जनैः ।
गृहीतचारुचारित्रः शक्रैरपि स पूज्यते ॥ २१७९ ॥
अतो दिशन्ति चारित्रं केवलज्ञानतो ऽधिकम् ।
तस्मिंल्लब्धे ऽपि तत्पूर्णं येन पालयन्ति धीधनाः ॥२१८०॥
एवं निशम्य सम्यक्तत्त्वधारी गुरोर्गिरम् ।
अप्रमत्ते स्थिरे चित्ते पदे स्मेति नृपस्तदा ॥ २१८१ ॥
आचख्यौ चतुरो धर्माऽभीमान्यानेषु मे गुरुः ।
संपूर्णमेकमप्येषु न कर्तुमस्मीश्वरः ॥ २१८२ ॥
पात्रे संघे ऽनुकम्प्ये च देवे दानादिभिः स्थितिः ।
महाग्रहवशा रागो मम दानं न दृश्यते ॥ २१८३ ॥

विपर्यायचलचित्तस्य मिथ्यायामवनीपतेः ।
क मे सर्वोत्तमं शीलमजिह्मब्रह्मजीवितम् ॥ २१८४ ॥
उपवासकृतात्रासमङ्गभङ्गकरं तपः ।
धरोद्धरणधुर्यस्य धवलस्येव मे कुतः ॥ २१८५ ॥
निरन्तरचरचिन्ताचान्तस्वान्तस्य सर्वतः ।
मम संयमलीलाया भावनायाः कथा कुतः ॥ २१८६ ॥
यदि राज्यं परित्यज्य द्रुतं गृह्णे महाव्रतम् ।
शुद्धं चतुर्विधं धर्मं कर्तुं स्यां तदहं क्षमः ॥ २१८७ ॥
एवमुद्वेलसंवेगः संभार्य पृथार्यमा ।
स व्यजिज्ञपदिष्टार्थदायकं मुनिनायकम् ॥ २१८८ ॥
भगो ज्ञानवभाधीश धर्मोद्धरणकारणम् ।
अतुल्यं भावनावात्सल्यमिवादिष्टं त्वयाखिलम् ॥ २१८९ ॥
आनृण्यं पुण्यवाल्लोके भजेयमुपकारतः ।
भवभ्रमभिदस्तावोपदेशस्य न ते पुनः ॥ २१९०
भवशोकतापितस्येव सुधाधाराभिषेचनम् ।
दारिद्र्यादुःस्थितस्येव चिन्तारत्नोपलम्भनम् ॥ २१९१ ॥
महान्धकारविवरविष्टस्येव दीपिका ।
पयोधिमध्यनिःक्षिप्तस्येव संतरणं वरम् ॥ २१९२ ॥
विकटाटविकागर्भभ्रष्टस्येवेष्टमार्गपः ।
अन्धारकूपनिमग्नस्योद्धरणयष्टिका ॥ २१९३ ॥
अनन्तगन्धनिर्भ्रान्तिभ्रान्तदान्तस्य मे ऽधुना ।
बभूव मुक्तिमार्गे भवने तव दर्शनम् ॥ २१९४ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥

इतो विज्ञप्तिनीरज्ञ श्रीमज्जिनवीनया ।

मम निर्ममनाथ त्वं दीक्षयानुग्रहं कुरु ॥ २१९५ ॥
पुत्रं निवेश्य राज्ये ऽस्मिन्यावदायाम्यहं पुनः ।
समवसार्दः प्रभो पादैः स्थेयं तावदिहैव हि ॥ २१९६ ॥
सद्गुरूनिति विज्ञप्य प्रविश्य नगरं नृपः ।
राज्ये धनोत्तरं नाम पुत्रमस्थापयच्छुभे ॥ २१९७ ॥
मर्त्यान्विमोच्य काराभ्यो निखिलान्मयशृङ्खलान् ।
क्रीडामृगांश्च पाशेभ्यः पञ्जरेभ्यः पतत्त्रिणः ॥ २१९८ ॥
चतुर्वर्णं व्यवस्थाप्य कृतस्नानविलेपनः ।
बन्दिभिर्वर्ण्यमानोऽयं गीयमानगुणो जनैः ॥ २१९९ ॥
तूर्यनादैर्भेरीभाङ्कारैः पूरयन्नभः ।
चलन्नभ्यर्थयन्देशान्ददानो दानमद्भुतम् ॥ २२०० ॥
भर्तृमार्गानुसारिण्यो धन्या एताः क्षिताविति ।
श्लाघ्याभिः स्वजनैरन्तःपुरीभिः शोभितो ऽभितः ॥२२०१॥
धनार्थिभिर्दीनो भूपैरन्वितो नवभूभुजा ।
पचाल्लीदारशृङ्गारः सारकुञ्जरवाहनः ॥ २२०२ ॥
अस्मान्मुक्त्वा ह हा स्वामी व्रतायैव व्रजेदिति ।
दुःखार्तैर्वीक्षितः पौरैः क्ष्मापः प्राप वनान्तिकम् ॥२२०३॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥
मुक्त्वा हस्तिपरिस्पन्दं त्यक्त्वा छत्रं सचामरम् ।
अनुयातां सरद्धाष्पां क्षमयित्वा प्रजां निजाम् ॥ २२०४
इदं ते ऽङ्गं कथं वत्स व्रतकष्टं सहिष्यते ।
[illegible] २२०५
[illegible] ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

राज्यतन्त्रं परित्यज्य दक्षः पक्षीव पञ्जरम् ।
आत्मारामाभिरामां स दीक्षां शिश्रिये मुदा ॥२२०७॥
कृतकेशोद्धृतिर्नत्वा वज्रनाभगुरुं तदा ।
छत्रीभूते गुरोः पाणौ पपाठेति समाहितः ॥ २२०८ ॥
करोमि भगवन्नेतं सामायिकमिह व्रतम् ।
सर्वं सावद्ययोगं प्रत्याख्यामि ध्रुवं त्रिधा ॥२२०९॥
तदा केवलिने राजमुनि नानम्य भक्तितः ।
साधुभिः समं राज्ञा सर्वो लोकः पुरे ऽगमत् ॥ २२१० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२११ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१४ ॥
[illegible] ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१७ ॥
[illegible] ॥

शुद्धश्रद्धानिधिः साधुर्विंशतिस्थानकान्यथ ।
संस्पृश्यार्जयामास तीर्थकृन्नामकर्म सः ॥ २२१८ ॥
तथाहि ।
सर्वज्ञे सर्वजन्तूनां बन्धौ श्रेयोऽध्वदर्शिनि ।
नमनं स्तवनं पूजानुपोऽसमसौ व्यधात् ॥ २२१९ ॥
क्षीणकर्मसु लोकाग्रस्थितेषु स्थिरमानसः ।
अयं ध्यानविधानेन सिद्धेष्वाराधनां दधौ ॥ २२२० ॥
श्रीसङ्घरूपे सिद्धान्तरूपे प्रवचने मुनिः ।
आशातनानिरूपणैष स्वशक्त्या भक्तिमानभूत् ॥ २२२१ ॥
अयं महाव्रताधारे शुद्धधर्मोपदेशिनि ।
आदेशवश्यविश्वत्वादर्चां व्यधत्त सद्गुरौ ॥ २२२२ ॥
समवायाङ्गविज्ञेषु वयोव्रतपरेष्वपि ।
स्थविरेषु स्थिरात्मैष भक्तिं भेजे भवच्छिदे ॥ २२२३ ॥
श्रेयान्सूत्रधरादर्थधरः सूत्रार्थभृद्घनः ।
इति क्रमात्प्रयाद्भक्तिं कृती श्रुतधरेष्वसौ ॥ २२२४ ॥
तपस्वीयं विचित्रेषु तपस्विषु तपोनिधिः ।
शुश्रूषामेष निःशेषां शुद्धश्रद्धापरोऽकरोत् ॥ २२२५ ॥
पठने गुणने अर्थे च सिद्धान्तस्य मुहुर्मुहुः ।
चिरं तदेकचित्तत्वादुपयोगमयं दधौ ॥ २२२६ ॥
सर्वज्ञधर्मसर्वस्वे सिद्धिसौधविधायिनि ।
अयं विरचयामास सम्यक्त्वे निश्चलं मनः ॥ २२२७ ॥
ज्ञानस्य ज्ञानपात्रस्य विनये गुणशालिनि ।
नातिचारं चकारायमन्तरायं शिवश्रियः ॥ २२२८ ॥
भवकूपारपारेषु व्यापारेषु व्रताधियाम् ।

रागद्वेषमदान्धेन ये अर्दिताः क्षमयामि तान् २२५३ ॥
अपराधं क्षमन्तां मे ते अपि सर्वत्र जन्तवः ।
सर्वभूतेषु मे मैत्र्यमास्तां वैरं न कुत्रचित् ॥ २२५४ ॥
महाव्रतेषु यः कश्चिदतीचारः कृतो मया ।
मिथ्या मे दुष्कृतं तत्र भवतादृरुसाक्षिकम् ॥ २२५५ ॥
राशावव्यवहाराख्ये अनन्तजन्तुसंघट्टनात् ।
यया मे कर्म कृतं तां पीडामप्यनुमोदये ॥ २२५६ ॥
जिनानां प्रतिमाचैत्यभृङ्गारमुकुटादिषु ।
यो मे पृथ्वीमयः कायो जज्ञे तमनुमोदये ॥ २२५७ ॥
जिनस्नानेषु पात्रेषु दैवादुपकृतो भवेत् ।
यो मे जलमयः कायः प्रायस्तमनुमोदये ॥ २२५८ ॥
धूपाङ्गारे च दीपे च जिनानां पुर एव यः ।
मम तेजोमयः कायो जातस्तमनुमोदये ॥ २२५९ ॥
धूपोत्क्षेपे अर्हतां सङ्घे श्रान्ते वा तीर्थवर्त्मसु ।
यो मे वायुमयः कायो ववौ तमनुमोदये ॥ २२६० ॥
मुनीनां पात्रदण्डेषु जिनार्चाकुसुमेषु च ।
मम द्रुममयः कायो यो अभूत्तमनुमोदये ॥ २२६१ ॥
क्वापि सत्कर्मयोगेन जिनधर्मोपकारकः ।
आसीत्त्रसमयः कायो यो मे तमनुमोदये ॥ २२६२ ॥
इत्यनन्तभवोपात्तं दुष्कृतौघमगर्हत ।
कदाचिद्रचितं किंचित्सुकृतं चान्वमोदत ॥ २२६३ ॥
शरणं तीर्थकृत्सिद्धसाधुधर्मा भवन्तु मे ।
इत्यालापमयः सो अथ चतुःशरणमाश्रितः ॥ २२६४ ॥
परित्यक्तनिदानो असौ मृत्युजीवितनिःस्पृहः ।

भवमोक्षनिराकाङ्क्षः समाधिं साधुरासदत् ॥ २२६५ ॥
वारं वारं नमस्कारानुधान्परमेष्ठिनाम् ।
गतमोहो निस्तापः प्राप साधुरयं लयम् ॥ २२६६ ॥
एवं समाधिलब्धस्य मृत्योर्बाधामसंविदन् ।
पूर्णमासोपवासो ऽयं प्रपेदे प्राणतं दिवम् ॥ २२६७ ॥
सुरम्यचन्दनमासाख्ये विमाने ऽतिमहर्द्धिकः ।
अन्तर्मुहूर्तात्पर्याप्तसर्वपर्याप्तिवैभवः ॥ २२६८ ॥
तल्पगर्भाद्दनं प्रातः संध्याकालमिवार्यमा ।
उत्सार्याविरभूदेष प्रभाप्राग्भारभासुरः ॥ २२६९ ॥
॥ युग्मम् ॥

कैः पुण्यैरियमुत्पन्ना ममर्द्धीरिति विस्मितः ।
अवधिज्ञानविज्ञानं प्राग्भवं सो ऽन्वमोदत ॥ २२७० ॥
तद्विमानपरीवारः सुरवारस्तदोत्सवान् ।
चकार तत्पुरः स्फारस्फुरज्जयजयारवः ॥ २२७१ ॥
नाथ नस्त्वमनाथानां नाथः पुण्यैः प्रकल्पितः ।
चिरं जय चिरं जीव चिरं पाह्यनुजीविनः ॥ २२७२ ॥
इत्यादिवादी देवानां देवीनां च समुच्चयः ।
तं ननाम प्रतेने च पञ्चशब्दोदयं मुदा ॥ २२७३ ॥
रङ्गदुत्तुङ्गमाङ्गल्यः पल्यङ्कादुत्थितस्ततः ।
कूर्मोन्नतिकपल्याद्धिः क्रीडावापीमवाप सः ॥ २२७४ ॥
सस्नौ स तत्र विसोमोद्दोत्कल्लोलपाथसि ।
तन्मुखालोकनक्रीडापन्नहेमपयोरुहि ॥ २२७५ ॥
दृष्ट्वा सुरविधेयानां निधानं सो ऽथ पुस्तकम् ।
तथा विमानचैत्यस्थं नित्यार्हन्तमपूजयत् ॥ २२७६

सिंहासनं विमानश्रीकिरीटमभिभूष्य सः ।
अथानन्दोर्मिमग्नाक्षो दिव्यं प्रेक्षणमैक्षत ॥ २२७७ ॥
कदापि केलिवापीषु कदाचिन्नन्दने वने ।
विललास स कान्ताभिर्विलास इव मूर्तिमान् ॥ २२७८ ॥
कदाचिज्जिनयात्रासु विजहार सहामरैः ।
कदाचिन्निर्ममे धर्मक्षेत्रे सत्पुरुषस्तुतीः ॥ २२७९ ॥
भविष्यज्जिनमायोत्थैः वपुरंशुभिरद्भुतैः ।
जयन्निन्द्रानपि ययौ जिनकल्याणिकेषु सः ॥ २२८० ॥

इत्थं प्रतिक्षणविनिर्मितदेवकृत्यो
नित्योत्सवैः प्रविलसन्भृशमप्रमत्तः ।
आलोलमौलिमुरमण्डलकर्णशोभा-
केलीमुखः स्फुरितचारुचरित्रकीर्तिः ॥ २२८१ ॥

अभ्यर्णतीर्थविभुताविभवेषु लुभ्यं-
न्नभ्यापतच्च्यवनकालमवाप्य यान्तः ।
आह्लादनेऽन्यपि महामहिमा विमाने
तस्मिन्नसौ रसमयं समयं निनाय ॥ २२८२ ॥

इति दण्डाधिपतिश्रीमदाह्लादनसमभ्यर्थितश्रीविज-
यसिंहसूरिशिष्यश्रीवर्धमानसूरिविरचिते श्री-
वासुपूज्यचरित्रे आह्लादनाङ्के महाकाव्ये
तीर्थंकरकारणलब्धिवर्णनो नाम
द्वितीयः सर्गः ॥

॥ अथ तृतीयः सर्गः ॥

इतश्च संख्यातीताब्धिद्वीपमण्डलवेष्टितः
द्वीपोऽस्ति जम्बूद्वीपाख्यो रत्नजम्बूद्रुमाङ्कितः ॥ १
स्फुरन्तौ परितो बिभ्रद्यौ रवी द्वौ हिमच्छवी ।
स्वर्णभूधरभौ यत्र चतुर्यामिकवानिव ॥ २ ॥
अन्तर्मेरुमणिस्तम्भो धर्मरत्नाविर्भा ध्रुवः ।
यः सदा विजयश्रेणि धीरः फल्गुवदधौ ॥ ३ ॥
कुम्भाद्रो यः स्फुटसारो जलमूर्तिर्मलीमसः ।
रारटीति स्फुटम्भूमौ सिन्धुर्येन बहिःकृतः ॥ ४ ॥
तत्रास्ति भारतं क्षेत्रं षड्भूखण्डानि यद्दधौ ।
षण्मन्त्रमण्डलानीव रक्षितुं षड्विधात्मनः ॥ ५ ॥
अवनीवनिताभालस्थलस्थलीलायितस्थिति ।
यत्र श्रीखण्डरेखेव राजते राजतो गिरिः ॥ ६ ॥
इहास्ति हास्तिकस्तोममदार्द्रीभूतभूतला ।
संपत्संपादितस्वर्गकम्पा चम्पाभिधा पुरी ॥ ७ ॥
कृतपापविपर्यासाः प्रासादाः कामपर्वताम् ।
यस्यां पताकाजिह्वाग्रैर्लिहन्तीव सुधाकरम् ॥ ८ ॥
यस्यामनुपमानोऽपि सोपमानोऽभवज्जनः ।
मणिमन्दिरभूमीषु स्वैरेव प्रतिबिम्बितैः ॥ ९ ॥
निर्निमेषा मिथो रूपदर्शनादस्पतिभ्रमाः ।
धर्मक्षेत्रे चतुर्यत्र स्वर्गपौरा इवागताः ॥ १० ॥
रत्नकुम्भा धृताः मोर्धयत्र चैत्यैः सतां पुरः ।

मोहध्वान्तद्रुहो दीपा इव मोक्षाध्वदर्शने ॥ ११ ॥
इक्ष्वाकुकुलराजीवलक्ष्मीसंजीवनोपमम् ।
तत्र प्रतापोष्णत्वात्सुर्वमपूज्यो ऽभवन्नृपः ॥ १२ ॥
शोषिता यत्प्रतापेन द्विषतां शौर्यवल्लयः ।
पत्रैरिवासिभिर्भ्रष्टै रणारण्यमपूरयन् ॥ १३ ॥
कामधुग्दुग्धनिर्धौते चिन्तामणिशिलातले ।
कल्पद्रुकुसुमाकीर्णे यद्दानश्रीर्निरत्यहो ॥ १४ ॥
नित्यं यदीयधर्मस्य वर्धमानस्य सर्वतः ।
चैत्यश्रियः स्म तन्वन्ति न्युञ्छनानि ध्वजाञ्चलैः ॥१५॥
निःसृतां रणरेणुभ्यः स्नातामर्थिमुदश्रुभिः ।
चैत्यधूपनधूमैर्यः प्रियां कीर्तिमधूपयत् ॥ १६ ॥
तस्याग्रमहिषी जज्ञे स्वर्गस्त्रीजयिनी जया ।
जिनं भामेव चक्रेन्दोर्नासीद्यस्याः स्थितं बहिः ॥ १७ ॥
त्रैलोक्यश्रीजयप्राप्तजनाकाङ्क्षितपोपमम् ।
कम्बुकण्ठा ध्रुवं कण्ठस्तस्या रेखात्रयं दधौ ॥ १८ ॥
मङ्गलीपल्लवोल्लासि नखांशुकुसुमाञ्चितम् ।
प्रक्षेपि मृगदृम्भिर्यस्या बाहुलतायुगम् ॥ १९ ॥
काञ्चीपट्टो नितम्बे ऽस्ति यदपास्ये ऽपि नो मयि ।
इतीव दुःखितस्तस्या मध्यदेशः कृशो ऽभवत् ॥ २० ॥
अब्जे एव क्रमौ यस्या न हंसो यद्गतेर्वत ।
गतिनिर्जयलज्जैव जातामस्तत्र कारणम् ॥ २१ ॥
मन्यष्यन्तःपुरे तस्यां रेमे क्ष्मापतिमानगम् ।
कल्ये नक्षत्रलक्षे ऽपि पद्मचन्द्रजनी प्रजेत् ॥ २२ ॥
तस्य विश्वम्भराभर्तुः प्रतापमिव सौरितुम् ।

स्फुरागच्छदुग्रोष्मा ग्रीष्मो ऽप्युग्रलक्ष्मये ॥ २३ ॥
तया कवलीकृत्य सकलामपि यामिनीम् ।
स्वार्दिनमिव निर्मातुमवर्धत दिनोच्चयः ॥ २४ ॥
प्रतापाधिक्यमालोक्य द्विपनो दिवसेशितुः ।
दुःखादिव कृशीभावमभजन्त भृशं निशाः ॥ २५ ॥
सरोवरसरिद्वारिशोषे तापेन कूपगाः ।
विश्वोपकारसाम्राज्यात्मा पुरापस्तुपारताम् ॥ २६ ॥
आकर्षन्ति ध्रुवं वारि करा भानोर्धरातलात् ।
जलैः शिशिरानि यत्तद्गाढान्यप्रभूतां यतः ॥ २७ ॥
तथा तपनतापेन च्छायापि हि महीरुहाम् ।
ययौ मध्यंदिने मूलमालवालाम्बुशीतलम् ॥ २८ ॥
यत्नैः शान्तये सेव्यः सो ऽपि तप्तो गरुद्वयाँ ।
इति भूपो हिमभासविपासचि न सो ऽभुवत् ॥ २९ ॥
तदा च पूरधिराज्युः मागरोपमविंशतिम् ।
ज्येष्ठे नवम्यां शुक्लायां चन्द्रे शतभिषग्गते ॥ ३० ॥
स प्राणताह्वयात् कल्पात् पद्मोत्तरामरः ।
शुक्तिं मुक्तोद्भवपथः पयःकण इवाम्बुदात् ॥ ३१ ॥
॥ युग्म

तदात्वद्भुतसंभूतमर्मभित्तिमनोरमे ।
नीलाश्मस्तम्भावष्टम्भरत्नपाञ्चालिकाञ्चिते ॥ ३२
वर्तुलामलमुक्तावचूलितोल्लोचनस्तुले ।
अस्तोकान्ध्यकमाणिक्यदीपध्वस्ततमस्तमे ॥ ३३
उत्फुल्लमल्लिकापुष्पप्रकरामोदसंपदि ।
दह्यमानाप्रकस्तूरीकर्पूरागुरुधूपने ॥ ३४ ॥

शोभाभिभूतजम्भारिविमाने वासवेश्मनि ।
दुकूलास्तीर्णमतूलातुल्यपल्यङ्कसंश्रया ॥ ३५ ॥
सर्वमाङ्गल्यमयमल्पनिद्रामुद्रितलोचना ।
अनिव्यक्ताक्षयादेवी स्वप्नानेतानवैक्षत ॥ ३६ ॥

पञ्चभिःकुलकम् ॥

मत्स्वामिसेव्यस्त्वत्सूनुरयं देवि भविष्यति ।
इतीवाख्यातुमायातं सैरावणमवलोकत ॥ ३७ ॥
क्षमाभारवहो मद्भावी ते देवि नन्दनः ।
इतीवाग्रे स्थितं माताऽद्राक्षीद्वृषभं जवा ॥ ३८ ॥
त्वत्सूनुर्दुर्द्विपमनेनं हन्तायं मद्वदित्यथ ।
विज्ञापकमिवैक्षिष्ट सुमुखी नखरायुधम् ॥ ३९ ॥
त्वत्सूनुमाभिनाया मे देवि चापल्यदूषणम् ।
यात्यनीतीव निजरूपं मायां लक्ष्मीं ददर्श सा ॥ ४० ॥
देवि त्वन्नन्दनो मद्वत् सत्कीर्तिसौरभः ।
इति व्याख्यायिनीमत्र मापश्यत्कुसुमस्रजम् ॥ ४१ ॥
त्वत्पुत्रवदनौपम्यं बुधैर्दापिष्यते मम ।
इत्याख्यातुमिवायान्तमियं पूर्णेन्दुमैक्षत ॥ ४२ ॥
हन्ता मोहमयीं रात्रिं त्वद्भूरयमहं यथा ।
इति ज्ञापयितुं मन्ये स्थितमैक्षत सा रविम् ॥ ४३ ॥
अमुं वंशे ध्वजं देवि स्वं पुत्रं विद्धि मामिव ।
इतीव वक्तुमग्रस्थं ध्वजमेषा न्यभालयत् ॥ ४४ ॥
स्थानं ज्ञानादिरत्नानां मद्वत्ते भविता सुतः ।
इतीव गदितुं प्राप्तं निधिकुम्भं ददर्श सा ॥ ४५ ॥
मद्वदेष जगत्तृष्णां छेत्ता त्वत्तनुभूरिति ।

शङ्कं कथयितुं पद्मसरः सामस्त्यमैक्षत ॥ ४६ ॥
गम्भीरो ऽहमिव त्वत्सूनुर्भावीति गदितुं किल ।
रत्नाकरमुपेतं सा पश्यति स्म नृपप्रिया ॥ ४७ ॥
भोग्यैर्दुर्लभस्त्वत्सूनुर्मद्वदेव भविष्यति ।
इति शंसितुं मातर्विमानं सा व्यलोकयत् ॥ ४८ ॥
त्वत्सूनुर्भावी जगद्रूपा मद्वदेव इति ध्रुवम् ।
आख्यातुमागतं रत्नराशिमालोकत स्म सा ॥ ४९ ॥
धर्मेन्धनानि त्वत्सूनोर्ध्यानं धक्ष्यत्यहं यथा ।
इतीव वक्तुमग्निस्थं साग्निं निर्धूममैक्षत ॥ ५० ॥
समालोक्य तत्कालमुन्मेषात्परिनिष्पन्ना ।
मुखे विशन्ति वस्तूनि स्वप्नेष्वेतं चतुर्दश ॥ ५१ ॥
अथाशु निद्रापर्यन्ते पर्यङ्कादिव समुत्थिता ।
पत्युरगात् चतुरा चाटुवाचा यथाक्रमम् ॥ ५२ ॥
साथ पृथ्वीपतिं प्रीतिमुपि संजातसागरे ।
स्वप्नार्थमुद्दिश्य स्वप्नस्थानर्थमपृच्छत् ॥ ५३ ॥
अमन्दानन्दसंरम्भं भूपतिरभ्यधात् ।
स्वप्नैरेभिः सुतो देवि दिव्यरूपो भविष्यति ॥ ५४ ॥
इत्यन्तरे विजहार तारतूर्यरवध्वनिः ।
इमं च हर्षितं श्रोत्रं पेठुर्मङ्गलपाठकाः ॥ ५५ ॥
पूर्वाद्रिचूडामणिरयं समधिकप्रभावनः ।
भास्वानेष सुतो भव्यो भवताद्व नन्दनः ॥ ५६ ॥
इत्याशुवचनं श्रुत्वा हर्षी त्रिगुणी हृदय ।
वदन्नथ पुनर्नत्वा पृथ्वीशः प्रियया तया ॥ ५७ ॥
सद्गर्भभूमिं देवि धन्ये सर्वं विभूषय ।

इति गङ्गाभ्यनुज्ञाता ययावन्तःपुरं जया ॥ ५८ ॥
तस्मिन्नेव क्षणे जातासनप्रचलनेरिताः ।
परिज्ञायावधिज्ञानादाद्यं कल्याणिकं प्रभोः ॥ ५९ ॥
आवासे वसुपूज्यस्य द्वात्रिंशत्रिदशेश्वराः ।
आगत्य स्तवनं चक्रुर्गर्भस्थस्य जिनेशितुः ॥ ६० ॥युग्मम्॥
जय त्रिभुवनाधीश ज्ञानत्रयनिकेतन ।
गर्भस्थो ऽपि सतां तुष्ट्यै घनान्तर इवांशुमान् ॥ ६१ ॥
भवाम्भोधेः परं पारमियान्त्यं गर्भमाश्रितः ।
कस्य नाश्रयणीयो ऽसि जगन्नितयतारक ॥ ६२ ॥
जये देवि नमस्यासि यस्याः कुक्षौ जगत्पतिः ।
कल्पद्रुर्यत्र जायेत सा स्तुत्या वनभूरपि ॥ ६३ ॥
स्त्रीषु त्वमेव धन्यासि जननी या जिनेशितुः ।
पूर्वैव श्लाघ्यते दिक्षु यस्यामुद्यते रविः ॥ ६४ ॥
जिनं तज्जननीं चेति स्तुत्वा नत्वा च भक्तितः ।
पुष्पगन्धुरगन्धाम्बुवृष्टिविस्तारचारवः ॥ ६५ ॥
नन्दीश्वरवरे कृत्वा स्पष्टमष्टाह्निकोत्सवम् ।
धन्यंमन्या दिवं जग्मुः सर्वे गीर्वाणपुङ्गवाः ॥ ६६ ॥
॥ युग्मम् ॥

स्वप्नेष्विन्द्रेषु चागत्याप्यतृप्त इव भानुमान् ।
प्रभोः कल्याणिके प्राप्तः पुनरप्युदयच्छलात् ॥ ६७ ॥
तदावतीर्णमालोक्यान्तर्ध्वान्तभिदं विभुम् ।
तमो यावमपि त्रस्तं निःशङ्काः कश्मलाः क नु ॥ ६८ ॥
विज्ञायेव प्रभोराद्यं कल्याणिकमहोत्सवम् ।
रामीविन्यो जगुर्भृङ्गनिनादैर्नतुर्दलैः ॥ ६९ ॥

गुणिभ्यो ऽपि वयं दोषाकरेभ्य इति लज्जया ।
संन्यपीन्दुमुद्वत्यो ऽवतीर्णे ज्ञानिनि प्रभौ ॥ ७० ॥
नाथे ऽवतीर्णे निर्वाणद्वारोद्घाटनसूचकाः ।
कपाटा उद्घटन्ते स्म धर्मस्थानेषु सर्वतः ॥ ७१ ॥
त्रैलोक्यैकप्रदीपे ऽस्मिन्नवतीर्णे सति प्रभौ ।
लज्जयेव भवन्ति स्म विच्छाया गृहदीपकाः ॥ ७२ ॥
भविष्यति प्रभोर्धर्मव्याख्या पीयूषवर्षिणी ।
क्षीणः प्रागेव पक्षाणां विप्रयोगहुताशनः ॥ ७३ ॥
भूपः श्रीवसुपूज्यो ऽथ कृतप्राभातिकक्रियः ।
नभोमार्गं यथा भानुः सभामार्गं व्यभूषयत् ॥ ७४ ॥
जानन्नपि जिनेन्द्रस्यावतारं वासवोत्सवैः ।
परं मुहुः कृता वार्ता प्रियाप्रीत्यै भवेदिति ॥ ७५ ॥
तूर्णमानीय सन्मान्य स्थापितैः स्वमनोविदैः ।
व्याख्यापयन्नृपः स्पष्टस्वप्नांस्तांश्चतुर्दश ॥ ७६ ॥ युग्मम् ॥
अथैते प्रथितान्स्वप्नग्रन्थानालोक्य धीधनाः ।
विचार्य चिरमन्योन्यमुखे रोमाञ्चिता जगुः ॥ ७७ ॥
स्वापिषेणैकमप्येषु स्वप्नेषु स्वप्नमीक्षते ।
या कापि स्त्री प्रसूते सा तनयं सनयं नृपम् ॥ ७८ ॥
एतेषु वीक्षते स्वप्ने या तु स्वप्नचतुष्टयम् ।
सीरिणं वैरिणां शल्यमतुल्यं जनयत्यसौ ॥ ७९ ॥
या पुनः पश्यति स्वप्नान्सप्तैतेषु नृशेखर ।
भरतार्धस्य भोक्तारं सा सारं जनयेत्सुतम् ॥ ८० ॥
चतुर्दशाप्यमून्स्वप्नान्या पश्येत्किंचिदस्फुटान् ।
सा प्रभो प्रमदा सूते नन्दनं चक्रवर्तिनम् ॥ ८१ ॥

इयं पुनर्जयादेवी स्फुटानेतानलोकत ॥
तस्मात् त्रिजगन्नाथं सा जिनं जनयिष्यति ॥ ८२ ॥
यद्देव्या ददृशे दन्ती चतुर्दन्तो शुभाननः ।
तच्चतुःशुद्धधर्मोपदेष्टास्या भविता सुतः ॥ ८३ ॥
गमिष्यति सुतो देव्या वृषभस्य निरीक्षणात् ।
क्षेत्रे अस्मिन्भारते बोधिबीजमवाप्तिमिरताम् ॥ ८४ ॥
मृगेन्द्रमार्गणाद्देव्या नन्दनः पालयिष्यति ।
दुःकर्मकरिभिर्भज्यमानान्भव्यवनस्पतीन् ॥ ८५ ॥
एतस्याः साभिषेकश्रीदर्शनान्नन्दनः पुनः ।
सांवत्सरं ददानः श्रियं पुण्यां करिष्यति ॥ ८६ ॥
अमुष्या भविता सूनुः प्रसूनस्रग्विलोकनात् ।
सुरासुरनराधीशैर्मौलौ धृतपदः सदा ॥ ८७ ॥
पूर्णेन्दुदर्शनाद्देव्या नन्दनो नेत्रनन्दनः ।
दास्यते वीतरागात्मा नित्यं पुण्यरूपे सुखम् ॥ ८८ ॥
मार्तण्डमण्डलालोकादमुष्या भविता पतिः ।
मार्तण्डमण्डलाखण्डभामण्डलविभूषणः ॥ ८९ ॥
ध्वजस्य दर्शनाद्देव्यास्तनुजन्मा तनिष्यते ।
स्वं महत्त्वं पुरःस्फूर्जद्धर्मध्वजमहाश्रिया ॥ ९० ॥
कलशालोकनात्पुत्रः पूर्णो अस्याः करिष्यति ।
त्रिभुवनकलशं धर्मप्रासादशिखरश्रियम् ॥ ९१ ॥
विहरिष्यति पुत्रो अस्याः पद्मसरोदर्शनात् ।
सुरन्यस्तस्वर्णपद्मन्यस्तविक्रमः ॥ ९२ ॥
गम्भीरपयसां देव्या रत्नाकरनिरीक्षणात् ।
केवलज्ञानरत्नस्य स्थानमेष भविष्यति ॥ ९३ ॥

विमानदर्शनात्पुत्रो जयादेव्या भविष्यति ।
वैमानिकनिकायानां स्वर्गादुत्तारकारणम् ॥ ९४ ॥
भविष्यति कुमारो ऽस्या रत्नजालनिभाल्लनात् ।
उदाररत्नाकारमध्यसद्धर्मदेशनः ॥ ९५ ॥
सुतो ऽस्या भविता भास्वद्वैश्वानरनिरीक्षणात् ।
भव्यस्वर्णकल्याणशुद्धिनिर्माणकारणम् ॥ ९६ ॥
दृष्टाश्चतुर्दश स्वप्ना यदेतया तत्तनूद्भवः ।
स चतुर्दशरज्ज्वात्मलोकाग्रं पदमाप्स्यति ॥ ९७ ॥
एवं निशम्य रम्यं स भूपः कर्णामृतं वचः ।
ददौ दुकूलाद्याभूषणसारं पारितोषिकम् ॥ ९८ ॥
समालोकं विसृज्याथ पृथ्वीनाथो यथोचितम् ।
सनाथं श्रीजयादेव्या जगामान्तःपुरं मुदा ॥ ९९ ॥
अथोत्थाय स्वयं देव्या सज्जितं विष्टरं नृपः ।
अर्धपङ्के ततः सापि नृपादेशादुपाविशत् ॥ १०० ॥
रोमाञ्चिततनोर्देव्याः पुरः स्फुरितसंमदः ।
नैमित्तिकोपदिष्टानि जगौ स्वप्नफलानि सः ॥ १०१ ॥
इदं मे कथितं नाथ भूयादवितथं वचः ।
इत्युक्त्वा सेवरीवेके ययौ सा कमलेक्षणा ॥ १०२ ॥
इत्थं सुधाब्धिभिः प्रीतिभाषितैर्भर्तृभार्ययोः ।
दिनाः कालक्रम्यमाना जग्मुः सौख्यमया रयात् ॥ १०३ ॥
गर्भस्थाद्भुतभाग्यात्मप्रभावाद्व्याधिभयव्यथाः ।
तस्या अङ्गे तथा दृष्टे न वपुर्व्यसना क्वचित् ॥ १०४ ॥
प्रभोः प्रभावतस्तस्याः सौधप्राजिरमोदरात् ।
मार्जयांचक्रिरे वायुकुमार्यो हर्षभक्तयः ॥ १०५ ॥

अभ्यषिञ्चंस्तदम्भोदकुमार्यो गन्धवारिभिः ।
ऋतुदेव्यो मुदा पुष्पमकरानकिरन्निह ॥ १०६ ॥
व्यन्तर्यस्तत्शुश्रूषां किङ्कर्य इव चक्रिरे ।
ज्योतिष्कयोषितो रत्नमयादर्शमदर्शयन् ॥ १०७ ॥
कारयांचक्रिरे क्रीडां हृद्यां विद्याधरस्त्रियः ।
कामं किंनरकामिन्यो गीतिरीतिं वितेनिरे ॥ १०८ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
क्रियतामर्हतो माता मा तापैर्मद्वैरिति ।
तदा कादम्बिनीदम्भान्तरस्तरणिरस्फुरत् ॥ १०९ ॥
जिनाधिपजनिस्नानादासन्ना मे पवित्रता ।
इति हर्षादिवानृत्यदूर्मिरम्बु तदाम्बुधेः ॥ ११० ॥
उदेष्यति जिनार्धीशो दिनाधीशो ऽरुणोदयः ।
पुष्पितैः पाटलारामैर्बभूव भुवने तदा ॥ १११ ॥
जिनेन्द्रजननीपादस्पर्शात्पावनमानिनी ।
वात्यावर्तैर्मोऽव्याजादुद्धुतेव ननर्त भूः ॥ ११२ ॥
गायन्तं मल्लिकाभृङ्गैः क्षिप्त्वा ग्रीष्मं तपात्ययः ।
स्वामिमातुर्मुदे मेघमर्दलोघमघोषयत् ॥ ११३ ॥
तेजस्विभूदसौ यात्स्वतात्स्नाहमिति ध्रुवम् ।
जयादेव्यास्तडिच्छ्रियैरारात्रिकमिवाकरोत् ॥ ११४ ॥
दृष्टिसिक्ता ध्रुवं धूपधूमं बाष्पैः सुगन्धिभिः ।
देव्या नृरत्नगर्भाया रत्नगर्भाप्युदक्षिपत् ११५ ॥
निवार्य वार्धिवीचीनामुच्चैः कोलाहलं दिशः ।
जयादेवीं स्तुवन्ति स्म केकिकेकारवैरिव ॥ ११६ ॥
आनीनमद्देहम्यास्थेर्याघुघ्येव नदीरयः ।

र्पयन्वयः स्वामिमन्यायस्येव धर्मवित् ॥ ११७ ॥
सुपर्वभिः क्षणो जातिकरञ्जनवर्णकैः ।
सुवर्णं विरचयाये भूरीर्गाणिरियोल्लसः ॥ ११८ ॥
नारनाभिधमायानगा नारकगुणाचिताः ।
आनकैस्या पुरा यदूर्ताद्दशा दोहदा हारे ॥ ११९ ॥
पुन्य त्रिभुवनस्यापि स्वामिनः प्रणमन्तु माम् ।
दोःस्वप्नदुःस्वनिदानं च दंदं दानं जगन्नु ॥ १२० ॥
पूर्वं पापल्यतः सर्वं धर्मनिर्मन्दृणिषु ।
जगवमपापांगमङ्गमङ्गकर्णोपि च ॥ १२१ ॥
इत्येषु पूर्णमाणेषु दोहदेषु यथोदिता ।
प्रमोदेन समं देव्याः स गर्भो ववृधे क्रमात् ॥ १२२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

यथार्भरुद्धे क्षेत्रपरिग्रहादिति दीपकैः ।
श्रियः स्वदशायुक्तं मध्यस्थिते चूडामणौ यथा ॥ १२३ ॥
अभिप्राये स्फुरन्नन्तः गुप्तवानो गया वचः ।
तथा गर्भस्थिते देवे तद्वद् त्रिपुरं उविहत् ॥ १२४ ॥
युग्मम् ॥

गंतोर्पितस्वभावस्य संसर्गेण प्रमोदिव ।
अन्यासक्ति विलने उसौ मधुरे अपि न भोजने ॥ १२५
आनन्दस्मितकान्त्येव निर्यान्त्या रोमहर्षकैः ।
कल्पापागनुस्तस्याः कपोलौ धवलौ कलाम् ॥ १२६
देव्याः मासो ऽपि पुष्ट्वं स्वाङ्गुष्ठामृतपानतः ।
विश्वव्यापी न नौ पानित्यस्याः श्यामानानी स्तनौ ॥
सौरत्यभाजः मुनोर्गुणादिव ।

तस्या निगूढगर्भाया नोदत्समुदरं दधौ ॥ १२८ ॥
सद्यो मे सुतस्तन्मा भित्तः खेदो भवत्विति ।
मन्दं मन्दं चचालासौ देवी गर्भभरालसा ॥ १२९ ॥
मञ्जे ऽथ जयदेव्याः सीमन्तोन्नयनोत्सवे ।
शिञ्जानंमञ्जीरा नृत्यन्तीव ययौ शरत् ॥ १३० ॥
अम्भांसि निर्मलीभूयात्मानमज्जैरवासयन् ।
भाविन्यर्हज्जिनिमाने गृह्णन्त्यस्मान्सुरा इति ॥ १३१ ॥
कीराणां पङ्क्तयो व्योम्नि विलसद्विद्रुमैरिव ।
जिनेन्द्रजन्मने सज्जीकृता वन्दनमालिकाः ॥ १३२ ॥
शारदानपं जगत्कृता जिनमातुर्मुदं ऽम्बुदाः ।
श्यामतामसुचन्नुच्चैरक्षस्मुक्ता इव ॥ १३३ ॥
ईतिमुक्तमभिव्याप्तं सद्भवगुणितैः फलैः ।
सस्यसन्नजगद्भूःसभूतस्यानुभावतः ॥ १३४ ॥
आदाय गोपीरूपाणि गोवर्धने गुरस्त्रियः ।
शालिक्षेत्रेषु तीर्थेशगुणगीतान्यशिक्षयन् ॥ १३५ ॥
गर्भस्थितदिनाधीशा मेघलेखेव शारदी ।
पाण्डुरमाप्यद्भुतश्रीः प्रसुगर्भा बभौ जया ॥ १३६ ॥
आसीदरार्हदास्यश्रीराग गारो ऽनुना मम ।
इतीव कलयामास नैर्मल्यातिशयं शशी ॥ १३७ ॥
त्रैलोक्यभूषणेनास्मि नन्दनेनैव भूषिता ।
तत्किमेभिरितीवाल्पीचक्रे ऽङ्गे भूषणानि सा ॥ १३८ ॥
विभौ गर्भावतीर्णे ऽस्मिन्शक्रादेशाद्धनेश्वरः ।
पूरयामास सद्वासःस्वर्णरत्नैर्नृपालयम् ॥ १३९ ॥
अथ मन्ये जयदेव्या गुरुगर्भोप्यशान्तये ।

ढौकयच्चन्दनपत्राणि हेमन्तः समुपागमत् ॥ १४० ॥
एष्यतीह ममारातिरर्हन्निति भियाह्निनाम् ।
ह्रस्वो बहिरभूद्रागः कुङ्कुमालेपनच्छलात् ॥ १४१ ॥
समभागन्त यामिन्यो महापद्मिमभाजनम् ।
युक्तं महत्त्वं स्त्रीजातेर्जयागर्भगते ऽर्हति ॥ १४२ ॥
मत्वा जिनार्हतो लोके भाविनो दिवसान्गुरून् ।
लज्जयेव लघूचक्रे वासरान्वासरेश्वरः ॥ १४३ ॥
जन्ममात्रे ऽर्हतः मासे विशिखाग्निसनरं सुगः ।
मा प्रदीप्यन्ति नेत्याप तापं कूपोदरे पयः ॥ १४४ ॥
मद्गुणनिर्जगद्भर्तुर्भविनेति मदोद्धतः ।
शिशिरो ऽथ ऋतून्सर्वान्स्थ्यक्त्वा चन्द्रदो ऽभ्रमत् ॥ १४५ ॥
शुभमाश्विरधुनाप्यल्पतनीव भक्तितः ।
विरनीलसद्दुचन्द्रार्कैः सभाल्यस्त्वपलन्यत ॥ १४६ ॥
अवतीर्णेषु तीर्थे ...पादेषु पृथिवीतले ।
का श्रीरस्माकमित्यन्यैः पूर्वमेव व्यलीयत ॥ १४७ ॥
तदा मे का गतिस्तापः पानार्हत्वगुणो यदा ।
इति ध्यात्वेव ...भ्रमभ्रमः माप हिमोद्गमे ॥ १४८ ॥
जिनजन्मोत्सवे स्वर्गाद्भुक्तिमोरणमजनम् ।
सुराः कर्तार इन्युर्व्यां शुचापानि मरुद्दृढैः ॥ १४९ ॥
क्रियमाणासु रक्षासु देव्या इन्द्राद्यनाज्ञनैः ।
नव मासा व्यतिक्रान्ताः साधाष्टमदिनास्तदा ॥ १५० ॥
अथ कृष्णचतुर्दश्यां निशीथे मासि फाल्गुने ।
चन्द्रे शतभिषग्वर्तिनि शुक्लस्यमाहिषप्रजम् ॥ १५१ ॥
... जननाम्भोजमथं भुवनभूषणम् ।

रत्नं रोहणभूमीव जयादेवी जिनाधिपम् ॥ १५२ ॥
॥ युग्मम् ॥

तदा कोऽपि प्रकाशोऽभूदपि दुर्गतिभूमिषु ।
निखिलानां सुखं जज्ञे नारकाणामपि क्षणम् ॥ १५३ ॥
अस्माकमयमीशोऽभूदशेषगुणसागरः ।
इत्यानन्दवशेनेव दिशः प्रापुः प्रसन्नताम् ॥ १५४ ॥
ववुः प्रदक्षिणावर्ताः कुसुमश्रीविमिश्रिताः ।
तन्वन्त इव सद्भक्तिं जगत्प्राणा जगत्प्रभोः ॥ १५५ ॥
आख्यातुमिव विश्वेषु प्रभोर्जन्ममहोत्सवम् ।
घनगम्भीरनिर्घोषा नेदुर्दुन्दुभयोऽम्बरे ॥ १५६ ॥
प्रभुपादाम्बुजस्पर्शपवित्रं पृथिवीतलम् ।
पूजयद्भिरिवामर्त्यैश्चक्रिरे पुष्पवृष्टयः ॥ १५७ ॥
मत्वासनप्रकम्पेनावधिज्ञानात्प्रभोर्जनिम् ।
अष्टाजग्मुरधोलोकवासिन्यो दिक्कुमारिकाः ॥ १५८ ॥
भोगंकरा भोगवती सुभोगा भोगमालिनी ।
तोयधारा विचित्रा च पुष्पमाला त्वनिन्दिता ॥ १५९ ॥
नत्वा स्तुत्वा न भेतव्यमित्युदीर्य च ता इमाः ।
जिनजन्मोत्सवं देव्यै स्वागतो हेतुमभ्यधुः ॥ १६० ॥
॥ युग्मम् ॥

सहस्रस्तम्भयानेनुरैशान्यां प्राङ्मुखं दिशि ।
ताः सूतिसदनं धामपुनर्योजनभूतलम् ॥ १६१ ॥
देवि त्वमेव धन्यासि यस्याः सूनुर्जगद्गुरुः ।
इत्यादिगीतगायिन्यस्ताः प्रभोः परितः स्थिताः ॥ १६२ ॥
पीठकम्पात्प्रभोर्जन्म मत्वा मेरुनिकेतनाः ।

मुदिता दिक्कुमार्योऽष्टावूर्ध्वलोकाद्विहायसः ॥ १६३ ॥
मेघंकरा मेघवती सुमेघा मेघमालिनी ।
सुवत्सा वत्समित्रा च वारिषेणा बलाहका ॥ १६४ ॥
इमा जिनं च देवीं च नत्वा योजनसंमिताम् ।
धरां गन्धोदकैः सिक्त्वा पुष्पवृष्टिं वितेनिरे ॥ १६५ ॥
॥ युग्मम् ॥
ईयुरासनकम्पेन ज्ञात्वा जन्म जिनस्य तत् ।
पौरस्त्यरुचकादष्टौ दिक्कुमार्यः सदर्पणाः ॥ १६६ ॥
नन्दा नन्दोत्तरानन्दे आनन्दानन्दवर्धने ।
विजया वैजयन्ती च जयन्ती चापराजिता ॥ १६७ ॥
एताः प्राच्यां दिशि स्थित्वा नत्वा मातृयुतं जिनम् ।
जगुर्जगन्मनोज्ञानि गीतानि प्रीतचेतसः ॥ १६८ ॥
अपाच्यरुचकात्पीठप्रकम्पेनाययुस्ततः ।
दिक्कन्या अष्टभृङ्गारशृङ्गारितकराम्बुजाः ॥ १६९ ॥
समाहारा सुप्रदत्ता सुप्रबुद्धा यशोधरा ।
लक्ष्मीवती शेषवती चित्रगुप्ता वसुंधरा ॥ १७० ॥
॥ युग्मम् ॥
एताः प्रणम्य तीर्थेशं तीर्थेशजननीमपि ।
स्फीतगीतकलादक्षा दक्षिणस्यां दिशि स्थिताः ॥१७१॥
प्रतीच्यरुचकादष्टौ दिक्कन्याः पीठकम्पतः ।
आययुर्व्यजनाभोगभ्राजिष्णुकरपङ्कजाः ॥ १७२ ॥
इलादेवी सुरादेवी पृथिवी पद्मवत्यपि ।
एकनासा नवमिका भद्रा शीतेति नामतः ॥ १७३ ॥
जननीसहितं नत्वा त्रैलोक्यमहितं जिनम् ।

पश्चिमायां दिशि प्रीता गीतामृतमुचः स्थिताः ॥१७४॥
उदीच्यरुचकाद्रेस्तु विष्टरस्य प्रकम्पतः ।
दिक्कुमार्यः समाजग्मुश्चञ्चच्चामरचारवः ॥ १७५ ॥
अलम्बुषा मिश्रकेशी च पुण्डरीका च वारुणी ।
हासा सर्वप्रभा चैव श्रीर्ह्रीरित्यभिधानतः ॥ १७६ ॥
नत्वा धात्रा समं मात्राधिकभक्तिभराः प्रभुम् ।
तास्तस्थुरुत्तरायामुत्तरोदारगीतयः ॥ १७७ ॥
ईयुश्चतस्रो दिक्स्था विदिग्भ्यः पीठकम्पतः ।
सुतारा चित्रकनका चित्रा सौत्रामणी तथा ॥ १७८ ॥
दीप्रदीपकरा नत्वा स्वामिनं स्वामिनीमपि ।
गीतामृतप्रतन्त्यस्तस्थुरैशान्यादिविदिक्षु ताः ॥ १७९ ॥
दिक्स्था मध्यरुचकाधनतः पीठकम्पतः ।
रूपा रूपासिका चेयुः सुरूपा रूपवत्यपि ॥ १८० ॥
नालं बालस्य ताश्छित्त्वा चतुरङ्गुलवर्जितम् ।
रत्नयुक्तं निखन्योर्व्यामत्र दूर्वामरोपयन् ॥ १८१ ॥
त्रीन्सूतिसौधतः पूर्वदक्षिणोत्तरदिक्षु ताः ।
रम्भागृहांश्चतुःशालासिंहासनजुषो व्यधुः ॥ १८२ ॥
ता दक्षिणचतुःशालपीठे देव्या जिनस्य च ।
अभ्यङ्गोद्वर्तनैर्दिव्यैस्तैलोद्वर्तनकैर्व्यधुः ॥ १८३ ॥
उभौ संस्नाप्य संमार्ज्य प्राक्चतुःशालविष्टरे ।
ता दिव्यचन्दनैर्लिप्त्वाभूषयंश्चेलभूषणैः ॥ १८४ ॥
एत्योत्तरचतुःशाले मथितारणिवह्निना ।
हुतैः क्षुद्रहिमाद्रेस्ता द्रुतगोशीर्षचन्दनैः ॥ १८५ ॥
तयोः शान्तिकमाधाय भद्रपीठमधिष्ठयोः ।

व्यक्तभक्तिविधौ दक्षा रसापोट्टलिकां व्यधुः ॥ १८६ ॥
॥ युग्मम् ॥

पर्वतायुर्भवेत्युक्त्वा कर्णाभ्यर्णे प्रभोः स्थिताः ।
आस्फालयांबभूवुस्ता हस्ताभ्यां ग्रावगोलकौ ॥ १८७ ॥
स्थापयित्वा जिनेन्द्रं च जिनेन्द्रजननीं च ताः ।
आनीयावाय शय्यायां गायन्त्यः परितः स्थिताः ॥१८८॥
समं शुक्र तदा नित्यघण्टानामनदनि ध्वनिः ।
विश्वप्रबोधनार्थं तत्पर्वोपबोधनः ॥ १८९ ॥
आसनान्यचलान्यद्रिनिविष्टानि दिवौकसाम् ।
व्याप्तानीव शिरःकम्पैर्जिनजन्माद्भुता इव ॥ १९० ॥
अथैवं दर्शयन्योजः को ददीति स्थोपकम् ।
आसनं सुधर्मेणं तस्या सेनापतिर्जगौ ॥ १९१ ॥
यज्ञे विश्वानुरु स्वामिन्स्द कं हेति मे किम् ।
इत्यस्य पाणिमत्त्वातन्व.पिरमर्थं क्षणात् ॥ १९२ ॥
परिज्ञाय प्रभोर्जन्म विनीनम्र.परन्धनः ।
द्राग्भि.पाद् इन कृत्वाप्रुअभिराहमने हरिः ॥ १९३
॥ युग्मम् ॥

दत्वा पदानि सप्ताष्टौ भगवज्जन्मदिशं प्रति ।
नत्वा स्तुत्वा जिनं शक्रो ऽध्यमन्यो विष्टरं पुनः ॥१९४॥
अथादिश स सेनान्यं नैगमेषिणमादरात् ।
जिनजन्मोत्सव कृत्यागमनाय सुरानिति ॥ १९५ ॥
योजनमितां घण्टां सुघोषामत्यधिवासनः ।
अवादयत् सौधर्मान्तान्निपुलस्वरम् ॥ १९६ ॥
...सानन्यया ।

विमानेषु प्रतिध्वाना घण्टानां सर्वतोऽभवन् ॥ १९७ ॥
क्रीडासक्तास्ततः सर्वे सावधानाः सुराः स्थिताः ।
घण्टानादे च विश्रान्ते सेनानीरिति घुष्टवान् ॥ १९८ ॥
अमरा भारते क्षेत्रे जिनजन्मोत्सवे हरिः ।
गन्ता ततः प्रियायुक्ता एत त्वरितमेत भोः ॥ १९९ ॥
अथ ते प्रथितानन्दा वृन्दारकसमुच्चयाः ।
देवीभिः सममाजग्मुर्जिनजन्मोत्सवेच्छया ॥ २०० ॥
पञ्चयोजनशत्युच्चं विमानं लक्षयोजनम् ।
चक्रे संक्रन्दनादेशात्पालकः पालकाभिधम् ॥ २०१ ॥
स्तम्भैरङ्कुरितं कूजत्किङ्किणीभिः सकोकिलम् ।
मुक्तावचूलैः सत्पुष्पं पताकाभिः सपल्लवम् ॥ २०२ ॥
कलशैः फलितं रत्नप्रभाभिः सारसारणि ।
देवीभिः केलिभिर्वाप्यं जालजालैर्निकुञ्जवत् ॥ २०३ ॥
सा तोरणमालाभिर्लोलद्दीप्तालिमालितम् ।
किंचिद्गम्भीरपीठानामग्रैर्दीर्घैर्दीपितम् ॥ २०४ ॥
सुवर्णकेतनश्रीभिर्नूतपुष्पनभोभरम् ।
तत्रग्रं महेन्द्रस्य क्रीडोद्यानमिवाबभौ ॥ २०५ ॥
॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥
तत्र [illegible] अभ्यग्रौ [illegible] रत्नसोपानराजयः ।
[illegible] उर्मा संस्तत्य [illegible] ताकारपर्वदाम् ॥ २०६ ॥
ता दिव्यचन्दने [illegible] पोरणोधिभिः ।
पर्यन्ता [illegible] मासिरिवाभवत् ॥ २०७ ॥
[illegible] धूपाडम्बरा [illegible] बभौ ।
[illegible] भावना [illegible] मना ॥ २०८ ॥

स्वनृत्तदर्शने देवीः स्थिता मूर्त्यन्तरैरिव ।
पाञ्चालीर्दधदस्यान्तर्जज्ञे प्रेक्षणमण्डपः ॥ २०९ ॥
चतुर्योजनपिण्डाष्टयोजनायामविस्तृतिः ।
शोभायाः केलिशैलाभा तत्राभून्मणिपीठिका ॥ २१
यन्त्रर्थैर्निश्चलीकारबन्धरज्जुसहोदरैः ।
रत्नसिंहासनं रेजे तदुपर्युरुमंशुभिः ॥ २११ ॥
अर्धमौक्तिकदामालिङ्गितमौक्तिकदामभाक् ।
दिव्यश्चन्द्रोदयो वज्राङ्कुशस्तदुपर्यभूत् ॥ २१२ ॥
अन्तःपीठान्मरुद्यक्षत्र्यक्षकाष्ठासु दिद्युते ।
चतुरशीतिसहस्रेन्द्रसमद्युसदासनैः ॥ २१३ ॥
प्राच्यां दिव्यप्रदेवीनामासनान्यष्ट रेजिरे ।
सहस्राद्द्वादशाग्नेय्यां चान्तःसभ्यदिवौकसाम् ॥ २१
चतुर्दश सहस्राणि दक्षिणाशाविभूषणम् ।
आसनान्यभवन्प्राक्सदां मध्यसभासदाम् ॥ २१५ ।
बहिःसभासदां स्वर्गवासिनामासनावलिः ।
षोडशानां सहस्राणां नैर्ऋत्यामभवद्दिशि ॥ २१६ ।
सप्तसंख्यानि सप्तानां सेनापतिदिवौकसाम् ।
आशायां पाशहस्तस्य रेजिरे सिंहविष्टराः ॥ २१७
चतुर्भिरधिकाशीतिः सहस्राण्यङ्गरक्षिणाम् ।
औचित्येनासनान्यासन्परितो वासवासनम् ॥ २१८
विमानं विरचय्यैवं त्रिदशैराभियोगिकैः ।
शक्रो विज्ञपयांचक्रे तदा तदधिरोहणे ॥ २१९ ॥
अन्यैर्नानाविमानाधिवासिभिः स्वर्गवासिभिः ।
वृतं स्फुरद्भिरम्भोजं संहैः पत्ररथैरिव ॥ २२० ॥

विमानेषु प्रतिध्वाना घण्टानां सर्वतोऽभवन् ॥ १९७ ॥
क्रीडासक्तास्ततः सर्वे सावधानाः सुराः स्थिताः ।
घण्टानादे च विश्रान्ते सेनानीरिति घुष्टवान् ॥ १९८ ॥
अमरा भारते क्षेत्रे जिनजन्मोत्सवे हरिः ।
गन्ता ततः प्रियायुक्ता यूयं त्वरितमेत भोः ॥ १९९ ॥
अथ ते मथितानन्दा वृन्दारकसमुच्चयाः ।
देवीभिः सममाजग्मुर्जिनजन्मोत्सवेच्छया ॥ २०० ॥
पञ्चयोजनशत्युच्चं विमानं लक्षयोजनम् ।
चक्रे संक्रन्दनादेशात्पालकः पालकाभिधम् ॥ २०१ ॥
स्तम्भैरङ्कुरितं कूजत्किङ्किणीभिः सकोकिलम् ।
मुक्तावचूलैः सत्पुष्पं पताकाभिः सपल्लवम् ॥ २०२ ॥
फलदैः फलितं रत्नप्रभाभिः सारसारणि ।
देवीभिः केलिशैलाढ्यं जालनालैर्निकुञ्जभृत् ॥ २०३ ॥
तारतोरणमालाभिर्लीलादोलाभिमालितम् ।
किंचित्कुम्भीरपीठानामन्तरैर्दीर्घदीर्घिकम् ॥ २०४ ॥
सुवर्णकेतनश्रीभिर्भूतपुष्परजोभरम् ।
तदभूदं महेन्द्रस्य क्रीडोद्यानमिवाबभौ ॥ २०५ ॥
॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥
तत्र [अभ्यग्रो]...त्न रत्नसोपानराजयः ।
... उभौ संक्रम्य ...गेवाक्षायसंपदाम् ॥ २०६ ॥
...मा दिव्यचन्दन...ोस्तत्तोरणैर्द्विभिः ।
...न्यांपरचतुः... ...शार्पीत्यासिशयत् ॥ २०७ ॥
...तैः धूद्रद्दिमाद्देस्ता ... पभौ ।
...मयोः ज्ञान्तिकमाधाय ...जन्मना ॥ २०८ ॥

त्प्रदर्शने देवीः स्थिता मूर्त्यन्तरैरिव ।
वाश्चालीर्ध्वदस्थान्तर्जज्ञे प्रेक्षणमण्डपः ॥ २०९ ॥
चतुर्योजनविस्तारयोजनायामविस्तृतिः ।
शोभायाः केलिशैलाभा तत्राभूद्वज्रपीठिका ॥ २१० ॥
तन्मध्येऽनिधवीकारबन्धरज्जुसहोदरैः ।
रत्नसिंहासनं रेजे सदुपर्यंकमंशुभिः ॥ २११ ॥
अर्धमौक्तिकदामाभिरूनमौक्तिकदामभाक् ।
दिव्यचन्द्रोदयो यत्राङ्कुशभृत्तदुपर्यभूत् ॥ २१२ ॥
अन्तःपीठात्मरुद्व्यपश्चकाष्ठासु त्रिगुणे ।
चतुरशीतिसहस्रेन्द्रसमसुभद्रासनैः ॥ २१३ ॥
प्राच्यां दिव्यग्रदेवीनामासनान्यष्ट रेजिरे ।
सहस्राद्वादशाग्नेय्यां चान्तःसभ्यदिवौकसाम् ॥ २१४ ॥
चतुर्दश सहस्राणि दक्षिणाशाविभूषणम् ।
आसनान्यभवन्भाक्सदां मध्यसभासदाम् ॥ २१५ ॥
बहिःसभासदां स्वर्गवासिनामासनावलिः ।
षोडशानां सहस्राणां नैर्ऋत्यामभवद्दिवि ॥ २१६ ॥
सप्तसंख्यानि सप्तानां सेनापतिदिवौकसाम् ।
आशायां पाशहस्तस्य रेजिरे सिंहविष्टराः ॥ २१७ ॥
चतुर्भिरधिकाशीतिः सहस्राण्यङ्गरक्षिणाम् ।
आचिन्त्येनासनान्यासन्परितो वासवासनम् ॥ २१८ ॥
विमानं विरचय्यैवं त्रिदशैराभियोगिकैः ।
शक्रो विज्ञपयांचक्रे तदा तदधिरोहणे ॥ २१९ ॥
अन्यैर्नानाविमानालिन्यासिभिः स्वर्गवासिभिः ।
वृतं स्फुरद्भिरम्भोजं संहैः पत्ररथैरिव ॥ २२० ॥

पद्विचलनमहेन्द्रौ [illegible] दौरिहागमत् ॥ २४३ ॥
आनतप्राणतस्वामी विमलाख्यविमानभाक् ।
आजगाम[illegible]को विमानैश्चतुःशतैः ॥ २४४ ॥
[illegible]नुरागतः ।
[illegible]विमानस्थः शुगवले ॥ २४५ ॥
[illegible] याहुल्याम[illegible]सिताम् ।
[illegible] ॥ २४६ ॥
[illegible] गमनो गुल्मागतः ।
[illegible] निर्गमश्रमगामने ॥ २४७ ॥
[illegible] तवाद्यत् ।
[illegible] दूषण गः ॥ २४८ ॥

॥ युग्मम् ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ २४९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २५० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २५१ ॥
[illegible]विमानितम् ।
[illegible] ॥ २५२ ॥
[illegible] निर्मितम् ।
[illegible] ॥ २५३ ॥

॥ [illegible] ॥

[illegible] ।

सौधर्मेन्द्र इवाभ्यागान्मेरुं विभुविभूषितम् ॥ २५४ ॥
असुरेन्द्रो बलिर्नाम बलिचञ्चापुरीपतिः ।
महौघस्वरघण्टायाः स्फारयित्वाथ वादनम् ॥ २५५ ॥
महाद्रुमाख्यसेनान्याहूतैः षष्टिसहस्रकैः ।
सामानिकसुरैस्तेभ्यश्चाङ्गरक्षैश्चतुर्गुणैः ॥ २५६ ॥
त्रायस्त्रिंशादिकैरन्यैरसुरैः परितो वृतः ।
आगाद्द्रुमयानेन मेरुशृङ्गे महोत्सवात् ॥ २५७ ॥
॥ विशेषकम् ॥

फणीन्द्रो धरणो मेघस्वरघण्टाभिवादनात् ।
सेनान्या भद्रसेनेन चोदितैर्निर्जरैर्वृतः ॥ २५८ ॥
सामानिकसुरैः षड्भिः सहस्रैः परमर्द्धिकैः ।
चतुर्विंशत्यङ्गरक्षसहस्रैर्भूरिभक्तिभिः ॥ २५९ ॥
षड्भिरग्रदेवीभिरन्यैर्नागकुमारैर्युतः ।
सार्धद्वियोजनशतोत्तुङ्गध्वजमण्डलम् ॥ २६० ॥
सहस्रपञ्चविंशत्या योजनैर्जलधिविस्तृते ।
विमानरत्नमारुह्य मेरुमूर्ध्नि समागमत् ॥ २६१ ॥
॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥

भूतानन्दाभिधो मेघस्वरघण्टाभिवादनात् ।
सेनाधीशेन दक्षेणाहूतैः सामानिकादिभिः ॥ २६२ ॥
नागकुमारैर्नागनाथो निर्झरसन्निभात् ।
आगाद्दिव्यविमानस्थः सनाथं स्वामिना नगम् ॥ २६३ ॥
॥ युग्मम् ॥

हरिस्तथा हरिसहो विद्युत्कुमारस्वामिनौ ।
वेणुदारी वेणुदेवः सुपर्णानां पुरन्दरौ ॥ २६४ ॥

अग्निमाणवो ऽग्निशिखश्चेन्द्रावग्निकुमारकौ ।
शक्रौ वायुकुमाराणां वेलम्बो ऽथ प्रभञ्जनः ॥ २६५ ॥
महाघोषः सुघोषश्च स्तनितानां सुराधिपौ ।
तथोदधिकुमारेन्द्रौ जलकान्तजलप्रभौ ॥ २६६ ॥
तथा पूर्णो ऽवशिष्टश्च शक्रौ द्वीपकुमारकौ ।
वासवौ दिक्कुमाराणाममितो ऽमितवाहनः ॥ २६७ ॥
महाकालश्च कालश्च व्यन्तराणां सुरेश्वरौ ।
सुरूपप्रतिरूपश्च भूतानामधिपौ हरी ॥ २६८ ॥
माणिभद्रः पूर्णभद्रो वासवौ यक्षरक्षकौ ।
महाभीमश्च भीमश्च राक्षसाखण्डलौ वरौ ॥ २६९ ॥
किंनराणां किंपुरुषः किंनरश्च मरुत्पती ।
किंपुरुषेन्द्रौ महापुरुषसत्पुरुषाधिपौ ॥ २७० ॥
अतिकायमहाकायौ महोरगमहाधिपौ ।
गीतयशोगीतरती गन्धर्वानद्धेश्वरौ ॥ २७१ ॥
अथाणप्रज्ञप्तिप्रमुख्यादीनां समापयुः ।
व्यन्तराष्टनिकायानां षोडश त्रिदशाधिपाः ॥ २७२ ॥
अणप्रज्ञप्तिदेवेन्द्रौ सन्निहितसमानकौ ।
इन्द्रौ धाता विधाता च पणप्रज्ञप्तिनायकौ ॥ २७३ ॥
ऋषिवादिनिकायीशावृषिश्च ऋषिपालकः ।
भूतवादिनिकायकौ तथेश्वरमहेश्वरौ ॥ २७४ ॥
सुवत्सकविशालाख्यौ कन्दितानां सुरेश्वरौ ।
महाकन्दिनिकायकौ हासो हासरतिस्तथा ॥ २७५ ॥
श्वेतौ श्वेतमहाश्वेतौ कूष्माण्डानां पुरन्दरौ ।
पतङ्गः पतङ्गपतिः पतङ्गानां बिडौजसौ ॥ २७६ ॥

ज्योतिषां वासवौ संख्यातीतौ रविहिमच्छवी ।
चतुःषष्टिरितीन्द्राणां मेरुमूर्ध्नि तदा ययौ ॥ २७७ ॥
आदिष्टा अच्युतेन्द्रेणापक्रम्येशानदिश्यथ ।
वैक्रियेण समुद्घातेनाकृष्योत्तमपुद्गलान् ॥ २७८ ॥
योजनोच्चमुखान्हैमान् राजतान् रत्नजानपि ।
स्वर्णरौप्यमणिस्वर्णमणिरौप्यमयानपि ॥ २७९ ॥
स्वर्णरौप्यमणीकृत्स्नान्कलशान्मृन्मयानपि ।
प्रत्येकं चक्रुरष्टाग्रं सहस्रं सुरकिङ्कराः ॥ २८० ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम्

। पात्रीपुष्पचङ्गेरीस्थालभृङ्गारदर्पणान् ।
तद्वद्रत्नकरण्डांश्च सुप्रतिष्ठान्यकुर्वत ॥ २८१ ॥
क्षीराब्धिपुष्कराब्धिभ्यां तदा पद्मह्रदादपि ।
भरतैरावतक्षेत्रपुण्यतीर्थगणादपि ॥ २८२ ॥
आनिन्यिरे मृदम्भोजमम्भो मुकुन्दुरं सुराः ।
पुष्पसिद्धार्थतुवरौषधीः क्षुद्रहिमाद्रितः ॥ २८३ ॥
ते ऽत्र सौमनसाद्भद्रशालान्नन्दनकाननात् ।
पाण्डुकाद्वन्यवस्तूनि नीत्वाम्भसि निचिक्षिपुः ॥
मल्लिकापाटलागावियूथिकाचम्पकोद्भवैः ।
मन्दारपारिजातोत्थैः पुष्पैः स्वर्णाम्बुजैरपि ॥
उन्निद्रागुरुकर्पूरः स्तुति सन्तन्मयोः पुरः ।
अच्युतेन्द्रः सुरैः साकमुपस्वकुसुमाञ्जलिम् ।

तनेषु विलेपवद्वैर्वनेषु सुषिरैश्चापि ।
सर्वतो ऽप्याभियोगिकैः

गीयमानेषु गीतेषु तारनादेन किन्नरैः ।
तन्यमानेषु नृत्येषु यथातालं सुरीजनैः ॥ २८८ ॥
पठ्यमाने जिनाधीशे सुरमङ्गलपाठकैः ।
सितेपूद्धूयमानेषु चामरेषु सुरासुरैः ॥ २८९ ॥
जय द्वादशतीर्थेश श्रीमन्निर्जितसंसृते ।
इत्यादिस्तुतिवाक्येषु चारणश्रमणेषु च ॥ २९० ॥
धूपिताचितभृङ्गारन्यस्तैः सर्वौषधीयुतैः ।
नीरैर्घुसृणकर्पूरश्रीखण्डागुरुसुन्दरैः ॥ २९१ ॥
स्नात्रं श्रेयःश्रियां पात्रममात्रमुदः प्रभोः ।
त्रिपष्ट्या विदधे शक्रैरच्युतेन्द्रपुरःसरैः ॥ २९२ ॥
॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥

मार्जितं गन्धकाषाय्या कर्पूरागुरुधूपितम् ।
व्यलिम्पन्नाभिकान्यस्तैः प्रभुं गोशीर्षचन्दनैः ॥ २९३ ॥
भविष्यत्यधुना भर्तुरङ्गसंग इति स्मितैः ।
भृङ्गगीतिपरैर्देवाः प्रभुं पुष्पैरपूजयन् ॥ २९४ ॥
सौधर्मेन्द्र इवाधाय पञ्चमूर्तीस्ततः कृती ।
उत्सङ्गे ऽसौ दधौ मूर्त्या प्रभुमीशान एकया ॥ २९५ ॥
पाण्डुरौ चामरौ द्वाभ्यामुज्ज्वलं छत्रमेकया ।
व्योमकूलंकषं शूलं दूरोत्क्षिप्तमेकया ॥ २९६ ॥
॥ युग्मम् ॥

मूर्तान्धर्मानिवोन्मीलद्दर्ककान्तिमणीमयान् ।
चतुःसंख्यानसौ दिक्षु वृषानग्रतो व्यधात् ॥ २९७ ॥
तच्छृङ्गाग्रोच्छलत्क्षीरधाराभिरष्टभिः ।
सौधर्माधिपतिश्चक्रे स्नात्रं विश्वत्रयीपतेः ॥ २९८ ॥

दिव्यैर्दुकूलैः श्रीखण्डघास्यमाणिक्यमण्डनैः ।
भक्तिरागेण सौधर्मप्रभुणा भूषितः प्रभुः ॥ २९९ ॥
अथाग्रे जिनमातेले पट्टे मणिमये हरिः ।
कर्माष्टकस्यापायाष्टमङ्गलीं रूप्यतण्डुलैः ॥ ३०० ॥
स किंचिदपसृत्याथ ज्वलद्दीपहृततमः ।
ऊर्ध्वीभूतः पुरो भर्तुरारात्रिकं दधौ ॥ ३०१ ॥
तज्जिनेन्दोः पुरः स्फारस्फुरत्तारामिवाथ सः ।
क्षिप्तपुष्पं पुरस्तादञ्जलिमुदतारयत् ॥ ३०२ ॥
इत्यानन्दभिलन्मौलिः स पान्लामीपनिस्ततः ।
निनम्य विष्टपाधीशं महष इति तुष्टुवे ॥ ३०३ ॥
जय त्रिभुवनाधार जय त्रिभुवनाभय ।
जय त्रिभुवनानन्द जय त्रिभुवनोदय ॥ ३०४ ॥
सद्यो मयापरस्याद्य मोदे भ्रमणमपि तु ।
यदयं निर्विर्णनत्त्वं दद्दशे द्वादशो जिनः ॥ ३०५ ॥
अणुमानं मनस्तादृक्दिक्स्तोभवं वचः ।
क तेन त्वद्गुणा नाथ स्तुत्या विश्वातिमहिम्नः ॥ ३०६
त्वां प्राप्य दृष्टसीमानं स्वामिन्मुक्तसीमया ।
दृशः मीना न्यवर्तन्त रूपान्तरनिरूपणात् ॥ ३०७ ॥
कठोरमर्थिताकाल्प्याल्कर्मविपाकुलम् ।
उल्लासयासि विश्वेश विश्वं वाग्मृतद्रवैः ॥ ३०८ ॥
इति स्तुत्वा गृहीत्वेशमीशानेनाहृतः सुरैः ।
सौधर्माधिपतिः मुनिगृहे आत्मस्वरूपभाक् ॥ ३०९
निवर्त्य प्रतिमां न्यस्य जिनेशं मातुरन्तिके ।
वाससी कुण्डलं च सः ॥ [illegible]

सस्वर्णवलयैर्वैर्य लम्बिनानामणिं हरिः ।
जिनेन्दोर्लोचनानन्दमुल्लोचे कन्दुकं न्यधात् ॥ ३११ ॥
न जिना जननीक्षीरं रसयन्तीति नीतिवित् ।
कराङ्गुष्ठे विभोर्वज्री नानारससुधां न्यधात् ॥ ३१२ ॥
द्वात्रिंशतं रौप्यहेमरत्नकोटीः पृथक्पृथक् ।
तथा द्वात्रिंशतं नन्दासनभद्रासनान्ययं ॥ ३१३ ॥
अन्यच्च सुखदं वस्तु नेपथ्यादि मनोहरम् ।
शक्रादेशाद्धनाधीशो जिनाधीशगृहे ऽसृजत् ॥ ३१४ ॥
॥ युग्मम् ॥
स्वामिनः स्वामिमातुर्वा यो ऽशुभं चिन्तयिष्यति ।
सप्तधा भेत्स्यते तस्यार्जकमञ्जरिवच्छिरः ॥ ३१५ ॥
इत्युक्तिं वासवादेशादाभियोगिकनाकिनः ।
उच्चैरुज्जुघुषुर्देवनिकायेषु चतुर्ष्वपि ॥ ३१६ ॥ युग्मम् ॥
अथ पञ्च समादिक्षद्दक्षा अप्सरसः स्वयम् ।
पुरो विश्वगुरोर्धात्रीकर्मनिर्मितये हरिः ॥ ३१७ ॥
गता तदा तु निर्मातुमष्टाह्नीं बहवः सुराः ।
काञ्चना ।जम्बूद्वीपादेव नन्दीश्वरं ययुः ॥ ३१८ ॥
वज्री स्वर्हृद्वादेवरमणाख्यं ययौ तदा ।
शुद्धवेश्मर्मं नन्दीश्वरं पूर्वाञ्जनाचलम् ॥ ३१९ ॥
दिव्ये चतुर्मुखे चैत्यद्रुमेन्द्रध्वजमण्डिते ।
चैत्ये ऽष्टाह्निमहारेभे नित्यानामर्हतां हरिः ॥ ३२० ॥
गिरौ तत्र चतुर्दिक्षु महावापीस्थितेष्वथ ।
चतुर्षु स्फाटिकाद्रिषु तदा दधिमुखादिषु ॥ ३२१ ॥
चैत्येषु जिनबिम्बानां नित्यानां महिमाकुलम् ।

चक्रिरे शक्रदिक्पालाश्चत्वारो ऽष्टाह्निकामहम् ॥ १२२ ॥
॥ युग्मम् ॥

उत्तरे रमणीयाख्ये तथेशानो ऽञ्जनाचले ।
गत्वाष्टाह्नीं हरिश्चक्रे शाश्वतानां पुरो ऽर्हताम् ॥ १२३ ॥
ईशानस्यापि दिक्पाला वापीस्थाद्रिषु पूर्ववत् ।
महं जिनानां नित्यानां व्यधुर्दधिमुखाद्रिषु ॥ १२४ ॥
दक्षिणाशाशिते नित्योद्योताख्ये त्वञ्जनाचले ।
जिनानां तत्र नित्यानां चमरेन्द्रो महं व्यधात् ॥ १२५ ॥
तद्वापीमध्यवर्तिषु तद्दधिमुखाद्रिषु ।
तद्दिक्पाला मुदा चक्रुरष्टाह्नीं शाश्वतार्हताम् ॥ १२६ ॥
बलिः स्वयंप्रभाख्ये तु पश्चिमाशे ऽञ्जनाचले ।
शाश्वतानां जिनाधीशबिम्बानां व्यधितोत्सवम् ॥ १२७
तद्वापीकुहरस्थेषु चतुर्दधिमुखाद्रिषु ।
नित्यानां जिनबिम्बानां तद्दिक्पाला महोत्सवम् ॥ १२
इति नन्दीश्वरे द्वीपे ऽष्टाह्नीं कृत्वा सुरोत्तमाः ।
ययुर्निजं निजं स्थानं यथागतपथागताः ॥ १२९ ॥
प्रसूतायास्तु यो देव्या हर्षो ऽभूत्पुत्रदर्शने ।
आत्मा स हृदि संकीर्णे न ममौ विमलत्यपि ॥ १
तत्क्षणं दासदास्यश्च रभसा हर्षशालिकाः ।
बद्धस्पर्धा द्रुतं वर्धापनिकार्थं दधाविरे ॥ १३१ ॥
वर्धसे सुतजन्मस्य ऽन्यमना देव वर्धते ।
इत्युक्तिः कापि भूभर्तुः कर्णयोः प्राक्षिपत्सुधाम् ॥
सुवर्णमालिका दासी कर्णयोर्वं न्यगादिदम् ।
... सुवर्णैः पर्यपूरयत् ॥ १३३

संभूय मण्डलीभूय रासकोल्लासकेलिभिः ।
पदे पदे व्यरामन्न सरस्य इव सुभ्रुवः ॥ ३४६ ॥
॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥

भविष्यन्त्यधुना शुद्धिपर्वणेव स्मितो ऽभवत् ।
धर्मः सर्वेषु चैत्येषु पूजाक्षणकरच्छलात् ॥ ३४७ ॥
अमान्तमिव चित्तान्तः प्रमदं प्रमदाजनः ।
पूर्णपात्रमिषात्पाणौ बिभ्रद्भूभृद्गृहे ऽविशत् ॥ ३४८ ॥
प्रभोर्जनन्याः श्रीजानिस्तयोरूपमानीयत ।
यथा दूर्वा नरेशो ऽपि शिरसा युगपद्दधात् ॥ ३४९ ॥
पाठकोलाहलोत्तालाः सताला बालपाठकाः ।
पूजयामासिरे राज्ञा वहन्तः सोममातृकाम् ॥ ३५० ॥
कारिष्यन्तः प्रभोः पुंसां भवबन्धाद्विमोक्षणम् ।
काराविमोचनाचक्रे नृपः पुण्याहमङ्गलम् ॥ ३५१ ॥
क्रीडान्तरं गुणालोकक्रीडया भविता क मे ।
इतीव बन्धनात्क्रीडानिरथः पार्थिवो ऽमुचत् ॥ ३५२ ॥
भास्वानसावसौ वेति स्वयं पश्यन्निवान्तरम् ।
तृतीये ऽह्नि प्रभोः मातृभूपो भानुमदर्शयत् ॥ ३५३ ॥
प्रभोरदीदृशद्भूपस्तस्यां निशि निशाकरम् ।
स बभूव सुधाहृष्ट्या तद्दृष्ट्यैव सुधाकरः ॥ ३५४ ॥
निर्निमेषदृशः कामं जिनरूपनिरूपणात् ।
सुखेनैव व्यधुः षष्ठीनिशाजागरमङ्गनाः ॥ ३५५ ॥
नृपान्वयजनैः स्वामिजन्मनैवामलैरपि ।
एकादशे ऽह्नि स्नातं वृद्धाचारो हि दुस्त्यजः ॥
...ताम्बूलदुकूलाभरणार्चितैः ।

दूरतः पूरिते धाम्नि सर्वतः स्वजनव्रजैः ॥ ३५७ ॥
वसूनां पूज्य एवायमिति त्रिजगतीपतेः ।
श्रीवासुपूज्य इत्याख्यां द्वादशेऽह्नि ददौ नृपः ॥ ३५८ ॥
॥ युग्मम् ॥

इत्युत्सवैर्नवनवैर्वर्धमानो दिने दिने ।
ददेऽङ्गुष्ठसुधापुष्टः प्रभुः पितृदृशोर्मुदम् ॥ ३५९ ॥
पाणी पादौ प्रभुर्लोलाः प्रभोरुत्तानशायिनः ।
सद्धर्मकल्पवृक्षाणां चतुर्णां पल्लवा इव ॥ ३६० ॥
प्रभौ प्रभोर्मुखे मुग्धो दुग्धकान्तिः स्मितोदयः ।
वत्सुको लोकबोधाय निर्यन्धर्म इवौरसः ॥ ३६१ ॥
लक्ष्ये यत्रापि तत्रापि चिरनिश्चललोचनः ।
किमपि ध्यानमभ्यस्यन्निव प्रभुरभासत ॥ ३६२ ॥
दोलातल्पोपरिस्थायी प्रभोर्मौक्तिककन्दुकः ।
प्रस्तावमैक्षत ज्ञानमिव पिण्डस्थितं पुरः ॥ ३६३ ॥
बालाभिः करतालाभिर्दूरादाकारितः प्रभुः ।
वधैःपदगमाभ्यासकारीवोल्ललति स्म सः ॥ ३६४ ॥
स्वाङ्गुष्ठामृतसिक्तस्य प्रभोर्दशनकुड्मलाः ।
त्रैलोक्यानन्दकन्दस्य प्रारोहदङ्कुरा इव ॥ ३६५ ॥
जित एवैष संसारो मयेतीवोऽप्यनुदा ।
प्रभुः प्रायोऽनभिप्रायं चक्रे किलकिलारवम् ॥ ३६६ ॥
सोल्लत्करक्रमः स्वामी विलगन्मुरसा भुवे ।
बभावपारसंसारपारावारं तरन्निव ॥ ३६७ ॥
भवकूपाद्विभुर्विश्वं सर्वा ऽप्युद्धर्तुमोमगा ।
मातृस्त्राङ्गुलिलग्नः कुतूकेन पदान्यधात् ॥ ३६८ ॥

प्रसुप्तं मोहनिद्रायां जनं जागरयन्निव ।
विसुर्व्यपात्पदन्यासे घनं घर्घरकध्वनिम् ॥ १६९ ॥
आकार्यमाणः स्वजनैर्जिनो रेजे स्वयं व्रजन् ।
भवाभोगभिदेनेषां मयत्नं खण्डयन्निव ॥ १७० ॥
घयसा सहवीभूय प्रभोरसहशा गुणाः ।
देयाधनुर्विशः क्रीडां चक्रुः शक्रनिदेशतः ॥ १७१ ॥
स्फुरन्ती स्वामिनो मूर्ध्नि विमुक्ता शुशुभे शिखा ।
मतिशा मत्परस्येव संसारमथनं प्रति ॥ १७२ ॥
येन येन यदा स्वामी रन्तुमैहत कौतुकात् ।
तद्रूपं तदाधाय पुरतः स्फुरति स्म सुराः ॥ १७३ ॥
पूर्वे भवेष्वसंख्येषु दृष्टाभ्यस्तश्रुताः कलाः ।
स...रैवावधिज्ञानादधिपः सद्गुणोदधिः ॥ १७४ ॥
इति क्रमादतिक्रान्तः शैशवं शिवदो विभुः ।
भाग्येन यौवनस्येव जगदानन्ददायिनः ॥ १७५ ॥
कर्माणि यौवने जेतुं स्वामी संहननं दधौ ।
स वज्रर्षभनाराच धनुःसप्ततिमानभृत् ॥ १७६ ॥
स्वामिनो ऽङ्घ्रिद्वन्द्वे नाथत्वात्पुपुषे पुपैः ।
नूनं तन्निभवे पार्ष्णिद्वयसो रागसागरः ॥ १७७ ॥
विरेजिरे जिनेन्द्रस्य दश पादनखेन्दवः ।
यतिधर्मश्रियां न्यकल्पिता इव दर्पणाः ॥ १७८ ॥
निर्मला पापतमःपालजालाद्वादिग्गान्मनाम् ।
आत्मस्वपदस्थ इव क्रमाङ्गुल्यः प्रभोर्बभुः ॥ १७९ ॥
प्रभोर्भवमहानीरनिधितीरकूर्मस्थितेः ।
उन्नतौ रेजतुः पादौ निलीनरथपद्माविव ॥ १८० ॥

दूरतः पूरिते धाम्नि सर्वतः स्वजनव्रजैः ॥ ३५७ ॥
यन्नूनं पूज्य एवायमिति त्रिजगतीपतेः ।
श्रीवासुपूज्य इत्याख्यां द्वादशे ऽह्नि ददौ नृपः ॥ ३५८ ॥
॥ युग्मम् ॥
इत्युरसैर्नवनवैर्वर्धमानो दिने दिने ।
ददे ऽङ्गुष्ठसुधापुष्टः प्रभुः पित्रोर्मुदम् ॥ ३५९ ॥
पाणी पादौ प्रभुर्लोलः प्रभोरुत्तानशायिनः ।
सद्धर्मकल्पवृक्षाणां चतुर्णां पल्लवा इव ॥ ३६० ॥
बभौ प्रभोर्मुखे मुग्धो दुग्धकान्तिः स्मितोदयः ।
उत्सृष्टो लोकबोधाय निर्ग्रन्थधर्म इवोरसः ॥ ३६१ ॥
लक्ष्ये यत्रापि तत्रापि चिरनिश्चललोचनः ।
किमपि ध्यानमभ्यस्यन्निव प्रभुरभासत ॥ ३६२ ॥
दोलातल्पोपरिस्थायी प्रभोर्मौक्तिककन्दुकः ।
प्रस्तावमैक्षत ज्ञानमिव पिण्डस्थितं पुरः ॥ ३६३ ॥
धात्रीभिः करतालाभिर्दूरादाकारितः प्रभुः ।
उच्चैःपदगमाभ्यासकारीवोल्ललति स्म सः ॥ ३६४ ॥
स्वाङ्गुष्ठामृतसिक्तस्य प्रभोर्दशनकुड्मलाः ।
त्रैलोक्यानन्दकन्दस्य प्ररोहाङ्कुरा इव ॥ ३६५ ॥
जित एवैष संसारो मयेतीवोल्लसन्मुदा ।
प्रभुः प्रायो ऽनभिप्रायं चक्रे किलकिलारवम् ॥ ३६६ ॥
लोलत्करक्रमः स्वामी विलसन्मुरसा भुवे ।
बभावपारसंसारपारावारं तरन्निव ॥ ३६७ ॥
भवकूपादिभुर्विश्वं सर्वां ऽप्युद्धर्तुमोजसा ।
मातृहस्ताङ्गुलीलग्नः कुतुकेन पदान्यधात् ॥ ३६८ ॥

प्रसुप्तं मोहनिद्रायां जनं जागरयन्निव ।
विभुर्व्यपात्यदन्यासे घनं घर्घरकध्वनिम् ॥ १६९ ॥
आकार्यमाणः स्वजनैर्जिनो रेजे ऽन्यतो व्रजन् ।
महामोगभिदे लेपो ममत्वं खण्डयन्निव ॥ १७० ॥
वयसा सदृशीभूय समोरसदृशा गुणैः ।
देवाधनुर्विशः क्रीडां चक्रुः प्रभुनिदेशतः ॥ १७१ ॥
स्फुरन्ती स्वामिनो मूर्ध्नि विमुक्ता शुशुभे शिखा ।
प्रतिज्ञा तत्परस्येव संसारमथनं प्रति ॥ १७२ ॥
येन येन यदा स्वामी रन्तुमैहत कौतुकात् ।
तद्रूपं सदाभाय पुरतः स्फुरितं सुरैः ॥ १७३ ॥
पूर्वं भवेष्वसंख्येषु ह्यभ्यस्तगुणाः कलाः ।
तस्मादेवावधिज्ञानादधिपः सद्गुणोदधिः ॥ १७४ ॥
इति प्रमादमिश्रान्तः शैशवं शिवदं विभुः ।
भाग्येन यौवनस्येव जगदानन्ददायिनः ॥ १७५ ॥
वर्माणि यौवने भेजे स्वामी संहनने दधौ ।
स वज्रर्षभनाराचं धनुःसप्ततिमानभृत् ॥ १७६ ॥
स्वामिनो अंह्रिद्वन्द्वं ताम्रत्वाद्बुबुधे बुधैः ।
नूनं तस्मिन्भवे पार्थिवद्वयतो गुणसागरः ॥ १७७ ॥
विरेजिरे जिनेन्द्रस्य दश पादनखेन्दवः ।
धनिधर्मश्रियां स्वकल्पिता इव दर्पणाः ॥ १७८ ॥
निर्धना पापमस्वाम्नायाद्वादिगाम्भनाम् ।
जाल्मवपदय इव प्रचाहुल्यः समोविभुः ॥ १७९ ॥
समोभवपरानीतनिर्विनीरहनस्थिनः ।
वदनो रेजतुः पादो निम्नीलकमलाविव ॥ १८० ॥

जगदुत्तंसकोटीरघनघर्षभयादिव ।
स्वामिनः पादयोर्गुल्फौ बाढं गूढत्वमासदन् ॥ ३८१ ॥
द्वेषरागजितोर्जातौ शमनिर्ममभावयोः ।
सज्जाविव जयस्तम्भौ प्रभुजङ्घायुगच्छलात् ॥ ३८२ ॥
मर्दस्तुर्येण मा पीडि मृदुपाणिद्वयं विभोः ।
इतीव जिननाथस्य जानुनी गूढतां गते ॥ ३८३ ॥
ऊरू प्रभोर्लते भर्तुरश्वमजयद्द्विषो ।
तूणवद्विरतेरीर्यापमिरेश्च विलेसतुः ॥ ३८४ ॥
कटीतटी पृथुर्जज्ञे मध्यदेशः कृशः प्रभोः ।
तत्राङ्गे क नु दृश्यन्ते तादृशाः परमाणवः ॥ ३८५ ॥
लावण्यसरसो भर्तुः गुरुगम्भीरमंगलम् ।
रोमालिनालं नाभ्यब्जं कदाचिन्नोज्झितं श्रिया ॥ ३८६ ॥
एष्यते केवलज्ञानसार्वभौमाय सन्निभम् ।
श्रीवत्सच्छलतो भद्रपीठं हृन्मध्यगे प्रभोः ॥ ३८७ ॥
प्रभोः पाणिद्वयी संध्यानीरजारक्तिता नखैः ।
पुण्येन्द्रोस्तगं निधे न्यस्तेऽग्रद्विवाम्णा ॥ ३८८ ॥
दोर्दण्डौ तोरणस्तम्भौ शिवधर्माकसि प्रभोः ।
भृतश्वासेन कल्याणकुम्भभाजौ विरेजतुः ॥ ३८९ ॥
त्रैलोक्यमनचिन्मानां सदाःसंपन्ना मुदे ।
वर्द्धयपीत्पमं रेखात्रयं कण्ठे बभौ प्रभोः ॥ ३९० ॥
उत्तागमागी पद्मानां तोरणागी प्रथाम्बुधेः ।
प्रभोर्मूर्त्त तुषारांशुस्वरूपः को अपि दिद्युते ॥ ३९१ ॥
विभोर्वक्त्राब्जे षार्षी निद्राशोलाप्रेलितनी ।
भोगुम्नगताशाल्मवर्दनां पतिता न कैः ॥ ३९२ ॥

इत्यद्भुतसमुद्भूतरूपातिशयवैभवः ।
विभुर्बभूव वामभ्रूविलाससरसजीवितम् ॥ ४०५ ॥
कदाचिद्राचितस्वर्णोत्तानपट्टस्फुटप्रभाम् ।
श्रीकेलिकमलोद्गच्छत्परागच्छुरितामिव ॥ ४०६ ॥
उन्मीलन्नीलरत्नालिमालिताद्भुतकुम्भिकाम् ।
दृग्भृङ्गानन्दकृद्दूर्वावणस्तम्बगणामिव ॥ ४०७ ॥
पद्मरागमयस्तम्भप्रभापूरपरिप्लुताम् ।
सद्योन्नृपतेजोर्कसंध्यारागाश्रितामिव ॥ ४०८ ॥
स्तम्भावष्टम्भपाञ्चालीविभालीकृतसंपदम् ।
सौन्दर्यविस्मयस्तब्धखेचरीनिचयामिव ॥ ४०९ ॥
स्फुटस्फाटिकसंभारभारपट्टघटाद्भुताम् ।
सुधर्माविजयोद्दण्डयशःकाण्डकुलामिव ॥ ४१० ॥
मुक्तावचूलरोचिष्णुमेचकोल्लोचसंचयाम् ।
भानुभ्रमत्सनक्षत्ररात्रिराजिश्रितामिव ॥ ४११ ॥
अनल्पमूल्यमाणिक्यकलशावलिशालिनीम् ।
स्वर्गश्रीकार्मणोत्क्षिप्तजपापुष्पोत्करामिव ॥ ४१२ ॥
द्वारस्फुरत्प्रतीहारहुंकारस्खलितप्रजाम् ।
आकृष्टासिस्फारदक्षरक्षकघट्टनाम् ॥ ४१३ ॥
प्रचण्डमण्डलाधीशमण्डलाखण्डमण्डनाम् ।
निरवद्यमहाविद्यविद्वद्वृन्दोदितस्तुतिम् ॥ ४१४ ॥
उदारसारशृङ्गारवारस्त्रीवारहारिणीम् ।
औचित्यरचनस्तुल्यमत्यामात्यजनान्विताम् ॥ ४१५ ॥
व्यवहारकमाहात्म्यपरातिकुम्भाम् ।
पूर्यमाणमनोरङ्गनूपनिकरसिकम्बराम् ॥ ४१६ ॥

स्वेच्छया सेव्यमानाङ्घ्रिसपर्याचतुरैः सुरैः ।
भूषितां वसुपूज्येन प्रविवेश प्रभुः सभाम् ॥ ४१७ ॥
॥ द्वादशभिः कुलकम् ॥

सकङ्कणक्वणत्कारवारनारीकरोच्छ्रितैः ।
द्रागिहंसोपमैः सेव्यमुखाम्भोजस्य चामरैः ॥ ४१८ ॥
चक्रिणां गुणचक्राणां विनयं जनयन्निव प्रभुः ।
विश्ववन्द्यपदः पादपीठे पितुरुपाविशत् ॥ ४१९ ॥
॥ युग्मम् ॥

प्रभौ समासदां दृष्टिर्लीना सत्यपि पार्थिवे ।
स्थिते ऽपि पादपे भृङ्गी पुष्प एव निलीयते ॥ ४२० ॥
प्रेक्षिताः प्रभुणा सभ्याः शुभ्रश्यामलया दृशा ।
स्वं स्नातं मेनिरे गङ्गायमुनासंगमाम्भसि ॥ ४२१ ॥
गुणभिर्न्यग्गदैर्देहैरप्यहताः सताम् ।
सदाभञ्जत्प्रभुभ्रान्तीर्वाणीनीलाक्षिनीलया ॥ ४२२ ॥
तदा प्रज्ञानवन्तो ऽपि कवीन्द्राणां नवोक्तिभिः ।
अपूर्वाभिरिव स्वामी सविस्मय इवाभवत् ॥ ४२३ ॥
प्रभुः कल्यानामालापमोदं भिन्दन्सभासदाम् ।
नवेत्यमन्यत क्वापि भूतामपि पितुर्गिरम् ॥ ४२४ ॥
निवार्य वेणुवीणादिवाद्यं स्वादविदस्तदा ।
कर्णामृतमुखं वाचमशृण्वन्सदसः प्रभोः ॥ ४२५ ॥
विभोर्लावण्यपीयूषपायिभिः सभ्यमानुषैः ।
निर्निमेषतया चक्रे तदा स्वर्गनिभा सभा ॥ ४२६ ॥
निरीक्ष्य सुगभीरस्य सप्रसन्नस्तदा ।
सौद्धारप्रहोत्साहचिन्तानंदत्यो ऽभवत् ॥ ४२७ ॥

तदा कक्षान्तरे क्षिप्त्वा वेत्रं वेत्रभृतां वरः ।
प्रणम्य पृथिवीजानिं जानुस्थानो व्यजिज्ञपत् ॥ ४२८ ॥
प्राप्तः संप्रति भूपाल श्रीशालनगरेशितुः
दूतो लीलाविलासस्य सुवेगस्त्वां दिदृक्षते ॥ ४२९ ॥
भ्रूपल्लवल्लोल्लाससंज्ञयाथ महीपतेः ।
अमूमुचदमुं दूतं संसदन्तः स दण्डभृत् ॥ ४३० ॥
चक्षुर्विशत एवास्य समारम्भनभां पिबन् ।
देहद्युतिझलत्कारैः कामार्दूरतो हृतम् ॥ ४३१ ॥
किं कान्तिचक्रमभेदमित्यन्तर्जातविस्मयः ।
चिरं निरूप्य पुंरूपनिश्चयाद्ध्यायति स्म सः ॥ ४३२ ॥
किं शेषो ऽयं न न फणारत्नेष्वेव स भास्वरः ।
किं सर्वाङ्गनभो ऽर्को ऽयं न न स क दृशां प्रियः ॥४३३॥
किमिन्दुरेष चक्षुष्यो न न तस्यादि भाः कृशः ।
किमिन्द्रो ऽयं सदोद्योगी न न सो ऽक्षिगणाग्रणी ॥४३४॥
अये ज्ञातं यदुर्वीन्दोः पादाग्रे विनयी स्थितः ।
तन्मन्ये पाण्डुपुत्रो ऽयं कुमारो ऽत्र यथा श्रुतः ॥ ४३५ ॥
स एवं चिन्तयन्नेव तद्गृहप्रवेशनः ।
स्तम्भसंभवशालिन्यस्यां पुत्रिको ऽभवत् ॥ ४३६ ॥
अथैन कम्पपञ्जीरि हर्षाश्रो प्रणादिनि ।
मनोरथो ऽयमयं यस्य यस्य एव न पूरितः ॥ ४३७ ॥
शून्येव वनुरूपलं संभ्रमादभ्यथादिति ।
को ऽसौ तिनिपनिर्गन्यः को वा भव्य मनोरथः ॥४३८॥
इत्युक्ता स्वर्णदन्तो भव्य कृतः पति सुराः ।
भावसम्पादनसम्पादनक्लप्तो व्यजिज्ञपत् ॥ ४३९ ॥

इतीवाद्भुतसौरभ्यचारुः श्वसितमारुतः ॥ ४६३ ॥
दीप्यमानस्य बिम्बेन लोचनाञ्चलचामरैः ।
यत्कण्ठो मुखराजस्य वेत्रासनमिवेक्ष्यते ॥ ४६४ ॥
प्रवर्धमानयोर्यस्याः प्रकामं कर्णपाशयोः ।
स्थानं दातुमिवाभूतामंसौ किंचिन्नताकृती ॥ ४६५ ॥
यद्बाहुलतयोर्लीलादुलीपल्लवार्थिनोः ।
नखांशुपुष्पयोः कश्चित्पुण्यात्मा लप्स्यते फलम् ॥ ४६६ ॥
यदुरःस्थायिनः कामभूपस्योपायनीकृतम् ।
यौवनेनेव वक्षोभूबीजपूरफलद्वयम् ॥ ४६७ ॥
अतीव कृशतां बिभ्रच्चतुर्थप्रतिपदिन्दुवत् ।
यन्मध्यदेशो लोकेन श्रुत एव न वीक्षितः ॥ ४६८ ॥
रतिप्रीतिसरिद्गर्तं यन्मध्याध्वनि संकटे ।
हस्तालम्बनदण्डाभं सञ्जीचक्रे वलित्रयम् ॥ ४६९ ॥
रसारसफणिनकल्पलतापरोपाशिशालिनी ।
स्या लावण्यपीयूषकुण्डाभा नाभिराबभौ ॥ ४७० ॥
निभूमनमातङ्गवेगप्रसरसंकनम् ।
राजते जघनं यस्या रोमालीमदरेखया ॥ ४७१ ॥
यस्याः किं वर्ण्यते तन्व्या नितम्बः स्तम्भडम्बरः ।
यत्प्रसादाविर्भवन्मुदः स्फारः शृङ्गारभूरुहः ॥ ४७२ ॥
मकरध्वजसाम्राज्यतुल्यमङ्गल्यकारणम् ।
राजन्यूरुयुगं यस्या रम्भास्तम्भद्वयोपमम् ॥ ४७३ ॥
यस्या जङ्घे मिथो वीक्ष्य मन्यमाने स्वमद्भुतम् ।
हर्षेण हसतः व्रजन्मुक्तामञ्जीरकान्तिभिः ॥ ४७४
किंचिन्नूर्मीभवतौ यस्याचरणौ वरल्गतेः ।

दत्तं पद्मावतीत्यस्या नाम स्वमानुसारतः ॥ ४५१ ॥
शरीरावयवस्पर्धावर्धमानकलावलिः ।
सा जाड्यविमुखी जज्ञे सुमुखी यौवनोन्मुखी ॥ ४५२ ॥
अभितः शोभते यस्याः श्यामला कुन्तलावलिः ।
विधुभ्रमेण वक्त्रस्य रजनीवानुचारिणी ॥ ४५३ ॥
यस्या निःसीमसौन्दर्यः सीमन्तः प्रतिभासते ।
जगज्जयकृतः कीर्तिस्तम्भो रतिपतेरिव ॥ ४५४ ॥
यद्भालो भाति सीमन्तदण्डः पुष्पेषुभूपतेः ।
भ्रूशिरीपस्फुरद्धारो ऽर्धचन्द्र इव चाम्पकः ॥ ४५५ ॥
हग्विभासमृगाश्लिष्टौ धर्तुं युवमनोमृगान् ।
यत्कर्णौ मृगयापाशौ कामपौवनयोरिव ॥ ४५६ ॥
कामकान्ताद्वयक्रीडासरसीसदृशोर्दृशोः ।
भातः पालीवनालीव यद्भ्रुवौ भ्रमभेचके ॥ ४५७ ॥
रेजतुर्मञ्जुलद्योतिर्द्वाराचारेण तद्दृशौ ।
प्रणाल्याविव शृङ्गारविलासरसपूरयोः ॥ ४५८ ॥
कपोलयो रतिप्रीतिक्रीडाकुट्टिमयोरिव ।
यस्या नासा वहत्यन्तःसीमाभित्तिसमानताम् ॥ ४५९ ॥
कपोलयुगलं यस्या राजते राजमञ्जुलम् ।
बिम्बदम्बाहवाद्यालिवलयद्वयविभ्रमम् ॥ ४६० ॥
वहत्योष्ठयुगं यस्या द्युतिविद्रुतविद्रुमम् ।
नवीनोद्भिन्नरागद्रुपल्लवद्वयतुल्यताम् ॥ ४६१ ॥
भ्रेजे ऽनुमीयमानाया विपञ्चीमधुरस्वरैः ।
मुक्तावल्लीव भारत्या यन्मुखे दशनावलिः ॥ ४६२ ॥
यस्या मनसि संवासं कुरुते कुसुमायुधः ।

किं याति वारिजातेषु पारिजातमधुव्रतः ॥ ४८६ ॥
चिरं परिचयोत्कर्षवशंवदहृदौ पुनः ।
भवन्तमन्तःकरणवीथ्यैव द्रष्टुमागतौ ॥ ४८७ ॥
अथ भूयो ऽप्यपथातेयं यदि तस्यात्र एव याम् ।
क तन्मे कर्णयोर्युष्मद्गीतपीयूषपारणम् ॥ ४८८ ॥
अयोचतां च तां भक्त्याभ्यर्थिताप्सरसां वरा ।
चित्रलेखा पटे न्यस्य प्रभो रूपमदत्त नौ ॥ ४८९ ॥
यहावहे सहावां तद्विश्वस्वैरविहारिणौ ।
गायावो यत्र तत्रापि तत्पुरस्कृत्य कौतुकात् ॥ ४९० ॥
तत्ते ऽस्मद्गीतशुश्रूषा यदि पीतं विमुश्च तत् ।
इहारोपय भूपाल रूपचित्रपटं विभोः ॥ ४९१ ॥
इत्युक्ते कौतुकी भूपः प्रभुरूपनिरूपणे ।
भद्रासनपरीहारमेवोत्तरमदत्त सः ॥ ४९२ ॥
तौ मुदाकृष्य पश्मिल्लाद्दिव्यमाल्यार्चितं ततः ।
न्यस्य सिंहासने चित्रपटं भर्तुरगायताम् ॥ ४९३ ॥
समासदां प्रभो रूपं पश्यतां शृण्वतां गुणान् ।
पर्हिरेयाहिरांचक्रे चित्तं चक्षुःश्रवोन्तरे ॥ ४९४ ॥
मुक्तापरेन्द्रियग्रामं स्वामिरूपदिदृक्षया ।
येनादृक्षिगवाक्षे आलम्ब्यावस्था मनः पुनः ॥ ४९५ ॥
त्रैलोक्यकल्पनाकल्पद्रुमस्त्वमभिगीयसे ।
तन्मे स्वदर्शिदासीत्वसंकल्पं पूरय प्रभो ॥ ४९६ ॥
इति ध्यानमयाम्भोधिमध्यमज्जितमानसा ।
प्रभुरूपानिरेकश्रीलीननेत्रैव सा स्थिता ॥ ४९७ ॥
॥ युग्मम् ॥

मुखेन्दुभयतः पद्मैर्बद्धकोशे इव स्थिते ॥ ४७५ ॥
लीलाधःकृतजेतव्यकिङ्किल्लिकिसलद्युती ।
द्योतेते यत्क्रमौ बद्धमाणिक्यमुकुटौ नखैः ॥ ४७६ ॥
याग्रहीज्जितयोर्यानशोभया कुम्भिहंसयोः ।
कुचाभ्यां कुम्भसौभाग्यं नूपुराभ्यां स्वश्रियम् ॥४७७॥
जितं त्रिभुवनं स्त्रैणमनयेति स्मरो नृपः ।
जैत्रपत्रं ददौ यस्याः कबरीदण्डदम्भतः ॥ ४७८ ॥
सा कृतस्फारशृङ्गारा शृङ्गाररसजीवितम् ।
कदाचित्पितुरुत्सङ्गमङ्गीचक्रे समाजुषः ॥ ४७९ ॥
अस्या भविष्यति पतिः को नाम त्रिजगद्गुरुः ।
इति चिन्ताचयाचान्तस्वान्तो यावदभून्नृपः ॥ ४८० ॥
पुरा परिचितं किंचिद्विभ्रमोत्स्यापितस्वरम् ।
तावद्दिवः सभागर्भमभ्यगात्किंनरद्वयम् ॥ ४८१ ॥
॥ युग्मम् ॥

अहो आगम्यतामागम्यतां कुशलिनौ युवाम् ।
किं चिराभ्यागतौ भूपस्ताविल्याह ससंभ्रमम् ॥ ४८२ ॥
तावूचतुर्नृपः सिन्धुपूतभूतलभूषणः ।
लोकोत्तरगुणग्रामो विश्वव्यामोहमोहनः ॥ ४८३ ॥
रूपश्रीसततनाहूतपुरहूतपुरन्ध्रिदृक् ।
भानोः प्रभातशीताभिः प्रभाभिरिव निर्मितः ॥ ४८४ ॥
गुणागुणविशेषज्ञो ऽनन्यसामान्यदानकृत् ।
आवाभ्यां सेव्यते भूप चम्पाभूपसुतो ऽधुना ॥ ४८५ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

गेयः स एव तस्याग्र एवेदमिश्चयश्च नौ ।

किं याति वारिजातेषु पारिजातमधुव्रतः ॥ ४८६ ॥
चिरं परिचयोत्कर्षनिर्बद्धहृदौ पुनः ।
भवन्तमन्तःकरणमित्यत्र द्रष्टुमागतौ ॥ ४८७ ॥
अथ भूपो ऽप्यधाद्धेयं यदि तस्याग्र एव वाम् ।
तन्मे कर्णयोर्युष्मद्गीतपीयूषपारणम् ॥ ४८८ ॥
अवोचतां च तौ भवत्याभ्यर्थिताप्सरसां वरा ।
चित्रलेखा पटे न्यस्य प्रभो रूपमदत्त नौ ॥ ४८९ ॥
वहावहे सहावां तद्विश्वस्वैरविहारिणौ ।
गायावो यत्र तत्रापि तत्पुरस्तस्य कौतुकात् ॥ ४९० ॥
तत्ते ऽसद्गीतशुश्रूषा यदि पीठं विमुञ्च तत् ।
इहारोपय भूपाल रूपचित्रपटं विभोः ॥ ४९१ ॥
इत्युक्ते कौतुकी भूपः प्रभुरूपनिरूपणे ।
भद्रासनपरीहारमेवोत्तरमदत्त सः ॥ ४९२ ॥
तौ मुदाकृष्य धम्मिल्लाद्दिव्यमाल्यार्चितं ततः ।
न्यस्य सिंहासने चित्रपटं भर्तुरगायताम् ॥ ४९३ ॥
समासदां प्रभो रूपं पश्यतां शृण्वतां गुणान् ।
एहिरेयाहिरांचक्रे चित्तं चक्षुःश्रवोऽन्तरे ॥ ४९४ ॥
मुक्तापरेन्द्रियग्रामं स्वामिरूपदिदृक्षया ।
वेगादक्षिगवाक्षे ऽगात्पद्मावत्या मनः पुनः ॥ ४९५
त्रैलोक्यकल्पनाकल्पद्रुमस्त्वमभिगीयसे ।
तन्मे स्वदंघ्रिदासीत्वसत्फलं पूरय प्रभो ॥ ४९६ ॥
इति ध्यानमयाम्भोधिमध्यमज्जनमानसा ।
प्रभुरूपातिरेकश्रीलीनेनेवैव सा स्थिता ॥ ४९
॥ पु

कारयन्मधुरूपाख्यौ जलकेलिमिवाश्रिणी ।
लोलयन्मौलिमुर्वीन्दुरिति सभ्यांस्तदाभ्यधात् ॥ ४९८ ॥
तत्साच्यैः फलितं पुण्यैर्दृष्टश्चित्रेऽपि यत्प्रभुः ।
फलत्विदानीं तद्वीक्षापुण्यं तन्मूर्तिदर्शनात् ॥ ४९९ ॥
इमां पुण्यद्रुमफलं ढौकनीकृत्य कन्यकाम् ।
श्रीवासुपूज्यं पश्यामो यामश्चम्पापुरीं द्रुतम् ॥ ५०० ॥
अथ सभ्यैरनुमतः प्रहृष्टैर्हृष्टरोमभिः ।
सैन्यारम्भमहीकम्पश्चम्पायै प्राचलन्नृपः ॥ ५०१ ॥
भवद्भार्या चित्रलेखानचित्रमीदृग्विधाप्यताम् ।
अयं मे दीयतां दृष्टिद्वन्द्वाणालम्बनं पटः ॥ ५०२ ॥
इत्यर्थिनी पितुश्छद्म कन्यार्थ किंनरी पटम् ।
प्रदाय चित्रलेख्यार्थं जगमनुर्नृपसरकृती ॥ ५०३ ॥ युग्मम् ॥
कन्यामुखेन्दुविच्छायमार्गमग्रभुजभ्रजः ।
त्वमिमं स्वाभयं स्वामिन्नृपः सत्वरमेति सः ॥ ५०४ ॥
श्रीचम्पेश भवद्देशसीमानं साधुवेगुणा ।
तेनाहं प्रहितस्तुभ्यमिति ज्ञापयितुं पुरः ॥ ५०५ ॥
अथ श्रीवासुपूज्यो ऽप्यानं भूपमद्भुतम् ।
ददौ मुदा सुवेगाय निःशेषं शेखरं विना ॥ ५०६ ॥
पत्रमुख्यप्रबन्धान्नादोर्मिसूना दृशा ।
अभ्यधाच्च सुपूज्यादिन्माविशान्मभूपचीश्वरः ॥ ५०७ ॥
अहो श्रीवासुपूज्यस्योद्वाहचिन्ता च मे ऽभवत् ।
कन्यास्वन्दिग्धापानं सुवेगश त्वमेदपन् ॥ ५०८ ॥
कार्यारम्भे ऽनुकूलार्थसंगतिः शकुनं महत् ।
इत्थं धन्याय प्रतापमुग्नाद्यपनि पार्थिव ॥ ५०९ ॥

तदुक्तं संमुखं गन्तुमिदानीं तस्य भूपतेः ।
युक्तमेवेत्यमात्योक्तः सोऽचलत्सपरिच्छदः ॥ ५१० ॥
अद्वन्द्वानन्दपद्मा विभावपि नतौ नृपौ ।
गुरूपदिष्टतत्त्वार्थश्रोतृश्रद्धारसाविव ॥ ५११ ॥
आश्लेषपुलकभ्राजीतिवाक्यप्रमोदिनौ ।
एकस्वर्णरथारूढौ तौ पुरान्तमुपेयतुः ॥ ५१२ ॥
लीलाविलासमावास्य तत्रावासे महीयसि ।
यथोचितं च सत्कृत्य वसुपूज्योऽविशत्पुरीम् ॥ ५१३ ॥
अन्तः संजातसंचारैः सचिवैः शुचिवाचकैः ।
द्रव्यांचक्रतुस्तौ च वरकन्याकरग्रहम् ॥ ५१४ ॥
ददौ कुण्डलधिस्त्वाय तद्दिनाद्दशमेऽहनि ।
उभाभ्यां सत्कृतः शुद्धं लग्नं ज्योतिर्विदां वरः ॥ ५१५ ॥
पादौ प्रक्षाल्य कल्याणवदौ कल्याणदानवान् ।
नृपः श्रीवासुपूज्याय कन्यां स प्रददौ मुदा ॥ ५१६ ॥
शुभेऽहनि जयादेव्या तथा मदनरेखया ।
पस्पृशे कर्म वैवाहं गानैर्धवलमङ्गलैः ॥ ५१७ ॥
संमर्दचकिता विश्वाद्देवना इव पोडश ।
स्तम्भाग्राण्यभजन्नायमीक्षितुं शालभञ्जिकाः ॥ ५१८ ॥
समुक्तागुल्ममुक्ताम्रमौलिचन्द्रोदयच्छलात् ।
गन्धपूर्वं विभूद्वाहे मासमिन्दुद्युभृद्भ्रमः ॥ ५१९ ॥
दिग्मुखानीव चत्वारि सोत्कण्ठानीक्षितुं विभुम् ।
चलचन्दनमालाभूभाञ्जि स्तम्भान्तराण्यभुः ॥ ५२० ॥
नवाङ्कवेदिकारम्भानिधिकुम्भोपलक्षिताः ।
तत्रेयुः स्वामिसेवार्थं श्रियश्चतसृणां दिशाम् ॥ ५२१

अपि श्रीवासुपूज्यस्य विवाहोपक्रमोत्सवम् ।
इति रोमाञ्चिता येयो वपुर्वर्द्धर्यनाङ्कुरैः ॥ ५२२ ॥
इतश्च तेनुरभ्यङ्गमङ्गनाः कृतमङ्गलाः ।
स्वर्णासनजुषः पश्चात्तस्यास्तैलैः सुगन्धिभिः ॥ ५२३ ॥
उद्वर्तयांबभूवुस्ता हृष्टाः पिष्टातकैरिमाम् ।
अस्या मन इव स्वामिगुणालीगानमङ्गलैः ॥ ५२४ ॥
अङ्गेषु ननृतु न्यस्तमङ्गल्यातिलका वभुः ।
तस्यां नवग्रहीतोषा इव स्वामिकरग्रहे ॥ ५२५ ॥
तदङ्गं भाग्यसौधं ताः स्वस्तिकारम्भसूत्रवत् ।
सर्कौसुम्भसूत्रेणास्पृशन्सव्यापसव्ययोः ॥ ५२६ ॥
वर्णके निहिता सेयं ताभिः संरुद्धचापला ।
ध्यायन्ती हृदि विश्वेशं योगिनीव व्यराजत ॥ ५२७ ॥
वर्णकस्य विवादीव तस्या उद्वर्णकः कृतः ।
ताभिस्तथाविधानां तद्विधीनामनुवादकृत् ॥ ५२८ ॥
स्वात्म्यंशसममाणिक्यभृङ्गारस्पर्शिभिर्जलैः ।
हृष्यन्त्यः स्नपयामासुस्तास्तां न्यस्यासनान्तरे ॥ ५२९ ॥
धूपितामस्तुतर्धूपैरासयभासनान्तरे ।
ताश्चारुचीरनिर्नीरशरीरचिकुरां च ताम् ॥ ५३० ॥
रागस्तत्पादयोस्ताभिर्लगितो ऽलक्तकच्छलात् ।
वीतरागे ऽप्यहं योज्यो ऽनयेति विनयीव सः ॥ ५३१ ॥
सा ताभिश्चन्दनश्वेतचीरमौक्तिकभूषणैः ।
स्वामिशास्तिस्फुटीभूतैरिव भाग्यैरलंकृता ॥ ५३२ ॥
ताभिर्निदधिरे तस्याः केशेषु कुसुमस्रजः ।
मधुभीत्या स्मरेणेव गोपयामासिरे शराः ॥ ५३३ ॥

इत्थं विहितशृङ्गारा ताभिरुत्थाप्य सा रसात् ।
अन्तर्मातृगृहं नीत्वा हेमपीठे न्यवेश्यत ॥ ५३४ ॥
इतश्चेन्द्रो ऽवधेर्ज्ञात्वा प्रभोरुद्वाहमङ्गलम् ।
आययौ सपरिवारः कालज्ञा हि सुमैत्रकाः ॥ ५३५ ॥
वसुपूज्यं पुरस्कृत्य तेन वाम्योपभीरुणा ।
विवाहमङ्गलकृते कालेनाभ्यर्थितः प्रभुः ॥ ५३६ ॥
मोक्षाध्वरोधि भोक्तव्यं कर्म भेत्तुं जिनो ऽप्यथ ।
कामं मित्वा सदृक्षं स्त्रीं पाणौ कर्तुं मनो दधे ॥ ५३७ ॥
मलस्वेदादिमुक्तो ऽपि विधिवेन विडौजसा ।
अस्नप्यत मुदा रत्नखनिमास्य इव प्रभुः ॥ ५३८ ॥
सर्वाङ्गीणं विभुर्भोगफलकर्मजयोन्मुखः ।
दधौ धर्ममयं वर्म चन्दनालेपनच्छलात् ॥ ५३९ ॥
माङ्गल्यमेव बिभ्रद्भिरत्यच्छनलजीविभिः ।
न मुक्ताभरणैर्भर्तुः पिहिता देहदीधितिः ॥ ५४० ॥
अत्यद्भुतद्युतिः स्वामी धृतस्वच्छसितांशुकः ।
ज्योत्स्नावलितमाणिक्यनीलभूधरनिभो बभौ ॥ ५४१ ॥
आरुह्य मधुरारावैरैरावणमथ प्रभुः ।
क्षीराब्धिवीचौ बालार्कप्रतिबिम्ब इवाचलत् ॥ ५४२ ॥
शरीरं चामरीकृत्य छत्रीकृत्य च मण्डलम् ।
मदेन्दुर्लाञ्छनं भेत्तुमिव देवमसेवत ॥ ५४३ ॥
मुहुर्धूर्जल्पकलशः कल्पितः कुलबालया ।
प्रभोर्मुखाग्रे बभ्राम शोभाभिक्षुरिवोडुपः ॥ ५४४ ॥
परीक्षादक्षकेन्द्राण्या लावण्यैकनिधेर्विभोः ।
मुहुरुत्तारणीकृत्य लवणं तत्यजे ऽभितः ॥ ५४५ ॥

मूढस्य गूढं तीर्थेशवरभानमनाननः ।
गर्जगर्निर्भरस्येव तदा तूर्यस्वनो ऽभानि ॥ ५४६ ॥
पुरः सुरस्त्रियो ऽनृत्यन्स्वनद्वलयमङ्गलाः ।
मधुमासो मयोद्राय दधौ हृष्टमिवाननम् ॥ ५४७ ॥
मुहुर्मुहुः स्वपुत्रास्यं पश्यन्ती नृत्यमानगा ।
जगौ दृता सखीवृन्दैर्जया धवलमङ्गलान् ॥ ५४८ ॥
वसुपूज्यो नृसंघट्टस्पर्धाधर्धिष्णुसंमदः ।
वृतः शक्रादिभिर्देवैर्दिव्ययानः पुरो ऽचलत् ॥ ५४९ ॥
इत्थं कृतार्थयन्नाथो जनाक्षीण्यमृतद्युतिः ।
आसदन्मण्डपद्वारं पूर्वाद्वारमिवोडुपः ॥ ५५० ॥
मुक्तयानः स्थितस्तत्र शक्रहस्तावलम्बनः ।
त्यक्तकृत्यो मुनेरात्मा ध्येयलग्न इव प्रभुः ॥ ५५१ ॥
तदा मदनरेखा तु तत्तत्कृत्योत्कराकुला ।
अन्तरन्तरुरुत्सूनामादिदेशेति योषितः ॥ ५५२ ॥
हंसि धेहि मणिस्थालं चम्पिके चन्दनं नय ।
आलि शालिकणान् मुञ्च दधि धारय धारिणि ॥५५३॥
तरले सरलं वासः कौसुम्भं प्रगुणीकुरु ।
तिलकं स्थापय स्थाने मदने वदने मम ॥ ५५४ ॥
मुखरे शेखरं यच्छ स्रजः सज्जय सज्जने ।
कर्पूरे देहि कर्पूरं मृगनाभिं मृगि स्मर ॥ ५५५ ॥
किमेवं मन्दचारिण्यो यूयं किं नात्र पश्यत ।
नन्वयं वीक्ष्यते द्वारि वरस्त्रिजगतीवरः ॥ ५५६ ॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

मञ्जुलावण्यदेहार्चिस्पर्धिनी द्वारि काप्यय ।

शरावसंपुटे क्षिप्त्वा मुमोच लवणानलौ ॥ ५५७ ॥
दूर्वादधि शुभं स्थालं दधौ कापि प्रभूत्सवे ।
संक्षिप्तागतनीराम्भःफेनमन्मानसोपमम् ॥ ५५८ ॥
मन्थानं मुसलं काचित्पाणौ कृत्वा पुरः स्थिता ।
कर्माणि मथितुं भंक्तुं प्रभोः शक्तिविवादिनी ॥ ५५९ ॥
चक्रे ऽथ चान्दनात्पङ्कात् श्वैतिमोशितलाघवः ।
अङ्गेषु तैलबाहेषु निर्भिर्धादर्पण निव ॥ ५६० ॥
अर्घं देवपदं ऽर्प्याय चरापेति गुणस्त्रीः ।
पवन्ते लीयमाने सा प्रभोरर्घं ददाविति ॥ ५६१ ॥
जगतो मङ्गलस्यापि दूर्वादध्यक्षतैर्विभोः ।
चक्रे सा मङ्गलं यस्मात्लोकस्याचरणं महत् ॥ ५६२ ॥
अपोत्तरीयवद्गुम्भोगुरुकौसुम्भेन सा ।
भिः पस्पर्श विभोर्भाले मथा च मुसलेन च ॥ ५६३ ॥
चतसृभिरिति तत्वानं लवणानलपूरितम् ।
शरावसंपुटं चाग्रे विभोरुपायं सासुवत् ॥ ५६४ ॥
सपादुकेन वामेन सरभङ्गाभिणा मङ्क्षुः ।
जगत्प्राणस्य सा मज्जा भेवदुःखदभञ्जने ॥ ५६५ ॥
कौसुम्भवसनं कण्ठे क्षिप्त्वा मङ्गलरेखया ।
आकृष्य भाविनो मातृगृहे स्वामी तथा स्पात् ॥ ५६६ ॥
शिखयाहनाद्रौ [illegible] मातृणामग्रतः प्रभुः ।
निषण्णासने हंसे हंसः स्वर्णाम्बुजे यथा ॥ ५६७ ॥
कन्दर्पादर्शीवरजुदाभमङ्गलान्वितम् ।
करमजोर्वन्धनेन्द्रः कङ्कणं दक्षिणे करे ॥ ५६८ ॥
वस्त्राभरणहारादिपूर्णकृत्यभृदादरैः ।

तयोर्दर्शनमन्योन्यं वरयन्त्रोरभूत्ततः ॥ ५६९ ॥
एकशोद्गतयोः पिष्टा शमीपिप्पल्योस्त्वचौ ।
हस्तालेपं वधूहस्ते विदधुः सधवाःस्त्रियः ॥ ५७० ॥
लग्नस्याभ्यर्णभावेन तुमुले विनिवारिते ।
समयः समयो ऽस्तीति मौहूर्तैरुच्चरिते नरैः ॥ ५७१ ॥
वधूहस्तं स्वहस्तेन शुभलग्ने ऽग्रहीद्विभुः ।
ऊर्मिकां चात्र मुद्रांमा चिक्षेप करसंपुटे ॥ ५७२ ॥युग्मम्॥
बन्दिवाक्कुलवृद्धाशीस्तूर्यमङ्गलगीतिभिः ।
हर्षकोलाहलैर्भूरि तदापूरि जगत्त्रयम् ॥ ५७३ ॥
तारामेलो ऽथ तत्स्यान्तगुणर्द्धिपटयोः स्फुटम् ।
सकलः स्यूततां चक्रे दृग्योरस्याहीरतन्तुभिः ॥ ५७४ ॥
तया विश्वपतिर्युक्तो विश्वात्यद्भुतरूपया ।
प्रकामं कामनीयो ऽभूत्क्षमयेव तपोगुणः ॥ ५७५ ॥
भक्त्यारोप्य विभुं कव्यां शक्रो वेदिगृहं प्रति ।
चचालैवं च पौलोमी वधूमुत्पाद्य तत्क्षणम् ॥ ५७६ ॥
अवियुक्तकरं वद्धाञ्चलमेतद्वधूवरम् ।
मिलितं चलदानन्दि कीर्तिदानोपमं वभौ ॥ ५७७ ॥
पूर्वद्वारेण तत्रेशः प्रविश्याथ तथा स्थितः ।
गीतिषु मङ्गलेषूच्चैर्मुमुचे नमुचिद्विषा ॥ ५७८ ॥
ज्वलनं मञ्जुलज्वालमभितः कान्तया सह ।
साम्यभ्राम्यद्यथा मेरुं दिनाधीशो दिनश्रिया ॥ ५७९ ॥
लीलाविलासादेशेन मन्त्रीशस्त्रिजगद्विभोः ।
सुलक्षणानपरोलक्षानुतुङ्गांस्तुरगान्ददौ ॥ ५८० ॥
अथैवं वर्तिते मन्त्री द्वितीये मङ्गले विभोः ।

परःसहस्रान्कारिणः प्रमोदादुन्मदानदात् ॥ ५८१ ॥
तृतीये मङ्गले जाते सचिवः स्वामिने ददे ।
कोटिमूल्यानलंकारसमुदायान्परःशतान् ॥ ५८२ ॥
चतुर्थे मङ्गले पूर्णे मघौ मन्त्री वितीर्णवान् ।
स्वर्णमौक्तिकमाणिक्योत्कराञ्श्रीकेलिपर्वतान् ॥ ५८३ ॥
चतुर्थे मङ्गले पुत्री परकीयेति निष्ठुरे ।
गीतं हर्षाश्रु वध्वम्बा तत्र जाड्यभिदे दधौ ॥ ५८४ ॥
कौतुकं मङ्गलोद्गानमथ चक्रे मिथस्तदा ।
वरवध्वाश्रयैर्योषिज्जनैर्जनितसंमर्दः ॥ ५८५ ॥
दानैर्मनोरथातीतैरर्थिनोऽथ कृतार्थयन् ।
वरवध्वोर्व्यधाद्विन्द्रः कराञ्चलविमोचनम् ॥ ५८६ ॥
कोटिद्वयमदं देवं पाणिमोक्षणपर्वणि ।
दत्तवान्स्वामिनोऽमात्यः प्रणिपत्य प्रमोदतः ॥ ५८७ ॥
हावभावभवद्भङ्गीसंगीतमधुकीर्तयः ।
स्वस्वहर्षंगयानृत्यन्सुरासुरनरस्त्रियः ॥ ५८८ ॥
विहितानुल्यमाङ्गल्यः पत्न्या सह महोत्सवैः ।
आरुरोहावणं नाथः स्वस्थानायमथाचलत् ॥ ५८९ ॥
एति पञ्चमहानन्दैः सप्रियः प्रभुरित्यथ ।
औत्सुक्यापूर्णशृङ्गारा दधावुर्नागराङ्गनाः ॥ ५९० ॥
उत्तरीयं करे कापि कुर्वती सत्वरागमत् ।
स्वामिनो न्युञ्छनं कर्तुमिवाद्भुतवपुःश्रियः ॥ ५९१ ॥
अनाप्तहस्तो ऽथ ताडङ्कीरम्यः कर्ण इति प्रभुम् ।
सुकर्णी मष्टुकामेव काप्यागादेककुण्डला ॥ ५९२ ॥
कस्तूर्यालिप्य काप्यास्यं रभसा चन्दनैः शिरः ।

तयोर्दर्शनमन्योन्यं वरवध्वोरभूत्ततः ॥ ५६९ ॥
एकत्रोद्गतयोः पित्रा शमीपिप्पल्योस्त्वचौ ।
हस्तालेपं वधूहस्ते निदधुः सधवाः स्त्रियः ॥ ५७० ॥
लग्नस्याव्यर्णभावेन नृमुखे विनिवारिते ।
समयः समयो ऽस्तीति प्रोच्चैरुच्चारिते नरैः ॥ ५७१ ॥
वधूहस्तं स्वहस्तेन शुभलग्ने ऽग्रहीद्विभुः ।
ऊर्मिकां चात्र मुद्राभां निक्षेप करसंपुटे ॥ ५७२ ॥ युग्मम् ॥
वन्दिवाक्कुलशब्दाभिस्तूर्यमङ्गलगीतिभिः ।
हर्षकोलाहलैर्भूरि तदापूरि जगत्त्रयम् ॥ ५७३ ॥
तारामेलो ऽथ तत्स्थान्तगुणर्द्धिपट्टयोः स्फुटम् ।
सकलः स्यूततां चक्रे हृज्ज्योत्स्नाहीरतन्तुभिः ॥ ५७४ ॥
तया विश्वपतिर्युक्तो विश्वात्यद्भुतरूपया ।
प्रकामं कामनीयो ऽभूत्क्षमयेव तपोगुणः ॥ ५७५ ॥
भक्त्यारोप्य विभुं कट्यां शक्रो वेदिगृहं मति ।
चचालैवं च पौलोमी वधूमुत्पाट्य तत्क्षणम् ॥ ५७६ ॥
अवियुक्तकरं श्रद्धाश्चलमेतद्वधूवरम् ।
मिलितं चन्द्रदानान्दि कीर्तिदानोपमं बभौ ॥ ५७७ ॥
पूर्वद्वारेण तत्रेशः प्रविश्याथ तथा स्थितः ।
गीतेषु मङ्गलेषूच्चैर्मुमुचे नमुचिद्विषा ॥ ५७८ ॥
ज्वलनं मञ्जुलज्वालमभितः कान्तया सह ।
स्वाम्यभ्राम्यद्यथा मेरुं दिनाधीशो दिनश्रिया ॥ ५७९ ॥
लीलाविलासादेशेन मन्त्रीशस्त्रिजगद्विभोः ।
सुलक्षणान्परोलक्षानुत्तुङ्गांस्तुरगान्ददौ ॥ ५८० ॥
अथैवं वर्तिते मन्त्री द्वितीये मङ्गले विभोः ।

परःसहस्रान्करिणः प्रमोदादुन्मदानदात् ॥ ५८१ ॥
तृतीये मङ्गले जाते सचिवः स्वामिने ददे ।
कोटिमूल्यानलंकारसमुदायान्परःशतान् ॥ ५८२ ॥
चतुर्थे मङ्गले पूर्णे प्रभौ मन्त्री वितीर्णवान् ।
स्वर्णमौक्तिकमाणिक्योत्कराञ्श्रीकेलिपर्वतान् ॥ ५८३ ॥
चतुर्थे मङ्गले वृत्ते परकीयेति निष्ठुरे ।
गीते हर्षाश्रु वध्वम्बा सत्यं जाड्यभिदे दधौ ॥ ५८४ ॥
कौतुकं मङ्गलोद्गानमथ चक्रे प्रियस्तदा ।
वरवध्वाश्रयैर्वीपिक्षनैर्जनितसंमदः ॥ ५८५ ॥
दानैर्मनोरथातीतैरर्थिनोऽथ कृतार्थयन् ।
वरवध्वोर्व्यधादिन्द्रः कराम्बुजविमोचनम् ॥ ५८६ ॥
कोटिद्रव्यमदं देवी पाणिमोक्षणपर्वणि ।
दत्तवान्स्वामिनोऽमात्यः प्रणिपत्य प्रमोदतः ॥ ५८७ ॥
हावभावभवद्भाशिसंगीतमधुरीतयः ।
स्वहर्षगर्भान्नृत्यन्सुरासुरनरश्रियः ॥ ५८८ ॥
विहितातुल्यमाङ्गल्यः पत्न्या सह महोत्सवैः ।
आरुह्यैरावणं नाथः स्वस्थानार्थमयाचलत् ॥ ५८९ ॥
इति पञ्चमहाशब्दैः सप्रियः प्रभुरित्यथ ।
आन्युवयापूर्णगृहद्वारा दधावुर्नागराङ्गनाः ॥ ५९० ॥
उत्तरीयं करे कापि कुर्वती सत्वरागमत् ।
स्वामिनो न्युञ्छनं कर्तुमिवाद्भुतवपुःश्रियः ॥ ५९१ ॥
अनाणहयो ऽथ ताडङ्कीरम्यः कर्ण इति प्रभुम् ।
मुकणी भद्रुकापेन काप्यागादेककुण्डला ॥ ५९२ ॥
कस्तूर्याञ्जिप्य काप्यास्यं रभसा चन्दनैः शिरः ।

[illegible]

॥ ६०१ ॥

[illegible] ।

[illegible] ॥ ६०२ ॥

ततः [illegible] ।

[illegible] ॥ ६०३ ॥

[illegible] चेतसा ।

[illegible] ॥ ६०४ ॥

परं [illegible] निश्चयात् ।

किंचिच्चकार संसारव्यापारकरणं मनः ॥ ६०५ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

कदाचिदद्भुतारामे कदाचित्सिन्धुरोधसि ।
कदाचित्केलिशैलेषु कदाचिच्चित्रसद्मसु ॥ ६०६ ॥
कदाचिद्विनोदात्तहस्तीनक्रविलोकनैः ।
कदाचित्किन्नरीनारीगीताकर्णनकौतुके ॥ ६०७ ॥
कदाचिन्मघवादिष्टसुरोपस्थितनाटके ।
स्वामी विनिर्ममे कर्मनिर्जरां निर्जरेश्वरः ॥ ६०८ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

जगन्मित्रस्य मित्राणि विश्वभव्यस्य सेवकाः ।
विशेषज्ञा विशेषेणाभवन्भूपाः शतानि षट् ॥ ६०९ ॥
आसने क्रीडने याने जागरे शयने स्नाने ।
पार्श्वे पर्यटतस्ते ऽनुरक्तानि भविनो यथा ॥ ६१० ॥
न निर्मलगुणाः स्वाम्यासनेर्भाताः सुदर्शनाः ।
स्वर्णकलशमागत्याथयोरोदयः पयः ॥ ६११ ॥
एतानद्भुतमान्यांश्च सद्गुणस्थानि कोऽपत ।
पूर्वेण गमयामास धागरार्षीतिभागुणान ॥ ६१२ ॥
अन्यदा समदायेशो मातापित्रोर्मनश्च च ।
लीलयापि सप्रेमो आहृतानीमावर्षाधिभुम् ॥ ६१३ ॥
बलाभिकर्वात्मलहपोर्वीगिरवर्षभिः ।
किं पुत्राशपुरस्मशुनाक रचनामिर्भः ॥ ६१४ ॥
उष्णीनापवर गोमिदमा पुरुषगोर्हिभिः ।
क्रीडाद्रिनिर्झरोहारपूर्णासरसर्वैः ॥ ६१५ ॥
क्षुत्तरत्नितक...नीलपयनैः ।

शृङ्गारो ऽतः शमस्तूनैर्निर्जितोऽहं निमेषतः ॥ ५९३ ॥
नार्हतः प्रतिमः कोऽपीत्यर्थे काप्याभिमानिनी ।
कष्टमर्थकरेलागाद्वेणीगुम्फनतत्परा ॥ ५९४ ॥
औत्सुक्यापारकम्रान्त्या काप्यधादधरे ऽञ्जनम् ।
ज्ञापयन्तीव शृङ्गाररससूत्रावधिं विभोः ॥ ५९५ ॥
कापि कण्ठोचिते माल्ये त्वरावेशात्करस्थिते ।
आगादाश्लेषपुष्पैरग्रपाणिः पुरः प्रभोः ॥ ५९६ ॥
त्वरा विस्मृतहारापि वैरूप्यं कापि नाप यत् ।
तच्चित्रं सुदती स्वामिनीसाहर्षम्मिनर्दृशी ॥ ५९७ ॥
इत्यमानन्दसंदर्भे पुरे विभ्रदिव प्रभुः ।
सप्रियः प्राविशत्सौधं योगी शुद्धं लयं यथा ॥ ५९८ ॥
प्रभुं प्रणम्य रम्यास्यां जयामापृच्छ्य भक्तितः ।
परिस्पन्दकृतोल्लासः शक्रः स्वावासमासदत् ॥ ५९९ ॥
सुवर्णरत्नमाणिक्यमौक्तिकालंकृतीः परः ।
पश्चात्तस्मै ददौ संख्यातीताः प्रभुपिता ततः ॥ ६०० ॥
अयनांशुकताम्बूलालंकारादिप्रदानतः ।
विवाहे ऽभूत्तयोरन्योन्यं नोपमापि यथा जने ॥ ६०१ ॥
लीलाविलासभूपालः स्वर्णाभरणांशुकैः ।
सन्मान्य वसुपूज्येन स्वदेशाय व्यसृज्यत ॥ ६०२ ॥
ततः श्रीवासुपूज्यो ऽसौ ज्ञानत्रितयदृष्टिभिः ।
दृष्टदृष्टभवज्ञातविपाको ऽप्यभ्रान्तिभागपि ॥ ६०३ ॥
भवाब्धेर्जनमुद्धर्तुमाचयन्नो ऽपि चेतसा ।
मोक्षलक्ष्मीपरीरम्भारम्भे संरम्भवानपि ॥ ६०४ ॥
परं भोगफलं कर्म भोक्तव्यमिति निश्चयात् ।

किंचित्प्रकार संसारव्यापारकरणं मनः ॥ ६०५ ॥

त्रिभिर्विशेषकम् ॥

कदाचिदद्भुतारामे कदाचित्सिन्धुरोधसि ।
कदाचित्क्रीडाशैलेषु कदाचिच्चित्रसद्मसु ॥ ६०६ ॥
कदाचिद्वनितोद्दामहल्लीसकविलोकने ।
कदाचित्किंनरीनारगीताकर्णनकौतुके ॥ ६०७ ॥
कदाचिन्मघवादिष्टसुरीपठितनाटके ।
स्वामी विनिर्ममे कर्मनिर्जरां निर्जरानुगः ॥ ६०८ ॥

त्रिभिर्विशेषकम् ॥

जगत्स्वामिनस्य मित्राणि त्रिभुवनस्य सेवकाः ।
विशेषज्ञा विशेषेणाभवन्भूपाः शतानि षट् ॥ ६०९ ॥
आसने क्रीडने याने स्नाने शयने ऽटने ।
पार्श्वं पर्यटनस्ये ऽप्युरद्धानि भविनो यथा ॥ ६१० ॥
न निर्मलगुणाः स्वाम्यासेवालोलाः सुदर्शनाः ।
स्वर्णकन्दुकगौराग्व्याथालोकेन्द्रियः पराः ॥ ६११ ॥
एतानन्तुमरांश्च मदूतग्यानि कौतुकेन ।
सुखेन गमयामास वासरान्धीनिमागतन ॥ ६१२ ॥
अन्यदा समदायेशो मातापित्रोर्मनस्य च ।
क्रीडारायं स प्रभो आदृगन्तेत्सावधीक्षितुम् ॥ ६
सन्त.पितृपरीक्षार्थ स्थोवीतिवरर्द्धिभिः ।
मित्रैर्जुवारपुण्णरसुत्रास्वरवर्गीतिभिः ॥ ६१
उद्दीनाद्यपर गोर्दिदनाम्रकम्पदीर्घभिः ।
क्रीडादिनिरोतानयंशारणव्रतनैः ॥ ६१५ ॥
दारदास्नेदपञ्चोपनिषन्नर्दनैः ।

वकुलामोदमत्तालिश्रेणिवेणुमृदुस्वनैः ॥ ६१६ ॥
कलकण्ठीकुहूकारपञ्चमोच्चारगीतिभिः ।
कूजत्कीरमहावन्दिसंदोहजयघोषणैः ॥ ६१७ ॥
चारुचम्पकविस्मेरपुष्पारात्रिकमङ्गलैः ।
मलयानिलसंश्लिष्टपाटलाञ्चलवीजनैः ॥ ६१८ ॥
किंशुकाञ्चनवासन्तीविचित्रन्युञ्छनांशुकैः ।
विशतो विश्वनाथस्योद्यानश्रीरुत्सवं व्यधात् ॥ ६१९ ॥
षड्भिः कुलकम् ॥

लीलारामे समर्पन्ती स्वभावनम्रा विभोः ।
प्रसादविशदा दृष्टिः सुधादृष्टिरिवाबभौ ॥ ६२० ॥
अथासीनः प्रभुः पीठे रक्ताशोकतरोस्तले ।
स्वकायकान्तिभिस्तत्क्षणा स्तम्भाचस्य पल्लवान् ॥६२१॥
कुसुमाभरणैर्भूरि भूषितो ऽभाद्विभुस्तदा ।
अदीनशारदीनाभ्रश्रेणिर्मणिगिरिर्यथा ॥ ६२२ ॥
आन्दोलनजलक्रीडागृह्गारोद्गारिगीतिभिः ।
प्रमादिनं जनं वीक्ष्य विभुरेवं व्यचिन्तयत् ॥ ६२३ ॥
अहो मोहः कियानेष निःशेषज्ञानहानिकृत् ।
यत्प्रभावादसद्भावाः सद्भावा भविनां हृदि ॥ ६२४ ॥
ना रीं पश्यन्ति दोलास्थां विमानान्तः सुरीमिव ।
न धै[illegible]र्ध्वंसिनीमन्धाः पाशबद्धां शिलामिमाम् ॥ ६२५ ॥
स्वं दोल[illegible]न्दोलितं वेत्ति न पुनर्मुग्धधीर्जनः ।
[illegible] गरुत्मतौ नेयः केति धात्रा तुलाधृतम् ॥ ६२६ ॥
[illegible]नियम्भो [illegible]क्षणं रागाब्धिर्वीचोति प्रियेक्षणम् ।
१।।मदृश्यस्य [illegible] ज्वालां पुण्यौकसो जडाः ॥ ६२७॥

क्रीडाजलकणान्मुक्ताः मन्वानो मनुते जनः ।
श्रेयोऽपि विपरीतस्तां नैवतिष्टकपेटकम् ॥ ६२८ ॥
गीतं कामाग्निरङ्कार इत्याख्याति जनो ऽल्पधीः ।
न त्वेवं दुर्गतिद्वारकपाटोद्घाटनध्वनिः ॥ ६२९ ॥
गीतगाने शिरःकम्पः संसारं गम्यते नरैः ।
महामयात्तो ऽयमिति निषेधे ज्ञायते न किम् ॥ ६३० ॥
विश्वत्रयसमृद्ध्यापि लभ्यते जन्म मानुषम् ।
तदित्थं हार्यते व्यर्थमहो मोहो महानिह ॥ ६३१ ॥
सदैवं सर्वथा मूढजनसंदीकृतो भवः ।
उचितस्त्वनुप्रेवार्य मरमामदनात्मनाम् ॥ ६३२ ॥
तदद्यापि चिरभोगफलं कर्मेदमस्ति मे ।
इति तन्नावधिज्ञानं प्रभुः पवित्रतामनः ॥ ६३३ ॥
जन्मतो वर्षलक्षेषु गतेष्वष्टादशस्वथ ।
कर्मभोगफलं भुक्तमिति मत्वाथ चेतसा ॥ ६३४ ॥
उपैनिःश्रेयसस्थानारोहणाधिरोहिणीम् ।
दीक्षां ग्रहीतुकामो ऽभूज्जितसंसारो जयाग्रजः ॥ ६३५ ॥
॥ युग्मम् ॥
अस्मिन्प्रस्तावे ब्रह्मलोकान्तप्रथमकल्पनः ।
लोकान्तिकामराः सम्यग्ज्ञानपरिणामा महर्द्धिकाः ॥ ६३६ ॥
स्वस्वासनप्रकम्पेन प्रयुक्तावधयः क्षणात् ।
प्राग्वदत्तीर्थेशसमयज्ञाः क्रियाविदः ॥ ६३७ ॥
सारस्वता अथादित्या वह्नयो वरुणास्तथा ।
गर्दतोयाश्च तुषिता अव्याबाधाग्निमा अपि ॥ ६३८ ॥
मरुतो रिष्टसंज्ञाश्च नवैते निर्भरमुदः ।

आगत्य [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १३९ ॥

[illegible] [illegible] ॥

[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४० ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४१ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४२ ॥
[illegible] न [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४३ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४४ ॥
[illegible] न [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] न [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४५ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४६ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४७ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १४८ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ १४९ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १५० ॥

नवे वयसि दीक्षार्थमित्थं जल्पन्भवानभूत् ।
प्रार्थवं कालिकं याचकमिव मुग्धास्यहास्यकृत् ॥ ६५१ ॥
एकादशभिरर्हद्भिः श्रीनाभेयपुरःसरैः ।
राज्यं विधाय जगृहे व्रतं ते ऽपि शिवं ययुः ॥ ६५२ ॥
त्वं जिनो द्वादशस्तावद्गमिष्यसि शिवं ध्रुवम् ।
तदूर्ध्वं तु गतिर्नेति राज्यं साज्यसुखं भज ॥ ६५३ ॥
अथ दन्तांशुमुक्तास्रग्भूषिता भारती परा ।
विनिन्ये श्रीजिनेन्द्रेण मातापित्रोः प्रबोधिनी ॥ ६५४ ॥
सत्यं यद्दुःसहा मद्वाक् परं मोहहतात्मनाम् ।
यथा व्यथाकरी विश्वनेत्रहन्नेत्ररोगिणाम् ॥ ६५५ ॥
नवे वयसि या दीक्षा नैव हास्याय सा सताम् ।
न हि पीयूषपाने ऽपि प्रस्तावः प्रेक्ष्यते बुधैः ॥ ६५६ ॥
भोक्तुं भोगफलं कर्म राज्यं चक्रे जिनैः पुरा ।
तदेवमेव मे ऽक्षिप्तं तच्च राज्ये कृते फलम् ॥ ६५७ ॥
राज्ये ऽपि न सुखं यस्माद्दुःखसम्भवमाननः ।
रसाधिक्यानुमानेन व्याधयः पीडयन्ति यत् ॥ ६५८ ॥
तस्मान्मोहं परित्यज्य पूज्यौ सज्जं व्रताय माम् ।
सर्वथैवानुमन्येथामिहार्थे ऽस्मि कृताञ्जलिः ॥ ६५९ ॥
इति श्रुत्वा गलत्सत्त्वा त्रपां त्यक्त्वा जया रयात् ।
तथारोदीद्यथा लोकांश्चित्रस्थानप्यरोदयत् ॥ ६६० ॥
उत्सङ्गसङ्गिनं कृत्वा स्पृशन्ती पाणिना प्रभुम् ।
बभाषे बाष्पसंरुद्धकण्ठा कुण्ठगिरा जया ॥ ६६१ ॥
हा वत्स मयि वात्सल्यं तत्ते क्व नु गतं क्षणात् ।
यत्त्वं मे दारयस्येवं हृदयं व्रतवार्तया ॥ ६६२ ॥

मालतीमुकुले शुकं किं कुन्ताग्रिमोचनम् ।
सौरभ्यं वा नलिनिनालेऽकनिष्ठकरनदाम्यम् ॥ ६६३ ॥
सरे शीपाम्बरे किं स्यात्कर्कशैरुत्कन्धनम् ।
उत्पत्तिरत्नपूर्णस्योन्निनः क्षेपः किमश्मनि ॥ ६६४ ॥
काचकुम्भे किमु योग्यं हठान्मुद्गरताडनम् ।
किं रम्भास्तम्भगर्भे उत्पलानामानः सतां मनः ॥ ६६५ ॥
अम्भिश्छिन्नशिरीषपुष्पाग्रमुद्गमार्गे कुमार किम् ।
कैशोर्यमूर्तनगुण्यानि कष्टानीष्टानि ते ऽङ्गके ॥ ६६६ ॥
चतुर्भिः कलापकम् ॥
अथाहार्हन्मुखाम्भोजं विश्वतापहरं वचः ।
अबुधैः स्त्रियमे मानः किमेभिः कुविकल्पनैः ॥ ६६७ ॥
सौकुमार्यं बहिःस्पर्शे सारत्वं चान्तरं स्थिरम् ।
अर्हतां जायते ऽङ्गेषु वज्रेष्विव जनोत्तरम् ॥ ६६८ ॥
इति श्रुत्वा प्रतापिन्ये मत्वा साध्यस्य निश्चयम् ।
जगाद भगवत्पूज्यां वसुपूज्यनृपो जयाम् ॥ ६६९ ॥
धन्यां मन्यामहे देवि त्वामेव भुवनत्रये ।
सुरासुरनरेन्द्रार्च्यः सूनुर्यस्या जिनो ऽजनि ॥ ६७० ॥
ततः स्वकीयपुण्यैकमासादस्याधुनाद्भुतम् ।
अर्हद्दीक्षानुमत्या त्वं कलशारोपणं कुरु ॥ ६७१ ॥
एवमुक्तावदन्मुक्ताकान्तिकान्तान्वया जया ।
मत्पुत्रस्य भवविघ्नं हन्तास्म्येतावताप्यहम् ॥ ६७२ ॥
ततः कृताञ्जलिः स्वामी तावापृच्छ्य प्रमोदतः ।
सांवत्सरिकमारेभे दानं सर्वार्हतां मतम् ॥ ६७३ ॥
आसमुद्रमसुद्रं तद्दानं दातुमिलातले ।

जिनो जङ्गमकल्पद्रुरुश्चकार क न किंकरान् ॥ ६७४ ॥
यत्सं यद्रोचते तेन तद्वाचयितेति गर्जितः ।
जातरूपाम्बुदाः स्वामिपन्त्रिणो वद्दपुर्भुवि ॥ ६७५ ॥
क्षीणस्वामीनि नष्टानि भ्रष्टानि चिरादपि ।
क्षेत्रश्मशानवेश्मादिक्षितिनिखातगतान्यपि ॥ ६७६ ॥
पुञ्जितान्यद्रिकुञ्जेषु यत्र तत्र स्थितानि वा ।
अतिमलीनरत्नानि च्युतकेतूनि सर्वथा ॥ ६७७ ॥
शक्रादिष्टधनाधीशनियुक्ता जृम्भकामराः ।
सुवर्णरत्नवित्तानि दाने भर्तुरपूरयन् ॥ ६७८ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

साष्टलक्षां प्रभुः स्वर्णकोटीमेकां दिने दिने ।
ददावाभोजनारम्भमारभ्य दिवसोदयात् ॥ ६७९ ॥
इत्यष्टाशीतिकोटीभिर्युतं कोटीशतत्रयम् ।
लक्षाशीतिं च वर्षेण स्वामी चामीकरं ददौ ॥ ६८० ॥
वत्सरेणोत्सुकमनाः समागत्य प्रतेनिरे ।
तद्दानान्ते विभोर्दीक्षाभिषेकममरेश्वराः ॥ ६८१ ॥
अम्भोभिरभ्यषिञ्चन्त सर्वतीर्थाहृतैः प्रभुम् ।
चित्रं पवित्रयामासुरात्मानं त्रिदशप्रभवः ॥ ६८२ ॥
आनीतानि मनोभक्तिभासुराणि पुरारिणा ।
पर्यधत्त प्रभुर्दिव्यवस्त्रालंकरणान्यथ ॥ ६८३ ॥
नदेव पृथिवीं नाम धामधूनरविच्छविम् ।
माणिक्यशिबिकां चक्रे शक्रः स्फुरदुपक्रमः ॥ ६८४ ॥
अनन्यतुतिहृद्यायामथ त्रिजगतीपतिः ।
भवाम्भोधितटस्थल्यामिव तस्यां ददौ पदम् ॥ ६८५ ॥

सिंहासनमथारोहद्विश्वानन्दनाकरः ।
शिरोभिव नीलिमदर्भैः मदनाभिमन्त्रैः ॥ ६८६ ॥
अर्णासिका नीलैः मारुतारूढैः गुरुभोजनैः ।
भृङ्गैः शाखाशोभिभिः सा शिबिका वाहितामुभैः ॥ ६८७ ॥
दूर्वाभिरक्षतगन्धमालागुरु दक्षिणे शनात् ।
दक्षिणे मन्त्राः पार्श्वे स्वागताशालयोनारे ॥ ६८८ ॥
धन्यादुन्दुभिनिःस्वानभेरीमृदङ्गपुरःसरम् ।
गायन्ति स्त्रियः कौशल्यै मङ्गलस्वरम् । ६८९ ॥
जितो जितो भवाभिन्नः प्रत्युत्थेति तंसदात् ।
कैश्चिन्नरनागमुखो ग्रामनारीमुखगायिभिः ॥ ६९० ॥
कैश्चिन्नरेषु निर्याद्भिः शुभ्रां छत्रकथराम् ।
दर्शयद्भिरिव स्वामिनेऽरण पुण्यरागिताम् ॥ ६९१ ॥
उद्दामसामपरमप्स्वरदूरनमर्पणैः ।
चरक्लोलैं निर्गच्छद्भिः कैश्चित्पुण्यपयोर्णवम् ॥ ६९२ ॥
उत्तालतालवृन्ताग्रनाग्रन्याजननारभिः ।
प्रतापदीपं मोहस्य तुम्पद्भिरिव कैश्चन ॥ ६९३ ॥
कैश्चित्कुल्यणालिपातेन विश्वामजननीरिव ।
कल्पयद्भिः स्रजः पापवननामिव वागुराः ॥ ६९४ ॥
आनन्दामृतगण्डूषनिभस्तवनलीलया ।
स्तुवद्भिः कैश्चनाप्युच्चैः सुरासुरनरैर्जिनः ॥ ६९५ ॥
जीव नन्द जयेत्याशीर्गिरा पौरजनैः स्तुतः ।
विहारगृहनामानमाराममगमाद्विभुः ॥ ६९६ ॥
अष्टभिःकुलकम् ॥

मध्यर्यानादयोत्तीर्य सूर्यः पूर्वाचलादिव ।

बाल्यरागमिवापोक्तुमारेभे भूषणव्रजम् ॥ ६९७ ॥
नैकाकिनी वराकी मे युक्तं मोक्तुमलंकृतिः ।
इतीव मुमुचे तेत्यं ससहाया तदाहिता ॥ ६९८ ॥
पूर्वं मुमोच मुकुटं छत्रच्छायेच्छया समम् ।
स्वामी धम्मिल्लपुष्पौघं युतं म्लानमनोरथैः ॥ ६९९ ॥
तत्याज कुण्डली साकं चटुश्रुतिकुतूहलैः ।
ताम्बूलं च जिनः सद्यः सावद्यवचनान्वितम् ॥ ७०० ॥
हारमुत्तारयामास बन्धुस्नेहहृतं विभुः ।
अङ्गदौ भुजदर्पेण सहामुञ्चन्मुमुक्षुराट् ॥ ७०१ ॥
जिनो ऽमुञ्चत्कराकल्पान्समं शस्त्रग्रहादरैः ।
प्रणतव्यूहमोहेन सार्धं चाङ्घ्रिविभूषणम् ॥ ७०२ ॥
इति भूषणमुक्तो ऽपि भगवाञ्शुशुभे ऽधिकम् ।
शोभां हन्त्येव रत्नस्य चन्दनादिविलेपनम् ॥ ७०३ ॥
त्यक्तपट्टांशुको ऽप्यर्हन्नमी स्पष्टवपुः प्रभुः ।
क्षीणयन्निव नेत्राणि मेघमुक्त इवार्यमा ॥ ७०४ ॥
रहस्यं गुरुतस्येव सूत्रं श्रुत्यासितं सरक् ।
स्कन्धदेशे विभोर्देवदूष्यं देवपतिर्न्यधात् ॥ ७०५ ॥
जया च वसुपूज्यं च समश्रपमथ प्रभुः ।
आपृच्छ्यानुच्छ्वयत्पापौघस्कन्दहृष्टिं पटुक्तिभिः ॥ ७०६ ॥
फाल्गुने वारुणे धिष्ण्ये पूर्वाह्णे ऽथ कुहूतिथौ ।
स्वामी चतुर्थतपसा षड्भिप्रज्ञैनः सह ॥ ७०७ ॥
मूलादुन्मूलयामास पञ्चभिर्मुष्टिभिः कचान् ।
विषयस्मारहां दुःखफलदानामिवाङ्कुरान् ॥ ७०८ ॥

त्रिभिर्विशेषकम् ॥

सुधर्मेशः प्रभोः केशजालमालम्ब्य वाससा ।
चिक्षेप क्षीरजलधौ नीत्वा तीर्थत्वकारणम् ॥ ७०९ ॥
दृग्निमेषोन्मेषसङ्कक्रमागमरंहसा ।
शक्रेण प्रतिषिद्धे ऽथ तुमुले तनुशालिनाम् ॥ ७१० ॥
योगं समग्रसावद्यं प्रत्याख्यामीति गीतगीः ।
प्रपेदे चारुचारित्रं कृतसिद्धनमस्कृतिः ॥ ७११ ॥ युग्मम् ॥
नारकैरपि लेभे ऽर्हदीक्षणेन क्षणं सुखम् ।
व्यजनैकभ्रमिभुवा वायुनेव श्रमातुरैः ७१२ ॥
ज्ञानं जज्ञे नरक्षेत्रमनोद्रव्यप्रकाशकम् ।
मनःपर्यायमीशस्य सस्पर्धमिव दीक्षया ॥ ७१३ ॥
रचिताञ्जलयः शक्राद्यः सुरवरास्ततः ।
आनम्य नाथं जगतामिति स्तुतिमतन्वत ॥ ७१४ ॥
जय लोकत्रयीनाथ जय लोकत्रयीगुरो ।
जय लोकत्रयीध्येय जय लोकत्रयीप्रिय ॥ ७१५ ॥
पापपङ्कावलीमज्जज्जन्तुजातोद्धृतिक्षमम् ।
मज्जन्तं कालजम्बाले धर्ममुद्धृतवान्भवान् ॥ ७१६ ॥
स्वामिनामपि यः स्वामी गुरूणामपि यो गुरुः ।
देवानामपि यो देवस्तस्मै तुभ्यं नमो नमः ॥ ७१७ ॥
स्मिताभिर्दृष्टिभिः स्वामिन्प्रसादामृतदृष्टिभिः ।
ज्वलद्भवदवज्वालादाहिनः पाहि पाहि नः ॥ ७१८ ॥
इति स्तुत्वा जगत्पूज्यं वासुपूज्यं सुरोत्तमाः ।
अम्बातातौ विमोर्लोकान्संबोध्य मुमुचुः पुरे ॥ ७१९ ॥
जन्माभिषेकवत्क्लृप्तनन्दीश्वरवरोत्सवाः ।
प्रापुर्निजं निजं धाम ते ऽथ स्वर्धामधीश्वराः ॥ ७२० ॥

वर्त्मना दृष्टिपूतेनापरे ऽह्नि परमेश्वरः ।
पुरं महापुरं नाम पारणाय प्रयातवान् ॥ ७२१ ॥
निभाल्य प्रभुमायान्तमुद्यन्तमिव भास्करम् ।
पौरास्तमुन्मिषः प्रीत्या समुत्पेतुः खगा इव ॥ ७२२ ॥
तद्विभाव्य च सानन्दः सुनन्दो मेदिनीपतिः ।
मुक्तच्छत्रपदत्राणस्त्वरमाणो ऽभ्यगात्प्रभुम् ॥ ७२३ ॥
गृह्णन् सुखाम्भोधिप्लावनः प्रभुनिभालनात् ।
केशान्सफलयामास प्रभुपादाब्जमार्जनैः ॥ ७२४ ॥
तेनाथ कृतकृत्यो ऽस्मि धन्यो ऽस्मीति च वादिना ।
कारितः परमान्नेन पारणं परमेश्वरः ॥ ७२५ ॥
पाणिभ्यां पायसं स्वामी कलयन्निन्दुनिर्मलम् ।
अदर्शयत्सुनन्दाय फलं पुण्यतरोरिव ॥ ७२६ ॥
नेदुर्मेदुरसंनादा दिवि दुन्दुभयस्तदा ।
सुनन्दानन्दपुण्याब्धिकल्लोलरवचारवः ॥ ७२७ ॥
सुनन्दमन्दिरे रत्नवृष्टिः कारणभराद्दिवः ।
तदुत्सवोत्कण्ठलक्ष्मस्वर्गिभ्रष्टभूषणभूरिव ॥ ७२८ ॥
पुष्पवृष्टिरभूद्व्योम्नस्तं दातारं तदाद्भुतम् ।
अर्चितुं कल्पवृक्षाधिदैवतैरिव कल्पिता ॥ ७२९ ॥
सुनन्दकीर्तिभूतानां सुरद्रुकुसुमप्रजाम् ।
मकरन्दैरिव दिवो वृष्टिर्गन्धोदकैरभूत् ॥ ७३० ॥
श्रीसुनन्दयशोवीचीचीवरचीवरसंचयः ।
शचीवरसुरैर्देवैराक्षिप्तः खे चलाचलः ॥ ७३१ ॥
इत्युत्सवेन महता मुनिर्विहितपारणः ।
जगाम स्थानमन्यत्र भुवनत्रयनायकः ॥ ७३२ ॥

अमेयमहिमा मर्त्यैर्मेयमुल्लङ्घ्यतामिति ।
पारणोर्व्यां प्रभोर्भूपो रत्नपीठमकारयत् ॥ ७३३ ॥
ते मित्रमुनयोऽन्यत्र स्वलब्ध्या कृतपारणाः ।
अनुजग्मुर्विभुं ब्रह्मव्रतं साधुगुणा यथा ॥ ७३४ ॥
जिनेन्द्रोऽपि जयं कर्तुं कर्मारीणां क्षमाचरः ।
विजहारासिधारावत्तपस्तीव्रं दधद्भुवि ॥ ७३५ ॥
इतश्चारिरणस्तोमे वेगं पवनवद्वहन् ।
नाम्ना पवनवेगोऽभूद्भूपः पृथ्वीपुरे पुरे ॥ ७३६ ॥
अखण्डसुकृतः खण्डमिश्रायाः परिपालयन् ।
मित्राणामप्यमित्राणामप्यानन्दमदत्त सः ॥ ७३७ ॥
समये व्रतमादाय मुनेः श्रमणसिंहतः ।
तस्त्वा तीव्रं तपः प्राप स विमानमनुत्तरम् ॥ ७३८ ॥
इतश्च निश्चलश्रीके जम्बूद्वीपविभूषणे ।
दक्षिणे भरतार्धेऽस्मिन्नस्ति विन्ध्यपुरं पुरम् ॥ ७३९ ॥
अवन्ध्यशक्तिस्तत्राभूद्विन्ध्यशक्तिरिति प्रभुः ।
चापं यस्मिन्निशश्चिन्नयश्रीद्वारतां दधौ ॥ ७४० ॥
गम्भीरनीरभ्रमतो यत्प्रतापभरातुराः ।
उपेत्य यत्कृपाणान्तर्नृपाणां ततयोऽपतन् ॥ ७४१ ॥
रणनश्यद्दरिश्रेणित्वराभरतिरस्कृतैः ।
व्यराजि वाजिभिर्यस्य ह्रियेव विनमन्मुखैः ॥ ७४२ ॥
अमुं कदाचिदास्थानीस्थितं वेत्रिनिवेदितः ।
समुपेत्य चरः कश्चिन्नत्वाथ प्राजिजपत् ॥ ७४३ ॥
इहैव भरतार्धेऽस्ति नाथ जानासि विश्रुतम् ।
जातं भूपुण्यपाकेन साकेतमिति पत्तनम् ॥ ७४४ ॥

...स्ति राजशौर्यश्रीकेलिजङ्गमपर्वतः ।
...ो नाम संग्रामयशःप्रसरनिर्झरः ॥ ७४५ ॥
मृत्युद्वयीधारः कालो यत्खड्गतां दधन् ।
...उया हन्त हन्त्येव हन्तव्यानहतोद्यः ॥ ७४६ ॥
...ोभिरम्बरादोरैर्गजोत्थैश्च मदाम्बुभिः ।
...त्सेना भाति संहारसृष्टिकृद्वारिधेरपि ॥ ७४७ ॥
...राज्यश्रीभाग्यसारं तं दृष्ट्वैव भृशमीदृशम् ।
दीनयन्नी प्रिया तस्य वेश्यास्ति गुणमञ्जरी ॥ ७४८ ॥
यां विधाय विधिः पाणौ शाल्यामास वारिधौ ।
तन्मल्ले तत्र जानाति नानामणिगणच्छलात् ॥ ७४९ ॥
ईहन्ते हन्त यत्कान्तिविलोकस्मिनविस्मयाः ।
अपि त्रिदशनयः स्वं परनीभावमात्मनि ॥ ७५० ॥
निर्दम्भतत्परिरम्भसंभवत्पुलका मुहुः ।
तदलंकारभाराधिष्ठानदत्र्यो ऽपि बिभ्रति ॥ ७५१ ॥
तथैव कान्तया देव त्वत्तः परन्तपो ऽधिकः ।
प्रिया सैन्येन स्थायैर्गुणैस्तु त्वं ततो ऽधिकः ॥ ७५२ ॥
नयातीव भवान्भाति भवतातीव भाति सा ।
पृथग्भावेन भवतोर्न श्रीरिन्दुनिशोरिव ॥ ७५३ ॥
नरेन्द्रवन्द्यो ऽसि स्वामिन्नत्वया क्यापि सन् ।
सर्पादिव मणिं तस्मात्तां ग्रहीतुं भवोद्यतः ॥ ७५४ ॥
इति श्रुत्वाथ हृष्टेन तं सन्मान्य महीभुजा ।
दौत्याय प्रहितो मन्त्री सभान्तः पर्वतं जगौ ॥ ७५५ ॥
कालकूटमभिन्नाणां मित्राणां तु सुधारसः ।
विन्ध्यशक्तिर्ब्रवीति त्वां मन्मुखेन सखा तव ॥ ७५६ ॥

अमेयमहिमा मर्त्यैर्नेयमुल्लङ्घ्यतामिति ।
पारणोर्व्यां प्रभोर्भूपो रत्नपीठमकारयत् ॥ ७३३ ॥
ते मित्रमुनयोऽन्यत्र स्वलब्ध्या कृतपारणाः ।
अनुजग्मुर्विभुं ब्रह्मव्रतं साधुगुणा यथा ॥ ७३४ ॥
जिनेन्द्रोऽपि जयं कर्तुं कर्मारीणां क्षमाचरः ।
विजहारासिधाराव्रतपस्तीव्रं दधद्भुवि ॥ ७३५ ॥
इतश्चारितृणस्तोमे वेगं पवनवद्वहन् ।
नाम्ना पवनवेगोऽभूद्भूपः पृथ्वीपुरे पुरे ॥ ७३६ ॥
अखण्डसुकृतः खण्डमित्रायाः परिपालयन् ।
मित्राणामप्यमित्राणामप्यानन्दमदत्त सः ॥ ७३७ ॥
समये व्रतमादाय मुनेः श्रमणसिंहतः ।
तप्त्वा तीव्रं तपः प्राप स विमानमनुत्तरम् ॥ ७३८ ॥
इतश्च निस्तुलश्रीके जम्बूद्वीपविभूषणे ।
दक्षिणे भरतार्धेऽस्मिन्नस्ति विन्ध्यपुरं पुरम् ॥ ७३९ ॥
अवन्ध्यशक्तिस्तत्राभूद्विन्ध्यशक्तिरिति प्रभुः ।
चापं यस्य विनिःशङ्कविश्वजयश्रीद्वारतां दधौ ॥ ७४० ॥
गम्भीरैर्नीरभ्रमतो यत्प्रतापभरातुराः ।
उपेत्य यत्कृपाणान्तर्नृपाणां ततयोऽपतन् ॥ ७४१ ॥
रणनश्यद्रिपुश्रेणित्वराभरनिरस्फुनैः ।
व्यराजि वाजिभिर्यस्य ह्रियेव विनमन्मुखैः ॥ ७४२ ॥
अमुं कदाचिदास्थानीस्थितं वेत्रिनिवेदितः ।
समुपेत्य चरः कश्चिन्नरनाथमविज्ञपत् ॥ ७४३ ॥
इहैव भरतार्धेऽस्ति नाथ जानासि विश्रुतम् ।
ज्ञातं भूपुण्यपाकेन साकेतमिति पत्तनम् ॥ ७४४ ॥

तत्रास्ति राजशौर्यश्रीकेलिजङ्गमपर्वतः ।
पर्वतो नाम संग्रामयशःप्रसरनिर्झरः ॥ ७४५ ॥
यमभृत्युद्रधीधारः काल्वो यत्खड्गतां दधत् ।
इहेच्छया हन्त हन्त्येव हन्तव्यानहवोद्यः ॥ ७४६ ॥
रजोभिरश्वपादोत्थैर्गजोत्थैश्च मदाम्बुभिः ।
यत्सेना भाति संहारसृष्टिकृद्वारिभेरपि ॥ ७४७ ॥
राज्यश्रीभाग्यसारं तं दृष्ट्वेव भृशमीदृशम् ।
दीनयन्ती प्रिया तस्य येऽस्यास्ति गुणमञ्जरी ॥ ७४८ ॥
यां विधाय विधिः पाणी क्षालयामास वारिधौ ।
तन्मलं तत्र जानामि नानामणिगणच्छलात् ॥ ७४९ ॥
ईदृशे हन्त यत्कान्तिर्निर्मोकस्मितविस्मयाः ।
अपि स्थिरनयः सद्यं पर्वतीभावमात्मनि ॥ ७५० ॥
निर्दम्भनन्दपरिरम्भसंभवत्पुलका मुदम् ।
तदलंकारसाराधिष्ठानदृश्या श्रीव बिभ्रति ॥ ७५१ ॥
तथैव कान्तया देव त्वत्तः पर्वतको ऽधिकः ।
प्रिया सैन्येन रूपाद्यैर्गुणैस्तु त्वं ततो ऽधिकः ॥ ७५२ ॥
तयातीव भवान्भाति भवतातीव भाति सा ।
पृथग्भावेन भवतोर्न श्रीरिन्दुनिशयोरिव ॥ ७५३ ॥
नरेन्द्रवृन्दवन्द्यो ऽसि स्वामिन्त्वत्तया कयापि तत् ।
सर्पादिव मणिं तस्मात्तां ग्रहीतुं भवोद्यतः ॥ ७५४ ॥
इति श्रुत्वाथ हृष्टेन तं सन्मान्य महीभुजा ।
दौत्याय प्रहितो मन्त्री समानः पर्वतं जगौ ॥ ७५५ ॥
बालकृत्यपिनाणां पिनाणां तु गुणाररसः ।
विन्ध्यशक्तिर्ब्रवीति त्वां मन्मुखेन सखा तव ॥ ७५६ ॥

यस्ते वैरी स मे वैरी यः सुहृन्मे स ते सुहृत् ।
या ते श्रीः सा ममापि श्रीर्या मे भूः स तवापि भूः ॥७५७॥
एवं सौहार्दसंबन्धमासमानैकभावयोः ।
नैव श्रियि क्रियायां वा विभेदो भूतभावयोः ॥ ७५८ ॥
भेदं यदि न देहे ऽपि धत्से तच्छ्रेनुपोऽप्रिय ।
मह्यं प्रेषय वेगेन गणिकां गुणमञ्जरीम् ॥ ७५९ ॥
इत्यस्य वचसा दीप्तः पवनेनेव पावकः ।
ततान पर्वतस्तीव्रमक्षराणि स्फुलिङ्गवत् ॥ ७६० ॥
साधु सख्यं चिरादद्य दर्शितं विन्ध्यशक्तिना ।
याचितं जीवितव्यं मे यदसौ गुणमञ्जरी ॥ ७६१ ॥
स्वमुखेनैव यद्येतदभणिष्यन्न मे पुरः ।
अदास्यमुत्तरं तस्य स्वकृपाणमुखेन तत् ॥ ७६२ ॥
क्रोधाग्निर्वर्धमानो मे धक्ष्यति त्वामपि ध्रुवम् ।
तत्तूर्णं गच्छ मा यच्छ दूतदारुणदुर्यशः ॥ ७६३ ॥
इति कोपिनि भूपे ऽसौ चण्डः कण्ठे धृतः पुमान् ।
अपमानात्समधिकं गत्वाख्यद्विन्ध्यशक्तये ॥ ७६४ ॥
सद्य दैवमप्याशु दुर्लङ्घं गणयन्नपात् ।
चक्रे प्रयाणं राजासौ रजःसावयवाम्बरम् ॥ ७६५ ॥
[illegible]
[illegible] । ७६६ ॥
चलद्भिः केतुचीराग्रैस्तर्जयन्तौ मिथो ऽप्यथ ।
योद्धुमुत्साहितोत्साहौ तौ सैन्याब्धी समीयतुः ॥७६७॥
अजातजयभङ्गानि क्षणं शोणितयोस्तयोः ।
अश्वेभरथपत्तीनां द्वन्द्वयुद्धानि जज्ञिरे ॥ ७६८ ॥

चिरोच्छितायां समरक्षिति संजातसंगतौ ।
अदर्शि क्षतजं वीरैरश्चिरसंचितरागवत् ॥ ७६९ ॥
शरीरैर्वीरवाराणामभ्युत्पत्य मुहुर्मुहुः ।
महारागां गणः काममापतत्कवलीकृतः ॥ ७७० ॥
अन्येष्वपि द्विपद्वारमहारान्परिपातिनः ।
स्वस्मिन्नेव भटा ऐच्छन्नुँल्लुब्धा इव धनोच्चयान् ॥ ७७१ ॥
अपसृत्यापसृत्याशु भटावल्गिर्विरोधिषु ।
वीरैर्जयश्रियो ऽपूरि दोलाकेलिकुतूहलम् ॥ ७७२ ॥
तुल्य एव मबलयोरित्यभूद्दलयोर्जयः ।
बाह्योर्बाहुधनस्येव मिथः संघृत्तं कर्षतोः ॥ ७७३ ॥
गर्वोत्सर्वाभिसारेण प्रतेने पर्वतस्ततः ।
उत्तिष्ठमानो मानोर्मिमुक्तमेवारिवारिधिम् ॥ ७७४ ॥
रेजे श्रीः खण्डशः कुर्वन्वैरिवीरान्पशूनिव ।
तेजोभिर्ज्वालयन्कालः स्वयंपावकमनीव सः ॥ ७७५ ॥
कुर्वन्संकीर्णकीनाशवदनं कदनं द्विपाम् ।
अधावत ततः क्रुद्धो युद्धोर्व्यां विन्ध्यराडपि ॥ ७७६ ॥
मिथः मर्मथिनावेषवली मबलदोर्बलौ ।
तर्जयन्तौ भुवंतौ गर्जन्तावभिजग्मतुः ॥ ७७७ ॥
रथमारथिरथ्यानां मिथो मन्थममन्थरम् ।
मथयित्वा स्थितौ पृथ्व्यां पृथू पृथ्वीधरौ यथा ॥ ७७८ ॥
रथान्तरपरिस्पन्दावमन्दानन्दविक्रमौ ।
युयुधाते क्रुधा तेजस्तेजयन्तौ जयाय तौ ॥ ७७९ ॥
गुरुकं पर्वतको विन्ध्यशक्तिना युधि निर्जितः ।
चिरं पलायमाना ऽपि स जिगाय मपघ्ननम् ॥ ७८० ॥

मयूरेऽथ महाद्युतिमत्कुम्भकान्तकुम्भोत्तराज ।
तस्य श्रीरिव सा निस्तनकिना गुणधारिणी ॥ ७८१ ॥
हरिः पतिः सोऽथ गतिः मत्पुत्रः कृती ।
मेने लेपधराग्निर्णो भार्यास्त्यागुग्रगम् ॥ ॥ ७८२ ॥
निष्पत्तिनो समिधेनाभो मनाम्यं ।
ईशानिशाक पालेन तेने नेनाप्तुं नगः ॥ ७८३ ॥
एकदा ताः स निष्कीय गच्छं काननीमिव ।
सुनीन्द्रागतं मन्मा मनेद् मानने दिवम् ॥ ७८४ ॥
निःसन्निकारि धारणलगाप्तगति कुर्णिम् ।
निर्गतिर्पुरो मन्मा कल्पतुल्यानको ऽभवत् ॥ ७८५ ॥
अन्यदा च श्रीमती इतिमन्या श्रीमन्नुगायुः ।
पूर्व स्पर्दिनगृहे कुमारन्यानकानिशा ॥ ७८६ ॥
स सार्वि नृपावगाहः सार्धं मनीषितम् ।
दिव्यनगरमापृत्य पृच्छासकोऽस्तः ॥ ७८७ ॥
अन्ये निद्रः वनायोनानद् सत्मागन गः ।
मन्त्रायणी पृथक्नागस्तवगमातः ॥ ७८८ ॥
इत्थांनि सद्गतिश्लीनमस्तानम ।
कन्तिरिश मतिन्नित्यासपदिष्टा ग्रस्थितः पुरी ॥ ७८९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ७९० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ७९१ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ७९२ ॥

ताभ्यां नरेन्द्रः कान्ताभ्यां शुशुभे मुमुदे च सः ।
रजनीश इव ज्योत्स्नारजनीभ्यां कलोज्ज्वलः ॥ ७९३ ॥
इतश्चोत्तरतश्च्युत्वा सुभद्रागर्भमासदत् ।
जीवः पवनवेगस्य शृङ्गात्सिंहो गुहामिव ॥ ७९४ ॥
द्विपसिंहवृषादित्या इति स्वप्नचतुष्टयम् ।
सुभद्रासौ नरादर्शीद्रामजन्माभिसूचकम् ॥ ७९५ ॥
सुते स्म समये सूनुमियामिन्दुसमद्युतिम् ।
शुक्तिर्मुक्ताकणमिव क्षितिभूषणतां गतम् ॥ ७९६ ॥
कारामुक्त्यादिभिर्यक्तं द्विषामपि ददन्मुदम् ।
प्रभ्वा विजय इत्यस्य सुतस्य विदधे ऽभिधाम् ॥ ७९७ ॥
इन्द्रियश्रीभिरात्मेव पृथक्प्रथितकर्मभिः ।
धात्रीभिः पञ्चभिर्लाल्यमानो ऽयं ववृधे श्रिया ॥ ७९८ ॥
वर्धमानः क्रमादेष क्षितिनः कुसुमधन्विनः ।
वसन्तादिव मध्यूढ इव कस्य न तुष्टये ॥ ७९९ ॥
अथोदरसुमाद्देव्याः प्राणनात्पर्वतश्च्युतः ।
अवाप पुण्यकृत्सृष्टि चिन्तामणिरिवार्णवात् ॥ ८०० ॥
कर्ता सिंहो वृषश्चन्द्रो भानुर्वैश्वानरो ऽम्बुधिः ।
इति स्वप्नानुभावश्यच्युतोत्पत्तिसूचकान् ॥ ८०१ ॥
ततः सुतमसौ कान्तपालश्चन्द्रदीधितिम् ।
विन्ध्यभूरिव भद्रेभं समये समजीजनत् ॥ ८०२ ॥
सुतोत्पत्तिं कथयतां दानमानन्दिनो ददत् ।
रचयामास न प्रभुः भेदमाप्तानयोरपि ॥ ८०३ ॥
नित्योत्सवानपि पुरानुत्सवेनापि क्षोभयन् ।
सुतोद्दिष्ट इत्याख्यां सप्तापदिति भूपतिः ॥ ८०४ ॥

ततः पारापतप्लुतकारा इव घनन्तराः ।
उभये ऽप्यमिलन्वीरा बभुर्नीरागचेतसः ॥ ८४१ ॥
असयो ऽन्तर्वंसदर्पमनापज्वलना इव ।
परस्पराभिपातेन स्फुलिङ्गान्मुमुचुर्मुहुः ॥ ८४२ ॥
द्विपत्तेजोभिमेयेषु गजेषु मदवर्षिषु ।
खद्योतकल्पतरयोति स्फुलिङ्गैर्दन्तघातजैः ॥ ८४३ ॥
सायकाः शाकिनीमन्या इव स्यन्दनशालिनाम् ।
अदृष्टा एव वक्ष्याङ्गमविष्टा रुधिरं पपुः ॥ ८४४ ॥
वाहवह्निर्मणिश्रोणितसमाद्युनितेणिभिः ।
नाबोधि रुधिरं निर्यत्पादकुशल्यमहारजम् ॥ ८४५ ॥
सभाएज्वलदण्डास्थिखण्डानां त्रुटतां स्वनैः ।
घ्नतां घोषैश्च घोरो ऽभून्मृत्योरपि भिये रणः ॥ ८४६ ॥
मत्तद्विपनासयो हस्ता भीत्यः सिंहनादिनः ।
अमर्षिणो द्विपत्रव्रोत्क्षिप्ताः खे ऽत्रासयन्सुरान् ॥८४७॥
युध्यमानमहावीरः क्षीणवीरगणः क्षणम् ।
व्यक्तो ऽभानि रणः कार्यं कालकान्तारगुत्सवः ॥ ८४८ ॥
क्षीणास्त्रो बाहुमेव स्वमङ्गीकृत्य द्विपासनम् ।
चक्रे कश्चन पीठाश्वपागतायां जयश्रियः ॥ ८४९ ॥
छिन्नापुपसुमामौलिः कश्चिदुत्पत्य कोपतः ।
ऊरुमर्दवशन्धेन द्विपमाशु व्यसुं व्यधात् ॥ ८५० ॥
कोऽप्यभ्युत्थापयद्धान्यानिकरम्भरश्चिदे ।
महारान्स्यामास रिपोर्मन्दमहारिणः ॥ ८५१ ॥
हस्पानैव निर्भिये परवीरणमो ऽपरः ।
[illegible]र्णीघ्रदाभिनापो ऽभजसायोपवेशनम् ॥ ८५२ ॥

तुल्यं हक्कां महारं च दत्त्वा हक्कास्युतापुत्रे ।
द्विपि द्विखण्डिते को ऽपि स्वं जघानानुतापतः ॥ ८५३ ॥

स्वाङ्के महारमिच्छन्तौ द्वं कौचिन्महाभटौ ।
क्षुधान्यतो ऽन्यतो यावौ दयामन्दमहारिणौ ॥ ८५४ ॥

प्रतिघातमकुर्वन्तो दत्तघातेषु शत्रुषु ।
पश्यन्तः सहनं वीरं चिरं के ऽप्यभ्रमन्भटाः ॥ ८५५ ॥

द्विपि महारिण्यभ्याशादङ्गनानां चकार यः ।
वीरास्तमप्यमन्यन्त कातरं ज्ञातरंहसः ॥ ८५६ ॥

अबिभ्यत्सुभटेभ्यस्तच्छत्रं शस्त्रेण यो ऽच्छिनत्तं ।
मृत्युभीतो न वीरेषु सो ऽपि रेखामवाप्तवान् ॥ ८५७ ॥

एवं तरन्तो युद्धाब्धिं दोर्भ्यामिवोभये भटाः ।
सकौतुकमलोकयन्त हृज्जयेन जयश्रिया ॥ ८५८ ॥

आरुह्याथ रथं तल्पमिवाभीष्टं जयश्रियः ।
तत्कण्ठमिव वैकुण्ठः पाञ्चजन्यं मुदाग्रहीत् ॥ ८५९ ॥

अस्त्राधिदैवतान्यस्त्रशय्यामुप्तानि सत्वरम् ।
[illegible] ॥ ८६० ॥

[illegible] ॥ ८६१ ॥

सक्रुद्धस्तद्ध्वनेरन्द्रचन्द्रादिव मृगाधिपः ।
शैलशृङ्गमिवारोहद्रथं प्रतिरथाङ्कुशः ॥ ८६२ ॥

जयलक्ष्मीहठाकृष्टिसिद्धमन्त्राक्षरैरिव ।
सैन्यानि चापटङ्कारैः स्थिरयन्स हरिं ययौ ॥ ८६३ ॥

क्रुद्धौ दृप्युद्धवाप्युद्धर्वं सयायुधः क्रमात् ।
परस्परेण संरब्धौ मारुतौ यादुमेव तौ ॥ ८६४ ॥

जनवन्मागधाधीशं वरदामेश्वरं च सः ।
प्रभासप्रभुमप्येतान्देवान्सेवागिरो ऽकरोत् ॥ ८८९ ॥
आगच्छन्मगधान्यावद्विनिवृत्तो ऽच्युतस्ततः ।
तत्र व्यलोकयत्कोटिनरोत्पाट्यां महाशिलाम् ॥ ८९० ॥
दूरावलोककुतुकी नरः करमिवाच्युतः ।
लीलयोत्पाटयामास तां ललाटतटावधि ॥ ८९१ ॥
स्थापयित्वा यथास्थानं तामथार्धधराभृत् ।
उत्तोरणपुरागारद्वारिकां द्वारिकां ययौ ॥ ८९२ ॥
हरिः सिंहासने ऽध्यास्य अनन्तेनाग्रजेन च ।
सर्वैर्नृपैश्चार्धचक्रित्वे सो ऽभ्यषिच्यत ॥ ८९३ ॥
नीतिं विजित्य पृथ्वीं स पृथ्वीं पृथ्वीपुरन्दरः ।
अपालयद्वनीपाल इव बालद्रुमावलीम् ॥ ८९४ ॥
तदा च नाथश्छद्मस्थावस्थायामस्थापितागमः ।
विहृत्य वर्षमासमेकं लोकस्थितिवासरः ॥ ८९५ ॥
श्रीवासुपूज्यो ह्यपूतामेदिनीभिः पावयन्महीम् ।
चम्पापुर्यां प्रभाते ऽगाद्विहारगृहाभिधे ॥ ८९६ ॥
युग्मम्॥

पाटलातरुमूले ऽथ जिनचतुर्थतपाः प्रभुः ।
प्रतिमास्थो गुणस्थानमप्रमत्ताख्यमाप्तवान् ॥ ८९७ ॥
अपूर्वकरणारूढः सवितर्कं ततः प्रभुः ।
सविचारं सितध्यानं पृथक्त्वेन वितर्कयुक् ॥ ८९८ ॥
अनिवृत्तिं ततः सूक्ष्मसंपरायगुणं गुरुः ।
अधिगम्याग्रतोऽथ क्षणात्क्षीणकषायताम् ॥ ८९९ ॥
शुक्लध्यानमवीचारमैकत्वश्रुतमप्रभुः ।

मोहान्तिमक्षणे क्षीणे द्वितीयं मत्यपश्यत ॥ ९०० ॥
पञ्चज्ञानावृतीरीशश्चतस्रो दर्शनावृतीः ।
अन्तरायांश्च पञ्चेति घातिकर्माण्यनाशयत् ॥ ९०१ ॥
माघे सितद्वितीयायां चन्द्रे शतभिषग्युजि ।
केवलज्ञानमुद्भूद्विश्वोद्भासि प्रभोस्ततः ॥ ९०२ ॥
प्रसत्तिं हरितो भेजुर्वायवः सुखदा ववुः ।
क्षणं तदा सुखं प्रापुर्दुःप्रापं नारका अपि ॥ ९०३ ॥
चकम्पिरे सुरेन्द्राणामासनान्यथ सर्वतः ।
शिरांसीव विमानानां विभुवैभववीक्षणात् ॥ ९०४ ॥
एतेन यात यातेशं नन्तुमित्यादिशन्निव ।
स्वर्लोकानिन्द्रलोकेषु महाघण्टाः स्फुटस्वनैः ॥ ९०५ ॥
सुधर्मेशस्य तीर्थेशं नन्तुमागन्तुमिच्छतः ।
ऐरावणसुरः स्मृत्या करीभूय पुरोऽभवत् ॥ ९०६ ॥
लक्षयोजनमानाङ्गः शुभ्रश्चाभ्रप्रभाविभुः ।
रौप्याद्रिरिव हेमाद्रिस्पर्धया तुङ्गतां गतः ॥ ९०७ ॥
जिनं विवासोस्तस्यादर्भदधारायुगच्छलात् ।
पापं निराचिनं चानिशाचिर्ग च गच्छर्भा ॥ ९०८ ॥
गर्जितैश्च महावाद्याडम्बरपुंगश्च सः ।
व्याजहार जिनं नन्तुं त्रिलोकीमाह्वयन्निव ॥ ९०९ ॥
स्वर्णाद्रिशिखरभान्त्यानि तस्याष्टौ वदनान्यमान् ।
प्रभुराग्भवणान्कण्ठाः मस्तका इव धीगुणाः ॥ ९१० ॥
वदने वदने चाष्टौ दशनाः प्रस्य रेजिरे ।
चतुःषष्टिरपार्धीणां केलिपर्वतमण्डपा इव ॥ ९११ ॥
दशने दशने वाप्यः स्वादुस्वच्छाम्बुसंदिशा ।

मोहान्तिमक्षणे क्षीणे द्वितीये समयस्पृशन् ॥ ९०० ॥
पञ्चज्ञानावृतीरष्टिश्चतस्रो दर्शनावृतीः ।
अन्तरायांश्च पञ्चेति घातिकर्माण्यनाशयत् ॥ ९०१ ॥
माघे सितद्वितीयायां चन्द्रे शतभिषग्युजि ।
केवलज्ञानमुद्भूद्विश्वोद्भासि प्रभोस्ततः ॥ ९०२ ॥
प्रसन्ना हरितो भेजुर्वायवः सुखदा ववुः ।
क्षणं तदा सुखं प्रापुर्दुःप्राप्यं नारका अपि ॥ ९०३ ॥
चकम्पिरे सुरेन्द्राणामासनान्यथ सर्वतः ।
शिरांसीव विमानानां विभुवैभववीक्षणात् ॥ ९०४ ॥
एतेन यात यातेशं नन्तुमित्यादिशन्निव ।
स्वर्लोकानिन्द्रलोकेषु महाघण्टाः स्फुटस्वनैः ॥ ९०५ ॥
सुधर्मेशस्य तीर्थेशं नन्तुमागन्तुमिच्छतः ।
ऐरावणसुरः स्मृत्या करीभूय पुरोऽभवत् ॥ ९०६ ॥
लक्षयोजनमानाङ्गः शुभश्रीरभ्रमूविभुः ।
रौप्याद्रिरिव हेमाद्रिस्पर्धया तुङ्गतां गतः ॥ ९०७ ॥
जिनं पिपासोस्तस्योच्चैर्मदधारायुगच्छलात् ।
पापं निकाचितं चानिकाचितं च गलद्बभौ ॥ ९०८ ॥
गर्जितैश्च महाघण्टाटणत्कारगुणैश्च सः ।
व्यराजत जिनं नन्तुं त्रिलोकीमाह्वयन्निव ॥ ९०९ ॥
स्वर्णपट्टाद्वयभालानि तस्याष्टौ वदनान्यभान् ।
प्रभुवाक्श्रवणोत्कण्ठाः प्रत्यक्षा इव धीगुणाः ॥ ९१० ॥
वदने वदने चाष्टौ दशनास्तस्य रेजिरे ।
चतुःषष्टिकलार्थीणां केलितल्पतला इव ॥ ९११ ॥
दशने दशने वापी स्वादुस्वच्छहिमोदका ।

भर्तुः समवसृत्यर्थं कुमारा मरुत्स्तनः ।
अमृजन्जगतीमेकयोजनां स्वामिन स्वयम् ॥ ९२४ ॥
स्वपोप्यपादपस्तोमदत्तैः पुष्पद्वैरिव ।
सिषिचुस्तां भुवं मेघकुमारा गन्धवारिभिः ॥ ९२५ ॥
मुक्तामाणिक्यनिष्कैस्तां बवन्धुर्वन्धुरैर्धराम् ।
व्यन्तराः कर्मभिर्बद्धमात्मानं तु श्लथं व्यधुः ॥ ९२६ ॥
उन्मुखान्याकिरन्पञ्चवर्णपुष्पाणि तत्र ते ।
सुगन्धीनि सितैरेवोद्धृतानीव विना तरून् ॥ ९२७ ॥
मुक्तासुवर्णमाणिक्यैस्ते चतुस्तोरणीमिह ।
चतुर्गतिकसंसारनिःसारद्वारवद्व्यधुः ९२८ ॥
दिक्तोरणेषु तेषूच्चैरतिष्ठञ्शालभञ्जिकाः ।
साक्षान्नु तदधिष्ठानदेवताः सेवितुं विभुम् ॥ ९२९ ॥
इन्द्रनीलमयास्तेषु मकरमकरा बभुः ।
मधुद्धाः सेवने मुक्ता भीतेनेव भवाब्धिना ॥ ९३० ॥
चतुर्णामिव धर्माणां चतुर्विधमवच्छिदाम् ।
स्वाम्यशंसीनि चत्वारि तत्र च्छत्राणि रेजिरे ॥ ९३१ ॥
उज्ज्वलः चपलस्तेषु विरराज ध्वजव्रजः ।
मोहं जित्वा पटव्यूहो धर्मसैन्यैरिवाभ्रमि ॥ ९३२ ॥
बलिपीठेष्विवोच्चेषु भूमिपीठेषु तत्तले ।
चिह्नानि स्वस्तिकादीनि मङ्गल्यान्यष्ट चाभवन् ॥ ९३३ ॥
भवाब्धिमध्यद्वीपे ऽस्मिन्भूमिपीठे विमानिनः ।
वेलारक्षोपयाकारं रत्नप्राकारमादधुः ॥ ९३४ ॥
[illegible] ऽसुप्यिधानामणिमयो ऽभवत् ।
[illegible] कस्य नाहरत् ॥ ९३५ ॥

द्वितीयं तद्बहिर्ज्योतिःपतयः कनकोत्करैः ।
प्राकारं चक्रुरात्मीयाश्रयान्मेरोरिवाहृतैः ॥ १३६ ॥
ज्योतिषामग्रणीर्भानुर्भूत्वा भूषितमण्डलः ।
तत्र स्वयमिव प्राप रत्नाश्मकपिशीर्षताम् ॥ १३७ ॥
प्राकारो ऽकारि भवनपतिभिश्च ततो बहिः ।
रजतैर्भगवद्भक्तिगौरैरिव मनोणुभिः ॥ १३८ ॥
स्फुरद्भिरपि स्वर्णकपिशीर्षककदम्बकैः ।
समवार्कैरिवाभाति शुभ्रे तस्य समाक्मति ॥ १३९ ॥
त्रिवप्री नूनमन्योन्यबिम्बविडम्बितबिम्बनात् ।
अनन्तजन्तुरक्षार्थमिव सानन्तवप्रभूत् ॥ १४० ॥
ध्वजयन्तीपुरो रेजुस्तत्र माणिक्यतोरणाः ।
जने भवभ्रमां लिपमिव वीक्षमिवैर्वुं स्थिताः ॥ १४१ ॥
चत्वारि गोपुराणीह वप्रे वप्रे चकासिरे ।
द्वारस्थाद्धर्मधीविधामर्कैरमान्यवत् ॥ १४२ ॥
लोकपापच्छिदे धूपव्याजोद्गतागमः ।
प्रतिहारमभाव्यन्त व्यन्तरैर्धूपपूरिवराः ॥ १४३ ॥
मैत्र्यनुविधधर्धीमिवास्त्रद्वारदेवता ।
प्रतिद्वारं कृता निष्कपुष्करा पुष्करिण्यपि ॥ १४४ ॥
ते ऽन्तः काञ्चनवप्रस्य चतुरस्रपूर्वगः ।
विधायायामिनश्छन्दं देवच्छन्दं जगत्प्रभोः ॥ १४५ ॥
प्राक्मुखे पूर्ववप्रस्य स्वर्णवर्णौ विमानिनौ ।
द्वाःस्थौ तस्थुरुदाधिपत्यश्रीपुष्टशालिनौ ॥ १४६ ॥
द्वाःस्थौ दक्षिणद्वारि व्यन्तरौ तत्र तस्थतुः ।
शुभ्राङ्गौ श्यामिभकान्तौ यशोधर्माविराजिनाम् ॥ १

ज्योतिष्कौ पश्चिमद्वारि द्वारपालौ बभूवतुः ।
आरक्तवर्णौ मुक्ताकृष्टिध्यानवशादिव ॥ ९४८ ॥
यमलक्ष्म्या मुख इवोत्तरद्वारि सितेतरौ ।
भवनाधिपती द्वास्थौ स्थितावञ्जनवल्लिवत् ॥ ९४९ ॥
अभयं पाशिनं दिव्याङ्कुशं मुद्गरिणं क्रमात् ।
सर्वा दधत्यश्चन्द्राश्मकनकाञ्जनकान्तयः ॥ ९५० ॥
देव्यो जया च विजया चाजिता चापराजिता ।
प्राक्क्रमेण स्थिताः स्वर्णप्राकारद्वारभूमिषु ॥ ९५१ ॥
रौप्यवप्रे प्रतिद्वारं तुम्बरुर्द्वाःस्थतां दधौ ।
जटाकिरीटः खट्वाङ्गी नृशिरःस्रगलंकृतः ॥ ९५२ ॥
मध्ये समवसृत्याथ व्यन्तराश्चैत्यपादपम् ।
व्यधुः श्रीद्वादशाधीशाद्द्वादशगुणोच्छ्रयम् ॥ ९५३ ॥
तदधो विदधुः पीठं नानामणिगणेन ते ।
यदंशुभिरशोको ऽप्युल्लोकितभलरयमात् ॥ ९५४ ॥
तस्योपरि पराभूतसर्वामरविमानकम् ।
छन्दकं मणिवृन्देन मण्डितार्केण ते ऽसृजन् ॥ ९५५ ॥
तन्मध्ये प्राङ्मुखे साङ्घ्रिपीठं सिंहासनं व्यधुः ।
रत्नैस्ते समवसृतिश्रियो ऽस्या श्रीरिवाभवत् ॥ ९५६ ॥
तेनुस्तदुपरि छत्रत्रयं ते चन्द्रसुन्दरम् ।
ज्ञानदर्शनचारित्रमुत्तमावर्तनं प्रभोः ॥ ९५७ ॥
यक्षाभ्यां चामरौ तत्र दधाते स्थायिनौ ध्रुवम् ।
गङ्गासिन्धू शरीरिण्यौ चन्द्रयन्त्राश्रुवयारिव ॥ ९५८ ॥
द्वारे समवसारस्य स्वर्णाब्जस्थमपाभवत् ।
श्रीधर्मचक्रिताभूमि धर्मचक्रं प्रभाद्भुतम् ॥ ९५९ ॥

कृत्यं यदन्यदप्यत्र दिव्यं तद्व्यन्तरामराः ।
सर्वं वितेनिरे स्वामिभक्त्यजाततमथमाः ॥ ९६० ॥
ततश्चतुर्विधामर्त्यकोटीनां कोटिभिर्वृतः ।
स्वामी समवसृत्यर्थं त्रैलोक्यकृपयाचलत् ॥ ९६१ ॥
नवतत्त्वश्रियामास्यानीव विश्वपतेः पुरः ।
सुरैः सुवर्णपद्मानि दिव्यान्यथ वितेनिरे ॥ ९६२ ॥
द्वयोर्द्वयोः पदन्यासं तेषु चक्रे चलन्विभुः ।
अन्यानि चालयामास सुरवर्गः पुरः पुरः ॥ ९६३ ॥
ततः समवसृत्युर्वीं पूर्वद्वाराविशत्प्रभुः ।
द्यामिव द्युमणिर्विश्वतमःसमुदयच्छिदे ॥ ९६४ ॥
ततः प्रदक्षिणीकृत्य चैत्यद्रुं पूर्वदिङ्मुखः ।
तीर्थाय नम इत्युक्त्वा भेजे सिंहासनं जिनः ॥ ९६५ ॥
रत्नसिंहासनस्थानि प्रतिरूपाण्यथ प्रभोः ।
अन्यासु व्यधुस्त्रीणि व्यन्तरा दिक्षु तत्क्षणात् ॥९६६॥
अङ्गुष्ठस्यापि नो रूपं ते विकर्तुं प्रभोः क्षमाः ।
प्रभुप्रभावाद्यासीत्तद्रूपं तासु मूर्तिषु ॥ ९६७ ॥
सर्वद्वीपार्कतेजांसि पिण्डयित्वेव निर्मितम् ।
तल्लास्यद्रुमभूवानुमौलि भामण्डलं विभोः ॥ ९६८ ॥
जिनेन्द्रदेशनानादनासीरो विश्वतापभित् ।
पूरयन्मन्द्रध्वानैर्मुखैर्दध्वान दुन्दुभिः ॥ ९६९ ॥
रत्नध्वजः पुरो भर्तुरुद्बभूव यदग्रतः ।
नृत्यत्पताकाहस्तेन धर्मः शेषपतां दधौ ॥ ९७० ॥
प्राग्द्वारागत्य चक्रे प्रसन्नात्मा त्रिशः प्रदक्षिणाः ।
नत्वा तीर्थं जिनं चाग्निदिग्भागाचारविदो मुदा ॥ ९७१ ॥

नत्वा तीर्थपतिं स्तोतुमिति शक्रः प्रचक्रमे ॥ ९८३ ॥
श्रीवासुपूज्य नन्दन्तु त्वदंह्रिनखचन्द्रिकाः ।
दृग्गणाविलसज्जन्तुधर्मसंतमसच्छिदः ॥ ९८४ ॥
नमः शमसुधाम्भोधिलहरीभ्य इव प्रभो ।
त्वद्विलोकितलीलाभ्यो भवाब्धिभ्रंशहेतवे ॥ ९८५ ॥
अन्तःसंततसंदीप्तध्यानानलशिखानिभाः ।
विभो तव विभान्त्यङ्गभासोदासितविद्रुमाः ॥ ९८६ ॥
जयन्ति दन्तद्युतयो जिनेश विशदास्तव ।
भवार्णवतरण्डस्य सितध्वजपटोपमाः ॥ ९८७ ॥
भाग्यं भुवि भवानेव विभाति भविनां विभो ।
यद्भवद्दर्शनं तेषां सर्वेन्द्रियमदप्रदम् ॥ ९८८ ॥
स्तूयसे सुमनोभिस्त्वममनस्कोऽपि यत्प्रभो ।
केवलस्यैव पुण्यस्य तन्महत्त्वमहो तव ॥ ९८९ ॥
धर्मदेशनया वीतरागयिष्यञ्जनं जिन ।
प्रागेव कुरुषे वीतरागं दन्तद्युताधरम् ॥ ९९० ॥
वर्धमानवरज्ञानोऽयः श्रेयःश्रियः पदम् ।
त्वत्प्रसादः सदा मेऽस्तु वासुपूज्य जिनाधिप ॥ ९९१ ॥
इतीन्द्रस्तुतिभिस्तुष्टे निविष्टे नृसुरासुरे ।
निर्मलां निर्ममे धर्मदेशनां निर्ममेश्वरः ॥ ९९२ ॥
योजनप्रसराः सर्वभाषापरिणतिप्रियाः ।
पञ्चत्रिंशद्गुणा रेजुर्गिरो विश्वगुरोरिति ॥ ९९३ ॥
भो भव्या भूरिभाग्येन भविनां नृभवो भवेत् ।
तदमुं प्राप्य संसारं त्यक्त्वा श्रयत निर्वृतिम् ॥ ९९४ ॥
यतः संसारसम्भोगशोकदुःखभृते बुधाः ।

न भजन्ते यथाश्वत्थतरोः कुम्भाकुलं फलम् ॥ ९९५ ॥
मोक्षायाभ्युद्यतैर्भाव्यं भव्यैः शाश्वतशर्मणे ।
भवदुःखानि यन्नूनं न भवेयुः शुभात्मनाम् ॥ ९९६ ॥
शक्तिज्ञानदृगानन्दा यत्रानन्ता ध्रुवं स्थिताः ।
कः संसारसुखभ्रान्त्या तत्र मोक्षे निरुद्यमः ॥ ९९७ ॥
यः संसारसुखास्वादान्मोक्षसौख्ये निरादरः ।
व्यग्रः पङ्कादने दुर्धीः स सुधापानधीरयेत् ॥ ९९८ ॥
संसारे परमं दुःखं मोक्षे च परमं सुखम् ।
इति तत्त्वं परिज्ञाय भाव्यं मोक्षाय तत्परैः ॥ ९९९ ॥
तस्याद्यं कारणं धर्मस्तरोर्बीजमिव ध्रुवम् ।
यतितव्यं ततस्तस्मिन्नश्रमशर्ममनीषिभिः ॥ १००० ॥
अयं धर्मो द्विधा ज्ञेयः साधुश्राद्धाश्रयाद् बुधैः ।
अल्पानल्पविलम्बेन सिद्ध्यै द्विविधोऽपि सः ॥ १००१ ॥
तत्र सावद्ययोगानां विरतिः सर्वतः सदा ।
निर्दोष एव साधूनां धर्मश्चारित्रलक्षणः ॥ १००२ ॥
यदि सावद्ययोगानां देशतो विरतिर्भवेत् ।
तदेव गृहिणां धर्मः श्रमणोपास्तिसंस्पृशाम् ॥ १००३ ॥
द्विविधोऽपि विधेयोऽयं श्रद्धया शुद्धयाधिकम् ।
सा पुनः सुगुरोस्तत्त्वोपदेशैर्जायते श्रुतैः ॥ १००४ ॥
तेऽप्यास्तिकत्वपात्रेषु फलन्त्यन्यत्र न क्वचित् ।
नानाचित्तेऽप्यहो शुद्धमत्यादिष्विव तद्यथा ॥ १००५ ॥

अनन्तजनमित्यस्ति पुरं महिमवत्तरम् ।
शश्वद्रमन्ति यत्पौरैरेव विश्वपुराण्यपि ॥ १००६ ॥
महाकष्टमसाधूनां साधूनां संभदं ददत् ।

पुमान्स दिव्यः कुद्दालं तीव्रत्वाल्लंकृतं कृती ॥ १०१९ ॥
माणिक्याचलमासाद्य मायद्रोपान्वकञ्चुकः ।
अद्यापि खनन्खानी रत्नानीह त्रिधा गृहम् ॥ १०२० ॥
कालेनाप्यनिकृष्टेनाप्यहं रत्नमपूल्यकम् ।
तद्गृहीष्ये ऽधुना येन लभ्यते सुखमक्षयम् ॥ १०२१ ॥
इति ध्यात्वातिकृष्टासु माणिक्याचलसीमासु ।
ददत्पदानि संप्राप शिखरं तस्य स क्रमात् ॥ १०२२ ॥
॥ युग्मम् ॥
यन्माहात्म्येन तन्वन्ति सेवां देवाधिपा अपि ।
रत्नं तेनेह तत्किंचिदुदग्रद्रोचिरैक्ष्यत ॥ १०२३ ॥
महतस्तस्य रत्नस्य दर्शनादेव शुद्धधीः ।
विश्वत्रयस्याप्युपरि स्फुरितं स्वममन्यत ॥ १०२४ ॥
तथालोक्यातियत्नेन रत्नमुत्पुलकाकृतिः ।
धीरो निश्चयधीश्चेतस्येतच्चिन्तयाति स्म सः ॥ १०२५ ॥
स एव ज्ञानवान्पुण्यः कृपागारो गुरुः पुमान् ।
येनेदृग्रत्नपात्रं मे कथितः पृथिवीधरः ॥ १०२६ ॥
अयमेव च रत्नाद्रिः सेव्यो रत्नार्थिभिर्नृभिः ।
स्युः सर्वेष्वपि शैलेषु रत्नानि क्वचिदागियम् ॥ १०२७ ॥
देवः स एव यः कश्चिदस्याद्रेरधिदैवतम् ।
देवत्वं कान्यदेवानां येषां न स्थानमीदृशम् ॥ १०२८ ॥
रुचिप्रचितविश्वेऽस्मिन्नपि माणिक्यभूभृति ।
तमःसमलदृष्टीनामस्ति नास्तीति संशयः ॥ १०२९ ॥
दृष्ट्वैनमपि रत्नाद्रिं गिरीनाकाङ्क्षतोऽपरान् ।
अन्यदृष्टेर्जनस्यास्य कान्तौ ध्वान्तेऽपि नो भिदा ॥१०३०॥

अयमप्यस्ति रम्योऽद्रिस्तथान्येऽप्यद्भुताः ।
यस्य स्याद्विचिकित्सेति स किं पापैर्न लिप्यते ॥ १०३१ ॥
धन्या अन्याद्रिभाजोऽपि यत्नाद्रत्नान्यवाप्नुयुः ।
इति वार्तापि हास्याय [illegible] स्याद्रत्नाद्रिरिसूनाम् ॥१०३२॥
अन्याचलचरैः पुंभिरेतद्गिरिचरा नराः ।
दर्शनेनापि लङ्घ्यन्ते ह्यन्तरं कुतः ॥ १०३३ ॥
धन्योऽहं कृतकृत्योऽहं लब्धजन्मफलोऽस्म्यहम् ।
येनासामान्यमाहात्म्यं रत्नपर्वत आप्यते ॥ १०३४ ॥
धिग्विभाग्यं जडमतिं मां पुरा येन वासराः ।
अगम्यन्त नया हन्त रत्नैस्तैरप्युपार्जितैः ॥ १०३५ ॥
इति ध्यायन्हृदि दध्यौ स गत्वं मुनिसत्तमम् ।
अपश्यदपि यत्नेन मनसो रम्यसद्गुणैः ॥ १०३६ ॥
सुरासुरान्समृद्धिं स प्राप मत्स्यधारणात् ।
अचिन्त्यमहिमानो हि मणिमन्त्रौषधीगुणाः ॥ १०३७ ॥
स मतिक्षणमत्याश्चर्यानिर्भरभावनः ।
महानन्दमपि प्राप किं न भाग्यभुजां भवेत् ॥ १०३८ ॥
यस्तु योग्यमतिः सोऽपि द्विव्यपुंसो गिरं गुणैः ।
धीरः शुद्धमतिं मुक्ताधान्येक्य माहनिर्णयः ॥ १०३९ ॥
पूर्ववत्कृत्यकृदासः स्वानीकान्ताः स्वसम्पत्तैः ।
कृतपर्वोऽपि रत्नानां बहुमूल्यमवाप च ॥ १०४० ॥

॥ युग्मम् ॥

रत्नमूल्यगुणस्वादः परं किंचिदभूदसौ ।
तत्र योग्यतास्त्रं स्वां अन्तुप्रादादमाद्दर्णी ॥ १०४१ ॥
गत्वा किंचिद्दूरं दिव्यं रत्नाद्वयोः स्थितः सुतम् ।

[illegible] ॥ १०४२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४९ ॥
[illegible] ।
निनाय स दिनान्यत्र संकटे सुखदुःखयोः ॥ १०५० ॥
भुक्तश्चापि तथापि स भ्रमन्भ्रमन्पुनः ।
रत्नद्वीपं ययौ दैवाद्धावमण्डान्यवाप च ॥ १०५१ ॥
ततस्तद्विनिवास्थानमर्थादुःखनीवनः ।
गतागतश्रमान्येवं हताशः सततान सः ॥१०५२ ॥
सोऽपि कालेन निर्विण्णस्तत्वातो दिव्यपुंवचः ।
माणिक्यगिरिमाश्रित्य भेजे शुद्धमनोगतिम् ॥ १०५३ ॥
यस्तु दुर्मतिराकर्ण्य स दिव्यपुरुषस्य गाम् ।

स्वनामार्हविचारेऽत्र स्थिरं व्यरचयन्मनः ॥ १०५४ ॥

महत्त्वं मायया पापः कोऽप्ययं मायिकः पुमान् ।
विमनारयति स्वैरं रत्नद्वीपचरान्नरान् ॥ १०५५ ॥

विलोभ्य कोमलोक्त्यायममायान्तं जनमादरात् ।
नीत्वा क्वचन गृहाणि गम्भलं स्वमपि क्षणात् ॥ १०५६ ॥

पापाचारे विचारेऽस्मिन्निश्चलं रचयन्मनः ।
रत्नद्वीपस्य पन्थानमप्यमुञ्चन् दुर्मतिः ॥ १०५७ ॥

कृपावर्तशिलागर्तपङ्कु कण्टकसंकटे ।
स महागहनेऽरण्ये क्वचिन्निःपुण्यकोऽपतत् ॥ १०५८ ॥

दुष्टश्वापदपायद्रूक्षितस्तेषु तेषु च ।
दुःस्थानेषु पतञ्जातेऽरण्यान्निर्गन्तुमक्षमः ॥ १०५९ ॥

आकर्ण्य धीधनैरेतद्दन्तरङ्गनिदर्शनम् ।
सनः प्रथमवञ्चाप्यं न पुनश्चरमो यथा ॥ १०६० ॥

निगोदवमनं यत्तदनन्तजनपत्तनम् ।
तत्र कालपरीणामो नाम चित्रगतिर्नृपः ॥ १०६१ ॥

भव्यस्तत्र्वसिद्धोऽर्थी जीवः शुद्धमतिस्तु यः ।
आसन्नसिद्धिको योग्यमतिर्भव्योपमः स च ॥ १०६२ ॥

दूरभव्यस्त्वर्गी मन्दमतिर्मन्दगतिर्भवे ।
अभव्यो दुर्मतिर्ज्ञेयोऽनन्तसंसारदुःखभाक् ॥ १०६३ ॥

जीवाश्चतुर्विधाः कालपरिणामवशादपी ।
आजग्मुर्व्यवहाराख्यराशौ ते कथमप्यथ ॥ १०६४ ॥

कुग्रामाः कुभवास्तापदानिनानादिकष्टजम् ।
अकामनिर्जरापुण्यमल्पमल्पं समार्जयन् ॥ १०६५ ॥

मानुष्यकभवो रत्नद्वीपस्तत्र कुपन्थनाः ।

स ईशानसंस्थभोगयोग्यमिदं शिरः ॥ १०४२ ॥
श्रीमन्तः प्राप्य रत्नानि गिरेर्माणिक्यशैलतः ।
जगाम काले दिव्यानि भुक्त्वा भूयः पुनर्नि सः ॥१०४३॥
रत्नद्वीपे स माणिक्यगिरिं गत्वा कदाचन ।
सप्ताहुपवासैर्माणिक्यशैलनगनिम्नगान् ॥ १०४४ ॥
पुनः दिव्येन मे भास्वद्रत्नानि दीयिता ।
अपुण्यस्तत्रमादिष्टं निरगात्स्वस्य कारणात् ॥ १०४५ ॥
ततस्तत्रापि यत्नं कुर्वन् मार्के च सं तथा ।
प्राप्यापुण्ये स तस्मिन् स शुद्धमतिरभ्यगात् ॥ १०४६ ॥
यस्तु सत्त्वनिर्नाम स दिव्यपुरुषोक्तितः ।
ईशगिरिमतिंलङ्घेन विवेने मार्गे ययः ॥ १०४७ ॥
सत्यशालि परिक्षिप्य रत्नान्येतानि सादरम् ।
जगाद्रायितस्य तः सम्यागमस्संशयमोचने ॥ १०४८ ॥
इति निश्चित्य तेनैव आवतरितरत्नसञ्चयम् ।
पुरं गन्तुमना दिव्यं कश्चिद्यद्वी पपात सः ॥ १०४९ ॥
ततस्तद्रचितमासस्तल्पमूल्योपभोगभुक् ।
निनाय स दिनान्यत्र संकटे सुखदुःखयोः ॥ १०५० ॥
भुक्तश्रीर्यत्र तत्रापि स भ्रमन्भ्रवत्पुनः ।
रत्नद्वीपं ययौ देवाद्रावणद्वान्यवाप च ॥ १०५१ ॥
ततस्तद्विनाशास्यानर्थादुःखजीवनः ।
गतागतशतान्येवं हताशः ततान सः ॥१०५२ ॥
सोऽपि कालेन निर्विण्णस्तत्त्वानो दिव्यपुंवचः ।
माणिक्यगिरिमाश्रित्य भेजे शुद्धमतेर्गतिम् ॥ १०५३ ॥
यस्तु दुर्मतिराकर्ण्य स दिव्यपुरुषस्य गाम् ।

अयं हुमन्मनां पारं कदाचिदपि न प्रमेत् ॥ १०७८ ॥
इत्यन्तरङ्गदृष्टान्तमवबुध्य बुधोदयः ।
प्रतिनित्यागमः सन्तः सन्तु स्वस्य हिते रताः ॥१०७९॥
॥ इति चतुर्विधजीवविचारेऽन्तरङ्गकथा ॥
इत्याकर्ण्य सुधापूर्णरसां वर्यं विभोर्वचः ।
बभूवुरन्यता बोधमहिताः स्वहिते जनाः ॥ १०८० ॥
यतयो न्वनुकर्माणः गृहस्थाः सूक्ष्मदर्शिनः ।
विभुं विज्ञापयांचक्रुः कोशीकृतकरा नराः ॥ १०८१ ॥
प्रभो आर्त्तमहारण्ये सार्थनाथ इवोत्तमः ।
पतन्निपाते हस्तावलम्ब इव दारुपवान् ॥ १०८२ ॥
क्षुधार्तैर्भोज्यमग्रागारमिवागतः ।
रोगधर्मैर्महौषध इवादरणसुन्दरः ॥ १०८३ ॥
मरौ ग्रीष्मेऽद्रि संचारानिरम्बः सर इवाद्भुतम् ।
मदान्धैः दियालोक इवास्तोकप्रवर्तितः ॥ १०८४ ॥
प्रबलत्नाहनिर्व्यस्तैः शरण्यः शक्तिमानिव ।
नदीपूरस्याकृष्टैः समागम इवोन्नतः ॥ १०८५ ॥
मन्त्रसंपादिनःस्पृष्टैर्द्विपविषि इवोत्तरः ।
अस्माभिर्भवदुःखार्तैर्लब्धस्त्वं श्रेयसो निधिः ॥१०८६॥
पञ्चभिः कुलकम् ॥

तदस्मान्करुणाम्भोधे रक्ष रक्षाभिनो भवात् ।
प्रसीद देहि दीक्षां नः निक्षय श्रमणक्रियाम् ॥१०८७॥
एवमभ्यर्थितस्तेभ्यः श्रीसर्वज्ञो यथाविधि ।
गृहपादिभ्यो ददौ दीक्षां ग्रहणशिक्षां च तत्क्षणात् ॥१०८८
गृहस्थाः साधवः साध्व्यो धरणीप्रमुखा प्रभुः ।

कुतीर्थानि कुखानि तत्राज्ञानतपांसि च ॥ १०६६ ॥
चारित्रं विटपी तत्र सद्गुरुः पुरुषो महान् ।
कृपा तत्प्रेयसी विश्वत्रयजन्तुहिता स्मृता ॥ १०६७ ॥
सर्वज्ञशासनं यच्च स माणिक्यमहीधरः ।
ध्यानं कुद्दालकः कर्मखानीनां खनने क्षमः ॥ १०६८ ॥
श्रुतपोभ्यस्तु सत्पुण्या रत्नश्रेणिरदूषणा ।
सम्यक्त्वं तच्च रत्नाद्रिकोटौ रत्नं यदुत्तमम् ॥ १०६९ ॥
पश्चातिचारसंहारो माणिक्याद्रिस्तुतिच्छलात् ।
सुरासुरार्च्या लक्ष्मीर्या केवलज्ञानमेव तत् ॥ १०७० ॥
यस्तत्सद्ज्ञानमहानन्दः स मोक्षगमनोत्सवः ।
भव्यःकोऽपि भवेऽत्रैव कृतकृत्यो भवेदिति ॥ १०७१ ॥
आसन्नसिद्धिकस्तु स्यात्तस्पृहस्तपसां फले ।
भवेषु दिव्यदक्षेषु भोगास्तन्मूल्यजं फलम् ॥ १०७२ ॥
सप्ताष्टवारं यामुष्य सुपुरेषु गतागतिः ।
पुण्योदयव्ययोत्थाना नरामरभवास्तु ते ॥ १०७३ ॥
दूरभव्यस्य यो दिव्यपुरीगमनमिच्छतः ।
पल्लीपातोऽल्पभोगर्द्धिभूतप्रेतादिजन्म तत् ॥ १०७४ ॥
भ्रमन्भूरीन्भवान्दूरभव्योऽपि सुखदुःखभाक् ।
गुरोर्गिरं पुनः प्राप्य भव्यीभूय शिवं श्रयेत् ॥ १०७५ ॥
अभव्यस्तु गुरुद्वेषान्मर्त्यजन्माध्वदूरगः ।
विशत्यरण्ये दुर्जन्मचयसंचारनामनि ॥ १०७६ ॥
दुःकर्मनामभिर्दुष्टजीवैस्तत्रातिघातिभिः ।
दुःखस्थानेषु कूपादिस्थानीयेषु पतत्यसौ ॥ १०७७ ॥
कष्टात्कष्टान्तरे स्पष्टं पतन्नेषु मुहुर्मुहुः ।

गन्धद्रव्यैः क्षुरन्यस्तैः मंजुरीभूतसौरभैः ।
छनरोदश्चितः स्नापवसुपूज्येन कारितः ॥ ११०१ ॥
वाद्येषु वाद्यमानेषु गायति मंगलाजने ।
द्वारा प्राच्येन समवसरणे प्राविशदलिः ॥ ११०२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

(नमदक्षिणो भर्तुरस्त्रिसः स पुरो नृभिः ।
धेयःश्रीनर्तनारम्भे पुष्पहस्तकचद्धर्मा ॥ ११०३ ॥
अपतन्तं महीपीठे पलेरर्धं दिवौकसः ।
जगृहुः सुगुरोर्वाक्यमिव भक्तिपरा नराः ॥ ११०४ ॥
पतितस्य क्षितौ तस्यार्धस्यार्धं जगृहे नृपः ।
तीर्थनेपामिवाल्पाल्पं शेषं तु जगृहुर्जनाः ॥ ११०५ ॥
पलेरस्य प्रभावेण पूर्वोत्पन्ना गदाः क्षणात् ।
विलीयन्ते न जायन्ते षण्मासान्तर्नवाः पुनः ॥ ११०६ ॥
मातुलिङ्गगदाग्रे धारयन्दक्षिणौ भुजौ ।
वामौ नकुलकोदण्डदण्डाभ्यामभिमण्डयन ॥ ११०७ ॥
अत्रत्यसर्वचिर्ययसो धवलखगवाहनः ।
कुमारनामगन्धर्वोऽस्मिन्वासुपूज्यविभोरभूत् ॥ ११०८ ॥
युग्मम् ॥

उत्पेदे च घनश्यामा चण्डानामा सुराङ्गना ।
दक्षिणौ दधती शक्तिवरदप्रवरौ करौ ॥ ११०९ ॥
भुजौ वामौ गदापुष्पभूषितौ परिबिभ्रती ।
सदा संनिहिता भर्तुर्जाता शासनदेवता ॥ १११० ॥
युग्मम् ॥

श्रावकाः सुगतोमुख्याः श्राविकाश्च जयादिकाः ॥१०८९॥
इत्थं चतुर्विधे सङ्घमस्थापयत्क्रमम् ।
नाथपृष्टो जगत्पूज्यं स्याद्वादमाह गुम्फितम् ॥१०९०॥
यदा ज्ञाने निमीमांसि प्रह्लाद्येऽर्हं तदा तदम् ।
इति ध्यानवती पद्मावती नागेन दीक्षिता ॥ १०९१ ॥
तत्प्रभवर्गेणाय नागश्रेष्ठा महात्मनाम् ।
सुधर्मादीनां तु पञ्चशेषगणभृत्सामकर्मणाम् ॥ १०९२ ॥
उत्पत्तिविगमो ध्रौव्यं कथयामिति पदत्रयम् ।
त्रिकालज्ञलदाचार्यो श्रुतदेवीजमादिमम् ॥ १०९३ ॥
॥ युग्मम् ॥

त्रिपदानुसृतैरेकादशाङ्गानि विनेनिरे ।
ते चतुर्दशपूर्वस्थमङ्गं द्वादशमप्यथ ॥ १०९४ ॥
सुगन्धिचूर्णसंपूर्णं तूर्णं शक्रः सुरेश्वरः ।
प्रस्तावज्ञो मणिस्थालं गृहीत्वास्थात्पुरः प्रभोः ॥१०९५॥
उत्थायाथ प्रभुश्चूर्णक्षेपं कुर्वन्सुमेधसाम् ।
तेषां सूत्रेण चार्थेन ततस्तदुभयेन च ॥ १०९६ ॥
क्रमाद्द्रव्यैरथ गुणैः पर्यायैश्च नयैरपि ।
अनुज्ञामनुयोगस्य गणस्य च ददौ तदा ॥१०९७॥युग्मम्॥
अथ दुन्दुभिनिर्घोषमङ्गलोद्गारगीतिभिः ।
सुरासुरनरा हर्षात्तेषु वासांश्च चिक्षिपुः ॥ १०९८ ॥
पुनः सिंहासनासीनः पुरःस्थानां जगद्गुरुः ।
१ मुनीन्द्राणामदात्तत्त्वाशिक्षां गणधरोचिताम् ॥ १०९९ ॥
दुःकस्मिन्नवसरे स्थूलैरुज्ज्वलैः शालितण्डुलैः ।
ताःखस्थानेषुक्षोन्मानैर्निर्मितैः कृत्स्नोदिभिः ॥ ११०० ॥
अखण्डैराढकैरे स्प

गन्धद्रव्यैः सुरन्यस्तैः मंजुरीभूतसौरभैः ।
पुनरोदञ्चितः स्नापवासुपूज्येन कारितः ॥ ११०१ ॥
वाद्येषु वाद्यमानेषु गायति प्रमदाजने ।
द्वारा माल्येन समवसरणे प्राविशद्बलिः ॥ ११०२ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

दत्तप्रदक्षिणो भर्तुरुत्क्षिप्तः स पुरो नृभिः ।
श्रेयःश्रीनर्तनारम्भे पुष्पहस्तकवद्भ्रमी ॥ ११०३ ॥
अपतन्तं महीपीठे बलेरर्धं दिवौकसः ।
जगृहुः सुगुरोर्वाक्यमिव भक्तिपरा नराः ॥ ११०४ ॥
पतितस्य क्षितौ तस्यार्धस्यार्धं जगृहे नृपः ।
तीर्थशेषामिवाल्पाल्पं शेषं तु जगृहुर्जनाः ॥ ११०५ ॥
बलेस्तस्य प्रभावेण पूर्वोत्पन्ना गदाः क्षणात् ।
विलीयन्ते न जायन्ते षण्मासान्तर्नवाः पुनः ॥ ११०६ ॥
मातुलिङ्गगदाधारौ धारयन्दक्षिणौ भुजौ ।
वामौ नकुलकोदण्डदण्डाभ्यामभिमण्डयन् ॥ ११०७ ॥
अवलक्षरुचिर्यक्षो धवलखगवाहनः ।
कुमारनामतीर्थेऽस्मिन्वासुपूज्यविभोरभूत् ॥ ११०८ ॥
युग्मम् ॥

उत्पेदे च घनश्यामा चण्डानामा तुरङ्गगा ।
दक्षिणौ दधती शक्तिवरदप्रवरौ करौ ॥ ११०९ ॥
भुजौ वामौ गदापुष्पभूषितौ परिबिभ्रती ।
सदा संनिहिता भर्तुर्जाता शासनदेवता ॥ १११० ॥
युग्मम्

अथोत्थायोत्तरद्वारा निर्गत्य स्वर्गिभिर्वृतः ।
देवच्छन्दे जिनो हंस इव व्यश्राम्यदम्बुजे ॥ ११११ ॥
प्रभोरनुज्ञामासाद्य प्रतिपद्य जिनस्तुतिम् ।
उपविष्टेषु शेषेषु मुनीन्द्रेषु यथाक्रमम् ॥ १११२ ॥
तदार्हदंघ्रिपीठस्थः सूक्ष्मो गणधराग्रणीः ।
विश्वलोकमनःप्रीत्यै प्रतेने धर्मदेशनाम् ॥ १११३ ॥
॥ युग्मम् ॥

सर्वज्ञवाक्यघनसारलवानुकार-
माबिभ्रतीमुपशमामृतपुष्टदृष्टिम् ।
आकर्ण्य कर्णसुभगां प्रभुशिष्यवाचं
वाचंयमाश्रिमृतभक्तिभरेण नत्वा ॥ १११४ ॥
आह्लादनस्त्रिजगतां जयतादनर्घ्यः ।
श्रीसङ्घ एष जिननाथकृतप्रतिष्ठः ।
इत्याशिषं वदनचन्द्रमरीचिशस्तां ।
विस्तारयन्निव निजं निलयं जनोऽगात् ॥ १११५ ॥
युग्मम् ॥

इति दण्डाधिपतिश्रीमदाह्लादनसमभ्यर्थितश्रीविजय
सिंहसूरिशिष्यश्रीवर्धमानसूरिविरचिते श्रीवासु-
पूज्यचरिते आह्लादनाङ्के महाकाव्ये चतुःकल्या-
णकलब्धिवर्णनो नाम तृतीयः सर्गः ॥

अथ चतुर्थः सर्गः

अथ प्रतस्थे पृथिवीं पावयन्स्वपदैः प्रभुः ।
अन्वीयमानो मुनिभिर्विनयः सद्गुणैरिव ॥ १ ॥
जघन्यतोऽप्यभूत्कोटिः प्रभोः पार्श्वे सुपर्वणाम् ।
ऋतुर्वातेन्द्रियार्थाश्चानुकूलाः सर्वतोऽन्वहम् ॥ २ ॥
द्रुमाः कल्पद्रुमस्यास्य गच्छतो नतशीर्षकाः ।
अजायन्त जगद्भर्तुः शकुनाश्च प्रदक्षिणाः ॥ ३ ॥ युग्मम् ॥
स्वदुर्मुखत्वं जानन्तो लज्जिता इव कण्टकाः ।
अधोमुखत्वमभजन्पथि प्रचलतः प्रभोः ॥ ४ ॥
यत्रेशोऽस्थान्न तत्रातिवृष्ट्यवृष्टिरुजः क्वचित् ।
मारिर्वैरमिदुर्भिक्षस्वान्यचक्रभयान्यपि ॥ ५ ॥
अभङ्गुरनखश्मश्रुकेशो देशेषु संचरन् ।
स्याद्वादी द्वारिकापुर्याः पर्यन्तोर्वीं क्रमादगात् ॥ ६ ॥
अस्यां सुरौघैः समवसरणे विहिते क्षणात् ।
तत्र प्राग्वत्प्रविश्यालंचक्रे सिंहासनं जिनः ॥ ७ ॥
राजमान्या द्विपृष्ठस्य तदरा द्वारिकापतेः ।
तदा समवसृत्याद्यं मनःस्वार्थं न्यवेदयन् ॥ ८ ॥
सार्धा द्वादश रूप्यस्य कोटीस्तेभ्यो ददौ मुदा ।
प्रभोः समवसृत्यां च नृपः सविजयो ययौ ॥ ९ ॥
प्रभुं प्रदक्षिणीकृत्य कनीन्दुः प्रणिपत्य च ।
द्विपृष्ठो बन्धुना सार्धमासामासानुवासवम् ॥ १० ॥
अथ विश्वत्रयीनाथो विश्वभाषानुगामिनीम् ।
विश्वलोकप्रबोधार्थं विदधे धर्मदेशनाम् ॥ ११ ॥

यथा [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ॥ १२ ॥
यथोऽपि गुणाधीनं [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] तेन किं [illegible] ॥ १३ ॥
॥ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] हि [illegible] [illegible] ॥ १४ ॥
[illegible] [illegible] सर्वे गुणाः ।
किं [illegible] [illegible] [illegible] निरर्थकम् ॥ १५ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ १६ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
विश्राय [illegible] [illegible] [illegible] ॥ १७ ॥
[illegible] च [illegible] [illegible] ।
पञ्चैतान्यणुव्रतानि स्युः [illegible] नु सर्वतः ॥ १८ ॥
देशतोऽर्थानि पश्चाणुव्रतानि गुरुशासिनाम् ।
दिग्भोगानर्थदण्डानां विना त्रीणि गुणव्रताम् ॥ १९ ॥
सामायिकं च देशावकाशः प्रोषधसेवनम् ।
संविभागोऽतिथेश्चान्त्यैरेभिः शिक्षाव्रतान्यपि ॥ २० ॥
द्वादशानां व्रतानां तु सम्यक्त्वं मौलिकं परम् ।
यथा गुणानामौदार्यं तपसां वा क्षमोदयः ॥ २१ ॥
सर्वज्ञे सद्गुरौ धर्मे या श्रद्धा हृदि निश्चला ।
सम्यक्त्वमिति तत्त्वज्ञैर्विज्ञेयं हितमात्मनः ॥ २२ ॥
अस्य प्रभावाज्जायन्ते देवाः सेवाभृतो नृणाम् ।
विस्तारिण्यः श्रियः सर्वा यथा विक्रमभूपतेः ॥ २३ ॥

दुःकर्मतिमिरत्रासनासरः समवासरत् ॥ ३५ ॥
ततः केवलिनं नन्तुं भूभर्ता भूरिभक्तिभाक् ।
चचालानन्दसंदर्भोज्जागरैर्नागरैर्वृतः ॥ ३६ ॥
तद्विज्ञाय तदा विज्ञो विक्रमोऽपि व्यचिन्तयत् ।
लाभैर्लोभा इव रुजो हा वर्धन्ते ममीपधैः ॥ ३७ ॥
भुद्रामण्डलमन्त्रैस्तैरौषधैरुपयाचितैः ।
भग्नं मद्व्याधिपद्मैर्दन्तिदन्तैरिवाद्रिषु ॥ ३८ ॥
तन्मे दर्पोद्दमी रोगसर्पाः सर्पन्ति यद्वलात् ।
तत्तमः शमयाम्यद्य ज्ञानभानुं भजे मुनिम् ॥ ३९ ॥
अथ व्याजिज्ञपद्रूपमसानुद्यमसाहसी ।
शमराशिं नमस्कर्तुं समं नयत मामिति ॥ ४० ॥
मुक्तालिखचितश्मश्रु मुखमश्रुकणैः सृजन् ।
नृपो ऽप नृनिपानेन समं समनयत्सुतम् ॥ ४१ ॥
स्वर्णाब्जविष्टरक्रोडनिविष्टं कलभाषिणम् ।
नृपः समं कुमारेण मुनिहंसं ननाम तम् ॥ ४२ ॥
ततो मुनिर्मनुष्याणां हरन्पापमिपं विषम् ।
वाचा सुधाद्रवाचारधारिण्या धर्ममादिशत् ॥ ४३ ॥
पप्रच्छ देशनान्तेऽथ विक्रमोक्त्या मुनिं नृपः ।
किं कुमारोऽयमारोग्यमारोहति न सर्वथा ॥ ४४ ॥
व्यक्तरत्नस्फुरद्दर्भं इवास्ये दशनांशुभिः ।
ऊचेऽथ केवली ज्ञानकवलीकृतसंशयः ॥ ४५ ॥
पुरेऽपरविदेहोर्वीरत्ने रत्नस्थलाभिधे ।
पद्माख्यश्छत्रवर्मा सप्त क्षुराजन्यः पुराभवि ॥ ४६ ॥
स मृगव्यरसव्यग्रो भूतलं वन्यमन्यदा ।

ययौ सुपवासं साधुं कायोत्सर्गे ददर्श च ॥ ४७ ॥
स धर्मज्ञानयोर्वैरी धर्मज्ञानसमाश्रये ।
साधोरुरसि निःशङ्कः कङ्कपत्रं निखातवान् ॥ ४८ ॥
मिथ्यादुःकृतवाक्साधुः स्वव्यलीकविशङ्कया ।
पपात,घातव्यग्रोऽस्य धर्माधारवसुंधराम् ॥ ४९ ॥
जनं धिगिति जल्पन्तं निघ्नन्भूपोऽथ मन्त्रिभिः ।
पापधीकौतुकशुकः कृतः क्षिप्त्वाशु पञ्जरे ॥ ५० ॥
न्यस्य तस्य सुतं राज्ये पुण्डरीकं स भूपतिः ।
सचिवैः पञ्जरान्मुक्तममोचि निरयोचितः ॥ ५१ ॥
सुपद्मा मुनिरागस्तु स्मरन्पञ्चनमस्कृतीः ।
षड्जीववर्गान्समयन्सुरोऽभूद्भवसत्तमः ॥ ५२ ॥
स तु राजा वसन्वैरं साधुवर्गे निरर्गलम् ।
न जैनैर्निन्द्यमानोऽपि तत्पुरोद्यानमत्यजत् ॥ ५३ ॥
ध्यानाधीनो यथाधीतव्योमा सोमाभिधो मुनिः ।
तेनोर्व्या दण्डपातेनापाति स्वात्मेव दुर्गतौ ॥ ५४ ॥
क्ष्मामन्तून्क्षमयित्वाहं संमार्क्ष्ये मतिमास्थितः ।
मुनिस्तथैव पातेनापाति पापक्विनामुना ॥ ५५ ॥
इत्येव पौनःपुन्येन कुर्वत्पुण्येन साधुना ।
अवधिज्ञानविज्ञाततद्भावेनेति भर्त्सितः ॥ ५६ ॥
निघ्नन्साधून्क्षमागारान्रे दुष्ट स्वदुष्टये ।
न चेद्भीतोऽस्यपायातिक पाप्मभ्योऽपि बिभेषि न ॥५७॥
क्षमिणः गुणसंयुक्त्या हन्त त्वामसरन्त रे ।
नाहं सहिष्ये हन्म्येष स्वाभीष्टं स्मर दैवतम् ॥ ५८ ॥
इत्युक्त्वा तदिशव हूं तं तेजोलेश्यया मुनिः ।

दुःकर्मतिमिरत्रासत्रासरः समवासरत् ॥ ३५ ॥
ततः केवलिनं नन्तुं भूभर्ता भूरिभक्तिभाक् ।
चचालानन्दसंदर्भोज्जागरैर्नागरैर्वृतः ॥ ३६ ॥
तद्विज्ञाय तदा विज्ञो विक्रमोऽपि व्यचिन्तयत् ।
लाभैर्लोभा इव रुजो हा वर्धन्ते ममौषधैः ॥ ३७ ॥
मुद्रामण्डलमन्त्रैस्तैरौषधैरुपयाचितैः ।
भग्नं ममाधिपद्यैर्दन्तिदन्तैरिवाद्रिषु ॥ ३८ ॥
तन्मे दर्पादमी रोगसर्पाः सर्पन्ति यद्बलात् ।
तत्तमः शमयाम्यद्य ज्ञानभानुं भजे मुनिम् ॥ ३९ ॥
अथ व्याजिज्ञपद्भूपमसात्तुच्यमसाहसी ।
शमराशिं नमस्कर्तुं समं नयत मामिति ॥ ४० ॥
मुक्तालिखचितश्मश्रु मुखमश्रुकणैः सृजन् ।
नृपोऽथ नृनिमानेन समं समनयत्सुखम् ॥ ४१ ॥
स्वर्णाब्जविष्टरक्रोडनिविष्टं कलभाषिणम् ।
नृपः समं कुमारेण मुनिहंसं ननाम तम् ॥ ४२ ॥
ततो मुनिर्मनुष्याणां हरन्पापामिषं विषम् ।
धाचा सुधाद्रवाचारधारिण्या धर्ममादिशत् ॥ ४३ ॥
पप्रच्छ देशनान्तेऽथ विक्रमोत्कया मुनिं नृपः ।
किं कुमारोऽयमारोग्यमारोहति न सर्वथा ॥ ४४ ॥
व्यक्तरत्नपरस्फुरद्दर्भ इवास्ये दशनांशुभिः ।
ऊचेऽथ केवली ज्ञानकवलीकृतसंशयः ॥ ४५ ॥
पुरेऽपरविदेहोर्वीरत्ने रत्नस्थलाभिधे ।
पद्माख्यश्छद्मनां सद्म कुलासन्यः पुराजनि ॥ ४६ ॥
स मृगव्यरसव्यग्रो भूतले बन्यपन्पदा ।

ययौ सुपक्षसं साधुं कायोत्सर्गे ददर्श च ॥ ४७ ॥
स धर्मध्यानयोर्वैरी धर्मध्यानसमाश्रये ।
साधोरुरसि निःशङ्कः कङ्कपत्रं निखातवान् ॥ ४८ ॥
मिथ्यादुःकृतवाक्साधुः स्वव्यलीकविशङ्कया ।
पपात,घातव्यथोऽथ धर्माधारतरुर्धराम् ॥ ४९ ॥
जनं धिगिति जल्पन्तं निग्रन्थभूपोऽथ मन्त्रिभिः ।
पापधीकौतुककथुकः कृतः क्षिप्त्वाशु पञ्जरे ॥ ५० ॥
न्यस्य तस्य सुतं राज्ये पुण्डरीकं स भूपतिः ।
सचिवैः पञ्जरान्मुक्तममोचि निरयोचितः ॥ ५१ ॥
सुपक्षा मुनिरारात्तु स्मरन्पञ्चनमस्कृतीः ।
षड्जीववर्गान्क्षमयन्सुरोऽभूल्लवसप्तमः ॥ ५२ ॥
स तु राजा वहन्वैरं साधुवर्गे निरर्गलम् ।
न जैनैर्निन्द्यमानोऽपि तत्पुरोद्यानमत्यजत् ॥ ५३ ॥
ध्यानार्थानो यथाधीनव्योम्ना सोमाभिधो मुनिः ।
तेनोर्व्या दण्डपातेनापाति स्मारमेव दुर्गतौ ॥ ५४ ॥
क्ष्मामन्तूक्षमयित्वाङ्गं संमार्ज्य प्रतिमास्थितः ।
मुनिस्तथैव घातेनापाति पातकिनामुना ॥ ५५ ॥
इत्येष पौनःपुन्येन कुर्वन्पुण्येन साधुना ।
अवधिज्ञानविज्ञाततद्भावेनेति भर्त्सितः ॥ ५६ ॥
निग्रन्थसाधून्क्षमागाधान्रे दुष्ट स्वतुष्टये ।
न चेद्गीतोऽस्यघापातिकि मादृश्योऽपि बिभेषि न ॥५७॥
शमिनः सुपक्षोमुख्या हन्त त्वामसहन्त रे ।
नाहं सहिष्ये हन्म्येष स्वाभीष्टं स्मर दैवतम् ॥ ५८ ॥
इत्युक्त्वा सदिव हं सं तेजोलेश्यया मुनिः ।

भस्मीकृत्य द्रुतं सोऽपि पयोद इव शान्तताम् ॥ ५९ ॥
भूपोऽथ पापभारेण समुत्पतितुमक्षमः ।
अधोगतीनामवधिं सप्तमीं दुर्गतिं गतः ॥ ६० ॥
सोऽप्यालोच्यं प्रतिक्रम्य तदतिक्रम्य पातकम् ।
मुनिस्तीव्रतपस्तप्त्वा दिवमायुःक्षयादगात् ॥ ६१ ॥
स भूरमणजीवस्तु स्वयंभूरमणार्णवे ।
अप्रतिष्ठाननरकादुद्वृत्तस्तिमितां गतः ॥ ६२ ॥
स तिमिः सप्तमीमेव जगाम जगतीं ततः ।
ततो ऽप्युद्वृत्य मत्स्यो ऽभूद्गतः षष्ठीं च दुर्गतिम् ॥६३॥
चण्डालस्त्रीभवं प्राप्य पुनस्तत्रैव यातवान् ।
ततः कुम्भीनसो भूत्वा स भूमीं पञ्चमीं गतः ॥ ६४ ॥
पुनर्जगाम तामेव भुवं मीनभवान्तरः ।
मृगनाथः स भूत्वाथ तुरीयं निरयं गतः ॥ ६५ ॥
पुनस्तत्रैव पाठीनशरीरान्तरितो ऽगमत् ।
श्येनीभूय तृतीयं स इयाय निरयं ततः ॥ ६६ ॥
गृध्रदेहं गृहीत्वाथ गतस्तामेव दुर्गतिम् ।
द्वितीयां भुजगो भूत्वा जगाम जगतीं च सः ॥६७॥
सोऽगमद्गोधभूय तत्र भूयोऽपि दुर्गतौ ।
तिमीभूयागमदसौ प्रथमां पृथिवीमथ ॥ ६८ ॥
अजायत स जीवोऽथ पश्येको विकलेन्द्रियः ।
हीनेन्द्रियचयस्तिर्यग्नीचजातिर्नरः सुरः ॥ ६९ ॥
नारकश्चेति शतशः सोऽभूद्भवचरश्चिरम् ।
नानायोनीभवां भूरिपराभूतिं समाश्रयत् ॥ ७० ॥
आकुलः कष्टकोटीभिर्बन्धव्यथवधादिभिः ।

भवे भवे स पञ्चत्वमवाप व्यापदां पदम् ॥ ७१ ॥
इत्यापदोऽतिगहनाः सहमानेन संसृतौ ।
तेन पल्योऽवसर्पिण्य उत्सर्पिण्यश्च निन्यिरे ॥ ७२ ॥
सोऽकामनिर्जराक्षामकर्माथ तनुभृद्भूत् ।
गृहिणः सिद्धदत्तस्य वसन्तपुरवासिनः ॥ ७३ ॥
तारुण्ये तापसीभूय तपस्तप्त्वा स दुस्तपम् ।
फले त्वज्ञानकष्टस्य प्राप त्वत्पुत्रतामयम् ॥ ७४ ॥
ऋषिध्यानमवचनद्वेषजं पापमेष तत् ।
तीव्राभिः कष्टकोटीभिस्ताभिस्ताभिरक्षपयत् ॥ ७५ ॥
तेनाशोषितशेषेण दुरितेन तवात्मजः ।
अयं बभूव भूपाल रोगजालस्य भाजनम् ॥ ७६ ॥
इत्युक्तिं दुःश्रवां श्रुत्वा चाकम्पे चक्रिणो नृपः ।
स विक्रमकुमारस्तु जातजातिस्मृतिर्जगौ ॥ ७७ ॥
विवेकदीपमप्राप्य प्रभो मोहतमोहतः ।
हा कष्टमहमित्थं मार्गभ्रष्टः पुराभ्रमम् ॥ ७८ ॥
इतश्चेतश्च चण्डाभिस्ताड्यमानस्तदूर्मिभिः ।
दैवात्तीरमेत्यास्मिन्मग्नो रूपपङ्कसंकटे ॥ ७९ ॥
जगद्गुरो करालम्बं मग्नस्यानवलम्बितम् ।
आकर्ष मामितः स्वामिन्निरीह करुणां कुरु ॥ ८० ॥
सम्यक्त्वैकगुणस्रोतद्वादशव्रतभूषणम् ।
श्राद्धधर्ममथो हस्तमिव व्यस्तारयद्विभुः ॥ ८१ ॥
रोमहर्षाङ्कुराकीर्णो हर्षाश्रुकणमिश्रदृक् ।
जग्राह श्रावकं धर्मं विक्रमोऽथ यथाविधिम् ॥ ८२ ॥
भूपोऽपृद्धको नत्वा तौ मुनिं पुरमीयतुः ।

[illegible] ॥ ८३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८९ ॥
इत्युदित्वा निर्गमने गतो दर्शकोत्सवः ।
अनाहूतमनाथको कृत्यकर्माणि विकल्पः ॥ ९० ॥
तथामरगिरेर्नाम्नो योगानथीतिवरे ऽत्वरा ।
जिनागारे कुमारेन्दुर्ययौ कल्याणकोत्सवे ॥ ९१ ॥
ततः स्नात्रविलेपार्चानिवर्णायसतवस्तुतेः ।
जिनेन्द्रोर्जनयित्वैव यात्रां यावत्प्रवर्तते ॥ ९२ ॥
अस्तम्भयद्रथस्याग्रं तावत्तस्यासितं वनम् ।
जिनधर्मोद्भवनकोऽपि स धनञ्जयगुरुकः ॥ ९३ ॥ युग्मम् ॥
यमाग्निकौणपश्वान्तकोटिक्रमापिताय सः ।
इताम्बरचरस्फूर्ति मूर्ति निर्माय मायया ॥ ९४ ॥
रोषारोपितया भीष्मघनघर्घरघोषया ।

तं शोणितप्लुतं यक्षः साक्षेपमिदमब्रवीत् ॥ ९५ ॥युग्मम् ॥
न रे नराधम कथं ददासि मम कासरान् ।
आयुःकाण्डमकाण्डेऽपि समापयसि किं स्वकम् ॥ ९६ ॥
स्मितधौताधरोऽवक्त कुमारो मारमोपम ।
भो यक्ष न बिभेमि त्वं ननु मद्दानपातके ॥ ९७ ॥
अम्पारक्षतसूमाणाः प्राणाः कस्यापि न स्थिराः ।
तत्कृत्याकृत्यविन्कुर्यादकृत्यं पातकेऽपि कः ॥ ९८ ॥
इत्याकर्ण्य क्रुधा यक्षो विकटं रूपमधारयत् ।
कल्पान्तारवाम्बुदवीचीपिवाल्पणीतलेऽर्णवः ॥ ९९ ॥
मूर्छामुपेत्य यक्षस्तं कुमारः पुनरभ्यधात् ।
रे रे ददासि नाद्यापि किं पंचत्वमेष्यवत् ॥ १०० ॥
कृपां करोपि जीवेषु स्वजीवे न करोषि किम् ।
मनुष्यत्वे गतेऽमुष्मिन्धर्माविष्कारकारणे ॥ १०१ ॥
धर्माधारः कुमारोऽथ गिरं जगाद तादृशीं ।
स्वैकर्मविवशे जीवजातं को हन्ति धर्मवित् ॥ १०२ ॥
पातं तथापि चिन्त्यश्च जीवघातनिपातनैः ।
इहलोकविरुद्धं धाम परत्र नरकव्यथा ॥ १०३ ॥
त्वं धर्मादेव देवत्वं प्राप्तोऽसि प्राग्भवं स्मर ।
पातके जातकेऽनिष्टनिमित्तं ज्ञानवानपि ॥ १०४ ॥
पुण्यैकपरिणामेन जगद्गुरुसुतेनमुना ।
तथापि प्रत्यये धर्मेपानन्दं चन्दनादिना ॥ १०५ ॥
इति तस्योक्तिभिर्युक्तिभिरायिभिरयमानसः ।
यक्षोऽभ्यधादहो साधु त्वयाद्य प्रतिबोधितः ॥ १०६ ॥
ततो नाद्यापि यावापि पापाद्विरहिता वयं ।

गुरौ भगवत्पादैश्च गमिष्यामि ममाशयात् ॥ १०७ ॥
कुरु नमस्ते मे नाथ भगवत्पदसाक्षात् ।
येनैव मे स्नुषोऽर्थं संपूर्णमित्थं स्मृत् ॥ १०८ ॥
कुमारोऽप्यवदद्यत्र नमस्कारो हि पञ्चधा ।
महागतिनिर्वेदवन्नुभावयवेदभाक् ॥ १०९ ॥
महागमगमः स्वामिनोऽन्यैर्विनयप्रगैः ।
यः क्रियेत परिणामविशुद्धयोऽपि शक्तितः ॥ ११० ॥
तमामनन्ति निश्चयनामे नयागमिनः ।
पित्रादिभ्यो विनीतेन पुत्राद्यैर्विनयेन यः ॥ १११ ॥
मातुः प्रेमवशात्मे प्रणतिभ्यः क्रियेत यः ।
कार्यं स प्रेमहेतुभ्यो मित्रादिभ्यः समस्तये ॥ ११२ ॥
यस्तु स्वामिनि संमानमानश्रीदानशालिनि ।
ऐहिकः क्रियते स्वामिनमस्कारमुशन्ति तम् ॥ ११३ ॥
यः सद्गुरौ च देवे च वीतरागे विरच्यते ।
तं तु भावनमस्कारं निर्दिशन्ति विशारदाः ॥ ११४ ॥
विचारय त्वमेतेषु कं नमस्कारमर्हसि ।
इत्याकर्ण्य कुमारोक्तिमभ्यधत्त जनंजयः ॥ ११५ ॥
त्वं कुमार नमस्कारं कुरु भावमयं मयि ।
यद्देवोऽस्मि जगत्कारसंहारोद्धारकारणम् ॥ ११६ ॥
भवार्णवसमुत्तारतरीभूतविभूतयः ।
मद्देशा एव भासन्ते सर्वदर्शनदेवताः ॥ ११७ ॥
मन्नमस्कारमात्रेण तव संसारसागरः ।
विक्रम क्रमलङ्घ्यपल्वलतुल्लङ्घ्यो गमिष्यति ॥ ११८ ॥
अथाब्रूत स्मितस्यूतवदनो नृपनन्दनः ।

मयाकृष्टः त्रिगापापाद्वाक्पापे पत मा पत ॥ ११९ ॥
जगतां सृष्टिसंहारोद्धाराः सन्ति न सन्ति वा ।
इति सम्यग्न जानासि स्मपाख्यासि च तत्समम् ॥१२०॥
यद्दृमहसा दृष्टिः सहसा तव लुप्यते ।
: सुरेन्द्रैः स्तुतान्स्यासि स्वांशान्दुचनदेवताः ॥१२१॥
त्वं भवाब्धौ मन्स्यस्त्वं चापलेनोपलप्स्यसे ।
नमस्कारात्तदुच्चारं कुतो दिशसि मे ततः ॥ १२२ ॥
वचसा निष्फलेनैव तत्पापं मा वृथा कृथाः ।
भवेन्मम नमस्कारो भवेऽस्मिन् जिनं विना ॥ १२३ ॥
इति वादिनि यक्षेन्द्रे मेदिनीनाथनन्दने ।
गिरं जागरयामास विवेकविमलामिमाम् ॥ १२४ ॥
ददृशे त्वादृशः को ऽपि पुमाननुपमाकृतिः ।
धीरो धर्मी च वाग्मी च राजपुत्र न कुत्रचित् ॥ १२५ ॥
जितस्त्वयाहं वचनैस्तेनास्मि तव किंकरः ।
शुद्धधर्मोपदेशाच्च मम त्वमसि सद्गुरुः ॥ १२६ ॥
स्वचित्तकोणे वासाय निजदासाय यच्छ मे ।
त्वद्विष्यो यदि जानामि नद्भुतां त्वद्गुणावलीम् ॥ १२७॥
विभो विरहयिष्यामि निजं चेतो न च त्वया ।
कदापि यदि वर्तेद जिनसेवोत्सवं नव ॥ १२८ ॥
भर्तः स्मर्तव्य एवाहमुत्कटे संकटे क्वचित् ।
अर्पमेव हि भृत्यानां स्वामिन्यवसरः परः ॥ १२९ ॥
इत्युदित्वनमापृच्छ्यावगत्य च स गुह्यकः ।
ययौ निजाश्रयं चित्रतच्चारित्रचमत्कृतः ॥ १३० ॥
ततः मत्पूर्वशेषायां रजन्यां राजपुङ्गवः ।

द्रुतं विज्ञाततद्वृत्तान्तः कुमारोपान्तमापन्न् ॥ १३१ ॥
मुदा कुमारमालिङ्ग्य पत्तनाय निनाय सः ।
बालार्करश्मिकाश्मीरनीरश्रीरम्यया भुवा ॥ १३२ ॥
मत्यग्रपौरगौराङ्गीदृक्तामरसतोरणे ।
कुमारयुत्सवेनाथ नृपः प्राविशत्पुरे ॥ १३३ ॥
कालेन केनचिद्राज्यभारमारोप्य विक्रमे ।
जगाम नामशेषत्वमेष भूपालपुङ्गवः ॥ १३४ ॥
कुर्वन्नित्यताध्यानमुधासिन्धूर्मिमज्जनम् ।
पितृशोकाग्निजं तापममुञ्चद्विक्रमो नृपः ॥ १३५ ॥
विवेकं पितृशोकाग्निविशेषविशदं ततः ।
हृदलंकरणं चक्रे निष्कवद्विक्रमो नृपः ॥ १३६ ॥
न्यायकल्पद्रुमारामच्छायामध्ये निवेश्य भूः ।
तेनाभूष्यत सर्वाङ्गमर्हद्गृहविभूषणैः ॥ १३७ ॥
सप्तव्यसननिर्मुक्तमभुक्तमकृतोद्यमम् ।
अभूद्भूपे ऽत्र भूपीठं राजन्ते राजवत्प्रजाः ॥ १३८ ॥
आगाद्देशभङ्गाय कलिङ्गाधिपतिर्यमः ।
कदाप्याकस्मिकापातः संनिपात इवोत्कटः ॥ १३९ ॥
दूरं देवस्य कस्यापि प्रभावादद्भुतौजसा ।
हरिः स हरिणेनेवाचक्रमे तेन विक्रमः ॥ १४० ॥
शूरमण्डलतेजांसि दूरयन्सैन्यरेणुभिः ।
विक्रमो ऽथ परित्रीन्दुरम्यमित्रीणतां गतः ॥ १४१ ॥
समविक्रमयोर्जाग्रदुग्रविक्रमकर्मणोः ।
तयोः प्रवृत्ते वीरसिंहसंहरणो रणः ॥ १४२ ॥
जानदेवानुभावो ऽजःसंक्रमो विक्रमं यमः ।

जितोत्कटचमूकोटिर्विकटे संकटे ऽनयत् ॥ १४३ ॥
पादान्ते ढौकनीकृत्य कृतदोःसंयमं यमम् ।
स्मृतिमात्रागतो यक्षस्तदा विक्रममैक्षत ॥ १४४ ॥
हीनोद्यमं दीनमुखं विद्विषं वीक्ष्य विक्रमः ।
बन्धादुन्मोच्य देशायादिदेशाव्यक्तपाशयः ॥ १४५ ॥
मानयित्वा च नत्वा च यक्षमक्षीणसौहृदम् ।
अनुज्ञाय निवासाय स्वपुरायाचलन्नृपः ॥ १४६ ॥
पुर्या मङ्गलशृङ्गारदृश्यया हृदये ऽविशत् ।
प्रतोलीद्वयेनाथ भूनाथः कीर्तिभूषणः ॥ १४७ ॥
तस्मिन्राजनि राजन्तः पौराः सौराज्यसंपदा ।
महोत्सवैर्दिवो देवान्धरामानिन्यिरे ऽन्वहम् ॥ १४८ ॥
व्रजन्भूपो ऽन्यदा वाह्यावनीं वाह्यालिकेलये ।
विमल्पोकः क्षणक्षीवास्तोकशोकमलोकत ॥ १४९ ॥
वाहयित्वा हयान्भूपो वलमानस्तदैव सः ।
अमन्दाक्रन्दसंदर्भगर्भमैक्षत मन्दिरम् ॥ १५० ॥
विस्मयव्याकुलेनैको नरः पार्श्वचरस्ततः ।
पृष्टस्तत्कारणं राज्ञा विज्ञायेति व्यजिज्ञपत् ॥ १५१ ॥
स्वामिन्नेतद्गृहेऽस्य महेभ्यस्य गतेऽहनि ।
अपुत्रकस्य पुत्रो ऽभूद्धन्यस्येव हयुत्तमः ॥ १५२ ॥
इदानीमिव वाह्यालिविलासगमनक्षणे ।
तन्निमित्तभवो ऽद्यापि देवेनेह महोत्सवः ॥ १५३ ॥
अधुनैव पुनर्दैवयोगतः स मृतः शिशुः ।
तद्वियोगाग्निमार्गेण तत्पितापि तमन्वगात् ॥ १५४ ॥
: सर्वैः पुत्रजन्मात्स्वयोगनः ।

[illegible] ॥ १५५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५८ ॥
[illegible] नरः [illegible] ।
[illegible] ॥ १६० ॥
मनोरथानुरूपं [illegible] ।
[illegible] ॥ १६१ ॥
[illegible] लोके [illegible] ।
पा. ॥ १६२ ॥
पा ०
मन्त्रस्य [illegible] ॥ १६२ ॥
अयं जनो मनो लोलं कथं नु कथयत्यदः ।
भवभावेषु यद्वलेपेनेव नियन्त्रितम् ॥ १६३ ॥
अलोकव्योम्नि ये लोकव्योम क्षेप्तुं क्षमा जिनाः ।
तदाश्रयबलाच्चित्तं क्वापि भवभावतः ॥ १६४ ॥
इति ध्यायन्ययौ धाम त्वरितं नृपविक्रमः ।
चन्द्रसेनं सुतं राज्ये न्यस्य तस्थौ व्रतोन्मुखः ॥ १६५ ॥
ज्ञानविज्ञाततद्भावः स्वभावकरुणाकरः ।
सद्गुरुः केवली काले तत्र तत्पुरमासदत् ॥ १६६ ॥

विक्रमः प्रमदस्मेरो जगौ धारामयूरस्तुतः ॥ १६७ ॥
सोऽथ मदोत्कर्णीचक्रे गुरुं केवलिनीनतेलम् ।
चिरानुरागसंबद्धां यद्वां परिणिपाविव ॥ १६८ ॥
नत्वा गुरुं परोज्ञानिर्यथायुक्तमथासनम् ।
भेजे रेजे च तद्वाणीपीयूषसंपातचातकः ॥ १६९ ॥
युग्मम् ॥

अथ प्रतोषमभ्यर्थ्य यतीशं जगतीपतिः ।
प्रभावनार्थं तीर्थस्य जगाम नगरं पुनः ॥ १७० ॥
धनंजयाख्ययक्षेश कृतसांनिध्यचेपुरः ।
सुरासुरचमत्कारकरोदारमहोत्सवः ॥ १७१ ॥
प्रभावनाभिपसेन्द्रकृताभिः सुकृतान्विभिः ।
बौद्धोपवैरपि स्तुत्यं जैनेपाजिनशासनम् ॥ १७२ ॥
पुरान्तुरंगाद्भूपः सिद्धिलोभनरूपभाक् ।
भेजे भवाविरंमूलं मूलं ज्ञानतरोर्यतम् ॥ १७३ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

नृपचन्द्रे चन्द्रसेने अथ नत्वा नगरगामिनि ।
विजहार धरां राजमहर्षिर्गुरुभिः सह ॥ १७४ ॥
श्रद्धागुर्वनुपाः गुर्वासिद्धान्तपठनक्रमः ।
कोपयित्वा परां प्रोनीं स परं पदमासदत् ॥ १७५ ॥
इति तत्त्वेन सम्यक्त्वे स्थैर्यं विक्रमवत्ततः ।
जनो येन भवेत्त्वाशु लोकद्वयमयप्रदः ॥ १७६ ॥
इति सम्यक्त्वे विक्रमराजकथा ॥
पापध्वान्तभिदुत्तस्य सम्यक्त्वस्यैव रत्नवत् ।
रत्नत्रयद्वितीयस्य दर्शनस्याभोगरक्षणे ॥ १७७ ॥

निरागसां हिंसायां हीनाऽप्रगल्भागम् ।
सप्रयं तेनाहिंसात्वं साधूनां स्याद्‍शुभगम् ॥ १७८ ॥
धनाम्भोदनदीपर्षाहिंसैवाति निर्मला ।
मनयोग्रनजश्रीरविवेकाय निषेव्यते ॥ १७९ ॥
स्वर्गमोक्षसौख्यश्रीसोपानश्रेणिशालिनी ।
अहिंसा नाम निःश्रेणिर्निःश्रेयसगमावधिः ॥ १८० ॥
हिंसा निरन्तरं दुःखमहिंसा तु परं सुखम् ।
अत्रोदाहरणं सूरचन्द्रयोरिव तद्यथा ॥ १८१ ॥
अस्ति रूपेण संपत्त्या सुकृतोपचयेन च ।
पुरन्दरपुराल्लब्धजयं जयपुरं पुरम् ॥ १८२ ॥
अभूद्भूपः श्रियां पात्रं तत्र शत्रुञ्जयाह्वयः ।
यद्यशःक्षीरधिर्वैरिदुर्यशःसैन्यनाशमी ॥ १८३ ॥
नन्दनौ सूरचन्द्राख्यौ तस्याभूतां मतौ सताम् ।
सूरचन्द्राविवोद्भिद्यानन्दं कर्तुमिदं जगत् ॥ १८४ ॥
ज्येष्ठे श्रेष्ठगुणभ्रान्त्या बिभ्राणः स्नेहविभ्रमम् ।
स तस्मै सूनवे राजा युवराजपदं ददौ ॥ १८५ ॥
चन्द्रस्य तु महीन्द्रेण न दृष्टिरपि निर्ममे ।
ततः स चिन्तयामास स्वावासशयनो निशि ॥ १८६ ॥
सूरोऽत्र विदधे राज्ञा युवराजः स्वयं मुदा ।
न पश्चिरप्यहं दृष्ट्या पितुर्मोहः कियानहो ॥ १८७ ॥
पराभूतस्य तद्वाच्यं स्थातुं मे ऽत्र न युज्यते ।
कलभः किं वसेद्यूथे यूथेशेनापमानितः ॥ १८८ ॥
एवं विचिन्त्य निस्तन्द्रश्चन्द्रः सान्द्रपराभवः ।
अचलद्गलितस्नेहः स्वगेहान्निरपलायितः ॥ १८९॥

पितावेशहृतक्लेशः स्वदेशत्यागरागभृत् ।
कुमारः सुकुमारो ऽपि दूरं देशान्तरे ऽविशत् ॥ १९० ॥
रत्नपत्तनमित्यस्य पत्तनं विद्यते ऽद्भुतम् ।
तदुद्यानसमीपे ऽस्थाच्चन्द्रः श्रान्तस्तरोस्तले ॥ १९१ ॥
श्रुतिपेयं स्वरं श्रुत्वा समस्तदनुसारतः ।
विहारमापदद्राक्षीच्चन्द्रः साधुं सुदर्शनम् ॥ १९२ ॥
सभागर्भावनौ नत्वा तत्त्वार्थदेशकं मुनिम् ।
तन्मुखादिति शुश्राव स धर्मं भावपावनः ॥ १९३ ॥
सापराधा अपि प्रायो गेहिभिः पुण्यदेहिभिः ।
न हन्तव्यास्त्रसास्तावत्किं पुनस्ते निरागसः ॥ १९४ ॥
इत्यादिदेशनां कर्णदेशनान्दीं निशम्य सः ।
प्रपद्य करुणामेव स्वगिरा प्रत्यपद्यत ॥ १९५ ॥
सापराधिनो ऽप्युग्रतरपराधे ऽपि च ममोः ।
जन्तवो हन्त हन्तव्या नान्यतः शौर्यदूषितः ॥ १९६ ॥
इत्यभिग्रहमथ चन्द्रो नत्वा सत्त्वगुरुर्गुरुम् ।
पुरे तत्रैव धात्रीशं जयसेनमसेवत ॥ १९७ ॥
शौर्यसत्यौचितीदाक्ष्यदाक्षिण्यादिभिरद्भुतैः ।
निजैः सेवागुणैरेवाभवद्भर्तुरयं प्रियः ॥ १९८ ॥
निवेश्य रहसि प्रेमहसितस्फुरिताधरः ।
भूपतिः स्म पतिः शुद्धविवेकममुमेकदा ॥ १९९ ॥
अपीन्द्रसमरे धीरा वीराः सीरामकीर्तयः ।
ये सन्ति मे तृणानीव त्वदृष्टिस्तानपीक्षते ॥ २०० ॥
क्रियाकथितनिःशेषगुणस्य तव पौरुषम् ।
दृष्टिर्दिशत्यसौ धैर्यसारार्णवनवाञ्छिनी ॥ २०१ ॥

गीरुत्पाकोडीर वरिजनं मम [illegible] ।
गुणाकरं [illegible] ॥ २०२ ॥
मन्नागमहि[illegible]कम्पः कुम्प [illegible] ।
मन्नागकराटी माटीभूय [illegible] ॥ २०३ ॥
शीघ नाम [illegible] कुर्वे [illegible] ।
समूल्दो यथस्यापि दुर्गमं दुर्गमपि ॥ २०४ ॥
तनपुर्णं महादुर्गमग्नो बलुविक्रमः ।
गत्वे मचिन्त्य मं गुर्म मन्नमोदाय दारय ॥ २०५ ॥
इत्यागत्यापि भूये गां [illegible] अशुभमुधामयाम् ।
मारन्धनीयकृद्दममहागागर[illegible]राम् ॥ २०६ ॥
स्तुतं मन्तूनयुद्देषु मत्याम्यानं नमो मम ।
युद्धेष्वपि परिश्रस्तानस्तानन्दाभिरायुधान् ॥ २०७ ॥
इत्यस्य निश्चयं शौर्यमयं धर्ममयं च सः ।
नृपो मत्वा मनश्चक्रे मदसंपद्यो पदम् ॥ २०८ ॥
अप्युसमदरसाणामग्रण्यं मन्त्रिणामपि ।
सर्वेश्वरं च तं चक्रे क्रमात्मीतः क्षमापतिः ॥ २०९ ॥
प्रापव्यापारपारीणो रीणातुलचमूकुलः ।
विवेश देशं संरम्भी स कुम्पचरटो ऽन्यदा ॥ २१० ॥
सारवीरचयश्चन्द्रस्तद्वधाय दधाव च ।
क्षमार्गत्वरितैः सैन्यैर्दुर्गमार्गान् रुरोध च ॥ २११ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २१२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २१३ ॥

[illegible]नासु तासु यदृ्ष्टो मन्त्रासु कष्टो यथा ।
कथंचिद्विगर्भाविनीपायपङ्कनिकापर्यनाप्नुवन् ॥ २१४ ॥
न शापवह्नियो ऽपि पय्युस्तीति हिंसितं ।
सनिःश्वासमुखन्यस्ततर्जनमुन्नाम्रता ऽङ्कृतम् ॥ २१५ ॥
ससंभ्रदयः स्फीतदर्पस्वगुणगणाः ।
इत्युद्दामाम्भिमालिङ्ग्यकम्मसुत्थाप्य भूपभूः ॥ २१६ ॥
तदादि स्फुरदादित्यप्रासं वसुमघः ।
चन्द्रं नृपो ऽधिकं मेने पुष्पनो ऽपि स्मनो ऽपि च ॥ २१७ ॥
चन्द्राभभूरहमन्तु पैतुराज्यपथिंपापि सः ।
राज्याय शूरः कृतात्मा दर्पो पितृवधे प्रियम् ॥ २१८ ॥
निशीथे निशिताग्रो दूरे धमितयापिकः ।
उन्मार्गैः सीधमार्गिभिः काम्पादिभिः पत्नीव सः ॥ २१९ ॥
ततः पराङ्मुखे शुभे तैक्षिणाश्वेण भूपतिम् ।
स जघान घने लोभः शोभने मूल्पेदसाम् ॥ २२० ॥
ततस्तसमसौ देव्या दृष्टः संभ्रमसुमेया ।
धात्स्येष याति धात्स्येष यातीति पूत्कृतो रवः ॥ २२१ ॥
धावन्तु द्वारपालेषु भूपालेनेत्यभाषि च ।
कस्माये घातक इति ज्ञानभ्यो यंष हन्यताम् ॥ २२२ ॥
तनुजं मनुजन्यामी तं विज्ञाय विषादिणम् ।
पृथादिनैः शोकेरमिव देशाभिरामयत् ॥ २२३ ॥
त्वरवशगमारूढः स कृमेनकपोलबलः ।
प्रधानपुरुषैर्वृन्दः पुरं चन्द्रपयात्यत् ॥ २२४ ॥
[illegible]पयापान्कप्यू सपापादानन्यापाम्पिणम् ।
[illegible] ईषदुन्मपतः ॥ २२५

निवेश्य तं सुतं राज्ये राजा तद्वातपीडया ।
सूरे समत्सरो मृत्वा द्वीपी क्वापि नगे ऽभवत् ॥ २२६ ॥
कलङ्कपङ्किलः सो ऽपि सूरो जीवन्कुकर्मभिः ।
चरन्देशान्तराण्याप वनं तद्द्वीपिदीपितम् ॥ २२७ ॥
पलायमानस्तत्रायमंहःसंहतपौरुषः ।
जघ्ने मार्गैरवैरम्यात्कोपिना द्वीपिनामुना ॥ २२८ ॥
स मृगीवस्तथैव वने पाशः किरातनाम् ।
पापर्द्धिसर्पिनारक्रमन्नेनैव द्वीपिना हतः ॥ २२९ ॥
सो ऽपि द्वीपी हतः कोपाद्योपान्येन्तस्य बन्धुभिः ।
नागभूतामुभौ शैलवने तत्र पोषिणौ ॥ २३० ॥
तत्र विचरन्तौ भ्रमन्तौ तौ परस्परम् ।
संग्रामव्यग्रनव्यप्रागवीजुग्मकमः ॥ २३१ ॥
मृतौ ऽभवतां वने क्वापि मृगावभवतामुभौ ।
तत्रैव मणिवेश्मपाणौ जातौ ऽभवीत् ॥ २३२ ॥
[illegible] ।
युध्यमानौ च तौ मृगवधौ विमुणौ ऽभवीत् ॥ २३३ ॥
तौ वन्याया [illegible] ।
[illegible] ॥ २३४ ॥
[illegible] ।
सूरिः पूर्णेन्दुः नाम [illegible] ॥ २३५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३६ ॥
[illegible] ।

वैभवं बिभरामास हंसः संश्रूयतां तथा ॥ २४९ ॥
अश्रान्तधर्मरचनः ससत्यवचनव्रतः ।
मासगम्ये वनीरम्ये रत्नशृङ्गाभिधे गिरौ ॥ २५० ॥
पूर्वजैः स्थापिते चैत्ये चैत्रीयात्रोत्सवे नृपः ।
चचालाल्पपरीवारो नन्तुं श्रीऋषभं जिनम् ॥ २५१ ॥
॥ युग्मम् ॥

अर्धवर्त्मनि तं यान्तं चरस्तारतरस्वरः ।
व्यग्रो व्यज्ञपयामास कश्चित्पश्चादुपागतः ॥ २५२ ॥
यात्रार्थं त्वयि निर्याते नरेश दशमे ऽहनि ।
सीमालो ऽर्जुनभूपालः त्वत्पुरीं शत्रुरापतत् ॥ २५३ ॥
निरस्य भस्यनः सर्वानभिहत्य विहितायुधान् ।
सभाण्डागारहस्त्यश्वं स राजगृहमग्रहीत् ॥ २५४ ॥
भयातुरं पुरं कृत्स्नमानन्त्याभयदानतः ।
स सिंहासनमासीनः सद्यः स्वाज्ञामदापयत् ॥ २५५ ॥
अन्यायनिर्ज्ञानेन श्रीगुप्तमन्त्रेण मन्त्रिणा ।
भवत्स्वपि नियुक्तो ऽहं युक्तं यत्तद्विधीयताम् ॥ २५६ ॥
अथाश्रुतध्रुवः शोभां नृपं निकटा भटाः ।
बलापेद् महाश्चात्र त्वत्पुरः कः स्फुरत्करः ॥ २५७ ॥
तदाप्यप्रार्थितं हृत्तगुणिपुण्यैको ऽर्पयन् ।
भजानभुग्रमार्गिन्यस्मानमायन भूपतिः ॥ २५८ ॥
संपदो विपदो ऽपि स्युः पूर्वकर्मवशंवदाः ।
पुरा मुदं विशादं वा मर्गांपसि तन्वते ॥ २५९ ॥
तदानीं मागमनव्यात् पुर्न राज्याय पावनम् ।
मान्यकल्पं परिव्यज्य जिनधामामहोत्सवम् ॥ २६० ॥

तथाश्रामसमार्पनं न वले धान्येक्षणाः ।
विघ्नैः मारणसत्कर्म त्यजतो ऽश्रमचेष्टितम् ॥ २६१ ॥
इत्युक्त्वा वाहयामास वाहवाहनमध्वनि ।
भूपतिः कश्चिनश्रूयतकादिचमूचयः ॥ २६२ ॥
परिवारजनेनाथ नाथभक्तिवियोगिना ।
स्वस्वमातुपवीक्षितनिभाजा राजा व्यमुच्यत ॥ २६३ ॥
यथा यथा स तैर्मुक्तो मुदं भेजे तथा तथा ।
मुञ्चन्ति पात्राभाग्यस्य भागिनो ऽमी क्रमादिति ॥२६४॥
अथ च्छत्रभृतैकेन युक्तो मुक्तो जनैर्नृपः ।
श्रमप्रवापदैकाकी मार्गभ्रष्टो महाटवीम् ॥ २६५ ॥
घाणचीरवरेण्याथ शुभाभरणवीक्षणात् ।
भूरिलोभेन मा भिल्लाः सानन्दाः खेदयन्तु माम् ॥२६६॥
उत्तरीयमिति च्छत्रधरस्य परिधाय सः ।
यत्रिकधीर्द्विजो वीक्ष्य मायस्तार्थविद्भुवः ॥ २६७ ॥
॥ युग्मम् ॥

अथैकः पश्यतस्तस्य जातवातत्वरः ।
तृष्णातुरो लतापुञ्जनिकुञ्जमविशन्मृगः ॥ २६८ ॥
किरातः कश्चिदायातस्तमनु स्फारयन्धनुः ।
दृष्टयानीनसारङ्गः स्माभुजङ्गमुवाच तम् ॥ २६९ ॥
अत्र पश्यतिरुच्छ्ये न पश्यामि पदं वने ।
मद्रस्यं स मृगीः कामान्यमेव कृपया दिश ॥ २७० ॥
सत्ये व्याने मृगवधो ऽन्यथा व्याने मृषावचः ।
तद्बुद्ध्या विमनायौं ऽपमिति ध्यात्वावदन्नृपः ॥ २७१ ॥
भो पृच्छसि स्वरूपं मे मार्गभ्रष्ट इवापतम् ।

व्याधो ऽप्यवादहो मूढ त्रस्तः क्वागान्मृगो वद ।।२७
नृपः प्राह महाभाग हंस इत्यभिधा मम ।
उर्वीराचष्ट मृगयुर्दिश मार्गं मृगस्य मे ।। २७३ ।।
जगतीशो जगौ मित्र स्थानं राजपुरी मम ।
भिल्लो ऽप्यधात्क्रुधा रे ऽन्यत्पृच्छ्यसे ऽन्यतमजल्पसि।।२
व्याजहार स राजन्यो मित्राहं क्षत्रियान्वयः ।
अत्युच्चैरुचितान्व्याधः किं महाबधिरो ऽसि भोः ।।२७
भूपो ऽवददिशसि मे यन्मार्गं यासि तत्पुरम् ।
व्याधो ऽप्यधत्त बाधिर्यव्याधिर्यः सो ऽस्तु ते चिरम् ।।२
इत्युर्त्कणनिराशो ऽयमगाद्व्याधो यथागतम् ।
ययौ पुण्यभराक्रान्तः क्ष्माक्रान्तस्तु शनैः पुनः ।।२७
मतिमान्मतिमायान्तमेकमग्रे निरीक्ष्य सः ।
नत्वा मार्गं च मुक्त्वा च पुरावस्थाचलन्नृपः ।। २७८ ।
कृतान्तस्येव दूतौ ततः कोपारुणौ पुरः ।
एत्य भिल्लयुभौ भीमभृकुटी भूपमूचतुः ।। २७९ ।।
चिरात्पल्लीपतिः शूरशौर्यमुद्घाय निःसृतः ।
दूरादस्मिन्वने मुण्डं पाषण्डिनमलोकत ।। २८० ।।
जानन्नशकुनं तं स तद्वधायोद्यतायुधो ।
आवां प्रैष्यौ द्रुतं प्रैषीद्दृष्टः क्वापि स कथ्यताम् ।। २८१
दध्यौ राजा मयि व्याजवाचि वा मौनभाजि वा ।
सरलेन पथा यान्तौ कृतान्तौ तन्मुनेरिमौ ।। २८२ ।।
संभव्यसत्यमप्युक्तं सत्यादप्युरुपुण्यकृत् ।
इति धर्मच्छलात्सत्यमसत्यमयमभ्यधात् ।। २८३ ।।
यामेन याति दुःसाध्यशुभाषशकुनायःसः ।

लभ्यो युवाभ्यां न यथा यथाङ्कनगनिर्यतिः ॥ २८४ ॥
मार्गे तद्वचसा तस्मिन्नौ श्रुत्वा पर्यधावताम् ।
असद्रूपदेशेन संपयस्येव वर्त्मनि ॥ २८५ ॥
सारस्वागमृनामेकवर्षिष्णुवृक्षकतद्रुमः ।
यत्रःप्रसूनैः सुरभिमार्गेव पथि तौ ऽपतन् ॥ २८६ ॥
प्रसूनपातसुरभीभूतभूतलमण्डलम् ।
उपनाय निशास्कन्धे सारं भेजे स भूधरम् ॥ २८७ ॥
तृतीये अह्नि यतिष्यामः संघे तदियन्तनाम्पूर्णा ।
दारिद्र्यभारमुन्मुच्य तरिष्यामो धनोर्मिषु ॥ २८८ ॥
माकृयात एष हन्तव्या हन्त वैधिनजनाः पुनः ।
भीषदयप्रस्यानि यथा भाता गुणरूपरिच्छदः ॥ २८९ ॥
इत्यहो मनागुल्मे वद्ना पयःशालिनाम् ।
पथः कर्णपरीकृत्य श्रुत्वा तौ अधिकभयभूपः ॥ २९० ॥

॥ विधिर्विडम्बनम् ॥

केचित्स्वामिकन्द्रुपाः कामपि विधायमागताः ।
साधुसंघानप्यानाय दुर्जने दुर्गुणा ॥ २९१ ॥
दूरादेभिः स्फुटं दृष्टः संघो धर्मरविः क्वचित् ।
एकाकिना यथा शक्यः केनोपायेन वञ्चितुम् ॥ २९२ ॥
इति चिन्तापरौ दुर्बुद्धिना दुरितप्रदा ।
दीर्घदीप्तदिशो ऽदस्यदीपानामनुजप्रभुतान् ॥ २९३ ॥
वने ऽप्यमौ तस्करभुमानिन्युन्मारूप श्रुत्वा स दैः ।
मूर्छामोहान्सत्यपरार्थं सोऽदीनपुरुषस्य स्मार्थितः ॥ २९४ ॥
वीराः केऽधिकपिपूहा वह्नो वा युद्धन्तता ।
दिशा [illegible] देवेन्द्र यदि सर्वनिर्वाप्ताः ॥ २९५ ॥

योजनैर्दशभिः स्थानादितो ऽस्ति श्रीपुरं पुरम् ।
गाधिस्तस्याधिपो जैनस्तान्हन्तुं प्रजिघाय नः ॥ २९६ ॥
तदाशु दिश जानासि यदि येन निहत्य तान् ।
यशो लभामहे संघरक्षया सुकृतानि च ॥ २९७ ॥
अथ दध्यौ धराधीशः सत्योक्तिस्तान्दिशामि चेत् ।
समालिङ्गति सर्वाङ्गं तन्मां तद्वधपातकम् ॥ २९८ ॥
यदि तान्न दिशाम्याशु तदेतैरनिपातितैः ।
भवन्ति मम ते संघघातपातकदायिनः ॥ २९९ ॥
तत्किमत्र करोमीति ध्यानादुत्पन्नधीः सुधीः ।
तान्बभाषे भटानत्र दृष्टा दृष्ट्या मया न ते ॥ ३०० ॥
तद्विलोकाय युष्माकं युक्तं नेह विलम्बितुम् ।
यत्रास्ति संघस्तत्राशु गम्यतां भ्रातुमातुरैः ॥ ३०१ ॥
ते ऽपि तत्र गमिष्यन्ति याथ तत्प्रथमं यदि ।
ततश्च कीर्तिर्धर्मश्च भवतां भवतो ऽद्भुतौ ॥ ३०२ ॥
इत्युक्त्यात्तचमत्कारास्ते संघाभिमुखं ययुः ।
योगास्तु गुल्मान्निर्गत्य प्रणिपत्य तमब्रुवन् ॥ ३०३ ॥
गुल्मे सन्तो वदन्तो ऽत्र ज्ञाता एव त्वया वयम् ।
न रूपाता नृपवीरेभ्यः पिता प्राणप्रदो ऽसि नः ॥३०४॥
धर्मदुग्धार्णवज्योत्स्नां पापध्वान्तरविच्छविम् ।
स्तुमो धियं तव यया वयं संघश्च रक्षिताः ॥ ३०५ ॥
इत्युक्त्वा ते वलित्वागुः भगे गो ऽप्यचलत्पुरः ।
अन्वेत्य सम्यरैरभवारैः कैश्चिदभाष्यत ॥ ३०६ ॥
हस्तिनाम्नस्तनेगस्त्यस्तस्मो राजपुरीश्वरः ।
दृष्टः शरीरं मे हत्वा नगामो वैरवारिधिम् ॥ ३०७ ॥

स्वजीविताय कः पापं वदत्यनृतमित्यय ।
अर्हे स हंस इत्युक्त्वा धृताक्षो ऽसौ पुरः स्थितः ॥ ३०८ ॥
सस्मार च नमस्कारान्राजा धर्मे धियं दधत् ।
दुन्दुभिः खे च दध्वान पुष्पवृष्टिः पपात च ॥ ३०९ ॥
सत्यवादिञ्जय जयेत्यानन्दविशदं वदन् ।
सम्यग्दृक्तद्वनाध्यक्षः तस्य यक्षः पुरो ऽभवत् ॥ ३१० ॥
प्रीतस्त्वत्सत्यवादेन शासिनः त्वद्दरियजः ।
एतद्वनपतिर्यक्षस्त्यक्षान्यस्त्वां वदाम्यदः ॥ ३११ ॥
तीर्थे त्वदीप्सिते यात्रा यच्च स्यादद्य तद्दिनम् ।
नयामो जिनमानन्तुं मद्विमानमलंकुरु ॥ ३१२ ॥
इत्यस्योक्त्या विमानं तद्यमारुह्यान्मुदा ।
स्वं चालोकत तत्काले दिव्यमण्डनमण्डितम् ॥ ३१३ ॥
दिव्यगायनवर्गेण गीयमानयशोगुणः ।
गुयवर्यासनासीनः स जैनं धाम तद्ययौ ॥ ३१४ ॥
दिव्यद्रुकुसुमैर्दिव्यगन्धद्रव्यरसैरमा ।
दिव्यप्रेक्षणकैश्चात्र जिनयात्रां समाप्तवान् ॥ ३१५ ॥
स्वस्थाने च गतः वस्तुं यक्षवद्धं विमुच्य सः ।
पुरीं प्रमोदयामास नृपासनगतो नृपः ॥ ३१६ ॥
भोगैरभूतत्प्राप्यैः प्रीणनीयो ऽयमन्वहम् ।
अन्तरायनिकायत्र रक्ष्यो ऽस्मिन्पुण्यकारिणि ॥ ३१७ ॥
इत्युक्त्वा प्रीतिचतुरश्चतुरः सुरकिंकरान् ।
यक्षः श्रीहंसमापृच्छ्य द्यां ययौ सुनिर्दीप्तदिक् ॥ ३१८ ॥
॥ युग्मम् ॥

अहो सत्योक्तिमाहात्म्यमिदापि माप यन्मुदम् ।

परलोके तु स स्वर्गसंपदं हंसभूपतिः ॥ ११९ ॥
मृषावादविपाकोपक्लेशलोपसुधारसे ।
सत्यवादे रता नित्यं भवन्तस्तद्भवन्तु भोः ॥ १२० ॥

इति मृषावादविचारे हंसनृपकथा ॥

अस्तेयममृषावादपादपच्छायवत्पुनः ।
क्लेशनाशाय सेव्यमध्वगा भववर्त्मनः ॥ १२१ ॥
आहितं स्थापितं नष्टं विस्मृतं पतितं स्थितम् ।
नाददीतास्वकीयं स्वमित्यस्तेयमणुव्रतम् ॥ १२२ ॥
अस्तेयव्रतदुग्धाब्धिमध्यस्नानकृतां सताम् ।
न स्यात्कदाप्यघव्यालीकलापस्तापहेतवे ॥ १२३ ॥
अदत्तादानविरतिव्रतनिश्चयनिश्चलः ।
लक्ष्मीपुञ्ज इवाप्नोति सर्वैः सर्वमचिन्तितम् ॥ १२४ ॥
तथाहि जिनधामभिर्धर्मविधिविनिर्मलम् ।
श्रीहस्तिपुरमस्ति श्रीनिरस्तान्यपुरं पुरम् ॥ १२५ ॥
तस्मिन्नुदारदारिद्र्यमुद्रासर्वेश्वरोऽभवत् ।
सुधर्म इति सद्धर्मसौरभमणिको वणिक् ॥ १२६ ॥
कैश्चिद्दारकैः किञ्चित्क्रीडया निर्मीय चान्यदा ।
कांश्चिद्वगरुडाडोभि ऽर्पयन्कार्थं निजाश्रयः ॥ १२७ ॥
सधर्मचारिणी तस्य धन्याख्या धर्मचारिणी ।
अभून्मार्गोद्यमे विनाशीलानिजानुवर्तिनी ॥ १२८ ॥
पदे पदे स्फुरन्तीभिर्विचार्याभिर्भूरिभिः ।
वार्द्धिभिः कृतिभीर्नूतनार्थैः भगवता ॥ १२९ ॥
रत्नाभमध्यवर्तिन्या सुरत्नाभ्यार्थिरूपया ।
अनन्यपुण्यसम्प्राप्यधनानुगामया ॥ १३० ॥

धीदेव्या जिनमर्चन्त्या हृद्यं पद्महृदं हृदम् ।
स्वप्ने ऽपश्यद्विमाने सा नृत्यद्धंसाचलोर्मिकम् ॥ ३३१ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

स्वप्नं मेऽस्य प्रमोदेन यान्भेजे पुलकाङ्कुरान् ।
तैरेवाह्लीकनाह्लीयं मधुदारूपस्थितिं प्रति ॥ ३३२ ॥
सो ऽपि व्याख्यत्प्रियं पुत्रः श्रेयाञ्श्रीमान्महागुणः ।
त्वदङ्गजो जिनाधीशभक्तस्तव भविष्यति ॥ ३३३ ॥
श्रीनाथ धर्ममभ्यासी धन्यार्हद्ध्यानमानसा ।
दूरविद्राणनिद्रा तं निशाशेषमवाहयत् ॥ ३३४ ॥
तस्मिन्नह्नि विनिष्कुल्य कर्म ग्रामान्तराधिकम् ।
क्रयविक्रयतो लाभं स लेभे द्विगुणं वणिक् ॥ ३३५ ॥
इति व्यवहृतिक्रीडावर्धमानधनः क्रमात् ।
सुधर्मः सुखलेशानां प्रथमातिथितां गतः ॥ ३३६ ॥
धन्यायास्तनुकान्त्यैव गर्भो ऽथ पुपुषे शुभः ।
शारदाम्भोदलेखायां गर्भस्थ इव भानुमान् ॥ ३३७ ॥
सीमन्तोन्नयने विधाविन्मार्गैः सो ऽन्यदा वणिक् ।
पादाङ्गुष्ठेन गेहान्तर्विलसो व्यलिखन्महीम् ॥ ३३८ ॥
तदुल्लेखनस्थानायां स च स्थायां व्यलोकयत् ।
कान्तकल्याणमाणिक्यमण्डलैरानिले बिलम् ॥ ३३९ ॥
निस्समानन्दसंरम्भी मणिहर्म्यमयं वणिक् ।
अगारं कारयामास पाश्रावासवसथः ॥ ३४० ॥
रूपलास्ये ऽप्सरस्तुल्यो दास्ये विनयवामनः ।
तस्य सद्मनि दासीनां संघः संघटितस्तनः ॥ ३४१ ॥
तस्मिन्दागारि दातव्यपणिचालन्दर्शनात् ।

दातारो ऽप्यर्थितां जग्मुः सीमन्तोन्नयनोत्सवे ॥ ३४२ ॥
कूपं जलेष्विव बिलं स्वर्णरत्नगणेषु तत् ।
कृप्यमाणेष्वपि वणिक् पूर्णमेव न्यरूपयत् ॥ ३४३ ॥
तद्भूतिमुदिता चिन्तासमकालाप्तदोहदा ।
सुमुहूर्ते ऽद्भुतं धन्या सुखेन सुषुवे सुतम् ॥ ३४४ ॥
दानाभिनयेन गीतादिचारुत्वेन स च व्यधात् ।
सुतजन्मोत्सवे श्रेष्ठी विस्मयं सुसदामपि ॥ ३४५ ॥
लक्ष्मीपुञ्जमिवालोक्य तं सुतं कान्तिभिः पिता ।
महेन महता लक्ष्मीपुञ्जनामानमातनोत् ॥ ३४६ ॥
कालकालोचितैर्भोगैरार्तिनोपस्थितैः शिशुः ।
अज्ञातचिन्तादुःखो ऽयं कामं कामवदैधत ॥ ३४७ ॥
अस्पृष्टक्लेशलेशमप्यर्थोऽदीप्त कदाप्यसौ ।
नित्यानन्दस्मितमुखः पित्रोः सुखकरो ऽभवत् ॥ ३४८ ॥
कलाः प्रतिदिनं शुक्लकृता ऽप्युडुपतेः सिताः ।
दधिस्तांमननुः सोम इवार्धेन हरिमपः ॥ ३४९ ॥
तत्रादिकल्पमप्रश्रीकन्यागुणगणोदधेः ।
कन्याप्नमागमपत्री दिग्भ्यो ऽभूतः स्वयंवराः ॥ ३५० ॥
नित्य रत्नाल्ये भीतो दर्शनस्पर्शनादिभोः ।
नासुप्तन स्वकरं [illegible] नमितस्तनतिष्ठिपोः ॥ ३५१ ॥
यत्कर्णोनिकरं सर्वं स तत्कुप्पमुकवान् ।
यत्कुन्यकरं तत्स्वप्नेऽपि सत्यापि न ॥ ३५२ ॥
दिव्याभिभेव संदृष्टकृतगीतादिसिद्धः ।
कार्यं पात्रं स नार्थाति यथोपितगुणी यथा ॥ ३५३ ॥
सर्वभक्तिताः कुर्वा भोगाः स्पृशंश्चेति कदाप्यसौ ।

अङ्के प्रसुप्तः कान्तानां गुर्वी यावदचिन्तयत् ॥ ३५४ ॥
तावद्दिव्यतनुर्दिव्यचीराभरणभासुरः ।
कश्चित्पुमान्पुरः स्पष्टीभूय बद्धाञ्जलिर्जगौ ॥ ३५५ ॥
॥ युग्मम् ॥

धन्याङ्कशिरोरोहंस गृहं सर्वश्रियां गृहन् ।
विद्यते विपदां दूरं मणिपूरं महापुरम् ॥ ३५६ ॥
तत्रासीत्सार्थपः पुण्यधरो गुणधराभिधः ।
सोऽन्यदा विमलाख्यस्य मुनेः पार्श्वे वने ऽगमत् ॥३५७॥
जन्तोः स्याद्दुःखदं द्रव्यहरणं मरणादपि ।
अथ सुकृतिभिः कार्यं चौर्यचर्याविमोचनम् ॥ ३५८ ॥
एवमाकर्ण्य पुण्यात्मा स विद्याधरसंसदि ।
अदत्तादानविरतिं व्यधाच्च तदा मुदा ॥ ३५९ ॥
पुरं मासः कदाप्येष विशेषधनकाङ्क्षया ।
देशान्तराय कर्मैविद्भूरिभाण्डभरो ऽचलत् ॥ ३६० ॥
स्वदेशान्ते महाटव्यामस्मिन्सार्थे विलम्बय ।
अश्वारूढः कचित्लीटपदद्वण्डे भ्रमन्पुरः ॥ ३६१ ॥
दृष्टवान् पतितां स्वर्णकलशपूर्णां मणिमृगम् ।
व्रतभङ्गभयाचस्यां न मुर्दृष्टिमप्यदात् ॥ ३६२ ॥
युग्मम् ॥

किं सार्थो याति दूरे यच्छ्रूयते तुमुलो ऽपि न ।
इत्यर्मा जानहृदाहस्ततो वाहमवाहयत् ॥ ३६३ ॥
मार्गे हरिखुरोत्खाते स्वर्णपूर्णं स भूतले ।
ताम्रकुम्भं निभाल्याशु व्रतभङ्गभयापयौ ॥ ३६४ ॥
सहसाश्वे मृते पापभीरुः सो ऽचिन्तयत्तदा

मम वाहयतो वाहः भीतो ऽयं हतो ऽस्मि हा ॥ ३६५ ॥
य एनं जीवयत्यश्वं दद्दे तस्मै निजं धनम् ।
इति ध्यायंश्चचालांघ्रिचारेणैष त्वराभरात् ॥ ३६६ ॥
तृषातुरस्तरौ बद्धां वीक्ष्य वारिभृतां दृतिम् ।
कस्येयं दृतिरित्युच्चैरुच्चचार मुहुर्मुहुः ॥ ३६७ ॥
दूरे गतस्य वैद्यस्य विभोर्वीक्षितुमौषधम् ।
नैवाहं ज्ञापयिष्यामि पिब तन्निर्मलं जलम् ॥ ३६८ ॥
इत्यसौ शाखिशाखाग्रपञ्जरस्थशुकाननात् ।
आकर्ण्य कर्णौ पाणिभ्यां प्रच्छाद्य शुकमभ्यधात् ॥ ३६९ ॥
युग्मम् ॥

तृष्णा गृह्णातु मे प्राणांस्तेनादत्तं पुनः पयः ।
न पिबामि महापापमदत्तादानमुच्यते ॥ ३७० ॥
शाखाग्रादुपसंहृत्य शुकरूपं सपञ्जरम् ।
उत्तीर्याग्रेचरः को ऽपि नरः स्मित्वा मुदावदत् ॥ ३७१ ॥
वैताढ्ये विपुलापुर्यां भूपाख्यः खेचरो ऽस्म्यहम् ।
स्वपुरे विशदं तावं मुनिं नन्तुं वने ऽगमम् ॥ ३७२ ॥
ममासंख्यधनस्यापि परद्रव्ये हृते गुरुम् ।
अतो मामप्युद्दिश्यादिदेशाम्लेयवर्णनाम् ॥ ३७३ ॥
अदत्तादानविरतिस्वरूपां यके तु तद्गुरुः ।
गिरं चिन्तितवानस्मि तदा सम्मयविस्मयः ॥ ३७४ ॥
दूरं देशं विगन्त्येते सार्थपाः श्रीमचापिनः ।
नाहि एतं गुणेनाप्यदत्तं नैव हरन्त्यमी ॥ ३७५ ॥
तदहत्वं करिष्ये ऽस्य सार्थपस्य परीक्षणम् ।
मत्स्येन मया सानि भस्मारण्यप पत्तनात् ॥ ३७६ ॥

नृत्य रत्नमालां ते निधिं चाहमदर्शयम् ।
न जितस्त्वं तु लोभेन वस्तूनां महतामपि ॥ ३७७ ॥
कृत्वा चाहं मृतं पादगत्या तृष्णातुरस्य ते ।
मयाम्भो दर्शितं नीतं कीरमेरणयान्वितम् ॥ ३७८ ॥
कार्ये पर्यन्तमे मेऽद्य प्राणरसगलत्क्षणे ।
लोभेन न पराभूतस्त्वमल्पस्यापि वस्तुनः ॥ ३७९ ॥
तमित्युक्त्वा निजान्सूर्यः खेचरानयमाह्वयत् ।
तत्राभीरमहस्यास्ते बभूवुः मर्कटाः पुरः ॥ ३८० ॥
एभिः सूर्यः समानीय मणिमालां निधिं हयम् ।
अन्यच्च प्रचुरं द्रव्यं सार्थपस्य पुरोऽमुचत् ॥ ३८१ ॥
मथनाढ्यं तथा सार्थं सार्थपाविरहार्दिते ।
स निनाय जनप्रीतिकरं गुणधरं क्षणात् ॥ ३८२ ॥
किमेतद्धनमित्युक्तः सार्थपेनाथ सोऽवदत् ।
किंचिन्मदीयं किंचिच्च कौतुकाज्जनतो हृतम् ॥ ३८३ ॥
चौर्यं तानस्य राजपर्वौधमुक्तं न यन्मया ।
तत्त्वद्धनावलोकेन स्वयमेवाद्य तत्त्यजे ॥ ३८४ ॥
इत्थं त्वं मे गुरुस्तत्ते ऽर्थायामेतद्धनं कृतम् ।
इति जल्पन्तं विद्याधरं गुणधरो ऽभ्यधात् ॥ ३८५ ॥
धनं यस्य हृतं यत्तत्तस्मै देहि समग्निछिद्रे ।
इत्युक्तस्तत्तथा चान्यं सूर्यश्चक्रे स्वसेवकः ॥ ३८६ ॥
गृहाणेदं धनं मे त्वमिति जल्पंश्च खेचरः ।
अमाणि सार्थपेन स्वं मुक्त्वा सर्वस्वमग्रतः ॥ ३८७ ॥
स्वीकुरु त्वमिदं वित्तं मन्मयेति प्रतिश्रुतम् ।
यो मेऽश्वं जीवयत्येनं तस्मै सर्वं ददे धनम् ॥ ३८८ ॥

किंच पात्रं न दानार्हमहं तत्ते धनं शुभम् ।
न गृह्णामीति जल्पन्तं सार्थपं खेचरो जगौ ॥ ३८९ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
अहं त्वदुपदेशस्य नेहानृण्यं भवे भजे ।
तस्त्यपायाकृते कार्ये कथं गृह्णामि ते धनम् ॥ ३९० ॥
मद्धनं त्वं न गृह्णासि नाददे ऽहं तु ते धनम् ।
ततः सार्थेश कः स्वामी श्रियामासां भविष्यति ॥ ३९१ ॥
सो ऽप्याह धर्म एवैकः प्रभुस्त्रिभुवनश्रियाम् ।
न्यस्ते यस्मै प्रदत्ते स तस्य तस्य भवन्ति ताः । ३९२ ॥
तदेहि यावः सर्वत्र धर्मे सर्वज्ञदर्शिते ।
विश्वस्वामिनि विन्यस्य कृतार्थां कुर्वहे श्रियम् ॥ ३९३ ॥
वचस्यङ्गीकृते तेन खेचरेण प्रमोदिना ।
ददतुर्मुदितौ वित्तं सप्तक्षेत्र्यामुभौ शुभौ ॥ ३९४ ॥
ततो गुणधरः क्षित्वा भवं धर्मः सुखादसौ ।
लक्ष्मीपुञ्ज प्रभापुञ्ज पुण्यपुञ्जो भवानभूत् ॥ ३९५ ॥
सच्छिक्षयैव सूर्यो ऽपि व्यक्तस्तयो धनं ददत् ।
पूर्णायुः पुण्यमानेन जातो ऽस्मि व्यन्तराधिपः ॥ ३९६ ॥
त्वद्भाग्यदेवताशक्तिलुब्धो गर्भात्प्रभृत्यपि ।
अपूरयं रयात्ते ऽहं कालकालोचितं हितम् ॥ ३९७ ॥
इति व्यन्तरयागन्ते मूर्छामाप्य प्रबोधभाक् ।
संजातजातिस्मरणो लक्ष्मीपुञ्जः परं मुदाम् ॥ ३९८ ॥
विशुद्धं धर्ममाराध्य लब्ध्वा देवत्वमच्युते ।
स्तुत्यं वितत्य मर्त्यत्वं श्रेयःश्रियमशिश्रियत् ॥ ३९९ ॥
॥ युग्मम् ॥

तत्प्रभो तत्प्रमोल्लासनिर्विलासमनोभुवे ।
रतिनिर्जयिनीं कामं तामङ्गीकुरु सूनवे ॥ ५५२ ॥
तं भूपभुत्सवाभोगाचां कन्यां वरन्नभतः ।
दौत्यसाफल्यतो मां च स्वामिन्ननुगृहाण नन् ॥ ५५३ ॥
इदं वादिनि दूते ऽस्मिन्नानन्दी मेदिनीपतिः ।
सिंहश्रेष्ठिमुखाम्भोजे न्यस्तनेत्रयुगो जगौ ॥ ५५४ ॥
नाथयोरन्तरं किंचिदमुपादाय नन्दनम् ।
व्रज नागपुरं धन्यो संबन्धो ऽयं विधीयताम् ॥ ५५५ ॥
अनर्थदण्डाद्दुदण्डाद्दूतः स चक्रिनः कृती ।
किंचिन्यश्चन्नुग्वः सिंहो नोत्तरं नृपतेर्ददौ ॥ ५५६ ॥
किंचित्कोपकडाराक्षस्ततः क्ष्मादयितो ऽवदत् ।
संबन्धो ऽयं न किं साधुर्यद्दत्से मित्र नोत्तरम् ॥ ५५७ ॥
अथ पृथ्वीपतिं कोपकणाङ्कमवलोकयन् ।
वाचलां कलयामास सिंहः पीयुषपेशलाम् ॥ ५५८ ॥
न योजनशतादूर्ध्वं व्रजामीति व्रतं मम ।
अतस्तु योजनशतं सार्धं नागपुरं पुरम् ॥ ५५९ ॥
तदहं न विवाहे ऽस्मिन्व्रजामि व्रतभङ्गभीः ।
एवंविधेषु कार्येषु दिश्यन्ते न च मादृशाः ॥ ५६० ॥
इत्युक्तिघृतहोमेन ज्वलत्कोपमहानलः ।
तज्ज्वालाजालसंतप्तामिव भूपो ऽभजद्गिरम् ॥ ५६१ ॥
स्याद्गन्तुं यत्र मे युक्तं मया तत्र निदिश्यसे ।
कार्यं तदप्यदेश्यं ते तन्महामहिमासि भोः ॥ ५६२ ॥
न यासि योजनशतादूर्ध्वमित्यस्ति ते व्रतम् ।
सहस्रयोजनेभ्यो ऽग्रे त्वां मोक्ष्याम्यौष्ट्रिकैस्ततः ॥ ५६३ ॥

सिंहः श्रुत्वेत्यथ क्रोधाद्विपविदितम्मिनः ।
ऊचे अग्नौ तृणां पत्युः मत्युत्पथपतिः कृती ॥ ५६४ ॥
स्वापिमगरपानस्ने निरहं निरहंकृतिः ।
अपतर्पमुनराण्येव देवादेशः शिरोमणिः ॥ ५६५ ॥
नृपः मीनो ऽथ नद्वाणा विवादाय व्यदाग्यत् ।
महासैन्यपरामन्त्रिमहामस्युतं गुरुम् ॥ ५६६ ॥
पृथग्भूतमिवात्मानं सुहृदं हृदयमिणम् ।
नृसिंहः सिंहपराक्रोशय सर्वशिल्पागुरुम् ॥ ५६७ ॥
कृतपापग्मनः सिंहो गुरुर्मनगवाग्भरः ।
अप्रोद्यत्तुपारस्य संसारावासरासनाम् ॥ ५६८ ॥
व्यक्तमुक्तिवधूलोभः शोभमानः श्रियोऽथ सः ।
तृणवद्रणपापान महीवासवनन्दनः ॥ ५६९ ॥
कृतव्यालोपरः श्रेष्ठी त्रिविरामग्रसंस्थितः ।
न योजनशतादूर्ध्वं स प्रयाणमकारयत् ॥ ५७० ॥
यामाविरमाम्नानेषु पञ्चपेषु दिनेष्वथ ।
कुमारमृनुः गणिका रहसि महत्त्विरः ॥ ५७१ ॥
याभां कुमापि सिद्धर्थेविपेशनि विविक्तस्नान् ।
महत्याशपि दुर्बन्मो न मृगमपगाधिनः ॥ ५७२ ॥
इत्यभ्यानानिपदृमं प्रयाणसमये नृपः ।
महत्दमाप्यपुना सिद्धे याभो नागपुरं न किम् ॥ ५७३ ॥
॥ युग्मम् ॥

इत्याप्तवाक्यः सांधिवानथाह नृपनन्दनः ।
स्वः सर्वस्यमिदं यावा नाथ निर्जितमेव मदि ॥ ५७४ ॥
अथवान्ते महीसान्तमन्या सन्मानसाधिपम् ।

वचो ऽवोचत सिंहस्य पुरो धर्मकलागुरोः ॥ ५७५ ॥
धर्माम्बुधिसुधाधामा सिंहनामा महामतिः ।
ततः कुमारमारब्धसंसारअमनो ऽभ्यधात् ॥ ५७६ ॥
नेदं मे ऽङ्गमपीत्युक्त्वा भूतले मनिर्लेखिने ।
पतित्वा पादप इव प्रस्थिरात्रयवग्रजः ॥ ५७७ ॥
शुचौ कचिद्वनोद्देशे पादपोपगमाभिधम् ।
ग्रहीष्यामि व्रतं तच्चे वद्ध्व नेष्यन्ति किं मम ॥ ५७८ ॥
॥ युग्मम् ॥
इत्युक्त्वा सिंहवत्सिंहः काननं निशि जग्मिवान् ।
त्वमेव मे गतिरिति क्ष्मापजो ऽप्यनु तं ययौ ॥ ५७९ ॥
निशान्ते तावपश्यन्तः शयनादिषु मन्त्रिणः ।
पदश्रेण्यनुसारेण ध्रुवं भूरितरां ययुः ॥ ५८० ॥
तौ गृहीतपरिग्रज्यौ पादपोपगमस्थितौ ।
नित्यव्योमश्रमश्रान्तौ सूर्या मृगाङ्काविव ॥ ५८१ ॥
कचिच्छैलतले वीक्ष्य वैलक्ष्यकलुषाननाः ।
मन्त्रिणः प्रणिपत्योचुश्चद्रूचयमयं वचः ॥ ५८२ ॥
क्षम्यतामपराधो नः सकृद्भक्तिपटूकृतः ।
उत्तिष्ठतं द्रुतं यामः स्वामिनी नागपत्तनम् ॥ ५८३ ॥
मत्वा वृत्तमिदं भूपः कुप्यन्यन्त्रे तिलानिव ।
दुःखयन्त्रमतनूनस्मान्सान्वयान्पीलयिष्यति ॥ ५८४ ॥
तत्कृपाब्धी कृपां कृत्वा पश्यतं जल्पतं च नः ।
दृग्भिः प्रसादसार्द्राभिः स्मितधौताधरैर्मुखैः ॥ ५८५ ॥
व्यर्थीभूयाय सचिवैरित्यादिचटुवादिभिः ।
स्वरूपमाशु भूपस्तज्ज्ञापितः सत्वरैश्चरैः ॥ ५८६ ॥

यद्भ्यो विवादस्तत्तुजः सिंहो वध्यस्तु वैरिवत् ।
इति क्रुध्यन्नृपो ऽप्यागाद्वाहनैर्वेगवत्तरैः ॥ ५८७ ॥
देहृग्विरुद्धपुद्दिष्टौ ददर्श महामुनी ।
सेव्यमानपदौ व्याघ्रद्वीपिसिंहादिजन्तुभिः ॥ ५८८ ॥
प्रभाविनाविमौ नयौ न परापवितुं बलात् ।
भक्त्यैव साध्यावित्यन्तर्ध्यायन्राजा जगाम तौ ॥ ५८९ ॥
श्वापदैर्दत्तमार्गौ तं मार्गन्तं वीक्षणान्यपि ।
नमन्तं चटुमन्तं च नेक्षांचक्रतुरप्यमू ॥ ५९० ॥
तौ तु मासोपवासान्ते दृश्यमानौ सुराङ्कुरैः ।
शुद्धध्यानवशीभूतां भेजाते मुक्तिवल्लभाम् ॥ ५९१ ॥
न योजनशतादूर्ध्वं यामीति मम निश्चयः ।
असंख्यैर्योजनैर्मित्र मां मुक्त्वा किंगताः शिवम् ॥ ५९२ ॥
इति क्रन्दन्नृपः सिंहनाम्नो मित्रस्य विग्रहम् ।
पुत्रस्य चाग्नौ चिक्षेप स्वं च शोकमहानले ॥ ५९३ ॥
तयोः सख्यातिरेकोत्था विबुधैर्बोधितस्ततः ।
धर्मकर्मठधीः प्राप स्वपुरं भूपुरन्दरः ॥ ५९४ ॥
वरं तत्याज यः प्राणान्न पुनः स्वीकृतं व्रतम् ।
स सिंह इव सेवध्वं जना दिग्विरतौ रतिम् ॥ ५९५ ॥

॥ इति दिग्विरतिविचारे सिंहकथा ॥

यद्भोग्यमुपभोग्यं च पारिमित्येन रूप्यते ।
भोगोपभोगमानाख्यं तद्द्वितीयं गुणव्रतम् ॥ ५९६ ॥
सुकृतश्रीनिवासैकसरोजं समयं व्रतम् ।
चित्रमत्र परत्रापि सुखीकुरुते मनः ॥ ५९७ ॥
कृती मितीकृताहारः सप्तप्रनन्दीव्यथा ।

मुच्यते संचितेनापि कर्मरोगेण धर्मवत् ॥ ५९८ ॥

तथाहि सिद्धं साहित्यमिव विद्यासु मानुषम् ।
नगरीषु गुरुश्रीकमस्ति श्रीकमलं पुरम् ॥ ५९९ ॥
तत्राजनिष्ट राजेन्दुः सत्याख्यो राजशेखरः ।
कालरात्रिरिवादर्शो यदसिर्ददृशे ऽरिभिः ॥ ६०० ॥
सकलैः स कलापात्रैः सात्रैरिव गुणैः श्रितः ।
कस्य कस्य नमस्यत्वं भूभुजङ्गो न जग्मिवान् ॥ ६०१ ॥
संभावि भुवि दुर्भिक्षं देव द्वादशवार्षिकम् ।
इत्येकदा पुरस्तस्य ज्योतिःशास्त्रविदो ऽवदन् ॥ ६०२ ॥
सर्वथा नान्यथादृष्टगिरामेषां मनीषिणाम् ।
चकम्पे वचसा तेन स वातेन तृणं यथा ॥ ६०३ ॥
रौप्यकाञ्चनरत्नादिसर्वस्वव्ययतस्ततः ।
कणानां च तृणानां च स चक्रे संग्रहं बहुम् ॥ ६०४ ॥
अथान्नसंग्रहव्यग्रे समग्रे ऽपि जने ऽभितः ।
विवेश मध्ये देशस्य कापि दुर्भिक्षवर्णिका ॥ ६०५ ॥
अन्नसंग्रहविक्रीतसर्वालंकरणो जनः ।
फाल्गुनच्युतपत्रालिशालजालयदाबभौ ॥ ६०६ ॥
निर्धान्या निर्धनाः काश्चिद्विपत्स्यन्ति प्रजाः मे ।
शुचेत्यचिन्तयद्राजा प्राजापत्येन रञ्जितः ॥ ६०७ ॥
इति नित्यं ज्वलच्चिन्तातप्तस्योर्वीशितुर्मुदे ।
आषाढस्याथ पक्षादि पौरस्त्यपवनो ववौ ॥ ६०८ ॥
अथाङ्कुर इव प्राच्यां सुभिक्षफलशालिनः ।
अभ्युदस्य ववो ऽदर्शि मुदितेन महीभुजा ॥ ६०९ ॥
... जन्मभूरयः ।

पुरे पुरिमतालाख्ये नरः भवर इत्यभूत् ।
महारोगैः पराभूतः स युवापि स्वकर्मतः ॥ ६२२ ॥
सोऽप स्वाद्यं रसस्वादविलोलरसनारसः ।
जग्राह यं यमाहारं विकारमकरोत्स सः ॥ ६२३ ॥
सो ऽथ दध्यौ न आहारः शरीरारतिकारकः ।
प्रत्याख्यानादनाहारफलं किं तस्य नाददे ॥ ६२४ ॥
शूकासंकोचितदृशो भजन्ति सुदृशो न माम् ।
ताः प्रत्याख्याय किं साक्षात् गृह्णे मर्त्यताफलम् ॥ ६२५ ॥
इत्युज्ज्वलीकृतमतिर्मनिमार्गां मतल्लिका ।
गुरुर्गुणगुरूनेष साक्षीकृत्येदमब्रवीत् ॥ ६२६ ॥
स्निग्धाम्लमधुरक्षारानाहारानाहमाहरे ।
कटुतिक्तकषायांस्तु गृह्णाम्यूनोदरस्थितः ॥ ६२७ ॥
पदामत्तास्वगन्धमुक्तिर्शीर्षेक्षते ऽपि न ।
ताः प्रत्याख्यापि वामाक्षीर्भवाम्भोराधिदेवताः ॥ ६२८ ॥
इत्यादतं व्रतं सम्यग्विनाल्पः पाल्यमपम् ।
क्रमेण मुमुचे रोगैस्तस्मात् मुक्तमस्य किम् ॥ ६२९ ॥
तदसुभस्यतं धीरं नीरोगत्वं गतो ऽपि सः ।
क्रमेणाभूद्विमूर्तीनां प्रभूतानामपि प्रभुः ॥ ६३० ॥
तद्दृष्टे व्ययमन्तराय्यः स्मरत्याम्यल्पसूनुः ।
स्वर्गवेश्या इव स्वर्गसुन्मुण्यात्माभिभूतिकम् ॥ ६३१ ॥
स॰मयपगुणमात्मानाग्रहमस्मभयस्थितः ।
नाग्रहं किंचैः तेहे सर्प्यन्द्रियगतः स तैः ॥ ६३२ ॥
यावर्वा मार्गरोगीर्भवेन यमस्य निस्पृहः ।
पर्याः वाचर्यानिन्दरासमार्गवर्तेन मनु ॥ ६३३ ॥

अप्रार्थविग्रहव्ययपितृमातृसुतोद्गतम् ।
एकदा रङ्कदुःखेशं दुर्भिक्षं समभूद्भुवि ॥ ६३४ ॥
विलीनं दानिनां दानैस्तदानं ववृधे नदा ।
ग्रीष्मे सरोम्भः शुष्येत स्याद्वृद्धाविस्तु वारिधिः ॥ ६३५ ॥
दुर्भिक्षभीरुभिर्भेजे स एवैको जगज्जनैः ।
सर्वज्ञदिष्टः संसारभीतैर्धर्म इवाभितः ॥ ६३६ ॥
प्रासुकैः पेयपक्वान्नदधिदुग्धघृतादिभिः ।
स दिगन्तागतान्साधूंल्लुब्धः सत्पात्राभयत् ॥ ६३७ ॥
पितृमातृमुखीकृत्य श्राद्धानन्यान् वचःक्रमात् ।
प्रत्यहं स्वहं पयोधैरसंख्यानानभोजयत् ॥ ६३८ ॥
इत्यखण्डव्रतः श्रीमान्भवरस्तु वरस्तुतिः ।
दानैककल्पसन्नः कालयोगतस्त्रिदिवं गतः ॥ ६३९ ॥
शाश्वतार्हन्महायात्रानित्यनिर्माल्यधर्मधीः ।
पूर्णायुर्धिल्लयामास स वासवसमः गुरुः ॥ ६४० ॥
श्राद्धो युगप्रधानोऽस्ति यः कश्चिद्भुवि तत्सुतः ।
भूपालं सार्वभौमोऽपि मा भूत्वं कन्दरे कुले ॥ ६४१ ॥
इतश्च चित्रशालाख्ये लम्पुरोपपुरे पुरे ।
श्राद्धोऽस्ति शुद्धबुद्धाख्यो विमलात्मा मनःप्रियः ॥६४२॥
द्वादशव्रतनिष्पीतपात्रनोऽऽत्मजीवितः ।
ईदृग्दुर्भिक्षवेलायामपि न चक्रे योऽसमंग्रहम् ॥ ६४३ ॥
देवस्तस्य प्रियाकुक्षिमाप शुभस्वप्नसूचितः ।
साऽसूत सती पुत्रं पवित्रं प्रशस्ते दिने ॥ ६४४ ॥
महाभाग्यवतो जन्म तस्य जित्वाशु दुर्धरान् ।
बभञ्ज यत्र दुर्भिक्षमपि द्वादशवार्षिकम् ॥ ६४५ ॥

इति श्रुत्वाद्भुतमीतिर्नत्वा केवलिनं नृपः ।
तत्राशु गत्वा तं बालं भाले न्यस्येदमूचिवान् ॥ ६४६ ॥
दुर्भिक्षमज्जज्जगदुद्धारधीर नमो ऽस्तु ते ।
राजा त्वमेव मे राज्ये तत्पारक्षो ऽस्मि तावकः ॥६४७॥
मूर्तिमानिव धर्मो ऽयमित्यं दुर्भिक्षभङ्गकृत् ।
इति तस्याभिधा धर्म इति धात्रीभृता कृता ॥ ६४८ ॥
चरैर्मत्वेदमन्ये ऽपि भूभुजः स्वस्वभूमिषु ।
धर्माज्ञां वर्तयित्वाशु वर्षयामासुरम्बुदान् ॥ ६४९ ॥
वयःकालोचितैश्चित्रैः माभृतैः सर्वभूभुजाम् ।
अश्रान्तानन्दसंदर्भैः सो ऽर्भकः समवर्धत ॥ ६५० ॥
समस्तभूभृतां पुत्र्यः सकलाः कमलेक्षणाः ।
पतिंवरास्तमाजग्मुः समुद्रमिव निम्नगाः ॥ ६५१ ॥
धर्मः समग्रभूगोल्लोलाज्ञो गुरुभक्तिभाक् ।
धर्मी कर्माण्यसंचिन्त्यन्संभोगान्बुभुजे ऽद्भुतान् ॥ ६५२ ॥
भुक्तभोगस्त्वसौ योगवल्मुज्ज्वलमाश्रितः ।
उत्पन्नकेवलज्ञानमहिमा मुक्तिमाप्तवान् ॥ ६५३ ॥
इति धन्यस्य धर्मस्य भवद्वयनिदर्शनात् ।
जितसंपत्तिसंपातैः सेव्यतां सप्तमं व्रतम् ॥ ६५४ ॥

इति भोगोपभोगव्रतविचारे धर्मनृपकथा ॥

रौद्रार्तध्यानपापोपदेशाप्रमादिताः ।
अनर्थदण्डस्त्यागः स्यात्तृतीयं गुणव्रतम् ॥ ६५५ ॥
अनर्थदण्डधीरासमव्रतधीरा महोदयम् ।
लभन्ते शुभसंभारभासुराः सुरसेनवत् ॥ ६५६ ॥
तथाहि देवपुर्व्योयहत्पार्थ्यर्मधुर्यैर्मुहुः ।

गीतनृत्यैर्निरन्तं धीबन्धुरा बन्धुरा पुरी ॥ ६५७ ॥
श्रीवीरसेन इत्युर्वीसेनाशिरोमणिः ।
गुणैः पवित्रितस्तस्यामस्यामजनि भूधवः ॥ ६५८ ॥
अन्तरारिमदोषेषु धर्मकार्याद्भुतौ सुतौ ।
सुरसेनमहासेनौ तस्याभूतामुभौ शुभौ ॥ ६५९ ॥
उपमानोपमेयत्वमभिधानाभिधेयता ।
रूपे च साहचर्ये च व्यधायि न तयोर्मिथः ॥ ६६० ॥
इतौ सहस्रयोधेषु वाहे मोहादिमर्दने ।
अग्रण्यौ मर्यादिप्रेषु तौ धर्मस्य व्यराजताम् ॥ ६६१ ॥
अजायत रसज्ञायामन्येद्युः श्वयथुः पृथुः ।
अकस्माद्विस्मयकरो महासेनस्य दुःसहः ॥ ६६२ ॥
उपचारैश्च प्राघूर्णवा मन्दीभवमुपागतः ।
वर्धते येन येनापि निदाशोफः सत्योऽभवत् ॥ ६६३ ॥
औषधं धर्म एवास्य शुक्रमत्युक्तपस्ततः ।
तं वैद्या मुमुचुर्निःस्वं भुजङ्गं गणिका इव ॥ ६६४ ॥
क्रमेण कुथिना तस्य रसज्ञा राजजन्मनः ।
मक्षिकाणामनिर्वारगम्यागारत्वमाययौ ॥ ६६५ ॥
उग्रदुर्गन्धभूः कान्तापितृमातृभिरप्यसौ ।
चण्डालपाटक इवाध्वगैर्दूरादमुच्यत ॥ ६६६ ॥
तं तथाभूतमुद्वीक्ष्य भ्रातृस्नेहवशंवदः ।
दुर्गन्धं दुःसहं जित्वा सुरसेनः समीपगः ॥ ६६७ ॥
रोगोऽसौ यावदस्यास्ति न किंचित्तावदाहरे ।
म्रियते यद्यनेनैव म्रिये ऽनशनतस्ततः ॥ ६६८ ॥
इति व्यचिन्तयत् भ्रातृस्नेहे स दृढनिश्चयः ।

वीजयन्वसनान्तेन मक्षिका मुखपातिनीः ॥ ६६९ ॥

॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

नमस्कारास्यमन्त्रेणाभिमन्त्र्य प्रासुकं पयः ।
ते मुहुः स्मारयंश्चास्य सिषेच रसनामसौ ॥ ६७० ॥
सेके सेके व्यथाशान्तिर्विशेषं समजायत ।
क्रमात्तस्य क्षुधार्तस्य कवले कवले यथा ॥ ६७१ ॥
निर्व्यथं निर्व्रणं नोरुनिर्गन्धं च सुगन्धि च ।
मुहूर्तात्तन्मुखं जज्ञे क न धर्मः प्रभावभाक् ॥ ६७२ ॥
धर्मेणास्तः स रोगः प्राग्मुक्तो वैद्यगणेन यः ।
भानुच्छेद्यं तमश्छेत्तुं खद्योताः क किल क्षमाः ॥ ६७३ ॥
राहुमुक्तं रविमिव प्राक्पूर्वच्छविच्छटम् ।
सं रोगमुक्तं वीक्ष्याभूल्लोकः सर्वोऽपि सोत्सवः ॥६७४॥
विशेषतस्ततस्तौ धर्मभारे सहोदरौ ।
तौ बभूवतुरुल्लासौ शरदीन्दुभास्करौ ॥ ६७५ ॥
श्रीभद्रबाहुराचार्योऽवधिज्ञानमधिष्ठितः ।
कदापि तत्पुरोद्यानं धामिवेन्दुरभूपयत् ॥ ६७६ ॥
प्रदक्षिणात्रयेणोपश्रेमतुर्नेमतुश्च तम् ।
उपविश्य ततो धर्मदेशनां पपतुश्च तौ ॥ ६७७ ॥
सुरसे सुरसेनेन निपीते देशनामृते ।
अपृच्छयत गुरुर्भ्रातृरसनारोगकारणम् ॥ ६७८ ॥
स च प्रवचनक्षीरार्णववीचीनिभं वचः ।
उपाददे भवदवोद्भवक्लेशहरं गुरुः ॥ ६७९ ॥
भूभूषाभूतमाहूतपुरुहूतपुरप्रभम् ।
पुरं मणिपुरं नाम विद्यते विश्वविश्रुतम् ॥ ६८० ॥

वत्समो सत्प्रभोल्लासनिर्विलासमनोभुवे ।
रतिनिर्जयिनीं कार्यं वामश्रीकुरु सूनवे ॥ ५५२ ॥
त्वं नृपपुत्रताभोगाढ्यां कन्यां वरलाभतः ।
दौत्यसाफल्यतो मां च स्वामिन्ननुगृहाण तत् ॥ ५५३
इदं वादिनि दूते ऽभिमानन्दी मेदिनीपतिः ।
सिंहश्रेष्ठिमुखाम्भोजे न्यस्तनेत्रयुगो जगौ ॥ ५५४ ॥
तावयोरन्तरं किंचिदमुमादाय नन्दनम् ।
व्रज नागपुरं धन्यो संबन्धो ऽयं विधीयताम् ॥ ५५५
अनर्थदण्डादुद्दण्डादतः स चकितः कृती ।
किंचिन्न्यग्भवन्मुखः सिंहो नोत्तरं नृपतेर्ददौ ॥ ५५६ ॥
किंचित्कोपकडारास्यस्ततः क्ष्मादयितो ऽवदत् ।
संबन्धो ऽयं न किं साधुर्यद्दत्से पि नोत्तरम् ॥ ५५७
अथ पृथ्वीपतिं कोपकणाङ्कमवलोकयन् ।
वाक्सुधां कल्पयामास सिंहः पीयूषपेशलाम् ॥ ५५८ ॥
न योजनशतादूर्ध्वं प्रजामीति व्रतं मम ।
अनन्तु योजनशतं सार्धं नागपुरं पुरम् ॥ ५५९ ॥
तदहं न विचारे ऽस्मिन्प्रभवामि व्रतभङ्गभीः ।
एवंविधेषु कार्येषु दिशन्ते न च मादृशाः ॥ ५६० ॥
इत्युक्तिघृतहोमेन ज्वलत्कोपमहानलः ।
नज्वालाज्वालमालं तश्चापिव भूपो ऽभनद्दिरम् ॥ ५६१ ॥
स्थाकुन्तुं यत्र मे युक्तं मया तत्र निदिश्यसे ।
कार्यं मदन्यदेशं ते तन्महामहिमाणि भोः ॥ ५६२ ॥
न यामि योजनशतादूर्ध्वमित्यस्मि ते व्रतम् ।
गद्यायोजनेभ्यो ऽग्रे त्वां मोचयाम्यधिरिदं तनः ॥५६३॥

सिंहः श्रुत्वेत्यथ कोपादवहित्थविहितस्मितः ।
ऊचे भ्रातो गृणां पत्युः प्रत्युत्पन्नमतिः कृती ॥ ५६४ ॥
स्वाधिपसहमानस्ते विरहं निरहंकृतिः ।
अकार्षमुत्तराण्येवं देवादेशः शिरोमणिः ॥ ५६५ ॥
नृपः प्रीतो ऽथ मद्वाचा विवाहाय व्यचारयत् ।
महासैन्यमहामन्त्रिमहाभटयुतं शुभम् ॥ ५६६ ॥
पृथक्पृथगिवात्मानं सुहृदं हृदयप्रियम् ।
नृसिंहः सिंहमकरोत्तत्र सर्वनियोगगुरुम् ॥ ५६७ ॥
कृतयात्रस्ततः सिंहो सुमहीवेगवाग्भरैः ।
अथोद्यत्कुमारस्य संसारावासवासनाम् ॥ ५६८ ॥
व्यस्तमुक्तिवधूलोभः क्षोभमानः श्रियो ऽत्र सः ।
तृणवद्गणयामास महीपालकनन्दनः ॥ ५६९ ॥
कृतव्यासोपरः श्रेष्ठी शिबिरावनिसंस्थितः ।
न योजनशतादूर्ध्वं स प्रयाणमचारयत् ॥ ५७० ॥
याम्याभिगामिभावनेषु पञ्चसु दिनेष्वथ ।
कुमारमूचुः सचिवा रहसि प्रहाद्रिरः ॥ ५७१ ॥
यामां कुत्रापि सिद्धेऽभिषेधानि विधिपसन्नात् ।
तस्मादपि कुर्वतो न नृपयत्नाधिनः ॥ ५७२ ॥
त्वत्स्नानविरहतं प्रयाणसमये नृपः ।
तद्दृष्टाप्यधुना सिंहे यामो नागपुरं न किम् ॥ ५७३ ॥
॥ युग्मम् ॥
इत्याकर्ण्य वचः सचिवानथाह नृपनन्दनः ।
यः कर्तव्यमिदं यात्रा याम निर्णीयते यदि ॥ ५७४ ॥
एवैतान्ते महीपालजन्मा मन्त्रानसांविदम् ।

ययौ ज्योतिः गिरिस्थ पुरीं पर्यन्तगामिनीः ॥ ५७५ ॥
पर्यन्त्यां गुणानामा गिरनामा महामतिः ।
ततः कुमारमाल्यर्गागमनमनो ऽप्यगात् ॥ ५७६ ॥
नैवं ये ऽद्भुतगौरान्मुग्धा मूलके मनिवेशिते ।
गलिता पादप इव मस्थिराराधनाः ॥ ५७७ ॥
शून्यां कचिद्वनोद्देशे पादपोपगमाभिधम् ।
ग्रहीष्यामि व्रतं नवे यद्वत्र नेप्यन्ति किं मम ॥ ५७८ ॥
॥ युग्मम् ॥

इत्युक्त्वा गिरिर्गिरिदः काननं निशि जग्मिवान् ।
त्वमेव मे गतिरिति स्मापतो ऽप्यनु तं ययौ ॥ ५७९ ॥
निशान्ते नागपत्तनः शयनादिषु मन्त्रिणः ।
पदश्रेण्यनुसारेण ध्रुवं भूरिनगं ययुः ॥ ५८० ॥
तौ गृहीतपरित्यक्तौ पादपोपगमस्थितौ ।
नित्यव्योमभ्रमश्रान्तौ शून्यौ सूर्योडुपाविव ॥ ५८१ ॥
कचिच्छिन्नतन्ने वीक्ष्य वैलक्ष्यकलुषाननाः ।
मन्त्रिणः प्रणिपत्योचुश्चटूद्गमयं वचः ॥ ५८२ ॥
क्षम्यतामपराधो नः सकटूक्तिपदकृतः ।
उत्तिष्ठतं द्रुतं यामः स्वामिनौ नागपत्तनम् ॥ ५८३ ॥
मत्वा वृत्तमिदं भूपः कुप्यन्नन्ते तिलानिव ।
दुःखरयामतनूनस्मान्सान्वयान्पीडयिष्यति ॥ ५८४ ॥
तत्कृपाब्धी कृपां कृत्वा पश्यतं जल्पतं च नः ।
दृग्भिः प्रसादसार्द्राभिः स्मितधौताधरैर्मुखैः ॥ ५८५ ॥
व्यर्थीभूयाथ सचिवैरित्यादिचटुवादिभिः ।
स्वरूपमाशु भूपस्तज्ज्ञापितः सत्वरैश्चरैः ॥ ५८६ ॥

यदृच्छा विशारदस्तनुजः सिंहो वध्यस्तु वैरिवत् ।
इति कुप्यन्नृपो ऽप्यागाद्वाहनैर्वेगवत्तरैः ॥ ५८७ ॥
ईदृग्विरुद्धबुद्धिस्तौ स ददर्श महामुनी ।
सेव्यमानपदौ व्याघ्रद्वीपिसिंहादिजन्तुभिः ॥ ५८८ ॥
प्रभाविनाविमौ शक्यौ न पराभवितुं बलात् ।
भक्त्यैव भाव्याविरयन्नध्यायन्राजा जगाम तौ ॥ ५८९ ॥
भार्यैर्द्वैतमार्गे तं मार्गन्तं वीक्षणान्यपि ।
नमन्तं चतुमन्तं च नेक्षांचक्रतुरप्यनू ॥ ५९० ॥
तौ तु मासोपवासान्ते त्यक्तप्राणौ मुनीश्वरौ ।
शुद्धध्यानवशीभूतौ भेजाते मुक्तिवल्लभाम् ॥ ५९१ ॥
न योजनशतादूर्ध्वं यातीति मम निश्चयः ।
अमंगलमयोजनेनापि मां पृच्छा किमगाः निरम् ॥ ५९२ ॥
इति क्रुद्धनृपः सिंहनाम्नो भिक्षस्य विग्रहम् ।
पुत्रस्य चाग्नौ चिक्षेप स्वं च शोकमहानले ॥ ५९३ ॥
तयोः सन्यासिरक्ततया विबुधैर्बोधितस्ततः ।
धर्मकर्मठधीः प्राप स्वपुरं भूपुरन्दरः ॥ ५९४ ॥
वरं तत्याज यः प्राणान्न पुनः स्वीकृतं व्रतम् ।
स सिंह इव सेवध्वं जना दिग्विरतौ रतिम् ॥ ५९५ ॥
॥ इति दिग्विरतिविचारे सिंहकथा ॥
यद्भोग्यमुपभोग्यं च पारिमित्येन गृह्यते ।
भोगोपभोगमानाख्यं तद्द्वितीयं गुणव्रतम् ॥ ५९६ ॥
गृहमध्यानिवार्यकर्मरोजं सदयं व्रतम् ।
विस्मय परस्यापि गुरवीकुरुते मनः ॥ ५९७ ॥
कृती मितीकृताहारः सहसजनानीन्यथा ।

मुच्यते संचितेनापि कर्मरोगेण धर्मवत् ॥ ५९८ ॥
तथाहि सिद्धं साहित्यमिव विद्यासु भासुरम् ।
नगरीषु गुरुश्रीकमस्ति श्रीकमलं पुरम् ॥ ५९९ ॥
तत्राजनिष्ट राजेन्दुः सत्याख्यो राजशेखरः ।
कालरात्रेरिवादर्शो यदसिर्ददृशे ऽरिभिः ॥ ६०० ॥
सकलैः स कलापात्रैः सात्रैरिव गुणैः श्रितः ।
कस्य कस्य नमस्यत्वं मृगुजङ्गो न जग्मिवान् ॥ ६०१ ॥
संभावि भुवि दुर्भिक्षं देव द्वादशवार्षिकम् ।
इत्येकदा पुरस्तस्य ज्योतिःशास्त्रविदो ऽवदन् ॥ ६०२ ॥
सर्वथा नान्यथादृष्टगिरामेषां मनीषिणाम् ।
चकम्पे वचसा तेन स वातेन तृणं यथा ॥ ६०३ ॥
रौप्यकाञ्चनरत्नादिसर्वस्वव्ययतस्ततः ।
कणानां च तृणानां च स चक्रे संग्रहं बहुम् ॥ ६०४ ॥
अथान्नसंग्रहव्यग्रे समग्रे ऽपि जने ऽभितः ।
विवेश मध्ये देशस्य कापि दुर्भिक्षवर्णिका ॥ ६०५ ॥
अन्नसंग्रहविक्रीतसर्वालंकरणो जनः ।
फाल्गुनच्युतपत्राढ्यशालजालवदाबभौ ॥ ६०६ ॥
निर्धान्या निर्धनाः कश्चिद्भविष्यन्ति प्रजाः क मे ।
शुचेत्यचिन्तयद्राजा प्राजापत्येन लज्जितः ॥ ६०७ ॥
इति नित्यं ज्वलच्चिन्तातप्तस्पोर्वीशितुर्मुदे ।
आषाढस्याथ एवाह्नि पौरस्त्यपवनो ववौ ॥ ६०८ ॥
अथाङ्कुर इव प्राच्यां सुभिक्षफलशालिनः ।
अभ्युदस्य भवो ऽदर्शि मुदितेन महीभुजा ॥ ६०९ ॥
भीरिवाभ्युदयप्राग्भारस्य जलभृद्वरः ।

अन्तर्धनातिपात्रं स प्राचीश्वरमुदा समम् ॥ ६१० ॥
अवग्रहप्रहान्विमुद्दृल्पा गर्जयन्निव ।
धन्याकाद्दर्भज्योनिर्विद्रा घाघो दर्शयन्निव ॥ ६११ ॥
दर्शनादेव दुर्भिक्षं द्विपं सिंह इव निर्दहन् ।
धाराम्बुजलसंपातैः स्यादुःस्वमिव खण्डयन् ॥ ६१२ ॥
अविच्छिन्नजलाकर्षणात्स्यन्द्यामरकार्मुकः ।
स ववर्षे महार्णवमकर्षाम्बुघनं घनः ॥ ६१३ ॥

॥ विभिर्विनोपक्रम् ॥

अन्योन्यसरसामाभिर्ज्योतिषद्मोपगतस्वन ।
इष्टधान्यैव निष्पन्नः काले इत्याश्रयजनः ॥ ६१४ ॥
कृतार्थां पृथिवीं कृत्वा लोकसन्तर्पणादिव ।
अम्भो ऽथ ताप्यगाद्देव धर्मेव परमां गतिः ॥ ६१५ ॥
निहतविन्यासेनापि ततः स्वापे परे ऽहनि ।
एत्य हर्म्यमलङ्काभ्यो जलपात्र्या व्यजिज्ञपत् ॥ ६१६ ॥
स्वद्वाने चतुर्मासवाससमागत्य तरधुपः ।
पुनन्धरमुनेर्यशोवित्तः केवलमुज्ज्वलम् ॥ ६१७ ॥
अथागमितमापूर्व पार्श्वैः पाणिनोपिवैः ।
आगात्याप जगामाथमकापमुहूनः पूर्णा ॥ ६१८ ॥
स त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य प्रणिपत्य च तं मुनिम् ।
सद्धर्मदेशनां श्रुत्वा पप्रच्छेति कृताञ्जलिः ॥ ६१९ ॥
प्रभो ज्योतिर्विदो वेणावारहिरिवर्षं वदः ।
कथं विसंवादितं पृष्टदायक स दाह वेदर्भा ॥ ६२० ॥
द्वादशाधिक दुर्भिक्षं भवताद्दासवाहिकम् ।
कालेन न येनाभूत्तदर्ह वदतादरम् ॥ ६२१ ॥

पुरे पुरिमतालाख्ये नरः मदर इत्यभूत् ।
महारोगैः पराभूतः स पुराणि स्वकर्मतः ॥ ६२२ ॥
सैष स्वार्थं रसास्वादविलोलरसनारगः ।
जग्राह यं यथाहारं विकारमकरोत्स सः ॥ ६२३ ॥
सोऽथ दध्यौ स आहारः शरीरार्तिकारकः ।
प्रत्याख्यानादनाहारफलं किं तस्य नाददे ॥ ६२४ ॥
शूकासंकोचितस्तो भजन्ति मूढा न माम् ।
ताः प्रत्याख्याय किं साक्षान्न गृह्णे मर्त्यनाफलम् ॥ ६२५ ॥
इत्युज्ज्वलीकृतमतिर्मुनिभाजां मतल्लिका ।
गुरून्गुणगुरुत्वेन साक्षीकृत्येदमग्रहीत् ॥ ६२६ ॥
स्निग्धाम्लमधुरक्षारानाहारानाहमाहरे ।
कटुतिक्तकषायांस्तु गृह्णाम्यूनोदरव्रतः ॥ ६२७ ॥
यद्वासक्तान्नरान्मुक्तिरीर्ष्ययेवेक्षतेऽपि न ।
ताः प्रत्याख्यामि वामाक्षीर्भवाब्धेरधिदेवताः ॥ ६२८ ॥
इत्यादत्तं व्रतं सत्त्वविशालः पालयन्नयम् ।
क्रमेण मुमुचे रोगैरसाध्यं सुकृतस्य किम् ॥ ६२९ ॥
तदमुञ्चन्व्रतं धीरो नीरोगत्वं गतोऽपि सः ।
क्रमेणाभूद्विभूतीनां प्रभूतानामपि प्रभुः ॥ ६३० ॥
तद्गृहे व्यालसन्दास्यः स्मरलास्यलसद्दृशः ।
स्वर्गवेश्या इव स्वर्गभुग्भुजपालयविभूतिकम् ॥ ६३१ ॥
सत्संयमगुणस्वान्तावष्टम्भस्तम्भयन्त्रितः ।
नाक्रष्टुं विषयैः शेके तस्येन्द्रियगणः स तैः ॥ ६३२ ॥
आययौ मार्गकोटीभिर्धनं यत्तस्य नित्यशः ।
ययौ पात्रदयौचित्यदानमार्गत्रयेण तत् ॥ ६३३ ॥

अमार्थेत्रिग्रहव्ययपितृमातृगुणोदयम् ।
एकदा रङ्कदुःप्रेक्षं दुर्भिक्षं समभूत्क्वचित् ॥ ६३४ ॥
विलीने दानिनां दानेऽन्यदाने यशे सदा ।
ग्रीष्मे सरोऽम्भः शुष्येत स्यात्तदैवोचितं वारिभिः ॥ ६३५ ॥
दुर्भिक्षपीडितैर्भेजे स एकको जगज्जनैः ।
सर्वतदिष्टः संसारार्भानिर्वेदं इवाभिनः ॥ ६३६ ॥
मातृवैः पेयपानादिभिर्दुग्धपूनादिभिः ।
स शिशुर्नागतान्नाद्यैस्तनाः सन्यानमगात् ॥ ६३७ ॥
पितृमातृगुणीकृत्य धायकान्ते पयःप्रसात ।
सम्पर्ह गृहे पयोधिरसंन्यासानमोजयत् ॥ ६३८ ॥
इत्यवगतमनः श्रीमान्मघवन्धु वसुभूतिः ।
दानेशत्यमनः सात्मशोभनमिदिदं गतः ॥ ६३९ ॥
[illegible]
पूर्णाङ्गुलिर्नयामास स सागरगतः गुरः ॥ ६४० ॥
धात्री पुनमधानो ऽपि यः कथितुमि न गुणः ।
भूपाले सार्वभौमो ऽपि सा भुवं वस्तुं पुरे ॥ ६४१ ॥
इतश्च विषशाल्यां स्यापुरीपवृ पुरे ।
धात्री ऽपि शुद्धपुद्गलापी विमल्या मनःशिवः ॥ ६४२ ॥
द्वादशव्रतनिर्माणमपात्मनोऽव्रवपर्शाविनः ।
ईदृग्दुर्भिक्षवापापि म यत्र पोऽयमंदरम् ॥ ६४३ ॥
स देवसन्निमवाहुलिदाय गुरुषस्पाद्गविनः ।
सम्प्रगृम रामी पूर्व पविवे दम्पते दिने ॥ ६४४ ॥
महाभाग्यवनी जन्म मस्य शिम्वातु दुर्दशाम् ।
कथय यत दुर्भिक्षादिद दारुणादिदम् ॥ ६४५ ॥

वीजयन्वसनान्तेन मक्षिका मुखपातिनीः ॥ ६६९ ॥

॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

नमस्काराख्यमन्त्रेणाभिमन्त्र्य प्रासुकं पयः ।
तं मुहुः स्मारयंश्चास्य सिषेच रसनामसौ ॥ ६७० ॥
सेके सेके व्यथाशान्तिविशेषं समजायत ।
क्रमात्तस्य क्षुधार्तस्य कवले कवले यथा ॥ ६७१ ॥
निर्व्यथं निर्व्रणं नीरुग्निर्गन्धं च सुगन्धि च ।
मुहूर्तात्तन्मुखं जज्ञे क्व न धर्मः प्रभावभाक् ॥ ६७२ ॥
धर्मेणास्तः स रोगः प्राग्मुक्तो वैद्यगणेन यः ।
भानुच्छेद्यं तमश्छेत्तुं खद्योताः क्व किल क्षमाः ॥ ६७३ ॥
रा[illegible]
तं [illegible] ॥६७४॥
विशेषतस्ततस्तारे धर्मभारे सहोदरौ ।
तौ बभूवतुरुल्लासौ नर्मदाबिन्दुभास्करौ ॥ ६७५ ॥
श्रीभद्रबाहुराचार्यो ऽवधिज्ञानमधिष्ठितः ।
कदापि तत्पुरोद्यानं द्यामिवेन्दुरभूषयत् ॥ ६७६ ॥
प्रदक्षिणात्रयेणोपश्रेमतुर्नेमतुश्च तम् ।
उपविश्य ततो धर्मदेशनां पपतुश्च तौ ॥ ६७७ ॥
सुरसे सुरसेनेन निपीते देशनामृते ।
अपृच्छ्यत गुरुर्भ्रातृरसनारोगकारणम् ॥ ६७८ ॥
स च प्रवचनक्षीरार्णवर्वाचीनिभं वचः ।
उपाददे भवस्रोतोऽब्धिकेशरी गुरुः ॥ ६७९ ॥
भूभृताभूतमाहात्म्यपुरुहूतपुरसमम् ।
पुरं मणिपुरं नाम विद्यते विश्वविश्रुतम् ॥ ६८० ॥

हरिचन्द्रमन्त्रिणागानिवदनो मदनो भटः ।
बभूव भगवद्धर्मसुधाम्बुधिसुधाकरः ॥ ६८१ ॥
तुल्याकृती तुल्यशक्ती तुल्यार्थौ तुल्यतेजसौ ।
धीरवीराभिधौ तस्य सुतौ जातौ भुजाविव ॥ ६८२ ॥
जिनवचनस्याद्यानन्दस्यन्दसुधारसम् ।
तौ भवारिमुखा यस्गौ न मोहविषमूर्छया ॥ ६८३ ॥
कदाप्येतौ गतावात्योद्याने ददृशतुर्मुनिम् ।
स्वमातुलं मलस्नात्यं पुंस्त्वं पतितं भुवि ॥ ६८४ ॥
किममुत्तिकमभूदेतदिति व्याकुलचेतसि ।
धीरे ऽथ पृच्छति सुमानेकस्त्राश्रुमुग्नगौ ॥ ६८५ ॥
मतिमास्थायिमं साधुं दष्टवान् दुष्टपन्नगः ।
दुर्गे नृपापराधीव सविष्टो ऽभिन्नसहान्तिके ॥ ६८६ ॥
अथ मातुलमोहेन क्रुधा धीरानुजो ऽभ्यधात् ।
रे रङ्काः किमसौ नरपमाहिः पापी हतो न हि ॥ ६८७ ॥
धीरस्तमभ्यधात्सर्पे गते जीवति कर्षनः ।
हहा महात्मन् किं पापं मुधा बध्नासि जिह्वया ॥ ६८८ ॥
क्रुधाभ्यधित वीरो ऽपि दुष्टे दष्टमहामुनौ ।
तस्मिन्हते ऽपि धर्मः स्याद्धनितोऽथवा क पातकम् ॥ ६८९ ॥
क्षत्रधर्मो यथं साधुपालने दुष्टनिग्रहे ।
इत्यसत्यं यदि ततो मज्जिह्वायेतु पातकम् ॥ ६९० ॥
धीरस्त्वचिन्तयन्नार्चं वस्यापारकवारसः ।
गर्जीत्वं जीवगणाय [illegible] ॥ ६९१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ६९२ ॥

पालयन्तौ शुभं धर्मं ज्वालयन्तौ च पातकम् ।
क्षालयन्तौ च कीर्त्या स्वं सुचिरं तौ ननन्दतुः ॥ ६९३ ॥
युग्मम् ॥

धीरः क्रमेण पूर्णायुः सुरसेन भवानभूत् ।
अनालोचिततादृग्वाग्वीरस्त्वेष तवानुजः ॥ ६९४ ॥
असाध्यः सर्ववैद्यानामनवद्यौषधीविदाम् ।
सर्पमहतिवाक्पापाज्जिह्वारोगो ऽस्य आगतवान् ॥६९५॥
यतिसंजीवनादेव लब्धसम्भद्रलब्धिना ।
निरासि रसनारोगो महासेनस्य स त्वया ॥ ६९६ ॥
इति ज्ञात्वा स्ववृत्तान्तं जातजातिस्मृती तदा ।
सुरसेनमहासेनौ भवार्तौ भेजतुर्व्रतम् ॥ ६९७ ॥
व्रतं व्रतनिवृत्तिक्का तौ चारुचरितामृतैः ।
धर्ममभूनमं मुक्तिफलं कालादवापतुः ॥ ६९८ ॥
सुरसेनमहासेनदृष्टान्तेनामुना जनाः ।
अनर्थदण्डं दुःखौघहेतुं त्यजत दूरतः ॥ ६९९ ॥
॥ इत्यनर्थदण्डव्रतविचारे सुरसेनमहासेनकथा ॥

सुध्यानानामसावद्यकृतां मौहूर्तिकं हृदि ।
यत्साम्यमाधं तच्छिक्षाव्रतं सामायिकाभिधम् ॥७००॥
आभाति यतिधर्मश्रीक्षणखेलनभूमिका ।
दुरितोर्मिविरामाय व्रतं सामायिकं पुनः ॥ ७०१ ॥
मोक्षश्रीमयनारम्भः समताभ्यासरङ्गभूः ।
करुणारससिन्धूर्मिराद्यं शिक्षाव्रतं मतम् ॥ ७०२ ॥
क्रूराचारो ऽपि संसारकाराया मुच्यते द्रुतम् ।
केसरीव त्रुटत्कर्मदामा सामायिकव्रती ॥ ७०३ ॥

तथाहि शत्रुलोकाहिबर्हणः क्षीणगर्हणः ।
नृपो ऽभूद्विजयो नाम धर्मी कामपुरे पुरे ॥ ७०४ ॥
तं श्रेष्ठी सिंहदत्ताख्यो नत्वाचख्यौ कदाचन ।
केशरी नाम मे स्वामिन्पुत्रो ऽभूच्चौर्यभूरिति ॥ ७०५ ॥
अथ स्यास्थाने मद्भूयो यदि तद्वध्य एव मे ।
इति केशरिणं देशान्नेशो निरकाशयत् ॥ ७०६ ॥
सो ऽपि भूपभयाक्रान्तः श्रान्तो देशान्तरं व्रजन् ।
क्वाप्यपश्यद्वने स्वच्छलीनस्वादुरसं सरः ॥ ७०७ ॥
अचौर्याहृतमात्रैर्न पयो ऽपि पपे मया ।
अहो कार्यं तदप्यद्य धिग्धिग्दैवविपर्ययम् ॥ ७०८ ॥
इति ध्यायन्नयं तत्र श्रान्तः कान्तारपल्वले ।
चौरश्चक्रे पयःपानं स्नानं च विदधे ऽधिकम् ॥ ७०९ ॥
॥ युग्मम् ॥

निःसृत्य स गतश्रान्तिरारोहत्फलिशालिनम् ।
क्षुधाकुलः फलस्फीततरं चूततरुं ततः ॥ ७१० ॥
फलैस्तृप्तस्ततो दध्यौ स चिन्तां वल्गमवानिति ।
हहा मम किमद्याहर्विना चौर्येण यास्यति ॥ ७११ ॥
इति चिन्तापरे तत्र मन्त्रसाधितपादुकः ।
उत्ततार सरस्तीरे को ऽपि योगीश्वरो ऽम्बरात् ॥ ७१२ ॥
स व्योमगमनायासजनितातपतापितः ।
दत्त्वा दिक्षु दृशं मुक्त्वा पादुके उदके ऽविशत् ॥ ७१३ ॥
मन्येदं पादुकाद्वन्द्वमस्याकाशगतौ क्षमम् ।
यदेतदिह मुक्त्वासौ मज्जनायैव जले ऽविशत् ॥ ७१४ ॥
तदेतच्चोरयामीति ध्यात्वोत्तीर्य द्रुतं द्रुमात् ।

पादुके पादयोः क्षिप्त्वा चौरो ऽगाद्गगनाध्वना ॥ ७१५ ॥
स निर्गम्य दिने क्वापि नक्तं तत्पादुकापदः ।
चिन्तासमानसमयः व्योम्ना धाम्नि ययौ निजे ॥ ७१६ ॥
राज्ञे विज्ञप्य चौरं मां त्वं पुराभिरकाशयः ।
इत्युक्त्वाताडयद्दण्डैः पितरं नितरामसौ ॥ ७१७ ॥
परासुं पितरं त्यक्त्वा महर्द्धीनि गृहाणि सः ।
प्रविवेश पदार्थांश्च सारं सारं जहार च ॥ ७१८ ॥
अन्त्ये यामे त्रियामायाः स समायातवान्पुनः ।
सरोवरं तदेवाशु दुर्गमारण्यमण्डनम् ॥ ७१९ ॥
नित्यमित्यपमुद्दामकार्यचौर्यलसद्रसः ।
तदेव नगरं गत्वालुण्टद्विविधलुण्टनः ॥ ७२० ॥
लोकं साधुसतीमुख्यं संतापयति पापिनि ।
यमागम इव भिये ऽभवत्तत्र निशागमः ॥ ७२१ ॥
तत्स्वरूपं परिज्ञाय राज्ञाय व्यथितात्मना ।
परिपृष्टः पुरीरक्षो वैलक्ष्यान्नम्रमुखो ऽवदत् ॥ ७२२ ॥
प्रभो नभोध्वगः को ऽपि पुरं मथ्नात्यदः सदा ।
न पौरचरणन्यासः क्वापि चाप्यत्र पत्तुरि ॥ ७२३ ॥
ततः क्षितिपतिः कोपसंतप्तं लोचनद्वयम् ।
व्यधात्पुरःपुरेशाक्षमाशु निमज्जयन् ॥ ७२४ ॥
ततोऽनन्तरःश्रीमन्त्रनीतिज्ञमभाषत ।
तस्करगोचरः सो ऽत्र मम धार्ते ऽस्तु गोचरे ॥ ७२५ ॥
इत्युक्त्वान्तःपरीवारः पुरीधैर्यमलोकत ।
मन्त्रिस्थानं मतिप्रज्ञामयं प्रतिभूतमयम् ॥ ७२६ ॥
॥ पिपीलिकाः ॥

पादुकाद्वयमादाय सो ऽथ वामेन पाणिना ।
गत्वा गर्भगृहं चण्डीमानर्च मणिभिः शुभैः ॥ ७३९ ॥
जगौ च स्वामिनि स्वैरचारिणश्चौर्यकारिणः ।
स्यान्ममेयममेयर्द्धिदायिनी क्षणदा मुदे ॥ ७४० ॥
इत्युक्त्वा वलमानो ऽयं द्वारमारुध्य भूभुजा ।
कृपाणपाणिना जीवन् रे न यासीति धर्षितः ॥ ७४१ ॥
इति भाषिणि भूपाले तत्कालं प्रति कालवित् ।
पादुकाद्वयमेवायमङ्गीकृत्य क्रुधामुचत् ॥ ७४२ ॥
तद्भावबद्धनव्यग्रे महीभुजि महाभुजः ।
अयं जीवन्नयामीति वदन्नेवैष निर्ययौ ॥ ७४३ ॥
यात्यसौ केशरी चौर इति भूपगिरा भटाः ।
तमाशु दूरे नश्यन्तमन्वधावन्नृपाज्ञया ॥ ७४४ ॥
चौरलोप्त्रावनीं गन्तुं मन्त्रेणादिष्टशक्तिवत् ।
प्रदाय पादुकाद्वन्द्वं भूपो ऽप्यनुययौ भटान् ॥ ७४५ ॥
स तु चौरस्त्वरा दूरमुक्तशूरसमुच्चयः ।
पुरग्रामान्तरैर्मार्गैरेवागात्स्वदगुप्तये ॥ ७४६ ॥
भयाकुलितचित्तो ऽसौ किंचिद्वैराग्यवांस्ततः ।
दध्याविन्यत्र मे पापमित्युग्रं फलितं ध्रुवम् ॥ ७४७ ॥
ग्रामारामावनौ क्वापि कस्यापि दिग्नतो मुनेः ।
ध्यानतत्त्वं वचश्चौरः शुश्रुवेत्यमृगोत्तरा ॥ ७४८ ॥
सर्वत्र ध्यानसमताहविर्मुच्येत पातकैः ।
जनः सद्यो ऽपि निर्मिरैः कृतदीप इवालयः ॥ ७४९ ॥
इति इन्मर्मनिर्मग्नं चौरस्तद्भावयन्वचः ।
वपुरुत्पुलकं बिभ्रद्ध्वंसनैव नास्तिवान् ॥ ७५० ॥ युग्मम् ॥

सारासाराखिलजगत्स्तुतिनिन्दाविमुक्तधीः ।
तस्थौ मध्यस्थतामग्नः स भग्नदुरितक्रमः ॥ ७५१ ॥
शेषां रात्रिं दिनं चास्थादेष साम्यलयस्तथा ।
यथा स्थिरं मनो लीनं पवित्रे परमात्मनि ॥ ७५२ ॥
घातिकर्मक्षये सायं ज्ञानं जज्ञे ऽस्य केवलम् ।
सर्वज्ञान्वेषयंस्तत्र श्रद्धा नृपतिरप्यगात् ॥ ७५३ ॥
इतश्चान्वपतद्भूपस्तं हन्तुं भटभारभाक् ।
इतश्चागान्मरुद्वर्गो नन्तुं दधग्रतध्वजः ॥ ७५४ ॥
सुरैः कृते सुवर्णाब्जमासीने केसरिण्यथ ।
ते हन्तारो ऽपि नन्तारो भूपप्रभृतयो ऽभवन् ॥ ७५५ ॥
दन्तांशुभिः सुभिक्षाणि कुर्वाणश्चन्द्ररोचिषाम् ।
स व्यधादेशनां पापतमसः पूर्णिमां मुनिः ॥ ७५६ ॥
क्व तत्ते चरितं नाथ क्व चायं केवलोदयः ।
इति क्षितिभुजा पृष्टस्ततो व्याचष्ट केवली ॥ ७५७ ॥
रामसा जन्म तथादृक् पापभाजो ऽप्यभून्मम ।
धीरियं मुनिवाग्लब्धसामायिकमनोलयात् ॥ ७५८ ॥
यद्वर्षकोटितपसामप्यच्छेद्यं तदप्यहो ।
कर्म निर्मूल्यते चित्तसमत्वेन क्षणादपि ॥ ७५९ ॥
इति श्रुत्वा प्रमुदितो जगाम नगरीं नृपः ।
बोधयन्वसुधां सोऽपि विजहार महामुनिः ॥ ७६० ॥
विनिपातकरे सर्वजनसंतापकारिणि ।
घोरे ऽपि दुःखनिर्वाणं सेव्यं सामायिकं बुधैः ॥ ७६१ ॥

इति सामायिकव्रतविचारे केसरिकथा ॥

क्रियते दिग्व्रते मानसंक्षेपो यो दिवानिशम् ।

द्वितीयं तदिदं शिक्षाव्रतं देशावकाशिकम् ॥ ७६२ ॥
देशावकाशिकं यावत्कुरुते श्रद्धया सुधीः ।
तदन्यत्रात्मनां तेनाभयं दत्तं भवेत्तदा ॥ ७६३ ॥
प्रभावादस्य नश्यन्ति विघ्नाः शुद्धात्मनामिह ।
सुमित्रस्येव जायन्ते परत्र च शुभश्रियः ॥ ७६४ ॥
श्रुत्या पुरीततास्ति भुवस्तिलकवत्पुरी ।
चन्द्रिकेति चतुर्वर्गश्रीनिरर्गलनागरा ॥ ७६५ ॥
नासीरवीरभासोऽपि सम्भुग्नारिमण्डलः ।
तारापीड इति क्ष्मापस्तामपालयदुत्सवैः ॥ ७६६ ॥
तन्मन्त्री कीर्तिकुसुमं सुमित्राख्यः समन्ततः ।
विश्वसौरभ्यकृद्भेजे जिनभक्तिलताद्रुमः ॥ ७६७ ॥
शारपङ्क्त्यर्द्दीपो यद्धाम्नि द्माममधामनि ।
यस्यालीनौ भुजस्तम्भतोरणे मतिविक्रमौ ॥ ७६८ ॥
नृपतिर्नवनाख्यः पुण्यकर्मपराङ्मुखः ।
उवाच सचिवाधीशं कदाचिद्धार्मिकाग्रिमम् ॥ ७६९ ॥
देवार्चास्नात्रसामदानव्याख्याश्रवादिभिः ।
धर्मकृत्यैरधर्मैस्त्वं किं मुधा खिद्यसेऽधुना ॥ ७७० ॥
क एभिर्निष्फलैर्धर्मकर्मकृद्भिर्भवादृशैः ।
अराक्रान्तमविभ्रान्तमिति देहं दहत्यहो ॥ ७७१ ॥
इत्युक्तः स्मितवक्त्रोऽयं मन्त्री धार्मिकाग्रणी ।
किं नृदेव त्वमप्येवमवलिप्तेन भाषसे ॥ ७७२ ॥
इच्छामि धर्मकृत्येषु त्वां कारयितुमुद्यमम् ।
मामपि त्वं तु किं नाथ निषेधयसि तेषु ॥ ७७३ ॥
धर्मः किं विफलः स्यात्प्रमादेन धीधनैः ।

निर्विघ्नैः स्वर्गमोक्षाणामपि सौख्यमवाप्यते ॥ ७७५ ॥
अथोचे सचिवो राज्ञा मम ज्ञापय मन्त्रिप ।
विघ्नोच्छित्त्यार्थ संपत्त्या प्रत्यक्षं धर्मजं फलम् ॥ ७७६ ॥
इत्युक्तिभाजं राजानं सचिवस्तमुवाच सः ।
त्वं नाथो ऽन्ये तु ते भृत्याः साक्षादेतद्धि तत्फलम् ॥७७६॥
ततो ऽमात्यं जगौ राजा पाषाणे द्विदलीकृते ।
भवत्येकेन सोपानं द्वितीयेन तु देवता ॥ ७७७ ॥
तत्किं तस्यैकदेशेन धर्मश्चक्रे परेण न ।
सिद्धा स्वभावाद्विश्वस्य भव्याभव्यव्यवस्थितिः ॥७७८॥
॥ युग्मम् ॥

अथाह मन्त्री नास्तीको प्रायात्र स्वामिदर्शनम् ।
सति धर्मिणि धर्माणां स्थापना युज्यते ततः ॥ ७७९ ॥
इत्युक्तस्तं नृपः किंचित्सवैलक्ष्यास्मितो ऽवदत् ।
अहं मन्त्रिन्वचःचतुरया त्वया चक्रे निरुत्तरः ॥ ७८० ॥
परं मत्प्रसादेन प्रभावेणैव कुत्रचित् ।
निःसंशयं करिष्यामि धर्मं मन्त्रीन नान्यथा ॥ ७८१ ॥
इति भाषमनयोर्नित्यं संलापः सत्यमन्त्रिणोः ।
अजायत प्रजामध्ये प्रसिद्धिमधुरो ऽधिकम् ॥ ७८२ ॥
निर्वर्त्य सर्वकृत्यानि कदाचित्सचिवेश्वरः ।
पाक्षिकावश्यकं कर्तुं सार्धं स्वावासमपासदत् ॥ ७८३ ॥
गृहान्महिर्न नियामीत्यादेशेनावकालिकः ।
सत्यसंधो महामात्यः प्रत्याख्यानविधिं व्यधात् ॥७८४॥
आवश्यके कृते शुद्धश्रद्धानध्यानबन्धुरः ।
मन्त्रीश्वरो नमस्कारपरावर्तपरो ऽभवत् ॥ ७८५ ॥

समाह्वयति वः स्वामी गुरुकार्यतयेत्यथ ।
नृपतिप्रतिहारस्तं तदागत्य व्यजिज्ञपत् ॥ ७८६ ॥
आ प्रभाताद्गृहद्बहिर्गतिमत्याख्यया स्थितः ।
एष्यामि प्रातरित्युक्त्वा वेत्री प्रैष्यत मन्त्रिणा ॥ ७८७ ॥
परमेष्ठिनमस्कारसुधासेकविवेकतः ।
पुनर्मानुषजन्मद्रुं सचिवः सफलं व्यधात् ॥ ७८८ ॥
समुपेत्य पुनर्वेत्री मन्त्रीन्दुमिदमभ्यधात् ।
युष्मदुक्तैर्नृपः स्वाज्ञालोपात्कोपान्धतामधात् ॥ ७८९ ॥
इह नायाति मायातिचित्रधीः सचिवः स चेत् ।
तत्सर्वंभर्यमुद्रा मे याच्येति प्रतिपाद्य माम् ॥ ७९० ॥
इति श्रुतमनीहारव्याहारः सचिवो हसन् ।
तत्क्षणं प्रैषयन्मुद्रां दुःशीलामिव दासिकाम् ॥ ७९१ ॥
मन्त्री श्रेयःसमुद्रो ऽस्मिन्समुद्रे समतो गते ।
राज्यचिन्तानल्पनाशाकृष्टधर्मभरो ऽभवत् ॥ ७९२ ॥
मुद्रां कौतुकतो वेत्री परिधाय करे तदा ।
मन्त्री जातो ऽस्मीत्यात्मप्रदानितु जगौ हसन् ॥ ७९३ ॥
मन्त्रैर्मन्त्रिशिरोरत्न कुरु पापापहारणम् ।
इति हास्यपरैः पुम्भिर्मर्त्यो गेहाच्चचाल सः ॥ ७९४ ॥
तदैव दैवतः कैश्चिद्दुष्टैः प्रकटिताभिधैः ।
आहत्य पातितो नीतश्चार्यं यामार्धनश्वरताम् ॥ ७९५ ॥
प्रत्यनीकैस्तदा तस्य सुभटैर्जज्ञिरे जयः ।
वेत्री हतो हत इति नूपुरस्य महानभूत् ॥ ७९६ ॥
.. धार्मिकः श्रुत्वा क्षोभयुक्तः समादुरः ।
दैवेनरक्षितो ऽत्र प्राणाद्यन्वयकल्पयत् ॥ ७९७ ॥

अस्मत्कार्यमिदं कुर्वन्ननुच्छृङ्खलमना ।
संहारितः मनोहारस्तेनामी मन्त्रिणा ध्रुवम् ॥ ७९८ ॥
एतस्य यदि वृद्धस्य शिरश्छिन्द्यां स्वपाणिना ।
उच्छ्वासस्यापि छन्निमस्मान्मे मनसि निर्वृतिः ॥ ७९९ ॥
एवमुच्चैर्नृपस्योपः कोपाटोपभटोत्कटः ।
तथासाधव ते सन्ति घातानां येऽभियानताः ॥ ८०० ॥
अमात्यभृत्या नैते स्युः केऽपि चैटेशिता इव ।
इति ध्यात्वा नरेन्द्रस्तान्दिष्टोनभाषत ॥ ८०१ ॥
के यूयं किं हतो येषामनुर्धानार्थे ऽथ पृच्छति ।
ऊचुस्ते अपि दण्डोत्था घण्टाः कण्टागमानगाः ॥ ८०२ ॥
विमनास्तृष्णजाति ध्याय देवं पृच्छ दुरासयम् ।
असद्दीशस्य येनैव यातः व्यर्थो मनोरथः ॥ ८०३ ॥
धराधारपुरार्थाशः नृपसेनः स्वर्णदत्तान ।
सुमिर्भ मन्त्रिणं हन्तुं मदीदस्मान्मदेयथा ॥ ८०४ ॥
यदर्थं दण्डपयरमक्षेणार्थं प्रतिबन्धनम् ।
स्वामपस्मद्विषोः शत्रु सर्वदा पोषयत्यलम् ॥ ८०५ ॥
स्वाम्यादेशादिहास्माभिर्वध्ये ऽस्वाय मन्त्रिणः ।
कुतो ऽस्मभगनिसहस्त्यर्थं जम्पुतो यथा ॥ ८०६ ॥
इत्युक्तिविकलावेशाः सुभगा मकटानयाः ।
ते चत्वारो ऽपि यमत्वं अम्बुधनैव पातकाः ॥ ८०७ ॥
नृपः कृतानुतापो ऽथ गत्वा पौरवर्गीत्तः ।
अमात्यं समपायात बाहू धृत्वा वदन्निति ॥ ८०८ ॥
मया ते ऽपि सुबन्धुस्य वचितो यो ऽल्पबुद्धिना ।
सर्वं क्षमस्व क्षमस्व स्वमपराधमद्यं मयि ॥ ८०९ ॥

व्रतं चेन्नाचरिष्यस्त्वं नाजीविष्यस्ततः पितः ।
त्वां विना नैव राज्यं मे ऽभविष्यद्राज्यवैभवम् ॥ ८१० ॥
तदयातुल्यकल्याणकारिणः पुण्यकर्मणः ।
फलं प्रत्यक्षमद्राक्षमहं पापापहं चिरात् ॥ ८११ ॥
सुकृतं जीवितव्यं ते व्रतेनानेन पोषितम् ।
शोषितं त्वत्कृतेनाथ दुष्कृतं दुर्यशश्च मे ॥ ८१२ ॥
तत्सहस्वापराधं मे प्रसीद वद सात्त्विक ।
धर्मं कारय मां तात तारयाशु भवार्णवात् ॥ ८१३ ॥
उवाच सचिवो ऽप्येदं नापराधो ऽस्ति ते ध्रुवम् ।
यस्मात् सानुतापस्त्वं धर्मे धत्से ऽधुना धियम् ॥ ८१४ ॥
ततः संलब्धमुद्रेण मन्त्रिणा प्रेरितो नृपः ।
जगृहे गृहिणां धर्मं पूर्णचन्द्रगुरोः पुरः ॥ ८१५ ॥
मन्त्रिणः शङ्कमानो ऽथ निजे कण्ठे कुठारवान् ।
आपातः शूरसेनो ऽपि भूभुजा भूषितः श्रिया ॥ ८१६ ॥
देवार्चादानसद्ध्यानस्वाध्यायादिकर्मभिः ।
नृपो मन्त्रिगरिष्ठः स्वं दिवं जग्मतुरच्युतम् ॥ ८१७ ॥
तत्र स्वामिनि बालो ऽपि षण्डाख्यो ऽपि न सो ऽभवत् ।
न यो जिनाधिनाथोक्तधर्मकर्मठतां गतः ॥ ८१८ ॥
इत्यं मन्त्रीव भूपश्च कृत्वा धर्मं विशुद्धधीः ।
महाविदेहे मर्त्यत्वं प्राप्य लेभे शिवश्रियम् ॥ ८१९ ॥
ततः सुप्रियदीपेन गमिते ऽस्मिन्नकाननताम् ।
देशावकाशिकव्रते संचरन्तु सुखं बुधाः ॥ ८२० ॥
इति देशावकाशिकव्रतविचारे सुप्रियकथा ॥
कृत्यार्त्तानां स्नानादेस्त्यागो ब्रह्मव्रतं तपः ।

आहुः शिक्षाव्रतमिदं तृतीयं पौषधाभिधम् ॥ ८२१ ॥
ननु शुद्धोक्तचारित्रिवत्परिपाल्यते ।
अहोरात्रमपापेषो रात्रिं यावज्जितेन्द्रियैः ॥ ८२२ ॥
भवोरगगदच्छेदे पौषधत्पौषधव्रतम् ।
आपत्तापभिदे मिथानन्दमन्त्रिपतेरिव ॥ ८२३ ॥
तद्यथा ।
धर्मनिर्मलमत्यर्थमर्थविद्योति विद्यते ।
पुरं पुष्पपुरं पुष्पचापचापल्पेशलम् ॥ ८२४ ॥
तत्र पुत्रसुधासद्ममभिभवत्सुधाभृताम् ।
बभूव भूविभुर्भानुर्जितभानुः स्वतेजसा ॥ ८२५ ॥
मन्त्री तस्य धरित्रीन्दोर्मित्रानन्द इति श्रुतः ।
अजायत धियां पात्रं छात्रीकृतबृहस्पतिः ॥ ८२६ ॥
मध्येसदः कदाप्युर्वीनरेन्द्रसचिवेन्द्रयोः ।
व्यवसायस्य पुण्यस्य प्रतिष्ठाने ऽभवत्कलिः ॥ ८२७ ॥
कुपाय वसुधानाथः प्रोवाच सचिवं प्रति ।
व्यवसायः प्रमाणं न प्रमाणं पुण्यमेव चेत् ॥ ८२८ ॥
ततः स्वपुण्यमाहात्म्यपात्त्वं पुण्यवत्पार्थितः ।
गृहाण मम राज्यर्द्धिमित्यं संवर्धितमत्सरः ॥ ८२९ ॥
॥ युग्मम् ॥
यश्च कश्चित्पुरीमध्याऽत्वन्त्यामनुपास्यति ।
तत्कण्ठात्तृषितो असौ मन्त्रद्रुमः पास्यति शोणितम् ॥८३०॥
गच्छ तुच्छमते मूर्ध्ने पूर्णं कुरु निजं वचः ।
गृहे न हन्त गन्तव्यमित्र पथान्यतो मम ॥ ८३१ ॥
इति क्षितिपतेराज्ञां विज्ञाय सचिवाग्रणीः ।

एकाक्येव दशवेशो ऽप्यलोकयान्तरं मति ॥ ८३२ ॥
पद्मामेवादिभूचारनिषद्रपामनुलोमगः ।
स निःससार नगरादभिराम इवोपमः ॥ ८३३ ॥
गच्छन्नतुच्छपुण्यो ऽसौ श्रान्तो मध्यन्दिने ऽधिकम् ।
ददर्शेन्दोरिव कलाकोटीभिर्निर्मितं सरः ॥ ८३४ ॥
पद्मोल्लसद्दीर्घिकागर्भं भृङ्गघनस्वनाः ।
भाखानुं [illegible]कोटीरत्नरञ्जयारणी ॥ ८३५ ॥
स कृतस्नानपानो ऽथ स्थितः पाल्यां सरोवरे ।
[illegible]र्णपत्र[illegible] पुरः ॥ ८३६ ॥
[illegible] निविष्टं [illegible] मणिमत् ।
[illegible] भुवि [illegible] ॥ ८३७ ॥
[illegible] ॥ ८३८ ॥
॥ युग्मम् ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ८३९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८४० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८४१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८४२ ॥
[illegible] समागमत् ।
[illegible] ॥ ८४३ ॥

एवमाभाष्य संभूय महिताः सचिवेन ते ।
गत्वा व्यज्ञपयन्राज्ञे सर्वमथ यथातथम् ॥ ८४४ ॥
स्वस्थीभूयाथ भूजानिः कैश्चित्परिवृतो जनैः ।
कृती तत्र ययौ यत्र मित्रानन्दः स्वयं स्थितः ॥ ८४५ ॥
अभ्युत्तस्थौ तदा मन्त्री निभाल्य नृपतिं पुरः ।
दृष्टे हि दर्शने यावद्विरोधो युज्यते सताम् ॥ ८४६ ॥
मणिपत्याथ पृथ्वीन्दुर्निष्कपीठे निवेशितः ।
स्वार्धासने न्यस्य सचिवं न्यस्य सोऽवदत् ॥ ८४७ ॥
वरेण्यं पुण्यमस्त्येव शौर्यादिव्यवसायतः ।
पुण्यभाजो हि जायन्ते किंकरा व्यवसायिनः ॥ ८४८ ॥
भवद्भाग्योदयः कश्चिदयमप्रतिमभूधपः ।
येनाहं तव भर्तापि भृत्यवद्ज्ञापितोऽग्रतः ॥ ८४९ ॥
किं त्वसावियती भूतिर्बभूव भवतः कुतः ।
इत्युक्तो भूभुजा मन्त्री स्वचरित्रमचीकथत् ॥ ८५० ॥
अथ विस्मयविस्मेरनेत्रपत्रजनेक्षितः ।
मित्रानन्देन सानन्दः पृथ्वीन्दुः प्राविशत्पुरम् ॥ ८५१ ॥
उपायैः कल्पितं धीभिर्मणिमाहात्म्यतोऽधिकम् ।
बबुधे च नरेन्द्रेण मन्त्रिणो मैत्र्यमद्भुतम् ॥ ८५२ ॥
कदापि भानुभूपेन सहोपासितसंसदम् ।
आरादारामिकोऽभ्येत्य तं धर्मज्ञं व्यजिज्ञपत् ॥ ८५३ ॥
दिष्ट्याद्य वर्धसे स्वामिन्नद्य धर्म इवागमत् ।
मुनिः सुमन्धरो नाम ज्ञानी लीलावनी तव ॥ ८५४ ॥
प्रीत्याथ तस्मै दत्त्वाङ्गभूषणानि क्षणेन सः ।
जगामारामभगता जगतीपतिना समम् ॥ ८५५ ॥

मुनिं नेत्रामृतं नेत्रैरापीय नृपमन्त्रिणौ ।
नत्वाथ न्यविशेतां तौ पातुं कर्णामृतं वचः ॥ ८५६ ॥
मुनीशं देशनान्ते ऽथ पप्रच्छ पृथिवीपतिः ।
धन्यस्य कथमस्यासन्विपत्काले ऽपि संपदः ॥ ८५७ ॥
अथाचष्ट मुनिः स्पष्टविभवा भुवि भाति पूः ।
धन्यभारच्युतेव द्यौः पद्मनेयेति विश्रुता ॥ ८५८ ॥
तत्रादित्य इति क्ष्मापस्तत्प्रसादास्पदं धनी ।
श्रेष्ठी सुदत्त इत्यासीज्जिनधर्मधुरन्धरः ॥ ८५९ ॥
सो ऽन्यदा पापरोगाणामौषधं पौषधं श्रितः ।
तस्थौ निशि निशान्ते ऽसौ शान्तेन मनसा रसात् ॥८६०॥
तदा कश्चिदवस्वापविशारदो तद्वेश्मनि ।
भूरिभीमपरीवारः प्राविशत्तस्कराग्रणीः ॥ ८६१ ॥
विद्या चौरस्मृता लोकं तत्रामूर्छयताखिलम् ।
सुदत्ते सा नमस्कारमन्त्रध्याने तु नास्फुरत् ॥८६२ ॥
तं पश्यन्तमपश्यन्त एकान्तस्थं मलिम्लुचाः ।
जगृहुस्तद्गृहद्रव्याण्यखिलान्यस्खलन्मुदः ॥ ८६३ ॥
प्रागभञ्जन्ति स्म मञ्जूषाः कपाटीयमपाटयन् ।
द्रव्याय स्पृष्टयामासुरमी भूमिगृहाण्यपि ॥ ८६४ ॥
असौ महात्मनस्तस्य धर्मावष्टम्भपञ्जिरम् ।
जाते ऽप्युत्पातमाने ऽस्मिन्न ध्यानाच्चलितं मनः ॥८६५॥
अनागतेन्वयागत्य एतेषु धनपद्मीः ।
तेषु पात्रेषु च ध्यानभेदो ऽमुष्य न कश्चित् ॥ ८६६ ॥
अने लोपन्यथाभिदे धननाशे निशात्यये ।
यत्नादिनरुसेषु श्रेष्ठी पारितोषितः ॥ ८६७ ॥

क्रमादर्जयतो भाग्यभङ्गीसङ्गीकृतात्मनः ।
धनधोरणयस्तस्य भूयसो ऽप्यभवन्पुनः ॥ ८६८ ॥
स कदाचिदवस्वापविद्याविचौरचक्रराट् ।
एकं तद्गेहतो हारं विक्रेतुं प्राप तां पुरीम् ॥ ८६९ ॥
तं हारं श्रेष्ठिनस्तस्य वणिक्पुत्रो धनाभिधः ।
उपलक्ष्यार्पयामास तलारक्षाय तस्करम् ॥ ८७० ॥
तद्विज्ञाय द्रुतं गत्वा श्रेष्ठी तत्र कृपामयः ।
स्वं वणिक्पुत्रमाक्षिप्य तलारक्षपुरो ऽवदत् ॥ ८७१ ॥
धनो ऽयं नैव जानाति चौरव्यतिकरात्पुरा ।
अस्मै महात्मने मूल्यान्मया हारो ऽयमर्पितः ॥ ८७२ ॥
तदयं मुच्यतां मास्मिन्नुच्यतां चौर्यदूषणः ।
रौहिणीयोपमात्सात्किं स्यात्कलङ्कीन्दुवद्रविः ॥ ८७३ ॥
द्वादशव्रतधर्मोऽयं नासत्यं वदतीत्यथ ।
श्रद्दधद्वचसामुष्य तलारक्षो मलिम्लुचम् ॥ ८७४ ॥
असत्यमपि सत्सत्यं यत्प्राणिहितमित्यसौ ।
असत्ययापि वाचामुं श्रेष्ठी चौरममूमुचत् ॥ ८७५ ॥
श्रेष्ठी तं भोजयित्वा च वरे दत्त्वा च चीवरे ।
नाकृत्येषु मतिः कार्येत्युक्त्वा च प्राहिणोत्कृती ॥ ८७६ ॥
श्रेष्ठीन्दोरुपकारेण शिक्षया च द्रवन्मनाः ।
किं स्यादकृत्यमित्येष विज्ञातुं धारयन्धियम् ॥ ८७७ ॥
निर्यन्पुराद्बहिर्भागभूमौ शुभ्रप्रभाभिधम् ।
धर्मोपदेशान्ददतं मुनिराजमपश्यत ॥ ८७८ ॥ युग्मम् ॥
श्रुत्वा तद्वचनं ज्ञातकृत्याकृत्यविवेचनः ।
मुनीन्द्रोस्तस्य पादान्ते दीक्षां दक्षो ऽयमग्रहीत् ॥ ८७९ ॥

चारित्रं शुद्धमासेव्य सौधर्मे ऽसौ सुरो ऽभवत् ।
सुदत्तस्तु विपर्यासमभजत्सेवितव्रत ॥ ८८० ॥
संपत्सु ह्रियमाणासु यद्भग्नं न पौषधम् ।
पदे पदे तत्त्रायं त्रिविधाः प्राप संपदः ॥ ८८१ ॥
स तु चौरः सुरीभूतः स्वरत्नुपकृतीः कृती ।
चिन्तार्ताय ददौ रत्नं प्रस्तावं प्राप्य मन्त्रिणे ॥ ८८२ ॥
प्रभो द्रक्ष्यति ते मन्त्रीत्युक्ते राज्ञा मुनिर्जगौ ।
मन्त्रिणो जीवितान्ते तद्दर्शनं भावि मुक्तये ॥ ८८३ ॥
यतो नन्दीश्वरे देवानन्तुमस्याभिलाषिणः ।
समयज्ञसुरानीतविमानस्थस्य गच्छतः ॥ ८८४ ॥
शुद्धध्यानलयस्यान्तःकृतकेवलितायुजः ।
लवणाब्धेरुपर्येव मुक्तिर्भूप भविष्यति ॥८८५॥ युग्मम् ॥
इत्याकर्ण्य मुनेर्वाचमुद्यच्छ्रद्धर्मसुद्धयः ।
सर्वे ऽप्युर्वीश्वराद्यास्ते सानन्दा मन्दिराण्ययुः ॥ ८८६ ॥
एवं प्राक्पुण्यपूर्णर्द्धिमित्रानन्दनिदर्शनात् ।
भजन्तु भवपोषाय पौषधे सुधियो धियम् ॥ ८८७ ॥

इति पौषधव्रतविचारे मित्रानन्दकथा ॥

दानं चतुर्विधाहारवस्त्रपात्रौकसां मुनौ ।
शिक्षाव्रतं तदतिथिसंविभागं तुरीयकम् ॥ ८८८ ॥
एकाग्रयत्नो ऽप्येतत्सेवितं श्रद्धयाधिकम् ।
सुमित्राया इवोन्नत्यै जायते द्वादशं व्रतम् ॥ ८८९ ॥
तद्यथा पृथिवीभूषा श्रीवसन्तपुराभिधम् ।
पुरन्दरपुरश्रीणां विजेतृ वर्तते पुरम् ॥ ८९० ॥
विक्रमाक्रान्तदिक्चक्रः क्ष्मापचक्रे विक्रमाभिधः ।

नृपः कृपाश्रितो ऽभूत्तत्र क्षत्रशिरोमणिः ॥ ८९१ ॥
तन्मन्त्रीशो यशोनन्दो यद्बुद्धिभवनीरजे ।
राज्यलक्ष्मीः सुखं तस्थौ विकासाद्ये दिवानिशम् ॥८९२॥
जिनदासाभिधः श्रेष्ठी तस्य पृथ्वीपतेः प्रियः ।
यस्य तीर्थकृदर्चार्थं धनस्तं निधिः ॥ ८९३ ॥
सद्जिनवरसंख्यातैः स्वर्णरत्नैरपि ध्रुवम् ।
निष्पादितेन जिना मेरुकल्पेनोच्चतरावपि ॥ ८९४ ॥
यशराजो धनाध्यक्ष इत्येव ख्यातिमर्हति ।
धनदो जिनदासस्तु न ह्यूनो ऽर्थिजनेष्वपि ॥ ८९५ ॥
धनस्य सार्थवाहस्य सुता कान्तिविशालिनः ।
तस्यास्ति सत्कर्णी नाम्ना प्रियकारी स्नुषा सतः ॥८९६॥
जिनदासस्य विख्यातयशोधर्मार्थसिद्धिदः ।
विधि बभूव भ्रात्रेव पापः पापः सुहृत् ॥ ८९७ ॥
न धर्मो न कर्मैव न पुण्यं धार्मिकः पुनः ।
नास्तिकोऽपि च नराधमो जिनदास इव द्विषन् ॥ ८९८ ॥
जिने नृपः यशोधर प्रतिवासरमपि दानवत् ।
राजकर्मणि तं हन्तुं छिद्रं वीक्षते सदा ॥ ८९९ ॥
जिनदासस्तु दानेन प्राणिनामुपकारकः ।
पक्षे दोषविशालेन तं विरुद्धमपुष्यत ॥ ९०० ॥
ततो नृपान्तिकानुगत तीर्थयात्राप्रवेशतः ।
दर्शयन् स्वर्णचौरं पृथ्वीशं जिनदासं तम् ॥ ९०१ ॥
अथ पौरजनेऽन्यान्यो यदाऽस्तु क्षणमन्तरः ।
दम्भी जिने महाराजस्य दर्शयामास ॥ ९०२ ॥
[illegible]

मभावयन्ति रत्नानि गृहीत्वा निःसृतः पुरात् ॥ ९०३ ॥
अजानन्नपि पन्थानं गच्छन्नेष निरन्तरम् ।
अरण्ये पतितः क्वापि तृष्णातरललोचनः ॥ ९०४ ॥
तत्र वस्त्रलवाबद्धां रत्नालीं सुहृदः करे ।
रीणो ऽयमर्पयामास जीवितव्यमिवात्मनः ॥ ९०५ ॥
क्वापि पश्यन्पयः कूपे रत्नलोभाद्द्विजेन सः ।
कराभ्यां पातितः प्रेयं विश्वासः को ऽस्तु जीवताम्॥९०६॥
स तदा पतितः कूपे को ऽयमित्यशृणोद्वचः ।
उपलक्ष्य स्वरेणाथ प्राह रत्नवतीं प्रियाम् ॥ ९०७ ॥
अयि त्वमपि कूपे ऽत्र पतितासि कुतः प्रिये ।
स ते परिजनः क्वास्ति धिग्धिग्विधिविडम्बितम् ॥९०८॥
साप्यवस्थागतं कान्तं वीक्ष्य प्राप्तं च संनिधौ ।
बाष्पं दृशि दधौ दुःखानन्दसंकरसंकटम् ॥ ९०९ ॥
मन्वाना धन्यमात्मानं तत्रापि प्रियदर्शनात् ।
ऊचे सतीशिरोरत्नमियं रत्नवती ततः ॥ ९१० ॥
तत्सर्वमस्त्रीमध्ये गृहीतामिह तस्करैः ।
कान्दिशीकः समस्तो ऽपि ययौ परिजनः क्वचित् ॥९११॥
तेषु मद्योगलुब्धेषु वेगादहमिहापतम् ।
वरं हि मरणं स्त्रीणां न पुनः शीलखण्डनम् ॥ ९१२ ॥
कृतान्तमुखरूपे ऽस्मिन्कूपे ऽपि पतिता प्रिय ।
जीवितास्मि भवद्दृष्याऽलोकपोतव्यकर्मभिः ॥ ९१३ ॥
कथ्यतां च कथं पातः कूपे ऽत्र भवतामपि ।
राचिरः स च विद्वेषी विरुधे किं विरोधतः ॥ ९१४ ॥
भगाद जिनदासो ऽथ राचिरे मारणोत्सुके ।

गृहतः कर्मकृल्लूटादेको ऽहं निशि निःसृतः ॥ ९१५ ॥
निरन्तरविहारेण कान्तारे ऽत्र समागतः ।
तृषितो ऽस्मिन्पयः पश्यन्पादस्खलनतो ऽपतम् ॥ ९१६ ॥
अनुकम्पिथदाक्ष्यस्य तदा तस्यानिसत्त्वतः ।
कूपे ऽस्मिन्निर्जले ऽप्यम्भो नाभिदघ्नं ददुः स्थिराः ॥ ९१७ ॥
अथ तौ मथितस्वेदखेदतृष्णापरम्परौ ।
जितशीतेन नीरेण तेन प्रीतिं परां गतौ ॥ ९१८ ॥
अथ कूपे ऽत्र केनापि सञ्चारज्जुनियन्त्रितः ।
क्षिप्तो ऽम्भःकृतये कुम्भः पुण्यकुम्भ इवैतयोः ॥ ९१९ ॥
ततो ऽन्तःकुम्भरोपेण तौ मत्वा तेन धीमता ।
मेलयित्वा जनान्कृष्टौ कूपान्मृत्योर्मुखादिव ॥ ९२० ॥
यावत्तौ निःसृतौ सार्थस्तावदग्रे स्थितो महान् ।
निर्गतं मिथुनं कूपादिति कोलाहलं व्यधात् ॥ ९२१ ॥
तच्छब्दात्कौतुकी सार्थवाहो ऽपि द्रुतमागतः ।
सुतां पतिसुतामग्रे पश्यन्मनसि विस्मितः ॥ ९२२ ॥
धनाढ्यं जिनदासो ऽपि सार्थवाहं निरीक्ष्य तम् ।
श्वशुरो ऽयमिति ज्ञात्वा नमश्चक्रे चमत्कृतः ॥ ९२३ ॥
ननाम जिनदा प्रीत्या पितरं रत्नवत्यपि ।
अहो भाग्यस्य सौभाग्यं चिन्तयन्ती स्वचेतसि ॥ ९२४ ॥
अथास्मै सार्थवाहाय किमेतदिति पृच्छते ।
जिनदासः स्ववृत्तं तदादितो ऽपि न्यवेदयत् ॥ ९२५ ॥
सादरस्वजनसंपर्कनिपीतव्यापदूर्मयः ।
अथ ते सोपयोगेन तस्थुर्वसनवेश्मनि ॥ ९२६ ॥
अथास्मिन्नथिते चित्रे गन्धार्केणेव दर्शिते ।

तद्वीक्षाकौतुकेनेव संध्यायां विधुरुद्ययौ ॥ ९२७ ॥
तोयपात्रं गृहीत्वाथ जिनदासो निशागमे ।
तरूनन्तरयामास देहचिन्ताकृते बहून् ॥ ९२८ ॥
अथेन्दुद्युतिभिर्वीक्ष्य सुप्तं कंचिदसौ नरम् ।
यावद्यात्यप्रतस्तावन्मृतो लक्ष्मीधरः पुमान् ॥ ९२९ ॥
मृतमक्षतमेवैनं वीक्ष्यासौ मित्रवत्सलः ।
भुजङ्गदशनं तस्मिन्निश्चिनोति स्म दुःखितः ॥ ॥९३०॥
आदाय स्वान्मणींस्तस्मात्कृष्णा फणिमणिं ततः ।
तदीयस्पर्शपूतेन पयसा तमजीवयत् ॥ ९३१ ॥
उपकृत्युपकुर्वाणा म्रियन्ते धरया न के ।
अपकृत्युपकारी यस्तेन तु म्रियते धरा ॥ ९३२ ॥
वीक्ष्य लक्ष्मीधरो जीवञ्जिनदासमथाग्रतः ।
अपानतमुखाम्भोजस्तत्सौहार्दमिपानमत् ॥ ९३३ ॥
अथैनमाह माहात्म्यमयो रत्नवतीपतिः ।
अन्तःप्रेमसुधासिन्धुतरङ्गोत्तरया गिरा ॥ ९३४ ॥
पादस्खलनतः कूपे पतितो ऽहं त्वयोज्झितः ।
इति किं लज्जसे येन स्वो ऽप्यनुम्रियते जनः ॥९३५॥
मिलितो ऽस्मिन्ममारण्ये सार्थवाहो ऽधुना धनः ।
काशिं यास्याम्यहं गच्छ स्वावासं मति संमति ॥९३६॥
इत्युक्त्वा प्रेषितो विमप्रपमाणस्तदा ययौ ।
सहैव सार्थवाहेन सो ऽपि वाणारसीमगात् ॥ ९३७ ॥
यावल्लक्ष्मीधरो याति वसन्तपुरपत्तनम् ।
जिनदासवियोगेन तावद्दाता ऽस्ति भूपतिः ॥ ९३८ ॥
इति लक्ष्मीधरो मत्वा गत्वा क्षितिपतेः पुरः ।

स्वरूपं जिनदासस्य मन्त्रिणश्च न्यवेदयत् ॥ ९३९ ॥
श्रुत्वेति भूभुजा मन्त्री कारागारे नियन्त्रितः ।
प्रयत्नो जिनदासस्य हन्तव्यो ऽयमिति क्रुधा ॥ ९४० ॥
अथ जह्वान्यकरभारूढो वीरद्वयान्वितः ।
जगाम जिनदासाय कार्शी गुप्तो नृपः स्वयम् ॥ ९४१ ॥
कार्यो मन्त्री स एवेति वचो निश्चित्य धर्मधीः ।
सभार्यः सह भूपेन स वसन्तपुरं ययौ ॥ ९४२ ॥
सर्वस्वं नृपादाप्य सचिवापापकारिणे ।
मन्त्रित्वं स ददौ धीमाश्च द्विषां सुपकारिणः ॥ ९४३ ॥
अथागादनपालो ऽत्र वर्धयन्निति भूपतिम् ।
वने ऽभूत्केवलज्ञानं नडुरर्षेस्तपस्यतः ॥ ९४४ ॥
तुष्टिदानं ददावास्मै वने ऽगाद्विक्रमो नृपः ।
सहैव जिनदासेन धुर्याः धर्मे हि तादृशाः ॥ ९४५ ॥
मुनिं नत्वोपदेशं च श्रुत्वावादीद्दो नृपः ।
मन्मित्रे जिनदासे किं सापदः संपदः प्रभो ॥ ९४६ ॥
अथ ज्ञानामृताम्भोधिर्देशनयुनिवीतिचाभिः ।
तत्पुण्यवेल्याविपिनं प्लावयन्मधुरभ्यधात् ॥ ९४७ ॥
कौशाम्ब्यां दत्तनामाभून्मातृभक्तो धनी वणिक् ।
सुमित्राख्या जनन्यस्य दयिता च जयाह्वया ॥ ९४८ ॥
दानमेव गृहस्थानां मुख्यो धर्म इति स्फुटम् ।
स्वगुरोर्वाचमाचख्यौ सुमित्रा सूनवे ऽन्यदा ॥ ९४९ ॥
दानोन्मुखं मनो मातुर्मत्वा मतिमतां वरः ।
आनन्दाज्जननीं नत्वा सभार्यः स व्यजिज्ञपत् ॥ ९५० ॥
यथाविधि सुपात्रेषु कृपापात्रेष्वपि स्वयम् ।

[illegible] ॥ ९५१ ॥
[illegible] निगमान्[illegible]भिग्रहमग्रहीत् ।
[illegible] मोक्ष्ये ऽहमन्वहम् ॥९५२॥
[illegible] भिक्षां [illegible]
[illegible] ॥ ९५३ ॥
दैवयोगः कृषिर्नि ऽस्यार्थमग्रेऽथ दारुणे ऽभवत् ।
दुर्भिक्षे सर्वतो जाते जना दन्तमशे ऽभवन् ॥ ९५४ ॥
मूल्ये ऽपि रौरवः कान्तो ऽल्पपूर्णं च ते गृहम् ।
अतः स्वां जननीं दानात्कुटुम्बाधार वारय ॥ ९५५ ॥
अथ तेन निषिद्धाम्बा सुमित्रा दानतः क्षणात् ।
निःसत्त्वतामपि यच्छीकुर्वन्ति स्त्रीमिता नराः ॥ ९५६ ॥
संस्मृत्य नियमं सा स्वं निश्चिकायेति चेतसि ।
भक्तो भोज्यमात्रे ऽपि न मोक्ष्ये ऽन्ने ऽपि जन्मनः॥९५७॥
उपावासाष्टकस्यान्ते तस्याः सत्त्वमहानिधेः ।
दृग्गमशापयद्वचं दुर्भिक्षाशङ्किता नया ॥ ९५८ ॥
दृष्टेन बन्धुभिः सार्धं निर्बन्धं यन्नतापिकम् ।
. ऽद्य भोक्तुमुपवेशिता सेत्याचिन्तयत् ॥ ९५९ ॥
कारणं भोजनत्यागे विदन्नपि सुतः स्वयम् ।
न मां दापयते किंचिद्विग्मे दुःकर्मजृम्भितम् ॥ ९६० ॥
तत्स्वभोज्यमिदं किंचित्कस्मैचिद्देददे ऽधुना ।
तन्मे स्यान्नियमः श्लाघ्यो ऽश्लाघ्यो न स्याच्च मे सुतः।९६१।
ध्यायन्त्येति गृहायातः सहसैव मुनिस्तदा ।
अदृश्यत तया मूर्तः पुण्यराशिरिवात्मनः ॥ ९६२ ॥

साधो विशुद्धमाहारं गृहाणानुगृहाण माम् ।
वदन्त्येति सर्वांश्च मन्यन्ताभि मुनिस्तया ॥ ९६३ ॥
गन्धाम्बुपुष्पवर्षान्ते ऽवदन्नागतदेवता ।
धन्ये मासोपवासी यत्पारणं कारितस्त्वया ॥ ९६४ ॥
ततो सत्यभयाद्दानादाज्ञाता दृष्टिहृष्टो महाः ।
अस्माद्धर्निरवारिष्यादृष्टो दुर्भिक्षहृदनः ॥ ९६५ ॥
॥ युग्मम् ॥
अथोत्सवे कृते राज्ञा पौरैश्चाक्षमयाधिभिः ।
मातरं समयामास नत्वा दत्तो जयान्वितः ॥ ९६६ ॥
ते ऽथ धर्मं व्यधुः शुद्धं श्रद्धावन्तो निरन्तरम् ।
सुखायुष्मन्त जाते ऽथ सुभिक्षाभ्या नृपा भवान् ॥९६७॥
दयात्मा जिनदासो ऽभूज्ज्ञाताम्या रत्नवत्यपि ।
दानशीलादभूल्लक्ष्मीस्तन्निधिं गवन्द्रन्ता ॥ ९६८ ॥
श्रुत्वेति मातृभक्तं स्मृत्वा गुरुं नत्वा गताः पुरम् ।
धर्मध्यानरताः सौभुषीभोगान्ते महोदयम् ॥ ९६९ ॥
इत्याकर्ण्य जनाः सौम्यं सुभिक्षायां निदर्शनम् ।
मर्त्ये सेवध्वमनिधिसंविभागं शुभास्पदम् ॥ ९७० ॥
॥ इत्यतिथिसंविभागव्रतविचारे सुभिक्षाकथा ॥
एवं निशम्य सम्यक्त्वमूलव्रतविचारणाम् ।
द्विष्टः सोप सम्यक्त्वं श्राद्धत्वं विजयः पुनः ॥९७१॥
भूरयो ऽपभयन्भ्यर्जुः पुरे भव्यवाना जनाः ।
श्रावकत्वं यतित्वं च यथाद्रुतस्वचाश्रदः ॥ ९७२ ॥
ततीर्ण्यनिगूहता पूर्वन्योऽपि यो हरम् ।
विजहार धर्मोद्धारनायको जिननायकः ॥ ९७३ ॥

देशनादर्शीपूर्वानीपूर्णो मूलतं विभुः ।
अर्पेण जनगामाम गर्भीनाऽर्थाद्धुतम् ॥ ९७४ ॥
[इतश्च भूपकगुरीभगराभुद्धना पुरी ।
रत्नसंस्थांगाना यस्या नाकस्थादिराः ॥ ९७५ ॥
मधुपुरे जगत्प्रकोर्णे वाधुरूपनः ।
म रात्रा नापनस्थावकीमरराजति ॥ ९७६ ॥
कलासारैः कामस्य काण्डनाण्डचण्डिना ।
अभूत्स्वस्य रकेन्दुरूपीर्न्द्रवीलदद्भुता ॥ ९७७ ॥
मनसोर्जयमेना याः सुनवो वध्वो ऽभवन् ।
तेषामुपरि भूपपुत्र्यारोहिणी रोहिणी सुता ॥ ९७८ ॥
स्वसौन्दर्यस्थानशास्त्रात्क्रमवर्णवर्णना ।
यारान्द्रपरानस्य राजधानीव जङ्गमा ॥ ९७९ ॥
सकलाधिकलावल्लीगुणदुर्गैनात्वनैः ।
यस्या यशः सपूनानि काश्चीचक्रे न मन्मथः ॥ ९८० ॥
तां मत्तयौवनां वीक्ष्य नृपः सपदसंपदः ।
अस्या योग्यं वरं भूपाल सचिवानूचिवानिति ॥ ९८१ ॥
ततः सुबुद्धिसिद्धार्थमधुरनयवादकाः ।
चत्वारः सचिवाश्चाऽऽरुटकुसम्यग्दृष्टिविष्टपाः ॥ ९८२ ॥
कलाविलासरूपश्रीकेलिशैलानिलापतीन् ।
स्वामनामान्वयस्थानैरारूपायेदं न्यवेदयन् ॥ ९८३ ॥
॥ युग्मम् ॥
स्वामिन्नमी समीभावं भजन्ते भूभुजः श्रिया ।
नैतत्तु विभः कुत्रापि कन्याया रमते मतिः ॥ ९८४ ॥
स्वयंवरं कुरु ततस्त्वत्कन्येयं यथारुचि ।

कंचिद्दरं दृणोत्वक्षिपरीक्षरूपरीक्षितम् ॥ ९८५ ॥
तथेत्यथ नृपस्तेन तेनेह त्वरितं नृपाः ।
सर्वे ऽपि रूपगर्वेण दूताहूताः समाययुः ॥ ९८६ ॥
ते तदाहारताम्बूलचेलालंकारदानकैः ।
सद्भिः पूजा मघवना मोदयांचक्रिरे हृदा ॥ ९८७ ॥
अथाह्नि कल्यौकर्तुमिव नीते महोत्सवम् ।
आनिन्यिरे नरेशास्ते स्वयंवरणमण्डपे ॥ ९८८ ॥
न रूपं पापदृश्यं स्यादिति वाचामुद्राहानिः ।
श्रीमान्महेन्द्रसेनाख्यः श्रीकोशलपुरेश्वरः ॥ ९८९ ॥
स्वतायकान्तिपीयूषपानानिमिषविष्टपः ।
सिंहनाथः सुपर्वेकानिमिषलो मिथिलापतिः । ॥ ९९० ॥
लावण्यामृतसिन्धूर्मितरन्मकरकेतनः ।
जिनभक्ताभिधः पुंसां रत्नं रत्नपुराधिपः ॥ ९९१ ॥
छुनेमानेमक्रमुद्दोल्लासलीलाविशारदः ।
चन्द्राख्यमुखश्चन्द्रपुरेशश्चन्द्रवर्धनः । ९९२ ॥
समापल्लवलावण्यपुष्परूपफलद्रुमः ।
जयसेनो जयत्सेनाराजी राजगृहेश्वरः ॥ ९९३ ॥
बहुपुण्यमहाम्भोधिजन्मानुपरत्ननाम् ।
चन्द्रामित्रयशाश्चन्द्रामित्रः काशीपुरीश्वरः ॥ ९९४ ॥
अन्ये ऽपि सुरसंदेहकरदेहद्युतो नृपाः ।
सपञ्चात्पञ्चबाणस्यालंचक्रुर्मञ्चसंचयम् ॥ ९९५ ॥

॥ सप्तभिः कुलकम् ॥

कुरुजाङ्गलदेशालंकारनागपुरेश्वरः ।
सूनुः श्रीवीतशोकस्य शोको विपुलभाह्वयः ॥ ९९६ ॥

नगरस्त्रिनिन्द्रियोत्रिद्रभोगकर्मवशात्कृतम् ।
अनंगराज पश्चे मो ऽप्युरुभ्रकणगीरतः ॥९९७॥ युग्मम्॥
शृङ्गारयन्ती शृङ्गारमप्यङ्गणगौरवैः ।
मदयन्ती मदनमप्यमन्दैर्भावसंपदैः ॥ ९९८ ॥
मङ्गनिःश्वसितलावण्यमस्याः सर्वाङ्गमेन याम ।
इत्याश्रितेव रसाधा ग्लानाभ्यां मतिपर्याप्तिपान ॥ ९९९ ॥
रोरिणीयमिमं चेति मोहयन्ती निरीक्षकान् ।
यवन्याभिहूता माप भूपकन्याग मण्डपम् ॥ १००० ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

राज्ञामथ गुणग्रामकुलनामविनोदिनी ।
दक्षा पुरो ऽभवत्तस्या वयस्या मञ्जुभाषिणी ॥ १००१ ॥
पिबन्ती च वमन्ती च लोचनान्तेन भूभुजः ।
सखीमन्वचलन्मञ्चमध्यवर्त्मनि कन्यका ॥ १००२ ॥
नृपेषु ताड्यमानेषु तेषु पञ्चेषुपत्रिभिः ।
स स वीररसाविष्टो दृष्टो यं यं ददर्श सा ॥ १००३ ॥
यं यमैक्षिष्ट सा श्या॰॰॰र्श्वनृपद्विषः ।
अदिनद्रूपमभ्यस्थात्॰ ॰॰सः ॥ १००४ ॥
उत्कण्ठाविस्मयश्री॰ ॰॰महीभुजः ।

वधूः सात्त्विकभावे च मज्जयामास रोहिणी ॥ १००८ ॥
तद्रूपेण नटाकृष्टिमन्त्रेणेव सत्वरं ।
आकृष्टा वरमालां सा तत्कण्ठे क्षिपति स्म ताम् ॥१००९॥
स्पर्शमर्थमने तस्य कण्ठाबद्धस्तेजसः ।
रोहिणी रोहिणीचन्द्रोपमाविक्षन्मुदा ततः ॥ १०१० ॥
तत्कालप्रस्फुरत्तूर्यगीतनृत्यसमाकुलः ।
पद्मनन्दिगणः नीनिमयो ऽयं समयो ऽभवत् ॥ १०११ ॥
भव्यमार्गाद्गुणश्रेयमहणोद्दीपनं पतिम् ।
इति स्वयंवरे सर्वभूमिपैर्गुणपि चिमिये ॥ १०१२ ॥
मघवापि मुदाऽभीश्वतामोजिनमहोत्सवैः ।
तयोरस्वयज्ञीतः पाणिग्रहणमङ्गलम् ॥ १०१३ ॥
रोहिण्याः पुण्यमाहात्म्यादिवपान्हर्षितानृपान ।
आवर्ज्य दानसंमानैर्मघवाऽविससर्ज च ॥ १०१४ ॥
वाग्भिः संस्कृतपूर्वाभिर्जिनधर्मानुरक्तया ।
रोहिण्या जिनधर्मानुरक्तः कान्तो ऽपि निर्ममे ॥ १०१५ ॥
तथैव भोगान्भुञ्जानो भूमानिभृतया सह ।
कुमारः स पूर्वं नम्यां इंगुन्दक इवामरः ॥ १०१६ ॥
एत्य क्रमेल्लङ्काऽधिलहर्षराजक्रमेन्द्रः ।
अशोकं वीतशोकस्य पुत्रांसो ऽप्यभिषुराश्वयन ॥ १०१७ ॥
अशोको ऽपि तद्दुन्तर्णी रोहिणीमहितस्तनः ।
मघवन्तं समापृच्छच नागपुरं निर्गतो ययौ ॥ १०१८ ॥
स्नातः स पौरनिर्वृत्तैर्मागतैः प्रविभाविभिः ।
ययौ कुसुमतत्सुधि पितृपादनमस्क्रियः ॥ १०१९ ॥
गाढमुत्थाय पाणिभ्यामालिङ्ग्योत्थाय च स्वयम् ।

ततो धात्री जगौ शुभ्रि वासौ धीहन्दमध्यगा ।
मृतस्तस्याः सुतस्तस्य जलदानदिने यदः ॥ १०३२ ॥
प्राहं प्राहं गुणान्सूनोरित्यसौ यत्र रोदिति ।
तथापूर्वं भवे ऽश्रुप्रितनत्संसारनाटकम् ॥ १०३३ ॥
येन्नूनः सुनुरस्यास्तादित्थं रोदित्यसौ कथम् ।
जानत्या रोदनं ज्ञानमिति धात्रीमथाह सा ॥ १०३४ ॥
रोदनं ज्ञापयामि त्वामिति हास्यं वदन्नृपः ।
तदङ्कालोकपालाग्र्यमप्रदीपरमं सुतम् ॥ १०३५ ॥
क्ष्मायां क्षिपामि ते पुत्रमिति जल्पन्प्रियां प्रति ।
करस्थं तं वदिर्भित्तेर्गल्प्याऽऽक्षेल्यन्नृपः ॥ १०३६ ॥
दैवादथ च्युतो बालः स महीपालपाणितः ।
धात्रास्तत्समिवोद्याद्विशृङ्गशाखिविनिम्बाग्रतः ॥ १०३७ ॥
पुरीजने परिजनेऽप्यधाद्दुःहहारवे ।
किंकिंवदपि रोहिण्यामनुकम्पोन्मुखे नृपे ॥ १०३८ ॥
अस्पृष्टभूमर्भं बालं तत्कालं पुरदेवता ।
तं नरेन्द्रासने स्वक्षतपुष्पचन्दनचर्चितम् ॥ १०३९ ॥
॥ युग्मम् ॥

स्वस्य पुत्रस्य पत्न्याश्च शृण्वन्पुण्यस्तुतिं जनात् ।
भूपो ऽज्ञातपथत्र पुण्यानुस्मृत्सवं मनः ॥ १०४० ॥
तदोद्याने चतुर्ज्ञानी मणिकुम्भाख्यसंयुतः ।
आगात्समायुधाकुम्भौ रूपकुम्भो महामुनिः ॥ १०४१ ॥
तमागादिति विज्ञाय पुत्रामात्यकलत्रवान् ।
मुनिं नत्वाशृणोद्धर्मसारविचारां धर्मदेशनाम् ॥ १०४२ ॥
अथ पप्रच्छ पृथ्वीन्दुः पृथ्वीं भक्ति बन्धुरं ।

रोहिणीभाग्यसौभाग्यसमन्त्रैमर्दना मुनिम् ॥ १०४३ ॥
प्रभो किं मयानया मया भवे सुकृतं कृतम् ।
यदेना शोकक्लेशो अपि परागं न कदाचन ॥ १०४४ ॥
किं वा निरवधिः प्रीतिर्मयैतस्याः परस्परम् ।
किं [illegible] शुभान्येतानि [illegible] ॥१०४५॥
ततः स [illegible] ।
[illegible] मुनिर्दुदिनदां गिरम् ॥ १०४६ ॥
धातकीखण्ड [illegible] पुरे नागपुरे पुरा ।
[illegible] ॥ १०४७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १०५४ ॥
[illegible] ।

भिक्षामपि न तत्पाणिगृहीतां कश्चिदग्रहीत् ॥ १०५५ ॥
शुश्राव धर्मं साधुभ्यस्तन्निष्ठा गृह एव सा ।
अनातुरेव शान्तात्मा मातुरेव सद्मे ऽवसत् ॥ १०५६ ॥
राजमन्येद्युरुद्याने ऽथैव ज्ञानामृतार्णवः ।
अमृतास्रव इत्यागाद्वित्पागाधमहो मुनिः ॥ १०५७ ॥
विज्ञाय वनपालोक्त्या तत्र नृपाविर्यनिम् ।
आययौ मुदितस्वान्तः सान्तःपुरपुरःसरः ॥ १०५८ ॥
नत्वा नृपे निविष्टे ऽथ युक्तिव्यक्तक्रमं मुनिः ।
जगौ विचारं जीवानां धर्माधर्मगतीश्च ताः ॥ १०५९ ॥
प्रमोदविशदस्तूपे भूपे दुर्गन्धया मुनिः ।
दुर्गन्धकारणं स्वस्य पृष्टः स्पष्टं जगाद सः ॥ १०६० ॥

जम्बूद्वीपस्य भरते क्षेत्रे पात्रं शुभश्रियाम् ।
सुराष्ट्रो नाम देशो ऽस्ति देशानां मौलिमण्डनम् ॥ १०६१ ॥
स्वसौन्दर्यसमाकृष्टदैवतस्तत्र रैवतः ।
पर्वतो विद्यते हृद्याङ्घ्रिपराजिविराजितः ॥ १०६२ ॥
तस्याद्रेः पश्चिमे भागे भागधेयमिव श्रियाम् ।
नाम्नास्ते गिरिनगरं गीर्वाणनगरोपमम् ॥ १०६३ ॥
तत्रासीत्पृथिवीपालः पृथिवीपालसंज्ञया ।
जिनधर्मवनारामघनारामपालकः ॥ १०६४ ॥
तस्य सिद्धमतिः प्रेमरससिद्धिरभूत्प्रिया ।
दधौ प्रियप्रियत्वेन जिनधर्मे ऽपि सा धियम् ॥ १०६५ ॥
उद्यानिकायामन्येद्युर्व्रजन्सान्तःपुरो नृपः ।
गिरेर्यान्तं पुरे ऽपश्यन्महर्षिं गुणसागरम् ॥ १०६६ ॥
सो ऽथ प्राह प्रियां मासोपवासिनममुं मुनिम् ।

विधाप्य पारणं तूर्णमेहि यामः स्वनैलयम् ॥ १०६७ ॥
क्षुधा स्वेच्छागतिच्छेदाद्राज्ञालोपाच्च बिभ्यती ।
ततः सिद्धमतिः साधुं पारणायालये ऽनयत् ॥ १०६८ ॥
कटुतुम्बीफलं साथ हयेभ्यः परिपाचितम् ।
जनेन वार्यमाणापि तस्मै ग्लायशुभं ददौ ॥ १०६९ ॥
तदाहृत्य मुनिर्दह्यमानकुक्षिः शिवाश्रयः ।
आहारादिपरीहारकृत्यः सद्यो दिवं ययौ ॥ १०७० ॥
[illegible] ज्ञात्वाज्ञाय राज्ञाय सर्वमाख्याय सा रुषा ।
[illegible] विर्गमिता पुरात् ॥ १०७१ ॥
शरावमालामालम्ब्य [illegible]
अथोदुम्बरकुष्ठेन गाविता मममे ऽहनि । [illegible] ॥ १० [illegible] ७२ ॥
विशीर्णकर्णनासोष्ठा मृत्वागान्नरकानी ॥ [illegible]
उद्धृत्य दुर्गतेः सा तु नरकेष्वपि सप्तसु ।
मर्मस्पृग्दुःखदुष्टान्यतिर्यग्जन्मान्तरागमात् ॥ १०७३ ॥
सर्पिण्युष्ट्री शुनी क्रोष्ट्री वराही गृहगोधिका ।
मूषी मर्कटिका कापोती खरी माथ गौरभूत् ॥ १०७४ ॥
सां तु गौमीविनव्यान्ते पतिता पथि ।
शुधात मुनिभिर्दृष्टा परमेष्ठिनमस्क्रियाम् ॥ १०७५ ॥
[illegible] मृत्वाप्य श्रेष्ठिनः सुता ।
त्वं पातकेन महादुर्गन्धरूपिणा ॥ १०७६ ॥
आत्मानिन्दनिन्दनया मद्वादिव्यवासनः ।
[illegible] ॥ १०७७ ॥
दीनकृपा [illegible] ।
दूर्गन्धदाप्तशिः साधुः मा दुर्गन्ध्यापपादुच्यम् ॥ १०७८ ॥
॥ शुभम् ॥

हहा भीतास्मि भीतास्मि स्वामिन्यां करि दुःखतः ।
न दूयामि पुनस्तावद् यथा यामि तथा कुरु ॥ १०७९॥
ततः कृपाब्जिनीकेलिजलदेहिर्महामुनिः ।
तमःसमुद्रपतज्जन्तूद्धर्त्रीं कल्पयति स्म गाम् ॥ १०८० ॥
वासरे रोहिणीनाम्ना नक्षत्रेण पवित्रिते ।
उपवासस्त्वया कार्यः सप्तवर्षी निरन्तरम् ॥ १०८१ ॥
व्रतादस्मादशोकस्य राज्ञस्त्वं रोहिणी प्रिया ।
शचीपतेरिव शची भविष्यसि भवान्तरे ॥ १०८२ ॥
चिरं सममशोकेन भुक्त्वा भोगाननिन्दिता ।
सिद्धिं यास्यसि विहरद्वासुपूज्योपसेवया ॥ १०८३ ॥
अशोकरोहिणीपुत्रापत्यानां कलसंश्रयाम् ।
ततः श्रीवासुपूज्यस्य कारयेर्मूर्तिमद्भुताम् ॥ १०८४ ॥
तत्पुरस्तस्य तपसः कार्यं उद्यापनोत्सवः ।
तथाभयप्रदानस्योद्घोषो ऽवश्यं विधीयते ॥ १०८५ ॥
स्नात्रं श्रीवासुपूज्यस्य कार्यं गुर्वभियन्तृभिः ।
पूजा मौक्तिकरत्नाद्याभरणकुसुमांशुकैः ॥ १०८६
तत्पुरः प्राभृतस्थापनस्तूपदर्शनम् ।
क्रियते रासकैर्नृत्यैः संगीतैश्च प्रभावना ॥ १०८७ ॥
साधर्मिकाणां वात्सल्यमन्नांशुकभूषणैः ।
दीनेऽनुकम्पया दानं कारागारादिमोचनम् ॥ १
चैत्यनिर्मापणं श्रद्धया दानं पात्रेषु भक्तितः ।
लेखनं पुस्तकानां च विधेयं विधिना सदा ॥ १
इदं विदधती वत्से विकासिगुणसन्तता ।
मुच्यसे दुःखबन्धेन सुगन्धा रूपविषया ॥ १०

हहा भीतास्मि भीतास्मि स्वामिन्मां कर्ष दुःखतः ।
न व्यथा पुनरत्रास्तु यथा यामि तथा कुरु ॥ १०७९॥
ततः कृपाब्धिनीकेलिनवदेश्निर्महामुनिः ।
तमःसमुद्रपच्छेदकल्यां कल्पयति स्म गाम् ॥ १०८० ॥
वासरे रोहिणीनाम्ना नक्षत्रेण पवित्रिते ।
उपवासस्त्वया कार्यः सप्तवर्षी निरन्तरम् ॥ १०८१ ॥
प्रसादस्मादशोकस्य राज्ञस्त्वं रोहिणी प्रिया ।
शचीपतेरिव शची भविष्यसि भवान्तरे ॥ १०८२ ॥
चिरमासक्तेनैव भुक्त्वा भोगानियान्विता ।
सिद्धिं यास्यसि विहरद्वासुपूज्यांह्रिसेवया ॥ १०८३ ॥
अशोकरोहिणीपुत्राष्टकसंश्रयाम् ।
ततः श्रीवासुपूज्यस्य कारयेर्मूर्तिमद्भुताम् ॥ १०८४ ॥
तत्पुरस्तस्य तपसः कार्य उद्यापनोत्सवः ।
तत्रामयनशनरोगद्वोषो ऽवश्यं विधीयते ॥ १०८५ ॥
स्नात्रं श्रीवासुपूज्यस्य चर्चा सुरभिवस्तुभिः ।
पूजा मौक्तिककल्याणमाणिक्यकुसुमांशुकैः ॥ १०८६
तत्पुरः प्राज्यपक्वान्नफलतन्दुलढौकनम् ।
क्रियते रासकैर्नृत्यैः संगीतैश्च प्रभावना ॥ १०८७॥
साधर्मिकाणां वात्सल्यपक्वान्नांशुकभूषणैः ।
दीने ऽनुकम्पया दानं कारागाराद्विमोचनम् ॥ १०
चैत्यनिर्मापणं शक्त्या दानं पात्रेषु भक्तितः ।
लेखनं पुस्तकानां च विधेयं विधिना तदा ॥ १०
इदं विदधती वत्से विकाशिगुरुतत्त्वा ।
मुच्यसे दुःखबन्धेन सुगन्धो नृपतिर्यथा ॥ १०

किं नाथ पूर्वमप्येनस्केनापि विदधे नया ।
त्वया ज्ञानवताऽत्रैवं दर्शितं यन्निदर्शनम् ॥ १०९१ ॥
इति दुर्गन्धया पृष्टो मुनीन्दुः पापतापहृत् ।
ववर्ष वाक्सुधां बोधिबीजदुर्भिक्षभेदिनीम् ॥ १०९२ ॥
॥ युग्मम् ॥

विषये शकटालाख्ये भरतस्यास्य भूषणे ।
अस्ति चापल्यविन्नश्रीशय्या सिंहपुरं पुरम् ॥ १०९३ ॥
तत्र चित्रतनूबन्धो नानामणिगणैरिव ।
रराज राजमुकुटः सिंहसेन इति श्रुतः ॥ १०९४ ॥
तत्प्रिया धूतकनकप्रभाभूत्कनकप्रभा ।
यन्मुखं लाञ्छनोद्वेगल्यक्तेन्दुः श्रीरशिश्रियत् ॥ १०९५ ॥
सुतो ऽभूद्यारुरूपो ऽपि तयोर्दुर्गन्धदेहवान् ।
अतो दुर्गन्ध इत्येव पृथ्व्यां तन्नाम पप्रथे ॥ १०९६ ॥
न राज्यदानलोभे ऽपि तं भेजे भामिनीजनः ।
यालव्यजनवाते ऽपि नामुञ्चन्मक्षिकाश्च तम् ॥ १०९७ ॥
आस्यसंचारितश्वासैः शुसंकुल्लासनासिकैः ।
क्रमागतैरपि स्वान्तबलात्सो ऽसेवि सेवकैः ॥ १०९८ ॥
इति मातृपितृक्लेशोत्कटकष्टोर्मिपालिनि ।
तस्मिन्मृत्युमपि श्लाघमाने भूजानिजन्मनि ॥ १०९९ ॥
स्पर्धोत्सुकयभृतो भूरिभूपाभासुरदिङ्मुखाः ।
चेरुर्गगनपद्यांसु विद्याधरसुरासुराः ॥११००॥ युग्मम् ॥
षष्ठं जिनेन्द्रं पद्माभं श्रीपद्मप्रभमागतम् ।
तेभ्यो मत्वा ययौ नन्तुं स सुतादियुतो नृपः ॥११०१॥
राजा समवसृत्यां स प्रविश्य विधिवत्ततः ।

पद्मप्रभप्रभुं नत्वा प्रभुश्चम्पामुपाविशत् ॥ ११०२ ॥
सुधाम्बुधिरिव स्वामी गम्भीरनिभृतध्वनिः ।
धर्मोक्तिनीरनीरैस्तापमपाकार्षीत् शुभात्मनाम् ॥ ११०३ ॥
दुर्गन्धस्य ततः पृष्टे राज्ञा दौर्गन्ध्यकारणे ।
जगौ वासुपूज्यजिनपः पद्मभः प्रभुः ॥ ११०४ ॥
अत्रास्ति भरतक्षेत्रे श्रीमन्नागपुरं पुरम् ।
यत्रो दण्डसौधजन्याः भान्ति नीलगिरिश्रियः ॥ ११०५ ॥
तस्य प्रत्युपकण्ठे नगर्यां सोऽर्हन् सर्वानुग्रहवान् ।
धर्मी संयमराज्याख्यो मुनिर्मासोपवासवान् ॥ ११०६ ॥
तस्योर्ध्वमूर्ध्नि पापर्द्धिमवधिगतदारतः ।
व्याधो ऽभून्मृगपाशाख्यः क्रौर्यकान्तः कृतान्तवत् ॥ ११०७ ॥
भूरिलब्धिप्रभूतस्य प्रभावेण महामुनेः ।
नित्यनिःफलपापर्द्धिः सो ऽभवन्मृगमारकः ॥ ११०८ ॥
व्याधस्य क्रोधर्मीलस्य तदूर्ध्वं ध्यायतस्ततः ।
अपश्यत्काशुदं साधुः पारणाय नगाद्गतम् ॥ ११०९ ॥
इत्यन्तरे दुरात्मासौ व्याधस्तंधन्वनैपुणैः ।
प्रयत्नात्पशः शिलां तत्र स्थापनीयान्वयो नयः ॥ १११० ॥
कृतकृत्यो मुनिस्तत्राथ योग्येऽत्राप्रतः स्वयम् ।
कर्मान्ते धर्मानुसारी हस्तपतापतो तां शिलाम् ॥ ११११ ॥
तस्य विषहमाणस्य तं तापमनिवारणम् ।
शुभध्यानं वरज्ञानं निर्वाणं च मुनेरभूत् ॥ १११२ ॥
व्याधोऽपि तेन पापेन कुष्ठेन विगलत्तनुः ।
जगाम दुर्गतिं तत्र तत्कर्मानुभवेद्यताम् ॥ १११३ ॥
स्वयंभूरमणे मत्स्योऽभूदसौ मुनिघातकः ।

किं नाथ पूर्वमप्येकेनापि विदधे नराः ।
त्वया ज्ञाननराग्रेवं दर्शितं यन्निदर्शनम् ॥ १०९१ ॥
इति दुर्गन्धया पृष्टो मुनीन्द्रः पापनापहृत् ।
ववर्ष वाक्सुधां बोधिबीजदुर्भिक्षमेदिनीम् ॥ १०९२ ॥
॥ युग्मम् ॥

विषये शकटालाख्ये भरतस्यास्य भूषणे ।
अस्ति चापत्रविस्रश्रीसंख्या सिंहपुरं पुरम् ॥ १०९३ ॥
तत्र चित्रनृपन्यो नानामणिगणैरिव ।
रराज राजमुकुटः सिंहसेन इति श्रुतः ॥ १०९४ ॥
तत्प्रिया धूतकनकप्रभाभूत्कनकप्रभा ।
यन्मुखं लाञ्छनोद्विगत्यक्तेन्दुः श्रीरशिश्रियत् ॥ १०९५ ॥
सुतो ऽभूच्चारुरूपो ऽपि तयोर्दुर्गन्धदेहवान् ।
अतो दुर्गन्ध इत्येव पृथ्व्यां तन्नाम पप्रथे ॥ १०९६ ॥
न राज्यदानलोभे ऽपि तं भेजे भामिनीजनः ।
वालव्यजनवाते ऽपि नाप्नुवन्मक्षिकाश्च तम् ॥ १०९७ ॥
आस्यसंचारितश्वासैः सुमतूलाक्षतैसिकैः ।
क्रमागतैरपि स्वान्तबलात्सो ऽसेवि सेवकैः ॥ १०९८ ॥
इति मातृपितृक्लेशोत्कटकष्टोर्मिपातिनि ।
तस्मिन्मृत्युमपि श्लाघमाने भूजानिजन्मनि ॥ १०९९ ॥
हर्षोत्सुक्यभृतो भूरिभूषाभासुरदिङ्मुखाः ।
चेलुर्गगनपथांसु विद्याधरसुरासुराः ॥११००॥ युग्मम् ॥
पद्मं जिनेन्द्रं पद्माभं श्रीपद्मपुरमागतम् ।
तेभ्यो मत्वा ययौ नन्तुं स सुतादियुतो नृपः ॥११०१॥
राजा समवसृत्यां स प्रविश्य विधिवत्ततः ।

पद्मप्रभप्रभुं नत्वा सपुत्रः समुपाविशत् ॥ ११०२ ॥
सुधाम्बुधिरिव स्वामी गम्भीरनिभृतध्वनिः ।
धर्मोक्तिदीकैरस्नापयपजोऽ शुभात्मनाम् ॥ ११०३ ॥
दुर्गन्धस्य ततः पृष्टे राज्ञा दौर्गन्ध्यकारणे ।
जहे वागमृतस्रवपद्मः पद्मप्रभः प्रभुः ॥ ११०४ ॥
अत्रास्ति भरतक्षेत्रे श्रीमन्नागपुरं पुरम् ।
ततो द्वादशयोजन्याः प्रान्ते नीलगिरिर्गिरिः ॥ ११०५ ॥
तस्य प्रस्थोपले तस्थौ सोढुं सर्वानुपद्रवान् ।
शमी संयमराज्याख्यो मुनिर्मासोपवासवान् ॥ ११०६ ॥
तस्याद्रेर्मूर्ध्नि पापर्द्धिप्रवर्धितसदारसः ।
व्याधो ऽभून्मृगमाराख्यः कौर्याक्रान्तः कृतान्तवत् ॥ ११०७ ॥
भूरिलब्धिभृतस्तस्य प्रभावेण महामुनेः ।
नित्यनिःफलपापर्द्धिः सो ऽभवन्मृगमारकः ॥ ११०८ ॥
व्याधस्य क्रोधोऽमुनिस्य सद्वधं ध्यायतस्ततः ।
उपत्यकापुरं साधुः पारणाय नगादगात् ॥ ११०९ ॥
इहान्तरे दुरात्मासौ व्याधस्तत्रेन्धनैर्घनैः ।
प्रज्वाल्याधः शिलां सर्वां व्यपनीयान्यतो गतः ॥ १११० ॥
कृतकृत्यो मुनिस्तत्रावधेर्ज्ञात्वायुषः क्षयम् ।
कर्मान्तं कर्तुमारोहत्यक्ताहारो ऽथ तां शिलाम् ॥ ११११ ॥
तस्य विपद्यमानस्य तं तापमाविदारुणम् ।
शुक्लध्यानं वरज्ञानं निर्वाणं च मुनेरभूत् ॥ १११२ ॥
व्याधोऽपि तेन पापेन कुष्ठेन विगलत्तनुः ।
जगाम दुर्गतिं तत्र सप्तमीमुपवेदनाम् ॥ १११३ ॥
स्वयंभूरमणे मत्स्यीभूयाभो मरिपालकः ।

दीर्घदुःखमयीं प्राप षष्ठीं निरयभूमिकाम् ॥ १११४ ॥
मत्स्यीभूय च पापीयान्पञ्चमीं दुर्गतिं गतः ।
सिंहीभूय जगामैव चतुर्थीमथ भूमिकाम् ॥ १११५ ॥
पापी द्वीपी समभूयाथ तृतीयं नरकं ययौ ।
ओतुर्जातो द्वितीयं च गतो ऽथ प्रथमं च सः ॥ १११६ ॥
गण्डाम्भादिभवेष्वेवं भ्रान्त्वा नागपुरे ऽजनि ।
सूनुर्वृषभसेनाख्यो गन्धार्या गोपयोषितः ॥ १११७ ॥
चारयन्श्रावकाणां गाः सद्भावेषां तु भद्रकः ।
सो ऽगान्नीलगिरेर्मध्यं दैवाद्दावेन वेष्टितः ॥ १११८ ॥
तथापि साम्यभावे को ऽपि दग्ध इत्यनुतापभाक् ।
स्मरन्पञ्चनमस्कारमदह्यत दवेन सः ॥ १११९ ॥
सुकृतेन ततस्तेन तव भूप सुतो ऽभवत् ।
सो ऽयं शेषेण दोषेण महादुर्गन्धविग्रहः ॥ ११२० ॥
तयोक्त्या जिनराजस्य राजसूनुर्भयाकुलः ।
जातिस्मृतिवशाज्जातकम्पः प्राञ्जलिरालपत् ॥ ११२१ ॥
नाथ नाथ भवाम्भोधेः समुद्धर समुद्धर ।
तस्मिंस्ते ऽहं कथं पापैर्निर्वेद्य निवेदय ॥ ११२२ ॥
इदं वदति दीने ऽस्मिन्कृपापाराम्बुधिर्नृपात्मजे ।
श्रीजिनो ऽजिनद्रोही रोहिणीव्रतमादिशत् ॥ ११२३ ॥
जिनं नत्वाथ सपरीवारः पुरमगान्नृपः ।
स चकार कुमारस्तु यथोक्तं रोहिणीव्रतम् ॥ ११२४ ॥
उद्भविष्यन्मुक्तिफलै रोहिणीव्रतवल्लिजैः ।
पुण्यपुष्पैरदुर्गन्धः सुगन्धश्च बभूव सः ॥ ११२५ ॥
प्रीतिपूरपरीतेन पुरि कारयतोत्सवम् ।

राज्ञास्य विदधे नाम सुगन्ध इति विश्रुतम् ॥ ११२६ ॥
ततस्त्वमपि कल्याणि कुर्वाणा रोहिणीव्रतम् ।
सद्यस्त्विप्यसि भृशं सौख्यसंभारभाजनम् ॥ ११२७ ॥
इति श्रुत्वा च नत्वा च मुनीन्द्रममृतासवम् ।
निःशोका सह लोकेन दुर्गन्धापि पुरे ऽविशत् ॥ ११२८ ॥
निर्वाणारोहिणीमूलरोहिणीव्रतरोहिणी ।
दुर्गन्धेनाथ दुर्गन्धामोचि दुःकर्मबन्धुना ॥ ११२९ ॥
रूपं किमपि बिभ्राणा सा तेन तपसा सती ।
सुरस्त्रीणामहंकारमिव हन्तुमगाद्दिवम् ॥ ११३० ॥
चिरं तत्र विचित्रान्सा भोगान्भुक्त्वा च्युतश्च्युता ।
चम्पायां मघवल्लक्ष्मीदेव्योः सुताभवत् ॥११३१॥
श्रीमदशोकलोकेन्दुस्वप्रिया रोहिणी हि सा ।
रोहि [illegible] दुःख। सौ
यस्तु षष्ठजिनादिष्टं निषेवे रोहिणीव्रतम् ।
अथ तस्य सुगन्धस्य स्वरूपं शृणु भूपते ॥ ११३३ ॥
नृपं सिंहपुरे कृत्वा तं सुगन्धं स्वनन्दनम् ।
प्रीप्रज्याटवीं सिंहः सिंहसेनो ऽजनि स्वयम् ॥ ११३४
प्रत्यक्षं प्रत्ययं वीक्ष्य दुर्गन्धत्वगमो ऽद्भुतम् ।
शुद्धे धर्मे ऽधिकां श्रद्धां सुगन्धो विदधे ध्रुवम् ॥ ११३५
जयन्बलेन बाह्यारीनान्तरारींश्च सत्तमः ।
चिरं धरित्रीं धर्मं च श्रीचर्यः पर्यपालयत् ॥ ११३६ ।
सप्रबोधः श्राद्धधर्मैकध्यानाध्यानपरायणः ।
समाधिमृत्युना प्राप क्ष्मापतिः स्वर्गसंपदम् ॥ ११३७
इतः पूर्वविदेहे ऽस्ति विजयः पुष्कलावती ।

तत्रास्ते नगरी विश्वमण्डनं पुण्डरीकिणी ॥ ११३८ ॥
सा चक्रेणेव नाकश्रीकल्पा विमलकीर्तिना ।
राज्ञापालि पुराचन्द्रकलानिभकीर्तिना ॥ ११३९ ॥
तस्य दास्यमथा पृथ्वीमियस्य हृदयप्रिया ।
मुखनिर्जितपद्मश्रीः पद्मश्रीः संज्ञयाजनि ॥ ११४० ॥
तत्कुक्षौ स्वर्गतो जीवः सुगन्धस्य धरेजितुः ।
चतुर्दशमहास्वप्नसूचितः समवासरत् ॥ ११४१ ॥
महर्नीयं महेन्द्री सुपुत्रं सुपुवे ऽथ सा ।
अर्ककीर्तिरिति क्ष्मापस्तस्य नाम विनिर्ममे ॥ ११४२ ॥
स कीर्तिकौमुदीकीर्णनभाश्चन्द्र इव व्यभात् ।
यूना तेन समग्राहि समग्रा हि कलावलिः ॥ ११४३ ॥
सब्रह्मचारी विद्यासु सहचारी च केलिषु ।
आसीत्तस्य कुमारस्य मेघसेनाभिधः सुहृत् ॥ ११४४ ॥
इतश्च मधुरापुर्यामुत्तराभाजि मन्दरः ।
श्रेष्ठिसागरदत्तस्य लक्ष्मीवत्यां सुतो ऽभवत् ॥ ११४५ ॥
वणिग्दक्षिणदिग्भाजि मधुरायामभूत्पुनः ।
नन्दिमित्राभिधः श्रेष्ठी सुभद्राख्या च तत्प्रिया ॥ ११४६ ॥
ददाते मन्दराय स्वे नन्दिमित्रेण कन्यके ।
विश्रुते कमलश्रीश्च गुणमाला च सद्गुणैः ॥ ११४७ ॥
अर्ककीर्तिकुमारस्ते मारकीर्तिश्रियाविव ।
सुहृदा मेघसेनेन रूपलोभादहारयत् ॥ ११४८ ॥
राजा विमलकीर्तिस्तद्विज्ञाय श्रेष्ठिनो मुखात् ।
विमोच्य कन्यके लोकमशोकमकरोत्ततः ॥ ११४९ ॥
यः प्रजां पीडयत्येवं किं तेनेति नृपो नयी ।

तदा महात्मना पुत्रं सवित्रं निरकासयत् ॥ ११५० ॥
जन्मपत्रगुं ...नापि दृष्टिर्विलोकयन् ।
मीननोऽपि पुरीपर्यं कीर्तिनिवपूनो ययौ ॥ ११५१ ॥
नृपाद्गिपाल्लितो ... कीर्तिर्विलोकय नाम् ।
निर्गमदिति ... नरं कंचिदुवाच सः ॥ ११५२ ॥
रामाल्लीर प्रियामुन्नातनो विवल्गतनः ।
गुणा श्रीगुणेनानिर्गत्यादितावनी पुनः ॥ ११५३ ॥
दिग्गुने गुमपा नाम नम्मभावाय नन्दिपा ।
गाने मद्रूपनिल्पनी विधानापि नपनानः ॥ ११५४ ॥
भनपंगनमालिन धीरिव स्मरदीक्षुनः ।
गाम्रा जयवर्मा धाममा देवानिव समुद्रवः ॥ ११५५ ॥
तात्ययत्नार्यं देवताद्गिहानमतोषतः ।
नृपः मत्यगुणीनानुं तां नाभावेवंवदत् ॥ ११५६ ॥
ननुगुणो गुणोदर्याः ...वाहावलीवराः ।
... उप नागमधाय नाधावेधविधाविदः ॥ ११५७ ॥
इति मत्वा महीदितः नाविधो नृपनन्दनः ।
यर्षा तत्र दूतं नाभापत्रं यत्र वर्णा वरम् ॥ ११५८ ॥
नत्र ... ... प्रविधानाविवानुनन्दनम् ।
सर्वेषामपि भूपानां वर्षा कीर्तिमद् पनः ॥ ११५९ ॥
... ... पूजनां ... ।
... ... नाभावेर्धाताने व्यवात् ॥ ११६० ॥
... ... नाषानुनान्वनतः ।
पर्यन्तीज्जयवर्मानमी ... ... ॥ ११६१ ॥
...कीर्तिरनः ... ... ।
नत्र ... ... ।

फलैरष्टभिः सो ऽब्जपत्रैरिव मधुव्रतः ॥ ११६२ ॥
विमलाद्रौ जिनं नन्तुं गतो ऽन्येद्युर्नतो जनैः ।
जिनार्चार्चनैः श्रान्तो रात्रौ सुष्वाप तत्र सः ॥११६३॥
गिरावागतया तत्र खेचर्या चित्रलेखया ।
कुमारेन्द्रः सनिद्रस्तु हृतो रूपानुरक्तया ॥ ११६४ ॥
वैताढ्यमूर्ध्नि तं क्षीणनिद्रं वीक्ष्य रूपारुणम् ।
सा सिद्धायतने मुक्त्वापहारभयभाग्ययौ ॥ ११६५ ॥
द्राक्सिद्धायतने वज्रकपाटैरुदघट्टयत ।
तस्मिन्दृष्टे स्वयं पद्मपत्रैरिव विवस्वति ॥ ११६६ ॥
हर्षसंदर्भनिर्भग्नदुरितो नृपनन्दनः ।
ततः सम्प्रपत्तसिद्धान्सिद्धायतनवर्तिनः ॥ ११६७ ॥
तत्र नत्वाथ तं प्राह पुमान्कश्चित्कृताञ्जलिः ।
अर्हद्वाढ्योल्लसद्धर्मार्वैताढ्यो ऽयं गिरिः प्रभो ॥११६८॥
इहाभयपुरं नाम पुरमास्ते रमास्पदम् ।
राजा पवनवेगो ऽत्र वैरिगोत्रदवानलः ॥ ११६९ ॥
तस्य चित्तप्रिया चित्तवेगाख्यास्ति स्मरायुधम् ।
तत्सुता गतशोका च रूपे वाचामगोचरः ॥ ११७० ॥
को भविष्यति भर्तास्याः सुताया इति भूभुजा ।
पृष्टः प्राह त्रिकालज्ञः पुरापि सत्यसंगरः ॥ ११७१ ॥
रूपानुरक्तया दूराद्विद्याधर्या हृतः प्रभो ।
भविष्यचक्रवर्तीति पुत्र्या भर्ता भविष्यति ॥ ११७२ ॥
ज्ञातव्यः स त्रिकालज्ञ कथं नरशिरोमणिः ।
इति भौहूर्तिकं भूपः पप्रच्छानुच्छगंमदः ॥ ११७३ ॥
सिद्धकूटे कपाटाभ्यां प्राप्ते यत्रोद्घटिष्यते ।

अस्याः पतिः स चक्रीति राज्ञे दैवज्ञको ऽदिशत् ॥११७४॥
तं ज्ञातुमिह राज्ञाहं दिष्टो दृष्टो ऽसि सचिरात् ।
तद्देहि गेहिनी ते ऽस्तु स्मराज्ञा देहिनीव सा ॥ ११७५ ॥
इत्याकर्ण्य कुमारेन्दुः समं तेनैव सो ऽचलत् ।
तेन विज्ञाविमथ्यागात्संमुखं खेचरेश्वरः ॥ ११७६ ॥
उत्सवेन प्रवेश्याथ कुमारं पुरि खेचरः ।
प्रीतो विवाहयामास सुतया गतशोकया ॥ ११७७ ॥
हृष्टेन तेन जामात्रा काममात्राधिकश्रिया ।
माप मौनः परां कोटिमखिलः खेचरान्वयः ॥ ११७८ ॥
दत्ताश्चित्रगतं कन्याः खेचरैरपरैरपि ।
स व्युवाह स्मरक्ष्मापनृम्भणकला इव ॥ ११७९ ॥
पञ्चवर्षाम्यसौ हर्षी तत्र स्थित्वोपभोगभाक् ।
विद्याधरेन्द्रमापृच्छ्य लब्धविद्याचयो ऽचलत् ॥११८०॥
कमलाकरमाकान्तं कुर्वन्कान्तामुखैरसौ ।
यर्यौ रथविमानाश्वद्विपस्थैः खेचरैर्वृतः ॥ ११८१ ॥
भमसम्भेन मदिना पार्श्वे ऽञ्जनगिरेर्जनम् ।
दुर्दमेन द्विपेन्द्रेण दम्यमानं ददर्श सः ॥ ११८२ ॥
अथोत्तीर्याम्बरादर्कः कीर्तिरर्क इव द्रुतम् ।
ध्वान्ताधिदैवतामिव द्विपाधीशं वशं व्यधात् ॥ ११८३ ॥
प्रभञ्जनो ऽञ्जनगिरिस्वामी ज्ञानिवचःस्मृतेः ।
ददौ महाम्यै मदनावल्याद्या अष्ट कन्यकाः ॥ ११८४ ॥
प्रभञ्जनमुदे तत्र स्थित्वाल्पं वैरिभञ्जनः ।
वीतशोकां पुरीं लोकदृक्कुलाभ्युदितिरपथी ॥ ११८५ ॥
अथाजमयजत्याद्रिपरीवारः पुरीमगात् ।

सपुण्डरीकिणीं तातकीर्तिभिः पुण्डरीकिणीम् ॥११८६॥
अल्पानल्पस्फुरच्चक्रयुगैर्धुर्योष्ट्रगर्दभैः ।
शकटैरेकहक्कुब्जखञ्जतुन्दिलखेटकैः ॥ ११८७ ॥
कर्पूरखटिकानीलीकस्तूरीहेमपित्तलैः ।
भाण्डैरन्यैरपि मूनैः संमिश्रैरुत्तमाधमैः ॥ ११८८ ॥
स पञ्चवर्णपञ्चाङ्गः पञ्चवर्णशिरोरुहः ।
कौतुकादर्ककीर्तिस्तां वणिग्भूयाविशत्पुरीम् ॥ ११८९ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

तेन तेन स्वरूपेण भाण्डैस्तैस्तैश्च ढौकितैः ।
आराजरङ्कं स पुरं चक्रे सोल्लासविस्मयम् ॥ ११९० ॥
ततस्तस्करस्वरूपेण कृत्वा नगरगोधनम् ।
अयं व्यधान्नृपाधिक्यं भूधनेनानुधाविना ॥ ११९१ ॥
द्वयोर्मिर्मिर्महीपालसैन्यसिन्ध्वोः प्रसर्पतः ।
अर्ककीर्तिशरा भेजुर्मर्यादावल्लितुल्यताम् ॥ ११९२ ॥
जयिनो वहवस्तेन स्वहस्तेन निवारिताः ।
एकेन ते विवेकेन दूरं दोषगणा इव ॥ ११९३ ॥
एकोऽप्ययं मया भूरिसैन्येनापि न जीयते ।
धिग्धिग्मत्पौरुषमिति ध्यायन्नथ घराधवः ॥ ११९४ ॥
विज्ञप्तो मेघसेनेन स्वामिन्मा दूस्व मा शुचः ।
अयं स्वं ज्ञापयत्यर्ककीर्तिर्विक्रमढौकनैः ॥ ११९५ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

इति श्रुत्वा प्रमोदाब्धिवीकरायितदृग्जलः ।
उपेत्य सुतमालिङ्गन्निजरूपस्थमानतम् ॥ ११९६ ॥
गुरुसवेगपूर्वं स राज्यमेवाय सूनवे ।

राजा विरागमगीतिमदानन्यपदं ददौ ॥ ११९७ ॥
श्रीचारुगुप्तपादान्ते स सामन्तसहस्रभाक् ।
व्रतमादाय भूजानिर्मुनिमानिरजायत ॥ ११९८ ॥
एताः प्रजा न मोदन्ते विना विमलकीर्तिना ।
इतीवासौ यथारार्कीतिर्विमलकीर्तिनाम् ॥ ११९९ ॥
निशास्वपि समापाको द्विनेष्वपि मनःशशी ।
अभीदनां जगत्कोटे यस्य निर्धेर्वविस्मयः ॥ १२०० ॥
कृतं स्त्रीरिवाभीनां कोटीभिरिव भास्वताम् ।
दीप्तमापुष्यताम्नायां मतमयोदयम ॥ १२०१ ॥
अथापाय स्थाद्रस्य महिमानं महोन्नतैः ।
उत्पन्नगर्नरनश्रीणद्धिर्गुणमृगयः ॥ १२०२ ॥
जिनार्चावार्दिर्द्रुत्पन्नमगाणायगराशुभम् ।
प्रमाद्विमगाय पद्रपण्दमवनीमण्डले नृपः ॥ १२०३ ॥
॥ युग्मम् ॥

ततः पुरं रघुरत्नेनाद्भयपद्मलसयन्नम् ।
। पुण्डरीकिणी चवे नवद्वारसपोऽमनाम् ॥ १२०४ ॥
ते ऽमीमनमिमनहरानमाय ग्रामे पुरे पुरे ।
मार्गानिव सर्वा मुनिगयनेऽप्साधूनां गुरुः ॥ १२०५ ॥
स मनोन्मुदिनामुर्वीविव निर्माय निर्मदः ।
एगाहल्लिविवाम्यानपदन्दग महार्णव ॥ १२०६ ॥
श्रामण्यं तो प्यता श्रुत्वा जिनवद्धुर्नेर्हृत्वाद् ।
पुष्टतेभ्यः पूर्णां पूर्वाणिभ्यो ददन्नयम् ॥ १२०७ ॥
स्मान्गुटा वल्लवाधि दुर्वास्मर्वादि महिषः ।
दुःखं यवन्तीति न राज्ये स्वस्थानि प्रापद् ॥ १२०८ ॥

अर्ककीर्तिस्तपस्तैक्ष्ण्यादर्ककीर्तिमवाप्य सः ।
ययौ मृत्वाच्युते कल्पे शक्रकान्तेन तेजसा ॥ १२०९ ॥
भुक्तभोगभरः श्रीमानच्युतनच्युतः स च ।
राजन्नशोक निःशोकमात्रभूमिर्भवानभूत् ॥ १२१० ॥
एकेन रोहिणीसंज्ञतपसार्जितपुण्ययोः ।
दम्पत्योर्युवयोः प्रेमबन्धो निरवधिस्ततः ॥ १२११ ॥
रोहिणीतपसस्तस्य प्रभावाद्युवयोरभूत् ।
एवं सौभाग्यभाग्यश्रीर्भुवनाभोगभास्वरा ॥ १२१२ ॥
एवं प्रभावमुद्भाव्य भव्यैः सेव्यमिदं व्रतम् ।
निर्दुःखसुखसिद्ध्यर्थमुपवासैर्यथाविधि ॥ १२१३ ॥
आचाम्लैर्निर्विकृतिकैरपीदं रोहिणीव्रतम् ।
उपवासाक्षमैः सेव्यं ह्युद्यापनमात्मभिः ॥ १२१४ ॥

इत्यकथ्यत वां भूप भवान्तरकथा पृथुः ।
इदानीं त्वदपत्यानां वदामि प्राग्भवं भवम् ॥ १२१५ ॥
आस्ते पृथिव्यां नैषध्यां प्रथिता मथुरेति पूः ।
सिञ्चन्धीररसेनोर्वी वीरसेनो ररक्ष ताम् ॥ १२१६ ॥
विप्रो ऽग्निशर्मा तत्राभूत्सावित्रीति च तत्प्रिया ।
अभूवन्सूनवः सप्त शिवशर्मादयस्तयोः ॥ १२१७ ॥
ययुर्भद्रकभावास्ते दूना दारिद्र्यमुद्रया ।
धनार्जनार्थं सम्प्रापि पाटलीपुत्रपत्तनम् ॥ १२१८ ॥
श्रीसिंहवाहनो नाम तत्र प्रभुरभूत्तदा ।
कमलश्रीतनूजस्तु तत्पुत्रो हरिवाहनः ॥ १२१९ ॥
कन्यां कनकमालाख्यां वसुमित्रमहीपतेः ।
तदा पर्यणयत्तत्र महर्द्ध्या हरिवाहनः ॥ १२२० ॥

तां पश्यद्भिरिहालोक्य निजदौःस्थ्येन दुःखिताः ।
कनिष्ठाः षड् तदा ज्येष्ठं शिवशर्माणमूचिरे ॥ १२२१ ॥
आर्य पश्य विरिञ्चस्य केयं केलिविचित्रता ।
सामान्ये ऽपि मनुष्यत्वे करोति कियदन्तरम् ॥ १२२२ ॥
विवाहे ऽस्मिन्नमी लोका महाहस्तितयाश्रयाः ।
निष्पादुकौ तु नः पादौ दूने पङ्ककण्टकैः ॥ १२२३ ॥
प्रत्येकमेषां यावन्तो भूषामुक्ताकणास्तनौ ।
तावन्तो भोक्तुमस्माकं न जाताः कणा अपि ॥ १२२४ ॥
एषां वस्त्रकमन्योऽप्येकमूल्यं मम स्फीतिमपि ।
यावज्जीवितमस्माभिर्धार्यमाणा वाससामपि ॥ १२२५ ॥
शक्तिं हास्यन्ति महिषीयमी नम्ये विरिञ्चये ।
ईदृग्दशा यदेतेषामस्माकं तु न किंचन ॥ १२२६ ॥
तानूचे शिवशर्माथ विश्वपालग्यने विधिः ।
उपालम्भ्यो ऽयमात्मैव यः मार्गं न निर्ममे ॥ १२२७ ॥
प्रागनिर्मितधर्माणां धनादिमात्रमिताभवत् ।
नेदापि दुर्मिरे धर्मं मा नाग्रे ऽपि भविष्यति ॥ १२२८ ॥
उपवासावहदिने ऽपि नहिता स्तोद्गिरन्ति गाम् ।
आर्य पार्यसदसाभिर्धर्मसतन्कर्म कथ्यताम् ॥ १२२९ ॥
शिवशर्मा पुनर्मायाविमुक्तं वाक्यमुक्तवान् ।
कुलो ऽपि यद्धृतोऽस्तो धर्मः सो ऽ देवदर्शनम् ॥ १२३० ॥
सप्तामः कर्णिदासाधिगिरिशिवदरमूर्धिषु ।
सामान्यमनमान्याय स्याद्गु रम्यो न सद्भुरः ॥ १२३१ ॥
दुस्पर्शा निर्धनः पुर्णा दृष्ट्वा च वने दुनिष्ठ ।
दन्तोऽयं अपि धर्मस्य रूपते यत्नतः दुरः ॥ १२३२ ॥

तं दिशन्तं दशविधव्रतधर्मविधीन्सुधीः ।
शिवशर्माथ सहसोपानमत्सह सोदरैः ॥ १२३३ ॥
श्रुतधर्मा व्रतं प्राप्य शिवशर्मादयस्ततः ।
तपस्तापेन सौधर्मे भेजुः सुखसुधासरः ॥ १२३४ ॥
भल्लक्षुल्लकनामा च वैताढ्ये ऽत्रैव भारते ।
खेचरो ऽजनि जैनेन्द्रधर्मारामैकषट्पदः ॥ १२३५ ॥
व्यदधादन्वहं स्तोकीकृतकर्ममहाभरः ।
जिनयात्रोत्सवं पञ्चदशकर्ममहीषु सः १२३६ ॥
स धर्मरतिरुत्कण्ठाकुण्ठविघ्नकदम्बकः ।
यत्र यत्राशकद्गन्तुं तत्र तत्रानमज्जिनान् ॥ १२३७ ॥
शुद्धश्राद्धव्रताम्भोजखण्डमार्तण्डमण्डलः ।
खेचरः सो ऽपि सौधर्मकल्पस्याकल्पतां गतः ॥ १२३८ ॥
इतश्च जम्बूद्वीपे प्राग्विदेहे दक्षिणादिशि ।
अभूद्गरुडवेगाख्यो वैताढ्ये खेचरेश्वरः ॥ १२३९ ॥
कमलश्रीमुखी तस्य कमलश्रीः प्रियाजनि ।
पद्मश्रीप्रमुखाः पुत्र्यश्चतस्रो जज्ञिरे तयोः ॥ १२४० ॥
वनान्तनिर्गतास्तत्र चतस्रो ऽपि निरीक्ष्य ताः ।
समाधिगुप्तनामानमानमन्मुनिमुन्मुदः ॥ १२४१ ॥
अल्पायुष्कं मुनिस्तासां मत्वा तत्तारणैकधीः ।
तत्पञ्चमीतिथिदिनं ज्ञात्वा चेदमवोचत ॥ १२४२ ॥
ज्ञानमपश्चात्पञ्चम्यामुपवासः क्रियेत यः ।
प्रयन्त्यनन्यसामान्या भोगास्तत्फलमुज्ज्वलम् ॥१२४३॥
उपवासः स एवोच्चैः कृतकर्मश्रमः क्रमात् ।
याति स्वर्गापवर्गश्रीसुखदाननिदानताम् ॥ १२४४ ॥

इति श्रुत्वा चतस्रस्ता गृहीत्वा पत्रमीरितम् ।
कृतकृत्यमिवात्मानं मन्वानाः सद्मने ऽचलन् ॥ १२४५ ॥
विद्युत्पातेन पथि ता मथिनाग्निरिवं ययुः ।
ततश्च्युत्वा नृपश्रेष्ठ भवद्दुहितरो ऽभवन् ॥ १२४६ ॥
चिन्तामोदयः स्वर्गाच्च्युतास्ते सूनवस्तव ।
बभूवुः स च पुण्यात्मा खेचरश्चरम मुनः ॥ १२४७ ॥
इति पूर्वभवं श्रुत्वा जातिस्मृतिमवाप्य तं ।
श्रावकं धर्ममासाद्याशोकाद्याः स्वाश्रये ययुः ॥ १२४८ ॥
भूपे ऽन्यदा सभाभाजि धर्मभाद्भुतगर्जितवत् ।
ध्वानयन्निव दिग्भागं दिव्यो दध्वान दुन्दुभिः ॥ १२४९ ॥
नृपस्तद्ध्वनये वाग्गुप्तागमनशंसिने ।
दूरोच्छ्वासाङ्गसुखानि भूषणानि ददाविति ॥ १२५० ॥
हित्वा सिंहासनं दत्त्वा पञ्चपाणि पदान्यथ ।
ननाम भूपः ककुभं प्रभुपादपवित्रिताम् ॥ १२५१ ॥
उद्भ्रान्तपुरसत्रोत्साहं कृत्वा नागपुरं पुरम् ।
पुत्रमित्रकलत्राणि समाहूय ससंमदः ॥ १२५२ ॥
शृङ्गाररससारमानन्दतुरङ्गारूढसज्जनः ।
भूप प्रभुं ययौ गायद्भूत्सङ्ग्योपपरपगः ॥ १२५३ ॥
॥ युग्मम् ॥

भूपः पुण्यार्णवावर्तमध्यवर्तीव स भ्रमन् ।
प्रभुं प्रदक्षिणीकृत्य प्रणम्योपाविशत्पुरः ॥ १२५४
कर्णपेयां सुधां धर्मस्य तीर्थेशतोपदे ।
कर्णेन्द्रियत्वं नो केन श्लोकेनाप्य फलाङ्कितम् ॥ १
चतुर्मध्ये ऽधिकं रागं नीरागो ऽन्ते ऽपि नैव य

नरो न रोचते मुक्त्यै सकुसुम्भमिवांशुकम् ॥ १२५६ ॥
चला इति चलाक्षीभ्याश्चित्तं कर्पन्नमर्पतः ।
आलिङ्ग्यते नरो मुक्त्या जराजीर्णो ऽप्यनीर्प्यया ॥१२५७॥
इत्यादिभिर्मगद्गुरुपदेशैः प्रशान्तधीः ।
राज्ये न्यस्य सुतं राजा भेजे भार्यान्वितो व्रतम् ॥१२५८॥
विहरन्विभुना साकमशोकाख्यो मुनिर्महीम् ।
सापत्न्यया समं पत्न्या मुक्तिं मुक्तया ययौ ॥ १२५९ ॥
इति रोहिणिकथा समाप्ता ॥
मथितां वीरनाथेन श्रेणिकस्य पुरः पुरा ।
यामकार्षीदुपाख्यातिः कथा सेत्थमिहोदिता ॥ १२६० ॥
ततो ऽवसर्पिणीतापविपुलव्यापदो भुवः ।
कुर्वञ्शैत्यौपशमिव क्रमसंचारिवारिजैः ॥ १२६१ ॥
मग्नतमान्तरं चक्षुर्जनानां मोहनिद्रया ।
समुज्जागरयन्दिव्यदुन्दुभिध्वनिडम्बरैः ॥ १२६२ ॥
यो मां श्रयति तं दुःखादुच्चामीत्यग्रगामिना ।
धर्मध्वजोर्ध्वदोष्णेव धर्मगोप्तृत्वभावनः ॥ १२६३ ॥
ज्ञानस्य केवलाख्यस्य ज्ञानेषु संकलेष्वपि ।
सर्वता धर्मचक्रेण स्पष्टयंश्चक्रवर्तिताम् ॥ १२६४ ॥
त्रिलोकीदुरितध्वान्तभिदे तुल्योदयस्पृशाम् ।
छत्रत्रयेन्दुबिम्बानां जङ्गमः पूर्वपर्वतः ॥ १२६५ ॥
ज्ञानध्यानविभूतिभ्यां चामरद्वयकैतवात् ।
कीर्तिपुण्यपदमान्तदशाभ्यामिव वीजितः ॥ १२६६ ॥
अमी एव सहन्तें अङ्घ्रिभारं विश्वगुरोरिति ।
सुपुष्पदृष्टया हृष्टेषु सर्वदेशेषु संचरन् ॥ १२६७ ॥

शुद्धश्रद्धारसैः पौरैर्ग्राम्यैरुद्दामकौतुकैः ।
विमुक्तान्योन्यसंमर्दैः पशूनामपि राशिभिः ॥ १२६८ ॥
पूर्वीकृतनदीवृन्दैः शैलारण्याधिदैवतैः ।
पारावाराधिदेवीभिर्निरुद्धध्वनदूर्मिभिः ॥ १२६९ ॥
स्थानस्थानोपदाश्चर्यैरमरैः सहचारिभिः ।
श्लाघ्यमानं प्रभुर्धर्मोपदेशं रचयन्क्रमात् ॥ १२७० ॥
पुरः पुरः स्फुरद्भक्तिक्रियमाणमहोत्सवः ।
देशानार्याननार्यांश्च विहारेण व्यभूषयत् ॥ १२७१ ॥
॥एकादशभिः कुलकम् ॥

अथ पथ महार्णवराजमानि पदे पदे ।
अमुद्रो ऽमृतसमुद्रो ऽपि कार्ष्ण्यं हन्तुमिवात्मनः ॥१२७२॥
यत्रश्रयोजयन्त्याल्यतीर्थभूपरसंभवाः ।
यं शुचिं रचयन्त्युर्वीः परितः सरितः शुभाः ॥ १२७३ ॥
दीक्षिर्दिनादिनेन्दूनां मज्जतां पश्चिमार्णवे ।
पृथग्भूत्येव यत्रास्ति सरोजालजलच्छलात् ॥ १२७४ ॥
पादाः पातान्यपीयूषकुण्डैरासां सिषेविरे ।
यस्मिन्नित्याहुरम्लायत्तापीः पीताम्भसो जनाः ॥ १२७५ ॥
सदापल्लद्रुमैरर्थिप्राकाल्पफलद्रुमम् ।
आनन्दनैर्वनैर्यस्य हस्यते नन्दनं वनम् ॥ १२७६ ॥
गिरयो निरयोद्दामद्रुमस्वादुदलैर्यात्रिनः ।
यत्राविनम्रविश्राद्राः प्रेक्ष्यन्ते तीर्थमानिनः ॥ १२७७ ॥
नालिकेरीफलस्वन्यः कृपणम्पीतनाभयः ।
सत्ताम्बूलीकृतमुखा यत्राटव्यः कस्य न प्रियाः ॥१२७८॥
यत्केशपाशस्तमसां रहस्येनैव निर्मितः ।

निषेधतीव नेत्राणां पदार्थान्तरदर्शनम् ॥ १२७९ ॥
या नेत्रैः प्रसृतिमार्गैः पिबन्तीव नृणां मनः ।
वाग्भिः सुधामनोज्ञाभिर्जीवयन्तीव मन्मथम् ॥ १२८० ॥
यासां वर्धयतीवास्यशशी संसारसागरम् ।
तमेवालङ्करोतीव बन्धुरो ऽधरविद्रुमः ॥ १२८१ ॥
संध्यारागरुचिर्यासां पाणिपादप्रभाभरः ।
स्त्रीलोकनिन्दास्वाध्याये रुणद्धीव मुनीनपि ॥ १२८२ ॥
स्वर्णरत्नैः कृतं यासां दैवादकठिनैरिव ।
संसारभूषणान्यङ्गं विदधातीव तेजसा ॥ १२८३ ॥
ताभिर्यत्रामरामाभिर्जिता इव सुरस्त्रियः ।
न लभन्ते प्रियैः सार्धं निद्रां चिन्ताकुला इव ॥ १२८४ ॥
तं देशं श्रीसुराष्ट्राख्यं सुरासुरनतो विभुः ।
पुनः पवित्रयामास विहारक्रमलीलया ॥ १२८५ ॥
चतुर्दशभिः कुलकम् ॥

द्रुमाः स्वदानश्रीमद्भुसेविनो यत्र भूरुहः ।
मन्ये पूर्णायुषः कल्पद्रुमाः स्युर्दिवि दानिनः ॥ १२८६ ॥
दर्शनादार्हितस्य साधुस्वाध्यायकर्णनात् ।
यत्तिर्यञ्चो ऽपि पुण्याढ्या हसन्ति सुपर्वनपि ॥१२८७॥
जगद्गुरुसमारोहदुर्गः शत्रुञ्जयाचलम् ।
स्वोर्जं भुवि सुनिष्पन्नं पर्यशेषमिवेशितुम् ॥ १२८८ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

गाङ्गसमरमार्थीपूर्वगो भगवानथ ।
मोहादिमूर्छितं विश्वं वाक्सुधाभिरजीवयत् ॥ १२८९ ॥
पूर्वं मर्त्यांशो ऽप्येष देवः पूर्वैरलंकृतः ।

अमुमेवाद्रिमारोढुं यदस्यादिस्मिनां गुणः ॥ १२९० ॥
इति यदाकर्ण्य श्रद्धाजलौघविमलात्मनि ।
युगलौ पृच्छति स्वामी श्रुतिभाग्यफलं जगौ ॥ १२९१ ॥

॥ युग्मम् ॥

धर्मकल्पद्रुमो ज्ञानं धर्मकामगवीकुलम् ।
यं चिन्तितार्पणे धर्मचिन्तामणिमहाकरः ॥ १२९२ ॥
महद्धर्मो ऽपि महीयान्यो यत्रार्हद्धर्मवार्णवः ।
हस्तेव गोपदप्रायो मुक्तिः स्पृश्येत पाणिना ॥ १२९३ ॥
आद्यं लोकाग्रगमने सोपानं समवाप्य यम् ।
असिध्यन्पुण्डरीकाद्या मुनयः कोटिकोटयः ॥ १२९४ ॥
तिर्यक्त्वभावं ये ऽप्याप्यनन्ता हि जन्तवः ।
आर्ता भवे भ्रमन्तीति निर्झरे रोदितीव यः ॥ १२९५ ॥
अहो यस्य मुहुर्भेदः कश्चित्कठिनतागुणः ।
आत्मा स्पर्शनमुपेत्य न क्षयः स्यादयोगतौ ॥ १२९६ ॥
क्रूराशयाः क्रूरगिरः कृष्णाः शौचविवर्जिताः ।
पापस्थैव चारा यस्मिन्न पदं ददति द्विजाः ॥ १२९७ ॥
हिमाद्रिः कविराजेव यत्रैवाल्पराजता ।
आद्यो जगद्गुरुर्यत्र तिलकाय स्वयं स्थितः ॥ १२९८ ॥
सर्वज्ञा अपि सम्प्राप्य गिरिलेशा गुणानिभुः ।
जायुर्येषामपि चिरं कर्मोघं च यतो ययुः ॥ १२९९ ॥

अष्टभिः कुलकम् ॥

इत्यादिवर्णनव्याक्षेपे ऽपि देवच्छन्दे ऽविशद्विभुः ।
स्वं स्वं स्थानं पुनः सर्वे निर्विघ्नमन्यत्रगा ययुः ॥ १३०० ॥
अल्पान्तरफलं किं न गृह्णामीति स्मरन्हरिः ।

निषेधतीव नेत्राणां पदार्थान्तरदर्शनम् ॥ १२७९ ॥
या नेत्रैः प्रसृतिमात्रैः पिबन्तीव नृणां मनः ।
वाग्भिः सुधामनोज्ञाभिर्जीवयन्तीव मन्मथम् ॥ १२८० ॥
यासां वर्धयतीवास्यशशी संसारसागरम् ।
तमेवालङ्करोतीव बन्धुरो ऽधरविद्रुमः ॥ १२८१ ॥
संध्यारागरुचिर्यासां पाणिपादप्रभाभरः ।
स्त्रीलोकनिन्दास्वाध्याये रुणद्धीव मुनीनपि ॥ १२८२ ॥
स्वर्णरत्नैः कृतं यासां दैवादकठिनैरिव ।
संसारभूषणान्यङ्गं विदधातीव तेजसा ॥ १२८३ ॥
ताभिर्यद्वामरामाभिर्जिता इव सुरस्त्रियः ।
न लभन्ते प्रियैः सार्धं निद्रां चिन्ताकुला इव ॥ १२८४ ॥
तं देशं श्रीसुराष्ट्राख्यं सुरासुरनतो विभुः ।
पुनः पवित्रयामास विहारक्रमलीलया ॥ १२८५ ॥

चतुर्दशभिः कुलकम् ॥

द्रुमाः स्वदानश्रीसङ्गसेविनो षट्पदीजुषः ।
मन्ये पूर्णासुपः कल्पद्रुमाः स्युर्दिवि दानिनः ॥ १२८६ ॥
दर्शनादादिदेवस्य साधुस्वाध्यायकर्णनात् ।
यत्तिर्यञ्चो ऽपि पुण्याप्त्या हसन्ति द्युपतीनपि ॥१२८७॥
जगद्गुरुस्तमारोहद्दुर्गं शत्रुञ्जयाचलम् ।
स्वोतं भुवि गुनिष्पन्नं धर्मक्षेत्रमिवोशितुम् ॥ १२८८ ॥

॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

तादृक्समवसारश्रीभूषणो भगवानथ ।
मोहादिमूर्छितं विश्वं वाक्सुधाभिरजीवयत् ॥ १२८९ ॥
पूर्वं मर्त्याधिपो ऽप्येष देवैः पूज्यैरलंकृतः ।

[illegible] गुणः ॥ १२०० ॥

अर्हद्दर्शनादेवाहं मन्यादिष्यामी [illegible]
तत्र यदा [illegible] विमलान्यपि ।
[illegible] जगौ ॥ १२०१ ॥

॥ युग्मम् ॥

[illegible] धर्मसाम्राज्यवैभवम् ।
[illegible] महाकरः ॥ १२०२ ॥
[illegible] यथार्हमेवार्णवः ।
[illegible] मुनिः [illegible] पाणिना ॥ १२०३ ॥
आर्य [illegible] समवाप्य यम् ।
[illegible] मुनयः [illegible] ॥ १२०४ ॥
[illegible] जन्तवः ।
[illegible] ॥ १२०५ ॥
आर्या भवे [illegible] ।
[illegible] गुरुर्भेदः [illegible] ॥ १२०६ ॥
आत्मा [illegible] न क्षमः [illegible] ।
[illegible] ॥ १२०७ ॥
[illegible] दहति [illegible] ।
[illegible] ॥ १२०८ ॥
आर्या जगद्गुरुर्येन [illegible] स्थितः ।
[illegible] गुणोत्कटु ।
[illegible] यतो यथः ॥ १२०९ ॥
आपुस्तेषामपि [illegible] च यतो यथः

॥ अष्टभिः कुलकम् ॥

इत्यादि [illegible] देवच्छन्दे [illegible] ।
स्वं स्वं स्थानं पुनः सर्वे [illegible] ययुः ॥ १२१० ॥
[illegible] किं न गृह्णामीति [illegible] ।

निशि नाभेयमभ्यर्च्य मारेभे मेक्षणं सुरः ॥ १३०१ ॥
ततादिकचतुर्वाद्यसमहस्तकहेलया ।
चतुर्गतिकसंसारग्रामावेशं सुरा व्यधुः ॥ १३०२ ॥
ते च पञ्चमुखेनेव पञ्चशब्देन चञ्चता ।
पाचेन चक्रिरे पञ्चमहापापभयञ्जनाम् ॥ १३०३ ॥
महामृदङ्गधोंकारः स कश्चन तदाभवत् ।
श्रोतुर्येनदृष येनासङ्क्षिप्तचित्तः कर्मपंचयः ॥ १३०४ ॥
युगादिजिनचन्द्रेन्दुस्तुभिनस्य निरन्तरः ।
रवः पुण्यार्णवस्येव रराज सुरनन्दनैः ॥ १३०५ ॥
अष्टादिनाथमुख्यतः कृतन्नी शुभदां दशः ।
मभूव भाग्यभूरेव नर्तकी भारनर्तनैः ॥ १३०६ ॥
संक्षिपन्ती चाचष्टो ऽपि संसारस्य गतीरिव ।
उद्दामाङ्गिकहस्ता पर्वनिनेनकी नर्मी ॥ १३०७ ॥
सप्तस्वरस्वरगुणाचीनावीणानिर्दूषणः ।
अपाद्यणरा यंत्रे सुरवं सुरवासिकः ॥ १३०८ ॥
मन्द्रतुल्याभवत्तत्र वीणा मधुरवादिनी ।
पचारपितृकायेव श्रोतृसंहतिरादिलीप ॥ १३०९ ॥
सुपारसुरि[illegible]गीतमुत्तास्य भाविनाम् ।
हिंग वि[illegible]संसारसारसागरः ॥ १३१० ॥

गताः सहस्रमूर्तित्वं तपःपुंसः कला इव ॥ १३१३ ॥
लक्षसंख्यैरिव गुणैर्गुणिता जगदीशितुः ।
एका क्षमेव मूर्तेव साध्वीलक्षमजायत ॥ १३१४ ॥
शतद्वयीयुतं जज्ञे सहस्रं पूर्वशालिनाम् ।
चतुःशतीयुता पञ्चसहस्र्यवधिशालिनाम् ॥ १३१५ ॥
मनःपर्ययवर्याणां षट्सहस्री शताधिका ।
षट्सहस्राणि साधूनां केवलज्ञानशालिनाम् ॥ १३१६ ॥
लब्धवैक्रियलब्धीनां शतं शतगुणीकृतम् ।
वादलब्धिमतां सप्तचत्वारिंशच्छतानि च ॥ १३१७ ॥
लक्षद्वयं श्रावकाणां दशपञ्चसहस्रयुक् ।
चतुर्लक्षी सषट्त्रिंशत्सहस्राः श्राविका इति ॥ १३१८ ॥
वर्षलक्षाश्चतुःपञ्चाशतं मासेन वर्जितम् ।
आ केवलाद्विहरतः परिवारः प्रभोरभूत् ॥ १३१९ ॥
ननधिगमनः स्वामी बोधयन्वसुधां क्रमात् ।
मुक्त्या संकेतितमिव प्राप चम्पापुरीवनम् ॥ १३२० ॥
षड्भिर्मुनिशतैः सार्धं पादपोपगमं जिनः ।
पर्यङ्कासनमासीनः प्रपेदेऽनशनं प्रभुः ॥ १३२१ ॥
इति प्रज्ञाय दूतेभ्यः कति तत्राशु नाययुः ।
दुःखिनः पादचारेण पर्युपासन्त महीभुजः ॥ १३२२ ॥
अस्मत्प्रभूणां संदेहमिदानीं हन्त हन्तु कः ।
इत्यथेन्द्रासनैः प्रापि कम्पस्त्यक्तासने जिने ॥ १३२३ ॥
अथावधिज्ञानविज्ञातपीठकम्पनकारणाः ।
चतुःषष्टिरिहाजग्मुर्वासवा देवनायकाः ॥ १३२४ ॥
अथेन्द्राश्च नरेन्द्राश्च सर्वे दुःखदक्षिणाः ।

नत्वा तस्थुर्महाशोककीलिता इव निश्चलाः ॥१३२५॥
अन्ते मासस्य चन्द्रे ऽथोत्तराभद्रपदास्थिते ।
शुक्लापाढचतुर्दश्यां स्वामी मोक्षोन्मुखो ऽजनि ॥१३२६॥
बादरे काययोगे ऽथ स्थित्वा स्थिरतरासनः ।
स्वामी रुरोध वाक्चित्तयोगौ योगेन बादरौ ॥ १३२७॥
काययोगेन सूक्ष्मेण काययोगं स बादरम् ।
रुद्ध्वा रुरोध वाक्चित्तयोगौ सूक्ष्मौ जगद्गुरुः ॥१३२८
तार्तीयीकमिदं शुक्लध्यानं सूक्ष्मक्रियाह्वयम् ।
प्रभुः क्रमादमुं सूक्ष्मकाययोगमथाश्रयत् ॥ १३२९ ॥
अथोच्छिन्नक्रियं तुर्यं शुक्लध्यानमशिश्रियत् ।
पञ्चह्रस्वाक्षरोच्चारसमानसमयं विभुः ॥ १३३० ॥
क्षीणकर्मार्थकर्तव्यो विलीनक्लेशसंततिः ।
अनन्तदर्शनज्ञानवीर्यानन्दो गुरुर्गुरुः ॥ १३३१ ॥
ऊर्ध्वगो बन्धविध्वंसादेरण्डफलवीजवत् ।
ऋजुनैव पथा शिष्यैः साकं लोकाग्रमासदत् ॥ १३३२ ।
॥ युग्मम् ॥
स्वामिना नारकेभ्यो ऽपि ददतानन्दवर्णिकाम् ।
महानन्दस्य बुभुजे स्वयं नवकल्यं तदा ॥ १३३३ ॥
मोहचेष्टामपि सदाक्रन्दं संक्रन्दनादयः ।
विमोर्वियोगे कुर्वन्तो न शोच्यत्वदशामगुः ॥ १३३४ ॥
जगद्बन्धुः कृपासिन्धुः स्वामिन्त्यावो ऽसि किं ततः ।
दत्वास्मभ्यं महादुःखं ... श्रितः स्वयम् ॥१३३५॥
... नाथ भूस्त्वया ।
... सेच्छति॥१३३६॥

धिगस्मानेनसो ऽत्वेन भाति धन्यतमाः प्रभो ।
अनुयान्तीव ये ऽद्य त्वामभ्यधिभावर्याटिनः ॥१३३७॥
स्वहाया दुःखवर्षिण्या जनन्येव वियोगिनः ।
अधिराज्यस्य जगतो गतिः क्वाद्य भविष्यति ॥ १३३८ ॥
धर्मद्रुमाविरचन्द्रेण केवलज्ञानभानुना ।
त्वया विना जगन्मोहध्वान्तारण्यायतां प्रभो ॥१३३९॥
हहा महाधमतमा विश्वतारक नारकाः ।
प्रमोदं कल्याणमागुर्ये ननुं त्यजन्ति त्वयि ॥ १३४० ॥
इत्यादिवाग्भिर्विलपन्नदयान्यमनामपि ।
गुरुदेव एककात्ताः स्वहृदैव व्यशीर्यत ॥ १३४१ ॥
॥ सप्तभिः कुलकम् ॥

आक्रन्दतो ऽथ भूपकान्प्रबोध्य विबुधाधिपः ।
गकालकान्ये त्रिदशानादिदेशाभियोगिकान् ॥ १३४२ ॥
घनादानीय गोशीर्षचन्दनैधांसि नन्दनात् ।
ऐन्द्र्यां ककुभि तैश्चा नाथाय रचिता चिता ॥१३४३॥
ऐक्ष्वाकवेभ्यः साधुभ्यश्चित्रकोणा दक्षिणादिशि ।
पश्चिमायां चतुःकोणान्येभ्यस्तु विहिता चिता ॥१३४४॥
स्नानं क्षीराम्बुधेर्नीरैर्लेपं गोशीर्षचन्दनैः ।
शक्रः स्वामितनोश्चक्रे ऽन्येषामन्ये ऽथ नाकिनः ॥१३४५॥
देवदूष्येण देवेन्द्रो हंसाङ्केनाप्यवासयत् ।
जिनाङ्गं द्युमनोरत्नभूषणैरप्यभूषयत् ॥ १३४६ ॥
मूर्तिमद्भिः प्रभोर्भक्तिश्रैर्विष्वगुदृत्तैरिव ।
रत्नैश्च रचयाञ्चक्रुस्त्रिदशाः शिबिकात्रयम् ॥ १३४
नत्वा कृत्वा प्रभुं मूर्ध्नि शिबिकायां हरिर्न्यधात् ।

अन्याङ्घ्रिच्छिक्रियोः साधुच्छत्रशिखिस्तु गुरुः॥१३४८॥
सहस्रवाह्यां तीर्थेशशिबिकामुपनी हरिः।
ऊढे गुरुसहस्राभ्यां तयान्यस्त्रिजशिकाङ्गयम् ॥ १३४९ ॥
गुरवीणु दानाम्बु पश्चिमाख्यामकान ।
पुरः सुपर्वगन्धर्वगणे सुर्षप्रयोगने ॥ १३५० ॥
कुर्वत्सु विस्तोन्नये नीरतोरणतोरणीः ।
कलाकर्पूरचूर्णपुरः कुर्वत्सु केषुचित् ॥ १३५१ ॥
केषुचिद्विस्मयेषु पूर्णकोर्णे पुरः पुरः ।
स्मितोत्पादि विधत्सु गुभ्रच्छत्राणि केषुचित् ॥१३५२॥
शिशिरां पवि वर्षत्सु केषुचिच्छुद्धमानसः ।
कुर्वीं निःशेषशोषाणां शेषां मुहुःसु केषुचित् ॥१३५३॥
मानादिनां गुणशेषां मन्वानाय च केषुचित्
हरिः गुणान् शिबिकायां निःपुर्विताः यतिः ॥१३५४॥
॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥

सिद्धार्थवनमध्यं स मुनीन्द्रो पूर्वदिग्गतिः ।
न्यगान्यतुन्न साधुगणे देवानिकाङ्क्षे ॥ १३५५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३५६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३५७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३५८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३५९ ॥

अधिमाणवकः स्तम्भं वृत्तवज्रसमुद्गके ।
न्यस्य पूजयितुं स्वस्य जयमङ्गलहेतवे ॥ १३६० ॥
अथोपरितनीं शक्रः श्रेयोबीजमिवाग्रहीत् ।
जैनेन्द्रीं दक्षिणां दंष्ट्रामीशानेन्द्रस्तु दक्षिणाम् ॥ १३६१ ॥
युग्मम् ॥

अगृह्णदधस्तनीं दंष्ट्रामवामां चमरेश्वरः ।
बलिस्तु वामामन्ये तु शक्रा दन्तान्यथोचितम् ॥ १३६२ ॥
अगृह्णन्कीकसकणान्सुपर्वाणः परे प्रभोः ।
भस्मलेशानपरेऽग्रास्तद्रेणूंश्चापरे नराः ॥ १३६३ ॥
रेणूनां ग्रहणेनैव मर्त्यैः खाते कृते ऽद्भुते ।
रत्नस्तूपं व्यधुः शक्राश्चितास्थाने जिनेशितुः ॥ १३६४ ॥
कौमारे ऽष्टादशाब्दानां लक्षाण्यथ विभोर्ययुः ।
चतुःपञ्चाशदित्यायुर्द्वासप्ततिलक्ष्यभूत् ॥ १३६५ ॥
श्रेयांसनिर्वृतेरासीद्वासुपूज्यस्य निर्वृतिः ।
सागरेषु व्यतीतेषु चतुःपञ्चाशति प्रभोः ॥ १३६६ ॥
इति प्रशस्तिमालिख्य रत्नस्तूपे जगत्पतेः ।
चेलुर्निर्वाणकल्याणकारिणः पविपाणयः ॥ १३६७ ॥
॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

भक्तिर्यदीयपदपद्म बभूव भर्तु-
रित्युत्सवादिवरसंपदपूरपूर्णाः ।
नन्दीश्वरे ध्रुवजिनेश्वरमन्दिरेषु
यात्रां पविप्रहरणो ऽष्टदिनानि कृत्वा ॥ १३६८ ॥
श्रीवासुपूज्यचरिते परिपूर्णमेत-
दाकल्पं सततमन्तरनुस्मरन्तः ।

तत्पुत्र आसदेवो ऽभूद्दानवत्सलतास्पदम् ।
रासुका गेहिनी तस्य पुण्यश्रीरिव देहिनी ॥ १२ ॥
तत्पुत्रोऽरिचन्द्रो ऽभूत्सितलाञ्छो धर्मकर्मणि ।
पद्मिनी पद्मिनीवास्य प्रिया शीलप्रियो सुरम् ॥ १३ ॥
चत्वारो जज्ञिरे विश्वनन्दना नन्दनास्तयोः ।
भवाब्धितमनःशुद्ध्योर्धर्मभेदा इवाङ्गिनः ॥ १४ ॥
तेषु ज्येष्ठो ऽजनि श्रीमानभयदः सुधियाग्रणीः ।
आदिमो विवेकेन द्वितीयो लक्ष्मणस्ततः ॥ १५ ॥
पद्माकरस्ततो जातिमण्डनं दण्डनायकः ।
धन्यो धर्मधुराधुर्यस्तुर्यः महादनः पुनः ॥ १६ ॥
अंगेषु स्वर्गश्रिये याते श्रीमदभयदमन्त्रिणि ।
विंशता दुर्भिक्षपल्यमाहात्म्यपुर्यादृशी ॥ १७ ॥
चक्रीनिःक्रमनिस्थारापद्मस्थानकर्मधरा ।
स्थाकारांमृतैः सिक्ता विभूता विश्वमण्डपे ॥ १८ ॥
यः श्रीमत्पुरे श्रीरत्नागारे नाभिनन्दनम् ।
सारार्थं च नाभिनवैत्ये श्रीपार्श्वनाथकम् ॥ १९ ॥
तथा चन्द्रनन्दात्मिश्रीपद्मप्रभुजिनानान ।
धर्मपरायणात्मपूर्वादि मण्डपि श्रीसुमतम् ॥ २० ॥
॥ युग्मम् ॥
नार्दान्ते यशस्यान्ते यंशी भ्रातृपुत्राद्भिजम् ।
पद्मकन्ते सदा यो ऽनपायिनाथ भक्तासनम् ॥ २१ ॥
श्रीव कल्याणे नाभिश्च तथा श्रीमत्कराके ।
केशवः सर्व कृपैहिक्तद्वे विशलिनम् ॥ २२ ॥
धर्मार्थ स्पृह कल्याणिक कृते जैनतो विधिः ।

स्फुरितैर्मणिर्पैवोद्यै भक्तिशुभात्मना ॥ २३ ॥
हेमपत्तमहाज्ञानदानश्रद्धुपराणि यः ।
अगण्यपुण्यसम्भारं शासनानीव सर्वदा ॥ २४ ॥
प्रासादः पृथुधे येनोद्धृतः श्रीवासुपूज्यपुरः ।
पत्तनस्य पुरो राज्ञो रत्नवानिव तेत्वरः ॥ २५ ॥
असेयं स्वपरश्रेयः श्रीमद्वादीन्दुनो गुरुम् ।
श्रीवर्धमानसूरिं स भव्यपाभ्यर्थितवानिति ॥ २६ ॥
जीर्णोद्धारं हराणाहिलनगरे श्रीवासुपूज्यप्रभोः
प्रासादस्य मया भवद्वचनतः स्वार्थेयसे कारितः ।
एवं तच्चरितस्य पुण्यघटनां कुर्वीत जीर्णोद्धृतिं
कृत्स्ने ऽस्मिन्निपुणा यतो गणधराः स्युः सूत्रधारा ध्रुवम् २७
वर्षे ऽस्मी निधिनिम्बर्कसंख्ये (१२०९) विक्रमवत्सरे ।
आचार्यश्चरितं चक्रे वासुपूज्यविभोरिदम् ॥ २८ ॥
चतुरा वाचयन्त्वेतद्वृद्धा व्याख्यां नयन्त्वपि ।
शब्दप्रमाणसाहित्यागमज्ञाः शोधयन्तु च ॥ २९ ॥
यावत्पूर्वाङ्गणे ऽस्मिन्वासमतमतमोगोमयालेपनार्द्रे
सायंसंध्यापुरन्ध्री स्फुरदुडुकुसुमे मुक्ततीन्दुप्रदीपम् ।
प्रातःश्रीः सांध्यरागप्रचुरघुसृणे भानुकुम्भं च धत्ते
धर्माधीशस्य तावज्जिनचरितमिदं सद्गुलोके मुदे स्तात् ॥३०॥
सर्वाक्षरगणानायां जयति श्रीवासुपूज्यचरितमिदम् ।
वेदनिधिवेदवाणानीताङ्कं ग्रन्थसंपूर्णम् ॥ ३१ ॥